FAUSKE KOMMUNE

Møteinnkalling for Kommunestyre

Tid: 13.06.2019 kl.: 10:00 - 18:00
Sted: Administrasjonsbygget, kommunestyresalen

NB! OPPMØTE KL. 09.00 FOR FOTOGRAFERING VED ADMINISTRASJONSBYGGET

Eventuelle forfall meldes på telefon 75 60 40 20

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.
Vi ber om at sakspapirer ikke kastes etter møte, da møteprotokoll fra møtet kun vil inneholde innstilling og vedtak i sakene.

Merknader til møtet:
Fotografering kl. 09.00

Utdeling av næringsprisen

Utdeling av erkjentlighetsgaver

Vi forutsetter at forslag til detaljregulering for Charlottatippen boligområde blir ettersendt.

SAKSLISTE: - MØTE NR 3/2019

Sak nr.	Sakstittel
025/19	Godkjenning av møtebok
026/19	Referatsaker i perioden
027/19	Økonomimelding 1/2019
028/19	Nærværsarbeid i Fauske kommune
029/19	Rekruttering
030/19	Kommunedelplan for Skjerstadfjorden - sluttbehandling
031/19	Sluttbehandling handlingsplan klima- og energi 2019-2022
032/19	Revidert plan for strategisk arealforvaltning oppvekstområdet - 2019
033/19	Innbyggerinitiativ omorganisering helse og omsorgstjenestene våren 2019
034/19	Tildelingskriterier kommunalt eide boretter i Helsetunet 11 borettslag
035/19	Rehabilitering Fauske Helsetun Blokk B 1.etasje
036/19	Opprettelse av ny fastlegehjemmel
037/19	Kommunale vigsler - Sermonirom
038/19	Oppnevning av medlemmer til styret i Fauna KF 2019
039/19	Grunngitt spørsmål til kommunestyret 13.06.2019 - Kommunens innkjøpsavtaler
040/19	Grunngitt spørsmål til kommunestyret 13.06.2019 - Deponering av overskuddsmasser i kommunen

Fauske, 06.06.19

Jørn Stene
Ordfører

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/7765 Arkiv sakID.: 19/1467	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen

Sak nr.		Dato
025/19	Kommunestyre	13.06.2019

Godkjenning av møtebok

Rådmannens forslag til vedtak:

Møtebok nr. 2/2019 godkjennes.

Vedlegg:

23.05.2019	Protokoll - Kommunestyre - 16.05.2019	1411602

Geir Mikkelsen
rådmann

Møteprotokoll **Fauske Kommune**

Kommunestyre

Møtedato:	16.05.2019	Fra kl.	10:00	Til behandling: Sakene
Møte nr:	2/2019	Til kl.	14:45	Møtested: Administrasjonsbygget, kommunestyresalen

TILSTEDE PÅ MØTET:

Medlemmer	**Parti**
Hilde Johanne Dybwad	AP
Steinar Nymo	AP
Gro Anita Olsen	FL
Gry Janne Rugås	FL
Jørn Stene	FL
Karin Rugås	FL
Kathrine Moan Larsen	FL
Kjell Eilertsen	FL
Kjetil Sørbotten	FL
Linda Wangen Salemonsen	FL
Nils-Christian Steinbakk	FL
Sverre Hagen	FL
Vegard Setså	FL
Leif Johan Lindstrøm	FRP
Marit Stemland	FRP
Arnt Pedersen	H
Kristin Setså	H
Ronny Borge	H
Siv Anita Johnsen Brekke	H
Anne Helene Godding	R
Per-Gunnar Kung Skotåm	R
Ole Tobias Orvin	SV
Svein Roger Bådsvik	V

Varamedlemmer	**Parti**
Finn Audun Andal	AP
Per Støre	FRP
Audun Krarup Jonassen	KRF

Andre:
Berit Vestvann Johnsen
Elisabeth Larsen
Geir Mikkelsen
Inger-Lise Evenstrøm
Ingrid K. Alterskjær
Jonny Riise
Kariann Skar Sørdahl
Renée Normann
Terje Valla
Trond Heimtun

Møtenotater:
Møtet var innkalt på lovlig måte. Møtet var kunngjort i distriktets lokalaviser, og dokumentene var utlagt til ettersyn på kommunens hjemmeside.

Ordfører Jørn Stene og varaordfører Linda W. Salemonsen leder møtet.

Kommunestyret besøkte kulturskola og fikk se og høre kulturinnslag.

Det var ingen merknader til innkalling og dagsorden.

Arealplanegger Renèe Normann orienterte om samarbeidsprosjekt med boligetablering til vanskeligstilte. Skal ende opp i en boligpolitisk plan. Kommunestyret er invitert til konferanse med Fylkesmannen i Nordland 25. og 26. september.

Leif Lindstrøm (FRP) innvilget permisjon fra og med sak 21/19.

UNDERSKRIFTER:
Vi bekrefter med våre underskrifter at møteboken er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet:

Fauske 23.05.19

Berit Vestvann Johnsen
formannskapssekretær

Jørn Stene representant representant
ordfører

Protokollen er godkjent av kommunestyret i møte nr den

Saksliste

Saksnr.	Sakstittel
016/19	Godkjenning av møtebok
017/19	Delegerte saker i perioden
018/19	Referatsaker i perioden
019/19	Årsregnskap og årsberetning 2018 - Fauna KF
020/19	Årsregnskap og årsmelding 2018 - Fauske kommune
021/19	Innføring av bompengeavgift for nullutslippskjøretøy på rv 80 Røvika–Strømsnes og fv 17 Tverlandet–Godøystraumen
022/19	Tilstandsrapport for grunnskolen 2019
023/19	Utredning alternativt grunnskoletilbud i Fauskeskolen
024/19	Ombygging Familiens Hus - Finansiering etter ny tilbudsforespørsel

016/19: Godkjenning av møtebok

Rådmannens forslag til vedtak:

Møtebok nr. 1/2019 godkjennes.

Kommunestyre 16.05.2019:

Behandling:
Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KOM- 016/19 Vedtak:
Vedtak:

Møtebok nr. 1/2019 godkjennes.

017/19: Delegerte saker i perioden

Rådmannens forslag til vedtak:

Delegerte saker tas til orientering.

Kommunestyre 16.05.2019:

Behandling:
Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KOM- 017/19 Vedtak:
Vedtak:

Delegerte saker tas til orientering.

018/19: Referatsaker i perioden

Rådmannens forslag til vedtak:

Dokumentene tas til orientering.

Kommunestyre 16.05.2019:

Behandling:
Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KOM- 018/19 Vedtak:

Vedtak:

Dokumentene tas til orientering.

019/19: Årsregnskap og årsberetning 2018 - Fauna KF

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 07.05.2019
Innstilling til kommunestyret:

1. Den fremlagte årsberetning for 2018 for Fauna KF tas til etterretning.
2. Det fremlagte årsregnskap fastsettes som Fauna KFs regnskap for 2018.
3. Mindreforbruk kr 229 419,35 avsettes til utviklingsfond.

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Den fremlagte årsberetning for 2018 for Fauna KF tas til etterretning.
2. Det fremlagte årsregnskap fastsettes som Fauna KFs regnskap for 2018.
3. Mindreforbruk kr 229 419,35 avsettes til utviklingsfond.

Formannskap 07.05.2019:

Behandling:
Daglig leder orienterte.
Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 023/19 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

1. Den fremlagte årsberetning for 2018 for Fauna KF tas til etterretning.
2. Det fremlagte årsregnskap fastsettes som Fauna KFs regnskap for 2018.
3. Mindreforbruk kr 229 419,35 avsettes til utviklingsfond.

Kommunestyre 16.05.2019:

Behandling:
Formannskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 019/19 Vedtak:
Vedtak:

1. Den fremlagte årsberetning for 2018 for Fauna KF tas til etterretning.
2. Det fremlagte årsregnskap fastsettes som Fauna KFs regnskap for 2018.
3. Mindreforbruk kr 229 419,35 avsettes til utviklingsfond.

020/19: Årsregnskap og årsmelding 2018 - Fauske kommune

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 07.05.2019
Innstilling til kommunestyret:

1. Fauske kommunes årsregnskap og årsmelding for 2018 godkjennes.
2. Regnskapsmessig merforbruk kr 27 384 794,15 innarbeides i budsjett 2020.
3. Udekket beløp investering kr 3 209 388,72 dekkes inn gjennom låneopptak 2019.
4. Regnskapsmessig merforbruk 2017 kr 1 985 250,13 dekkes inn ved budsjettregulering økte inntekter fra utbytte i 2019.

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Fauske kommunes årsregnskap og årsmelding for 2018 godkjennes.
2. Regnskapsmessig merforbruk kr 27 384 794,15 innarbeides i budsjett 2020.
3. Udekket beløp investering kr 3 209 388,72 dekkes inn gjennom låneopptak 2019.
4. Regnskapsmessig merforbruk 2017 kr 1 985 250,13 dekkes inn ved budsjettregulering økte inntekter fra utbytte i 2019.

Formannskap 07.05.2019:

Behandling:
Økonomisjef orienterte.
Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 024/19 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

1. Fauske kommunes årsregnskap og årsmelding for 2018 godkjennes.
2. Regnskapsmessig merforbruk kr 27 384 794,15 innarbeides i budsjett 2020.
3. Udekket beløp investering kr 3 209 388,72 dekkes inn gjennom låneopptak 2019.
4. Regnskapsmessig merforbruk 2017 kr 1 985 250,13 dekkes inn ved budsjettregulering økte inntekter fra utbytte i 2019.

Kommunestyre 16.05.2019:

Behandling:
Rådmannen og økonomisjef orienterte.
Leif Lindstrøm (FRP) foreslo:
Kommunestyret ber rådmannen sette igang arbeid for realisering av salg av midlertidig kjøp av aksjer i SKS.

FRP's forslag vedlegges sak og vurderes til økonomimeldingen.
Formannskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 020/19 Vedtak:
Vedtak:

1. Fauske kommunes årsregnskap og årsmelding for 2018 godkjennes.
2. Regnskapsmessig merforbruk kr 27 384 794,15 innarbeides i budsjett 2020.
3. Udekket beløp investering kr 3 209 388,72 dekkes inn gjennom låneopptak 2019.
4. Regnskapsmessig merforbruk 2017 kr 1 985 250,13 dekkes inn ved budsjettregulering økte inntekter fra utbytte i 2019.

021/19: Innføring av bompengeavgift for nullutslippskjøretøy på rv 80 Røvika–Strømsnes og fv 17 Tverlandet–Godøystraumen

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 07.05.2019
Innstilling til kommunestyret:

1. Fauske kommune gir sin tilslutning til at det innføres bompenger for nullutslippskjøretøy i takstgruppe 1 på rv 80 Røvika–Strømsnes og fv 17 Tverlandet–Godøystraumen. Taksten settes til 50% av ordinær takst fratrukket brikkerabatt. Ordningen betinger bruk av brikke og gyldig brikkeavtale.
2. Fauske kommune gir sin tilslutning til at det ikke innføres bompenger for nullutslippskjøretøy i takstgruppe 2.
3. Fauske kommune gir sin tilslutning til at de nye takstene trer i kraft fra januar 2020.

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Fauske kommune gir sin tilslutning til at det innføres bompenger for nullutslippskjøretøy i takstgruppe 1 på rv 80 Røvika–Strømsnes og fv 17 Tverlandet–Godøystraumen. Taksten settes til 50% av ordinær takst fratrukket brikkerabatt. Ordningen betinger bruk av brikke og gyldig brikkeavtale.
2. Fauske kommune gir sin tilslutning til at det ikke innføres bompenger for nullutslippskjøretøy i takstgruppe 2.
3. Fauske kommune gir sin tilslutning til at de nye takstene trer i kraft fra januar 2020.

Formannskap 07.05.2019:

Behandling:
Rådmannens forslag til innstilling ble vedtatt med 7 (1AP, 4FL, 1H, 1SV) mot 2 (1FRP, 1KRF) stemmer.

FOR- 025/19 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

1. Fauske kommune gir sin tilslutning til at det innføres bompenger for nullutslippskjøretøy i takstgruppe 1 på rv 80 Røvika–Strømsnes og fv 17 Tverlandet–Godøystraumen. Taksten settes til 50% av ordinær takst fratrukket brikkerabatt. Ordningen betinger bruk av brikke og gyldig brikkeavtale.
2. Fauske kommune gir sin tilslutning til at det ikke innføres bompenger for nullutslippskjøretøy i takstgruppe 2.
3. Fauske kommune gir sin tilslutning til at de nye takstene trer i kraft fra januar 2020.

Kommunestyre 16.05.2019:

Behandling:
Formannskapets innstilling ble vedtatt med 22 (3 AP, 11FL, 4H, 2R, 1SV, 1 V) mot 3 (2FRP, 1KRF) stemmer.

KOM- 021/19 Vedtak:
Vedtak:

1. Fauske kommune gir sin tilslutning til at det innføres bompenger for nullutslippskjøretøy i takstgruppe 1 på rv 80 Røvika–Strømsnes og fv 17 Tverlandet–Godøystraumen. Taksten settes til 50% av ordinær takst fratrukket brikkerabatt. Ordningen betinger bruk av brikke og gyldig brikkeavtale.
2. Fauske kommune gir sin tilslutning til at det ikke innføres bompenger for nullutslippskjøretøy i takstgruppe 2.
3. Fauske kommune gir sin tilslutning til at de nye takstene trer i kraft fra januar 2020.

022/19: Tilstandsrapport for grunnskolen 2019

Vedtak som innstilling fra Oppvekst- og kulturutvalg - 02.05.2019
Innstilling til kommunestyret:
Tilstandsrapporten tas til orientering.

Rådmannens forslag til innstilling:
Tilstandsrapporten tas til orientering.

Oppvekst- og kulturutvalg 02.05.2019:

Behandling:
Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

OPKU- 015/19 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:
Tilstandsrapporten tas til orientering.

Kommunestyre 16.05.2019:

Behandling:
Oppvekst- og kulturutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 022/19 Vedtak:
Vedtak:
Tilstandsrapporten tas til orientering.

023/19: Utredning alternativt grunnskoletilbud i Fauskeskolen

Vedtak som innstilling fra Oppvekst- og kulturutvalg - 02.05.2019
Innstilling til kommunestyret:
Det opprettes et alternativt grunnskoletilbud for inntil 8 elever fra skoleåret 2020-21.

- Målgruppen er elever fra 8.-10.trinn, med hovedvekt på avgangselever.
- Finansiering av tilbudet legges inn i budsjett 2020.
- Tilbudet organiseres som en avdeling under Vestmyra skole.
- Tilbudet lokaliseres til Vestmyra barnehage hvit.

Rådmannens forslag til innstilling:

Det opprettes et alternativt grunnskoletilbud for inntil 8 elever fra skoleåret 2020-21.

- Målgruppen er elever fra 8.-10.trinn, med hovedvekt på avgangselever.
- Finansiering av tilbudet legges inn i budsjett 2020.
- Tilbudet organiseres som en avdeling under Vestmyra skole.
- Tilbudet lokaliseres til Vestmyra barnehage hvit.

Oppvekst- og kulturutvalg 02.05.2019:

Behandling:
Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

OPKU- 016/19 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:
Det opprettes et alternativt grunnskoletilbud for inntil 8 elever fra skoleåret 2020-21.

- Målgruppen er elever fra 8.-10.trinn, med hovedvekt på avgangselever.
- Finansiering av tilbudet legges inn i budsjett 2020.
- Tilbudet organiseres som en avdeling under Vestmyra skole.
- Tilbudet lokaliseres til Vestmyra barnehage hvit.

Kommunestyre 16.05.2019:

Behandling:
Ole Tobias Orvin (SV) foreslo følgnde endringsforslag:
Det opprettes et alternativt grunnskoletilbud for ca. 8 elever fra skoleåret 2020-21.

- Målgruppen er elever fra 8.-10.trinn.
- Finansiering av tilbudet legges inn i budsjett 2020.
- Tilbudet organiseres som en avdeling under Vestmyra skole.
- Tilbudet lokaliseres til Vestmyra barnehage hvit.

- Oppvekst- og kulturutvalget holdes løpende orientert om arbeidet.

SV's endringsforslag (ca. 8 elever) ble enstemmig vedtatt.
SV's endringsforslag (med hovedvekt på avgangselever strykes) ble enstemmig vedtatt
SV's endringsforslag (orientering til OPKU) ble enstemmig vedtatt.
Oppvekst- og kulturutvalgets forslag med vedtatte endringer ble enstemmig vedtatt.

KOM- 023/19 Vedtak:
Vedtak:
Det opprettes et alternativt grunnskoletilbud for ca. 8 elever fra skoleåret 2020-21.

- Målgruppen er elever fra 8.-10.trinn.
- Finansiering av tilbudet legges inn i budsjett 2020.
- Tilbudet organiseres som en avdeling under Vestmyra skole.
- Tilbudet lokaliseres til Vestmyra barnehage hvit.

- Oppvekst- og kulturutvalget holdes løpende orientert om arbeidet.

024/19: Ombygging Familiens Hus - Finansiering etter ny tilbudsforespørsel

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 07.05.2019
Innstilling til kommunestyret:

- Formannskapet gir Rådmannen i oppdrag å utføre tilpasningen til det nye Familiens hus.

- Fauske kommune vedtar at øvrig finansiering dekkes i tråd med saksutredning.

- Fauske kommune vedtar å ta opp nytt lån 4.4 MNOK eks. merverdiavgift.

Rådmannens forslag til vedtak:

- Formannskapet gir Rådmannen i oppdrag å utføre tilpasningen til det nye

Familiens hus.

- Fauske kommune vedtar at øvrig finansiering dekkes i tråd med saksutredning.
- Fauske kommune vedtar å ta opp nytt lån 4.4 MNOK eks. merverdiavgift.

Formannskap 07.05.2019:

Behandling:
Leif Lindstrøm (FRP) foreslo:
Prosjekt ombygging Familiens hus avvikles.
Begrunnelse: Fauskes økonomiske situasjon tilsier at de store omkostninger er for store til å realiseres.
Rådmannens forslag til innstilling ble vedtatt med 8 (1AP, 4FL, 1H, 1KRF, 1SV) mot 1 (1FRP) stemme.

FOR- 028/19 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

- Formannskapet gir Rådmannen i oppdrag å utføre tilpasningen til det nye Familiens hus.

- Fauske kommune vedtar at øvrig finansiering dekkes i tråd med saksutredning.

- Fauske kommune vedtar å ta opp nytt lån 4.4 MNOK eks. merverdiavgift.

Kommunestyre 16.05.2019:

Behandling:
Marit Stemland (FRP) foreslo:
Prosjekt ombygging Familiens hus avvikles.
Begrunnelse: Fauskes økonomiske situasjon tilsier at de store omkostninger er for store til å realiseres.

Formannskapets innstilling ble vedtatt med 23 (3AP, 11FL, 4H, 1KRF, 2R, 1SV, 1V) mot 2 (2FRP) stemmer

KOM- 024/19 Vedtak:

Vedtak:

- Formannskapet gir Rådmannen i oppdrag å utføre tilpasningen til det nye Familiens hus.

- Fauske kommune vedtar at øvrig finansiering dekkes i tråd med saksutredning.

- Fauske kommune vedtar å ta opp nytt lån 4.4 MNOK eks. merverdiavgift.

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/8322 Arkiv sakID.: 19/1467	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen

Sak nr.		Dato
026/19	Kommunestyre	13.06.2019

Referatsaker i perioden

Rådmannens forslag til vedtak:

Dokumentene tas til orientering.

Underliggende saker:

1, Høring - Nye forskrifter til kommunelovens økonomibestemmelser - Høringsfrist 090819

2, Tildeling av midler fra Havbruksfondet - lokal bruk av midlene

3, Deltagelse og forfall av politiske representanter i FUN

4, Protokoll fra representantskapsmøte Salten Brann 060519

Geir Mikkelsen
rådmann

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref	Vår ref	Dato
	19/1835-1	4. april 2019

Høringsbrev - nye forskrifter til kommunelovens økonomibestemmelser

Stortinget vedtok 22. juni 2018 ny kommunelov. I den forbindelse reviderer Kommunal- og moderniseringsdepartementet forskriftene til kommuneloven. Departementet sender nå på høring forslag til følgende forskrifter:

- forskrift om finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner
- forskrift om kommunale og fylkeskommunale garantier
- forskrift om beregning av selvkost
- forskrift om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner (KOSTRA)
- forskrift om kommunalt rapporteringsregister (KOR)

Alle kan avgi høringsuttalelse. Høringsuttalelser skal avgis digitalt her: www.regjeringen.no/id2640044.

Høringsuttalelsene blir publisert på departementets nettsider.

Høringsfristen er **9. august 2019**.

Med hilsen

Thor Bernstrøm (e.f.)
avdelingsdirektør

Bent Devik
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Postadresse	Kontoradresse	Telefon*	Avdeling	Saksbehandler
Postboks 8112 Dep	Akersg. 59	22 24 90 90		Bent Devik
0032 Oslo		Org.nr.		22 24 72 27
postmottak@kmd.dep.no	www.kmd.dep.no	972 417 858		

Fra:	Postmottak KMD <postmottak@kmd.dep.no>
Sendt:	torsdag 4. april 2019 11.06
Emne:	19/1835-1 Høringsbrev - nye forskrifter til kommunelovens økonomibestemmelser
Vedlegg:	Høringsbrev - nye forskrifter til kommunelovens økonomibestemmelser_2_P.pdf; Felles høringsnotat - nye forskrifter om garantier og fina(996.pdf

Se vedlagte saksdokumenter.

Høringsnotat om nye forskrifter til økonomibestemmelsene i kommuneloven

Forskriftene om finans- og gjeldsforvaltning, garantier, selvkost, rapportering (KOSTRA) og kommunalt rapporeringsregister (KOR).

Kommunal- og moderniseringsdepartementet, april 2019

Innhold

1 Innledning ... 4
2 Forskrift om finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner ... 4
2.1 Innledning og sentrale forslag ... 4
2.2 Innholdet i finansreglementet ... 5
2.3 Uavhengig kvalitetssikring av finansreglementet og rutinene ... 5
2.4 Innholdet i rapporteringen til kommunestyret ... 6
2.5 Forskriftsbestemmelser som ikke videreføres ... 7
2.5.1 Vedtak om finansreglementet i hver kommunestyreperiode ... 7
2.5.2 Kompetansekrav ... 7
2.5.3 Rutiner for finansforvaltningen ... 7
3 Forskrift om kommunale og fylkeskommunale garantier ... 9
3.1 Innledning og sentrale forslag ... 9
3.2 Krav til innholdet i vedtak om garantier ... 9
3.3 Begrensninger i garantiers varighet ... 10
3.4 Garantier for små beløp ... 11
3.4.1 Heving av grensen for små beløp ... 11
3.4.2 Beløpsgrensen for kommuner ... 11
3.4.3 Beløpsgrensen for fylkeskommuner ... 12
3.5 Garanti for tidligere gjeld ved omdanning til selskap med begrenset ansvar 12
3.6 Ikrafttredelse ... 13
4 Forskrift om beregning av selvkost ... 15
4.1 Innledning og sentrale forslag ... 15
4.2 Prinsipper og hensyn bak forskriften ... 16
4.3 Avgrensning av selvkost ... 16
4.4 Direkte og indirekte driftskostnader ... 17
4.5 Kapitalkostnader ... 17
4.5.1 Avskrivninger ... 17
4.5.2 Kalkylerenten ... 18
4.6 Korrigering av tidligere års feil ... 18
4.7 Håndtering av overskudd og underskudd ... 18
4.8 Dokumentasjonskrav ... 20
5 Forskrift om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner ... 21
5.1 Innledning og sentrale forslag ... 21
5.2 Regnskapsrapporteringen ... 22
5.2.1 Hvilke årsregnskaper skal rapporteres? ... 22
5.2.2 Standard kontoplan ... 25
5.2.3 Krav om ny rapportering ... 25
5.2.4 Tidsfrist ... 26
5.3 Rapportering av tjenestedata ... 26
5.4 Forskriftsbestemmelser som ikke videreføres ... 26
6 Forskrift om kommunalt rapporteringsregister (KOR) ... 28
7 Departementets forslag til forskrifter ... 29
7.1 Finansforskriften ... 29
7.2 Merknader til finansforskriften ... 31
7.3 Garantiforskriften ... 37

7.4 Merknader til garantiforskriften 39
7.5 Selvkostforskriften 42
7.6 Merknader til selvkostforskriften 45
7.7 KOSTRA-forskriften 52
7.8 Merknader til KOSTRA-forskriften 62
7.9 KOR-forskriften 66
7.10 Merknader til KOR-forskriften 68

Innledning

Departementet legger med dette frem forslag til nye forskrifter til økonomibestemmelsene i kommuneloven som ble vedtatt av Stortinget den 22. juni 2018. Denne loven vil i dette høringsnotatet bli omtalt som *kommuneloven (2018)* eller *den nye kommuneloven* (el.).
Den nye loven har gjort det nødvendig å revidere forskriftene for å bringe forskriftene i samsvar med den nye loven. Den nye loven gir dessuten hjemmel for departementet til å gi en ny forskrift om beregning av selvkost. Departementet foreslår at forskriftene som legges frem i dette notatet skal tre i kraft 1. januar 2020 (fra budsjett- og regnskapsåret 2020). Dette bygger på at økonomibestemmelsene i ny kommunelov trer i kraft fra samme tidspunkt. Gjeldende forskrifter blir da opphevet samtidig.

Departementet legger frem forslag til følgende forskrifter:

- Forskrift om finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner (korttittel: finansforskriften). Forskriften har hjemmel i ny kommunelov § 14-13, og erstatter forskrift 9.6.2009 nr. 635 om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning.
- Forskrift om kommunale og fylkeskommunale garantier (korttittel: garantiforskriften). Forskriften har hjemmel i ny kommunelov § 14-19, og erstatter forskrift 2.2 2001 nr. 144 om kommunale og fylkeskommunale garantier.
- Forskrift om beregning av selvkost (korttittel: selvkostforskriften). Denne forskriften er ny, og har hjemmel i ny kommunelov § 15-1.
- Forskrift om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner (korttittel: rapporteringsforskriften). Forskriften har hjemmel i ny kommunelov § 16-1, og erstatter forskrift 15.12.2000 nr. 1425 om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner.
- Forskrift om kommunalt rapporteringsregister. Forskriften har hjemmel i ny kommunelov § 16-2, og erstatter gjeldende forskrift 27.10.2005 nr. 1255 om Kommunalt rapporteringsregister (KOR).

En stor del av reglene i gjeldende forskrifter er videreført i departementets forslag. Departementet foreslår samtidig flere nye regler utover det som følger av gjeldende rett og flere justeringer i regelverket. Den nye forskriften om beregning av selvkost inneholder bestemmelser som i stor grad bygger på departementets retningslinjer for beregning av selvkost (publikasjonsnummer H-3/14).
Forslaget til nye forskrifter er bygget opp med ny struktur og rekkefølge på flere av bestemmelsene. I forslaget ligger det også en rekke språklige endringer sammenlignet med gjeldende ordlyd. Dette for at bestemmelsene skal være lettere tilgjengelige og forståelige. Departementet har lagt opp til at bestemmelser som gjentar lovbestemmelser ikke tas inn i forskriftene. De nye forskriftene inneholder primært supplerende regler til bestemmelsene i ny kommunelov. Lovtekst gjengis likevel enkelte steder, der det er hensiktsmessig å sette forskriftsreglene i en sammenheng som kan lette forståelsen av reglene.
Dagens forskrifter inneholder enkelte bestemmelser om forhold som det ikke er nødvendig å regulere. Slike bestemmelser er ikke videreført i forslaget til nye forskrifter.
I notatet benyttes kommuner som fellesbegrep på kommuner og fylkeskommuner, så langt annet ikke følger av sammenhengen.

Forskrift om finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner

Innledning og sentrale forslag

Forslaget til ny forskrift om finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner (finansforskriften) er hjemlet i den nye kommuneloven § 14-13 sjette ledd. Departementet har

her fått hjemmel til å gi forskrift om finansreglementets innhold, innholdet i rapporteringen til kommunestyret og krav om kvalitetssikring av finansreglementet og rutinene for finans- og gjeldsforvaltningen.
I departementets forslag til ny finansforskrift er det primært gjort tilpasninger til ny kommunelov § 14-13 og flere språklige endringer. Samtidig er enkelte forskriftsbestemmelser ikke videreført. Utover disse tilpasningene har departementet ikke funnet grunn til å gjøre større endringer i forskriftskravene om finans- og gjeldsforvaltningen.
Etter ny kommunelov § 14-13 første ledd andre punktum skal finansreglementet angi hvilke avkastningsmål som skal ligge til grunn for forvaltningen. Denne bestemmelsen er også innarbeidet i forslaget til ny finansforskrift. Departementet antar at mange kommuner allerede har et finansreglement som oppfyller dette kravet. Bortsett fra dette er det ikke foreslått endringer fra gjeldende regelverk som skulle gjøre det nødvendig for kommunene å endre sitt finansreglement på bakgrunn av forslaget til ny forskrift.

Innholdet i finansreglementet

Den nye loven § 14-13 første ledd første punktum stiller krav om at finansreglementet skal inneholde bestemmelser som hindrer kommunen i å ta en vesentlig finansiell risiko i finans- og gjeldsforvaltningen, og som sikrer at løpende betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall. Dette svarer til kravet i gjeldende forskrift 9.6.2009 nr. 635 om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning § 3 første ledd andre punktum. Med denne lovbestemmelsen er det ikke nødvendig å videreføre de øvrige kravene i gjeldende forskrift § 3 første og andre ledd om at det skal legges vekt på en forsvarlig forvaltning, da disse rammene for finansreglementet følger av kravet i den nye loven.
Forslaget til ny forskrift § 2 om krav til innholdet i finansreglementet svarer i hovedsak til kravene i gjeldende forskrift § 3. I forslaget er imidlertid kravene i den nye loven § 14-13 første ledd gjengitt, jf. § 2 første ledd om å unngå vesentlig finansiell risiko og andre ledd bokstav d om avkastningsmål. Dette for at forskriften § 2 skal gi en samlet regulering av kravene til innholdet i finansreglementet.
Gjeldende forskrift § 4 første ledd angir at finansreglementet skal omfatte forvaltningen av kommunens og fylkeskommunens midler og gjeld, herunder (a) ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål og (b) langsiktige finansielle aktiva. I forslaget til ny forskrift er denne inndelingen fjernet. Dette er etter departementets vurdering en lovteknisk endring og medfører ikke noen materielle endringer. Forslaget til ny forskrift slår i likhet med gjeldende forskrift fast at finansreglementet skal omfatte forvaltningen av alle finansielle midler og forpliktelser. En ytterligere inndeling fremstår etter departementets vurdering som overflødig. I tillegg kan formuleringen slik som den står i gjeldende forskrift, gi inntrykk av at disse to gruppene er noe mindre enn summen av alle finansielle midler, noe som ikke er hensikten. Forslaget til ny forskrift slår videre fast at finansreglementet skal angi hvilke midler som skal forvaltes med lav risiko og høy likviditet og hvilke midler som skal forvaltes med en lang tidshorisont. Det materielle innholdet – at finansforvaltningen kan innrettes med ulik risikoprofil, likviditet og tidsperspektiv ut fra den enkelte kommunes økonomiske situasjon, likviditetsbehov og evne til å bære finansiell risiko – er altså videreført.

Uavhengig kvalitetssikring av finansreglementet og rutinene

Gjeldende finansforskrift §§ 5 og 8 stiller krav om at en uavhengig instans skal kvalitetssikre finansreglementet og rutinene for finans- og gjeldsforvaltningen. Kvalitetssikringen skal være

en vurdering av om finansreglementet legger opp til en forvaltning hvor kommunen eller fylkeskommunen ikke tar på seg vesentlig finansiell risiko, samt om finansreglementet inneholder de bestemmelsene som kreves finansforskriften. Disse kravene er videreført i forslaget til ny forskrift med tilnærmet samme ordlyd, jf. forslaget § 3.
Departementet foreslår å legge opp til en noe strengere forståelse av hva som menes med uavhengig instans.
I merknadene til gjeldende forskrift er det angitt at miljøet, selskapet eller personen som gjør kvalitetssikringen, skal stå fritt fra den kommunale administrasjonen og fra de/den som skal forvalte porteføljene dersom kommunen kjøper forvaltningstjenester fra andre. Instansen som har kvalitetssikret reglementet, kan heller ikke benyttes som ekstern forvalter så lenge reglementet er gjeldende.
I merknadene til ny forskrift er det angitt at revisor bare kan ta på seg rollen som kvalitetssikrer så langt dette ikke virker negativt på revisors uavhengighet som revisor. Miljøer, selskaper eller personer som har egeninteresse i at finansreglement utformes på en spesiell måte, kan ikke anses å være uavhengig instans. Sistnevnte vil for eksempel innebære at den uavhengige instansen skal stå fritt fra de eller den som skal forvalte porteføljene hvis kommunen kjøper forvaltningstjenester fra andre, samt stå fritt fra selskaper som selger eller som har interesse i å selge finansielle produkter til kommunen.
Kravet til uavhengig kvalitetssikring skal ivareta en rolledeling der den som kvalitetssikrer er uavhengig av den som utarbeider reglementet, og der den som utfører et revisjonsoppdrag, heller ikke reviderer eget arbeid som kvalitetssikrer. Kravet skal også ivareta at kommunens eller fylkeskommunens interesser knyttet til finans- og gjeldsforvaltningen ikke svekkes til fordel for næringsdrivendes interesser.
Gjeldende forskrift §§ 5 og 8 angir videre at kommunestyret og fylkestinget skal påse at kvalitetssikringen av henholdsvis finansreglementet og rutinene blir gjennomført. Kommunestyret og fylkestinget har i alle tilfeller det øverste kontrollansvaret med kommunens virksomhet, jf. ny kommunelov § 22-1. Den løpende kontrollen med kommunens eller fylkeskommunens virksomhet føres av kontrollutvalget, jf. kommuneloven § 23-1. Det eksplisitte kravet i gjeldende finansforskrift om at kommunestyret har ansvar for å påse at kvalitetssikringen gjennomføres, er på bakgrunn av dette ikke en rettslig nødvendig presisering og derfor ikke foreslått videreført i ny forskrift.

Innholdet i rapporteringen til kommunestyret

Kravene til rapporteringen i gjeldende forskrift § 7 er i hovedsak videreført. I forslaget til ny forskrift § 4 er det innledningsvis i første ledd tatt inn en mer overordnet bestemmelse om at kommunedirektørens rapporter til kommunestyret skal gi en beskrivelse og vurdering av kommunens finansielle risiko og avkastning i den aktuelle perioden. Dette skal knyttes opp mot målsettingene i finansreglementet og de rammene og begrensningene som finansreglementet trekker opp for finans- og gjeldsforvaltningen.
Bestemmelsene i gjeldende forskrift § 6 om rapportering til kommunestyret er flyttet til ny lov § 14-13 tredje ledd.

Forskriftsbestemmelser som ikke videreføres

Vedtak om finansreglementet i hver kommunestyreperiode

Gjeldende forskrift § 2 andre ledd stiller krav om at kommunestyret skal vedta reglementet minst én gang hver kommunestyreperiode. Denne bestemmelsen videreføres ikke. Dette bygger på at ny lov ikke gir forskriftshjemmel for en slik bestemmelse. Dette må videre ses i lys av ny kommunelov § 14-13 andre ledd hvor det er stilt krav om at kommunestyret skal endre finansreglementet om det er nødvendig for å unngå vesentlig finansiell risiko og overholde betalingsforpliktelsene. Denne bestemmelsen innebærer at det stilles krav til å oppdatere finansreglementet ved behov. Med ny lov og forskrift er dermed kravet til å oppdatere reglementet situasjonsbetinget og ikke lenger betinget av kommunestyre- og fylkestingsperiode.

Kompetansekrav

Gjeldende forskrift § 3 tredje ledd stiller krav om at kommunen skal ha kunnskap om finans- og gjeldsforvaltningen som er tilpasset den forvaltningen som kommunestyret legger opp til i finansreglementet. Denne bestemmelsen videreføres ikke i ny finansforskrift. Dette bygger på at ny lov ikke gir forskriftshjemmel for en slik bestemmelse. Begrunnelsen for dette ble gitt i Prop. 46 L (2017-2018) punkt 20.7.4 hvor departementet skriver:

> "Forslaget til forskriftshjemmel innebærer videre at det ikke skal gis regler i forskrift om kompetanse, slik det er gjort i den gjeldende finansforskriften § 3 tredje ledd. For at kommunen kan drive en forsvarlig finans- og gjeldsforvaltning innenfor lovens og finansreglementets rammer, er det en underliggende forutsetning at kommunen har den kunnskapen om finans- og gjeldsforvaltning som er nødvendig. Dette gjelder også når kommunen kjøper finans- og gjeldsforvaltningstjenester fra andre. Dette innebærer blant annet at det må være samsvar mellom finansreglementet og kommunens egen kunnskap om finans- og gjeldsforvaltning, slik at forvaltningen innrettes på en betryggende måte. Behovet for kompetanse om finans- og gjeldsforvaltning vil øke med kompleksiteten i forvaltningen. Finansreglementet må således utformes i lys av kommunens kompetanse til å vurdere og håndtere finansiell risiko, også når kommunen kjøper finansforvaltningstjenester fra andre. Departementets vurdering er at det ikke er nødvendig å regulere slike alminnelige grunnleggende premisser for en forsvarlig forvaltning i loven eller tilhørende forskrift, slik det i dag er gjort i finansforskriften § 3 tredje ledd."

Rutiner for finansforvaltningen

Gjeldende forskrift § 8 første ledd stiller krav om etablering av rutiner for finansforvaltningen. Denne bestemmelsen videreføres ikke i ny forskrift. Dette bygger på at ny lov ikke gir forskriftshjemmel for en slik bestemmelse. Begrunnelsen for dette ble gitt i Prop. 46 L (2017-2018) punkt 20.7.4, hvor departementet skriver:

> "Departementet viser til forslaget om ny bestemmelse om internkontroll som sier at kommunedirektøren er ansvarlig for internkontrollen med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Bestemmelsen inneholder blant annet krav om å ha nødvendige rutiner og prosedyrer, og at dette skal dokumenteres i det omfanget som er nødvendig. Dette er nærmere omtalt i kapittel 23. Internkontrollbestemmelsen gjelder også for kommunens finans- og gjeldsforvaltning. Departementets vurdering er derfor at det ikke er behov for en hjemmel som åpner for å gi et særskilt forskriftskrav om rutiner for finans- og gjeldsforvaltningen slik som i dagens finansforskrift § 8 første ledd."

Det ligger fortsatt til grunn at finans- og gjeldsforvaltningen er et risikoområde hvor det må etableres rutiner for forvaltningen i tråd med kravene i ny kommunelov § 25-1. Kravet om

uavhengig kvalitetssikring av rutinene er derfor videreført i forslaget til ny forskrift § 3 andre ledd.

Forskrift om kommunale og fylkeskommunale garantier

Innledning og sentrale forslag

Forslaget til ny forskrift om kommunale og fylkeskommunale garantier (garantiforskriften) er hjemlet i den nye kommuneloven § 14-19 tredje ledd. Departementet har her fått hjemmel til å gi forskrift om innholdet i vedtak om garantier, garantiers varighet og beløpsgrensene for hvilke garantier som er unntatt fra lovens krav om at garantivedtak skal godkjennes av departementet.

Departementet foreslår flere endringer i forskriftsreglene om garantier. Sentrale forslag går ut på at det stilles flere krav til hva et vedtak om garanti skal inneholde og at det gis nærmere begrensninger for garantiers varighet. Det foreslås også å heve beløpsgrensene for hvilke garantier som er unntatt fra lovens krav om godkjenning, og det innføres differensierte terskler avhengig av kommunestørrelse. Kommuner vil heller ikke lenger kunne garantere for gjeld som de tidligere har hatt direkte eller indirekte ansvar for hvis virksomheten det garanteres for driver næringsvirksomhet.

Den nye kommuneloven § 14-19 åpner for at garantier kan gis enten som simpel kausjon eller selvskyldnerkausjon. Det er ikke nødvendig å regulere denne adgangen i forskrift, og gjeldende forskrift 2.2.2001 nr. 144 om kommunale og fylkeskommunale garantier § 2 blir derfor ikke videreført i ny forskrift.

Departementet vil fortsatt legge opp til at godkjenningskompetansen for kommunenes garantier delegeres til fylkesmannen, mens fylkeskommunenes garantier som i dag skal godkjennes av departementet selv.

Krav til innholdet i vedtak om garantier

Gjeldende forskrift 2.2.2001 nr. 144 om kommunale og fylkeskommunale garantier stiller få krav til innholdet i vedtak om garantier. Etter denne forskriften § 3 første ledd skal garantiens varighet angis, og etter § 4 skal maksimumsansvaret for garantien angis.

Reglene om hva et vedtak om garantier skal inneholde skal bidra til klarhet om hvor langt kommunens garantiansvar strekker seg. Vedtakets innhold er også en sentral del av grunnlaget for departementets vurderinger om et garantivedtak skal godkjennes eller ikke. Departementets erfaring er at kommunenes garantivedtak i enkelte tilfeller er nokså kortfattede. Departementet foreslår derfor at den nye garantiforskriften stiller ytterligere krav til garantivedtakenes innhold.

Forslaget innebærer at det tas inn en egen bestemmelse i ny forskrift § 2 som lister opp flere krav til hva et vedtak om å stille garanti minst skal inneholde. Bestemmelsen presiserer at vedtaket må angi hvem garantien er stilt for og hvilket formål garantien gjelder. Videre skal det angis hvilken type garanti som stilles. Bestemmelsen viderefører at det skal angis hva som er det maksimale beløpet som kommunen garanterer for, men stiller i tillegg krav om at vedtaket skal angi hvordan garantiansvaret eventuelt reduseres i garantiperioden. Ved kausjoner for låneopptak skal vedtaket også angi lånets hovedstol og hvilket tillegg for renter og omkostninger som kommunen garanterer for.

Bestemmelsen viderefører at et vedtak om garantier skal angi garantiens varighet, men det stilles nå krav om dette skal angis nærmere med starttidspunktet og sluttidspunktet for garantien.

Bestemmelsen stiller også et nytt krav om at det skal angis hvilke rettigheter kommunen eller fylkeskommunen eventuelt sikrer seg for å kunne dekke et tap ved innfrielse av garantien.

Departementet foreslår videre å ta inn et krav om at garantivedtaket skal angi om vedtaket må godkjennes av departementet etter kommuneloven § 14-19 første ledd før vedtaket blir gyldig, eller om vedtaket er unntatt fra kravet om godkjenning etter kommuneloven § 14-19 andre ledd første punktum. Hensynet bak denne nye bestemmelsen er å skape klarhet for den det stilles garanti for, om garantivedtaket krever godkjenning for å være gyldig eller om garantien er gyldig uten departementets godkjenning. Dette må ses i sammenheng med departementets forslag om økte og differensierte beløpsgrenser for når en garanti vil være unntatt fra kravet om godkjenning, se punkt 3.4. Ansvaret for å finne ut om vedtaket er unntatt fra kravet om godkjenning ligger således på kommunen.
Departementet foreslår dessuten at det ved garantier som er unntatt fra kravet om godkjenning, skal vedtaket også angi at garantien ikke er gyldig hvis mottakeren av garantien forsto eller burde ha forstått at garantien er i strid med kommuneloven § 14-19. Hensynet bak denne bestemmelsen er å klargjøre for garantimottakeren at kommunen kan gå fri for ansvar dersom det viser seg at garantimottakeren har holdt tilbake opplysninger som kunne ha hatt betydning for kommunens avgjørelse om å stille garantien, jf. kommuneloven § 14-19 andre ledd andre punktum.
I merknadene til ny forskrift § 2 er det gjort nærmere rede for hva som ligger i kravene til garantivedtakets innhold.
Departementet viser for øvrig til at kommunene, før det fattes vedtak, må gjøre en vurdering av om garantien går klar av forbudet mot å stille garantier som innebærer en vesentlig økonomisk risiko og forbudet mot å stille garantier for næringsvirksomhet, jf. kommuneloven § 14-19 første ledd. Før det treffes vedtak må kommunen også gjøre en vurdering av om garantien er forenlig med EØS-reglene om offentlig støtte. Departementet ser det ikke som naturlig at disse vurderingene tas inn i selve vedtaket. Vurderingene vil imidlertid være en nødvendig del av saksfremstillingen, både ved kommunens egen behandling av saken og ved eventuell oversendelse av saken til departementet for godkjenning. Det samme gjelder for garantier som er under beløpsgrensen og som ikke skal sendes departementet til godkjenning.

Begrensninger i garantiers varighet

Gjeldende forskrift § 3 legger begrensninger på hvor lang varighet en garanti kan ha. Blant annet kan garantier knyttet til investeringer ikke gå utover investeringens levetid.
I ny garantiforskrift § 3 foreslår departementet å videreføre at garantier som gjelder investeringer, ikke kan ha en varighet som er lengre enn investeringens levetid. Slike garantier kan etter forslaget ha en maksimal varighet på 40 år, selv om investeringen skulle ha en lengre levetid. Bestemmelsen gjelder både for kausjoner og andre økonomiske garantier.
Videre foreslår departementet å sette en maksimal varighet for garantier til andre formål enn investeringer til fem år. Også denne bestemmelsen skal gjelde både for kausjoner og andre økonomiske garantier. Garantier til andre formål vil typisk være garantier til driftsutgifter. I dag er det ikke satt en maksimal varighet for garantier for driftsutgifter, men etter gjeldende garantiforskrift § 3 skal garantitiden for slike garantier settes så kort som mulig.
Departementets vurdering er at dette fortsatt bør være utgangspunktet for garantier som ikke gjelder investeringer, men at det også for slike garantier bør settes en klar øvre grense for varighet. Departementet anser at en øvre grense på fem år vil være rimelig.

For kausjoner bør garantiperioden settes slik at den gir kreditor rimelig tid til innfordring i tilfelle av mislighold. Dette innebærer at garantiperioden bør strekke seg noe utover forfallstidspunktet for fordringen. Departementet foreslår å videreføre dagens regel om at garantiens varighet ikke kan strekke seg utover to år fra det tidspunktet som fordringen mot hoveddebitor forfaller. Det presiseres at dette gjelder kun ved kausjoner. Maksimal varighet på 40 år for garantier til investeringer og på fem år for garantier til andre formål skal være inkludert denne fristen på to år.
Dagens forskrift § 3 tredje ledd regulerer varigheten for garantier som kommunene stiller for ansattes lån. I tillegg til de øvrige begrensningene på garantienes varighet, er varigheten for garantier til ansatte også begrenset av ansettelsesforholdets varighet. Departementet foreslår å ikke videreføre denne regelen. Departementet antar at garantier til egne ansatte er forholdsvis lite brukt. Departementets vurdering er at det ikke er nødvendig å regulere dette særskilt da varigheten for eventuelle garantier til egne ansatte uansett begrenses av de øvrige reglene i bestemmelsen. Kommunene står for øvrig fritt til å sette en kortere varighet for garantier til egne ansatte enn det forskriften åpner for.

Garantier for små beløp

Heving av grensen for små beløp

Garantier for små beløp er unntatt fra kravet om godkjenning, jf. den nye kommuneloven § 14-19 andre ledd første punktum. Dette innebærer at slike garantivedtak ikke må ha godkjenning fra departementet for at vedtaket skal være gyldig.
I gjeldende forskrift § 5 er grensen for små beløp satt til 500 000 kroner, både for kommunene og fylkeskommunene. Denne grensen har stått uregulert siden gjeldende forskrift ble fastsatt i 2001. Dette taler i seg selv for å heve terskelen. Departementet vil også peke på at godkjenningsordningen for garantier primært bør omfatte garantier av en viss økonomisk betydning, at det tas hensyn til kommunestørrelse og at ordningen ikke bør være unødig omfattende. Dette taler også for å heve terskelen.
Departementet foreslår at grensen for små beløp heves til 800 000 kroner for de minste kommunene, og at grensen øker med kommunens innbyggertall etter en trappetrinnsmodell. For fylkeskommunene foreslår departementet at det fortsatt skal være en felles grense for alle fylkeskommunene, som heves til 10 millioner kroner. I det følgende gjøres det nærmere rede for departementets vurderinger og forslag.

Beløpsgrensen for kommuner

Departementet har vurdert to alternativer for hva terskelen for små beløp bør være for kommunene.
Det første alternativet går ut på at det fastsettes differensierte terskelverdier basert på kommunenes størrelse. Kommunene grupperes etter innbyggertall, og det fastsettes én terskelverdi for hver gruppe. Alternativet bygger på kommunelovens forbud mot garantier som innebærer vesentlig økonomisk risiko og at godkjenningsordningen skal være en sikkerhetsmekanisme mot garantier som ikke er økonomisk forsvarlige. Sentrale momenter i denne vurderingen er størrelsen på det potensielle tapet og kommunens evne til å håndtere det potensielle tapet. Størrelsen på kommunens økonomi har her stor betydning. Dette tilsier at grensen for små beløp bør differensieres ut i fra kommunenes økonomi og størrelse. Samtidig må det tas hensyn til at differensierte grenser må være enkle for kommunene og

andre å forholde seg til, og gi klarhet om hvilken grense som gjelder for den enkelte kommune. Kommunens innbyggertall vil i så måte være et enkelt kriterium for differensiering. Det andre alternativet går ut på at det fortsatt fastsettes én felles beløpsgrense for alle kommunene, uavhengig av kommunens størrelse. Dette vil være svært enkelt for alle parter å forholde seg til. Ulempen med dette alternativet er at det fortsatt vil føre til at flere saker enn nødvendig må godkjennes, også i tilfeller hvor det ikke foreligger et reelt behov for godkjenning på grunn av garantiens lave beløp. Under dette alternativet er departementets vurdering at grensen heves til 800 000 kroner. En slik lav grense legger særlig vekt på hensynet til de minste kommunene.
Departementet foreslår etter en samlet vurdering at reglene i ny forskrift følger det første alternativet. Det vil si at kommunene deles inn i grupper etter innbyggertall, og at det fastsettes differensierte beløpsgrenser for hver gruppe. Beløpsgrensen for kommuner med lavest innbyggertall foreslås til 800 000 kroner. Dette er høyere enn dagens grense på 500 000 kroner. Beløpene stiger for hver gruppe, og beløpet for gruppen med høyest innbyggertall settes til 10 millioner kroner. Isolert sett kan det argumenteres for at det ikke vil være behov for statlig godkjenning av for eksempel en garanti på 10 millioner kroner for en stor kommune med 100 000 innbyggere eller mer. Det er her likevel viktig å se hen til kommuneloven som sier at garantier for *små beløp* skal være unntatt fra kravet om godkjenning. Av hensyn til dette mener departementet at beløpsgrensene ikke bør settes høyere. Beløpsgrensene kan heller ikke settes for høyt med tanke på at kommunene vil kunne stille flere garantier som kommer under grensen for små beløp.
Departementet foreslår følgende beløpsgrenser, jf. forslaget til ny forskrift § 4:

Antall innbyggere i kommunen	Beløpsgrense i kroner
Til og med 3 000	800 000
Fra og med 3 001 til og med 10 000	2 000 000
Fra og med 10 001 til og med 30 000	4 000 000
Fra og med 30 001 til og med 100 000	7 000 000
Fra og med 100 101	10 000 000

Departementet foreslår at det skal være innbyggertallet per 1. januar i året før det året som garantivedtaket treffes (nest siste årsskifte) som skal være avgjørende for hvilken beløpsgrense som gjelder for kommunen. For eksempel betyr dette at for et garantivedtak som treffes i 2020, gjelder innbyggertallet per 1. januar 2019.

Beløpsgrensen for fylkeskommuner

Departementet foreslår at det settes én terskelverdi for alle fylkeskommuner. Her er departementets vurdering at det ikke er behov for en differensiering i like stor grad som for kommunene, og at det kan legges større vekt på enkelhet. Det foreslås at beløpet settes lik det høyeste beløpet for kommunene, altså 10 millioner kroner, jf. forslaget til ny forskrift § 5.

Garanti for tidligere gjeld ved omdanning til selskap med begrenset ansvar

Gjeldende forskrift § 6 regulerer kommunenes adgang til å garantere for gjeld som kommunen selv eller et interkommunalt selskap har hatt ansvar for. Bestemmelsens første ledd lyder slik:

> "Kommuner og fylkeskommuner kan garantere for gjeld de tidligere har hatt direkte ansvar for, når virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen tidligere har drevet selv skilles ut i et selskap med begrenset ansvar, og gjelden samtidig overføres til selskapet. Det samme gjelder der virksomhet som har vært drevet av et interkommunalt selskap med ubegrenset deltakeransvar overføres til et selskap med begrenset ansvar."

Denne bestemmelsen må forstås i lys av tidligere forskrift 9.2.1993 nr. 4046 om kommunale og fylkeskommunale garantistillelser § 4. Bestemmelsen i tidligere § 4 hadde til hensikt å legge til rette for at kommunene i forbindelse med selskapsetablering kunne garantere for gjeld som kommunen tidligere hadde ansvar for, selv om selskapet skulle drive næringsvirksomhet, jf. Kommunal- og arbeidsdepartementets rundskriv H-10/93. De samme hensyn ligger bak gjeldende § 6.

I Prop. 46 L (2017-2018) punkt 20.8.4 drøftet departementet om ny kommunelov skal åpne for at kommuner, ved utskillelse av kommunal virksomhet og selskapsetablering, kan stille garanti for gjeld som kommunen tidligere har hatt ansvar for, også når selskapet som overtar kommunens gjeld driver næringsvirksomhet. Departementet kom til at ny kommunelov ikke bør åpne for garantier til næringsvirksomhet, heller ikke når det er snakk om å garantere for gjeld som kommunen tidligere har hatt ansvar for. Departementet uttalte blant annet følgende:

> "Departementet legger også vekt på at næringsvirksomhet som det normale utgangspunktet ikke bør særbehandles i forbindelse med omorganiseringer kun fordi virksomheten tidligere har vært drevet i kommunal regi. En kommunal garanti kan gi den utskilte virksomheten et økonomisk fortrinn overfor konkurrentene. Når kommunal næringsvirksomhet skilles ut i et eget selskap, bør konkurransen med de andre aktørene i markedet som utgangspunkt skje på like vilkår, uavhengig av om eierskapet er offentlig eller privat. På bakgrunn av dette foreslår departementet at utvalgets forslag om at kommunene i visse tilfeller kan garantere for næringsvirksomhet, ikke tas inn i loven. Dette innebærer at det heller ikke vil være hjemmel til å videreføre bestemmelsene i garantiforskriften § 6 om garanti for tidligere gjeld ved omdanning til ansvarlig selskap i ny forskrift."

På denne bakgrunn legger departementet til grunn at gjeldende forskrift § 6 må oppheves og ikke kan videreføres.

Departementet vil presisere at opphevelsen av gjeldende § 6 ikke er til hinder for at kommuner kan garantere for gjeld de tidligere har hatt direkte eller indirekte ansvar for, så lenge virksomheten det garanteres for ikke driver næringsvirksomhet, innenfor rammene av ny kommunelov § 14-19. Departementet ser ikke at det er behov for å regulere dette nærmere i forskrift.

Departementet legger til grunn at opphevelsen av gjeldende forskrift § 6 ikke skal ha tilbakevirkende kraft. Det vil si at garantier som er vedtatt og godkjent med hjemmel i gjeldende forskrift § 6 fortsatt skal være gyldige.

Ikrafttredelse

Departementet foreslår i dette høringsnotatet at ny garantiforskrift trer i kraft 1.1.2020. Dette bygger på at ny kommunelov § 14-19 om garantier skal tre i kraft fra dette tidspunktet. Fra samme tidspunkt oppheves gjeldende forskrift 2.2.2001 nr. 144 om kommunale og fylkeskommunale garantier.

Departementets forslag innebærer at reglene i ny kommunelov og ny garantiforskrift ikke skal ha rettsvirkninger for garantier som er etablert frem til og med 31.12.2019. Garantier som er vedtatt og godkjent etter gjeldende regelverk før dette tidspunktet berøres således ikke av nytt regelverk. Det vil ikke være nødvendig for disse å treffe nytt vedtak og gjennomføre ny godkjenningsprosess.

Departementet antar at det kan oppstå situasjoner hvor det treffes vedtak om å endre en eksisterende garanti eller å stille en ny garanti før utløpet av 2019, men hvor vedtaket ikke blir behandlet av departementet før i 2020. I slike tilfeller foreslår departementet at garantivedtak som er truffet innen 31.12.2019 skal behandles etter gjeldende kommunelov av 25.9.1992 § 51 og tilhørende forskrift 2.2.2001 nr. 144 om kommunale og fylkeskommunale garantier, jf. forslaget § 6 tredje ledd.

Forskrift om beregning av selvkost

Innledning og sentrale forslag

Forslaget til ny forskrift om selvkost er hjemlet i den nye kommuneloven § 15-1. Departementet har her fått hjemmel til å gi forskrift med nærmere regler om beregning av samlet selvkost for et tjenesteområde. Forskriften kan også gi unntak fra kommunelovens regler for hvordan samlet selvkost skal beregnes.

Kommuneloven § 15-1 og forskriften som her sendes på høring, gjelder for beregning av samlet selvkost for et gebyrbelagt tjenesteområde når det er fastsatt i annen lov eller forskrift at kommunens gebyrer ikke skal være større enn selvkost. Eksempelvis vil kommuneloven med forskrift gjelde for beregning av samlet selvkost for innsamling av husholdningsavfall, fordi forurensningsloven § 34 innebærer at avfallsgebyrene skal holdes til selvkost. Et annet eksempel hvor det samme gjelder er byggesaksgebyrer, jf. plan- og bygningsloven § 33-1.

Kommuneloven og forskriften gjelder kun for beregning av *samlet* selvkost for et tjenesteområde i kommunen, og regulerer dermed det øvre taket på de samlete gebyrinntektene på det aktuelle området. Rettsgrunnlaget for brukerbetalinger vil således være todelt. Hjemmelen for å ta gebyrer til selvkost og reglene om hvilke tiltak og tjenester som kan finansieres gjennom gebyrer, er gitt i særlov. Hvilke prinsipper og hvilken metode som skal legges til grunn når det øvre taket for de samlete gebyrinntektene (samlet selvkost) skal beregnes, skal skje etter reglene i kommuneloven § 15-1 med forskrift, så langt det ikke følger noe annet av reglene i særlov. Kommuneloven § 15-1 og forskriften setter med dette rammen for kommunens samlete gebyrinntekter fra tjenester som renovasjon, vannforsyning, avløpshåndtering, tømming av slamavskillere, plansaksbehandling, byggesaksbehandling, eierseksjonering, matrikulering, feiertjenester og skolefritidsordningen, og eventuelle andre tjenester som er underlagt selvkostprinsippet.

Forskriften vil altså regulere hvordan samlet selvkost skal beregnes. Den vil også regulere hvordan prinsippet om selvkost praktiseres over tid gjennom bruk av og avsetninger til bundne fond, og om det skal korrigeres for tidligere års feil i beregningene av samlet selvkost. I forslaget er det også stilt krav om at beregningen av samlet selvkost på et tjenesteområde skal kunne dokumenteres.

Forskriften regulerer ikke hvordan gebyrene skal utmåles i enkeltsaker eller for den enkelte innbygger. Dette må skje i tråd med bestemmelsene i særlov.

Kommuneloven § 15-1 og forskriften erstatter Kommunal- og moderniseringsdepartementets rundskriv H-3/14 *Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester*, og vil gi rettslig bindende regler for hvordan samlet selvkost for et tjenesteområde skal beregnes. Departementet legger opp til at rundskrivet ikke blir videreført i sin nåværende form. Departementet vil senere ta stilling til om det er nødvendig å gi nærmere veiledning til forskriften i form av et nytt rundskriv eller lignende.

Forslaget til ny forskrift baserer seg i hovedsak på løsningene som er gitt i rundskrivet. De sentrale anbefalingene fra rundskrivet foreslås løftet opp i forskriften. Dette omfatter blant annet regler om hvilke kostnader som inngår i direkte kostnader og beregning av indirekte kostnader og kapitalkostnader, hvor anbefalingene i rundskrivet i hovedsak er videreført. Også den foreslåtte kalkylerenten på 5-årig swaprente + ½ prosentpoeng er den samme som i rundskrivet.

Ikrafttredelsestidspunktet innebærer at ny forskrift vil gjelde for beregningen av samlet selvkost for 2020. I det følgende gjør departementet rede for forslaget til ny forskrift. De

stedene hvor forskriften medfører reelle endringer fra rundskrivet, er dette kommentert særskilt.

Prinsipper og hensyn bak forskriften

Kommuneloven § 15-1 slår fast de grunnleggende bestemmelsene for beregning av samlet selvkost. Samlet selvkost for en tjeneste skal tilsvare den samlete merkostnaden ved å yte tjenesten, jf. § 15-1 andre ledd. Bestemmelsene i § 15-1 er i tråd med de prinsippene og hensynene som ligger til grunn for rundskriv H-3/14. Lovbestemmelsene bygger på at for tjenester hvor selvkost er satt som et øvre tak for gebyrinntektene, skal kommunen kunne få tilbake de utlegg den opprinnelig hadde ved å yte tjenesten og bli kompensert for den kapitalen som har blitt bundet opp ved investeringer. Forslaget til forskrift bygger videre på dette og de nærmere bestemmelsene i loven. Følgende ligger til grunn for forslaget:
Kommuneloven § 15-1 tredje ledd bokstav a slår fast at selvkost skal beregnes ut fra gjennomførte transaksjoner og anskaffelseskost. Regnskapsførte utgifter eller kostnader og regnskapsførte inntekter skal derfor være grunnlaget for beregning av selvkost, jf. forslaget § 3. Kostnader som ikke er regnskapsført, eksempelvis alternativkostnader, kan ikke tas inn i selvkost. Lovbestemmelsen innebærer altså at selvkost skal beregnes ut fra pådratte utgifter og at det er prisen på anskaffelsestidspunktet (historisk kost) som skal legges til grunn.
Kommuneloven § 15-1 tredje ledd bokstav b og c slår fast at investeringsutgifter skal fordeles over eiendelens levetid og inngå i selvkost gjennom de årlige avskrivningene. Til grunn for denne bestemmelsen ligger det at dagens brukere ikke skal subsidiere neste generasjons brukere eller omvendt, og at kostnadene ved tjenestene som ytes i dag, dekkes av brukerne som har nytte av tjenesten. Bestemmelsen innebærer blant annet at avskrivningene som skal inngå i selvkostberegningene, vil kunne avvike fra avskrivningene i regnskapet, samt at inntekter knyttet til investeringer skal fordeles over levetiden.
Kommuneloven § 15-1 tredje ledd bokstav b innebærer videre at kapitalkostnadselementet i selvkost skal beregnes ut fra kalkulatoriske rentekostnader. Dette er et unntak fra hovedregelen om at kostnaden må være pådratt og reelt sett utgjøre en post i regnskapet. Bakgrunnen er prinsippet om at selvkost skal være upåvirket av om investeringene er finansiert med lån eller egenkapital. Derfor skal kalkulatoriske rentekostnader, og ikke faktiske rentekostnader, inngå i selvkost for å gjenspeile kostnaden ved å binde opp kapital.

Avgrensning av selvkost

Etter kommuneloven § 15-1 andre ledd skal samlet selvkost for en tjeneste tilsvare merkostnaden ved å yte tjenesten. Med utgangspunktet i dette foreslås det i forskriften at selvkost bare skal omfatte de kostnadene som *direkte* eller *indirekte* gjelder produksjonen av tjenesten som det skal betales gebyrer for. Dette omfatter både driftskostnader og kapitalkostnader, enten de er faste eller variable, jf. forskriften § 2.
Kostnader som ville ha påløpt uavhengig av selvkosttjenesten, og som derfor ikke innebærer en merkostnad ved å fremstille selvkosttjenesten, skal heller ikke inngå i selvkost.
Inntekter som knytter seg til kostnader som omfattes av selvkost, må redusere selvkost. Dette dreier seg om andre inntekter enn selve gebyrinntektene, og bygger på at inntekter som oppstår i sammenheng med at det påløper (direkte eller indirekte) kostnader på selvkostområdet, reduserer kommunens faktiske utlegg knyttet til selvkosttjenesten. Slike inntekter må da redusere gebyrgrunnlaget. Dette er for eksempel inntekter som øremerkede tilskudd, kompensasjon for merverdiavgift og gevinster ved salg av anleggsmidler. Dette kan

også være salgsinntekter i tilknytning til produksjonen av selvkosttjenesten, eksempelvis inntekter fra salg av biprodukter.

Direkte og indirekte driftskostnader

Forskriften § 4 fastsetter at direkte kostnader omfatter kostnader til arbeid, varer og tjenester som anvendes for å yte selvkosttjenesten.
Forskriften § 5 avgrenser hvilke indirekte kostnader som kan inngå i selvkost. Dette omfatter kostnader til stab- og støttefunksjoner, fellesfunksjoner og kontrollfunksjoner som anvendes til å utfylle eller understøtte selvkosttjenesten. Dette omfatter både mer kunderelaterte funksjoner slik som kundeservice, fakturering og behandling av enkeltsaker, og mer interne funksjoner slik som administrasjon og administrativ ledelse, personaltjenester, juridiske tjenester, regnskap, IKT og arkiv mv. En rekke funksjoner kan således inngå i grunnlaget for beregning av indirekte driftskostnader i selvkost.
I forslaget er det også lagt opp til at en forholdsmessig andel av kostnadene til administrativ ledelse kan inngå i selvkost. Dette er en justering sammenlignet med løsningen i rundskriv H-3/14, hvor det er sagt at dette skal holdes utenfor selvkost. Kostnader til politisk behandling vil derimot ikke kunne inngå i selvkost, i tråd med det som var anbefalingen i rundskrivet. Ettersom kommuneloven § 15-1 angir at selvkost skal omfatte merkostnader ved å yte tjenesten, vil det også være en naturlig følge at for eksempel den delen av kommunedirektørens tid som går med til selvkosttjenestene, bør kunne tas inn i selvkostberegningen.
I forslaget er det videre lagt opp til at når selvkosttjenesten er skilt ut i et eget selskap eller i et kommunalt foretak, kan ikke kostnader til selskapsorganer som representantskap, generalforsamling og styre inngå i selvkost.

Kapitalkostnader

Avskrivninger

Forskriften § 6 definerer hvilket beløp som skal ligge til grunn for avskrivningene av investeringene (avskrivningsgrunnlaget) og hvilken periode investeringene skal avskrives over (avskrivningstiden) i selvkostberegningene.
Avskrivningsgrunnlaget beregnes på samme vis som etter rundskriv H-3/14, og det skal tas utgangspunkt i historisk kost. I forskriften er det imidlertid presisert at hvis anskaffelseskost av en eller annen grunn ikke er kjent, skal et estimat på historisk kost benyttes.
Utgangspunktet for avskrivningstiden er at varige driftsmidler avskrives over den forventete brukstiden (den utnyttbare levetiden), slik det også er angitt i kommuneloven § 15-1 tredje ledd bokstav c. Utgiften ved en investering skal altså fordeles over den perioden som eiendelen er forventet å være i bruk. Dette bygger på at dagens brukere verken skal subsidiere eller bli subsidiert av fremtidige brukere. På denne måten blir selvkost, og derigjennom også gebyrene fra brukerne, knyttet opp mot bruken av eiendelen.
Som regel vil det være rimelig samsvar mellom utnyttbar levetid og avskrivningstiden som benyttes i årsregnskapet, og da kan det å legge de regnskapsmessige avskrivningstidene til grunn bidra til en enklere og mer hensiktsmessig praksis. I visse tilfeller kan det likevel tenkes at utnyttbar levetid avviker betydelig fra de regnskapsmessige avskrivningsperiodene. Vann- og avløpsledninger vil for eksempel kunne ha en betydelig lengre utnyttbar levetid enn avskrivningstidene i regnskapet. Å legge utnyttbar levetid til grunn vil kunne gjøre det

vanskeligere å finansiere slike investeringer, fordi det vil være vanskelig å få tatt opp lån med like lange løpetider. Forskriften åpner derfor opp for at de regnskapsmessige avskrivningsperiodene kan benyttes.
For tomter og andre varige driftsmidler som ikke avskrives i regnskapet, kan det i selvkostberegningen settes avskrivningstider som er kortere enn den egentlige utnyttbare levetiden, for eksempel 40 eller 50 år. Også anskaffelser som i årsregnskapet ikke er klassifisert som varige driftsmidler, kan tas inn i beregningen av selvkost, dersom realitetene er å likestille med kjøp av et varig driftsmiddel. Et eksempel kan være kjøp av vannrettigheter for en avgrenset periode. I slike tilfeller kan kjøpsprisen tas med i grunnlaget for kapitalkostnadene (historisk kost) og avskrives over rettighetens avtaleperiode.

Kalkylerenten

Kapitalkostnaden i selvkostberegningen skal dekke kostnader som oppstår når kapital bindes opp i en realinvestering (bygninger, anlegg mv.). Kapitalkostnaden består således også av kalkulatoriske rentekostnader.
Et prinsipp som lå til grunn for rundskriv H-3/14 og som forslaget til forskrift også bygger på, er at selvkost skal være upåvirket av om anskaffelsene er finansiert med lån eller egenkapital. I beregningen av selvkost benyttes det derfor en kalkylerente fremfor den faktiske renten som betales og føres i årsregnskapet. Kalkylerenten er ment å reflektere kostnaden ved å binde opp kapital i anskaffelsene. De kalkulatoriske rentekostnadene beregnes på bakgrunn av restverdien av de varige driftsmidlene, jf. forskriften § 6.
Kalkylerenten er foreslått til årets gjennomsnittlige 5-årig swaprente med et tillegg på ½ prosentpoeng. Forslaget tilsvarer det som var anbefalt i rundskriv H-3/14.
Departementet gjør oppmerksom på at også for avfallstjenester skal kalkylerenten legges til grunn, jf. Miljødirektoratets veileder om beregning av kommunale avfallsgebyr.

Korrigering av tidligere års feil

I forskriften § 9 er det foreslått at hvis det avdekkes vesentlige feil i beregningen av samlet selvkost for et tidligere år, og feilen har gjort at det i foregående år har blitt krevd inn for høye gebyrer fra brukerne, må feilen rettes opp. Feilen må etter forslaget redusere samlet selvkost og gebyrgrunnlaget det året feilen rettes opp.
Feil som innebærer at samlet selvkost har vært beregnet for lav i foregående år, kan etter forslaget ikke tas inn gjennom en økning av gebyrene. Dette bygger på at kommunene som profesjonell part og myndighet ikke bør kunne belaste innbyggerne for feil i beregningsgrunnlaget.
Forskriften legger altså opp til at det bare er mulig å rette opp feil i tidligere års samlete selvkost når dette er til gunst for innbyggerne.

Håndtering av overskudd og underskudd

Normalt vil årets samlete gebyrinntekter avvike fra årets samlete selvkost (årets gebyrgrunnlag), og selvkostregnskapet avsluttes med et overskudd eller underskudd.
Forskriften § 10 gir de nærmere reglene for hvordan et overskudd eller underskudd teknisk skal håndteres i selvkostregnskapet ved årsavslutningen og i de påfølgende årene.
Forslaget innebærer at et overskudd må føres tilbake og ikke kan benyttes til andre formål utenfor selvkostområdet, mens et underskudd kan eller må dekkes inn av fremtidig overskudd i selvkostregnskapet. Dette svarer til løsningen i rundskriv H-3/14. Løsningen

sikrer at de samlete gebyrinntektene over tid ikke overstiger samlet selvkost. Spørsmålet om underskuddet kan eller må dekkes inn, avhenger av om det etter lov eller kommunestyrevedtak skal være full kostnadsdekning.
Forslaget innebærer videre at et overskudd eller underskudd skal tilbakeføres eller dekkes inn senest innen fem år. Dette svarer også til løsningen i rundskriv H-3/14. Løsningen gir rom for fleksibilitet i praktiseringen av selvkostprinsippet og legger til rette for stabilitet i gebyrnivåene. Eksempelvis innebærer løsningen at et underskudd kan dekkes inn gjennom økte gebyrer over en femårsperiode, i stedet for at hele underskuddet må dekkes inn året etter at det oppsto med en tilsvarende høyere gebyrøkning.
Selvkost skal etter forskriften beregnes ut fra kostnader for igangsatte aktiviteter. Dersom det planlegges å sette i gang økt aktivitet innenfor tjenesten de nærmeste årene, kan ikke kostnaden regnes inn i selvkost før aktiviteten er igangsatt. Femårsregelen for tilbakeføring av overskudd gir imidlertid mulighet for å kunne heve gebyrene gradvis i forkant av planlagte investeringer som vil medføre fremtidige økninger i beregnet selvkost, for eksempel som følge av høyere kapitalkostnader. Også dette følger løsningen i rundskrivet, og det legger til rette for at gebyrene kan økes gradvis i stedet for gjennom større gebyrøkninger fra det ene året til det andre.
Femårsregelen må praktiseres under hensyn til at dagens brukere verken skal subsidiere eller bli subsidiert av fremtidige brukere. Håndtering av overskudd og underskudd må således planlegges, blant annet slik at det ikke bygges opp unødige eller ubegrunnete fond. Forskriften åpner imidlertid for at et underskudd kan dekkes inn senere enn fem år. Dette unntaket gjelder bare hvis dette er nødvendig for at dagens brukere ikke skal betale for fremtidig bruk av gjennomførte investeringer, og unntaket skal ivareta at selvkosttjenesten finansieres av brukerne som drar nytte av den. Et eksempel er en kommune som bygger ut vann- og avløpsnettet med overkapasitet for samtidig å kunne ta høyde for fremtidig utbygging av et hytte- eller boligfelt. Tilkoblingen til nettet vil skje etappevis etter hvert som hytte- eller boligfeltene bygges ut. Dersom kapitalkostnadene til ledningsnettet fullt ut må belastes dagens brukere, vil eksisterende brukere også dekke kostnadene ved nye (fremtidige) abonnenters bruk av anlegget. Unntaket åpner derfor for at gebyrene holdes lavere enn beregnet selvkost over flere enn fem år, slik at dette underskuddet kan dekkes inn etter hvert som nye abonnenter kommer til.
Femårsregelen for tilbakeføring av overskudd og dekning av underskudd bygger på at gebyrbetalerne og brukerne av tjenesten i stor grad er de samme over tid, hvor de gebyrbetalerne som bidrar til et overskudd, senere vil dra nytte av tilbakeføringen (og tilsvarende ved underskudd). Dette vil normalt være tilfelle for tjenester som vann, avløp og renovasjon.
For gebyrbelagte tjenester som er hjemlet i plan- og bygningsloven, eierseksjonsloven og matrikkellova, vil gebyrene være knyttet til enkeltsaker, og brukerne vil i mindre grad være de samme fra år til år. Departementet har lagt til grunn at etter plan- og bygningsloven § 33-1, eierseksjonsloven § 15 og matrikkellova § 32, kan ikke underskudd for disse selvkosttjenestene fremføres når det ikke er midler på selvkostfondet. Dette er presisert i forskriften § 10 fjerde ledd. Bakgrunnen er at dersom de samlete gebyrinntektene for slike typer tjenester skulle vise seg å være lavere enn samlet selvkost, vil fremføring av underskudd innebære at fremtidige søkere vil kunne betale høyere gebyrer enn det tjenesten egentlig koster. På disse områdene må følgelig kommunene selv finansiere differansen dersom de samlete gebyrinntektene er lavere enn beregnet samlet selvkost.

Dokumentasjonskrav

I forskriften § 11 foreslås det at kommunen skal kunne dokumentere hvordan beregningen av selvkost er gjort, slik at det kan etterses at gebyrene holdes innenfor de rettslige rammene. Dokumentasjonskravet knytter seg til beregningen av samlet selvkost, ikke til den enkelte sak eller sakstype. Kravet til å dokumentere samlet selvkost innebærer at det må kunne fremlegges en etterberegning og dokumentasjon som viser inntekter, kostnader og resultater, hvilke fordelingsnøkler som er brukt og hvordan fordelingsnøklene er utledet. Bestemmelsen er et overordnet krav. Kravet retter seg mot organer og instanser som kontrollutvalg, revisjonen, fylkesmannen, Sivilombudsmannen o.l., for at de skal kunne etterse hvordan selvkost er beregnet for den enkelte selvkosttjeneste. Forskriften krever at dokumentasjonen skal oppbevares i ti år, tilsvarende bokføringslovens krav til primærdokumentasjon.

Forskrift om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner

Innledning og sentrale forslag

Forslaget til ny forskrift om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner (rapporteringsforskriften) er hjemlet i den nye kommuneloven § 16-1 andre ledd. Departementet har her fått hjemmel til å gi forskrift om hvilke opplysninger som skal rapporteres, hvordan det skal rapporteres og når det skal rapporteres.
Departementet foreslår en ny rapporteringsforskrift som er felles både for kommunene og fylkeskommunene, herunder virksomheter opprettet med hjemmel i kommuneloven, og for interkommunale selskaper. Forskrift 21.10.2003 nr. 1445 om rapportering fra interkommunale selskaper og kommunale og fylkeskommunale foretak som driver næringsvirksomhet, foreslås opphevet.
Forslaget legger opp til at kommunene og fylkeskommunene og de øvrige virksomhetene som er rapporteringspliktige, skal rapportere til KOSTRA slik de kjenner det i dag. Statistisk sentralbyrå (SSB) sitt ansvar for hvordan rapporteringen skal skje videreføres.
Forskriften gir i hovedsak nærmere regler om regnskapsrapporteringen, som i dagens forskrift. Departementet foreslår at alle årsregnskapene som skal utarbeides etter kommuneloven, også skal rapporteres. Dessuten skal årsregnskapene til interkommunale selskaper rapporteres, som i dag. Dette legger grunnlag for at Statistisk sentralbyrå fortsatt kan utarbeide konsoliderte regnskapstall i KOSTRA. Forskriften legger opp til at SSB i en overgangsperiode utarbeider konserntall i KOSTRA etter samme metodikk som i dag. Deretter legges metodikken om, slik at det er kommunenes konsoliderte årsregnskap som danner grunnlaget for konserntallene i KOSTRA, tidligst fra regnskapsåret 2021. Dette er nærmere omtale i punkt 4.2.
Fagdepartementenes ansvar for å fastsette innholdet i tjenesterapporteringen videreføres, men innholdet i dette reguleres ikke i forskriften her, se punkt 4.3.
Den nye forskriften er betydelig omarbeidet sammenlignet med gjeldende forskrift 15.12.2000 nr. 1525 om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner. Dette gjelder både hva som reguleres, struktur og språk. Flere av bestemmelsene i gjeldende forskrift er ikke nødvendig å regulere i forskrift og foreslås opphevet, se punkt 4.4.

Regnskapsrapporteringen

Hvilke årsregnskaper skal rapporteres?

Bakgrunn

I dag rapporteres følgende årsregnskaper til KOSTRA:

- Årsregnskapet til kommunekassen og fylkeskommunekassen.
- Årsregnskapet til lånefond.
- Årsregnskapet kommunale og fylkeskommunale foretak. Foretak som driver med produksjon og omsetning av elektrisk kraft er imidlertid unntatt fra rapporteringsplikten.
- Årsregnskapet til interkommunale samarbeid etter kommuneloven av 1992 § 27, når samarbeidene utarbeider eget årsregnskap. Rapporteringsplikten gjelder både samarbeid som er og som ikke er eget rettssubjekt.
- Årsregnskapet til interkommunale selskaper etter lov om interkommunale selskaper.

Med grunnlag i disse regnskapene utarbeider SSB konsoliderte regnskapstall ("konserntall") for den enkelte kommune og fylkeskommune som publiseres i KOSTRA. Konserntallene viser kommunens samlede inntekter og utgifter på tjenestene uavhengig av organisering, det vil si uavhengig av om virksomheten utføres innenfor kommunekassen eller av et kommunalt foretak, et interkommunalt samarbeid eller et interkommunalt selskap. Figur 4.1 illustrerer dagens metode for utarbeidelse av konserntall i KOSTRA (noe forenklet).

Figur 1.1 Dagens metode for utarbeidelse av konserntall i KOSTRA

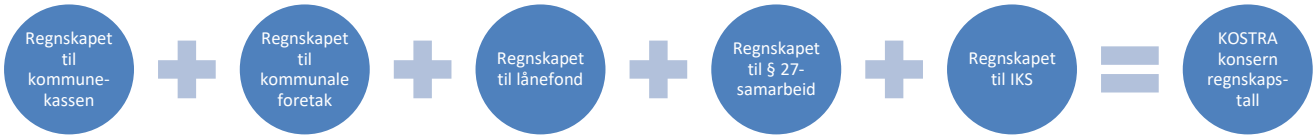

Departementets utgangspunkt er at den nye rapporteringsforskriften fortsatt må gi grunnlag for at SSB skal kunne publisere regnskapstall og nøkkeltall for den enkelte kommune på konsernnivå. Samtidig innebærer den nye kommuneloven enkelte endringer i kravene til hvilke årsregnskaper som skal utarbeides, jf. kommuneloven § 14-6 første ledd og § 14-8. Disse endringene i regnskapsplikten har betydning for hvilke regnskaper som kan og bør være underlagt rapporteringsplikt til SSB, og dermed hvordan SSB kan og bør utarbeide konserntallene i KOSTRA. Først og fremst er dette en følge av det nye kravet om at kommunene selv skal utarbeide konsoliderte årsregnskaper.

Kort sagt innebærer det nye kravet at kommunene selv utarbeider konsoliderte regnskapstall for kommunen som juridisk enhet, hvor også kommunale foretak og andre virksomheter som er en del av kommunen som rettssubjekt inngår sammen med kommunekassens regnskap. I forslaget til ny budsjett- og regnskapsforskrift er det foreslått at dette skal skje fra og med regnskapsåret 2020, jf. departementets høringsnotat av 19.12.2018 (18/5561).

Gitt at det konsoliderte årsregnskapet som kommunene utarbeider rapporteres til SSB, vil dette gi SSB mulighet til å utarbeide konserntall i KOSTRA etter en ny metode. Denne er illustrert (noe forenklet) i figur 4.2.

Figur 1.2 Fremtidig metode for utarbeidelse av konserntall i KOSTRA

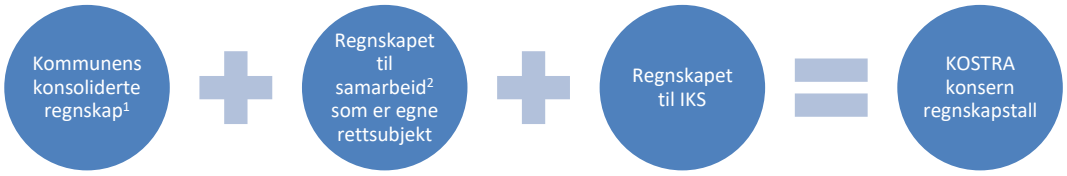

[1] I kommunens konsoliderte regnskap inngår regnskapene til kommunekassen, kommunale foretak og lånefond, samt regnskapene til interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefellesskap som ikke er egne rettssubjekt.
[2] Med samarbeid menes her interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefellesskap.

Departementet foreslår en forskrift som legger til rette for en slik omlegging av metoden for utarbeidelse av konserntall. Samtidig legger forskriften til rette for at det etableres en overgangsperiode for å redusere risikoen for store mangler i KOSTRA-statistikken. I det følgende gjøres det nærmere rede for dette.

Omlegging av systemet for utarbeidelse av "konserntall" i KOSTRA

SSB og KS har i dialog med departementet gitt uttrykk for at kommunenes konsoliderte årsregnskaper bør bli det nye grunnlaget for konserntallene i KOSTRA, slik det er skissert foran. Departementets vurdering er at metoden for utarbeidelse av konserntall i KOSTRA bør legges om på denne måten, for å kunne hente ut gevinstene som ligger i den nye metodikken. Dette er i tråd med kommunelovutvalgets forslag, jf. NOU 2016: 4 punkt 19.5.4.3, og departementets vurdering i Prop. 46 L punkt 20.3.4.5.
Gevinstene ved å legge om metoden knytter seg til flere forhold. For det første må det forventes at kvaliteten på konsolideringen vil bli bedre når kommunene konsoliderer flere av sine regnskaper selv ved utarbeidelsen av det konsoliderte årsregnskapet, før dette regnskapet rapporteres til SSB. Kommunene selv har bedre forutsetninger for å konsolidere regnskapene på riktig måte enn SSB, og det konsoliderte årsregnskapet vil også være underlagt regnskapsrevisjon. Dette vil kunne styrke kvaliteten på konserntallene i KOSTRA. For det andre ligger det en forenklingsgevinst for SSB i at kommunene gjør en større del av konsolideringen selv ved utarbeidelsen av det konsoliderte årsregnskapet. Med den nye metoden vil SSBs konsolideringsoppgaver bli redusert til å konstruere konserntall ut fra de tre typene av regnskaper som fremgår av figur 4.2. For det tredje kan en omlegging senere gi grunnlag for å redusere omfanget av rapporteringen ved at enkelte typer årsregnskaper unntas fra rapporteringsplikten. Dette forutsetter imidlertid at ikke andre statistiske hensyn tilsier at rapporteringsplikten bør videreføres. Departementet har ikke vurdert dette spørsmålet nærmere nå, fordi det i en overgangsperiode bør legges opp til å videreføre rapporteringsplikten for alle de ulike type årsregnskapene, se omtale nedenfor.
Departementet foreslår ut fra dette at kommunenens konsoliderte årsregnskaper skal rapporteres til KOSTRA. Årsregnskapene til interkommunale politiske råd (etter kommuneloven kapittel 18) og kommunale oppgavefellesskap (etter kommuneloven kapittel 19) som er egne rettssubjekt skal også rapporteres, tilsvarende dagens rapporteringsplikt for de interkommunale samarbeidene etter kommuneloven 1992 § 27 som utarbeider eget årsregnskap. Rapporteringsplikten for årsregnskapet til interkommunale selskaper (IKS) blir også videreført i ny forskrift. Rapportering av disse årsregnskapene gir altså SSB grunnlag for, etter overgangsperioden, å utarbeide konserntall etter metoden i figur 4.2.

Overgangsperiode

SSB har i dialog med departementet gitt uttrykk for at en rask omlegging av metodikken for å utarbeide konserntall i KOSTRA vil føre med seg risiko for feil og mangler som på kort sikt kan svekke kvaliteten på KOSTRA-tallene. Denne risikoen kan følge av flere forhold knyttet til rapporteringen, for eksempel som følge av at kommunene ved innføringen ikke rapporterer regnskapene helt korrekt i tråd med standard kontoplan. Slike forhold vil kunne medføre at SSB ikke kan konstruere konserntall i KOSTRA med høy kvalitet.

Departementets vurdering er at det på kort sikt bør være avgjørende å sikre at kvaliteten på konserntallene i KOSTRA ikke svekkes som følge av en for rask omlegging. Departementet foreslår derfor en forskrift som legger til rette for at konserntallene i en overgangsperiode fortsatt utarbeides etter samme mønster som i dag, jf. figur 4.1. Dette innebærer at rapporteringen av årsregnskapene for 2020, som foretas i 2021, må omfatte alle regnskapene som skal utarbeides etter kommuneloven samt regnskapene til interkommunale selskaper (IKS). Følgende årsregnskaper blir dermed rapporteringspliktige fra og med regnskapsåret 2020, jf. forskriften § 2:

a) Det konsoliderte årsregnskapet til kommunen
b) Årsregnskapet til kommunekassen
c) Årsregnskapet til lånefond
d) Årsregnskapet til kommunale foretak. Dette gjelder likevel ikke for årsregnskapet til kommunale foretak som er rapporteringspliktige til Norges vassdrags- og energidirektorat etter forskrift 11.3.1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering mv. § 2-1
e) Årsregnskapet til interkommunale politiske råd
f) Årsregnskapet til kommunale oppgavefellesskap
g) Årsregnskapet til interkommunale samarbeid etter lov 25.9.1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner § 27 som ikke har blitt omdannet til et interkommunalt politisk råd eller et kommunalt oppgavefelleskap etter kommuneloven § 31-2.
h) Årsregnskapet til interkommunale selskaper

Rapportering av disse årsregnskapene gir SSB grunnlag for i en overgangsperiode å utarbeide konserntall etter dagens metode, jf. figur 4.1.

Sammenlignet med dagens rapporteringsplikt, betyr dette at rapporteringsplikten blir utvidet til også å omfatte det konsoliderte årsregnskapet til kommunen fra og med rapporteringen for regnskapsåret 2020. I tillegg vil flere interkommunale samarbeid (i form av interkommunale politiske råd, kommunale oppgavefellesskap og § 27-samarbeid) måtte rapportere regnskapet til KOSTRA. Dette er en konsekvens av at flere samarbeid må utarbeide eget årsregnskap og ikke lenger kan inngå i årsregnskapet (kommunekasseregnskapet) til kontorkommunen, jf. kommuneloven § 14-8 og forslaget til ny budsjett- og regnskapsforskrift kapittel 9.

Selv om det konsoliderte årsregnskapet til kommunene ikke inngår i grunnlaget for de konserntallene som SSB skal utarbeide i overgangsperioden, bør rapporteringen av dette regnskapet settes i verk allerede fra regnskapsåret 2020. Dette gir mulighet for på et tidlig tidspunkt å høste erfaringer og identifisere utfordringene med innrapporteringen av dette regnskapet. Departementets vurdering er at dette regnskapet også bør publiseres i KOSTRA som et selvstendig regnskap allerede fra 2021 for regnskapsåret 2020, men da begrenset til kun publisering av hovedoversiktene for driftsregnskapet, investeringsregnskapet og balanseregnskapet.

Overgangsperioden betyr at potensielle forenklingsgevinster ikke blir tatt ut med en gang, og at det vil være noe merarbeid både for kommunene og SSB i overgangsfasen sammenlignet med det som vil være en mer ideell fremtidig løsning. Departementet anser dette som nødvendig for å sikre en god omlegging av rapporteringen til KOSTRA.
Etter rapporteringen for 2020 i 2021 vil departementet gjøre en nærmere vurdering i samråd med SSB og KS om overgangsperioden skal fortsette også for rapporteringen for 2021 i 2022, eller om metoden skal legges om allerede fra og med regnskapsåret 2021. Når omleggingen skjer blir det også aktuelt å vurdere nærmere om enkelte typer årsregnskaper skal fritas fra rapporteringsplikten fordi rapporteringen ikke lenger er nødvendig for å kunne utarbeide konserntallene i KOSTRA, eller om andre statistiske hensyn tilsier en videreføring av rapporteringsplikten.
SSBs myndighet til å fastsette hvordan rapporteringen teknisk skal skje videreføres, jf. forskriften § 5. SSB vil som tidligere gi veiledning om dette.

Standard kontoplan

Standard kontoplan for regnskapsrapporteringen er regulert i forskriften kapittel 3. Kontoplanen som ligger i høringsforslaget er i hovedsak en videreføring av dagens kontoplan, med unntak for enkelte tilpasninger til forslaget til ny budsjett- og regnskapsforskrift, jf. departementets høringsnotat av 19.12.2018 (18/5561). Disse tilpasningene er i hovedsak mindre justeringer av navnet på enkelte arter og funksjoner slik at begrepsbruken i begge forskriftene blir den samme, og endringer i enkelte arter og funksjoner som følge av forslagene til nye regler om årsavslutningen i forslaget til ny budsjett- og regnskapsforskrift kapittel 4. Utover dette er det ikke foreslått endringer i kontoplanens innhold i forskriften som her sendes på høring.
Departementet vil holde dialog med SSB og KS om hvilke tilpasninger som er nødvendig å gjøre i standard kontoplan for regnskapsrapporteringen eller i andre tekniske forhold ved rapporteringen. Departementet legger opp til at behovet for endringer i kontoplanen fra og med rapporteringsåret 2020 også vurderes på vanlig måte i samarbeid med regnskapsgruppa i KOSTRA, og at forslagene til endringer på vanlig vis legges frem for Samordningsrådet for KOSTRA etter sommeren. Som tidligere vil eventuelle justeringer i kontoplanen da bli fastsatt ved en endring i rapporteringsforskriften høsten 2019. Departementet går ikke nærmere inn på dette her.
Departementet vil som tidligere gi veiledning om innholdet i de enkelte artene, funksjonene og balansekapitlene i kontoplanen i en egen kontoplanveileder.
Forslaget til ny rapporteringsforskrift innebærer at SSB får myndighet til å stille krav som er nødvendige for å identifisere rapporterte regnskaper, herunder myndighet til å fastsette de såkalte kontoklassene for henholdsvis drifts-, investerings- og balanseregnskapet, jf. forskriften § 5. Kontoklassene reguleres således ikke i forslaget til ny forskrift.

Krav om ny rapportering

Departementet foreslår at et årsregnskap skal rapporteres på nytt, hvis dette er nødvendig for å rette opp vesentlige feil i KOSTRA-tallene. Dette skal styrke kvaliteten på KOSTRA-tallene som publiseres av SSB. Bestemmelsen gjelder for eksempel ved feil bruk av kontoplanen når feilen er så vesentlig at det er nødvendig å rette den opp av hensyn til kvaliteten på KOSTRA-tallene. Bestemmelsen gjelder for eksempel også dersom det gjøres

endringer i årsregnskapet etter at regnskapet ble rapportert til KOSTRA, og endringen er så vesentlig at det er nødvendig å rette den opp av hensyn til kvaliteten på KOSTRA-tallene.

Tidsfrist

Kommunenes frist for å avlegge årsregnskapene vil fra og med regnskapsåret 2020 bli flyttet fra 15. februar til 22. februar, jf. kommuneloven § 14-6 sjette ledd. Departementet foreslår derfor at rapporteringsplikten til KOSTRA flyttes på samme måte, slik at også rapporteringsfristen for årsregnskapene vil være 22. februar. Tidspunktet for publisering av KOSTRA-tall skal fortsatt være 15. mars.

Rapportering av tjenestedata

Kommunene rapporterer i dag et stort omfang av ulike typer opplysninger om de ulike tjenestene. Det gjøres årlige justeringer og endringer i dette. Hvilke tjenestedata som skal rapporteres er i dag ikke fastsatt i forskrift, men fremgår av skjemaer som SSB utarbeider og justerer årlig. Departementets vurdering er at det heller ikke i ny forskrift er hensiktsmessig å regulere innholdet i tjenesterapporteringen i forskrift.
Forskriften § 4 klargjør at de enkelte fagdepartementene har myndigheten til å fastsette hvilke opplysninger om ressursbruk og tjenester som skal rapporteres på de respektive fagområdene. Dette er ikke i veien for at de ulike arbeidsgruppene i KOSTRA-systemet ivaretar utviklingen av rapporteringen på de ulike tjenesteområdene og på vegne av det aktuelle departementet fastsetter hvilke opplysninger som skal rapporteres. Det enkelte fagdepartement vil imidlertid ha myndigheten til å avgjøre dette i siste instans. Dette er i tråd med etablert praksis.
Forskriften videreføre SSBs ansvar for å utarbeide oversikter over de opplysningene som skal rapporteres, i form av skjemaer eller lignende.
Det er ikke lagt opp til endringer i fristen for å rapportere tjenestedata, og fristen 15. februar videreføres i ny forskrift.

Forskriftsbestemmelser som ikke videreføres

Departementet foreslår at flere av bestemmelsene i gjeldende forskrift 15.12.2000 nr. 1525 om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner ikke videreføres. Dette gjelder formålsbestemmelsen, definisjonslisten og regelen om avskrivninger i gjeldende forskrift §§§ 2 til 4, som det ikke er nødvendig å regulere i den nye forskriften. Det gjelder også kravet i gjeldende forskrift § 6, hvor departementet ikke lenger ser behov for å stille et særskilt og generelt krav om systematisk lagring av opplysninger som er knyttet til ressursbruk og tjenester. Rapporteringsplikten står i dag på egne ben, uavhengig av et krav om lagring i forkant av rapportering. Departementet ser heller ikke behov for å videreføre bestemmelsen i gjeldende forskrift § 8 femte ledd om at rapporterte data skal oppbevares i fem år.
I gjeldende forskrift § 7 er det stilt krav om at avgivelse av informasjon skal skje i samsvar med lov 14.4.2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger. Bestemmelsen videreføres ikke i forslaget til ny forskrift, da de rapporteringspliktige uansett vil måtte følge bestemmelsene i lov 15.6.2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger ved rapporteringen.
Departementet foreslår også at den nye forskriften ikke skal stille krav om revisorattestasjon av metoden for konvertering hvis regnskapsrapporten er konvertert fra bevilgningsregnskapet. Dette er en type attestasjon som sjelden utføres, og som heller ikke

tjener som noen bekreftelse overfor departementet eller SSB. Kommuner som har behov for en slik attestasjon kan avtale dette med revisor uten at dette reguleres i forskriften. Departementets forslag innebærer at gjeldende forskrift § 8 fjerde ledd ikke videreføres.

Forskrift om kommunalt rapporteringsregister (KOR)

Forslaget til ny forskrift om kommunalt rapporteringsregister (KOR) er hjemlet i den nye kommuneloven § 16-2. Departementet har her fått hjemmel til å gi forskrift om hvilke opplysninger som registeret skal inneholde, hvordan meldinger til registeret skal gis, hvilke opplysninger som skal gis i meldingen og hvordan disse opplysningene skal behandles. Departementet har også fått hjemmel til å gi unntak fra kommuneloven §16-2 fjerde ledd om at statlige rapporteringsplikter ikke kan gjøres gjeldende før de er publisert i det kommunale rapporteringsregisteret.

Lov- og forskriftsreglene om kommunalt rapporteringsregister gjelder for statlige organer, det vil si Brønnøysundregistrene som er registerfører og de departementene eller virksomhetene som er ansvarlige for statlige rapporteringsplikter rettet mot kommunesektoren. Bestemmelsene legger ingen plikter på kommunene og fylkeskommunene.

I departementets forslag til ny forskrift om kommunalt rapporteringsregister (KOR) er det i all hovedsak kun gjort tilpasninger til ny kommunelov § 16-12 og flere språklige endringer. Dette innebærer at de nye lov- og forskriftsreglene legger opp til en videreføring av registerets formål og innhold, og de pliktene som knytter seg til dette. I korte trekk betyr det følgende: Registeret skal gi en oppdatert og allment tilgjengelig oversikt over kommunenes og fylkeskommunenes rapporteringsplikter til staten (kommuneloven § 16-2 første og andre ledd), med det samme innholdet som etter dagens regler, jf. forslaget til ny forskrift § 3. Departementene eller virksomheter som er ansvarlige for rapporteringsplikter skal sende melding til registeret om nye plikter eller endringer i gjeldende plikter (kommuneloven § 16-2 tredje ledd). Meldingene skal gis etter de nærmere reglene som følger av forslaget til ny forskrift § 4. Brønnøysundregistrene skal ved endringer oppdatere registeret senest innen tre uker.

Den nye kommuneloven § 16-2 fjerde ledd viderefører at statlige rapporteringsplikter overfor kommunesektoren ikke kan gjøres gjeldende for kommunene før de er publisert i det kommunale rapporteringsregisteret. Departementet har vurdert om bestemmelsen i dagens forskrift 27.10.20005 nr. 1255 om Kommunalt rapporteringsregister (KOR) § 6 skal videreføres. Bestemmelsen slår fast at ansvarlig fagdepartement i særlige tilfeller kan gjøre unntak fra iverksettelsesforbudet i kommuneloven § 49 a nr. 3 annet punktum, slik at en rapporteringsplikt kan iverksettes før den er registrert i registeret. I merknadene til dagens forskrift § 6 er det angitt at "særlige tilfeller må være forhold av vesentlig karakter" og at "dårlig tid er ikke adekvat". Departementet er ikke kjent med at det har oppstått tilfeller hvor det har vært grunnlag for et fagdepartement til å ta i bruk denne hjemmelen. Departementet viser også til at Brønnøysundregistrene normalt vil kunne oppdatere registeret raskt etter at melding er mottatt, så fremt meldingen er fullstendig, og at oppdatering uansett skal skje innen tre uker. Det er således vanskelig å se for seg at det skal være nødvendig å åpne for et unntak fra iverksettelsesforbudet i ny lov § 16-2 fjerde ledd. Departementet foreslår derfor å ikke videreføre dagens forskrift § 6.

Departementets forslag til forskrifter

Finansforskriften

Forskrift xx. yy 2019 nr. nn om finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner

Korttittel: finansforskriften

Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet xx. yy 2019 med hjemmel i lov 22.6.2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 14-13 sjette ledd.

§ 1 *Saklig virkeområde*

Denne forskriften gjelder for kommunenes og fylkeskommunenes finans- og gjeldsforvaltning.

§ 2 *Krav til innholdet i finansreglementet*

Finansreglementet skal inneholde bestemmelsene for hvordan kommunens eller fylkeskommunens finansielle midler og finansielle forpliktelser skal forvaltes.

Bestemmelsene skal hindre kommunen eller fylkeskommunen i å ta en vesentlig finansiell risiko i finans- og gjeldsforvaltningen, og sikre at løpende betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

Finansreglementet skal minst angi

a) hva som er formålet med forvaltningen
b) hvilke midler som skal forvaltes med lav risiko og høy likviditet
c) hvilke midler som skal forvaltes med en lang tidshorisont
d) hvilke avkastningsmål, rammer og begrensninger som gjelder for forvaltningen av midlene som er nevnt i bokstav b og c, herunder hva som er tillatt risiko, kravene til risikospredning og tillatte finansielle instrumenter
e) hvilke rammer og begrensninger som gjelder for forvaltningen av gjeld, herunder hva som er tillatt risiko, kravene til risikospredning og tillatte finansielle instrumenter
f) hvordan et avvik fra finansreglementet skal håndteres.

Finansreglementet skal også angi

a) hvilke tidspunkter kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om finans- og gjeldsforvaltningen
b) hva som skal være innholdet i rapporteringen om finans- og gjeldsforvaltningen.

§ 3 *Krav om kvalitetssikring av finansreglementet og rutinene for finans- og gjeldsforvaltningen*

En uavhengig instans med tilstrekkelig kunnskap om finans- og gjeldsforvaltning skal vurdere om finansreglementet legger opp til en finans- og gjeldsforvaltning som er i tråd med kommuneloven §§ 14-1 tredje ledd og 14-13 første ledd første punktum og om finansreglementet oppfyller kravene i denne forskriften § 2. Vurderingen skal foreligge før finansreglementet vedtas av kommunestyret eller fylkestinget.

En uavhengig instans med tilstrekkelig kunnskap om finans- og gjeldsforvaltning skal vurdere rutinene for finans- og gjeldsforvaltningen.

§ 4 *Krav til innholdet i kommunedirektørens rapporter til kommunestyret og fylkestinget*

Kommunedirektøren skal i rapportene om finans- og gjeldsforvaltningen til kommunestyret eller fylkestinget gi en beskrivelse og vurdering av kommunens eller fylkeskommunens finansielle risiko og avkastning, sammenholdt med målene, rammene og begrensningene for forvaltningen som er fastsatt i finansreglementet. Kommunedirektøren skal i rapportene også opplyse om og gi en vurdering av

eventuelle vesentlige markedsendringer og endringer i kommunens eller fylkeskommunens finansielle risiko.

Rapportene skal vise hvordan finansielle midler er sammensatt og markedsverdien av de finansielle midlene, både samlet og for hver gruppe av midler.

Rapportene skal vise hvordan finansielle forpliktelser er sammensatt og verdien av de finansielle forpliktelsene, både samlet og for hver gruppe av forpliktelser. Rapportene skal også opplyse om løpetiden for de finansielle forpliktelsene, og om verdien av lån som forfaller og må refinansieres innen 12 måneder.

Rapportene skal opplyse om aktuelle markedsrenter og kommunens eller fylkeskommunens egne rentebetingelser.

Hvis det har oppstått avvik mellom kravene i finansreglementet og den faktiske forvaltningen, skal rapportene opplyse om slike avvik og hvordan de er håndtert.

§ 5 *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1.1.2020.

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 9. juni 2009 nr. 635 om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning.

Merknader til finansforskriften

Til § 1 Saklig virkeområde
Forskriften utfyller kommunelovens bestemmelser om finans- og gjeldsforvaltning i § 14-13 og gir regler om innholdet i kommunenes og fylkeskommunenes finansreglement, kvalitetssikring av finansreglementet og rutinene for finans- og gjeldsforvaltningene, og regler om innholdet i kommunedirektørens rapportering til kommunestyret eller fylkestinget.

Til § 2 Krav til innholdet i finansreglementet
Første ledd første punktum innebærer at reglementet skal gi bestemmelsene for forvaltningen av alle finansielle midler (plasseringer) og alle finansielle forpliktelser (gjeld). Det vil si kommunestyrets eller fylkestingets regler for hvordan kommunens eller fylkeskommunens (ledige) midler/likviditet skal plasseres i finansmarkedet, hvordan gjeldsporteføljen skal settes sammen, bruk av finansielle instrumenter til styring av renterisiko, og så videre, innenfor rammene av lov og forskrift.
Bestemmelsene som kommunestyret eller fylkestinget har fastsatt i finansreglementet vil være bindende for hvordan kommunedirektøren (eller den som har fått delegert myndighet) skal utøve finans- og gjeldsforvaltningen.
Begrepet finansielle midler omfatter ikke investeringer i selskaper der kommunens eller fylkeskommunenes eierskap har et bredere samfunnsmessig formål eller hvor kommunen eller fylkeskommunen har skilt ut virksomhet i selskaper. Det vil si at aksjer og andeler i selskaper som i henhold til kommuneloven § 26-1 skal inngå i kommunens eller fylkeskommunens eierskapsmelding, ikke omfattes av denne forskriften. Forvaltningen av kommunenes og fylkeskommunenes pensjonsmidler skal heller ikke reguleres av finansreglementet.
Andre punktum stiller et generelt og grunnleggende krav om at bestemmelsene i finansreglementet skal inneholde bestemmelser som hindrer kommunen eller fylkeskommunen i å ta en vesentlig finansiell risiko i finans- og gjeldsforvaltningen, og sikre at løpende betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall, jf. kommuneloven § 14-13 første ledd. Med finansiell risiko siktes det til usikkerhet om den framtidige verdien av plasseringen eller forpliktelsen i forhold til verdien på plasseringstidspunktet eller tidspunktet for avtaleinngåelse. Det eksisterer ulike typer av finansiell risiko, som markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko. Markedsrisiko er en samlebetegnelse for risikoen for tap eller økte kostnader som følge av endringer i markedspriser som renter, valutakurser og aksjer, og omfatter rente-, valutarisiko og prisrisiko. Kredittrisiko er faren for at motparten i en kontrakt misligholder sine forpliktelser. Likviditetsrisiko er faren for at plasseringer ikke kan gjøres disponible for kommunen eller fylkeskommunen på kort tid, uten at det oppstår vesentlige prisfall på plasseringene i forbindelse med realisasjon. Refinansieringsrisiko, dvs. risikoen for at kommunen eller fylkeskommunen ikke klarer å refinansiere lån som forfaller, er en underkategori av denne. Dersom kommunen ikke har likviditet eller tilstrekkelige trekkrettigheter tilgjengelig, vil det påløpe et betalingsmislighold. På kort sikt vil det medføre økte utgifter i form av morarenter. Dersom likviditeten ikke skaffes til veie, vil en konsekvens kunne være førtidig realisering av eiendeler for å dekke hovedstol. Den finansielle risikoen som ligger i et verdipapir, vil som regel bestå av flere av disse ulike typene av risiko. Finansreglementet bør ha en langsiktig tidshorisont, og være robust mot svingninger i finansmarkedet. Hvis det er nødvendig på grunn av økt finansiell risiko, for eksempel ved

vesentlige markedssvingninger, eller for å sikre at betalingsforpliktelsene kan innfris, må kommunestyret eller fylkestinget selv endre reglementet, jf. kommuneloven § 14-13 andre ledd.
Andre ledd stiller nærmere krav til innholdet i finansreglementet som retter seg mot hvordan forvaltningen skal utøves. Den enkelte kommune og fylkeskommune må vurdere om det er hensiktsmessig eller nødvendig å supplere finansreglementet med ytterligere bestemmelser.
Bokstav a innebærer at kommunestyret og fylkestinget skal beskrive formålet med forvaltningen i finansreglementet. Det siktes her til hva som skal være kommunens eller fylkeskommunens målsettinger for finans- og gjeldsforvaltningen. Videre kan formålsbeskrivelsen for eksempel omfatte rettesnorer for valget mellom lavere eller høyere risiko og avkastning i forvaltningen (innenfor lovens rammer om at en ikke kan ta på seg vesentlig finansiell risiko), for valget mellom faste og flytende renter på innlån eller mellom ulike lånekilder med ulik løpetid (sertifikatlån, obligasjonslån, banklån osv.), eller for bruken av finansielle instrumenter som bidrar til å øke forvaltningens kompleksitet.
Bokstav b innebærer at finansreglementet skal definere hvilke midler som skal forvaltes (kortsiktig) med lav risiko og høy likviditet. Kommunen og fylkeskommunen må selv, ut fra egen økonomisk situasjon, forestående forpliktelser og forfallstidspunktet for disse, vurdere nærmere hvilke midler dette skal være, i lys av kommuneloven § 14-1 tredje ledd og § 14-13 første ledd. Dette vil typisk være løpende inntekter som skal dekke løpende utgifter, hele eller deler av midlene stående på disposisjonsfond eller ubundet investeringsfond, ubrukte øremerkete drifts- og investeringstilskudd, midler på selvkostfond, ubrukte lånemidler og lignende.
Bokstav c innebærer at finansreglementet skal definere hvilke midler som eventuelt skal regnes for å være langsiktige finansielle midler, og som kan forvaltes med en lang tidshorisont.
Bokstav d innebærer for det første at reglementet skal angi hvilke avkastningsmål som skal ligge til grunn for forvaltningen av henholdsvis kortsiktige midler (midler som nevnt i bokstav b) og langsiktige midler (midler som nevnt i bokstav c). Dette vil være begrenset av hva som må regnes som vesentlig finansiell risiko etter kommuneloven § 14-1 tredje ledd, og deretter hvilken finansiell risiko finansreglementet åpner for. Kommunestyret og fylkestinget må selv fastsette hvilke avkastningsmål som finansforvaltningen skal innrette seg mot, så lenge det ikke tas vesentlig finansiell risiko i strid med kommuneloven § 14-1 tredje ledd. Kommuner og fylkeskommuner kan også legge til grunn lav finansiell risiko og mer stabil avkastning for hele forvaltningsporteføljen, også for den delen av den ledige likviditeten som ikke vil bli brukt på kortere sikt.
Bokstav d innebærer for det andre at reglementet skal fastsette de rammene og begrensningene som skal gjelde for forvaltningen av henholdsvis kortsiktige midler (midler som nevnt i bokstav b) og langsiktige midler (midler som nevnt i bokstav c). Kommunestyret og fylkestinget må herunder angi hva som er tillatt risiko, krav til risikospredning og tillatte finansielle instrumenter, og på den måten angi hvordan den finansielle risikoen som kommunen eller fylkeskommunen er utsatt for, skal håndteres.
Dette vil typisk være regler for hvordan midlene skal fordeles på ulike verdipapirer (eksempelvis aksjer, obligasjoner, sertifikater, bankinnskudd), debitorgrupper (eksempelvis ulike typer markeder/bransjer/selskaper av aksjeutstedere eller obligasjonsutstedere) eller begrensninger for hvor stor del av midlene som kan plasseres i ett enkelt verdipapir (eksempelvis en enkelt aksje eller en enkelt obligasjon).

Bokstav e innebærer at reglementet skal fastsette de rammene og begrensningene som skal gjelde for forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens gjeld. Kommunestyret og fylkestinget må herunder angi hva som er tillatt risiko, krav til risikospredning og tillatte finansielle instrumenter, og på den måten angi hvordan den finansielle risikoen som kommunen eller fylkeskommunen er utsatt for på gjeldssiden skal håndteres.
Dette vil typisk være regler for hvilke typer lån som skal tas opp og hvilken løpetid lånene skal ha, hvordan kommunen eller fylkeskommunen skal forholde seg til markedets forventninger om framtidig rentenivå, hvordan den skal tilpasse seg endringer i rentemarkedet, preferanser for valg mellom fast og flytende rente og mellom lån med ulik løpetid, valg av tidshorisont for eventuelle rentebindinger, rammer for refinansieringsbehov mv.
Også på gjeldssiden vil manglende risikospredning kunne medføre vesentlig finansiell risiko. Finansreglementets bestemmelser om gjeldsforvaltningen vil i første rekke rette seg mot kommunens og fylkeskommunens håndtering av rentesvingninger (renterisiko) og mulighet til å kunne dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall (likviditets- og refinansieringsrisiko). Når det gjelder refinansieringsrisiko innebærer kommuneloven § 14-1 tredje ledd at kommuner og fylkeskommuner som har svak likviditet, i liten grad vil ha anledning til å benytte seg av kortsiktig lånefinansiering.
Det følger av bestemmelsene i bokstav d og e at kommunen eller fylkeskommunen ikke kan benytte finansielle instrumenter som ikke er angitt i finansreglementet. Hvis kommunen eller fylkeskommunen skal ha anledning til for eksempel å benytte bestemte typer derivater i sin finansforvaltning, ta opp lån i sertifikat- eller obligasjonsmarkedet osv., må det framgå av finansreglementet at slike finansielle instrumenter kan benyttes.
Bokstav f innebærer at kommunestyret og fylkestinget i finansreglementet skal fastsette prosedyrer for hvordan avvik fra finansreglementet i finansforvaltningen skal håndteres. Det følger av bestemmelsen at når det konstateres et avvik fra finansreglementet, skal avviket følges opp i tråd med det som er angitt i reglementet.
Det klare utgangspunktet er at det ikke skal forekomme avvik fra reglene i finansreglementet. Bestemmelsen i bokstav fmå ikke forstås som en hjemmel for å gjøre avvik fra finansreglementet. Bestemmelsen er basert på at det unntaksvis og av ulike grunner likevel vil kunne oppstå situasjoner hvor finans- og gjeldsforvaltningen bryter med det som er fastsatt i finansreglementet. Bestemmelsen er rettet mot en situasjon hvor det er konstatert avvik fra finansreglementet, og hvordan avviket skal følges opp og «lukkes».
Dersom kommunen eller fylkeskommunen vurderer å foreta disposisjoner som ikke er forenlig med finansreglementet, må finansreglementet endres av kommunestyret eller fylkestinget før slike disposisjoner eventuelt gjennomføres.
Tredje ledd stiller nærmere krav til innholdet i finansreglementet som retter seg mot kommunedirektørens rapportering om forvaltningen til kommunestyret mv.
Bokstav a stiller krav om at finansreglementet skal angi tidspunktene for når kommunedirektøren skal rapportere om finans- og gjeldsforvaltningen til kommunestyret eller fylkestinget. Dette må fastsettes innenfor rammene av kommuneloven § 14-13 tredje ledd, som angir at rapporteringen skal skje minst to ganger i løpet av året, i tillegg til en gang etter utgangen av året.
Kommunestyret eller fylkestinget bør også stille krav om at kommunedirektøren rapporterer uten ugrunnet opphold, hvis det skjer vesentlige endringer i porteføljen på grunn av utviklingen i markedet enten med hensyn på risiko eller avkastning.

Bokstav b innebærer at kommunestyret og fylkestinget i finansreglementet skal fastsette hva rapportene fra kommunedirektøren skal inneholde. For det første må det fastsettes hva rapportene skal inneholde i tråd med minimumskravene i forskriften § 4. For det andre må det fastsettes hva rapportene skal inneholde i tillegg, ut fra kommunen eller fylkeskommunens egne behov. Se også merknadene til § 4.

Til § 3 Krav om kvalitetssikring av finansreglementet og rutinene for finans- og gjeldsforvaltningen

Første ledd første punktum innebærer at finansreglementet skal kvalitetssikres av en uavhengig instans. Den uavhengige instansen må ha tilstrekkelig faglig kompetanse på finansiell risiko og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner.

Kravet om kvalitetssikring av finansreglementet er et særskilt krav knyttet til administrasjonens utarbeidelse av finansreglementet før det legges fram av administrasjonen til politisk behandling. Kravet kommer i tillegg til det generelle kravet i kommuneloven § 13-1 tredje ledd om at kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet. Kravet er en ekstra mekanisme som skal sikre at finansreglementet er forsvarlig utredet.

Kvalitetssikringen skal være en vurdering av om finansreglementet legger opp til en forvaltning hvor kommunen eller fylkeskommunen ikke tar på seg vesentlig finansiell risiko, jf. kommuneloven §§ 14-1 tredje ledd og 14-13 første ledd første punktum. Kvalitetssikringen skal også gå ut på om finansreglementet inneholder de bestemmelsene som kreves etter denne forskriften § 2.

Kravet om uavhengig kvalitetssikring skal ivareta en rolledeling der den som kvalitetssikrer er uavhengig av den som utarbeider reglementet og der den som utfører et revisjonsoppdrag heller ikke reviderer eget arbeid som kvalitetssikrer. Kravet skal også ivareta at kommunens eller fylkeskommunens interesser knyttet til finans- og gjeldsforvaltningen ikke svekkes til fordel for næringsdrivendes interesser.

Med uavhengig instans siktes det således til et fagmiljø, et selskap eller en person som står fritt fra den kommunale eller fylkeskommunale administrasjonen. Samtidig må den uavhengige instansen ikke ha egeninteresse i at finansreglement utformes på en spesiell måte, for eksempel stå fritt fra de eller den som skal forvalte porteføljene hvis kommunen eller fylkeskommunen kjøper forvaltningstjenester fra andre og stå fritt fra selskaper som selger eller som har interesse i å selge finansielle produkter til kommunen eller fylkeskommunen.

Bestemmelsen i første punktum utelukker ikke en revisor fra å være uavhengig kvalitetssikrer så lenge revisoren ellers regnes som uavhengig i denne sammenheng. Revisoren kan imidlertid være utelukket fra å ta på seg et slikt kvalitetssikringsoppdrag som følge av andre regler eller normer. Revisor kan bare ta på seg rollen som kvalitetssikrer så langt dette ikke virker negativt på revisors uavhengighet som revisor, jf. også forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 17 første ledd bokstav e om rådgivningstjenester.

I bestemmelsen ligger det at uavhengig instans som har kvalitetssikret reglementet, ikke kan benyttes som ekstern forvalter så lenge reglementet er gjeldende.

Andre punktum innebærer et krav om at kvalitetssikringen skal være utført og foreligge før kommunestyret og fylkestinget skal treffe vedtak om finansreglement.

Bestemmelsene i første ledd gjelder tilsvarende hvis finansreglementet skal endres.

Andre ledd innebærer at rutinene for finans- og gjeldsforvaltningen skal kvalitetssikres av uavhengig instans. Det siktes her til rutinene som må utarbeides med grunnlag i kommuneloven § 25-1. Den uavhengige instansen må etter første punktum ha tilstrekkelig faglig kompetanse på finansiell risiko og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner. Begrepet uavhengig instans skal forstås på samme måte som etter første ledd.

Til § 4 Krav til innholdet i kommunedirektørens rapporter til kommunestyret og fylkestinget
Bestemmelsen angir kravene til innholdet i rapporteringen fra kommunedirektøren til kommunestyret og fylkestinget etter kommuneloven § 14-13 tredje ledd. Den enkelte kommune og fylkeskommune må ut fra egne behov selv utforme det nærmere innholdet i rapporteringen innenfor det som følger av § 4. Bestemmelsen legger til rette for at kommuner og fylkeskommuner med en lite kompleks finansforvaltning kan utforme en enklere rapportering. En mer kompleks finansforvaltning vil imidlertid sette krav til mer utførlig rapportering.
Første ledd første punktum pålegger kommunedirektøren å gi en beskrivelse og en vurdering av kommunens eller fylkeskommunens finansielle risiko og avkastning i den aktuelle perioden. Dette skal knyttes opp mot de målsettingene som er fastsatt i finansreglementet, og de rammene og begrensningene som finansreglementet trekker opp.
Etter *andre punktum* skal kommunedirektøren opplyse om det har skjedd vesentlige endringer i markedet og hva dette eventuelt betyr for kommunens eller fylkeskommunens finansielle risiko.
Andre ledd angir at rapportene skal vise hvordan de finansielle midlene er sammensatt. Rapportene skal også oppgi markedsverdien av midlene, både samlet markedsverdi og markedsverdien for hver gruppe av midler. Forskriften regulerer ikke hvordan gruppeinndelingen skal være. Det kan være formålstjenlig å foreta rapporteringen på et detaljeringsnivå som tilsvarer detaljeringsnivået i finansreglementets krav til fordeling av finansielle midler.
Tredje ledd første punktum angir at rapportene skal vise hvordan de finansielle forpliktelsene er sammensatt. Rapportene skal også oppgi verdien av forpliktelsene, både samlet verdi og verdien for hver gruppe av midler. Forskriften regulerer ikke hvordan gruppeinndelingen skal være. Det kan være formålstjenlig å foreta rapporteringen på et detaljeringsnivå som tilsvarer detaljeringsnivået i finansreglementets krav til fordeling av finansielle forpliktelser. Forskriften regulerer ikke om verdivurderingen skal være kostnadsbasert (pålydende verdi) eller markedsverdibasert (hvilken innløsningsverdi gjelden har på det aktuelle tidspunkt), eller om den ene tilnærmingen skal supplere den andre.
Andre punktum slår fast at rapportene skal opplyse om løpetiden for forpliktelsene. I tillegg skal det opplyses om lån som forfaller og som må refinansieres i løpet av de neste tolv månedene (målt fra utgangen av perioden det rapporteres på). Sistnevnte må ses sammen med kravene om å rapportere på sammensetningen av gjeldsporteføljen og løpetiden på denne. Hensikten er at en eventuell refinansieringsrisiko skal synliggjøres i rapportene til kommunestyret eller fylkestinget. I noen låneavtaler vil långiver kunne ha en rett (opsjon) til å kreve førtidig innfrielse av lånet. Dersom långiver har varslet at lånet skal betales tilbake i løpet av de neste tolv månedene, vil dette omfattes av rapporteringsplikten. Dersom kommuner og fylkeskommuner av hensyn til egen styring ønsker å rapportere for en lengre

periode enn de neste tolv månedene, for eksempel til og med utløpet av det påfølgende budsjettåret, åpner forskriften for det.
Fjerde ledd slår fast at det i tillegg skal rapporteres om aktuelle markedsrenter og hvilke rentebetingelser kommunen eller fylkeskommunen har avtalt. Bestemmelsen gjelder både for finansielle midler og finansielle forpliktelser.
Femte ledd gjelder hvis det har oppstått avvik mellom kravene i finansreglementet og den faktiske forvaltningen. I så fall skal det opplyses om slike avvik i rapporten. Det skal også opplyses om hvordan avviket er håndtert.

Til § 5 Ikrafttredelse
Første ledd slår fast at forskriften gjelder fra 1.1.2020. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 9. juni 2009 nr. 635 om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning, jf. *andre ledd*.

Garantiforskriften

Forskrift xx. yy.2019 nr. nn om kommunale og fylkeskommunale garantier

Korttittel: garantiforskriften

Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet xx. yy.2019 med hjemmel i lov 22.6.2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 14-19 tredje ledd.

§ 1 *Saklig virkeområde*

Denne forskriften gjelder for kausjoner eller annen økonomisk garanti som kommuner eller fylkeskommuner stiller for virksomhet som drives av andre enn kommunen eller fylkeskommunen selv.

§ 2 *Krav til innholdet i vedtak om garantier*

Et vedtak om å stille garanti skal alltid angi

a) hvem garantien er stilt for og hvilket formål garantien gjelder
b) hvilken type garanti som stilles
c) hva som er det maksimale beløpet som kommunen eller fylkeskommunen garanterer for og hvordan det maksimale beløpet eventuelt reduseres i garantiperioden
d) hvilket tidspunkt garantien gjelder fra og hvilket tidspunkt garantien opphører
e) hvilke rettigheter kommunen eller fylkeskommunen eventuelt sikrer seg for å kunne dekke et tap ved innfrielse av garantien
f) om vedtaket må godkjennes av departementet etter kommuneloven § 14-19 første ledd for at vedtaket skal bli gyldig, eller om vedtaket er unntatt fra kravet om godkjenning etter kommuneloven § 14-19 andre ledd.

Ved kausjoner for låneopptak skal vedtaket om å stille garanti også angi lånets hovedstol og hvilket tillegg for renter og omkostninger som kommunen eller fylkeskommunen garanterer for.

Ved garantier som er unntatt fra kravet om godkjenning, skal vedtaket også angi at garantien ikke er gyldig hvis mottakeren av garantien forsto eller burde ha forstått at garantien er i strid med kommuneloven § 14-19 første ledd første punktum.

§ 3 *Begrensninger for varigheten til garantier*

Garantier som gjelder finansieringen av investeringer, kan ikke ha en varighet som er lengre enn investeringens levetid. Slike garantier kan ha en maksimal varighet på inntil 40 år.

Garantier som gjelder andre formål, kan ikke ha en varighet som er lengre enn fem år.

Ved kausjoner kan garantiens varighet ikke strekke seg utover to år fra det tidspunktet som fordringen mot hoveddebitor forfaller.

§ 4 *Kommunale garantier for små beløp*

Et vedtak om å stille garanti som er truffet av en kommune er unntatt fra kravet om godkjenning, hvis det maksimale beløpet som kommunen garanterer for er lavere enn eller lik den beløpsgrensen som gjelder for kommunen etter andre ledd.

Beløpsgrensen for kommuner som

a) ikke har over 3 000 innbyggere, er 800 000 kroner
b) har over 3 000, men ikke over 10 000 innbyggere, er 2 000 000 kroner
c) har over 10 000, men ikke over 30 000 innbyggere, er 4 000 000 kroner
d) har over 30 000, men ikke over 100 000 innbyggere, er 7 000 000 kroner
e) har over 100 000 innbyggere, er 10 000 000 kroner.

Det er innbyggertallet i kommunen den 1. januar i året før garantien vedtas som avgjør hva som er beløpsgrensen for kommunen.

§ 5 *Fylkeskommunale garantier for små beløp*

Et vedtak om å stille garanti som er truffet av en fylkeskommune er unntatt fra kravet om godkjenning, hvis det maksimale beløpet som fylkeskommunen garanterer for er lavere enn eller lik 10 millioner kroner.

§ 6 *Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser*

Forskriften trer i kraft 1.1.2020.

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 2.2.2001 nr. 144 om kommunale og fylkeskommunale garantier.

Lov 25.9.1992 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 51 og forskrift 2.2.2001 nr. 144 om kommunale og fylkeskommunale garantier gjelder for garantier som er vedtatt innen 31.12.2019 men som ikke vurderes av departementet for godkjenning før etter 1.1.2020.

Merknader til garantiforskriften

Til § 1 Saklig virkeområde
Forskriften utfyller kommunelovens bestemmelser om garantier i § 14-19 og gir regler om innholdet i vedtak om garantier, garantiers varighet og beløpsgrensene for hvilke garantier som er unntatt fra lovens krav om godkjenning.
Kommuneloven § 14-19 og denne forskriften gjelder kun for kausjoner eller annen økonomisk garanti som kommuner eller fylkeskommuner stiller for virksomhet som drives av andre enn kommunen eller fylkeskommunen selv, det vil si i andre rettssubjekter enn kommunen eller fylkeskommunen. Garantier som kommuner og fylkeskommuner avgir for egen ytelse, de såkalte egengarantiene, omfattes ikke.
Med kausjoner menes at kommunen eller fylkeskommunen står inne for en annen persons forpliktelser overfor tredjemann, typisk et lån (tredjemannsgarantier). Kommuneloven § 14-19 åpner for at slike garantier kan gis enten som simpel kausjon eller selvskyldnerkausjon.
Med annen økonomisk garanti siktes det til selvstendige garantier, det vil si garantier som ikke er knyttet til en tredjepersons fordring. En selvstendig garanti vil for eksempel handle om en plikt for kommunen til å dekke et underskudd eller deler av utgiftene i et prosjekt. Garantien kan gjelde andres driftsutgifter, men også utgifter til en investering som foretas av andre.

Til § 2 Krav til innholdet i vedtak om garantier
Bestemmelsen fastsetter flere krav til hva et vedtak om å stille en garanti minst skal inneholde. Før det treffes vedtak, må det gjøres en vurdering av om garantien går klar av forbudet mot å stille garantier som innebærer en vesentlig økonomisk risiko og forbudet mot å stille garantier for næringsvirksomhet, jf. kommuneloven § 14-19 første ledd. Før det treffes vedtak må det også gjøres en vurdering om av garantien er forenlig med reglene om offentlig støtte.
Første ledd bokstav a slår for det første fast at garantivedtaket skal angi hvem garantien er stilt for. Det siktes her til hvem (hvilket rettssubjekt) kommunen eller fylkeskommunen støtter ved å stille garantien. Ved kausjoner er det ikke krav om å angi hvem som er kreditor for fordringen. For det andre slår bestemmelsen fast at det skal angis hvilket formål garantien gjelder. Dette kan for eksempel være om garantien stilles for driftsutgifter eller for finansieringen av en investering, og i så fall hvilken investering som skal foretas og hvilket låneopptak det kausjoneres for, slik at garantiens omfang avgrenses.
Bokstav b stiller krav om at et vedtak om garanti skal angi hvilken type garanti som stilles, det vil si om det stilles en kausjon eller selvstendig garanti. For kausjoner må det oppgis om det er simpel kausjon eller selvskyldnerkausjon.
Etter *bokstav c* skal vedtaket inneholde det maksimale beløpet som kommunen eller fylkeskommunen garanterer for. Dette vil være det øvre garantiansvaret kommunen eller fylkeskommunen tar på seg inklusive alle eventuelle tillegg, eksempelvis tillegg for renter og omkostninger på lån som det kausjoneres for. Se også andre ledd som stiller nærmere krav til innholdet i garantivedtak hvor det stilles kausjoner.
Etter *bokstav c* skal vedtaket også angi hvordan garantiansvaret eventuelt reduseres i garantiperioden. Dette er typisk aktuelt når en kommune eller fylkeskommune stiller en kausjon for et lån. Det normale vil da være å presisere i garantivedtaket at kommunens eller fylkeskommunens garantiansvar reduseres i takt med den faktiske nedbetalingen av lånet.

Bokstav d stiller krav om at garantiens varighet skal angis i vedtaket med både starttidspunkt og sluttidspunkt. Garantiens varighet kan ikke være lengre enn det som følger av § 3. Hvis varigheten til en kausjon skal strekke seg utover tidspunktet for når fordringen mot hoveddebitor forfaller, må dette også komme fram av vedtaket.
Dersom varigheten til en garanti skal forlenges utover det som er angitt i garantivedtaket, må det treffes et nytt vedtak. I enkelte tilfeller kan det likevel være hensiktsmessig at det i garantivedtaket slås fast at garantitiden kan forlenges forutsatt at visse hendelser inntreffer. Slike forlengelser, og forutsetningen for dem, må komme fram av vedtaket. Hvis det åpnes for at garantitiden kan forlenges, må det også oppgis hva som er sluttidspunktet for garantiansvaret med eventuell forlengelse. Eksempelvis er dette aktuelt ved bompengeprosjekter hvor bompengeselskapet etter avtale med Vegdirektoratet kan forlenge innkrevingsperioden, og hvor nedbetalingsperioden for bompengeselskapets lån forlenges tilsvarende.
I mange tilfeller tar kommunen eller fylkeskommunen inn ett eller flere sikringsvilkår som forutsetning for å stille garantien. *Bokstav e* stiller krav om at de rettighetene som kommunene eller fylkeskommunen oppnår ved garantistillelsen skal angis i vedtaket. Eksempelvis vil fylkeskommunen ved bompengeprosjekter få pant i innkrevingsretten, og når dette er tilfellet skal dette tas inn i vedtaket.
Bokstav f innebærer at garantivedtaket må angi om garantivedtaket må godkjennes av departementet for at vedtaket skal være gyldig, eller om garantivedtaket er en garanti for et beløp som er unntatt fra kravet om godkjenning, jf. §§ 4 og 5.
Andre ledd gjelder ved kausjoner for låneopptak. Bestemmelsen stiller krav om at vedtaket da, i tillegg til å angi maksimalbeløpet etter første ledd bokstav c, også må angi lånets hovedstol. Dersom det i tillegg garanteres for renter og omkostninger utover hovedstolen, må det også komme eksplisitt fram av vedtaket.
Tredje ledd gjelder for garantier for små beløp som er unntatt fra kravet om godkjenning. Bestemmelsen stiller krav om at vedtaket også må presisere at garantitilsagnet ikke er gyldig hvis mottakeren av garantien forsto eller burde ha forstått at garantien er i strid med kommuneloven § 14-19 første ledd første punktum.

Til § 3 Begrensninger for varigheten til garantier
Første ledd første punktum innebærer at garantier som gjelder finansieringen av investeringer, ikke kan vare lengre enn den aktuelle investeringens levetid. Eksempelvis kan en kausjon for et låneopptak som skal finansiere en investering ikke ha en varighet på lengre enn 20 år hvis investeringens levetid må regnes som 20 år. Tilsvarende gjelder for annen økonomisk garanti. *Andre punktum* setter en øvre grense for lengden på slike garantier som innebærer at garantiens varighet maksimalt kan ha en varighet på 40 år.
Andre ledd innebærer at garantier til andre formål enn de som er nevnt i første ledd ikke kan ha en varighet som er lengre enn fem år. Slike garantier kan typisk være garantier til driftsformål. Bestemmelsen gjelder både for kausjoner og annen økonomisk garanti som er gitt for andre formål enn finansiering av investeringer.
Tredje ledd gjelder for kausjoner, og innebærer at varigheten til en kausjon ikke kan strekke seg utover to år fra det tidspunktet som fordringen mot hoveddebitor forfaller. Dersom kausjonens varighet skal gå utover forfallstidspunktet for fordringen, gjelder første og andre ledd fortsatt. Begrensningene i første og andre ledd vil således være inkludert en eventuell garantiperiode utover fordringens forfall.

Til § 4 Kommunale garantier for små beløp
Første ledd innebærer at et garantivedtak som er truffet av en kommune er unntatt fra kravet om departementets godkjenning, jf. kommuneloven § 14-19 andre ledd første punktum, hvis det maksimale garantibeløpet er lavere enn eller lik beløpsgrensen som følger av andre ledd. Garantivedtak som er lavere enn eller lik beløpsgrensen, skal ikke sendes til departementet for godkjenning.
Andre ledd fastsetter beløpsgrensene for kommunene, avhengig av innbyggertallet i kommunen. De er som følger:
Kommuner som har 3 000 eller færre innbyggere, har en beløpsgrense på 800 000 kroner, jf. *bokstav a*.
Kommuner som har flere enn 3 000, men ikke flere enn 10 000 innbyggere, har en beløpsgrense på 2 000 000 kroner, jf. *bokstav b*.
Kommuner som har flere enn 10 000, men ikke flere enn 30 000 innbyggere, har en beløpsgrense på 4 000 000 kroner, jf. *bokstav c*.
Kommuner som har flere enn 30 000, men ikke flere enn 100 000 innbyggere, har en beløpsgrense på 7 000 000 kroner, jf. *bokstav d*.
Kommuner som har flere enn 100 000 innbyggere, har en beløpsgrense på 10 000 000 kroner, jf. *bokstav e*.
Dersom det stilles flere små garantier til samme formål med sikte på å komme under beløpsgrensen, må garantiene regnes som én. Garantiene vil da være underlagt kravet om godkjenning hvis garantiene samlet overstiger beløpsgrensen.
Tredje ledd angir hvilket innbyggertall som skal legges til grunn for å avgjøre hvilken beløpsgrense som gjelder for kommunen. Bestemmelsen innebærer at det er innbyggertallet i kommunen per 1. januar i året forut for det året som garantivedtaket ble truffet av kommunen som er avgjørende. For eksempel betyr dette at for et garantivedtak som treffes i 2020, gjelder innbyggertallet per 1. januar 2019.
Til § 5 Fylkeskommunale garantier for små beløp
Bestemmelsen angir én felles terskelverdi for alle fylkeskommunene og innebærer at garantier der det maksimale beløpet som fylkeskommunen garanterer for er lavere enn eller lik 10 millioner kroner, regnes som garantier for små beløp som er unntatt fra kravet om godkjenning.
Dersom det stilles flere små garantier til samme formål med sikte på å komme under beløpsgrensen, må garantiene regnes som én. Garantiene vil da være underlagt kravet om godkjenning hvis garantiene samlet overstiger beløpsgrensen.
Til § 6 Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser
Første ledd slår fast at forskriften gjelder fra 1.1.2020.
Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 2.2.2001 nr. 144 om kommunale og fylkeskommunale garantier, jf. *andre ledd*. For vedtak som er truffet før 1.1.2020, vil det ikke være krav om å treffe nye vedtak etter at denne forskriften trer i kraft.
Tredje ledd presiserer en overgangsregel for garantivedtak som er truffet fram til og med 31.12.2019, men som ikke blir vurdert for godkjenning av departementet før 1.1.2020 eller senere. For slike garantier skal departementet behandle saken i tråd med reglene i kommuneloven av 1992 § 51 og tilhørende forskrift av 2.2.2001 nr. 144.

Selvkostforskriften

Forskrift xx. yy 2019 nr. nn om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer

Korttittel: Selvkostforskriften

Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet xx. yy 2019 med hjemmel i lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 15-1.

§ 1 *Saklig virkeområde*

Forskriften utfyller bestemmelsene om beregning av selvkost i kommuneloven § 15-1.

Forskriften gjelder for beregningen av samlet selvkost for et tjenesteområde, hvis det er fastsatt i lov eller forskrift at kommunens eller fylkeskommunens gebyrer ikke skal være større enn kostnadene ved å yte tjenesten.

§ 2 *Selvkost*

Selvkost skal bare omfatte kostnadene som direkte og indirekte gjelder produksjonen av tjenesten som det skal betales gebyrer for. Både driftskostnader og kapitalkostnader omfattes, enten de er faste eller variable. Kostnader som påløper uavhengig av selvkosttjenesten, skal ikke inngå i selvkost.

Inntekter som knytter seg til kostnader som omfattes av selvkost, skal trekkes fra.

§ 3 *Beregningsgrunnlaget*

Grunnlaget for beregningen av selvkost skal være regnskapsførte utgifter eller kostnader og regnskapsførte inntekter, så langt ikke noe annet følger av forskriften her.

Hvis kommunen eller fylkeskommunen kjøper hele eller deler av selvkosttjenesten i markedet, er det den den avtalte prisen som skal inngå i selvkost.

§ 4 *Direkte driftskostnader*

Direkte driftskostnader omfatter kostnader til arbeid, varer og tjenester som anvendes for å yte selvkosttjenesten.

§ 5 *Indirekte driftskostnader*

Indirekte driftskostnader omfatter kostnader til stab- og støttefunksjoner, fellesfunksjoner og kontrollfunksjoner som utfyller eller understøtter selvkosttjenesten. Kostnader til politisk behandling inngår ikke i selvkost.

Andelen indirekte driftskostnader som tilordnes selvkost, skal gjenspeile selvkosttjenesten sin bruk av disse funksjonene.

§ 6 *Kapitalkostnader*

Kapitalkostnader omfatter avskrivninger og nedskrivninger av varige driftsmidler og reversering av nedskrivninger, samt beregnete rentekostnader.

Avskrivningene skal beregnes ut fra prisen på anskaffelsestidspunktet fratrukket byggelånsrenter, anleggsbidrag og andre inntekter knyttet til investeringen.

Avskrivningene skal foretas planmessig over den utnyttbare levetiden til det varige driftsmidlet. Den utnyttbare levetiden kan settes lik avskrivningsperioden som er benyttet i virksomhetens årsregnskap. For tomter og andre varige driftsmidler som ikke avskrives i virksomhetens årsregnskap, kan avskrivningstiden settes kortere enn den egentlige utnyttbare levetiden.

Rentekostnadene skal beregnes ut fra årets gjennomsnittlige restverdi på de varige driftsmidlene og kalkylerenten i § 7.

Indirekte kapitalkostnader for funksjoner som nevnt i § 5 første ledd skal tilordnes selvkost på samme måte som indirekte driftskostnader etter § 5 andre ledd. Indirekte kapitalkostnader kan settes lik 5 prosent av de indirekte driftskostnadene etter fratrekk for inntekter som nevnt i § 2 andre ledd.

§ 7 *Kalkylerente*

Kalkylerenten er lik årets gjennomsnittlige 5-årig swaprente med et tillegg på ½ prosentpoeng.

§ 8 *Salg og utrangering av varige driftsmidler*

Ved salg av varige driftsmidler skal differansen mellom driftsmidlets restverdi og salgssummen inngå i selvkost som en inntekt eller kostnad.

Ved utrangering av varige driftsmidler skal eventuell restverdi inngå i selvkost som en nedskrivning.

§ 9 *Korrigering av tidligere års feil*

Hvis det avdekkes vesentlige feil i beregningen av samlet selvkost for et tidligere år og feilen har vært til ugunst for brukerne av selvkosttjenesten, skal virkningen av feilen tas inn i selvkost som en inntekt. Virkningen av feil fra tidligere år som har vært til gunst for brukerne, skal ikke tas inn i selvkost.

§ 10 *Håndtering av overskudd og underskudd*

Årets samlete selvkost for gebyrområdet beregnet etter §§ 2 til 9 utgjør årets gebyrgrunnlag. Kommunestyret og fylkestinget kan bestemme at årets gebyrgrunnlag skal utgjøre en andel av selvkost, så langt dette ikke strider med annen lov eller forskrift.

Hvis differansen mellom årets gebyrinntekter og årets gebyrgrunnlag viser et overskudd, skal overskuddet dekke inn et underskudd fra tidligere år. Et overskudd som ikke dekker inn et underskudd, skal avsettes til et selvkostfond i selvkostregnskapet. Et overskudd som er avsatt til selvkostfondet, skal tilbakeføres ved å bruke av selvkostfondet til å finansiere et underskudd senest i det femte året etter at overskuddet oppsto.

Hvis differansen mellom årets gebyrinntekter og årets gebyrgrunnlag viser et underskudd, skal underskuddet dekkes inn ved å bruke av selvkostfondet, så langt det er midler på fondet. Et underskudd som ikke dekkes inn ved å bruke av selvkostfondet, skal fremføres i selvkostkalkylen til inndekning i et senere år. Et underskudd som er fremført, skal dekkes inn av overskudd senest i det femte året etter at underskuddet oppsto. Et underskudd kan likevel fremføres ut over fem år, hvis dette er nødvendig for at brukerne ikke skal betale for fremtidig bruk av gjennomførte investeringer.

Tredje ledd andre til fjerde punktum gjelder ikke for tjenester hvor adgangen til å kreve gebyr er hjemlet i lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven), lov 16. juni 2017 nr. 65 om eierseksjoner (eierseksjonsloven) eller lov 17. juni 2005 nr. 101 om eigedomsregistrering (matrikkellova).

Det skal legges til beregnete renteinntekter på et selvkostfond ved årets slutt. Renteinntektene skal beregnes ut fra årets gjennomsnittlige beholdning på fondet og kalkylerenten i § 7.

Det skal legges til beregnete rentekostnader på et fremført underskudd ved årets slutt. Rentekostnadene skal beregnes ut fra årets gjennomsnittlige fremførte underskudd og kalkylerenten i § 7. Plikten i første punktum gjelder bare hvis det følger av lov eller forskrift at gebyrene skal dekke selvkost fullt ut, eller hvis dette følger av kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

§ 11 *Dokumentasjon av selvkostberegningen*

Kommunen eller fylkeskommunen skal kunne dokumentere hvordan beregningen av samlet selvkost er gjort.

Dokumentasjonen skal oppbevares i ti år.

§ 12 *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1.1.2020.

Merknader til selvkostforskriften

Til § 1 Saklig virkeområde
Forskriften gjelder for beregningen av samlet selvkost for et tjenesteområde, hvis det er fastsatt i lov eller forskrift at kommunens eller fylkeskommuner gebyrer ikke skal være større enn kostnadene ved å yte tjenesten. Dette innebærer at forskriften gjelder for beregningen av det samlete gebyrgrunnlaget (samlet selvkost) på områder der kommuner eller fylkeskommuner har hjemmel til å kreve gebyrer for tjenester som de yter, men der den øvre rammen for gebyrene samtidig er begrenset til selvkost. Forskriften regulerer ikke hvordan gebyrene skal utmåles, det vil si hvordan det samlete gebyrgrunnlaget (samlet selvkost) skal fordeles mellom den enkelte bruker av den aktuelle tjenesten.
Produksjonen av selvkosttjenester kan organiseres på flere måter. Kommuneloven § 15-1 og denne forskriften gjelder uavhengig av hvordan virksomheten er organisert. Det innebærer for eksempel at hvis kommunen har satt ut hele tjenesten til et interkommunalt selskap eller til et kommunalt eid aksjeselskap, og dette er gjort ved utvidet egenregi etter lov om offentlige anskaffelser § 3-1 (i motsetning til å være satt ut på anbud), vil reglene om beregning av selvkost også gjelde for beregningen av hva som er selskapets selvkost, på samme måte som om kommunen selv hadde produsert tjenesten. Dersom kommunen kjøper hele eller deler av tjenesten i markedet, vil det være den avtalte prisen som inngår i eller utgjør selvkost, jf. § 3 andre ledd.

Til § 2 Selvkost
Etter kommuneloven § 15-1 andre ledd skal samlet selvkost for en tjeneste tilsvare merkostnaden ved å yte tjenesten. Selvkost er således den totale kostnadsøkningen ved å produsere en bestemt tjeneste.
Første ledd utfyller lovens definisjon av selvkost. *Første punktum* presiserer at selvkost bare skal omfatte de kostnadene som direkte eller indirekte gjelder produksjonen av tjenesten som det skal betales gebyrer for.
Andre punktum slår fast at både driftskostnader og kapitalkostnader inngår i selvkost, enten de er faste eller variable. Kostnader som knyttes til den enkelte betalingstjeneste, vil i de fleste tilfeller både bestå av kostnader som er uavhengig av produsert mengde, som for eksempel husleie, og kostnader som varierer med omfanget av produksjonen.
Tredje punktum presiserer at kostnader som påløper uavhengig av produksjonen av den relevante tjenesten, ikke skal inngå i selvkost. Dette bygger på kommuneloven § 15-1 andre ledd om at selvkost skal tilsvare merkostnaden ved å yte tjenesten. Kostnader som ville ha påløpt uavhengig av selvkosttjenesten, og som derfor ikke innebærer en merkostnad ved å framstille selvkosttjenesten, skal ikke inngå i selvkost.
Andre ledd innebærer at inntekter som knytter seg til kostnader som omfattes av selvkost, skal redusere selvkost. Bestemmelsen retter seg mot andre inntekter enn selve gebyrinntektene, og bygger på at inntekter som oppstår i sammenheng med at det påløper (direkte eller indirekte) kostnader på selvkostområdet, reduserer kommunens eller fylkeskommunens faktiske utlegg knyttet til selvkosttjenesten. Slike inntekter skal altså redusere gebyrgrunnlaget. Dette er for eksempel inntekter som øremerkede tilskudd, kompensasjon for merverdiavgift og gevinster ved salg av anleggsmidler. Dette kan også være salgsinntekter i tilknytning til produksjonen av selvkosttjenesten, eksempelvis inntekter fra salg av biprodukter.

Til § 3 Beregningsgrunnlaget
Første ledd presiserer at det er regnskapsførte utgifter eller kostnader og regnskapsførte inntekter som skal være grunnlaget for beregning av selvkost. Selvkostberegningen skal således ta utgangspunkt i regnskapet for den aktuelle virksomheten, enten virksomheten fører regnskapet i tråd med kommunelovens regnskapsregler eller i tråd med regnskapsloven. Det følger av dette at kostnader som ikke er regnskapsført, eksempelvis alternativkostnader, ikke kan tas inn i selvkost. Bestemmelsen må ses i lys av kommuneloven § 15-1 tredje ledd bokstav a, hvor det heter at kostnadene skal beregnes ut fra gjennomførte transaksjoner og anskaffelseskost. Denne lovbestemmelsen innebærer at selvkost skal beregnes ut fra pådratte utgifter og at det er prisen på anskaffelsestidspunktet (historisk kost) som skal legges til grunn. Hensynet bak er prinsippet om at kommunen eller fylkeskommunen skal få tilbake de utleggene som har gått med for å yte tjenesten. Dette innebærer for eksempel at kostnader som er beregnet ut fra alternative markedspriser ikke kan inngå i selvkost.
Første ledd gjelder likevel bare så langt ikke noe annet følger av forskriften her. § 6 om kapitalkostnader innebærer blant annet at avskrivningene som skal inngå i selvkostberegninger, vil kunne avvike fra avskrivningene i regnskapet. Bestemmelsen innebærer videre at det er kalkulatoriske renter, og ikke de faktiske, som skal inngå i beregningen av selvkost. Dette gjelder også når det skal legges til renter på selvkostfondet, jf. § 10 fjerde ledd.
Andre ledd presiserer at hvis hele eller deler av selvkosttjenesten kjøpes i markedet, så er det den avtalte prisen som er grunnlaget for beregning av selvkost. Hvis for eksempel kommunen kjøper hele tjenesten av et selskap, er det således ikke krav om at selvkost skal beregnes særskilt ut fra selskapets faktiske kostnader, jf. også merknadene til § 1. Selv om hele driften av selvkosttjenesten er satt ut til et selskap, vil kommunen kunne ha indirekte kostnader knyttet til selvkosttjenesten. Slike kostnader vil da også inngå i selvkost.

Til § 4 Direkte driftskostnader
Bestemmelsen definerer hva som er direkte driftskostnader som inngår i selvkost. Bestemmelsen slår fast at direkte driftskostnader omfatter kostnader til arbeid, varer og tjenester som anvendes for å yte selvkosttjenesten. Dette omfatter alle kostnader som er forbundet direkte med produksjonen av selvkosttjenesten.
Det følger av bestemmelsen at det er bare den andelen av virksomhetens kostnader som gjelder produksjonen av den aktuelle tjenesten som kan henføres til selvkost som direkte driftskostnader. Dersom ansatte ivaretar oppgaver for flere tjenester, må det foretas en fordeling av lønnskostnadene til de respektive tjenestene. Det samme gjelder også for lønnskostnader til administrative ledere, når bare en del av deres arbeid er direkte forbundet med produksjonen av selvkosttjenesten, og for varer og tjenester som også brukes til annet enn produksjonen av selvkosttjenesten.
Inntekter som oppstår i tilknytning til de direkte driftskostnadene, skal trekkes fra i selvkostkalkylen, jf. § 2 andre ledd.
Kostnader som ikke gjelder produksjonen av den aktuelle tjenesten, og eventuelle tilhørende inntekter, skal holdes utenfor selvkostkalkylen.

Til § 5 Indirekte driftskostnader
Bestemmelsen definerer hva som er indirekte driftskostnader som inngår i selvkost.

Første ledd første punktum slår fast at indirekte driftskostnader omfatter kostnader til stab- og støttefunksjoner, fellesfunksjoner og kontrollfunksjoner, som anvendes til å utfylle eller understøtte selvkosttjenesten. Dette omfatter både mer kunderelaterte funksjoner, slik som kundeservice, fakturering og behandling av enkeltsaker, og mer interne funksjoner, slik som administrasjon og administrativ ledelse (inkl. kommunedirektør), personaltjenester, juridiske tjenester, regnskap, IKT og arkiv mv. En rekke funksjoner kan således inngå i grunnlaget for beregning av indirekte driftskostnader i selvkost. Kostnader ved styreorganer i kommunale foretak, aksjeselskaper eller interkommunale selskaper inngår ikke i selvkost.
Funksjoner som ikke utfyller eller understøtter selvkosttjenesten, holdes utenom, jf. også § 2 om at kostnader som påløper uavhengig av produksjonen av selvkosttjenesten ikke skal tas med. Se dessuten andre punktum.
Andre punktum presiserer spesifikt at kostnader til politisk behandling ikke inngår i selvkost. Dette omfatter utgifter i forbindelse med møter i folkevalgte organer, godtgjørelser til folkevalgte mv. Det omfatter også kostnader ved representantskap og generalforsamling når tjenesten er skilt ut i et eget selskap. Slike utgifter skal således ikke finansieres gjennom gebyrer fra innbyggerne.
Andre ledd presiserer at de indirekte kostnadene skal henføres til selvkost ut fra selvkosttjenestens bruk av disse funksjonene. Metoden må reflektere faktisk bruk av funksjonene så langt dette er mulig å anslå, og eventuelle fordelingsnøkler for å anslå bruken må være knyttet til den enkelte funksjonen. For eksempel kan selvkosttjenestens andel av totalt antall ansatte benyttes for å anslå selvkosttjenestens bruk av personalfunksjonen. For funksjoner hvor den primære fordelingsnøkkelen er vanskelig tilgjengelig, eller arbeidskrevende å oppdatere, kan det benyttes en enklere fordelingsnøkkel som så godt som mulig gjenspeiler bruken av funksjonen, eksempelvis hvilken andel selvkosttjenesten utgjør av samlete brutto driftsutgifter.
Inntekter som oppstår i tilknytning til de indirekte driftskostnadene, skal trekkes fra i selvkostkalkylen, jf. § 2 andre ledd.
Indirekte kostnader som ikke kan henføres til den aktuelle tjenesten, og eventuelle tilhørende inntekter, skal holdes utenfor selvkostkalkylen.

Til § 6 Kapitalkostnader
Bestemmelsen definerer hva som er kapitalkostnader som inngår i selvkost.
Første ledd innebærer at kapitalkostnader består av tre elementer. Det ene er avskrivningene av varige driftsmidler, jf. andre og tredje ledd. Alle varige driftsmidler avskrives i selvkostkalkylen, også de som ikke har begrenset levetid, for eksempel tomter. Det andre er eventuelle nedskrivninger av varige driftsmidler som følge av varige verdifall. Nedskrivinger som følge av et verdifall som forventes ikke å være forbigående, tas altså inn som kapitalkostnad i selvkostberegningen det året nedskrivningen foretas. Eventuelle reverseringer av nedskrivninger må redusere kapitalkostnaden på reverseringstidspunktet. Det tredje er kostnaden ved å binde opp kapital, det vil si den avkastningen som man alternativt kunne oppnå ved å plassere et tilsvarende beløp i markedet. De kalkulatoriske rentekostnadene er ment å gi uttrykk for denne alternativkostnaden, jf. femte ledd.
Andre ledd regulerer hvilket beløp som skal ligge til grunn for avskrivningene (avskrivningsgrunnlaget). Utgangspunktet er at avskrivningene skal basere seg på prisen på anskaffelsestidspunktet, altså historisk (brutto) kost. Bestemmelsen åpner ikke for at en annen alternativkostnad, slik som for eksempel tapt markedsleie ved at eiendelen ved

alternativ bruk ville ha hatt en høyere verdi, kan legges inn i selvkostberegningen. Hvis anskaffelseskost av en eller annen grunn ikke er kjent, følger det av første punktum at et estimat på historisk kost skal benyttes.
Bestemmelsen innebærer videre at inntekter knyttet til investeringen skal trekkes fra. Dette omfatter anleggsbidrag (investeringstilskudd) og andre inntekter knyttet til investeringen som reduserer kommunens eller fylkeskommunens faktiske utlegg, slik som for eksempel kompensasjon for merverdiavgift.
I tillegg skal byggelånsrenter trekkes fra. Ved oppføring av bygninger og anlegg trekkes det gradvis på egne omløpsmidler eller på en byggelånskonto for å finansiere løpende utbetalinger i forbindelse med oppføringen. Renteutgifter på byggelån inngår som en del av anskaffelseskost for investeringen. Hvis investeringen i stedet var finansiert kun med egne midler, inngår ikke denne renteutgiften i anskaffelseskost. For å ivareta prinsippet om at finansieringsform ikke skal ha betydning for beregnede kostnader i selvkostkalkylen, trekkes derfor eventuelt henførte byggelånsrenter ut av anskaffelseskost i selvkostkalkylen. I stedet henføres kalkulatorisk rentekostnad på nye investeringer i året, jf. første ledd, uavhengig av om investeringen tas i bruk det året eller ikke. Det innebærer at investeringer som går over mer enn ett år blir årlig belastet med kalkulatorisk rentekostnad i selvkostkalkylen. Kommunen, fylkeskommunen eller selskapet blir med dette kompensert for den kapitalen som investeringene binder opp gjennom byggeperioden, før anleggsmiddelet har blitt aktivert i balansen.
Tredje ledd første punktum innebærer at varige driftsmidler skal avskrives i selvkostkalkylen over den forventete brukstiden (den utnyttbare levetiden), slik det også er angitt i kommuneloven § 15-1 tredje ledd bokstav c. Dette bygger på at dagens brukere verken skal subsidiere eller bli subsidiert av fremtidige abonnenter. Utgangspunktet for selvkostberegningen er altså at utgiften ved en investering skal fordeles over den perioden som eiendelen er forventet å være i bruk. På denne måten blir selvkost, og derigjennom også gebyrene fra brukerne, knyttet opp mot bruken av eiendelen.
Andre punktum åpner for at den utnyttbare levetiden i selvkostkalkylen kan være den samme avskrivningsperioden som i årsregnskapet.
Tredje punktum åpner for at avskrivningstiden for tomter og andre varige driftsmidler som ikke har begrenset levetid, kan settes kortere enn den egentlige utnyttbare levetiden. Det kan her være hensiktsmessig å benytte en avskrivningstid på 40 eller 50 år. I de tilfeller hvor tomteprisen inngår i anskaffelseskost for bygg og anlegg, legges det til grunn at det ikke er nødvendig å skille ut tomteprisen fra samlet anskaffelseskost. Begrepet "andre varige driftsmidler" omfatter i utgangspunktet anskaffelser som i årsregnskapet er klassifisert som varige driftsmidler. Begrepet vil imidlertid i denne sammenheng også omfatte andre anskaffelser som i realiteten er å likestille med kjøp av et varig driftsmiddel, selv om de i årsregnskapet ikke klassifiseres som det. Et eksempel kan være kjøp av vannrettigheter for en nærmere avgrenset periode. I slike tilfeller vil kjøpsprisen kunne tas med i grunnlaget for kapitalkostnadene (historisk kost) og avskrives over rettighetens avtaleperiode.
Fjerde ledd slår fast at den kalkulatoriske rentekostnaden skal beregnes ut fra gjennomsnittet av restverdien av de varige driftsmidlene per henholdsvis 1.1. og 31.12. i det aktuelle året. Restverdien vil tilsvare historisk kost med alle de fratrekk som følger av første til tredje ledd. Kalkylerenten som skal benyttes, følger av § 7.
Femte ledd innebærer at også (indirekte) kapitalkostnader knyttet til stab- og støttefunksjoner, fellesfunksjoner og kontrollfunksjoner omfattes av selvkost, når disse

utfyller eller understøtter selvkosttjenesten. Etter *første punktum* skal indirekte kapitalkostnader tilordnes selvkost på samme måte som indirekte driftskostnader. Det vil si at andelen indirekte kapitalkostnader skal gjenspeile selvkosttjenesten sin bruk av kapitalen. *Andre punktum* åpner imidlertid for at de indirekte kapitalkostnadene i stedet kan beregnes etter en forenklet metode. Det vil si at det alternativt kan brukes et sjablongmessig påslag på anslagsvis 5 prosent av netto driftsutgifter for støttefunksjonene mv. som kan henføres til selvkost.

Til § 7 Kalkylerente
Bestemmelsen fastsetter kalkylerenten til nivået på 5-årig swaprente pluss et tillegg på ½ prosentpoeng. Det skal benyttes gjennomsnittlig nivå for det aktuelle året.

Til § 8 Salg og utrangering av varige driftsmidler
Når et varig driftsmiddel selges, må det tas ut av grunnlaget for beregning av kapitalkostnader. Etter *første ledd* skal imidlertid gevinsten eller tapet ved salget, det vil si differansen mellom anleggsmidlets restverdi i selvkostkalkylen og salgssummen tas inn i selvkost som en inntekt eller kostnad i salgsåret.
Varige driftsmidler som tas ut av selvkostområdet og overføres til bruk i andre deler av virksomhet, behandles tilsvarende. I slike tilfeller må det utøves et fornuftig skjønn ved estimering av sannsynlig salgspris, og når det er snakk om vesentlige beløp, bør takst anvendes.
Etter andre ledd skal utrangering av varige driftsmidler behandles som en nedskrivning i selvkostkalkylen.

Til § 9 Korrigering av tidligere års feil
Første ledd første punktum innebærer at hvis det avdekkes vesentlige feil i beregningen av samlet selvkost, og disse har vært til ugunst for brukerne, skal feilen rettes opp. Det siktes her til feil i regnskapsopplysningene og feil i beregningsmetoden, for eksempel feil anvendelse av fordelingsnøkler, kalkylerente, levetid på anleggsmidler eller feil henføring av direkte og indirekte kostnader. Bestemmelsen retter seg mot feil som har medført at selvkost og gebyrene har blitt beregnet for høyt. Feilen skal rettes opp ved at virkningen av feilen tas inn som en inntekt i selvkostberegningen. Dette reduserer samlet selvkost og gebyrgrunnlaget det året feilen rettes opp.
Andre punktum regulerer tilfeller der feilene som avdekkes, har medført at beregnet selvkost i foregående år har vært for lav og at det i foregående år kunne ha blitt krevd inn høyere gebyrer. I slike tilfeller kan ikke samlet selvkost og gebyrgrunnlaget økes i etterkant.

Til § 10 Håndtering av overskudd og underskudd
Første ledd første punktum slår fast at årets gebyrgrunnlag tilsvarer årets samlete selvkost slik det skal beregnes etter §§ 2 til 9. Årets gebyrgrunnlag danner den øvre rammen for årets samlete gebyrinntekter på det aktuelle selvkostområdet. *Andre punktum* presiserer at kommunestyret eller fylkestinget kan bestemme at gebyrinntektene ikke skal dekke full selvkost, men i stedet settes lik en andel av samlet selvkost. For eksempel at gebyrinntektene skal dekke 80 prosent av samlet selvkost, det vil si at gebyrgrunnlaget settes til 80 prosent, mens de siste 20 prosentene dekkes av andre inntekter. Denne

adgangen gjelder bare så langt det ikke følger av annen lov eller forskrift at gebyrinntektene skal tilsvare selvkost.
I særlov kan det være gitt spesielle regler som innebærer at gebyrgrunnlaget på det aktuelle tjenesteområdet ikke kan settes til full selvkost slik selvkost beregnes etter denne forskriften §§ 2 til 9. For eksempel innebærer byggesaksforskriften § 7-6 et gebyrbortfall hvis kommunen overskrider de lovpålagte saksbehandlingsfristene. Kommunen skal da ikke kunne få dekket full selvkost gjennom gebyrinntektene, og det må tas hensyn til dette i selvkostberegningen. Gebyrbortfallet kan ikke regnes som et underskudd etter § 10 i forskriften her.
Andre ledd første punktum innebærer at hvis det oppstår et overskudd, skal overskuddet umiddelbart dekke inn et eventuelt fremført underskudd. Dersom det ikke foreligger et fremført underskudd, eller hvis årets overskudd er høyere, skal overskuddet i sin helhet, eller det overskytende beløpet, avsettes til et selvkostfond i selvkostregnskapet, jf. *andre punktum*. Det følger av første og andre punktum at det i selvkostkalkylen ikke kan fremføres både et overskudd (selvkostfond) og et underskudd samtidig fra det ene året til det andre.
Tredje punktum innebærer at et overskudd som er avsatt til selvkostfondet skal gå med til å dekke et fremtidig underskudd. Det vil si at det må planlegges for at gebyrinntektene i et kommende år må settes lavere enn selvkost, slik at et tidligere overskudd blir tilbakeført gjennom å finansiere differansen/underskuddet. Tredje punktum setter også en frist på fem år for å tilbakeføre overskudd. Et overskudd som oppsto i år t skal tilbakeføres senest i år t+5, et overskudd som oppsto i år t+1 skal tilbakeføres senest i år t+6 og så videre. Det følger også av tredje punktum at selvkostfondet bare kan benyttes til å dekke fremtidige underskudd.
Tredje ledd første punktum innebærer at hvis det oppstår et underskudd, skal underskudd dekkes inn umiddelbart ved bruk av selvkostfondet, så langt det er midler på fondet. Dersom det ikke er midler på selvkostfondet, eller hvis årets underskudd er høyere, skal underskuddet i sin helhet, eller det resterende beløpet, fremføres i selvkostregnskapet til inndekning i et senere år, jf. *andre punktum*. Det følger av første og andre punktum at det i selvkostregnskapet ikke kan fremføres både et overskudd (selvkostfond) og et underskudd samtidig fra det ene året til det andre.
Tredje punktum innebærer at et underskudd som er fremført, skal dekkes inn av et fremtidig overskudd. Det vil si at det må planlegges for at gebyrinntektene i et kommende år må settes høyere enn selvkost, slik at underskudd blir dekket inn. Tredje punktum setter også en frist på fem år for å dekke inn underskudd. Et underskudd som oppsto i år t skal dekkes inn senest i år t+5, et underskudd som oppsto i år t+1 skal dekkes inn senest i år t+6 og så videre.
Fjerde punktum gir et unntak fra regelen i tredje punktum. Unntaket åpner for at underskudd som fremføres, kan dekkes inn senere enn fem år etter at det oppsto. Unntaket gjelder bare hvis det er nødvendig å gå utover fem år for å unngå at dagens brukere betaler for fremtidig bruk av gjennomførte investeringer. Unntaket gjelder for eksempel i situasjoner en kommune bygger ut vann- og avløpsnettet med overkapasitet for å kunne ta høyde for framtidig utbygging av et hytte- eller boligfelt, hvor tilkoblingen til nettet vil skje etappevis over en lang rekke år etter hvert som hytte- eller boligfeltene bygges ut.
Bestemmelsene i tredje ledd er ikke til hinder for at kommunestyret eller fylkestinget bestemmer at et underskudd skal dekkes inn på en annen måte enn ved å øke gebyrinntektene. I praksis vil dette måtte skje gjennom bruk av kommunens eller

fylkeskommunens frie inntekter. Dette vil kun være aktuelt for tjenesteområder hvor selvkost setter den øvre rammen for gebyrinntektene, men hvor kommunen ikke er pålagt full kostnadsdekning. Se også fjerde ledd.
Det følger av *andre og tredje ledd* at det ikke er adgang til å både avsette et overskudd og bruke av et tidligere års overskudd i samme år. Det er heller ikke adgang til å dekke inn et fremført underskudd og fremføre et nytt underskudd i samme år.
Fjerde ledd gir et unntak fra reglene om framføring av underskudd for gebyrbelagte tjenester som er hjemlet i plan- og bygningsloven, eierseksjonsloven og matrikkellova. I de tilfellene det ikke er midler på selvkostfondet, kan ikke et underskudd framføres til senere år, men må finansieres av kommunen selv.
Femte ledd første punktum innebærer at selvkostfondet skal godskrives kalkulatoriske renteinntekter. Renteinntektene skal beregnes ut fra årets gjennomsnittlige beholdning på fondet og kalkylerenten i § 7, jf. *andre punktum*. Selvkostfondet inklusive renter vil være et bundet fond i årsregnskapet som må benyttes i årsbudsjettet og årsregnskapet i tråd med bestemmelsene i andre og tredje ledd. Selvkostfondet kan for eksempel ikke benyttes i årsbudsjettet som finansiering av investeringer.
Sjette ledd første punktum innebærer at det skal legges til kalkulatoriske rentekostnader på fremførte underskudd. Underskudd til fremføring vil således også inkludere renter. Rentekostnaden skal beregnes ut fra årets gjennomsnittlige fremførte underskudd og kalkylerenten i § 7, jf. *andre punktum*.

§ 11 Dokumentasjon av selvkostberegningen
Første ledd angir at kommunen eller fylkeskommunen skal kunne dokumentere hvordan beregningen av selvkost er gjort. Dokumentasjonskravet knytter seg til beregningen av samlet selvkost, ikke til den enkelte sak eller sakstype.
Brukerbetaling av tjenester kan kun kreves når det foreligger hjemmel for det (legalitetsprinsippet). For å kunne påse at gebyrtjenesten holdes innenfor de rettslige rammer til økonomisk dekning, må det dokumenteres hvordan selvkost er beregnet. Det må kunne framlegges en etterberegning som viser inntekter, kostnader og resultater, hvilke fordelingsnøkler som er brukt og hvordan fordelingsnøklene er utledet.
Bestemmelsen er et overordnet krav. Kravet legger til rette for at profesjonelle organer og instanser som kontrollutvalg, revisjonen, fylkesmannen, Sivilombudsmannen o.l., men også andre, skal kunne se hvordan selvkost er beregnet for den enkelte selvkosttjeneste.
Andre ledd angir at dokumentasjonen skal oppbevares i ti år. Dette tilsvarer bokføringslovens krav til primærdokumentasjon. Kravet må i tillegg ses i sammenheng med at forskriften gir anledning til å tilbakeføre over- og underskudd over en lengre periode, jf. § 10 tredje ledd. Hele beregningsgrunnlaget, det vil si grunnlagsdata, selvkostberegningen og selvkostregnskapet må kunne dokumenteres i 10 år. Kravet til oppbevaring innebærer også at oppbevaringen må foretas på en ordnet måte og være betryggende sikret mot ødeleggelse, tap og endring, slik at det kan fungere etter sin hensikt.

§ 12 Ikrafttredelse
Forskriften trer i kraft 1.1.2020, og gjelder fra og med budsjett- og regnskapsåret 2020.

KOSTRA-forskriften

Forskrift xx. yy 2019 nr. nn om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner mv.

Korttittel: KOSTRA-forskriften

Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet xx. yy 2019 med hjemmel i lov 22.6.2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 16-1 andre ledd og lov 29.1.1999 nr. 6 om interkommunale selskaper § 42.

Kapittel 1. Virkeområde

§ 1 *Virkeområde*

Denne forskriften gjelder for rapportering av opplysninger om økonomi, ressursbruk og tjenester til bruk i nasjonale informasjonssystemer (KOSTRA) etter kommuneloven § 16-1 første ledd.

Forskriften gjelder for rapporteringen fra:

a) kommuner og fylkeskommuner
b) kommunale og fylkeskommunale foretak etter kommuneloven kapittel 9
c) interkommunale politiske råd etter kommuneloven kapittel 18
d) kommunale oppgavefellesskap etter kommuneloven kapittel 19
e) interkommunale samarbeid etter lov 25.9.1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner § 27 som ikke har blitt omdannet til et interkommunalt politisk råd eller et kommunalt oppgavefelleskap etter lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner § 31-2
f) interkommunale selskaper etter lov 29.1.1999 nr. 6 om interkommunale selskaper.

Kapittel 2. Krav til rapportering, rapporteringsmetode og rapporteringsfrister

§ 2 *Årsregnskapene som skal rapporteres*

Følgende årsregnskaper skal rapporteres:

a) Det konsoliderte årsregnskapet til kommunen eller fylkeskommunen
b) Årsregnskapet til kommunekassen eller fylkeskommunekassen
c) Årsregnskapet til lånefond
d) Årsregnskapet til kommunale eller fylkeskommunale foretak. Dette gjelder likevel ikke for årsregnskapet til kommunale eller fylkeskommunale foretak som er rapporteringspliktige til Norges vassdrags- og energidirektorat etter forskrift 11.3.1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering mv. § 2-1
e) Årsregnskapet til interkommunale politiske råd
f) Årsregnskapet til kommunale oppgavefellesskap
g) Årsregnskapet til interkommunale samarbeid etter lov 25.9.1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner § 27 som ikke har blitt omdannet til et interkommunalt politisk råd eller et kommunalt oppgavefelleskap etter kommuneloven § 31-2.
h) Årsregnskapet til interkommunale selskaper

Årsregnskapene skal rapporteres senest 22. februar i året etter regnskapsåret.

Et årsregnskap skal rapporteres på nytt, hvis dette er nødvendig for å rette opp vesentlige feil.

§ 3 *Krav om kvartalsrapportering av regnskapet til kommunekassen og fylkeskommunekassen*

Kommuner og fylkeskommuner skal hvert kvartal rapportere kommunekassens eller fylkeskommunekassens regnskap.

Rapporteringen skal skje senest:

a) 20. april for første kvartal
b) 5. august for andre kvartal
c) 20. oktober for tredje kvartal
d) 20. januar for fjerde kvartal.

§ 4 *Opplysninger om ressursbruk og tjenester som skal rapporteres*

Det enkelte departement fastsetter hvilke opplysninger om ressursbruk og tjenester som skal rapporteres årlig for det fagområdet som departementet har ansvar for. Statistisk sentralbyrå skal utarbeide oversikter over de opplysningene om ressursbruk og tjenester som skal rapporteres.

Opplysningene om ressursbruk og tjenester skal rapporteres senest 15. februar.

§ 5 *Rapporteringsmetode*

Rapporteringen skal skje elektronisk til Statistisk sentralbyrå. Statistisk sentralbyrå fastsetter hvordan den elektroniske rapporteringen skal skje.

§ 6 *Krav til kvaliteten på rapporterte opplysninger*

Den rapporteringspliktige har ansvaret for at opplysningene som rapporteres har en tilstrekkelig kvalitet.

Statistisk sentralbyrå kan avvise å ta imot opplysninger som ikke har tilstrekkelig kvalitet. Hvis Statistisk sentralbyrå avviser å ta imot opplysninger, skal Statistisk sentralbyrå så snart som mulig gi avsenderen melding om dette. Meldingen skal også angi årsaken til avvisningen.

Kapittel 3. Krav til innholdet i regnskapsrapporteringen

§ 7 *Krav om rapportering etter standard kontoplan*

Regnskapsrapporteringen etter §§ 2-1 og 2-2 skal foretas i tråd med kontoplanen som er fastsatt i §§ 3-2 til 3-5.

§ 8 *Artskontoplan*

Inntektene, utgiftene, avsetningene og bruken av avsetninger skal fordeles og rapporteres på følgende artskontoer:

Art 010 Fast lønn
Art 020 Lønn til vikarer
Art 030 Lønn til ekstrahjelp
Art 040 Overtidslønn
Art 050 Annen lønn og trekkpliktige godtgjørelser
Art 070 Lønn vedlikehold/nybygg og nyanlegg
Art 075 Lønn renhold
Art 080 Godtgjørelse folkevalgte
Art 089 Trekkpliktig/opplysningspliktig, ikke arbeidsgiveravgiftspliktig lønn
Art 090 Pensjonsinnskudd og trekkpliktige forsikringsordninger
Art 099 Arbeidsgiveravgift
Art 100 Kontormateriell
Art 105 Undervisningsmateriell
Art 110 Medisinsk forbruksmateriell

Art 114 Medikamenter
Art 115 Matvarer
Art 120 Samlepost annet forbruksmateriell, råvarer og tjenester
Art 130 Post, banktjenester, telefon, internett/bredbånd
Art 140 Annonse, reklame, informasjon
Art 150 Opplæring og kurs
Art 160 Utgifter og godtgjørelser for reiser, diett, bil mv. som er opplysningspliktige
Art 165 Andre opplysningspliktige godtgjørelser
Art 170 Transport og drift av egne og leide transportmidler og anleggsmaskiner og lignende
Art 180 Strøm
Art 181 Fjernvarme/fjernkjøling
Art 182 Fyringsolje og fyringsparafin
Art 183 Naturgass og andre fossile gasser
Art 184 Bioenergi
Art 185 Forsikringer og utgifter til vakthold og sikring
Art 190 Leie av lokaler og grunn
Art 195 Avgifter, gebyrer, lisenser og lignende
Art 200 Kjøp og finansiell leasing av driftsmidler
Art 209 Medisinsk utstyr
Art 210 Kjøp, leie og leasing av transportmidler
Art 220 Leie av driftsmidler
Art 230 Vedlikehold, bygg-/anleggstjenester og nybygg/nyanlegg
Art 240 Driftsavtaler, reparasjoner og vaktmestertjenester
Art 250 Materialer til vedlikehold, påkostning og nybygg/nyanlegg
Art 260 Renholds- og vaskeritjenester
Art 270 Andre tjenester som inngår i egenproduksjon
Art 280 Grunnerverv
Art 285 Kjøp av eksisterende bygg/anlegg
Art 300 Kjøp fra staten
Art 330 Kjøp fra fylkeskommuner
Art 350 Kjøp fra kommuner
Art 370 Kjøp fra andre (private)
Art 375 Kjøp fra interkommunalt selskap der (fylkes)kommunen selv er deltager
Art 380 Kjøp fra (fylkes)kommunalt foretak i egen (fylkes)kommune
Art 400 Overføring til staten
Art 429 Merverdiavgift som gir rett til merverdiavgiftskompensasjon
Art 430 Overføring til fylkeskommuner
Art 450 Overføring til kommuner
Art 470 Overføring til andre (private)
Art 475 Overføring til interkommunalt selskap der (fylkes)kommunen selv er deltager
Art 480 Overføring til (fylkes)kommunalt foretak i egen (fylkes)kommune
Art 500 Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter
Art 501 Konserninterne renteutgifter
Art 509 Tap finansielle instrumenter
Art 510 Avdrag på lån
Art 511 Konserninterne avdrag

Art 520 Utlån
Art 521 Konserninterne utlån
Art 529 Kjøp av aksjer og andeler
Art 530 Dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk/udekket
Art 540 Avsetninger til disposisjonsfond
Art 548 Avsetninger til ubundne investeringsfond
Art 550 Avsetninger til bundne fond
Art 570 Overføring til investeringsregnskapet
Art 589 Rapportkontroll (positivt avvik)
Art 590 Avskrivninger
Art 600 Brukerbetaling for kommunale tjenester
Art 620 Annet salg av varer og tjenester, gebyrer og lignende utenfor merverdiavgiftsområdet
Art 629 Billettinntekter
Art 630 Husleieinntekter, festeavgifter, utleie av lokaler
Art 640 Merverdiavgiftspliktige gebyrer
Art 650 Annet merverdiavgiftspliktig salg av varer og tjenester
Art 660 Salg av driftsmidler
Art 670 Salg av fast eiendom
Art 690 Fordelte utgifter/internsalg
Art 700 Refusjon fra staten
Art 710 Sykelønnsrefusjon
Art 729 Kompensasjon for merverdiavgift
Art 730 Refusjon fra fylkeskommuner
Art 750 Refusjon fra kommuner
Art 770 Refusjon fra andre
Art 775 Salg til interkommunalt selskap der (fylkes)kommunen selv er deltager
Art 780 Salg til (fylkes)kommunalt foretak i egen (fylkes)kommune
Art 800 Rammetilskudd
Art 810 Andre statlige overføringer
Art 830 Overføring fra fylkeskommuner
Art 850 Overføring fra kommuner
Art 870 Skatt på inntekt og formue
Art 874 Eiendomsskatt annen eiendom
Art 875 Eiendomsskatt boliger og fritidsboliger
Art 877 Andre direkte og indirekte skatter
Art 880 Overføringer fra (fylkes)kommunalt foretak i egen (fylkes)kommune
Art 890 Overføringer fra andre
Art 895 Overføringer fra interkommunalt selskap der (fylkes)kommunen selv er deltager
Art 900 Renteinntekter
Art 901 Konserninterne renteinntekter
Art 905 Utbytte og eieruttak
Art 909 Gevinst finansielle instrumenter
Art 910 Bruk av lån
Art 911 Bruk av konserninterne lån
Art 920 Mottatte avdrag på utlån
Art 921 Mottatte avdrag på konserninterne utlån

Art 929 Salg av aksjer og andeler
Art 940 Bruk av disposisjonsfond
Art 948 Bruk av ubundne investeringsfond
Art 950 Bruk av bundne driftsfond
Art 958 Bruk av bundne investeringsfond
Art 970 Overføringer fra driftsregnskapet
Art 980 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk/udekket beløp)
Art 989 Rapportkontroll (negativt avvik)
Art 990 Motpost avskrivninger

§ 9 *Funksjonskontoplan for kommuner og kommunale foretak mv.*

Inntektene, utgiftene, avsetningene og bruken av avsetninger skal fordeles og rapporteres på følgende funksjonskontoer:

Funksjon 100 Politisk styring
Funksjon 110 Kontroll og revisjon
Funksjon 120 Administrasjon
Funksjon 121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen
Funksjon 130 Administrasjonslokaler
Funksjon 170 Årets premieavvik
Funksjon 171 Amortisering av tidligere års premieavvik
Funksjon 172 Pensjon
Funksjon 173 Premiefond
Funksjon 180 Diverse fellesutgifter
Funksjon 190 Interne serviceenheter
Funksjon 201 Barnehage
Funksjon 202 Grunnskole
Funksjon 211 Styrket tilbud til førskolebarn
Funksjon 213 Voksenopplæring
Funksjon 215 Skolefritidstilbud
Funksjon 221 Barnehagelokaler og skyss
Funksjon 222 Skolelokaler
Funksjon 223 Skoleskyss
Funksjon 231 Aktivitetstilbud barn og unge
Funksjon 232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjenesten
Funksjon 233 Annet forebyggende helsearbeid
Funksjon 234 Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsettelser
Funksjon 241 Diagnose, behandling, re-/habilitering
Funksjon 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid
Funksjon 243 Tilbud til personer med rusproblemer
Funksjon 244 Barneverntjeneste
Funksjon 251 Barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet
Funksjon 252 Barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet
Funksjon 253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon
Funksjon 254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende
Funksjon 256 Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold i kommunene
Funksjon 261 Institusjonslokaler

Funksjon 265 Kommunalt disponerte boliger
Funksjon 273 Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi
Funksjon 275 Introduksjonsordningen
Funksjon 276 Kvalifiseringsordningen
Funksjon 281 Ytelse til livsopphold
Funksjon 283 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig mv.
Funksjon 285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde
Funksjon 289 Forsøk med statlige oppgaver
Funksjon 290 Interkommunale samarbeid
Funksjon 301 Plansaksbehandling
Funksjon 302 Byggesaksbehandling og eierseksjonering
Funksjon 303 Kart og oppmåling
Funksjon 315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak
Funksjon 320 Kommunal næringsvirksomhet
Funksjon 321 Konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg
Funksjon 325 Tilrettelegging og bistand for næringslivet
Funksjon 329 Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling
Funksjon 330 Samferdselsbedrifter/transporttiltak
Funksjon 332 Kommunale veier
Funksjon 335 Rekreasjon i tettsted
Funksjon 338 Forebygging av branner og andre ulykker
Funksjon 339 Beredskap mot branner og andre ulykker
Funksjon 340 Produksjon av vann
Funksjon 345 Distribusjon av vann
Funksjon 350 Avløpsrensing
Funksjon 353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann
Funksjon 354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l. på små avløpsanlegg
Funksjon 355 Innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall
Funksjon 360 Naturforvaltning og friluftsliv
Funksjon 365 Kulturminneforvaltning
Funksjon 370 Bibliotek
Funksjon 373 Kino
Funksjon 375 Muséer
Funksjon 377 Kunstformidling
Funksjon 380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg
Funksjon 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg
Funksjon 383 Kulturskoler
Funksjon 385 Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg
Funksjon 386 Kommunale kulturbygg
Funksjon 390 Den norske kirke
Funksjon 392 Tilskudd til tros- og livssynssamfunn
Funksjon 393 Gravplasser og krematorier
Funksjon 800 Skatt på inntekt og formue
Funksjon 840 Statlig rammetilskudd og øvrige generelle statstilskudd
Funksjon 841 Kompensasjon for merverdiavgift i investeringsregnskapet
Funksjon 850 Generelt statstilskudd vedrørende flyktninger mv.

Funksjon 860 Motpost avskrivninger
Funksjon 870 Renter/utbytte og lån (innlån og utlån)
Funksjon 880 Avsetninger, bruk av avsetninger, overføring fra drift til investering og inndekning av merforbruk og udekket beløp
Funksjon 899 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk, udekket beløp)
Funksjon 899 Avvikspost/rapportkontroll

§ 10 *Funksjonskontoplan for fylkeskommuner og fylkeskommunale foretak mv.*

Inntektene, utgiftene, avsetningene og bruken av avsetninger skal fordeles og rapporteres på følgende funksjoner:

Funksjon 400 Politisk styring
Funksjon 410 Kontroll og revisjon
Funksjon 420 Administrasjon
Funksjon 421 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen
Funksjon 430 Administrasjonslokaler
Funksjon 460 Tjenester utenfor ordinært fylkeskommunalt ansvarsområde
Funksjon 465 Interfylkeskommunale samarbeid
Funksjon 470 Årets premieavvik
Funksjon 471 Amortisering av tidligere års premieavvik
Funksjon 472 Pensjon
Funksjon 473 Premiefond
Funksjon 480 Diverse fellesutgifter
Funksjon 490 Interne serviceenheter
Funksjon 510 Skolelokaler og internatbygninger
Funksjon 515 Fellesutgifter og støttefunksjoner knyttet til videregående opplæring
Funksjon 520 Pedagogisk ledelse, pedagogiske fellesutgifter og gjesteelevsoppgjør
Funksjon 521 Studiespesialisering
Funksjon 522 Bygg- og anleggsteknikk
Funksjon 523 Elektrofag
Funksjon 524 Design og håndverk
Funksjon 525 Restaurant- og matfag
Funksjon 526 Helse- og oppvekstfag
Funksjon 527 Idrettsfag
Funksjon 528 Teknikk og industriell produksjon
Funksjon 529 Musikk, dans og drama
Funksjon 530 Medier og kommunikasjon
Funksjon 531 Naturbruk
Funksjon 532 Service og samferdsel
Funksjon 533 Kunst, design og arkitektur
Funksjon 554 Fagskole
Funksjon 559 Landslinjer
Funksjon 561 Oppfølgningstjenesten og pedagogisk psykologisk tjeneste
Funksjon 562 Spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring
Funksjon 570 Fagopplæring
Funksjon 581 Voksenopplæring etter opplæringsloven
Funksjon 590 Andre formål
Funksjon 660 Tannhelsetjeneste – fellesfunksjoner

Funksjon 665 Tannhelsetjeneste – pasientbehandling
Funksjon 701 Tilrettelegging, støttefunksjoner og finansieringsbistand for næringslivet
Funksjon 710 Fylkeskommunal næringsvirksomhet
Funksjon 711 Konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg
Funksjon 715 Lokal og regional utvikling
Funksjon 716 Friluftsliv, vannregionmyndighet og forvaltning av vilt og innlandsfisk
Funksjon 722 Fylkesveier
Funksjon 730 Buss
Funksjon 731 Fylkesveiferjer
Funksjon 732 Båtruter
Funksjon 733 Transport(ordninger) for funksjonshemmede
Funksjon 734 T-bane og trikk/bybane
Funksjon 740 Bibliotek
Funksjon 750 Kulturminneforvaltning
Funksjon 760 Muséer
Funksjon 771 Kunstformidling
Funksjon 722 Kunstproduksjon
Funksjon 775 Idrett
Funksjon 790 Andre kulturaktiviteter
Funksjon 800 Skatt på inntekt og formue
Funksjon 840 Statlig rammetilskudd og øvrige generelle statstilskudd
Funksjon 841 Kompensasjon for merverdiavgift i investeringsregnskapet
Funksjon 860 Motpost avskrivninger
Funksjon 870 Renter/utbytte og lån (innlån og utlån)
Funksjon 880 Avsetninger, bruk av avsetninger, overføring fra drift til investering og inndekning av merforbruk og udekket beløp
Funksjon 899 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk, udekket beløp)
Funksjon 899 Avvikspost/rapportkontroll

§ 11 *Kontoplan for balansekapitler og sektorer*

Eiendelene, gjelden og egenkapitalen skal fordeles og rapporteres på følgende balansekapitler:

Kapittel 10 Bankinnskudd og kontanter
Kapittel 11 Obligasjoner
Kapittel 12 Sertifikater
Kapittel 13 Kortsiktige fordringer
Kapittel 14 Konserninterne kortsiktige fordringer
Kapittel 15 Derivater
Kapittel 17 Varer
Kapittel 18 Aksjer og andeler (omløpsmidler)
Kapittel 19 Premieavvik
Kapittel 20 Pensjonsmidler
Kapittel 21 Aksjer og andeler (anleggsmidler)
Kapittel 22 Utlån (anleggsmidler)
Kapittel 23 Konserninterne langsiktige fordringer
Kapittel 24 Utstyr, maskiner og transportmidler
Kapittel 27 Faste eiendommer og anlegg
Kapittel 28 Immaterielle eiendeler

Kapittel 31 Likviditetslån
Kapittel 32 Annen kortsiktig gjeld
Kapittel 33 Konsernintern kortsiktig gjeld
Kapittel 34 Derivater
Kapittel 39 Premieavvik
Kapittel 40 Pensjonsforpliktelse
Kapittel 41 Obligasjonslån
Kapittel 42 Obligasjonslån med forfall i neste regnskapsår
Kapittel 43 Sertifikatlån
Kapittel 45 Gjeld til kredittinstitusjoner
Kapittel 46 Avsetning for forpliktelser
Kapittel 47 Konsernintern langsiktig gjeld
Kapittel 51 Bundne driftsfond
Kapittel 53 Ubundet investeringsfond
Kapittel 55 Bundne investeringsfond
Kapittel 56 Disposisjonsfond
Kapittel 580 Prinsippendringer som påvirker AK (investering)
Kapittel 581 Prinsippendringer som påvirker AK (drift)
Kapittel 5900 Merforbruk i driftsregnskapet
Kapittel 5970 Udekket beløp i investeringsregnskapet
Kapittel 5990 Kapitalkonto
Kapittel 9100 Ubrukte lånemidler
Kapittel 9110 Ubrukte konserninterne lånemidler
Kapittel 9200 Andre memoriakonti
Kapittel 9999 Motkonto for memoriakontiene

Eiendelene, gjelden og egenkapitalen skal også fordeles og rapporteres på sektorkoder som fastsettes av Statistisk sentralbyrå.

§ 12 *Krav til innholdet i kvartalsrapporteringen*

Kvartalsrapporteringen skal inneholde opplysningene som er registrert i regnskapet på rapporteringstidspunktet.

Ved kvartalsrapporteringen kan kommunene og fylkeskommunene unnlate å rapportere på følgende arter, funksjoner og kapitler:

a) Artene 530, 540, 548, 550, 570 og 580.
b) Artene 930, 940, 948, 950, 970 og 980.
c) Funksjonene 170, 470, 860, 880 og 899.
d) Kapittel 19, 20, 39 og 40 og kapitlene 51 til 5990 og 9100 til 9999.

Kapittel 4. Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

§ 13 *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1.1.2020.

Fra samme tidspunkt oppheves følgende forskrifter:

a) Forskrift 15. desember 2000 nr. 1425 om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner.
b) Forskrift 21. oktober 2010 nr. 1445 om rapportering fra interkommunale selskaper og kommunale og fylkeskommunale foretak som driver næringsvirksomhet.

§ 14 *Overgangsregler*

Rapporteringen for 2019 skal foretas i tråd med reglene i forskrift 15. desember 2000 nr. 1425 om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner og forskrift 21. oktober 2010 nr. 1445 om rapportering fra interkommunale selskaper og kommunale og fylkeskommunale foretak som driver næringsvirksomhet.

Merknader til KOSTRA-forskriften

Til § 1 Virkeområde
Forskriften utfyller kommuneloven § 16-1 om kommunenes og fylkeskommunenes rapportering til staten, jf. *første ledd*. Forskriften regulerer hvilke opplysninger som skal rapporteres, hvordan det skal rapporteres og når det skal rapporteres med hjemmel i kommuneloven § 16-1 første ledd.
Andre ledd fastsetter at forskriften gjelder for rapportering både fra kommuner og fylkeskommuner, kommunale og fylkeskommunale foretak etter kommuneloven kapittel 9, interkommunale politiske råd etter kommuneloven kapittel 18 og kommunale oppgavefellesskap etter kommuneloven kapittel 19.
Forskriften gjelder også for interkommunale samarbeid etter lov 25.9.1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner § 27 som enda ikke har blitt omdannet til et interkommunalt politisk råd eller et kommunalt oppgavefelleskap, jf. omdanningsfristen på fire år i kommuneloven § 31-2 første ledd.
I tillegg gjelder forskriften for rapportering fra interkommunale selskaper, jf. lov 29.1.1999 nr. 6 om interkommunale selskaper § 42.

Til § 2 Årsregnskapene som skal rapporteres
Første ledd angir hvilke årsregnskaper som skal rapporteres. Regnskapet må være avsluttet i tråd med reglene i budsjett- og regnskapsforskriften før rapporteringen skjer.
Det følger av *bokstav a* til *f* at alle årsregnskapene som skal utarbeides etter kommuneloven skal rapporteres. Årsregnskapet til kommunale eller fylkeskommunale foretak som er rapporteringspliktig til Norges vassdrags- og energidirektorat etter forskrift 11.3.1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering mv. § 2-1 er imidlertid fritatt fra rapporteringsplikten, jf. *bokstav d andre punktum*.
I *bokstav a* siktes det til årsregnskapet som skal utarbeides etter kommuneloven § 14-6 bokstav d.
I *bokstav b* siktes det til årsregnskapet som skal utarbeides etter kommuneloven § 14-6 bokstav a.
I *bokstav c* siktes det til årsregnskapet som skal utarbeides etter kommuneloven § 14-14 tredje ledd.
I *bokstav d* siktes det til årsregnskapet som skal utarbeides etter kommuneloven § 14-6 bokstav b. Dette omfatter også årsregnskapet til kommunale og fylkeskommunale foretak som utarbeider årsregnskap etter regnskapsloven med hjemmel i budsjett- og regnskapsforskriften § 8-1. Rapporteringsplikten for kommunale og fylkeskommunale foretak gjelder altså både de som utarbeider årsregnskapet etter kommunale prinsipper og de som utarbeider årsregnskapet etter regnskapsloven, med unntak for de foretakene som er nevnt i *bokstav d andre punktum*.
I *bokstav e* og *f* siktes det til årsregnskapene som skal utarbeides etter kommuneloven § 14-8.
Det følger videre av *bokstav g* at også årsregnskapene til interkommunale samarbeid etter lov 25.9.1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner § 27 skal rapporteres. Det siktes her til årsregnskapet som slike samarbeid skal utarbeide etter kommuneloven § 14-8, jf. budsjett- og regnskapsforskriften kapittel 9. Bestemmelsen i bokstav g er kun aktuell for slike samarbeid som enda ikke har blitt omdannet til et interkommunalt politisk råd eller et

kommunalt oppgavefelleskap, jf. kommuneloven § 31-2. Rapporteringsplikten gjelder både for de som er eget rettssubjekt og de som ikke er eget rettssubjekt. Rapporteringsplikten i bokstav g gjelder bare når samarbeidet utarbeider eget årsregnskap, og ikke hvis samarbeidets regnskap inngår i kontorkommunens regnskap etter budsjett- og regnskapsforskriften §§ 9-3 og 9-4.
Også årsregnskapet til interkommunale selskaper skal rapporteres, jf. *bokstav h*. Det siktes her til årsregnskapet som slike selskaper skal utarbeide etter lov om interkommunale selskaper § 27. Rapporteringsplikten i bokstav h gjelder både de selskapene som utarbeider årsregnskapet etter kommunale prinsipper og de som utarbeider årsregnskapet etter regnskapsloven.
Kravene til innholdet i regnskapsrapportering følger av forskriften kapittel 3.
Andre ledd slår fast at fristen for å rapportere årsregnskapene er senest 22. februar i året etter regnskapsåret.
Tredje ledd stiller krav om at et årsregnskap må rapporteres på nytt hvis ny rapportering er nødvendig for å rette opp vesentlige feil i KOSTRA-tallene som SSB publiserer. Bestemmelsen gjelder for eksempel ved feil bruk av kontoplanen når feilen er så vesentlig at det er nødvendig å rette den opp av hensyn til kvaliteten på KOSTRA-tallene. Bestemmelsen gjelder for eksempel også dersom det gjøres endringer i årsregnskapet etter at regnskapet ble rapportert til KOSTRA, og endringen er så vesentlig at det er nødvendig å rette den opp av hensyn til kvaliteten på KOSTRA-tallene. Hva som er en vesentlig feil og som utløser plikt til ny rapportering vil være en skjønnsmessig vurdering i de enkelte tilfellene.
Innholdet i rapporteringen (kontoplanen) er regulert i kapittel 3.

Til § 3 Krav om kvartalsrapportering av regnskapet til kommunekassen og fylkeskommunekassen
Bestemmelsen stiller krav om at kommunene og fylkeskommunene hvert kvartal skal rapportere regnskapet til kommunekassen eller fylkeskommunekassen innenfor de angitte fristene.
Innholdet i rapporteringen er regulert i kapittel 3.

Til § 4 Opplysninger om ressursbruk og tjenester som skal rapporteres
Bestemmelsen i *første ledd første punktum* slår fast at de enkelte sektordepartementene har myndighet til å fastsette hvilke opplysninger om ressursbruk og tjenester som skal rapporteres innenfor det fagområdet som det enkelte departementet har ansvaret for. Med ressursbruk siktes det til andre typer opplysninger om ressursbruk enn regnskapsopplysninger. Denne forskriften gir altså ikke nærmere regler omhvilke opplysninger om ressursbruk og tjenester som skal rapporteres. Bestemmelsen i første punktum er ikke til hinder for at det enkelte departementet delegerer myndigheten til å fastsette hva som skal rapporteres.
Andre punktum innebærer at Statistisk sentralbyrå skal utarbeide oversikter over de opplysningene om ressursbruk og tjenester som skal rapporteres etter første punktum, slik at de rapporteringspliktige og andre får en oversikt over dette. Oversiktene kan utarbeides i form av skjema, slik som etter tidligere rapporteringsforskrift, definisjoner av filuttrekk fra fagsystemer eller på annen egnet måte.

Andre ledd fastsetter at fristen for å rapportere opplysninger om ressursbruk og tjenester er 15. februar. Bestemmelsen er ikke til hinder for at det fastsettes en tidligere frist i avtale med de rapporteringspliktige.

Til § 5 Rapporteringsmetode
Bestemmelsen gjelder både rapporteringen av årsregnskapene og rapporteringen av opplysninger om ressursbruk og tjenester.
Første punktum fastsetter at rapporteringen skal foregå elektronisk til Statistisk sentralbyrå. Bestemmelsen i *andre punktum* gir Statistisk sentralbyrå myndighet til å fastsette nærmere krav til hvordan den elektroniske rapporteringen skal skje. Eksempelvis vil dette være krav til den tekniske utformingen av regnskapsrapportene (oppbygging av filstrukturen med krav til antall sifre og posisjoner) eller av uttrekk fra fagsystemer. Bestemmelsen omfatter også myndighet til å stille krav som er nødvendige for å identifisere rapporterte data på en korrekt måte. Eksempelvis vil dette være krav til identifisering av type regnskap (kontoklasser for henholdsvis driftsregnskap, investeringsregnskap og balanseregnskap) og identifisering av type enhet (organisasjonsnummer og/eller enhetskoder el. for regnskapet til henholdsvis kommunekasse, kommunalt foretak osv.).

Til § 6 Krav til kvaliteten på rapporterte opplysninger
Første ledd viderefører at det er den rapporteringspliktige som er ansvarlig for at opplysningene som rapporteres har den riktige datakvaliteten. *Andre ledd* gir Statistisk sentralbyrå rett til å avvise å ta imot rapporterte opplysninger hvis opplysningene ikke har tilstrekkelig kvalitet. Eksempelvis kan Statistisk sentralbyrå fastsette at ulogiske kombinasjoner av kontoklasse, art og funksjon ved regnskapsrapporteringen ikke godtas. Bestemmelsen retter seg mot opplysninger som åpenbart er feil, men ikke enhver feil uavhengig av vesentlighet. Hvis Statistisk sentralbyrå avviser å ta i mot opplysninger, følger det videre av bestemmelsen at Statistisk sentralbyrå skal gi melding til avsenderen om at rapporten er avvist på grunn av feil og årsaken til dette.

Til § 7 Krav om rapportering etter standard kontoplan
Bestemmelsen fastsetter at regnskapene skal rapporteres etter standard kontoplan definert i §§ 8 til 11. Kontoplanen gjelder også ved rapportering av årsregnskaper som er utarbeidet etter regnskapsloven. Kontoplanen gjelder både for rapporteringen av årsregnskapene etter § 2 og kvartalsrapporteringen etter § 3.
Departementet gir nærmere veiledning om hvordan kontoplanen skal brukes. Bruk av kontoer eller kombinasjoner av kontoer som ikke er logiske kan avvises av Statistisk sentralbyrå ved rapporteringen, jf. § 6.

Til § 8 Artskontoplan
Bestemmelsen fastsetter hvilke arter som skal benyttes for de ulike typene av inntekter og utgifter mv.
Artsserie 0 (art 010 mv.) gjelder lønn og sosiale utgifter.
Artsserie 1 og 2 (art 100 mv. og art 200 mv.) gjelder kjøp av varer og tjenester som inngår i virksomhetens egen tjenesteproduksjon.
Artsserie 3 (art 300 mv.) gjelder kjøp av tjenester som erstatter egen tjenesteproduksjon.
Artsserie 4 (art 400 mv.) gjelder overføringer til andre.

Artsserie 5 (art 500 mv.) gjelder finansutgifter mv. og avsetninger til fond mv.
Artsserie 6 (art 600 mv.) gjelder salgsinntekter.
Artsserie 7 (art 700 mv.) gjelder overføringer fra andre med krav om motytelse.
Artsserie 8 (art 800 mv.) gjelder overføringer fra andre uten krav om motytelse.
Artsserie 9 (art 900 mv.) gjelder finansinntekter mv. og bruk av avsetninger mv.

Til § 9 Funksjonskontoplan for kommuner og kommunale foretak mv.
Bestemmelsen fastsetter hvilke funksjoner som skal benyttes ved rapporteringen av årsregnskapet til virksomheter som driver kommunale tjenester. Den gjelder for årsregnskapet til kommunekassen, kommunens konsoliderte årsregnskap, årsregnskapet til kommunale foretak og årsregnskapet til kommunale lånefond. Den gjelder videre for årsregnskapene til interkommunale politiske råd, kommunale oppgavefellesskap og interkommunale selskap som driver kommunale tjenester.

Til § 10 Funksjonskontoplan for fylkeskommuner og fylkeskommunale foretak mv.
Bestemmelsen fastsetter hvilke funksjoner som skal benyttes ved rapporteringen av årsregnskapet til virksomheter som driver fylkeskommunale tjenester. Den gjelder for årsregnskapet til fylkeskommunekassen, fylkeskommunens konsoliderte årsregnskap, årsregnskapet til fylkeskommunale foretak og årsregnskapet til fylkeskommunale lånefond. Den gjelder videre for årsregnskapene til interkommunale politiske råd og fylkeskommunale oppgavefellesskap og interkommunale selskap som driver fylkeskommunale tjenester.

Til § 11 Kontoplan for balansekapitler og sektorer
Bestemmelsen i *første ledd* fastsetter hvilke balansekapitler som de rapporteringspliktige skal bruke for eiendeler, gjelder og egenkapital i balanseregnskapet.
Balansekapitlene 10 mv. gjelder for omløpsmidler.
Balansekapitlene 20 mv. gjelder for anleggsmidler.
Balansekapitlene 30 mv. gjelder for kortsiktig gjeld.
Balansekapitlene 40 mv. gjelder for langsiktig gjeld.
Balansekapitlene 50 mv. gjelder for egenkapital.
Balansekapitlene 90 mv. gjelder for memoriakonti.
Andre ledd innebærer at eiendelene, gjelden og egenkapitalen også skal rapporteres på sektorer. Bestemmelsen gir Statistisk sentralbyrå myndighet til å fastsette sektorkodene som skal benyttes.

Til § 12 Krav til innholdet i kvartalsrapporteringen
Regnskapene skal etter *første ledd* rapporteres med de regnskapsopplysningene som er registrert i regnskapet (akkumulerte tall) på rapporteringstidspunktet. Dette betyr at tall som rapporteres for første kvartal gjelder perioden 1. januar til 31. mars, for andre kvartal rapporteres tall for perioden 1. januar til 30. juni, for tredje kvartal rapporteres tall for perioden 1. januar til 30. september og for fjerde kvartal rapporteres tall for perioden 1. januar til 31. desember. Det er ikke krav om at regnskapene som rapporteres skal være kvartalsvis avstemte og avsluttete regnskap. Regnskapet skal imidlertid være ajour etter bokføringsloven § 4.
Andre ledd innebærer at det ikke er nødvendig å rapportere regnskapsopplysninger for de nevne artene, funksjonen og kapitlene. Eksempelvis er det ikke krav om å rapportere

avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond. Dette må ses i sammenheng med at det ikke er krav om å rapportere kvartalsvis avsluttete regnskap.

Til § 13 Ikrafttredelse
Denne forskriften trer i kraft 1.1.2020, og gjelder fra og med rapporteringen for 2020 som skal foretas i 2021.

Til § 14 Overgangsregler
Bestemmelsen innebærer at rapporteringen for 2019, som skal foretas i 2020, må skje i tråd med reglene i forskrift 15. desember 2000 nr. 1425 om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner og forskrift 21. oktober 2010 nr. 1445 om rapportering fra interkommunale selskaper og kommunale og fylkeskommunale foretak som driver næringsvirksomhet. Dette betyr blant annet at regnskapsrapporteringen for 2019 skal følge den kontoplanen som er fastsatt i nevnte forskrifter, og at tjenesterapporteringen for 2019 skal foretas i tråd med det som er fastsatt i skjema for 2019.

KOR-forskriften

Forskrift xx. yy 2019 nr. nn om kommunalt rapporteringsregister (KOR)

Korttittel: KOR-forskriften
Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet xx. yy 2019 med hjemmel i lov 22.6.2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 16-2 andre, tredje og femte ledd.

§ 1 *Virkeområde*
Denne forskriften gjelder for Brønnøysundregistrene og for departementene eller andre organer som har ansvar for rapporteringsplikter som ved lov eller vedtak er pålagt kommuner og fylkeskommuner.

§ 2 *Forvaltningsansvaret for det kommunale rapporteringsregisteret*
Registeret skal forvaltes av Brønnøysundregistrene.

§ 3 *Innholdet i det kommunale rapporteringsregisteret*
Det kommunale rapporteringsregisteret skal gi en oversikt over og inneholde informasjon om rapporteringspliktene som staten ved lov eller vedtak har pålagt kommuner og fylkeskommuner.
Registeret skal inneholde følgende opplysninger om de enkelte rapporteringspliktene:

a) hvilket departement eller organ som er ansvarlig for rapporteringsplikten
b) hva som er hjemmelen for rapporteringsplikten
c) hva som er formålet med rapporteringsplikten
d) hvilket skjema eller register som benyttes ved rapporteringen
e) hva som er samlet beregnet tidsbruk til forarbeid, utfylling og innsending av rapporteringen.

§ 4 *Melding til Brønnøysundregistrene og oppdatering av det kommunale rapporteringsregisteret*
Departementet eller organet som er ansvarlig for rapporteringsplikten skal sende melding til Brønnøysundregistrene om rapporteringsplikten. Meldingen skal inneholde de opplysningene som er nevnt i § 3 andre ledd. Det skal sendes ny melding hvis det skjer endringer i de meldepliktige opplysningene som er nevnt i § 3 andre ledd eller hvis en innmeldt rapporteringsplikt oppheves.

Meldingen skal sendes i den digitale løsningen som Brønnøysundregistrene gjør tilgjengelig. Brønnøysundregistrene skal så snart som mulig gi en bekreftelse til innsenderen om at meldingen er mottatt.

Brønnøysundregistrene skal, innen tre uker etter at meldingen er mottatt, oppdatere det kommunale rapporteringsregisteret og gi en bekreftelse til departementet eller organet som er ansvarlig for rapporteringsplikten om at registeret er oppdatert.

§ 5 *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1.1.2020. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 27. oktober 2005 nr. 1225 om Kommunalt rapporteringsregister (KOR).

Merknader til KOR-forskriften

Til § 1 Virkeområde
Denne forskriften gjelder for den som skal forvalte det kommunale rapporteringsregisteret, altså Brønnøysundregistrene, og for de departementene og organene som er ansvarlige for rapporteringsplikter som er pålagt kommunene eller fylkeskommunene. Brønnøysundregistrene og disse departementene og organene er på hver sine måter ansvarlige for at det kommunale rapporteringsregisteret inneholder de opplysningene som følger av kommuneloven § 16-2 og denne forskriften.

Til § 2 Forvaltningsansvaret for det kommunale rapporteringsregisteret
Bestemmelsen legger ansvaret for å drifte og utvikle registeret i tråd med det som følger av lov og forskrift til Brønnøysundregistrene, jf. kommuneloven § 16-2 femte ledd.

Til § 3 Innholdet i det kommunale rapporteringsregisteret
Bestemmelsen stiller krav til hvilke opplysninger som registeret skal inneholde og som skal være allment tilgjengelig, jf. kommuneloven § 16-2 andre ledd.
Første ledd angir at registeret skal gi en oversikt over rapporteringspliktene som staten ved lov eller vedtak har pålagt kommuner og fylkeskommuner, jf. kommuneloven § 16-1 første ledd. Videre skal registeret inneholde nærmere informasjon om disse rapporteringspliktene, se forskriften andre ledd. Alle rapporteringsplikter hvor kommuner og fylkeskommuner skal rapportere til staten er omfattet og skal inngå i registeret. Dette gjelder både plikter som er fastsatt i lov eller forskrift eller på annen måte i medhold av lov eller forskrift, enten dette har hjemmel i kommuneloven, statistikkloven eller annen lov. Også rapporteringsplikter som er fastsatt i bevilgningsvedtak omfattes. Både løpende rapporteringsplikter, eksempelvis årlige eller kvartalsvise, og hendelsesutløste rapporteringsplikter, er omfattet.
Andre ledd fastsetter hvilke opplysninger som registeret skal inneholde om den enkelte rapporteringsplikten. *Bokstav a* fastsetter at registeret skal inneholde opplysninger om hvilket departement som er ansvarlig for rapporteringsplikten eller, dersom rapporteringsplikten er delegert til en virksomhet som er underlagt det aktuelle departementet, hvilken virksomhet som er ansvarlig for rapporteringsplikten. *Bokstav b* fastsetter at registeret skal inneholde opplysninger om hva som er hjemmelen for rapporteringsplikten og *bokstav c* fastsetter at registeret skal inneholde opplysninger om hva som er formålet med rapporteringsplikten. *Bokstav d* fastsetter at registeret skal inneholde opplysninger om hvilket skjema eller register som skal benyttes ved innhenting av rapporteringen. Rapporteringspliktene som departementer eller virksomheter pålegger kommuner og fylkeskommuner, kan være av forskjellige formater. Registeret skal for hver rapporteringsplikt minst inneholde en kobling til skjema, register, el. som viser innholdet i rapporteringspliktene. *Bokstav e* fastsetter at registeret skal inneholde opplysninger om hva som er samlet beregnet tidsbruk til forarbeid, utfylling og innsending av rapporteringen. Dette tilsvareromfanget av tidsbruket det offentlig påfører næringslivet i forbindelse med rapporteringer registrert i Oppgaveregisteret, som også forvaltes av Brønnøysundregistrene.

Til § 4 Melding til Brønnøysundregistrene og oppdatering av det kommunale rapporteringsregisteret
Første ledd første punktum slår fast at det departementet eller den virksomheten som er ansvarlig for en kommunal eller fylkeskommunal rapporteringsplikt, skal gi melding til Brønnøysundregistrene om rapporteringsplikten. Meldingen danner grunnlaget for det som skal ligge i registeret og gjøres tilgjengelig. Meldingen skal etter *andre punktum* inneholde de opplysningene om rapporteringsplikten som kreves etter § 3 andre ledd. Etter *tredje punktum* skal det sendes ny melding hvis det oppstår endringer i de meldepliktige opplysningene, eksempelvis hvis formålet med rapporteringsplikten endres eller hvis beregnet tidsbruk endres. Det skal også sendes melding hvis en rapporteringsplikt faller bort.
Meldingene må sendes uten ugrunnet opphold, jf. kommuneloven § 16-2 andre ledd andre punktum om at registeret skal holdes løpende oppdatert. For nye rapporteringsplikter må meldingen sendes før rapporteringsplikten skal iverksettes. Dette bygger på at en ny rapporteringsplikt ikke kan gjøres gjeldende før de er publisert i registeret, jf. kommuneloven § 16-2 fjerde ledd første punktum.
Andre ledd første punktum stiller krav om at meldingen skal sendes i den digitale løsningen som er etablert av Brønnøysundregistrene. Etter *andre punktum* har Brønnøysundregistrene plikt til å gi en bekreftelse til den som har sendt inn meldingen, om at meldingen er mottatt av Brønnøysundregistrene. Bekreftelsen skal gis så snart som mulig.
Tredje ledd stiller krav om at Brønnøysundregistrene skal oppdatere det kommunale rapporteringsregisteret når de mottar en melding og at dette skal skje innen tre uker etter at meldingen er mottatt. Innen tre uker skal Brønnøysundregisteret også bekrefte overfor den som har sendt inn meldingen at registeret er oppdatert. Fra dette tidspunktet regnes rapporteringsplikten publisert i registeret og rapporteringsplikten kan gjøres gjeldende, jf. kommuneloven § 16-2 fjerde ledd første punktum.

Til § 5 Ikrafttredelse
Forskriften gjelder fra 1. januar 2020.

nordland
fylkes
fiskarlag

Storgt. 38, Boks 103, 8001 Bodø
Telefon: 75 54 40 70
E-post: nordland@fiskarlaget.no
No 938 275 696

Til
Kommunene i Nordland
Nordland Fylkeskommune

Bodø, den 23.05.19
Ark. 18/257-2/548.4/SJ

TILDELING AV MIDLER FRA HAVBRUKSFONDET – LOKAL BRUK AV MIDLENE

Nordland Fylkes Fiskarlag viser til beslutning i Stortinget i 2015 om at det skal opprettes et havbruksfond. Beslutningen gikk ut på at fra og med 2016 skal 80 prosent av inntektene fra framtidig vekst i oppdrettsnæringen fordeles gjennom Havbruksfondet til kommunal sektor (kommuner og fylkeskommuner). Fordelingsnøkkelen i Havbruksfondet er at kommunene får 87,5 % og fylkeskommunene 12,5 % av det tilgjengelig beløpet.

Alle kommuner og fylkeskommuner, som i følge Akvakulturregisteret har klarerte lokaliteter for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret i sjøvann, får en respektiv andel av inntektene. Jo høyere andel av lokalitetskapasiteten den enkelte kommune/fylkeskommune står registrert med i Akvakulturregisteret, dess større andel av midlene som fordeles vil tilfalle dem. Det er Fiskeridirektoratet som er ansvarlig for utbetalingene. Fordeling av midlene skjer med bakgrunn i klarert lokalitetsbiomasse hvert år pr 1. september kl. 12.00. I oktober får kommunene og fylkeskommunene utbetalt pengene.

Etter det vi har erfart bruker kommunene de tildelte midlene til ulike formål i lokalsamfunnet. Hvordan Nordland Fylkeskommune bruker sine midler til kjenner en ikke til. Det er langt på vei forståelig at kommunene som ofte sliter med å få budsjettene til å gå opp bruker pengene til skoler, svømmebasseng, sykehjem m.v. eller de går inn i det ordinære driftsbudsjettet. Imidlertid er det også slik at den økende oppdrettsvirksomheten på kysten har en negativ effekt i forhold til den tradisjonelle fiskerinæringen. Næringens rammebetingelser har dermed blitt dårligere og det er mange eksempler på konflikter langs kysten mellom fiskeri og oppdrett. Det nevnes arealkonflikter, miljømessige utfordringer fra den daglige driften og ikke minst de negative konsekvensene som mangeårig bruk av avlusingsmidler har ført til. Særlig mener vi at dette har gått ut over rekefisket i svært mange fjorder på hele kysten.

Mange kommuner har de siste årene opplevd en sterk tilbakegang i antallet aktive fiskefartøy og fiskere. Denne utviklingen bør kommunene og Nordland Fylkeskommune være innstilt på å stoppe. Med mindre det iverksettes tiltak for å snu utviklingen vil den tradisjonelle

fiskerinæringen om få år være svært liten i mange kommuner. Dette vil få store negative konsekvenser for mange kystsamfunn. Nordland Fylkes Fiskarlag kan ikke forstå annet enn at dette er en utvikling som kommunene og fylkeskommunen ønsker å stanse.

På denne bakgrunn vil Nordland Fylkes Fiskarlag foreslå at kommunene avsetter en del av tilskuddet fra Havbruksfondet til næringsrettede tiltak innenfor den tradisjonelle fiskerinæringen både for å sikre rekruttering til yrket og for å styrke rammebetingelsene lokalt for den eksisterende fiskerinæringen. Eksempler på det kan være å yte økonomisk og annen bistand til yngre fiskere som ønsker å etablere seg med eget fartøy og at forholdene legges til rette med sikte på at fiskerne skal få en enklere hverdag. Mange steder er det også lokale ressurser som er lite utnyttet og her ser en for seg at kommunene kan bidra til å få i gang lokale fiskerier til beste for kommunens øvrige næringsliv som helt klart vil se ringvirkninger av en økende fiskeriaktivitet.

Det samme gjelder Nordland Fylkeskommune som vi ber om å etablere ordninger som kan bidra til å styrke fiskerinæringen i Nordland bl. a gjennom rekrutteringsordninger.

I denne sammenhengen vil en oppfordre til at det tas kontakt med det lokale fiskarlaget i kommunen og / eller Nordland Fylkes Fiskarlag for å få innspill og drøfte hvilke tiltak det er mest nødvendig å sette i verk og hva som kan sikre ikke minst at yngre fiskere både forblir i fiskeryrket og at nye kan rekrutteres inn i yrket.

Med hilsen
NORDLAND FYLKES FISKARLAG

Steinar Jonassen

Fra: Nordland Fylkes Fiskarlag <Nordland@fiskarlaget.no>
Sendt: torsdag 23. mai 2019 10:19
Til: post@alstahaug.kommune.no; post@ballangen.kommune.no; post@beiarn.kommune.no; post@boe.kommune.no; post@donna.kommune.no; post@heroy-no.kommune.no; post@somna.kommune.no; post@sorfold.kommune.no; post@tjeldsund.kommune.no; post@trana.kommune.no; post@vevelstad.kommune.no; postkasse@rost.kommune.no; postkasse@vega.kommune.no; postmottak@andoy.kommune.no; postmottak@bindal.kommune.no; postmottak@bodo.kommune.no; postmottak@bronnoy.kommune.no; postmottak@evenes.kommune.no; Postmottak; postmottak@flakstad.kommune.no; postmottak@gildeskal.kommune.no; postmottak@hadsel.kommune.no; postmottak@hamaroy.kommune.no; postmottak@hemnes.kommune.no; postmottak@leirfjord.kommune.no; postmottak@lodingen.kommune.no; postmottak@luroy.kommune.no; postmottak@meloy.kommune.no; postmottak@moskenes.kommune.no; postmottak@narvik.kommune.no; postmottak@nesna.kommune.no; postmottak@oksnes.kommune.no; postmottak@rana.kommune.no; postmottak@rodoy.kommune.no; postmottak@saltdal.kommune.no; postmottak@sortland.kommune.no; postmottak@steigen.kommune.no; postmottak@tysfjord.kommune.no; postmottak@vagan.kommune.no; postmottak@varoy.kommune.no; postmottak@vestvagoy.kommune.no; vkop@vefsn.kommune.no
Kopi: Nordland Fylkeskommune
Emne: Tildeling av midler fra Havbruksfondet - lokal bruk av midlene
Vedlegg: havbruksfond.pdf

Fra: scan@fiskarlaget.no [mailto:scan@fiskarlaget.no]
Sendt: 23. mai 2019 11:46
Til: Nordland Fylkes Fiskarlag
Emne: Tildeling av midler fra Havbruksfondet - lokal bruk av midlene

FAUSKE KOMMUNE

Dato: 29.05.2019
Vår ref.: 19/7875
Deres ref.:
Saksb.: Monica Johansen

Jørn I. Stene
Ordfører

Deltagelse og forfall av politiske representanter i FUN

Fauske kommunale råd for likestilling av funksjonshemmede- 014/19, har i møte 27.05.2019 fattet følgende vedtak i saken:

Vedtak:
Kommunalt råd for likestilling av funksjonshemmede synes det er beklagelig at det er så lavt oppmøte av folkevalgte på møter.
Rådet ber om at møter i kommunalt råd for likestilling av funksjonshemmede prioriteres på lik linje med andre møter.
Rådet ber videre om tidlig tilbakemelding dersom representanten ikke kan møte slik at vara kan kalles inn.

Med vennlig hilsen

Monica Johansen
Personalkonsulent

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Salten Brann IKS

Bodø 06. mai 2019

Saksbehandler: Ronny A. Hagen Langfjord
ronny.langfjord@saltenbrann.no

Til

Medlemmene i Representantskapet i Salten Brann IKS
Eierkommunene til Salten Brann IKS

PROTOKOLL TIL REPRESENTANTSKAPSMØTE I SALTEN BRANN IKS FREDAG DEN 6. MAI 2019

SAKSLISTE

Sak 1/19	Fortegnelse over representantskapets medlemmer
Sak 2/19	Godkjenning av innkalling og saksliste
Sak 3/19	Valg av to deltagere til å underskrive protokoll fra møte
Sak 4/19	Orientering om status i selskapet
Sak 5/19	Godkjenning av styrets årsberetning og resultatregnskap for 2018 - Godkjenning av resultatregnskap og balanse - Godkjenning finansiering merforbruk - Styrets årsberetning - Revisors beretning
Sak 6/19	Fastsettelse av godtgjørelse til styre
Sak 7/19	Fastsettelse av revisors godtgjørelse
Sak 8/19	Valg av styremedlemmer med varamedlemmer
Sak 9/19	Orientering ROS-analyse Salten Brann IKS
Sak 10/19	Overtakelse av brann- og redningstjenesten i Tysfjord vest
Sak 11/19	Kommersiell inntjening i Salten Brann IKS

Møtested: Salten Brann IKS, Olav V gate 200, 8070 Bodø. Møtestart 14.00.

Til stede:

BEIARN KOMMUNE	Monika Sande	
	Håkon Sæther	
BODØ KOMMUNE	Ida Maria Pinnerød (til 1420)	
	Grethe Monica Fjærvoll	
FAUSKE KOMMUNE	Jørn Stene	
GILDESKÅL KOMMUNE	Petter Jørgen Pedersen (til 1435)	

	Trond Gjelseth (til 1435)	Vara for Britt Larsen
HAMARØY KOMMUNE	Jan-Folke Sandnes	
	Rigmor Lien	
MELØY KOMMUNE	Sigurd Stormo	
	Per Frøskeland	
SALTDAL KOMMUNE	Wenche Skarheim	Vara for Rune Berg
	Anne-Britt Sletteng	
STEIGEN KOMMUNE	Asle Schrøder	
SØRFOLD KOMMUNE	Lars Kr. Evjenth	
VÆRØY KOMMUNE	Dagfinn Arntsen	

Fra Salten Brann IKS:
- Styrets leder Svein O. Blix
- Daglig leder Per Gunnar Pedersen
- Ass. Daglig leder Ronny A. Hagen Langfjord

Kopi av protokoll til:
- Varamedlemmer i representantskapet i Salten Brann IKS
- Styremedlemmer i Salten Brann IKS
- Salten kommunerevisjon
- Kontrollutvalget v/Lars Hansen, 8140 Inndyr
- Salten regionråd
- Eierkommunene

Sak 1/19 Fortegnelse over representantskapets medlemmer

Representantskapets behandling:

Opprop foretatt og vedtaksberettiget

Sak 2/19 Godkjenning av innkalling og saksliste

Forslag til vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes.

Representantskapets behandling:

Innkalling og saksliste godkjennes.

Sak 3/19 Valg av to til å underskrive protokollen

Forslag til vedtak:

Følgende velges til å underskrive protokollen:
1. Jan-Folke Sandnes
2. Ida Maria Pinnerød

Representantskapets behandling:

Følgende representanter velges til å underskrive protokollen.
1. Jan-Folke Sandnes
2. Ida Maria Pinnerød

Sak 4/19 Orientering - Status Salten Brann IKS

Forslag til vedtak:

Tas til orientering

Representantskapets behandling:

Tas til orientering

Sak 5/19 Godkjenning av styrets årsberetning og resultatregnskap for 2018

Til behandling forelå styrets årsberetning og resultatregnskap for 2018, årsmelding 2018, samt revisors beretning.

Forslag til vedtak:

1. *Representantskapet godkjenner styrets årsberetning for 2018.*
2. *Resultatregnskap med merforbruk på 232 769,- og et balanseregnskap med en aktiva- og passiva sum på 271 116 428,- vedtas som Salten Brann IKS sitt regnskap for 2018.*
3. *Årets mindreforbruk på selvkostområdet innen feiertjenesten pålydende 65 203,- avsettes til bundet disposisjonsfond.*
4. *Årets merforbuk på 232 769,- og avsetning til feiertjenesten på 65 203,-, totalt 297 973,- dekkes opp ved bruk av selskapets disposisjonsfond.*

Representantskapets behandling:

1. Representantskapet godkjenner styrets årsberetning for 2018.
2. Resultatregnskap med merforbruk på 232 769,- og et balanseregnskap med en aktiva- og passiva sum på 271 116 428,- vedtas som Salten Brann IKS sitt regnskap for 2018.

3. Årets mindreforbruk på selvkostområdet innen feiertjenesten pålydende 65 203,- avsettes til bundet disposisjonsfond.
4. Årets merforbuk på 232 769,- og avsetning til feiertjenesten på 65 203,-, totalt 297 973,- dekkes opp ved bruk av selskapets disposisjonsfond.

Sak 6/19 Fastsettelse av godtgjørelse til styre

Forslag til vedtak:

1. *Godtgjørelse til styret vedtas som fremlagt av valgkomiteen.*

Representantskapets behandling:

1. Godtgjørelse til styret vedtas som fremlagt av valgkomiteen med følgende satser.

Styrets godtgjøring

Fast årlig godtgjørelse	
Styrets leder	kr. 56 600
Styrets nestleder	kr. 32 500
Styremedlem	kr. 24 500
Styrets varamedlemmer	kr. 6 280
Møtegodtgjøring pr. møte	kr. 1 285
Erstatning tapt arbeidsfortjeneste	
Selvstendig næringsdrivende ulegitimert	kr. 2 160
Etter krav fra arbeidsgiver / pr. møte inntil	kr. 1 850

Reiser dekkes etter kommunenes reiseregulativ.

Salten Brann IKS dekker ikke tapt arbeidsfortjeneste for styremedlemmer eller varamedlemmer til styret når vedkommende er ansatt i en av de deltakende kommunene i selskapet.

Sak 7/19 Fastsettelse av revisors godtgjørelse

Forslag til vedtak:

1. *Revisors godtgjørelse settes til kr 98.000,- eks. mva.*

Representantskapets behandling:

1. Revisors godtgjørelse settes til kr 98.000,- eks. mva.

Sak 8/19 Valg av styremedlemmer med varamedlemmer

Styret i Salten Brann IKS består av:

1. *Styreleder Svein Blix*
2. *Nestleder Anne Holm Gundersen*
3. *Styremedlem Agnar Hansen*
4. *Styremedlem Silje Nordgaard*
5. *Varamedlemmer til styrerepresentanter*
    a. *Varamedlem Jan Tore Svendsgård*
    b. *Varamedlem Truls Pedersen*
    c. *Varamedlem Kjersti Stensvåg Hansen*
6. *Ansattevalgt styremedlem Ole Fredrik Bakken*
7. *Ansattevalgt styremedlem Trond Dagfinn Nilsen*
8. *Ansattevalgt varamedlem Kurt Rune Martinussen*
9. *Ansattevalgt varamedlem Svein Morten Sandnes*

På valg:

- *Styreleder Svein Blix*
- *Styremedlem Agnar Hansen*

Representantskapets behandling:

1. Geir Mosti velges som styreleder for 2 år
2. Knut Hernes velges som styremedlem for 2 år
3. Kjersti Steinsvåg Hansen gjenvelges for 2 år som 3. varamedlem.

Sak 9/19 Orientering ROS-analyse Salten Brann IKS

Forslag til vedtak:

1. *Rep. Skapet tar rapporten for Salten Branns ROS-analyse til orientering.*
2. *Rep. Skapet ber om at rapporten legges til grunn i det videre arbeidet vedrørende utvikling av plan for forebygging og plan for beredskapsstruktur.*

Representantskapets behandling:

1. Rep. Skapet tar rapporten for Salten Branns ROS-analyse til orientering.
2. Rep. Skapet ber om at rapporten legges til grunn i det videre arbeidet vedrørende utvikling av plan for forebygging og plan for beredskapsstruktur.

Sak 10/19 Overtakelse av brann- og redningstjenesten i Tysfjord vest

Forslag til vedtak:

1. *Prosess for gjennomføring av overtakelse av brann- og redningstjenesten i Tysfjord vest gjennomføres som beskrevet i vedlagte rapport til saken.*
2. *Representantskapet mener, basert på vurderingene fra KPMG Law Advokatfirma AS, at virksomhetsoverdragelsen av Tysfjord vest også skal inkludere driftsmidler som tjener et bestemt område, slik som ordinært brann- og redningsutstyr og biler.*
3. *Representantskapet ber administrasjonen om å iverksette forhandlinger om virksomhetsoverdragelsen, i samarbeid med Hamarøy kommune, i henhold til inndelingslova. Ved behov, dersom forhandlingene ikke fører frem, gis administrasjonen fullmakt til å be Fylkesmannen om hjelp med forhandlingene.*
4. *Representantskapet ber selskapets administrasjon om å gjennomføre en utredning på status for stasjonsforhold, kompetanse og materiell samt forslag til justerte vedtekter, som legges frem til behandling høsten 2019.*

Representantskapets behandling:

1. Prosess for gjennomføring av overtakelse av brann- og redningstjenesten i Tysfjord vest gjennomføres som beskrevet i vedlagte rapport til saken.
2. Representantskapet mener, basert på vurderingene fra KPMG Law Advokatfirma AS, at virksomhetsoverdragelsen av Tysfjord vest også skal inkludere driftsmidler som tjener et bestemt område, slik som ordinært brann- og redningsutstyr og biler.
3. Representantskapet ber administrasjonen om å iverksette forhandlinger om virksomhetsoverdragelsen, i samarbeid med Hamarøy kommune, i henhold til inndelingslova. Ved behov, dersom forhandlingene ikke fører frem, gis administrasjonen fullmakt til å be Fylkesmannen om hjelp med forhandlingene.
4. Representantskapet ber selskapets administrasjon om å gjennomføre en utredning på status for stasjonsforhold, kompetanse og materiell samt forslag til justerte vedtekter, som legges frem til behandling høsten 2019.

Sak 11/19 *Kommersiell inntjening i Salten Brann IKS*

Forslag til vedtak:

1. *Rep. skapet mener det er viktig for selskapets videre utvikling å skape grunnlag for økt sikkerhet- og samfunnsberedskap samt økte kommersielle inntekter, og ønsker derfor en styrket satsning på økt salg av direktekobling av alarmtjenester og at dette utføres i 2019 (fase 3) gjennom eksisterende organisasjon i Salten Brann IKS.*
2. *Fra og med 2020 (fase 4) mener Rep. Skapet at satsningen gjennomføres i en egen alarmavdeling underlagt Salten Brann IKS for å ivareta relevante forhold i konkurranse- og statsstøtteregelverket*

3. *Fra og med 2021 (fase 5) planlegges det med å etablere et eget alarmselskap som aksjeselskap for å ivareta statsstøtteregelverket noe som belyses som et godt tiltak i notatet fra Deloitte.*
4. *Det nye selskapet skal eies 100 % av Salten Brann IKS.*
5. *Rep. Skapet ber Salten Brann IKS om å starte arbeidet med å gjennomføre hovedprosjekt-fase 2 av 2 med mål om implementering med fokus på forretningsplan, organisering, økonomi/finansiering og ROS.*
6. *Vedtak for hovedprosjektet skal besluttes i Rep. Skaps møtet i 11/2019.*

Representantskapets behandling:

1. Rep. skapet mener det er viktig for selskapets videre utvikling å skape grunnlag for økt sikkerhet- og samfunnsberedskap samt økte kommersielle inntekter, og ønsker derfor en styrket satsning på økt salg av direktekobling av alarmtjenester og at dette utføres i 2019 (fase 3) gjennom eksisterende organisasjon i Salten Brann IKS.
2. Fra og med 2020 (fase 4) mener Rep. Skapet at satsningen gjennomføres i en egen alarmavdeling underlagt Salten Brann IKS for å ivareta relevante forhold i konkurranse- og statsstøtteregelverket
3. Fra og med 2021 (fase 5) planlegges det med å etablere et eget alarmselskap som aksjeselskap for å ivareta statsstøtteregelverket noe som belyses som et godt tiltak i notatet fra Deloitte.
4. Det nye selskapet skal eies 100 % av Salten Brann IKS.
5. Rep. Skapet ber Salten Brann IKS om å starte arbeidet med å gjennomføre hovedprosjekt-fase 2 av 2 med mål om implementering med fokus på forretningsplan, organisering, økonomi/finansiering og ROS.
6. Vedtak for hovedprosjektet skal besluttes i Rep. Skaps møtet i 11/2019.

Lars Kr. Evjenth
Leder
Representantskap

Ida Maria Pinnerød

Jan-Folke Sandnes

----------o----------

SALTEN BRANN IKS
Olav V gate 200, 8070 Bodø, Tlf: 75 55 74 00, Faks: 75 55 74 08,
e-post: post@saltenbrann.no, Internett: www.saltenbrann.no

Fra:	Brit Janne Soløy <Brit.Soloy@saltenbrann.no>
Sendt:	onsdag 29. mai 2019 08.52
Til:	'postmottak@hamaroy.kommune.no'; 'postmottak@gildeskal.kommune.no'; 'postmottak@meloy.kommune.no'; 'postmottak@steigen.kommune.no'; postmottak@varoy.kommune.no; 'post@beiarn.kommune.no'; 'post@sorfold.kommune.no'; 'postmottak@saltdal.kommune.no'; Postmottak; Postmottak Bodø Kommune
Emne:	VS: Skannet dokument fra Canon MFC
Vedlegg:	0606_001.pdf

Hei

Denne må videresendes til ordfører og rådmann i hver eierkommune.

På forhånd takk ☺

Mvh
Brit Janne Soløy
Sekretær – Salten Brann IKS
Tlf: 75 55 74 05

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/7784 Arkiv sakID.: 19/1473	Saksbehandler: Kariann Skar Sørdahl

Sak nr.		Dato
032/19	Formannskap	04.06.2019
005/19	Partssammensatt utvalg	04.06.2019
027/19	Kommunestyre	13.06.2019

Økonomimelding 1/2019

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 04.06.2019

Innstilling til kommunestyret:

1. Økonomimelding 1/2019 tas til etterretning.

2. Rådmannen bes utrede lønnsomheten ved å benytte egen konsesjonskraft på egne bygg og eiendommer ved framleggelse av økonomimelding II.

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Økonomimelding 1/2019 tas til etterretning.

Partssammensatt utvalg 04.06.2019:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

PART- 005/19 Vedtak:

Innstilling til formannskapet:

1. Økonomimelding 1/2019 tas til etterretning.

Formannskap 04.06.2019:

Behandling:

Per-Gunnar Skotåm (R) foreslo følgende tillegg:

Rådmannen bes utrede lønnsomheten ved å benytte egen konsesjonskraft på egne bygg og eiendommer ved framleggelse av økonomimelding II.

Partssammensatt utvalgs innstilling ble enstemmig vedtatt.

R's tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

FOR- 032/19 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

1. Økonomimelding 1/2019 tas til etterretning.

2. Rådmannen bes utrede lønnsomheten ved å benytte egen konsesjonskraft på egne bygg og eiendommer ved framleggelse av økonomimelding II.

Vedlegg:
28.05.2019 Økonomimelding 1 2019 1411987

Sammendrag:
Se vedlagte økonomimelding for 1. tertial 2019.

Geir Mikkelsen
rådmann

ØKONOMIMELDING 1/2019

Økonomimelding 1/2019 viser økonomisk status på kjente regnskapstall per 30.04.2019.

I økonomimeldingen inngår også obligatorisk rapportering om finansforvaltning i tråd med forskrift og finansreglement.

1.0 Resultatvurdering

Tabell 1 – Forbruk totalt fordelt på utgifter og inntekter per 1. tertial 2019 samt årsprognose for 2019

	Reg. budsjett	Periodisert budsjett	Regnskap	Avvik Regnsk / per. budsjett	Vurdert årsprognose	Forventet avvik
Fast lønn	394 672 738	143 584 335	143 793 544	209 209	394 672 738	0
Overtid	3 276 840	1 092 280	2 650 446	1 558 166	6 000 000	2 723 160
Vikarutgifter inkl eksterne vikartj.	28 498 133	9 499 378	14 632 359	5 132 982	43 000 000	14 501 867
Annen lønn	30 796 577	10 265 526	9 679 509	-586 017	30 796 577	0
Sosiale utgifter	79 593 993	32 598 970	35 418 062	2 819 092	83 593 993	4 000 000
Kjøp som inngår i kom. tjenesteprod.	113 748 446	38 016 148	46 623 927	8 607 778	121 748 446	8 000 000
Kjøp som erstatter kom. tjenesteprod.	83 431 606	33 017 202	32 822 358	-194 844	83 431 606	0
Overføringsutgifter	64 515 847	24 096 347	17 951 788	-6 144 559	64 515 847	0
Kjøp av konsesjonskraft	13 627 000	4 542 333	5 344 542	802 209	13 627 000	0
Skatt på kvotekraft	1 680 000	1 680 000	1 386 900	-293 100	1 386 900	-293 100
Rente og finansutgifter	63 475 351	21 158 450	13 380 989	-7 777 461	63 475 351	0
Dekning av tidligere års merforbruk	2 000 000	0	0	0	2 000 000	0
Avskrivninger	37 383 981	0	0	0	37 383 981	0
Sum utgifter	**916 700 512**	**319 550 969**	**323 684 424**	**4 133 455**	**945 632 439**	**28 931 927**
Refusjoner syke- og fødselspenger	-14 656 493	-4 885 498	-10 332 069	-5 446 571	-26 000 000	-11 343 507
Brukerbetalinger, salg og leieinntekter	-105 719 702	-41 458 936	-39 898 475	1 560 461	-110 719 702	-5 000 000
Overføringsinntekter eks syke- og fødslesp.	-74 526 636	-20 594 544	-16 322 970	4 271 574	-76 526 636	-2 000 000
Statstilskudd, tilskudd kommuner og private	-39 092 859	-10 509 286	-5 178 249	5 331 037	-30 092 859	9 000 000
Rammetilskudd	-296 511 272	-106 744 058	-105 379 832	1 364 226	-296 511 272	0
Skatt på inntekt og formue	-256 046 277	-92 176 660	-79 735 573	12 441 087	-256 046 277	0
Eiendomsskatt	-41 650 000	-20 825 000	-21 138 764	-313 764	-42 150 000	-500 000
Salg av konsesjonskraft	-33 777 005	-11 259 002	-10 665 893	593 109	-33 777 005	0
Salg av kvotekraft	-6 000 000	0	0	0	-6 000 000	0
Aksjeutbytte	-7 000 000	0	0	0	-7 000 000	0
Rente og finansinntekter	-1 775 000	-591 667	-389 069	202 597	-1 775 000	0
Bruk av fond	-2 561 287	-846 037	0	846 037	-6 499 707	-3 938 420
Motpost avskrivninger	-37 383 981	0	0	0	-37 383 981	0
Sum inntekter	**-916 700 512**	**-309 890 688**	**-289 040 894**	**20 849 793**	**-930 482 439**	**-13 781 927**
T O T A L T	**0**	**9 660 281**	**34 643 530**	**24 983 248**		**15 150 000**

Prognosen samlet for 2019 indikerer et merforbruk på 15,5 mill. kr, og tilsier en betydelig forbedring sammenlignet med 2018. Totalt for kommunen forventes en forbedring på rundt 12 mill. kr sammenlignet med prognose og endelig resultat for 2018. Det er først og fremst driften av enhetene, og da særlig helse og omsorg som rapporterer betydelig bedre tall for 2019. Mens prognosen på samme tid i fjor viste et beregnet merforbruk på 26,2 mill. kr på

driften av enhetene, er dette i år redusert til 9,75 mill. kr etter 1. tertial. For detaljer rundt driften av enhetene vises til kapittel 3.
På fellesområdene gjør særlig reduserte refusjoner for resurskrevende tjenester, økte tilskudd til private barnehager og betydelig lavere forventet utbetaling fra havbruksfond, at forventet resultat blir betydelig svakere enn beregnet i budsjett.

Selv om prognosen totalt for kommunen er betydelig bedre sammenlignet med 2018, er det fortsatt ubalanse i driften. Rådmannen vil igjen understreke at det ikke er gjort på ett år å få Fauske kommunes økonomi i balanse. Vi ser nå at omstrukturering innenfor pleie/omsorg og skole gir effekt. Disse prosessene er ikke i mål, og framover må det være fullt fokus på å få ut de beregnede effekter på disse områdene.

Som rådmannen påpekte i forbindelse med behandling av årsregnskapet for 2018, må det nå jobbes videre med rasjonaliseringstiltak/omstruktureringer innenfor hele organisasjonen i årene framover. Store investeringer gir økte rente- og avdragsbelastninger, som det må finnes rom for innenfor dagens drift. I budsjett 2020 vil det for første gang være full avdragsbelastning (ikke mulig å ha avdragsutsettelser), samtidig som signalene om rentehevinger er sterke. Videre ser vi at vi mister inntekter både innenfor integrering og ressurskrevende tjenester. Dette gjør at det er et betydelig behov for ytterligere utgiftskutt.

2.0 Fellesområder

Tabell 2 – Netto forbruk og prognose fellesområder per 1. tertial 2019

	Reg. budsjett	Periodisert budsjett	Regnskap	Avvik Regnsk / per. Budsjett	Vurdert årsprognose	Forventet avvik
Fellesområder	-590 044 759	-199 287 135	-183 030 662	16 256 473	-584 644 759	5 400 000

2.1 Fellesinntekter

Skatt og rammetilskudd
For beregning av skatt og rammetilskudd benyttes i utgangspunktet prognosemodellen til KS, som igjen bygger på anslag i Statsbudsjettet. I kommunens budsjett er det lagt inn en forventing om 4 mill. kr høyere skatteinngang enn hva som ligger i disse modellene.

Hittil i år har skatteinngangen for Fauske kommune ligget over prognosemodellene. Det er imidlertid for tidlig å si noe om denne utviklingen vil fortsette ut året.

Eiendomsskatt
Med bakgrunn i fakturert beløp, anslås det at inntektene fra eiendomsskatt vil bli ca. 0,8 mill. kr over budsjett i 2019.

Utbytte
Budsjettet ble regulert opp med 2 mill. kr i forbindelse med regnskapsframleggelsen for 2018.

Konsesjonskraft

Netto inntekt på konsesjonskraft forventes å bli i tråd med budsjett.

Refusjon ressurskrevende brukere
Inntekt forventes å bli vesentlig lavere enn budsjett. Den forventede inntektssvikten er beregnet til ca. 5 mill. kr. Dette skyldes at to tunge brukere fra 2018 faller ut av ordningen.

Det søkt om skjønnsmidler fra Fylkesmannen for brukere som ikke kommer inn under den ordinære statlige tilskuddsordningen. Det forventes et skjønnstilskudd på mellom 1,5 til 2 mill. kr. Dette vil kompensere noe for denne inntektssvikten.

Integreringstilskudd
I budsjettet er det lagt inn en forventet inntekt på integreringstilskudd på 22,3 mill. kr. Dette er ca. 0,5 mill. høyere enn siste beregning viser.

Havbruksfondet
I budsjettet er det lagt inn et anslag på 5. mill. kr fra Havbruksfondet. Det er fortsatt ikke kjent hvor store utdelingene i 2019 vil bli, men ut fra signaler fra Fylkesmannen i Nordland må utdelingen i 2019 påregnes å bli vesentlig lavere.

2.2 Andre fellesområder

Tilskudd til private barnehager
Budsjettert tilskudd til private barnehager i 2019 utgjør 35,5 mill. kr. Oppjustert prognose tilsier et tilskudd på 37,3 mill. kr, en utgiftsøkning på 1,8 mill. kr.

Renteutgifter
I budsjett 2019 er det lagt inn 4 mill. kr i økte renteutgifter sammenlignet med 2018. Dette tar først og fremst høyde for renter på nye lån iht. investeringsbudsjettet. Prognosene for renteutviklingen tilsier en moderat økning 2. halvår 2019. Rådmannen vurderer situasjonen slik at ved å forskyve tidspunkt for låneopptak lengst mulig, skal økning i rentenivået ikke overstige budsjettet for 2019.

Avdragsutgifter
I budsjett 2019 er det budsjettert med 33,8 mill. kr i avdrag på lån, inkludert avdragsutsettelse på 6 mill. kr. Kommunelovens § 50 nr. 7 stiller krav til minimumsavdrag på gjeld, basert på forholdet mellom lånegjeld og verdien på anleggsmidler og avskrivninger. Beregningen viser at budsjetterte avdrag er for lave i forhold til disse reglene. Hvor stor differansen blir avhenger av hvor stort låneopptak som gjøres i 2019. Rådmannen anbefaler å skyve så mye som mulig på tidspunkt for låneopptak for å unngå for stort budsjettavvik på denne posten.

Pensjonskostnader
Budsjett for pensjon bygger på prognose fra pensjonsleverandørene KLP og SPK. Første prognose for 2019 kom høsten 2018. Det er denne som ligger til grunn for budsjettert pensjon i kommunens budsjett.

Oppdatert prognose fra KLP tilsier ca. 3 mill. kr høyere pensjonskostnad enn budsjettert. Dette er foreløpige tall og kan endre seg i løpet av høsten 2019.

3.0 Samhandlingsområder og driftsenheter

Tabell 3 – Netto forbruk og prognose per resultatenhet 1. tertial 2019

	Reg. budsjett	Periodisert budsjett	Regnskap	Avvik Regnsk / per. Budsjett	Vurdert årsprognose	Forventet avvik
1 Politikk						
Politikk	9 172 569	3 073 526	3 241 423	167 897	8 672 569	**-500 000**
Sum område: 1 Politikk	**9 172 569**	**3 073 526**	**3 241 423**	**167 897**	8 672 569	**-500 000**
2 Administrasjon						
Rådmann stab	30 177 302	10 548 733	11 966 293	1 417 560	29 677 302	-500 000
Sum område: 2 Administrasjon	**30 177 302**	**10 548 733**	**11 966 293**	**1 417 560**	29 677 302	**-500 000**
	Reg. budsjett	Periodisert budsjett	Regnskap	Avvik Regnsk / per. Budsjett	Vurdert årsprognose	Forventet avvik
Vei og gatelys	8 999 061	3 027 424	4 239 497	1 212 073	8 499 061	-500 000
Fauske kommunale eiendommer	39 777 367	13 901 982	18 095 614	4 193 633	42 277 367	2 500 000
Plan og utvikling	7 353 019	2 655 248	3 178 157	522 909	6 853 019	-500 000
Felles Eiendom, Plan og Samfunnsutvikling	1 194 095	423 603	413 599	-10 003	1 194 095	0
Sum område: 3 Eiendom, plan og samfunnsutvikling	**57 323 542**	**20 008 257**	**25 926 867**	**5 918 612**	**58 823 542**	**1 500 000**
	Reg. budsjett	Periodisert budsjett	Regnskap	Avvik Regnsk / per. Budsjett	Vurdert årsprognose	Forventet avvik
4 Oppvekst og kultur						
Skole	121 749 519	45 425 646	46 574 639	1 148 993	121 749 519	0
Barnehage	35 405 047	12 578 853	11 941 473	-637 380	36 155 047	750 000
Barne og familie	38 652 452	13 534 025	13 263 679	-270 345	40 152 452	1 500 000
Intergrering	19 660 910	6 780 853	6 261 650	-519 203	19 660 910	0
Kultur	13 430 430	4 702 500	5 545 922	843 422	12 930 430	-500 000
Oppvekst og kultur Felles	1 144 814	407 463	422 114	14 651	1 144 814	0
Sum område: 4 Oppvekst og kultur	**230 043 172**	**83 429 340**	**84 009 477**	**580 138**	**231 793 172**	**1 750 000**
5 Helse og omsorg	Reg. budsjett	Periodisert budsjett	Regnskap	Avvik Regnsk / per. Budsjett	Vurdert årsprognose	Forventet avvik
Helse og omsorg felles	12 577 456	4 339 925	4 382 455	42 530	12 577 456	0
Institusjon	78 412 181	27 418 941	27 989 776	570 835	80 412 181	2 000 000
Hjemmetjenesten	102 278 444	35 663 815	36 686 022	1 022 207	107 278 444	5 000 000
Fauske storkjøkken	3 142 904	1 119 594	951 995	-167 599	3 142 904	0
Helse	43 930 617	15 507 743	14 906 994	-600 750	43 930 617	0
Nav	22 986 572	7 837 545	7 629 949	-207 596	23 486 572	500 000
Sum område: 5 Helse og omsorg	**263 328 174**	**91 887 563**	**92 547 191**	**659 627**	**270 828 174**	**7 500 000**
T O T A L T	**590 044 759**	**208 947 419**	**217 691 251**	**8 743 834**	**599 794 759**	**9 750 000**

Årsprognose og forventet avvik er kommentert under hver enkelt enhet senere i kapittelet. Som tabellen viser er det innenfor hjemmetjeneste, institusjon og eiendom de største utfordringene ligger.

3.1 Oppvekst og kultur

Tabell 4 – Netto forbruk og prognose per 1. tertial 2019 for Oppvekst og kultur

	Reg. budsjett	Periodisert budsjett	Regnskap	Avvik Regnsk / per. Budsjett	Vurdert årsprognose	Forventet avvik
Sum enhet: 40 Skole	121 749 519	45 425 646	46 487 948	1 062 303	121 749 519	0
Sum enhet: 41 Barnehage	35 405 047	12 578 853	11 929 649	-649 204	36 155 047	750 000
Sum enhet: 42 Barne og familie	38 652 452	13 534 025	13 226 184	-307 841	40 152 452	1 500 000
Sum enhet: 43 Intergrering	19 660 910	6 780 853	6 261 650	-519 203	19 660 910	0
Sum enhet: 44 Kultur	13 430 430	4 702 500	5 489 634	787 134	12 930 430	-500 000
Sum Område Oppvekst og kultur	230 043 172	83 429 339	83 817 180	387 841	230 043 172	1 750 000

Samhandlingsområde Oppvekst og kultur har det siste året hatt en positiv utvikling i forhold til budsjett/regnskap, og i 2018 gikk området samlet sett med et mindreforbruk. Området har omorganisert fra 01.03.2019 og redusert fra 4 til 3 enhetsledere. Dette får betydning for rapporteringen da avdeling Flyktningkontoret ikke lenger er en del av enhet barn og familie, men rapporterer sammen med avdeling voksenpedagogisk under fanen integrering.

Første tertial for 2019 viser god styring på områder som fast lønn og overtid, men at det fortsatt er merforbruk på vikarutgifter. Mye av merforbruket dekkes av økte refusjoner for sykepenger, mindre kjøp enn budsjettert, og totalt sett er området i nær balanse ved utgangen av april.

Hvordan dette vil se ut ved slutten av året vil være avhengig av om vi klarer å hente ut forutsatt gevinst ved endring av skolestruktur fra august, utbetaling av introduksjonslønn til flyktninger samt mengde kjøp av ulike barneverntjenester for de resterende 8 måneder av 2019.

3.1.1 Skole

Prognose 31.12.2019

Målsettingen er at enhet skole skal gå i balanse også i 2019. Effekten av endringer i skolestruktur, betydningen av ny modell for ressursfordeling sett opp mot uforutsette utgifter som må håndteres i løpet av høsten må følges tett opp for å nå målet. Fra august 2019 gjennomføres det budsjettregulering mellom skolene, med bakgrunn i endret struktur og ressursfordeling.

Status tiltak budsjett 2019

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2019:

- ***Øking av SFO-sats og reduksjon innslag SFO-ressurs***
  Det er lagt inn forventet økning i brukerbetaling knyttet til SFO-sats i budsjett for 2019. SFO-satsen økes fra nytt skoleår i august 2019. Det er kommet tilbakemeldinger både fra brukere av SFO, og også ledere i SFO, om at kommunen bør vurdere en annen fordeling av brukerbetaling enn det den er i dag. Med bakgrunn i det vil det høsten 2019 gjennomføres en utredning med tanke på endring av timetall

for ulike SFO-satser.

I ressursmodellen er det lagt inn høyere innslagsfaktor for antall barn per voksen på SFO fra høsten 2019, ved at antall barn er økt fra 15 til 18 barn per voksen. Det er utfordringer knyttet til ressursbruk i SFO, da dagens SFO-satser ikke er tydelige for hvilke tidspunkt det er behov for større voksentetthet, spesielt med tanke på barn som har redusert SFO-plass. Dette må sees på med tanke på endring av SFO-satser.

- ***Innsparing skole***
  Det er gjennomført prosess knyttet til endring av skolestruktur og nedtrekk i driftsutgifter for skole. Nedtrekket på 6,25 mill. kr iverksettes fra nytt skoleår høsten 2019. Ny ressursfordelingsmodell er lagt til grunn i fordeling av ressurser mellom skolene, der tidlig innsats fortsatt er ivaretatt på 1.–4. trinn.

- ***Newtontilbud***
  Newtontilbudet er underfinansiert med kr 50 000,- i budsjettet, men er foreløpig ikke redusert iht. budsjettrammen. Det sees nærmere på reduksjon av tilbudet tilpasset budsjettet.

- ***Nye smarttavler skole***
  Smarttavler skole har vært ute på anbud, og plan for hvor disse skal settes opp er lagd. Tavlene vil bli montert opp før oppstart av nytt skoleår høsten 2019.

- ***Flere PC-er og iPader i skolen***
  Det er kjøpt inn iPad til elever på 1.–3. trinn samt 5. og 6. trinn, som innføres fra skoleåret 2019–2020. Utgiftene til iPad er dekt gjennom øremerket investering, samt at noe av dekt gjennom midler avsatt til PC-er til lærere og elever. Det gjenstår fortsatt i overkant av 0,6 mill. kr som enda ikke er benyttet. Det avventes bruk av disse investeringsmidlene inntil ny struktur er satt høsten 2019, da det kan oppstå behov som vi ikke har forutsett knyttet til strukturendringen. Selv om det gjenstår noe midler knyttet til investering av iPad/PC så vil man ikke komme helt i mål inneværende år. Det vil være behov for videre investeringer hvis man skal nå målsettingen om at hver elev skal disponere én enhet.

- ***Individuell opplæring utenfor egen nærskole for 5.–10. trinn***
  Alternativ skole i Fauske er planlagt iverksatt fra skoleåret 2020–2021. Det gjennomføres en prosjektorganisering frem mot oppstart, som skal ivareta alle prosesser knyttet til opprettelse av tilbudet. Det er nedsatt arbeidsgruppe, referansegruppe og styringsgruppe, som vil følge opp mandatet for opprettelse.

- ***Sulisbadet, koordinering av åpningstider med skolesvømming/fritidsaktiviteter***
  Skolen i Sulitjelma tilpasser svømmeundervisningen i skolen til endringer i åpningstid for Sulisbadet, og sikrer at elevene får svømmeopplæring i de perioder bassenget holdes åpent.

3.1.2 Barnehage

Prognose 31.12.2019

Enhet barnehage står på nytt foran et krevende år med behov for ekstra oppmerksomhet på utgiftsnivået. Budsjettdisiplinen er god i enheten og barnehagene drives på et lavt nivå ser en på driftspostene.

På grunn av at pedagogisk bemanning i barnehagene forutsettes gjennomført iht. forskriften, og at budsjettet til enhet barnehage da har en underdekning på fast lønn, vil dette mest sannsynlig medføre et merforbruk gjennom året på inntil 1 mill. kr.

Status tiltak budsjett 2019

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2019:

- ***Reduksjon i ressurs styrking private barnehager***
  Det er ikke utbetalt refusjoner til styrket bemanning til private barnehager så langt i år. Refusjonskravene kommer to ganger per år, i juni og november. Etter første utbetaling av refusjoner vil det bli mulig å gi en prognose for året. Ut fra erfaringstall skal det være budsjettmessig dekning slik at innsparingskravet ikke skal ha negativ effekt på årsregnskapet for 2019.

- ***Ny 0–3-årsavdeling på Vestmyra***
  Ny avdeling ved Vestmyra barnehage startet opp 20. mars 2019 med 6 barn i alderen 0–3 år. Ut fra kravene til bemanning og pedagogtetthet tilsier vedtaket i kommunestyret at avdelingen har budsjettmessig dekning for drift med inntil 6 barn i 8 måneder. Dersom barnetallet økes må det tilsettes en ekstra fagarbeider med påfølgende økte lønnsutgifter. Det er pt. ingen barn som søker plass i Vestmyra barnehage.

- ***Pedagogisk bemanning bhg. forutsettes gjennomført iht. forskrift***
  Barnehagene driftes i henhold til bemannings- og pedagognorm. Oppdraget innebærer at budsjettet til barnehagedrift har en underdekning på fast lønn med inntil 1 mill. kr. Dette vil mest sannsynlig medføre et merforbruk gjennom året.

3.1.3 Integrering

Prognose 31.12.2019

Enheten forventes å holde seg innenfor budsjettert ramme i 2019.

Status tiltak budsjett 2019

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2019:

- ***Utgåtte boligkontrakter Flyktningkontoret***
  Flyktningtjenesten har fortsatt løpende husleieavtaler som ble inngått da flyktningstrømmen var stor for den del år tilbake. Dette fører til et merforbruk knyttet opp til husleie, og vil fortsatt være en faktor som øker utgiftene til kommunen. Det er inngått avtale med boligkontoret for å forsøke å få leid ut flest mulig av boligene for å dekke inn noe av utgiftene. Enkelte boligkontrakter utgår i 2019, og beboere overtar utgiftene knyttet til leie.

3.1.4 Barn og familie

Prognose 31.12.2019

Familiesenteret og PPT forventes å gå i balanse i 2019.

Barnevernet har høye utgifter til statlige institusjonsplasser. Det jobbes med å få ned disse utgiftene. I tillegg kan det gå mot et merforbruk på utgifter til barn under tiltak eller omsorg av barnevernet. Det er vanskelig å gi en eksakt prognose på nåværende tidspunkt, men basert på erfaringstall så forventes det et merforbruk på 1,5 mill. kr i 2019.

Status tiltak budsjett 2019

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2019:

- ***Redusert husleie ifb. flytting til Familiens hus***
  Det har tatt lenger tid enn forventet å få nødvendig vedtak om Familiens hus, noe som tilsier at redusert husleie ikke kan oppnås som planlagt i 2019.

- ***Vakanse 20 % helsesøster***
  Tiltaket er implementert.

- ***Vakanse 100 % svangerskapspermisjon 3 mnd.***
  Tiltaket er implementert.

- ***Vakanse 20 % barnevernkonsulent***
  Tiltaket er implementert.

- ***Etablering av akuttberedskap***
  Akuttberedskap er etablert og driftes iht. inngåtte avtaler.

- ***Økte utgifter lønn avlastere***
  Tiltaket er implementert.

3.1.5 Kultur

Prognose 31.12.2019

Det forventes at enheten vil ha et mindreforbruk på kr 500 000,– ved årets slutt.

Status tiltak budsjett 2019

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2019:

- ***Endret markedsføring kinoen***
  Tiltaket er implementert.

- ***Stenge Sulitjelma bad halve året***
  Tiltaket er implementert i samarbeid med Fauske kommunale eiendommer.

- ***Stillingskutt i Kulturskolen – inntil 50 %***
  Tiltaket er implementert.

- ***Vakant 100 % idrettskonsulent***
  Tiltaket er implementert.

- ***Sulisbadet, koordinering av åpningstider med skolesvømming/fritidsaktiviteter***
  Skolen i Sulitjelma tilpasser svømmeundervisningen i skolen til endringer i åpningstid for Sulisbadet, og sikrer at elevene får svømmeopplæring i de perioder bassenget holdes åpent.

- ***Gratis treningstimer for barn og unge videreføres***
  Vedtaket er fulgt opp. Enheten gjennomfører en nøye gjennomgang av leieavtaler med utgangspunkt i gjeldende betalingsregulativ.

3.2 Helse og omsorg

Tabell 5 – Netto forbruk per 1. tertial 2019 for Helse og omsorg

	Reg. budsjett	Periodisert budsjett	Regnskap	Avvik Regnsk / per. Budsjett	Vurdert årsprognose	Forventet avvik
Sum enhet: 51 Helse og omsorg felles	12 577 456	4 339 925	4 344 073	4 148	12 577 456	0
Sum enhet: 52 Institusjon	78 412 181	27 418 941	28 136 922	717 981	80 412 181	2 000 000
Sum enhet: 53 Hjemmetjenesten	102 278 444	35 663 815	36 976 723	1 312 908	107 278 444	5 000 000
Sum enhet: 54 Fauske storkjøkken	3 142 904	1 119 594	1 063 547	-56 047	3 142 904	0
Sum enhet: 55 Helse	43 930 617	15 507 743	14 879 795	-627 949	43 930 617	0
Sum enhet: 57 Nav	22 986 572	7 837 545	7 629 949	-207 596	23 486 572	500 000
Sum område: 5 Helse og omsorg	**263 328 174**	**91 887 563**	**93 031 009**	**1 143 446**	**33 843 058**	**7 500 000**

Samhandlingsområdet Helse og omsorg vil ha et prognostisert merforbruk på 7,5 mill. kr. Merforbruket skyldes i stor grad at omstruktureringsprosessene og innsparingstiltakene tar noe tid å implementere. Tidsfaktoren påvirkes av utenforliggende årsaker. Vi ser imidlertid at iverksatte tiltak virker, og driften vil nærme seg budsjett gradvis utover året. Det er særs viktig å la tiltak og prosesser gå videre slik som beskrevet i budsjettvedtaket for 2019. Reduksjon i merforbruket skyldes i stor grad omdisponering i bruken av midler til variabel arbeidskraft, der samhandlingsområdet har redusert utgiftene vesentlig i 1.kvartal.

3.2.1 Institusjon

Prognose 31.12.2019

Institusjon har ikke hatt innleie av vikarer fra eksternt vikarbyrå før medio april, hvor det har vært leid inn én nattsykepleier. Det kommer av at personell er brukt mer fleksibelt enn tidligere. Personellet i institusjon er dyktige medarbeidere som har evnen til å utvikle seg og endre seg i takt med omgivelsene. Ved at vi bruker strategisk medbestemmelse i endringsprosessene våre, får vi våre medarbeidere med oss når vi må gjøre endringer. Vi

jobber strukturert med å se enhet Institusjon som en helhet og bruke sykepleierkompetanse på tvers av avdelingene. Vi har en gradvis implementering av sykepleierteam som skal yte tjenester til institusjon i sin helhet. Det vil gjøre oss mindre sårbare ved fravær av fagkompetanse.

Fra mai måned og ut sommerferieavviklingen vil vi ha innleie fra eksternt vikarbyrå, men i mindre grad enn tidligere år. Utfordringen for institusjonsdrift er at det er lik drift hele året, og man må samme antall personell på jobb hele året. I sommermånedene har vi de største utfordringene fordi sykehuset tar ned driften og sender hjem pasienter tidligere enn ellers på året. Det medfører at vi kan få pasienter som er ekstremt krevende i forhold til å ha nok kvalifisert personell på jobb, og vi ser at vi ofte må styrke bemanningen i ferieavviklingen når slike situasjoner oppstår.

Pårørende som kommer hjem på ferie kan oppleve at deres nærmeste har hatt en forverring av sitt sykdomsbilde, og melder inn til kommunen at vedkommende ikke kan bo hjemme lenger. Da hender det at institusjon må ta inn pasienter akutt fordi det vil være uforsvarlig å ha dem boende hjemme.

Klarer vi å holde det lave sykefraværet vil det sikre fast ansatt personell på jobb, og unngå innleie av dyre vikarer. Som nevnt ovenfor er sommerferieavviklingen krevende for institusjonsdriften, og det er derfor som tidligere år vanskelig å lage en årsprognose før ferieavviklingen er gjennomført. Ut fra de faktorene vi kjenner til i dag, så tilser prognosen et merforbruk på 2 mill. kr ved årsslutt. Ved at vi er forsinket i omorganiseringsprosessen på grunn av uforutsette hendelser, vil vi ikke klare å få helårseffekt av omorganiseringen før i 2020.

Status tiltak budsjett 2019

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2019:

- ***Omstrukturering drift institusjon***
  Institusjon hadde laget en kjøreplan som skulle sørge for at etablering av somatiske pasienter på helsetunet 1 og skjermet avdeling på helsetunet 2, var gjennomført før sommerferieavviklingen. Den planlagte flytteprosessen er imidlertid blitt revidert på grunn av at hjemmetjenesten sitt areal er blitt stengt av hovedverneombudet. Driften i paviljong 5 måtte dermed tas ned tidligere enn planlagt for å frigi midlertidig areal til hjemmetjenesten. Det førte til at institusjon måtte ta tre pasienter fra paviljong 3 inn i en avdeling som var planlagt til somatisk drift.

  Nye turnuser var også planlagt implementert rett etter sommerferieavviklingen, men på grunn av forsinkelsen i flytteprosessen kommer ikke de nye turnusene til å bli iverksatt før en gang ut på senhøsten. Ved å etablere to hus i institusjon har vi gått fra fire til to avdelingsledere.

  Moveien vil ikke bli avviklet i den form som den drives i dag før tidligst til nyttår. Paviljong 9 skal flyttes inn i Helsetunet 2. Vi ser at vi mangler mellomleddet til pasienter som ikke trenger å bo i institusjon men som kan klare seg i heldøgns omsorgsboliger. Vi vurderer hele tiden pasientsammensetningen i bruken av paviljong 9 innenfor de ressurser enhet Institusjon har til rådighet.

3.2.2 Hjemmetjenesten

Prognose 31.12.2019

Det har vært rapportert gjennom flere år at Hjemmetjenesten er underdimensjonert i forhold mengden vedtak som er tildelt brukerne av tjenesten. Det timetallet som Tildelingskontoret jevnlig rapporterer på gjelder direkte brukertid. Det er ikke tatt med indirekte tid til transport, tid til fokus på ernæring, dokumentasjon, rapportering og samarbeidsmøter med pårørende, fastlege og sykehus.

For å kunne levere de lovpålagte tjenestene brukerne har vedtak på, må man derfor benytte seg av vikarer. I den utstrekning det har latt seg gjøre er det brukt egne ansatte som vikarer. Dette har medført et merforbruk på overtid, men det er likevel mindre utgiftskrevende enn innleie fra vikarbyrå. Buen korttidsavdeling har benyttet én ekstern vikar i en periode på ca. 4 uker for å få dekket nattvakter. Det er per 30.04.2019 innvilget krav om økt stilling etter AML §§ 14-9 og 14-4a tilsvarende 3 årsverk, og dette får innvirkning på fastlønnsbudsjettet.

Ut fra driften så langt i året og kjente faktorer utover sommeren/høsten, så er estimert årsprognose et merforbruk på 5 mill. kr. Det presiseres at det er svært vanskelig å vurdere årsprognosen ut fra situasjonen ved utgangen av 1. tertial. Sommeren er den mest utgiftskrevende perioden i året ettersom Nordlandssykehuset da sender utskrivingsklare pasienter med større behov for omfattende tjenester til hjemkommunene enn ellers i året. Det er som kjent vanskelig å rekruttere kvalifiserte vikarer lokalt, og fagpersonell må derfor i stor grad leies fra vikarbyrå. Det er ledig ca. 2 årsverk fordelt på 3 personer ved Sagatun. Dersom vi ikke klarer å skaffe kvalifisert personell, må disse leies inn fra byrå i perioden 1.7.–31.12.2019.

Status tiltak budsjett 2019

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2019:

- ***Omstrukturering drift hjemmetjenesten***
  Hjemmetjenesten har i en årrekke vært delt i to avdelinger med hver sin leder og hver sin turnus. 01.03.2019 ble de to avdelingene slått sammen, med én avdelingsleder og én felles turnus. Vi ser allerede en positiv effekt i form av bedre styring av logistikk, arbeidsoppgaver og arbeidslister.

  Hjemmetjenestens lokaler er i svært dårlig forfatning og er nå stengt av hovedverneombudet. Dette har ført til at driften ved Paviljong 5 er avviklet som boligformål noe tidligere enn planlagt, og at bygget blir tatt i bruk som base for hjemmetjenesten fra 27.05.2019 og inntil de gamle lokalene er renovert. Dette kan ha en positiv følgeeffekt ved at tjenesten nå er samlet og jobben med å forene de ulike avdelingskulturene er startet. Tjenesten deles inn i ulike faggrupper/team slik at brukerne får færre ansatte å forholde seg til. Vi mener dette vil øke kvaliteten på tjenesten og tryggheten for brukerne.

  Buen korttidsavdeling ble tatt i bruk 25.04.2019 med 11 plasser som tidligere. Vi opplever en del tekniske «barnesykdommer», men forventer å kunne ta i bruk de velferdsteknologiske løsningene i løpet av uke 22. Flytting av korttidsavdelingen vil foreløpig ikke innebære den økningen i kapasitet som bygget gir mulighet til. Når vi fortsatt skal drifte korttidsavdelingen med 11 plasser vil Fauske kommune fremdeles ha begrenset kapasitet til å ta imot utskrivingsklare pasienter fra spesialisthelsetjenesten. Det medfører økte utgifter til betaling for «overliggere» på

sykehuset, og det fører også til økt press på hjemmetjenesten som dermed vil få behov for flere vikarer.

Hjemmetjenesten har brukt mye tid på å håndterere brukernes nøkler to ganger per skift. I tillegg har man måttet inn på kontoret og hente ut nøkler ved eventuelle anrop på trygghetsalarmer. Det er nå installert elektroniske låser på ytterdør hos brukere, til sammen 157 stykker. Estimert tidsgevinst vil utgjøre ca. 1 årsverk. Det planlegges en ny måling av dette til høsten.

Arbeidet med å opprette en felles sykepleieturnus for Buen korttidsavdeling og Hjemmetjenesten må vente til høsten. Begge avdelingene har måttet gjøre interne tilpasninger av sine turnuser i forbindelse med flyttingingene. Ingen av avdelingene har kapasitet til å starte turnusarbeidet før avdelingene har fått «jobbet seg inn» i nye lokaliteter.

- ***Tilbud på Sagatun for selvhjulpne eldre / forebygge ensomhet***
  Sagatun driftes med 6 plasser. Det er et svært lavt søkertilfang av kvalifiserte sommervikarer til Helse og omsorg i år. De fleste av søkerne vi har fått har ingen formell helsefaglig kompetanse. Det innebærer at det ved Sagatun må avvikles sommerturnus ved hjelp av kvalifisert personell fra eksternt vikarbyrå.

3.2.3 Helse

Prognose 31.12.2019

Prognosen for 2019 tilsier at enhet Helse skal gå i balanse i 2019. Utfordringene for enhet helse er i 2019 knyttet til kommunale leger i spesialisering, innføring av turnus i rus og psykisk helsetjeneste samt oppstart av Indre Salten legevakt.

Noen av de kommunale legene er i spesialistutdanning ved Nordlandssykehuset med en varighet på ett år. Dette er en viktig del av det å opprettholde en stabil og faglig dyktig legetjeneste i Fauske kommune. Samhandlingsreformen utfordrer de kommunale legekontorene ved at stadig mer komplekse tilfeller tilbakeføres til kommunen som utskrivningsklar pasient, men ikke ferdigbehandlet.

Fylkesmannens tilsyn ved rus og psykisk helsetjeneste i 2018 avdekket manglende helhetlig omsorg for brukere av tjenesten. Med bakgrunn i dette er det startet opp med turnus i denne avdelingen fra 25. mars 2019.

6. mai 2019 var det oppstart av Indre Salten legevakt, en interkommunal legevakt for Fauske, Saltdal og Sørfold kommuner. Ettersom dette er et nytt tilbud, så har man ingen erfaringstall fra tidligere år å sammenligne budsjettet med.

Status tiltak budsjett 2019

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2019:

- ***50 % stilling hjelpemiddellager***
  Tiltaket ble implementert i januar 2019.

3.2.4 NAV

Prognose 31.12.2019

Antallet mottakere av sosialhjelp er sammenlignet med samme periode i 2018 redusert fra 194 til 171. Sammenlignet med samme periode i 2017 er det en reduksjon fra 207 til 171. 22 personer deltar i kvalifiseringsprogrammet, en økning fra 12 personer i samme periode i 2018. Flere deltakere i kvalifiseringsprogrammet er positivt, og betyr at flere mottakere av sosialhjelp får avklart sin situasjon.

Etablering av ungdomsteam i 2018 og tettere samarbeid i integreringsarbeidet virker positivt inn på driften. Godt arbeidsmarked og samarbeid med ulike tiltaksarrangører og arbeidsgivere har bidratt positivt. Det bemerkes at nivået på sosialhjelpsutgifter fremdeles må betraktes som høyt.

Med bakgrunn i kjente forhold ved utgangen av april er det grunn til å anta at antallet mottakere av sosialhjelp vil holde seg stabilt i 2. og 3. tertial. Bosetting av flyktninger og deltakere i ulike arbeidsrettede tiltak gjennom NAV som ikke får overgang til arbeid, kan imidlertid påvirke antall mottakere noe.

For å nå budsjett for 2019 må flere mottakere av sosialhjelp avklares mot arbeid eller uføretrygd. Fortsatt godt samarbeid med samhandlere vil stå sentralt. Arbeidsrettede kurs vil også kunne bidra positivt til årsresultat. Etablering av jobbspesialistteam forventes å bidra positivt.

Forutsatt at antall mottakere av sosialhjelp ikke endres vesentlig, forventes et årsresultat med ca. kr 500 000,– i merforbruk. Prognosen tar utgangspunkt i et stabilt arbeidsmarked og tilgang på nye mottakere av sosialhjelp på samme nivå som etter første tertial.

Status tiltak budsjett 2019

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2019:

- ***Etablering av jobbspesialist etter IPS-metoden***
  Første jobbspesialist begynte i arbeid 13. mai 2019. De øvrige jobbspesialistene forventes å begynne i arbeid i løpet av andre tertial.

- ***Ikke justere sats for økonomisk sosialhjelp***
  Tiltak ble iverksatt fra 1. januar 2019.

3.3 Eiendom, plan og samfunnsutvikling

Tabell 6 – Netto forbruk per 1. tertial 2019 for Eiendom, plan og samfunnsutvikling

	Reg. budsjett	Periodisert budsjett	Regnskap	Avvik Regnsk / per. Budsjett	Vurdert årsprognose	Forventet avvik
Sum enhet: 30 Vei og gatelys	8 999 061	3 027 424	3 870 349	842 925	8 499 061	-500 000
Sum enhet: 32 Fauske kommunale eiendommer	39 777 367	13 901 982	18 089 080	4 187 099	42 277 367	2 500 000
Sum enhet: 33 Plan og utvikling	7 353 019	2 655 248	3 178 157	522 909	6 853 019	-500 000
Sum enhet: 34 Felles Eiendom, Plan og Samfunnsutvikling	1 194 095	423 603	413 599	-10 003	1 194 095	0
Sum område: 3 Eiendom, plan og samfunnsutvikling	57 323 542	20 008 257	25 551 186	5 542 929	58 823 542	**1 500 000**

Året 2019 hittil har i utgangspunktet hatt en tilnærmet normal drift. Det er noen avvik i forhold til planlagt aktivitet, men disse forventes å jevne seg ut over året. Budsjettmessige svingninger i dette tilfellet vil variere alt etter værsituasjon, og også som trenden har vært; økning i energipriser. Aktivitet i byggesektoren er også en faktor som spiller inn, og sommerhalvåret vil naturlig nok gi en inntektsstrøm som forbedrer resultatet ved årsslutt.

Det er relativt stor aktivitet, selv om vi ser at de store prosjektene rundt om i kommunen avtar i noen grad. Nye prosjekt er på trappene, og blålysbygg, hotell og kulturhus nevnes som noen. Uforutsett flytteaktivitet, og andre utenforliggende faktorer som ikke kan styres, har medført en krevende start på året 2019. Planlagt salg av kommunale eiendommer som Kosmo skole samt Sykehusveien 9, har vært krevende og vist seg vanskeligere å få solgt i markedet enn forutsatt. Dette jobbes det kontinuerlig med og vi håper å få solgt unna disse eiendommene i løpet av 2019.

3.3.1 Vei og gatelys

Prognose 31.12.2019

Netto regnskap per 30. april 2019 viser et resultat som er ca. 0,5 mill. kr lavere enn til samme tid i 2018. Resultatet for hele 2018 viste et mindreforbruk på ca. 0,3 mill. kr. Ved en stram aktivitet på sommervedlikeholdet av kommunale veier forventes det at merforbruket vil utjevnes i løpet av sommerhalvåret. Prognosen for året tilsier at området veg og gatelys vil kunne levere regnskapet med kr 500 000,– i mindreforbruk.

Status tiltak budsjett 2019

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2019:

- ***Vei (Vika og Leivset)***
  Rehabilitering av veien i Vika pågår og forventes utført innenfor budsjettrammen.

3.3.2 Fauske kommunale eiendommer

Prognose 31.12.2019

Flytebrygga ble overtatt av Fauske kommune i januar i 2019. Allerede samme måned fikk den store skader i stormen som herjet. Det ble iverksatt skadebegrensende tiltak under stormen, og brygga ble reparert etter at takstmann hadde vurdert skadene. Forsikringsselskapet vil ikke dekke utgiftene til reparasjon, da de mener at skadene skyldes manglende vedlikehold. Denne avgjørelsen vil bli påklaget.

Ved Fauskebadet har det blitt innskjerpet krav om prøvetaking for at vi skal ha en forsvarlig drift. Vi har ingen som er ansatt for å jobbe på ettermiddag/kveld/helg, så her er ansatte ved avdelingen ute på overtid for å ta disse prøvene.

Renholdsavdelingen har hatt et svært høyt sykefravær i 2019, for de fire første måneden er gjennomsnittlig sykefraværsprosent 17,6 %. Innleie av renholdsvikar ved sykefravær er dermed over budsjett.

I forhold til budsjett 2019 er økte kraftpriser en utfordring. Hvis prisene holder seg på dagens nivå, tilsier dette et betydelig merforbruk på energi i 2019.

Prognosen for 2019 er et merforbruk på kr 2,5 mill. kr. I siste del av året vil enheten få reduserte utgifter i forbindelse med endring av skolestruktur og flytting av barnehageavdelinger.

Status tiltak budsjett 2019

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2019:

- ***Besparelse FDVU ved salg Kosmo skole***
  Skolebygget er ikke solgt, så FDVU påløper inntil videre.

- ***Oppgradering av lysløypa i Hauan, samarbeid med lag og foreninger***
  Første del av arbeidet med lysløypa er planlagt sammen med en av våre leverandører med rammeavtale. Dette gjelder demontering av eksisterende lysanlegg. Vår egen drifts- og vedlikeholdsavdeling skal bidra med arbeid i forbindelse med demonteringsjobben. Transport av gammelt stolpemateriell til avfallsmottak planlegges over ferien. Videre planlegging av nytt lysanlegg ferdigstilles i løpet av juni. Det er avholdt et møte med nøkkelpersoner i en velforening i Hauan som er under etablering. Det planlegges videre møter så snart velforeningen er etablert. Tema vil være å bli enige om bidrag og ansvarsfordeling mht. nærmiljøanlegget.

3.3.3 Plan og utvikling

Prognose 31.12.2019

Inntektene på planarbeid, byggesak og oppmåling er alltid under det som er budsjettert etter 1. tertial, men tar seg opp fra mai og utover. I år har vi sett en noe fallende kurve på registrerte større byggesaker, som kan gi utsalg på årsresultatet.

For 2019 tilsier prognosen et mindreforbruk på kr 500 000,–. Det er usikkerhet opp mot inntektene, og da som nevnt spesielt på byggesak. Man ser en noe fallende kurve på registrerte større prosjekter, samt få forhåndskonferanser i forbindelse med slike prosjekter. På plansiden er det også en fallende kurve på varslet oppstart av planprosesser som kan utløse større aktivitet nå og i fremtiden, og det gjelder både næring/industri og boligbygging.

Status tiltak budsjett 2019

Det er ingen vedtatte tiltak for enheten i budsjett 2019.

3.4 Politikk

Tabell 7 – Netto forbruk per 2. tertial 2018 for Politikk

	Reg. budsjett	Periodisert budsjett	Regnskap	Avvik Regnsk / per. Budsjett	Vurdert årsprognose	Forventet avvik
Sum enhet: 10 Politikk	9 172 569	3 073 526	3 241 423	167 897	8 672 569	-500 000

Prognose 31.12.2019

Under forutsetning av at vedtatt kutt gjennomføres, forventes det et mindreforbruk på kr 500 000,– ved årets slutt.

Status tiltak budsjett 2019

Det er vedtatt et generelt kutt på kr 750 000,–.

3.5 Rådmannens stab

Tabell 8 – Netto forbruk per 2. tertial 2018 for Rådmannens stab

	Reg. budsjett	Periodisert budsjett	Regnskap	Avvik Regnsk / per. Budsjett	Vurdert årsprognose	Forventet avvik
Sum enhet: 20 Rådmann stab	30 177 302	10 548 733	11 928 818	1 380 085	29 677 302	-500 000

Prognose 31.12.2019

Avvik i forhold til budsjett skyldes i hovedsak at kontingenter og lisensutgifter på IT-avdeling ikke er fordelt. Videre er det en god del inntekter som først inntektsføres helt på slutten av året. Vurdert årsprognose tilsier et mindreforbruk på kr 500 000,–.

Status tiltak budsjett 2019

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2019:

- ***Digitalisering, IT, innkjøp, etc.***
  Endrede innkjøpsrutiner er iverksatt på flere områder. Det forventes at dette vil bidra til reduserte innkjøpsutgifter.

- ***Reduksjon stillinger***
  Reduksjon i stillinger vil skje mot slutten av året. Ved sykefravær leies det ikke inn vikar hvis det ikke er strengt nødvendig.

- ***Gebyr for gravemelding***
  Det er krevd inn gebyr for gravemelding i 2019.

3.6 Sykefravær

Nedenfor vises utviklingen i det totale sykefraværet i Fauske kommune sammenlignet med fjoråret:

- Gjennomsnittlig fravær 1. januar–30. april 2018: **9,9 %**
- Gjennomsnittlig fravær 1. januar–30. april 2019: **10,0 %**

I januar ser vi en nedgang på 1,6 %, mens vi i februar har økning på 0,5 %. I mars ser vi en økning på 0,7 og i april ser vi økning på 1 %.

Korttidsfraværet er redusert med 0,5 %, mens langtidsfraværet er økt med 0,6 %.

Figur 1 – Utvikling sykefravær1. tertial 2018 vs. 1. tertial 2019

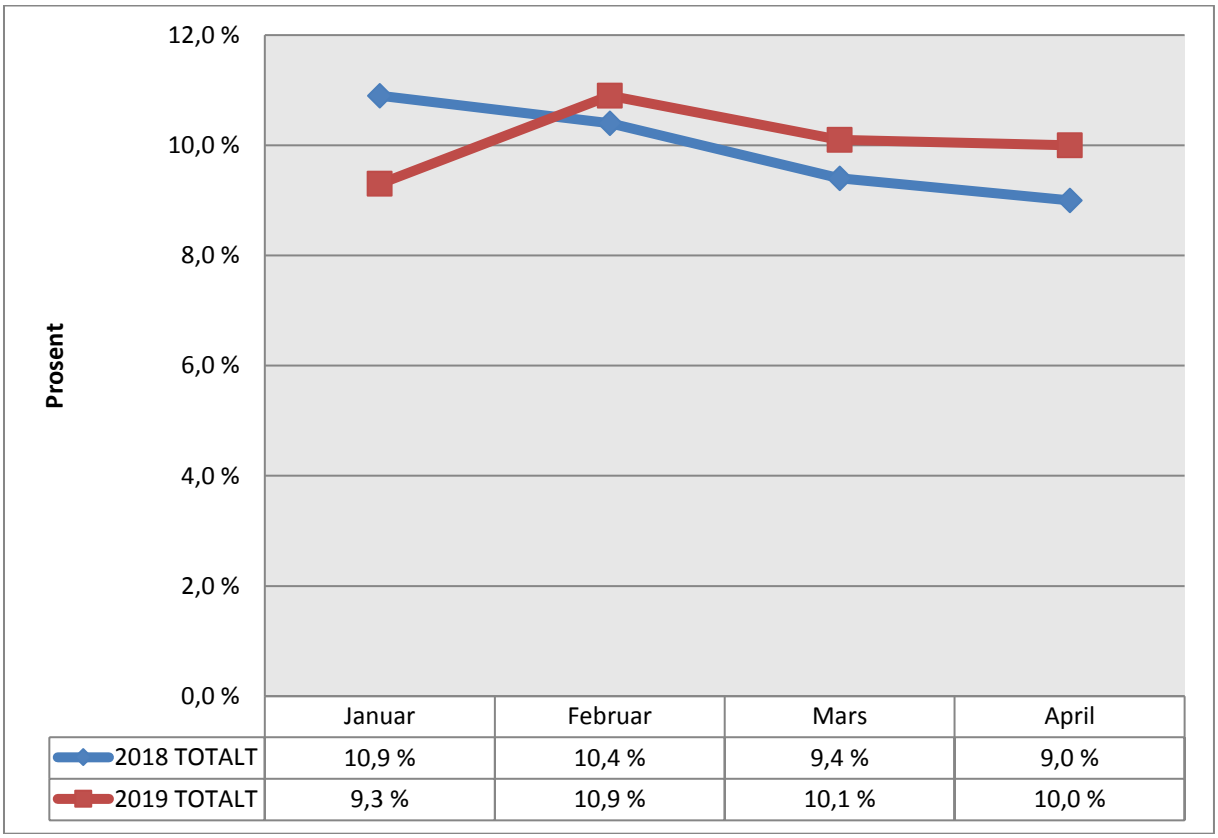

Endring på de ulike samhandlingsområdene:

	2018	2019	Endring
• Helse og omsorg:	9,6 %	10,0 %	+ 0,4 %
• Oppvekst/kultur:	10,1 %	11,4 %	+ 1,3 %
• Rådmannens stab:	6,3 %	8,2 %	+ 1,9 %
• Eiendom, plan og samfunnsutvikling:	11,9 %	9,1 %	- 2,8 %

Eiendom, plan og samfunnsutvikling kan vise til en reduksjon i sykefraværet, mens Helse og omsorg, Oppvekst og kultur og Rådmannens stab har hatt en økning i sykefraværet.

Kommunen har kunnskap om hvorfor fraværet har økt og er høyt i enkelte avdelinger, og det jobbes aktivt med dette i enhetene. Fauske kommune har høyt fokus på HMS-arbeidet som et ledd i å forebygge arbeidsrelatert sykefravær og å utvikle helsefremmende arbeidsplasser.

4.0 Budsjettreguleringer driftsbudsjett

Fauske kommune har ikke disposisjonsfond tilgjengelig til å dekke opp beregnet merforbruk på driften i 2019. Rådmannen vil komme tilbake til budsjettreguleringer innenfor rammen i forbindelse med økonomimelding 2/2019.

5.0 Investeringer

Rådmannen vil komme tilbake med oppdatert status for investeringsprosjektene i økonomimelding 2/2019.

6.0 Finansforvaltning

6.1 Kortsiktig likviditet

Figur 2 – Kortsiktig likviditet hittil i 2019

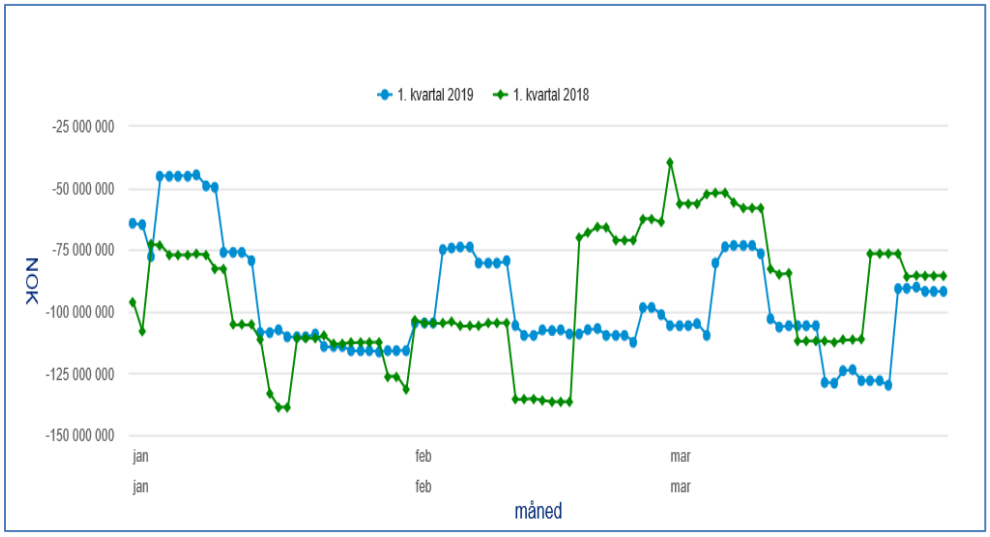

Figuren ovenfor viser utvikling i likviditet i 1. tertial 2019 sammenlignet med samme periode i 2018.

Kommunens likviditet er som rådmannen har redegjort for tidligere, meget svak, og med en fortsatt negativ drift, forverres dette fra år til år. Ubrukte lånemidler har fungert som driftslikviditet, men etter hvert som de store utbyggingsprosjektene ferdigstilles, forverres likviditeten tilsvarende. Per 30.04.2019 var trekket på kassekreditten 93 mill. kr.

Rådmannen vil, for å styrke driftslikviditeten, i løpet av forsommeren selge resterende portefølje i Pareto rentefond. Dette vil gi en forbedring i likviditeten på rundt 33 mill. kr (se for øvrig pkt. 6.2 nedenfor).

6.2 Langsiktig likviditet

Den langsiktige likviditeten består av hjemfallsinntekter plassert i aktiv forvaltning i Pareto. Utviklingen i årets fire første måneder framgår av tabell 10 og figur 3.

Tabell 10 – Oversikt kapitalplasseringer

Plassering	31.12.2018	Januar 2019	Februar 2019	Mars 2019	April 2019
Hjemfallsfond plassering Pareto	32 513	32 653	32 832	33 015	33 199

Figur 3 – Utvikling plassering Pareto 2019

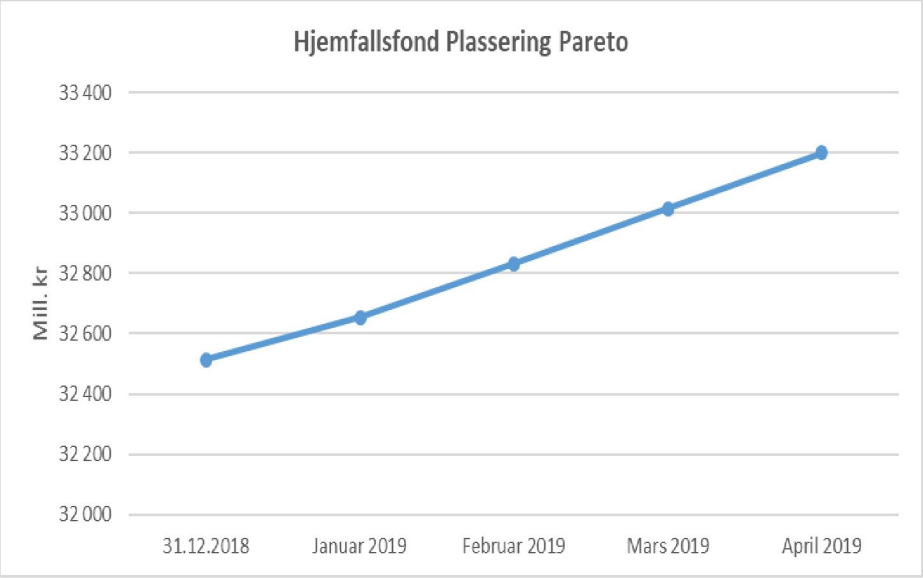

Fauske kommunes portefølje i er i sin helhet plassert i Pareto høyrente.

Fondets målsetting er å gi andelseierne høyest mulig avkastning i forhold til den risikoen fondet tar. Fondet investerer hovedsakelig i rentebærende verdipapirer utstedt av norske selskaper, myndigheter og institusjoner. Verdipapirene inkluderer i hovedsak foretaksobligasjoner, finansobligasjoner, ansvarlige lån og obligasjoner med fortrinnsrett.

Fondet er et rentefond, som er forbundet med moderat lav risiko for kurssvingninger. Investeringene forventes å gi fondet en høyere risiko og avkastning enn tradisjonelle rentebærende verdipapirer. Verdiutviklingen på investeringene vil blant annet være knyttet til resultatutviklingen i selskapene som utstedte obligasjonene, utvikling i rentenivået, og kredittkvalitet hos utsteder.

Som nevnt under pkt. 6.1 vil verdiene i dette fondet bli realisert før sommeren, noe som vil styrke driftslikviditeten.

6.3 Gjeldsportefølje

Kommunens langsiktige gjeld består nå av 11 lån i Kommunalbanken, samt 3 lån i KLP Banken. I tillegg har kommunen diverse lån i Husbanken til videre utlån.

Tabell 9 – Fordeling av gjelden per 30. april 2019

Motpart / Motpartsnavn	Lån opptatt	Opprinnelig lånebeløp	Restgjeld etter termin	Gjeldende rente	Rentetype	Fastrente utløpsdato	Sluttdato
Total		**1 514 856 635**	**1 242 369 454**	**1,95%**			
3 mnd Nibor		**425 057 000**	**402 497 067**	**1,94%**			
KommunalBanken	2012	64 457 000	60 159 880	1,97%	Flytende		22.12.2042
KommunalBanken	2013	62 900 000	60 803 330	1,97%	Flytende		21.12.2043
KommunalBanken	2016	148 850 000	140 317 190	1,88%	Flytende		28.02.2056
KLP Kommunekreditt	20163	148 850 000	141 216 667	1,97%	Flytende		25.02.2056
Fastrente		**707 760 635**	**509 655 660**	**1,91%**			
KommunalBanken	2009	277 744 635	116 853 620	1,98%	Fastrente	02.03.2022	03.06.2031
KommunalBanken	2015	47 540 000	42 785 920	1,96%	Fastrente	23.02.2022	23.02.2055
KommunalBanken	2015	153 300 000	137 969 920	1,96%	Fastrente	23.02.2022	23.02.2055
KommunalBanken	2015	57 780 000	49 220 000	1,97%	Fastrente	03.03.2022	03.03.2042
KommunalBanken	2017	171 396 000	162 826 200	1,80%	Fastrente	20.04.2020	24.04.2057
P.t. rente		**382 039 000**	**330 216 728**	**2,01%**			
KommunalBanken	2010	72 800 000	53 359 140	2,02%	Flytende		16.07.2040
KommunalBanken	2011	100 000 000	68 421 040	1,96%	Flytende		06.12.2030
KommunalBanken	2018	81 882 500	81 364 260	2,04%	Flytende		04.06.2058
KLP	2018	81 882 500	81 882 500	1,99%	Flytende		14.02.2058
KLP	2018	45 474 000	45 189 788	2,07%	Flytende		19.12.2058

Figur 4 – Utvikling 3 måneders NIBOR

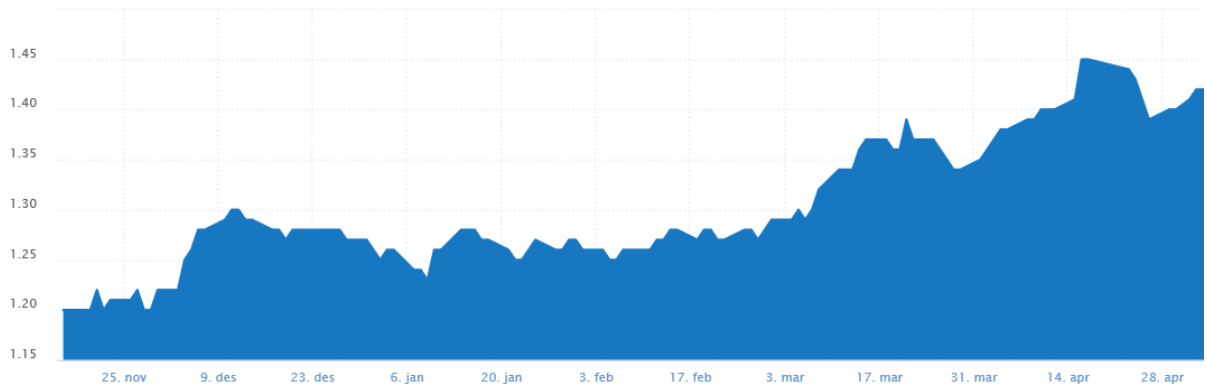

Figur 4 viser utviklingen i 3 måneders NIBOR i 1. tertial 2019.

På rentemøtet 9. mai 2019 var Norges Bank rimelig klar på at det kommer en renteøkning til på juni-møtet. I så fall vil styringsrenten være på 1,25 %. Sentralbanken viser til at det fortsatt er noe usikkerhet knyttet til det globale vekstbildet, men at det går såpass bra i Norge at en renteøkning fortsatt anses som mest sannsynlig.

Figur 5 – Fordeling fast/flytende rente

Som figur 5 viser er 41 % av låneporteføljen sikret med fastrente. Dette utgjør ca. 510 mill. kr. Det betyr samtidig at de resterende 59 %, ca. 730 mill. kr, er eksponert for rentehevinger på kort sikt. En renteheving på 0,5 prosentpoeng tilsvarer en årlig økning i renteutgiftene på 3,7 mill. kr mens 1 prosentpoeng gir tilsvarende økning på 7,4 mill. kr.

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/7763 Arkiv sakID.: 19/1465	Saksbehandler: Ann-Sølvi Johansen

Sak nr.		Dato
003/19	Partssammensatt utvalg	04.06.2019
033/19	Formannskap	04.06.2019
028/19	Kommunestyre	13.06.2019

Nærværsarbeid i Fauske kommune

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 04.06.2019

Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar å beholde dagens sykefraværsmål på 7 %, og aktivt jobbet mot å nå det.
Kommunestyret vedtar også å beholde Fauske kommunes tidsfrister for oppfølging av sykmeldte.

Rådmannens forslag til innstilling:

Kommunestyret vedtar å beholde dagens sykefraværsmål på 7%, og aktivt jobbet mot å nå det.
Kommunestyret vedtar også å beholde Fauske kommunes tidsfrister for oppfølging av sykmeldte.

Partssammensatt utvalg 04.06.2019:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

PART- 003/19 Vedtak:

Innstilling til formannskapet:

Kommunestyret vedtar å beholde dagens sykefraværsmål på 7%, og aktivt jobbet mot å nå det.
Kommunestyret vedtar også å beholde Fauske kommunes tidsfrister for oppfølging av sykmeldte.

Formannskap 04.06.2019:

Behandling:

Partssammensatt utvalgs innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 033/19 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar å beholde dagens sykefraværsmål på 7 %, og aktivt jobbet mot å nå det.
Kommunestyret vedtar også å beholde Fauske kommunes tidsfrister for oppfølging av sykmeldte.

Vedlegg:

28.05.2019	HMS-plan	1411954
28.05.2019	Rettigheter og plikter ved sykefravær	1411955
28.05.2019	Oppfølging av sykmeldte	1411956

Sammendrag:
Kontrollutvalget i Fauske kommune vedtok i sak 5/18, 28.02.2018 å gjennomføre en undersøkelse av sykefraværsoppfølgingen i Fauske kommune. Formålet med undersøkelsen var å vurdere om sykefraværsoppfølgingen i Fauske kommune er i overenstemmelse med lovgivning og interne retningslinjer.

Under behandling av Salten kommunerevisjons rapport «Sykefraværsoppfølging» i K-sak 106/18, ba kommunestyret rådmann følge opp med en sak der en skulle vurdere og fastsette konkret måltall for sykefravær og tidsfrister for oppfølging av de sykmeldte.

Revisjonen vurderte det dithen at Fauske kommune som arbeidsgiver følger opp lover og forskrifter samt egne planer og mål ved oppfølging av sykmeldte. I tillegg har Fauske kommune skjerpet sine retningslinjer, for en tettere oppfølging av sykmeldte enn det lovkravet tilsier.

Fauske kommune jobber forebyggende, målrettet og systematisk for å oppnå målet om 7% sykefravær, og ser dette som en del av HMS-arbeidet i kommunen. Rådmann vil i det følgende redegjøre nærmere for hvordan Fauske kommune jobber med nærvær, arbeidsmiljø og oppfølging, og hvordan dette sees i sammenheng med måltall for sykefravær og tidsfrister for oppfølging av sykmeldte.

Saksopplysninger:
Det vises til kommunestyrevedtak 106/18 der kommunestyret ber om sak for vurdering av og fastsetting av konkret måltall for sykefravær og tidsfrister for oppfølging av de sykmeldte.

IA-avtalen
I oktober 2001 inngikk partene i arbeidslivet en intensjonsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv, den såkalte IA-avtalen. En av forutsetningene for IA-avtalen er at arbeidet for et mer inkluderende arbeidsliv skal være en del av virksomhetens systematiske helse- miljø- og sikkerhetsarbeid (HMS). Tanken er å integrere IA-arbeidet i en allerede eksisterende HMS-strategi, og på den måten bringe ledelsen og vernetjenesten tettere sammen. HMS-systemet blir dermed et virkemiddel som skal bidra til realisering av IA-avtalen (Sintef, 2013).

Fauske kommune inngikk i 2002 IA-avtale, og har siden den gang benyttet seg av dens virkemidler og tilbud. Fra 2019-2022 er det ny avtaleperiode, og avtalepartene er enige om å målrette innsatsen mot bransjer og sektorer som har et potensial for å redusere sykefravær og frafall, og på denne måten bidra til å nå de nasjonale målene for avtalen (Regjeringen, 2019).

IA-avtalen skal omfatte hele det norske arbeidslivet, og man har i inneværende avtaleperioden gått bort fra egne IA-avtaler for organisasjonene/bedriftene. For å støtte opp under målene for IA-avtalen, er partene og myndighetene enige om å løfte frem satsinger for forebygging av sykefravær og frafall, og å målrette innsatsen mot lange og/eller hyppig gjentagende sykefravær. For å ha effekt må forebyggende arbeidsmiljøarbeid være kunnskapsbasert og rettet mot reelle behov på den enkelte arbeidsplass (Regjeringen, 2019).

Sykefraværet i Fauske kommune
Sykefraværet i Norge har hatt en jevnt nedadgående trend i årene etter 2009, og har holdt seg om lag

uendret siden 2012 (Regjeringen, 2016). Ser vi derimot isolert på sykefraværsstatistikken for kommunesektoren i samme periode, viser den en annen utvikling. I kommunesektoren har sykefraværet økt fra 2009 og fram til 2018 (PAI/KS, udat.). I perioden 4. kvartal 2017 – 3. kvartal 2018 var sykefraværet i kommunesektoren 9,8% på landsbasis.

Sykefraværet i Fauske kommune har de syv siste årene variert mellom 9,9% på det høyeste og 8,4% på det laveste. Sykefraværet i Fauske kommune har ikke fulgt kommunesektorens økning, men har derimot hatt en nedadgående trend. Sykefraværsmålet i kommunen totalt er 7%, med lokale variasjoner innenfor de ulike samhandlingsområdene, enhetene og avdelingene.

Sett ut fra sykefraværshistorikken vil dette være et realistisk mål å strekke seg mot. Hvis målene oppfattes som umulige å nå, vil innsatsen for å nå målene svekkes (Brochs-Haukedal, 2011).
Å dreie fokus fra sykefraværsmål til mål som for de ansatte oppleves som personlig meningsfylte vil i større grad få oppmerksomhet og stimulere til innsats (Brochs-Haukedal, 2011). Fokuset bør være på arbeidsmiljø framfor sykefravær.

Oppfølging av sykmeldte

Nærværsrådgiver

I Fauske kommunes årsbudsjett for 2017 vedtok kommunestyret å omdisponere ressurser til en felles kommunal stilling som skal jobbe med sykefraværsoppfølging. Den skulle ha hovedfokus på å bidra til å redusere sykefraværet innad i, og på tvers av, samhandlingsområdene. Målet er først og fremst å bistå lederne ute i enhetene og avdelingene med tett oppfølging av ansatte som er, eller står i fare for å bli, sykmeldt. Nærværsrådgiver tiltrådte i mai 2017.

Tidsfrister i oppfølgingen

I tillegg til en rutine som beskriver arbeidstakers og arbeidsgivers rettigheter og plikter ved sykefravær, har Fauske kommune utarbeidet en kortfattet og skjematisk oppfølgingsbeskrivelse av sykmeldte. Denne inneholder tidsfrister, arbeidsgivers og arbeidstakers plikter i sykefraværsoppfølgingen, samt henvisninger til aktuelt lovverk og arbeidsreglement. Denne oppfordrer til tettere oppfølging enn det som beskrives i Folketrygdloven § 25-2, som sier at arbeidsgiver plikter å utarbeide oppfølgingsplan og gjennomføre dialogmøte etter arbeidsmiljøloven § 4-6 tredje og fjerde ledd og delta i dialogmøte etter folketrygdloven § 8-7 a andre og tredje ledd.

Revisjon av sykefraværsoppfølgingen

Kontrollutvalget i Fauske kommune vedtok i møte 28.02.2018 å gjennomføre en undersøkelse av sykefraværsoppfølgingen i Fauske kommune, sak nummer 05/18. Formålet med undersøkelsen var å vurdere om sykefraværsoppfølgingen i Fauske kommune er i overenstemmelse med lovgivning og interne retningslinjer. I undersøkelsen lå følgende problemstillinger til grunn:

- *I hvilken grad følger Fauske kommune som arbeidsgiver opp lover og forskrifter, samt egne planer og mål ved oppfølging av sykmeldte?*
- *Har Fauske kommune etablert rutiner for føring av sykefravær og bruk av fraværsstatistikk i henhold til bestemmelser i regelverket?*

Revisjonen vurderte det dithen at Fauske kommune som arbeidsgiver følger opp lover og forskrifter samt egne planer og mål ved oppfølging av sykmeldte. Fauske kommune fører fraværsstatistikk i henhold til bestemmelser i lovverket. Forbedringspotensialet til kommunen er å dokumentere oppfølgingsplaner og dialogmøter som avdelingsleder har med ansatte som er helt eller delvis sykmeldt.

Det var i forbindelse med behandling av denne saken at kommunestyret ønsket en redegjørelse av nærværsarbeidet, for vurdering av og fastsetting av konkret måltall for sykefravær og tidsfrister for oppfølging av de sykmeldte

Samhandling mellom aktører tilknyttet sykefraværsoppfølging

Som et ledd i etterarbeidet etter revisjonen, har det vært avholdt samhandlingsmøte med leger, NAV, Arbeidslivssenteret, HTV, HVO, avdelingsledere, enhetsledere og nærværsrådgiver. Formålet var å bidra til forebygging av sykefravær og raskere tilbakeføring til arbeid, og oppfølgingsplaner var tema på denne samlingen. Dette er samlinger som skal gjennomføres jevnlig, ca. 2 ganger per år, bl.a. for å skape felles forståelse for arbeidet med oppfølging av sykefravær.

Tilretteleggingsgruppa

Det er avsatt en dag i måneden til møte i tilretteleggingsgruppa. Personalkontoret har ansvaret for å organisere disse. I tilretteleggingsgruppa møter arbeidstaker, nærmeste leder, nærværsrådgiver, saksbehandler hos NAV, NAV Arbeidslivssenter, sykmelder ved behov, og tillitsvalgt dersom arbeidstaker selv ønsker dette. Formålet er å forebygge og redusere sykefravær, samt iverksette tiltak for å få sykmeldt arbeidstaker raskere tilbake i sitt arbeid.

Forebyggende arbeid for å redusere sykefraværet

HMS og arbeidsmiljø

I IA-avtalen for perioden 2010 – 2013, er koblingen mellom virksomhetenes HMS-arbeid og IA-arbeid betydelig fremhevet. Likevel viser evalueringen av denne avtaleperioden at partene i stor grad har fokusert på sykefravær og oppfølging av sykmeldte, i stedet for HMS og arbeidsmiljø (Sintef, 2013).

I avtaleperioden 2014 – 2018 var partene enige om at det forebyggende arbeidsmiljøarbeidet skulle være en større del av det praktiske arbeidet. Dette støtter opp om arbeidsplassen som den viktigste arena for å forhindre og redusere sykefravær. Ved inngåelse av denne periodens IA-avtale, var det enighet om økt fokus på det forebyggende arbeidsmiljøarbeidet. Forebygging er vanskelig å måle, men samlet sett tyder kartlegging og tilbakemeldinger ifm. underveisevalueringen på at det fortsatt er potensiale for mer forebyggende arbeidsmiljøarbeid og tidlig innsats i virksomhetene (Regjeringen, 2016).

Systematisk, risikobasert HMS-arbeid

SINTEF-forsker Solveig Ose (2016) påpeker at kommunesektoren bør bli flinkere til å jobbe systematisk med HMS-arbeidet, og da særlig konsentrere seg om de risikofaktorene som gir arbeidsrelatert fravær. Dette støttes av direktøren i STAMI, Pål Molander som innledet regionsamlingen «Arbeidsmiljø: Hvorfor og hvordan skal vi ta det neste steget i vår region?»

9. oktober 2018. Her møttes partene i arbeidslivet for å diskutere hvorfor og hvordan man skal jobbe videre med arbeidsmiljø. Forebyggende arbeidsmiljøarbeid basert på kunnskap om det som virker er en god investering – både for den enkelte arbeidstaker og for virksomheten. Men for at forebyggende arbeidsmiljøarbeid skal virke, kreves det kunnskap om hvilke arbeidsmiljøfaktorer som er viktige og mest relevante for den enkelte arbeidsplass, og det kreves forståelse for hvordan man kan jobbe med det. Pål Molander påpekte videre at det som skal til for at arbeidsmiljøtiltak skal virke, redusere det arbeidsrelaterte fraværet og være lønnsomme er at de må være behovsbasert, kunnskapsbasert og systematisk implementert.

HMS-arbeid i Fauske kommune

Målet for HMS-arbeidet i Fauske kommune er å sikre et godt, helsefremmende, inkluderende og skadefritt arbeidsmiljø. Arbeidstakerne skal få oppleve medvirkning, tilhørighet, gjensidig tillit og trygghet. Arbeidstakerne skal få bruke sine kvalifikasjoner i en meningsfull arbeidshverdag.

HMS-arbeidet er organisert på følgende måte:

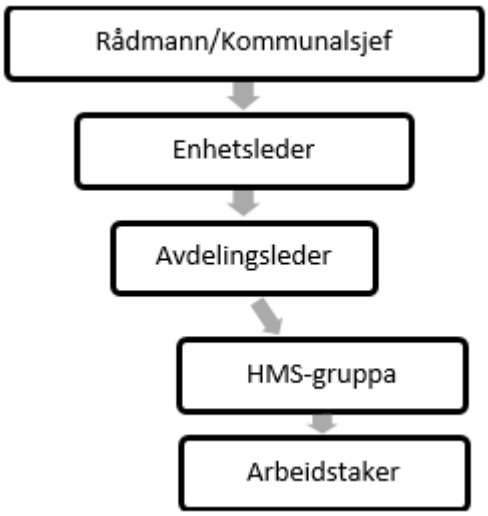

Dette innebærer at rådmann har det overordnete ansvaret, mens kommunalsjef forvalter rådmannens ansvar innenfor sitt samhandlingsområde. Enhetsleder har ansvaret for HMS-arbeidet i sin enhet, mens avdelingsleder har ansvar for oppfølging og rapportering av HMS-arbeidet i sin avdeling. Hver avdeling skal ha en HMS-gruppe bestående av avdelingsleder, tillitsvalgt og verneombud. HMS-gruppa utarbeider avdelingens HMS-hjul, som gir en oversikt over alle HMS-aktiviteter som skal gjennomføres i løpet av inneværende år. HMS-gruppene skal ha møter minimum 4 ganger i året, og informere om sitt arbeid og involvere de ansatte i HMS-arbeidet i påfølgende personalmøter.

HMS – økt kvalitet, nærvær og arbeidsglede

Høsten 2017 iverksatte Fauske kommune prosjektet ”HMS – økt kvalitet, nærvær og arbeidsglede”. Prosjektet har tatt utgangspunkt i evalueringen av IA-avtalen og forskning gjort av SINTEF og STAMI. Fokusspørsmålet et «hvordan kan vi sammen skape et arbeidsmiljø som hver enkelt av oss ønsker å

være en del av og som holder oss friske?», mens målet er å redusere sykefraværet i kommunen. Selve prosjektet tar utgangspunkt i å identifisere og vurdere risikofaktorer som medfører arbeidsrelatert sykefravær, samt vurdere tiltak for å redusere eventuell risiko. Dette arbeidet skal implementeres i Fauske kommunes HMS-arbeid, for på den måten å jobbe mer systematisk, risikobasert og målrettet. Hensikten er å skape en felles forståelse for hvilke faktorer som er viktige for arbeidsmiljøet, og hvilken betydning de har for nærværet.

Arbeidsmiljønettverk
I desember 2017 fikk Fauske kommune støtte fra KLPs HMS-avdeling til et prosjekt for å gå dypere inn i arbeidet som startet høsten 2017. Dette innebærer deltakelse i KLPs Arbeidsmiljønettverk som er en toårig møteplass for prosjekter som jobber med arbeidsmiljøutvikling, – et kompetansefellesskap. Målet er å bidra til å sikre helsefremmende arbeidsplasser.

Det er etablert prosjekt- styrings- og referansegruppe for Fauske kommunes prosjekt «Prima Arbeidsklima». Det er valgt ut fire avdelinger i Fauske kommune, hvor man skal kartlegge de risikofaktorene i arbeidsmiljøet som har signifikant effekt på arbeidsmiljøet og arbeidsrelatert fravær. Et godt arbeidsmiljø er viktig for å ha engasjerte ansatte, sikre kvaliteten i tjenesten og nærværet på jobb. Det vil kunne bidra til et godt omdømme og til å beholde og rekruttere medarbeidere.

Faktorene som skal kartlegges:

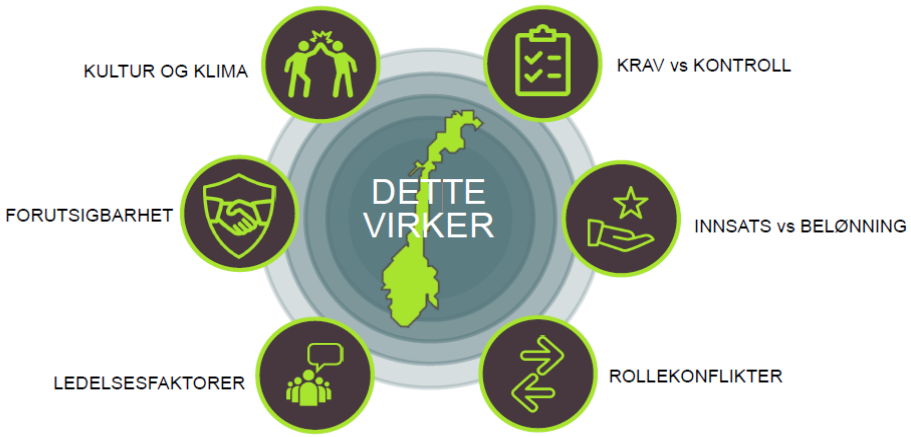

Gjennomføring av arbeidsmiljøundersøkelsen har oppstart våren 2019, og med bakgrunn i funn vil det iverksettes tiltak for å styrke arbeidsmiljøet og redusere risiki.

Sykefravær – en kompleks utfordring
Det er mange aktører som er involvert i arbeidet med å redusere sykefraværet i Norge, og sykefravær er et stadig tilbakevendende tema i arbeidslivet og politikken, i media og blant fagfolk. Bidragene som kommer i sykefraværsdebatten kan ofte synes banale, og diskusjonen fragmentert fordi man ikke evner å se kompleksiteten som ligger bak statistikken (Ose, 2016).

Denne kompleksiteten kan også betegnes som «wicked problems». «Wicked problems» er problemer det ikke finnes noen åpenbar løsning på fordi problemet har mange og sammensatte årsaker – det er nært knyttet til andre nærliggende utfordringer og vanskelig å få skikkelig tak på. I tillegg er kunnskapen om årsak og virkning usikker, ulike tiltak vil ha ulike effekter avhengig av problemets lokale kontekster, samt at ulike aktører ofte har ulike oppfatninger om hva problemet egentlig er og hvilke løsninger som

bør forsøkes.

Det vil i denne sammenheng være av betydning å reflektere over økonomiske og politiske forholds innvirkning på sykefraværet i Fauske kommune. De økonomiske tilstandene kan påvirke den politiske budsjettbehandlingen, hvor tildelingen av midler til områder i kommunen blir gjort (Baldersheim & Rose, 2005). Kommunen kan heller sjelden isoleres fra den politiske viljen og legitimiteten, og er prisgitt stabile politiske forhold som styrer i tråd med hva som er hensiktsmessig (Strand, 2015).

Saksbehandlers vurdering:

Gjennomsnittlig sykefravær i Fauske kommune for de siste syv årene er 8,9%, mens det gjennomsnittlig sykefravær i kommunesektoren i samme periode er 9,8%.
Med bakgrunn i budsjettvedtak 2017, der en opprettet stilling som nærværsrådgiver, har fokuset i Fauske kommune flyttet seg mer fra sykefraværs- til nærværsarbeid. Det jobbes intensivt og systematisk med faktorer i arbeidsmiljøet som har sammenheng med det arbeidsrelaterte sykefraværet.

Rådmannen er av den formening at 7 % sykefravær som framkommer i den overordnete HMS-planen er et ambisiøst, men realistisk måltall for Fauske kommune. Det er 2,8 % lavere enn snittet for kommune-Norge i 2018.

Videre ber kommunestyret om at det gis tidsfrister for oppfølging av sykmeldte. Rådmannen viser til at Fauske kommune følger tidsfristene i Folketrygdloven med forskrifter. I tillegg har kommunen selv skjerpet disse tidsfristene ved å oppfordre til en tettere og hyppigere oppfølging. Eksempelvis oppfordres det til tett dialog mellom arbeidsgiver og arbeidstaker både i forkant av og underveis i sykefraværet.

Rådmannen er av den formening at dagens tidsfrister hva angår oppfølging av sykmeldte, innfrir lovverket og er tilfredsstillende.

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE
Folkehelsekommunen der alle trives

HMS-plan for Fauske kommune

Vedtatt i AMU 15.5.2018

Innholdsfortegnelse

1. Innledning ... 3
2. Grunnlag for et godt HMS-arbeid ... 3
3. Hovedmål for HMS-arbeidet ... 3
4. Organisering av HMS-arbeidet ... 4
5. HMS-arbeidet i den enkelte enhet og underliggende organisasjon ... 5

Vedlegg ... 6
1. Vernetjenesten ... 6
2. Arbeidsmiljøutvalget/tilretteleggingsgruppa ... 6
3. AKAN-utvalget ... 6
4. IA-avtalen ... 7
5. Prosedyre ved endringer og omstillinger ... 7
6. Avvik ... 7
7. Varsling ved kritikkverdige forhold ... 7
8. Personskade ... 7
9. Samarbeidspartnere i HMS-arbeidet ... 7

1. Innledning

Fauske kommune er en folkehelsekommune, og skal i rollen som arbeidsgiver ha spesielt fokus på helsefremmende arbeidsplasser. Dette forutsetter at kommunens HMS-arbeid forankres både planmessig, organisatorisk, faglig og økonomisk i alle enheter og underliggende avdelinger. Den enkelte enhet skal med utgangspunkt i denne overordnede HMS-planen lage sin lokale plan.

2. Grunnlag for et godt HMS-arbeid

Fauske kommune skal kjennetegnes av gjennomgående god ledelse med et godt forankret felles verdisyn. Fauske kommunes verdier er *åpenhet, redelighet og ansvar*.

3. Hovedmål for HMS-arbeidet

Målet for HMS-arbeidet i Fauske kommune er å sikre et godt, helsefremmende, inkluderende og skadefritt arbeidsmiljø. Arbeidstakerne skal få oppleve medvirkning, tilhørighet, gjensidig tillit og trygghet. Arbeidstakerne skal få bruke sine kvalifikasjoner i en meningsfull arbeidshverdag.

3.1 Delmål

3.1.1 Fauske kommune skal kjennetegnes av et godt psykososialt arbeidsmiljø og et godt organisatorisk arbeidsmiljø

3.1.2 Det fysiske og ergonomiske arbeidsmiljøet skal være trygt og skadefritt – det gjelder personell, miljø og bygninger, Det samme skal det kjemiske og biologiske arbeidsmiljøet.

Arbeidsmiljøloven stiller krav til forsvarlige arbeidsbetingelser på de nevnte områdene, les mer om det i Arbeidstilsynets Arbeidsmiljømodell

3.1.3 IA- avtalen omfatter hele det norske arbeidslivet, og Fauske kommune skal være en aktiv IA-bedrift

IA-avtalens overordnete mål for perioden 2019 – 2022 er:
Å skape et arbeidsliv med plass til alle gjennom å forebygge sykefravær og frafall og på den måten bidra til å øke sysselsettingen.

Oppfølging av IA-avtalens delmål i Fauske kommune

- Gjennomsnittlig tilstedeværelse på jobb skal være minimum 93 %
  - Den enkelte enhet setter egne mål for tilstedeværelse
  - Forebygging og oppfølging – To sider av samme sak
- Hindre frafall og øke sysselsetting av personer med nedsatt funksjonsevne
- Øke gjennomsnittlig pensjonsalder gjennom gode seniortiltak

4. Organisering av HMS-arbeidet

Jf. Arbeidsgivers plikt til å gjennomgå opplæring i HMS-arbeid

4.1 Rådmann og kommunalsjef

Det overordnede ansvar for HMS-arbeidet og oppfølging av IA-avtalen ligger til rådmann. Kommunalsjef forvalter rådmannens ansvar innenfor sitt samhandlingsområde.

4.2 Enhetsleder

Enhetsleder har ansvar for HMS-arbeidet og oppfølging av IA-arbeidet i sin enhet.

4.3 Avdelingsleder

Avdelingsleder (styrere, rektorer, avdelingssykepleiere mm.) har ansvar for oppfølging og rapportering av HMS- og IA-arbeidet i sin avdeling.

4.3.1 HMS-gruppa

Hver avdeling skal ha en HMS-gruppe.
HMS-gruppen består av avdelingsleder, tillitsvalgt og verneombud. Gruppas arbeid er iht. pkt. 5.2.1

4.4 Arbeidstaker

Den enkelte arbeidstaker skal medvirke ved utforming, gjennomføring og oppfølging av det daglige HMS-arbeidet ved avdelingen/arbeidsplassen.

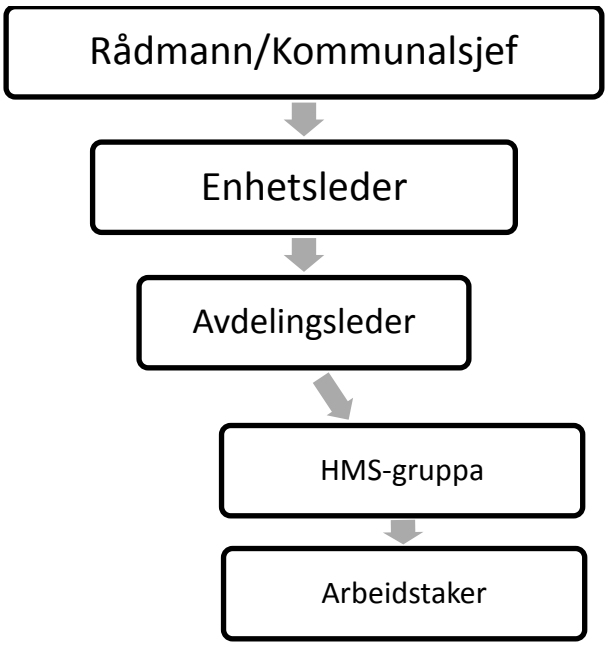

5. HMS-arbeidet i enheten/avdelingen

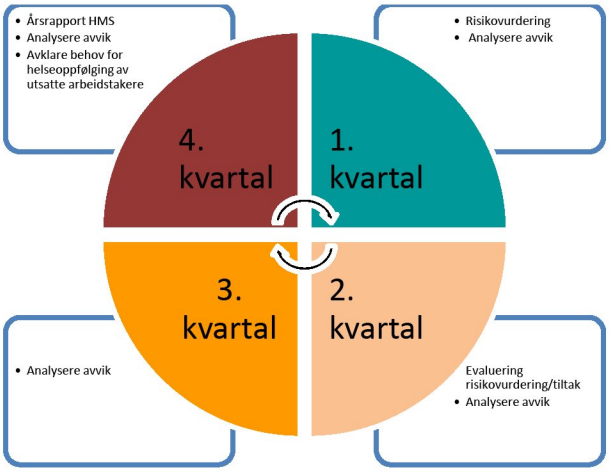

5.1 HMS-arbeid i enheten/avdelingen

(på enhetsnivå der det ikke er avdelinger)

HMS-gruppa fyller ut avdelingens/enhetens HMS-hjul. HMS-hjulet gir en oversikt over når tiltak skal gjennomføres:

- Medarbeidersamtaler/seniorsamtaler
- Risikokartlegging (gjennomføres på personalmøte, alle ansatte involveres)
- Vernerunde
- Brannøvelse
- Nærværs- og trivselstiltak
- IA-arbeidet, jf. punkt 3.1.3
- Førstehjelpskurs v/behov
- Helseoppfølging av utsatte arbeidstakere v/behov
- Budsjettarbeid - vurdere arbeidsmiljømessige konsekvenser
- Utarbeide aktivitetskalender
    - Kalenderen gjøres kjent for de ansatte og henges opp på avdelingen

5.2 HMS-rapport

Nærværsrådgiver utarbeider en samlet rapport for HMS-arbeidet i enhetene, som legges frem for AMU.

Vedlegg

1. Vernetjenesten

Orientering om medvirkning og vernetjenesten

1.1 Hovedverneombud

Velges iht. AML for to år av gangen.

1.2 Verneombud

Verneombud som er valgt blant og av de ansatte innenfor sitt verneområde er valgt for to år. Fauske kommune vil legge til rette for at verneombudene skal kunne utføre sitt verv i tråd med AML, kapittel 6. Verneombudet deltar i verneområdets HMS-gruppe. Valg gjøres som hovedregel innen oktober måned.
HMS-kurs arrangeres årlig.

1.3 Brannvernleder

For ethvert særskilt brannobjekt skal det være en brannvernleder som skal ivareta brannvernet, og som tilsynsmyndigheten kan forholde seg til. Brannvernleder kan være eier selv eller en representant for eier.

2. Arbeidsmiljøutvalget

I henhold til Fauske kommunes retningslinjer skal Arbeidsmiljøutvalget (AMU) bestå av fire representanter fra arbeidsgiver og fire fra arbeidstakerne. Videre deltar representant fra bedriftshelsetjenesten med tale og forslagsrett. Arbeidslivssentrets IA-kontakt tiltrer møtene. AMUs oppgaver er nærmere beskrevet i AML kapittel 7.

2.1 Sykefravær

Her kan du lese mer om rettigheter og plikter ved sykefravær.

2.2 Tilretteleggingsgruppa

Her kan du lese om kommunens tilretteleggingsgruppe.

3. AKAN-utvalget

AKAN-utvalget er et underutvalg av AMU, er partssammensatt og består av:

- Nærværsrådgiver
- AKAN-kontakter
- Hovedverneombud
- Representant fra bedriftshelsetjenesten

Individuelle AKAN-saker skal følges opp av nærmeste leder, med eventuell bistand fra avdelingens AKAN-kontakt. Man kan også få veiledning og informasjon fra AKAN kompetansesenter.

4. IA-avtalen

IA-avtalen kan leses i sin helhet her.

5. Prosedyre ved endringer og omstillinger

Dette skjer iht. Hovedavtalens og Arbeidsmiljølovens bestemmelser.

6. Avvik

Avviksbehandling og skaderapportering er et lovkrav og hjemlet i AML §§ 3-1 og 5-1, og i internkontrollforskriften § 5, ledd 7.

Et avvik er brudd på lover og forskrifter, etablerte prosedyrer og rutiner, skade på ansatte og uønskede hendelser knyttet til det fysiske og psykososiale arbeidsmiljøet, f.eks. vold, trusler, hygieneforhold og inneklima.

Alle ansatte i Fauske kommune har et ansvar om å melde ifra når feil, skader eller uønskede hendelser inntreffer. Avviket skal da meldes i avviksmodulen i Riskmanager.

7. Varsling ved kritikkverdige forhold

Ved varsling av kritikkverdige forhold i virksomheten skal Fauske kommunes rutiner for dette følges. Varsling gjøres i RISK.

8. Personskade

Noen typer skade krever spesiell oppfølging. Dette gjelder personskade som fører til medisinsk behandling og/eller fravær og/eller fare for senskader. Ved slike tilfeller skal følgende skjemaer fylles ut:

- Melding om yrkesskade eller yrkessykdom påført under arbeid
  - Fylles ut og sendes til NAV lokalt
- Skademelding for ulykkes-/yrkesskader (KLP)
  - Fylles ut og scannes inn på vedkommendes personalmappe i Fokus

9. Samarbeidspartnere i HMS-arbeidet

Til bistand med HMS-arbeidet har Fauske kommune følgende samarbeidspartnere:

- Bedriftshelsetjenesten HEMIS
- NAV
- NAV Arbeidslivssenter
- KLP
- Statens Pensjonskasse (SPK)
- Arbeidstilsynet
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

FAUSKE KOMMUNE
Folkehelsekommunen der alle trives

Rettigheter og plikter ved sykefravær
-
Fauske kommune

Utarbeidet høsten 2015

Innhold

1. Fauske kommune som IA-bedrift 3
2. Generelt 3
3. Egenmelding 4
4. Egenmelding ved barns og barnepassers sykdom 4
5. Barn innlagt i institusjon 5
6. Sykmeldinger 6
7. Bestridelse av sykemelding/egenmelding 7
8. Syk tilkallingsvikar 7
9. Syk deltidsansatt som tar ekstravakt 8
10. Oppdragstakere 9
11. Gravid arbeidstaker 9
12. Sykepenger til ansatte som tar ut alderspensjon 9
13. Avtalepunkter og frister i sykfraværsoppfølgingen 10
14. Tilretteleggingsgruppen 11
15. Fritak fra arbeidsgiverperioden 11
16. Hvilke sykmeldinger finnes det? 12
17. Sykefravær og oppfølging etter 12 mnd 12
18. Etter 2 års fravær 13
19. Opparbeidelse av ny arbeidsgiverperiode og sykepengerett 13

1. Fauske kommune som IA-bedrift

Fauske Kommunes retningslinjer er utarbeidet i tråd med intensjonene for et godt IA arbeid. Dette betyr at arbeidsgiver og arbeidstaker/tillitsvalgte sammen skal bidra for å redusere sykefraværet og øke næreværet i kommunen.

Arbeidet er tuftet på forebygging, utvikling og oppfølging, fokus på nærvær for å redusere fravær. Arbeidsgiver er pliktig til å ha tett oppfølging av den som er fraværende fra jobb på grunn av sykdom. Arbeidstaker har rettigheter når arbeidsevnen reduseres, men har også klare forpliktelser for å få utløst rettighetene.
Nærmeste leder skal kontakte den syke første fraværsdag for å avklare følgende:

- Arbeidstakers funksjonsevne
- Hvor lenge fraværet antas å vare
- Om jobben har skyld i fraværet
- Om arbeidsgiver på noen måte kan tilrettelegge for den ansatte, eller om det er andre arbeidsoppgaver arbeidstakeren kan ha i en periode.

For å ha rett til sykepenger stilles det krav om aktivitet og medvirkning fra arbeidstakeren. Arbeidstakeren skal:

- Gi opplysninger om egen funksjonsevne
- Bidra til hensiktsmessige tiltak med tanke på tilrettelegging
- Bidra til utprøving av funksjonsevnen
- Medvirke til utarbeiding av oppfølgingsplan og delta i dialogmøter/oppfølgingsmøter

Dersom arbeidstaker ikke deltar på oppfølgingen kan retten til sykepenger opphøre.

Dersom sykefraværet vedvarer over tid skal arbeidsgiver:

- Kalle inn og gjennomføre samtaler og dialogmøter med den ansatte om arbeidsmuligheter
- Lage oppfølgingsplan sammen med den ansatte og sende den til sykemelder og NAV
- Dokumentere fortløpende om hvilke tiltak som er gjort, og evaluering av disse

Det vises videre til aktivitetsplikt etter 8 uker lengre ned på siden.

- NAVs retningslinjer for oppfølging av sykmeldte
- Fauske kommunes retningslinjer for oppfølging av sykmeldte
- Individuell oppfølgingsplan på papir (digital oppfølgingsplan skal benyttes der det er mulig)

2. Generelt

Hvis arbeidstaker blir syk skal vedkommende ringe så tidlig som mulig, og senest første fraværsdag begynnelse, til nærmeste leder eller dens stedfortreder og informere om fraværet og antatt lengde.

Sykefraværet skal ikke meddelses på SMS, facebook eller e-post. Dette gjelder uansett fravær; egenmelding, syke barn/ barnepasser eller sykmelding.

3. Egenmelding

Jf. folketrygdloven §8-23 og § 8-24, 8-27 og arbeidsmiljøloven §§ 12-2, 12-3, 12-4, 12-5, 12-9, 12-10

Partene er enige i at egenmelding som hovedregel skal benyttes før sykemelding, og brukes for hele dager. Dersom en ansatt blir syk i løpet av arbeidsdagen og må gå hjem, gis det permisjon med lønn.

Arbeidstaker må ha vært ansatt i to måneder før egenmelding kan benyttes.

Dersom arbeidstaker har vært i ulønnet permisjon over 14 dager må han/hun være tilbake i arbeid to måneder før egenmelding kan benyttes.

Skyldes avbrudd i arbeid bedriftspermittering, lovbestemt permisjon (svangerskaps-, omsorgs- eller fødselspermisjon, barn/barnepassers sykdom eller omsorg for/pleie av nærstående) eller militær/siviltjeneste må arbeidstaker være i arbeid i fire uker etter endt permisjon for å kunne benytte egenmelding.

Den enkelte ansatte har mulighet til å bruke 24 egenmeldte dager i løpet av 12 måneder. Det kan brukes inntil åtte sammenhengende dager i en egenmeldingsperiode. Blir man syk fra torsdag og fortsatt er syk mandag, telles fem egenmeldingsdager da disse er *påfølgende* dager.

Fravær utover åtte påfølgende dager må være dokumentert av lege (sykmelding).

Når det er brukt åtte egenmeldingsdager i løpet av en 16-dagers periode, må arbeidstaker jobbe i 16 sammenhengende dager for å kunne benytte seg av egenmelding igjen.

Egenmelding kan ikke brukes i kombinasjon med

- Gradert sykmelding
- Kombinasjon med uførepensjon fra KLP/SPK og arbeidsavklaringspenger fra NAV

Arbeidstaker kan bli fratatt muligheten for bruk av egenmelding dersom arbeidsgiver har rimelig grunn til å anta at fraværet ikke skyldes sykdom. Se Tap av retten til bruk av egenmelding.

Egenmelding skal leveres første arbeidsdag etter sykefraværet.

Etter lengre tids fravær (mer enn 16 dager) må arbeidstaker gjeninntre i hele sin stilling i 16 kalenderdager før retten til bruk av egenmelding igjen kan benyttes.

Når arbeidstaker har brukt 10 egenmeldingsdager i løpet av 12 måneder, skal nærmeste leder kalle vedkommende inn til en oppfølgingssamtale.

4. Egenmelding ved barns og barnepassers sykdom

Jf folketrygdloven § 9-5 og 9-6, arbeidsmiljøloven § 12-9

Egenmelding ved barns og barnepassers sykdom kan benyttes til og med det året barnet fyller 12 år.

Arbeidstakere har rett til 10 dager fravær pr kalenderår, eller inntil 15 dager dersom arbeidstaker har omsorg for mer enn to barn. Dagene/deler av dagene kan også benyttes dersom barnet må til legeundersøkelse eller annen oppfølging i forbindelse med sykdom.
For enslige forsørgere kan 20 dager benyttes.
For enslige forsørgere av 3 barn eller mer kan 30 dager benyttes.
Dette gjelder også hvor man er to om omsorgen hvor den ene har nedsatt funksjonsevne, innlagt i helseinstituasjon som langtidspasient eller tilsvarende forhold. For overføring av omsorgsdager til den ene av forsørgerne må vedtak fra NAV om fordeling av omsorgspenger foreligge og leveres arbeidsgiver.

Barn med kronisk sykdom, langvarig sykdom og/eller nedsatt funksjonsevne kan arbeidstaker bruke 20 dager hvert kalenderår inntil det året barnet fyller 18 år.
Vedtak fra NAV må foreligge og leveres arbeidsgiver.

Dersom barnepasser er syk og ikke kan ivareta barnet, benyttes «syke barn-dager.»

Det kreves legeerklæring fra 4. dags fravær.

Syke barn-dager kan deles opp og brukes når barnet skal på helsekontroll/-undersøkelser, BUP, PPT og kjeveortoped.

Arbeidstaker kan bli fratatt muligheten for bruk av egenmelding ved barns og barnepassers sykdom dersom arbeidsgiver har rimelig grunn til å anta at fraværet ikke skyldes sykdom. Se Tap av retten til bruk av egenmelding.

5. Barn innlagt i institusjon

For barn under 12 år brukes egenmelding for syke barn fra dag 1-7 dersom barnet er innlagt i institusjon. Det søkes om pleiepenger fra dag 8. Dette gjøres av behandlende lege. NAV innvilger pleiepenger fra dag 1 eller 8, avhengig av diagnose.

Innvilges pleiepengene fra dag 8, må egenmelding for syke barn leveres arbeidsgiver for dag 1-7 sammen med innlevering av søknad om pleiepenger.

For barn over 12 år som er innlagt i institusjon, har ikke arbeidstaker krav på å være hjemme med lønn fra verken arbeidsgiver eller NAV.

For å få dekt frafallet av inntekt kan arbeidstaker søke om følgende:

- Velferdspermisjon med eller uten lønn
- Ta kontakt med fagforening vedrørende eventuell forsikring
- Ta kontakt med forsikringsselskap dersom man har privat barneforsikring

5.1 Opplæringspenger

Det kan søkes om opplæringspenger fra NAV dersom arbeidstaker har inntektstap for å delta på kurs eller annen opplæring som er nødvendig for å kunne ivareta et langvarig sykt eller funksjonshemmet barn han eller hun har omsorg for.

6. Sykmeldinger

HTA kap 1 § 8.2.2 og Folketrygdloven §8-12

Etter HTA kap 1. § 8.2.2 har arbeidstakere rett til lønn under sykdom fra første sykedag dersom vedkommende har tiltrådt stillingen.

Når en arbeidstaker har mottatt sykepenger i til sammen 248 dager (lørdag og søndag ikke inkludert) i løpet av ***tre år***, opphører retten til lønn under sykdom. I tillegg kommer arbeidsgiverperioden på 16 dager og ferieavvikling.

En arbeidstaker som har vært helt arbeidsfør i 26 uker etter at han sist fikk lønn under sykdom, har opparbeidet seg ny rett til sykepenger.

Dersom arbeidstaker ikke er tilbake i arbeid etter ett år må det søkes om ytelser fra NAV og/eller aktuell pensjonskasse.

Arbeidstaker plikter å bidra til å finne løsninger som kan ha betydning for å komme raskere tilbake i arbeid. Arbeidstaker må være innstilt på å gjøre andre arbeidsoppgaver enn det ordinære så fremst arbeidsgiver kan tilrettelegge for, og at arbeidstaker er kvalifisert for dette. Om arbeidstaker ikke medvirker i dette, kan NAV vurdere stans av sykepenger.

Ved legemeldt fravær skal sykmeldingen håndteres på følgende måte:

Oppfordre den ansatte til å benytte digital sykmelding.

- Når den ansatte leverer sykmelding i papirform, oppfordre de til å følge lenken de har fått på mail/sms, for å levere sykmelingen digitalt
- Hvis den ansatte absoluttt ikke ønsker å benytte seg av digital sykmelding, går prosessen i papirform som tidligere
    - Del B beholder den sykmeldte selv
    - Del C oppevares hos leder/på arbeidsplassen
    - Del D sendes lønn etter at leder har registrert fraværet i HRM

Hvis den ansatte benytter seg av sykmeldingen digitalt, skal IKKE del D leveres til lønn. Refusjonskravet (del D) sender den ansatte selv digitalt, og refusjonen kommer raskere til arbeidsgiver.

Når den ansatte søker om refusjon av sykepenger, skal leder påse at opplysningene stemmer. Hvis de ikke gjør det må leder gi beskjed til den ansatte som igjen må endre opplysningene.

Når leder får en digital sykemelding fra en ansatt, skal fraværet registreres i HRM (og i Notus for de som bruker det).

Hvis du blir oppgitt som leder for en ansatt som du ikke er leder for, må du gi tilbakemelding til personal. Vær oppmerksom på at sykmeldinger fra sykehus eller annen behandler enn fastlege (f.eks. manuellterapeut) foreløpig ikke sendes ut digitalt.

7. Bestridelse av sykemelding/egenmelding

Arbeidsgiver kan bestride en sykmelding dersom en har grunn til å tro at sykmeldingen/egenmeldingen ikke er reell, og dersom arbeidsgiver kan tilrettelegge for arbeidstakeren.

Arbeidsgiver må kalle arbeidstaker inn til samtale for å legge frem hvordan arbeidet kan tilrettelegges. Arbeidstaker plikter å være løsningsorientert for å finne gode alternativer.

Det skal tungtveiende medisinske grunner til for ikke å prøve ut tilretteleggingen. Dersom arbeidstakeren stiller seg negativ til tilretteleggingen skal vedkommende gjøres oppmerksom på at retten til sykepenger da kan opphøre.

Dersom arbeidstakeren ikke går med på tilretteleggingen skal det enten, sendes skriftlig brev til lokalt NAV-kontor med kopi til arbeidstakeren, eller til arbeidstaker med kopi til lokalt NAV-kontor. E-post godtas ikke.
For ytterligere informasjon og maler for brev trykk her. Dokumentmaler i punkt 5.

Nærmeste leder må gi lønningskontoret beskjed om at lønnsutbetaling stoppes til saken er ferdigbehandlet hos NAV.

Se Trygdens ansvar når arbeidsgiveren ikke betaler og Forskrift om behandling av tvister i arbeidsgiverperioden.

8. Syk tilkallingsvikar

Jf Folketrygdloven § 8-23 og 8-24

Tilkallingsvikarer kjennetegnes ved at de tar enkeltstående vikartimer/dager og har ikke en fast forpliktende arbeidsavtale utover dette.

Det kan være vanskelig for en tilkallingsvikar å tjene opp retten til å bruke egenmelding. Rett til bruk av egenmelding opparbeides etter to måneder. Når den først er tjent opp kan det være vanskelig å beholde retten, fordi alle opphold på mer enn 14 dager vil medføre at retten til bruk av egenmelding må tjenes opp på nytt.

8.1 Rett til bruk av egenmelding – timelønnet vikar

For å kunne bruke egenmelding på en planlagt tilkallingsvakt, må tilkallingsvikaren innfri alle følgende punkter:

- Opparbeidet seg rett til bruk av egenmelding. Arbeidstakeren må ha jobbet i to måneder (gjelder dato til dato)
- Må ha hatt vakter i løpet av de siste 14 dagene
- Arbeidstakeren må ta tiltrådd vakten

  Avtales flere vakter på samme tidspunkt må arbeidstakeren tiltre den første vakten for å ha rett til bruk av egenmelding.

  Dersom en og en vakt avtales må han tiltre hver enkelt vakt for at egenmelding kan benyttes.
  Egenmelding kan ikke brukes på deler av dagen, og kan da heller ikke brukes på enkeltstående vakter til tross for at retten til bruk av egenmelding er oppbarbeidet.

Dersom en tilkallingsvikar blir syk under vakten gis permisjon med lønn for resten av arbeidsdagen.

- Sykefravær på vakter som utløser overtid, blir ikke lønnet, verken som timelønn eller overtid med mindre en går hele vakten. Tiden man har vært på jobb lønnes etter gjeldene lov og avtaleverk.

8.2 Rett til sykepenger – timelønnet vikar

Dersom arbeidstaker ikke har rett til bruk av egenmelding vil han kunne ha rett til sykepenger etter folketrygdlovens § 8-4.

For å få rett til sykepenger må arbeidstaker ha vært i jobb i minst 4 uker umiddelbart før han eller hun ble arbeidsufør.

Dersom det er 14 dager eller mer siden sist arbeidstakeren var i arbeid hos arbeidsgiver, anses ansettelsesforholdet som opphørt og retten til sykepenger i arbeidsgiverperioden må opparbeides på nytt.

Arbeidsgiver plikter å betale sykepenger i arbeidsgiverperioden (de 16 første dagene) dersom arbeidstakeren har vært ansatt i 4 uker på følgende:

- Avtalte vakter
- Ikke avtalte vakter

Arbeidsgiver må se på sannsynligheten for at arbeidstakeren ville fått vakter dersom vedkommende ikke hadde blitt syk ut fra gjennomsnitt av antall vakter de tre siste månedene på ordinær lønn.
Sannsynligheten legges til grunn dersom det i de siste tre måneder før sykemeldingstidspunktet ikke har vært et avbrudd på 14 dager eller mer mellom de enkelte arbeidsforhold. Tre måneder må tolkes bokstavlig.

Fraværet må dokumenteres med legeerklæring.

Dersom rett til bruk av sykepenger eller egenmeldinger ikke er opparbeidet har ikke arbeidsgiver lønnsplikt for fraværet. Det vil si at arbeidstaker ikke får utbetalt lønn.

Tilkallingsvikaren må selv ta kontakt med NAV for å høre om det er mulig å få vurdert sykepengeerstatning dersom fraværet er over tid.

9. Syk deltidsansatt som tar ekstravakt

Folketrygdloven §8-18

Arbeidstakere som jobber deltid og i tillegg tar ekstravakter hos samme arbeidsgiver har rett til sykepenger i arbeidsgiverperioden for avtalte og sannsynlige ekstravakter dersom arbeidstaker har vært ansatt i 4 uker i deltidsstillingen, uavhengig om vaktene er tiltrått eller ikke.

10. Oppdragstakere

Avlastere er å anse som ansatt i kommunen og følger særavtale SGS1030

En oppdragstaker er for eksempel støttekontakt, fosterhjem, besøkshjem og andre personer som utfører ulike former for oppdrag for kommunen.

Oppdragstakere er ikke å anse som ordinær arbeidstaker, og har ikke rett til sykepenger fra arbeidsgiver i arbeidsgiverperioden.

Legeerklæring leveres til NAV og sykepenger utbetales derfra dersom retten til sykepenger er opprettholdt.

11. Gravid arbeidstaker

Dersom en arbeidstaker er sykmeldt på grunn av svangerskapsrelatert sykdom og tilrettelegging eller omplassering til annet arbeid i virksomheten ikke er mulig, skal arbeidsgiver utbetale sykepenger i arbeidsgiverperioden som normalt og deretter kreve refusjon av NAV. Skjema finner du her: Søknad om unntak fra arbeidsgiveransvar

Behovet for omplassering må dokumenteres av lege/jordmor i tråd med NAV sine krav til dokumentasjon.

Arbeidstaker som omplasseres etter denne bestemmelsen eller mottar svangerskapspenger har rett til full lønn frem til foreldrepermisjonen starter.

Det bør i vaktordninger legges til rette for at gravide arbeidstakere etter 28. svangerskapsuke kan ha en arbeidssituasjon som ikke medfører unødig belastning.

12. Sykepenger til ansatte som tar ut alderspensjon

jf. HTA kap. 1, § 8.2

12.1 Ansatte mellom 62 og 67 år

Har rett til sykepenger etter de ordinære reglene i folketrygdloven. Det betyr at denne gruppen har fulle sykepengerettigheter så fremst retten til sykepenger er opparbeidet og de er i arbeid.

12.2 Ansatte over 67

Etter HTA § 8.2.2 har arbeidstakere som fortsetter i tjenesten etter fylte 67 år, rett til full lønn under sykdom i 60 dager, jf. folketrygdloven § 8-51. Etter utløp av stønadsdagene utbetaler arbeidsgiver differansen mellom full lønn og pensjon i inntil 50 uker.

13. Avtalepunkter og frister i sykfraværsoppfølgingen

Se også Oppfølgingsrutine av sykemeldte

13.1 Før sykefravær – dialogmøte 0

Når arbeidstaker kjenner på belastning, helseproblemer som går ut over arbeidsevne uavhengig av om arbeidet er direkte årsak, skal vedkommende kontakte sin leder for å informere om dette. Sammen skal det utarbeides en oppfølgingsplan hvor tilrettelegging og muligheter er tema. Hensikten er å forhindre at den ansatte får sykefravær. Det oppfordres til dialog med leder før lege oppsøkes.

13.2 4 uker

Senest innen 4 uker skal arbeidsgiver lage en oppfølgingsplan i sammarbeid med arbeidstaker, om dette ikke ble gjennomført i dialogmøte 0. I tilfeller hvor det er åpenbart unødvendig ser en bort fra dette. For ansatte som leverer sykmelding digitalt skal oppføgingsplanen også utarbeides digitalt og skal da fortløpende holdes oppdatert. Oppfølgingsplanen ***skal*** sendes sykemelder og NAV.

13.3 7 uker

Senest innen 7 uker skal arbeidsgiver innkalle arbeidstaker som er helt sykmeldt til et dialogmøte, med mindre det er åpenbart unødvendig. Møtet skal avholdes for arbeidstakere som er gradert sykmeldt hvis arbeidsgiver, arbeidstaker eller sykmelder mener det er hensiktsmessig. Ved behov kan andre aktører, som for eksempel sykmelder, bedriftshelsetjenesten, NAV og/eller tillitsvalgt/verneombud delta. Arbeidstaker må samtykke dersom sykmelder innkalles.

Det bør vurderes om den sykemeldte, uavhengig av sykemeldingsgrad skal meldes opp i kommunens tilretteleggingsgruppe.

13.4 8 uker – aktivitetsplikt

Aktivitetsplikten innebærer at man senest innen 8 uker så langt som mulig skal prøve seg i delvis arbeid eller annen arbeidsrettet aktivitet for å ha rett til sykepenger. Dersom den sykemeldte ikke er i arbeidsrettet aktivitet ved 8 ukers-tidspunktet, vil NAV vurdere midlertidig stans av sykepenger.

Dersom tilrettelegging ikke er mulig, skal arbeidsgiver dokumentere dette til NAV og sykemelder via oppfølgingsplan.

For fortsatt å ha rett til sykepenger med 100 % sykmelding, må sykmelder i tillegg dokumentere at det foreligger tungtveiende medisinske grunner som hindrer at arbeidstaker kan være i arbeidsrelatert aktivitet.

NAV sender ut varsel om midlertidig stans av sykepenger til den ansatte med kopi til leder. I brevet oppfordres den sykemeldte til å kontakte arbeidsgiver for å snakke om tilpasninger i form av tilrettelegging eller gradert sykemelding på arbeidsplassen, slik at arbeidet kan gjenopptas. Leder må umiddelbart sende beskjed til lønningskontoret slik at det ikke betales ut lønn som ikke refunderes fra NAV.

Dersom det er foretatt feilaktig lønnsutbetaling, og det er vedtak fra NAV om permanent stans av sykepenger, vil dette bli avregnet av utestående feriepenger. Alternativt vil arbeidstakeren bli innkalt til møte med arbeidsgiver for å se på mulighetene for en tilbakebetalingsplan.

13.5 26 uker

Senest innen 26 uker skal NAV-kontoret innkalle arbeidstaker og arbeidsgiver til dialogmøte 2. Begge parter har møteplikt. Sykmelder skal delta hvis NAV mener det er hensiktsmessig. Arbeidsrettede tiltak skal vurderes. Alle parter kan be om at dialogmøte 2 blir gjennomført tidligere.

Ved behov kan alle parter be om at NAV innkaller til et dialogmøte 3.

13.6 52 uker

Senest innen 1 år, som er maksimal tid for sykepenger, skal NAV-kontoret på ny vurdere rettigheter og behov for arbeidsrettede tiltak.

14. Tilretteleggingsgruppen

Fauske Kommune har en tilretteleggingsgruppe som består av nærmeste leder, personalkontoret, NAV, NAV Arbeidslivssenter, og den ansatte.
Sykemelder kan delta ved behov etter forespørsel fra arbeisgiver, dersom det lar seg gjøre. I tilretteleggingsgruppen er fokuset på arbeidsevne, ikke på diagnose.

Målet for gruppen er å finne ut hvordan arbeidstakeren skal kunne stå i arbeid, om det er muligheter for å tilrettelegge og/eller omplassere, eller om det skal søkes andre ytelser fra NAV, KLP eller SPK.

Ofte er det nødvendig med en arbeidsevnevurdering fra bedriftshelsetjenesten for å kartlegge restarbeidsevne.

For mer info om tilretteleggingsplikten, se «Tilrettelegging».

NAV har utarbeidet en IA-funksjonsvurdering, «En samtale om arbeidsmuligheter» og en brosjyre «Forebygging og oppfølging – To sider av samme sak» som kan være en god veiledning.

15. Fritak fra arbeidsgiverperioden

Dersom en ansatt har høyt sykefravær på grunn av kronisk lidelse eller diagnose kan arbeidsgiver søke om fritak for arbeidsgiverperioden. Det må vises til høyt sykefravær over tid. Det er arbeidsgiver som søker, men det er arbeidstaker som får svar fra NAV og må melde dette til arbeidsgiver. Fritaket gjelder for en gitt periode.
Skjema for å søke fritak for arbeidsgiverperioden

16. Hvilke sykmeldinger finnes det?

Arbeidstaker kan friskmelde seg dersom han ikke lenger har behov for den utstedte sykemeldingen. Dersom dette gjøres skrives det på egenerklæringen på sykemeldingen slik at dette rapporteres til NAV.

16.1 Avventende sykmelding

Arbeidstakeren har en avventende sykmelding fra legen hvor sykemelding kan unngås om arbeidsplassen tilrettelegger. Arbeidsgiverperioden teller som normalt de første 16 dagene.

16.2 Gradert sykmelding

Arbeidstaker er sykmeldt i en prosentandel av sitt ordinære arbeid.
Måten gradert sykmelding avvikles på må den ansatte være delaktig i.

Eksempel: Ved 50 % gradert sykemelding må arbeidstaker og arbeidsgiver ha dialog om det skal:

- *jobbes fulle dager med 50 % av arbeidsoppgavene i løpet av hele arbeidsdagen*
- *jobbes halve dager*
- *jobbes annenhver dag*

16.3 100 % sykmeldt

Arbeidstakeren er 100 % arbeidsufør og det er ikke mulighet for tilrettelegging i sykmeldingsperioden.

17. Sykefravær og oppfølging etter 12 mnd

Den sykmeldte mister sykepengerettigheten sin når vedkommenede har mottatt lønn under sykdom i til sammen 248 dager de tre siste år, jf punkt 4. Dersom arbeidstakeren ikke kan komme tilbake i arbeid av helsemessige årsaker må det søkes NAV om stønad. Det gjøres en individuell vurdering i hvert enkelt tilfelle hos NAV om dette innvilges. Denne søknaden bør foreligge NAV i god tid før maks-dato når sykepengerettigheter opphører.

Arbeidstaker må levere dokumentasjon til arbeidsgiver på eventuelt videre fravær. Dette kan være legeerklæring/sykemelding.

Annen dokumentasjon på fraværet kan være:

- Vedtak fra NAV om arbeidsavklaringspenger
- Innvilgelse av uførepensjon fra pensjonsordningen (KLP/SPK)
- Permisjonssøknad

Leveres ikke dokumentasjon, forventes det at arbeidstaker møter på jobb.

For ansettelse i den sykemeldtes fravær vises det til kommunens tilsettingsrutiner.

17.1 Videre oppfølging etter maksdato for sykepengerettigheter

Når en arbeidstaker har vært sykmeldt i ett år og gått over på AAP fra NAV eller andre ytelser fra pensjonsordningen, skal den ansatte fortsatt ha dialog med sin leder.
Målet er at arbeidstakeren skal komme tilbake helt eller delvis i jobb. Arbeidstaker plikter å delta i oppfølgingen.

18. Etter 2 års fravær

Arbeidsforholdet opphører etter ett års sykemelding og ett år på AAP dersom:

- Arbeidstakeren ikke er under behandling
- Det er sannsynlig at arbeidstaker ikke vil gjenninntre i hele eller deler av stillingen innen rimelig tid. Rimelig tid ansees som 2-4 måneder
- Det foreligger vedtak om uførhet
- Arbeidsgiver har fulgt opp arbeidstaker i henhold til gjeldene reglement

Dersom oppsigelse ikke mottas, vil arbeidsgiver vurdere oppsigelse der vanlige formkrav og oppsigelsesfrister følges.

Arbeidstakere som fratrer på et slikt grunnlag har fortrinnsrett til kvalifisert stilling i tre år etter oppsigelsesdato. Arbeidstaker må selv kreve dette.

19. Opparbeidelse av ny arbeidsgiverperiode og sykepengerett

Arbeidsgiverperioden

Arbeidsgiverperioden er de 16 første dagene av et fravær. Når arbeidsgiver har utbetalt en full arbeidsgiverperiode, må arbeidstaker være **helt** arbeidsfør og ha gjenopptatt arbeidet i 16 kalenderdager før rett til ny arbeidsgiverperiode er opptjent.

Å gjenoppta arbeidet

Å gjenoppta arbeidet vil si at arbeidstaker må **fysisk** gjenoppta arbeidet og jobbe i den utstrekning arbeidsavtalen tilsier.

- Arbeidstakere kommer tilbake i gradert stilling etter sykefravær vil ***ikke*** opparbeider seg ny arbeidsgiverperiode før arbeidet er gjenopptatt ihenhold til arbeidsavtale i 16 kalenderdager
- Ved sykemelding umiddelbart før ferie, vil ikke opptjeningen starte før arbeidstaker har gjenopptatt arbeidet etter ferien

Dersom arbeidsavtalen endres tilsvarende faktisk arbeid vil arbeidsgiverperioden opparbeides etter 16 dager.

Konsekvenser for ansatte som er kommet gradert tilbake i arbeid etter sykefravær

1. Ansatte som mottar uførepensjon fra KLP/SPK og som **har endret arbeidsavtalen** tilsvarende faktisk arbeid, vil ha opparbeidet seg ny arbeidsgiverperiode etter 16 dager og ny sykepengerett etter 26 uker.

   I praksis betyr det

- Arbeidstaker kan levere egenmelding etter 16 dager i arbeidsgiverperioden
- Arbeidstaker har ny sykepengerett etter 26 uker
- Lønn stoppes fra 17. dag dersom arbeidstaker ikke har ny sykepengerett
- Arbeidstaker må melde fra til KLP/SPK om økt uførhet i perioden

2. Ansatte som mottar uførepensjon fra KLP/SPK og som **ikke har endret arbeidsavtalen** tilsvarende faktisk arbeid, vil ikke opparbeide seg ny arbeidsgiverperiode før arbeidet er gjennopptatt i sin helhet.

Før 26 uker **Ikke endret arbeidsavtalen tilsvarende faktisk arbeid** **Ikke opparbeidet seg ny sykepengerett**
• Ikke gjennopptatt hele stillingen
• Mottar gradert uførepensjon fra KLP/SPK
• Har ikke opparbeidet seg ny sykepengerett
• Har ingen arbeidsgiverperiode
• Må legitimere fraværet i form av sykemelding
• Lønn skal stoppes fra første fraværsdag
• Arbeidstaker er selv ansvarlig å melde fra til KLP/SPK om økt uførhet i perioden

Etter 26 uker **Ikke endret arbeidsavtalen tilsvarende faktisk arbeid** **Opparbeidet seg ny sykepengerett**
• Ikke gjennopptatt hele stillingen
• Mottar gradert uførepensjon fra KLP/SPK
• Har opparbeidet seg ny sykepengerett
• Har ingen arbeidsgiverperiode
• Må legitimere fraværet i form av sykemelding
• Refusjon fra NAV fra første fraværsdag
• Arbeidstaker er selv ansvarlig å melde fra til KLP/SPK om økt uførhet i perioden dersom fraværet medfører lønnstrekk

Mottar arbeidsavklaringspenger fra NAV **i tillegg til uførepensjon fra KLP/SPK**
• Ikke gjennopptatt hele stillingen i henhold til arbeidsavtale
• Mottar ytelser fra NAV
• Har ikke opparbeidet seg ny sykepengerett
• Har ingen arbeidsgiverperiode
• Må legitimere fraværet i form av sykemelding
• Lønn skal stoppes fra første fraværsdag

• Arbeidstaker melder selv til KLP/SPK om økt uførhet i perioden

Arbeidstakere med fritak for arbeidsgiverperioden
• Jobber i henhold til arbeidsavtale
• Har levert vedtak fra NAV om fritak for arbeidsgiverperioden
• Kan bruke egenmelding om ikke sykemeldt
• Det søkes refusjon fra første dag

Utskriftsdato:	Godkjent dato:	Revideres innen:	Høy risiko:
28.05.2019	01.07.2015	01.07.2019	Ikke vurdert
Antall sider:	**Godkjent av:**	**Revideres av:**	**Aktuell for:**
6	Ingrid Alterskjær	Ann-Sølvi Johansen	Hele Fauske kommune

Oppfølging av sykmeldte

Fauske Kommune er IA-bedrift. Egenmeldinger skal som hovedregel benyttes før sykmelding.

Arbeidstaker kan når som helst meldes kommunens tilretteleggingsgruppe dersom vedkommende er sykemeldt eller står i fare for å bli det. For øvrig vises det til Rettigheter og plikter ved sykefravær.

Når	Arbeidstaker plikter	Nærmeste leder	Merknad/referanse
Før sykdom	Når arbeidstaker begynner å kjenne helseproblemer som går ut over arbeidsevne, og vurderer å oppsøke lege for dette, oppfordres den ansatte alltid å gå til sin nærmeste leder først for å vurdere tilretteleggingsmuligheter.	Leder er åpen for tilrettelegging, og fyller, sammen med arbeidstaker, ut IA-funksjonsvurdering. Hvis den ansatte fortsatt må til legen, skal den medbringes.	Arbeidstaker skal medvirke i sykefraværsoppfølgingen jf. Arbeidsmiljøloven § 2-3
1. fraværsdag	Arbeidstaker skal så tidlig som mulig ringe nærmeste leder (om nødvendig dens stedfortreder) for å: • melde fra om sykefraværet • melde hvor lenge fraværet antas å vare	Nærmeste leder avklarer: • om sykefraværet er arbeidsrelatert • arbeidstakers funksjonsevne, ev. muligheter for tilrettelegging Avtale neste samtale/ oppfølging i egenmeldingsperioden.	• 24 egenmeldingsdager i løpet av 12 måneder. • Kan bruke 8 sammenhengende kalenderdager. • Dersom 8 egenmeldingsdager blir brukt i løpet av en 16-dagersperiode må arbeidstaker jobbe i 16 dager uten fravær for å kunne bruke egenmelding igjen. Arbeidstaker må være ansatt i 2 måneder før egenmelding kan benyttes. Jf folketrygdloven § 8.

			OBS – egne regler for timelønnet personell og pensjonister. Se Rettigheter og plikter ved sykefravær.
1-8 dagers fravær (korttidsfravær)	Egenmelding leveres nærmeste leder første arbeidsdag etter fravær.	Nærmeste leder ringer arbeidstaker etter 3-4 dager • spør hvordan det står til • får en antydning om fraværets lengde. Ved hyppig korttidsfravær skal leder be om en avklarende samtale.	Ved mistanke om misbruk av retten til bruk av egenmelding, se Tap av retten til bruk av egenmelding
Etter 8 dagers sykefravær	Arbeidstaker tar kontakt med nærmeste leder pr telefon/personlig for å informere om videre fravær: • Vurdere om fraværet skyldes forhold på arbeidsplassen. Arbeidstaker skal sende/levere sykemelding til nærmeste leder.	Nærmeste leder skal ha en samtale med arbeidstakeren og vurdere behov for tilrettelegging. Ved legemeldt fravær fram i tid, fyller arbeidsgiver, i samarbeid med arbeidstaker, ut oppfølgingsplan. Se på mulighetene for med gradert sykemelding.	
Senest innen 4 uker	Delta i utarbeidelsen og gjennomføringen av oppfølgingsplan Bidra til å finne løsninger	Nærmeste leder lager/oppdaterer oppfølgingsplan sammen med arbeidstaker. Unntak er i tilfeller hvor det er åpenbart unødvendig.	Oppfølgingsplan sendes til sykemelder og NAV.

Senest innen 7 uker Dialogmøte 1	Arbeidstaker har møteplikt til dialogmøter hvis ikke medisinske grunner forhindrer det: • Arbeidstaker skal gi beskjed til nærmeste leder dersom han/hun ønsker at sykemelder skal delta • Arbeidstaker kontakter selv tillitsvalgt/andre dersom en ønsker bistand fra disse • Arbeidstaker skal gi beskjed til nærmeste leder om hvem som skal delta	Nærmeste leder skal innkalle til dialogmøte 1 • ved 100 % sykemelding - med mindre det er åpenbart unødvendig • ved gradert sykemelding dersom det er hensiktsmessig • Ved behov kan for eksempel sykemelder, bedriftshelsetjenesten, NAV og/eller tillitsvalgte kalles inn av arbeidsgiver • Arbeidstaker må samtykke i at sykemelder deltar	
Innen 8 uker	Arbeidstaker skal så langt som mulig prøve seg i delvis arbeid eller annen arbeidsrettet aktivitet for å ha rett til sykepenger. Det kreves en utvidet legeerklæring som dokumenterer at det er tungtveiende medisinske grunner som hindrer aktivitet.	Arbeidsgiver skal så lagt som mulig legge til rette for at arbeidstaker får prøve seg i arbeidsrettet aktivitet.	Aktivitetsplikt inntrer etter 8 uker. Dersom den sykemeldte ikke er i aktivitet ved 8 ukerstidspunktet vil NAV vurdere midlertidig stans av sykepengene. Dersom tilrettelegging ikke er mulig skal dette dokumenteres via oppfølgingsplan til NAV.

Innen 6 måneder Dialogmøte 2	Pliktig deltakelse på dialogmøte 2 i regi av NAV med mindre det er medisinske grunner som forhindrer dette Arbeidstaker skal medvirke til å finne løsninger Arbeidstaker og arbeidsgiver kan be NAV om et tidligere møte	Pliktig deltagelse på dialogmøte 2 i regi av NAV Nærmeste leder skal sende inn revidert oppfølgingsplan til NAV senest en uke før møtet – denne skal sendes digitalt Arbeidstaker og arbeidsgiver kan be NAV om et tidligere møte	NAV kaller inn arbeidstaker og arbeidsgiver, samt sykemelder dersom behov Alle parter er pliktig til å delta i møter innkalt av NAV
10-12 måneder Dialogmøte 3		Nærmeste leder kaller inn til samtale for å diskutere gjenopptakelse av arbeid og eventuelt behov for tilrettelegging Informere om: • KLP/SPK • NAV • Når opparbeides nye sykepengerettigheter	Arbeidstaker, nærmeste leder eller sykemelder kan be NAV om å kalle inn til dialogmøte 3 Det er viktig at arbeidstaker henvises til personalkontoret for å søke ytelser via KLP/SPK. Dette fordi KLP/SPK kan i noen tilfeller dekke deler av lønnsbortfallet ved overgang til AAP fra NAV – og fordi arbeidstaker skal få en uførepensjon og stå innmeldt i den stillingsprosenten vedkommende hadde ved arbeidsuførheten inntraff.
Fra 1 år	Arbeidstaker og sykemelder bør vurdere om det er behov for: • bistand fra NAV • å søke om arbeidsavklarings-penger (AAP)	Nærmeste leder skal melde fra til lønningskontoret om lønnstopp dersom arbeidstaker ikke kommer tilbake i arbeid etter at sykepengerettighetene opphører (maksdato)	

	Rett til sykelønn opphører. Dersom arbeidstaker ikke kommer tilbake i arbeid stopper lønnsutbetaling fra arbeidsgiver. Gyldig dokumentasjon på at arbeidstaker ikke kommer tilbake i arbeid (helt/delvis) må leveres arbeidsgiver. Dette kan være: • sykemelding • vedtak fra NAV • innvilget permisjon	Fraværet skal registreres i HRM etter 12 måneder; permisjon uten lønn, arbeidsavklaringspenger m.m.	
12-24 måneder		Ha samtaler med arbeidstakeren for å avklare om vedkommende kommer tilbake i jobb/ status.	Arbeidsforholdet opphører etter ett års sykemelding og ett år på AAP dersom: • arbeidstaker ikke er under behandling • arbeidstaker ikke kommer tilbake i hele eller deler av stillingen innen rimelig tid. Rimelig tid ansees som 2-3 måneder. Det vises til Rettigheter og plikter ved sykefravær.

Eksempler på tilfeller hvor dialogmøtet kan være åpenbart unødvendig

- Tilfeller med alvorlige sykdomstilstander hvor det kan fastslås at vedkommende arbeidstaker ikke vil være i stand til å vende tilbake til arbeid
- Tilfeller der det er åpenbart at arbeidstaker innen kort tid uansett vil vende tilbake til full jobb uten tilretteleggingstiltak
- Tilfeller der det allerede er iverksatt tilretteleggingstiltak på arbeidsplassen som fungerer, og det er åpenbart at arbeidstaker uansett innen kort tid vil komme tilbake til full jobb
- Alvorlige sykdomstilstander hvor årsaken til sykmeldingen er av en slik art at møtet ikke kan gjennomføres på en hensiktsmessig måte (det forutsettes i slike tilfeller at møtet hvis mulig avholdes på et senere tidspunkt)

Arbeidsgiver må ha kontakt med den sykmeldte for å bringe på det rene om tilfellet kan falle inn under unntaket.

Tilrettelegging - hva betyr det?

Det må foreligge en funksjonsvurdering som tar utgangspunkt i hva arbeidstakeren kan eller ikke kan utføre av sine arbeidsoppgaver. Opplysninger kan innhentes fra lege dersom arbeidstaker samtykker.

Tiltak kan være:

- Fysisk eller ergonomisk tilrettelegging
- Endring av arbeidstid, tidskrav, tempo mm
- Omorganisering av arbeidet, rutiner eller funksjoner
- Anskaffelse/tilpasning av teknisk utstyr
- Endring/nye arbeidsoppgaver som kommunen har innenfor sin budsjettramme
- Opplæring/omskolering

Arbeidstaker kan meldes kommunens tilretteleggingsgruppe.

Arbeidstakers plikter

Arbeidstaker plikter til å medvirke i arbeidet med å utarbeide og gjennomføre oppfølgingsplanen. Dersom arbeidstaker ikke vil medvirke vil arbeidsgiver bli fritatt fra sin plikt til å utarbeide en oppfølgingsplan.

Arbeidstaker plikter å gi opplysninger om sin arbeidsfunksjon, men ikke plikt å gi medisinske eller private opplysninger.

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/7436 Arkiv sakID.: 19/1415	Saksbehandler: Ingrid K. Alterskjær

Sak nr.		Dato
004/19	Partssammensatt utvalg	04.06.2019
034/19	Formannskap	04.06.2019
029/19	Kommunestyre	13.06.2019

Rekruttering

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 04.06.2019

Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret slutter seg til prinsippet om at det er rådmann som drøfter med arbeidstakerorganisasjonene og drøfter aktuelle insentiver i forbindelse med intern og ekstern rekruttering av ansatte og fremlegger/rapporterer det for partssammensatt utvalg.

Rådmannens forslag til innstilling:

Kommunestyret slutter seg til prinsippet om at det er rådmann som drøfter med arbeidstakerorganisasjonene og beslutter aktuelle insentiver i forbindelse med intern og ekstern rekruttering av ansatte.

Partssammensatt utvalg 04.06.2019:

Behandling:

Nils-Christian Steinbakk (FL) foreslo:

Kommunestyret slutter seg til prinsippet om at det er rådmann som drøfter med arbeidstakerorganisasjonene og drøfter aktuelle insentiver i forbindelse med intern og ekstern rekruttering av ansatte og fremlegger/rapporterer det for partssammensatt utvalg.

FL's forslag ble vedtatt med 11 mot 1 (utdanningsforbundet) stemme avgitt for rådmannens forslag til innstilling.

PART- 004/19 Vedtak:

Innstilling til formannskapet:

Kommunestyret slutter seg til prinsippet om at det er rådmann som drøfter med arbeidstakerorganisasjonene og drøfter aktuelle insentiver i forbindelse med intern og ekstern rekruttering av ansatte og fremlegger/rapporterer det for partssammensatt utvalg.

Formannskap 04.06.2019:

Behandling:

Partssammensatt utvalgs innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 034/19 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret slutter seg til prinsippet om at det er rådmann som drøfter med arbeidstakerorganisasjonene og drøfter aktuelle insentiver i forbindelse med intern og ekstern

rekruttering av ansatte og fremlegger/rapporterer det for partssammensatt utvalg.

Sammendrag:

Følgende fremkommer i kommentar til kommunestyrets budsjettvedtak i K-sak 116/18 i pkt 5:

> *Kommunestyret ser behovet for å rekruttere og beholde kvalifisert arbeidskraft i Fauske kommune også i fremtiden. Dette gjelder i særdeleshet helsepersonell og pedagoger i skole og barnehage. Kommunestyret er opptatt av at Fauske kommune sikrer vekst og tilflytting av nye innbyggere. Da er det svært viktig at kommunen forblir attraktiv arbeidsgiver, dette for å sikre gode offentlige tjeneste for våre innbyggere. Med bakgrunn i dette ber kommunestyret rådmann utarbeide en rekrutteringsplan som fremlegges kommunestyret for behandling første halvår 2019.*

Kommunestyret vedtok gjeldende kompetanseplan i K-sak 148/12.
Den skal rulleres i løpet av 2020. Fokusområde 7 i planen tar for seg rekruttering.
Der fremkommer:

- *at en skal framskrive rekrutteringsbehovet*
- *at det kreves gode prosesser i forhold til egne ansatte med tanke på intern rekruttering*
- *at det er fokus på hvordan Fauske kommune kan markedsføres med tanke på ekstern rekruttering*

Rekrutteringsbehovet
Så langt har rådmann hvert år i budsjettsammenheng lagt fram rekrutteringsbehovet for stillinger utfra de hjemler som disponeres og de stillingskategorier som det har vært sterk konkurranse om:

> *Eks: lærere, barnehagelærere, helsefagarbeidere, sykepleiere, leger og ingeniører.*

Pr dato ser rekrutteringsbehov utfra alderssammensetningen slik ut:

Antatt rekrutteringsbehov faste stillinger (lavt estimert, og i tillegg kommer vikariater)
En kan i tillegg regne med 10 % turnover

Stillingstype	Antall	Gjennomsnitt st.brøk	Antatt rekrutteringsbehov							
			2019		2020		2021		2022	
			Ansatte 63-66 år	Ansatte 67 år	Ansatte 63-66 år	Ansatte 67 år	Ansatte 63-66 år	Ansatte 67 år	Ansatte 63-66 år	Ansatte 67 år
Barne og ungdomsarbeidere	28	79,76	0	0	0	0	0	0	1	0
Lærere	131	93,83	11	2	12	2	12	3	14	3
Barnehagelærere/ped.ledere	20	92,50	2	0	5	0	5	0	4	2
Helsefagarbeidere	122	73,00	10	0	14	1	14	4	12	4
Sykepleiere	85	88,71	3	0	8	0	8	1	10	3
Lege	10	86,80	0	0	0	0	0	0	0	0
Ingeniør	6	100,00	0	0	0	0	1	0	1	0
Stillinger uten særskilt krav til utdanning*	75	66,85	13	0	16	2	14	3	12	5
SUM	**477**	**85,18**	**39**	**2**	**55**	**5**	**54**	**11**	**54**	**17**

Det er ikke fremkommet differensiering på type lærerstillinger, type ingeniørstillinger, type helsefagstillinger. Dette har til enhver tid vært avhengig av interne og eksterne føringer, - alt fra lokalt avdekkede behov til endringer i lov og avtaleverk og statlige pålegg. Blant annet har pedagogreformen i barnehager ført til større behov for pedagoger og mindre behov for barne- og ungdomsarbeidere.

Videre har samfunnet sterkt fokus på digitalisering som igjen vil føre til nye og endrete stillingsbehov, bla i forhold til velferdsteknologi.

KS understreker følgende i sitt dokument om arbeidsgiverstrategi, «Stolt og unik»:

> *Kommunen bør konsentrere seg om to store arbeidsgiverutfordringer:*
> - *Evnen til utvikling og nyskaping*
> - *Tilgangen på og forvaltningen av egen arbeidskraft*

Kommunene er bærebjelken i velferdssamfunnet og representerer en infrastruktur som innbyggere og næringsliv er helt avhengige av. I kommunene er det medarbeiderne som skaper resultatene for innbyggere og brukere. En offensiv arbeidsgiverpolitikk som legger til rette for møtet mellom medarbeider og bruker eller innbygger blir avgjørende. Gapet mellom kommunens ressurser og forventningene fra omgivelsene vil bli enda større i framtiden.

«Rikdommens dilemma» handler om at den private levestandarden øker i form av høyere reallønner. Økningen skjer som følge av effektivisering i produksjonen av varer og tjenester i en global økonomi. Kommunen leverer befolkningsnære og bemanningsintensive tjenester i en lokal økonomi. De samme høye effektiviseringsgevinster vil ikke være mulig å oppnå i kommunene, men lønnsnivået i kommunene må likevel følge utviklingen. Når lønnsnivået øker sterkere enn produktiviteten, blir kommunesektoren stadig dyrere å drive. Økt levestandard fører samtidig til at mange innbyggerne ønsker å kjøpe tilleggstjenester.

Konkurransen med privat sektor om å utføre velferdsoppgavene kan også øke. Kommunenes arbeidskraftutfordringer vil være store framover. Dette vil kreve en betydelig innsats til å forvalte den arbeidskraften vi allerede har, og til å utnytte arbeidskraftreservene og evt. framtidig arbeidsinnvandring bedre. De demografiske endringene og «eldrebølgen» som kommer for fullt forsterker behovet for at kommunesektoren forbereder seg til bemanningsvekst.

Gapet mellom ressurser og forventninger, og mellom behov og tilgang på kvalifisert arbeidskraft, utfordrer kommunene til utvikling og nyskaping. En må videreutvikling noe av det bestående i en ny retning.
Studier viser at kommunene har stor evne til å forbedre og effektivisere eksisterende løsninger (utvikling), men har vanskeligere for å utvikle genuint nye løsninger (nyskaping). Utfordringene som kommunesektoren står overfor vil kreve mer nyskaping.
Fauske og Kommune-Norge som sådan må få fram våre fortrinn. Vi kan blant annet tilby trygge ansettelsesforhold med faglig utfordrende jobbinnhold i stadig endring, og en god pensjonsordning, - men det er ikke nok.

Kompetanseutvikling av egne ansatte
Kvalifiserte arbeidstakere er vår sterkeste ressurs og viktigste "arbeidskapital" i konkurransen med andre arbeidsgivere. Så langt har fokus mest vært rettet mot arbeidsgivers utfordringer med å rekruttere. Det kan synes som et paradoks at det har vært mindre oppmerksomhet rettet mot dem som faktisk er i jobbene i kommune-Norge. Vi må satse på begge deler.

Ved å satse på rekruttering og kompetanse vil vi:

- Utvikle og beholde medarbeidere
- Anskaffe ny og nødvendig kompetanse
- Etablere robuste fagmiljøer
- Øke medarbeidertilfredsheten
- Øke nærværet
- Skape et godt omdømme
- Rekruttere kompetente medarbeidere
- Gi tidsriktige og nødvendige tjenester

Tidligere ble arbeidssøkende spurt om hva de kunne tilføre bedriften, nå er situasjonen delvis snudd. Den søkende spør: "Hva kan arbeidsgiver tilby meg for at jeg skal investere min tid, arbeidskapasitet,

erfaring, kreativitet og motivasjon i denne organisasjonen?" Arbeidstakerne blir også stadig mer bevisste på hvilken leder de vil ha. Barrierene for å skifte arbeidsgiver er blitt langt mindre.

Flere og flere arbeidsgivere tilbyr karriereutvikling som en sterk konkurransefaktor i kampen om å tiltrekke seg og beholde den attraktive arbeidskraften. Karrierebegrepet har endret seg, fra posisjoner i et hierarkisk system, til den enkeltes subjektive opplevelse av egen livssituasjon og livskvalitet, forholdet mellom arbeid og fritid, ønsket om å utvikle og pleie gode relasjoner og få mer tid sammen med familie, venner og kolleger.

Partene i arbeidslivet må mer og mer drøfte – og bli enige om hva som kan virke stimulerende på arbeidsinnsats og faglig-/personlig utvikling, og iverksette tiltak en enes om. I det private næringsliv lages mer og mer personlige utviklings- og karriereplaner. De har definerte, personlige mål og har en tidshorisont for hver etappe. Medarbeiderne blir satt i fokus og får lov til å utvikle sine talenter, harmonisert med virksomhetens visjoner, mål og strategier. Rådmann mener dette vil være grunnleggende forutsetninger for å kunne rekruttere ny – og beholde og videreutvikle den attraktive arbeidskraften som allerede finnes hos oss.

Fauske kommune får gjennom sitt "medeierskap" i RKK god hjelp til kvalifisering av egne ansatte. Årlig innmeldes kompetaseutviklingsbehov fra enhetene som RKK så iverksetter opplæring i forhold til.
RKK bidrar også sterkt til fortløpende informasjon om og hjelp til å søke prosjektmidler for videre utvikling
Eks: Kompetanseløftet 2015 ga midler til kompetansetiltak for sosial og helsepersonell. Hovedmålet med kompetanseløftet 2015 var å sikre personell til kommunens omsorgtjenester og å øke andelen personell med høyere utdanning i omsorgen

Kompetanseutviklingen foregår hovedsakelig som følger:

70 % læring gjennom praksis i det daglige

- Interne møter/kurs
  - Erfaringsutveksling
  - Refleksjonsgruppe
  - Praksisfortellinger
  - Dilemmatrening
- Tverrfaglig samhandling
- Kollegaveiledning/støtte
- Inntak av lærlinger/studenter
- Jobbrotasjon
- Hospitering
- Veiledning
- Skolevandring
- Samhandling med frivillige organisasjoner, brukergrupper

20 % fokus på tilbakemelding

- Medarbeidersamtale
- Mentorordning
- Fadderordning
- Ledersamlinger
- Veiledningsgrupper
- Ekstern veileder
- Sparring fra leder eller kollega

10 % målrettet utvikling

- Fagbrev
- Universitet-/høyskoleutd.
- Videre-/etterutdanning
- Kurs
- Fagbøker, artikler etc.

Fauske kommunes kompetanseplan bidrar til å strukturere arbeidet med kompetanseutvikling, både på

avdelings-, enhets- og overordnet nivå.

Ved å kartlegge og analysere organisasjonens kompetanse og kompetansebehov blir det utarbeidet og iverksatt ulike tiltak for å i størst mulig grad kunne håndtere kompetanseutfordringene. Kompetanse, - både formell og uformell - , som kan mobiliseres bedre hos våre medarbeidere skal også inngå i denne kartleggingen.

Med utgangspunkt i organisasjonens behov, skal ansatte motiveres til å øke sine kunnskaper og styrke sin kompetanse. Fauske kommune skal vektlegge målrettet og planmessig opplæring og utvikling av sine ansatte gjennom interne og eksterne tilbud.

Ekstern rekruttering

Kontakt med utdanningsinstitusjoner og skoler
Å gi ungdommene et positivt og realistisk bilde av kommunesektoren er første skritt på veien til å sikre kommunen framtidig arbeidskraft. De som best kan formidle et slikt bilde er unge yrkesutøvere selv. De kjenner hverdagen og kan fortelle om denne i et språk og en form som andre unge kan identifisere seg med.

Yrkesveiledningen starter i ungdomsskolen, på noen skoler i 9. klasse, på andre i 10. klasse. Det er viktig å nå ungdom så tidlig som mulig i denne prosessen. Aktiv rekruttering kan begynne når som helst, for mange er arbeidsuka i 9. klasse det første møte med yrkeslivet. Arbeidsuka kan brukes aktivt av kommunen i rekrutteringsøyemed. Også elever på grunnkurs/videregående trinn 1 i helse- og sosialfag i videregående skole kan ha stor glede og nytte av å få informasjon om helse- og omsorgsfagene.

Praksis og partnerskapsavtaler
Kommunen kan bruke utplassering og praksisperioder som en aktiv del av rekrutteringen. For mange unge er en praksisperiode i løpet av skoleåret veien inn til et senere yrke. Noen elever har behov for utplassering et par timer i uka, andre kan få praksis integrert gjennom et helt utdanningsløp.
Videre er Fauske kommune en av medlemsbedriftene i Trainee Salten. Så langt har vi av økonomiske grunner ikke benyttet oss av tilbudet. En bør se på dette mulighetsrommet og vurdere en aktivisering.

Messer
Fauske kommune deltar med stand på yrkesmesser arrangert av de videregående skolene. Yngre yrkesutøvere er med på standen. Kommunen har også deltatt med stand på Universitetet, men ikke som en fast ordning. Dette kan innføres.

Hjemmesiden
Mange kommunale nettsider er ikke forlokkende for ungdommen. De fleste klikker seg raskt videre hvis de ikke straks finner svar på spørsmålene sine.
En egen ”knapp” med informasjon om jobbmuligheter for ungdom kan være en løsning, egne sider for ungdom en annen.

Lærlinger
I K-sak 53/07 ble det vedtatt at Fauske kommune til enhver tid skal ha 12 lærlinger i helsefag, - 6 førsteårs og 6 andreårs. Videre har vi fortløpende hatt lærlinger i IT- og barne-/ungdomsarbeiderfagene.

Fra 2015 til i dag:

Årstall	Barne-/ungdomsarb.	IKT	Helsefag	Sum

2015-17	5 + 2 lønnet av andre	2	9 + 6 praksiselever	18
2017-19	3 + 2 lønnet av andre	3	11	19
Totalt antall lærlinger våren 2019				14
Antall som tar fagbrev sommer høst 2019				6
Nye høst 2019	1	1	9	11
Totalt antall lærlinger fra september 2019				19

Med oppstart fra høsten 2019 er det gått ut tilbud til elleve, av disse er ni innen Helse og omsorg, en IKT og en BUA.
Noen av dagens lærlinger vil være ferdige med sin toårige læretid i løpet av sommeren eller tidlig høst. Totalt vil det da fra september være 19.
I tillegg kan NAV finansiere utdanningstilbud for personer som trenger fagbrev.

Framtidas Fauske
Kommunestyret vedtok i budsjett 2018 å etablere prosjektet «Framtidas Fauske». Erfaringene fra 2017 og 2018 forteller om et kritisk behov for effektivisering og omstilling i kommunen.

Dette blir særlig begrunnet med omstillingsbehovet rådmannen ser fremover innenfor helse og omsorg, grunnet demografisk utvikling og økende krav til sektoren gjennom samhandlingsreformen. Samhandlingsreformen har og vil fortsatt pålegge oss nye oppgaver, spesielt i forhold til utskrivningsklare pasienter, rus og psykiatri m.m., uten at kommunen vil bli kompensert for det i stor utstrekning.

Rådmannen har i årsmelding, økonomimelding og budsjett presisert at det er nødvendig å ta ned aktivitetsnivået i kommunen, - i første fase gjennom en nedskalering av aktivitetene i oppvekst, og en sterk vridning av tjenestene innen helse og omsorg.
For å få til dette er det presisert at en må gjennomgå hele organisasjonen og tjenestetilbudene blant annet med tanke på å få fram

- *om tjenester kan omorganiseres, samordnes, avvikles*
- *om tilgjengelige ressurser utnyttes best mulig*
- *om kompetansebeholdningen er i henhold til vedtatt tjenestenivå*
- *om det kan jobbes smartere*
- *hva som er beste praksis*

Videre er planen å kanalisere ressurser fra de to andre samhandlingsområdene (oppvekst og samfunn) til fordel for helse og omsorg. Rådmannen gjør en rekke grep innenfor disse områdene for å skaffe kontroll over situasjonen, noe som vil få innvirkning på bemanningsbehovet.

Dette arbeidet pågår og gjøres i tett samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene.

Prinsipper for rekruttering
Hva vi trenger/mangler av kompetanse og hvordan vi kan skaffe denne, - internt eller eksternt - , blir

sterkt påvirket av samfunnsutviklingen generelt.
Rådmann er av den formening at det er rådmann som skal drøfte med arbeidstakerorganisasjonene og beslutte aktuelle insentiver i forbindelse med intern og ekstern rekruttering. Det er ledelsen og tillitsvalgte som til enhver tid vil ha oversikt over konkrete kompetanse- og rekrutteringsbehov. En eventuell konkret plan for rekruttering vil raskt bli foreldet og være vanskelig å holde fortløpende oppdatert.

Ut fra dagens tjenestetilbud	**Utvikling**	**Omstilling**
Ansatte	Nasjonale føringer reformer	Strukturendring
Alders-sammensetning	Lokale føringer Politiske vedtak Jf. plandokumenter	Omorganisering. Endring av tjenestetilbud
Kompetansebehov	Befolknings-utvikling (SSB)	Interkommunalt samarbeid

Intensiver som eventuelt kan brukes, men ikke generelt besluttes ut fra økonomiske hensyn, kan finnes blant følgende forslag fra arbeidstakerorganisasjonene:

- *Tilrettelegging for studier etter arbeidsgivers kompetansebehov*
    - *Arbeidsgiver bidrar med opptil 20-30 % av lønn som finansiering ved studier*
    - *Bindingstid kan være relevant i denne sammenheng*
    - *Stimulere fagarbeidere/høgskoleutdannede til å ta videreutdanning med intensiver fra arbeidsgiver*
- *Lønn tilsvarende 8 års ansiennitet.*
    - *Gjelder i dag for pleie omsorg. Intensjonen var å vurdere utvidelse til andre områder i kommunen. Hovedtillitsvalgte ønsker dette virkemidlet brukt i områder hvor det er særlige rekrutteringsutfordringer. Kortsiktig (i et 5-6 års perspektiv) gjelder dette barnehagelærere, helsesykepleiere og helsefagarbeidere. Omfanget av et slikt tiltak utredes ut fra antall ansatte som er aktuelle og økonomisk kostnad. I barnehagesektoren kan et estimat være 5-10.*
- *Mål om 100 % stillinger må fortsatt gjelde for alle i kommunen. Kommunen vil være mer attraktivt dersom vi har 100 % stillinger å tilby.*
- *Veilederkompetanse for oppfølging av studenter/lærlinger som er i praksis i kommunen.*

- *Sjansen for å få studenter/lærlinger tilbake etter praksis økes*
    - *Fagarbeidere oppfordres til å ta Fagskole og/eller annen tilleggsutdanning.*
        - *Permisjon med lønn på studiedager og ved praksis tilretteleggingstiltak*
    - *Gode turnusordninger utarbeides i samarbeid mellom arbeidsgiver og arbeidstaker.*

Høy kvalitet og effektivitet vil styrke kommunens posisjon som arbeidsgiver. For å møte utfordringene må vi ha en arbeidsgiverpolitikk som frigjør energi og inviterer medarbeiderne og tillitsvalgte til å arbeide sammen med ledelsen for nyskaping og en stadig bedre praksis.

KS definerer arbeidsgiverpolitikk som følger:

> *Arbeidsgiverpolitikkens kjerne kan defineres som de handlinger, holdninger og verdier som arbeidsgiver står for og praktiserer overfor medarbeiderne hver dag. Denne kjernen kan også*

beskrives ved arbeidsgivers konkrete evne til å frigjøre den menneskelige energien i organisasjonen.

En god arbeidsgiverpolitikk utgjør et felles verdifundament for ledere, medarbeidere og tillitsvalgte, fremmer utvikling og måloppnåelse, arbeidsmiljø og trivsel og kan brukes i kommunikasjonen overfor omgivelsene for å øke kommunens attraktivitet.

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/6500 Arkiv sakID.: 17/358	Saksbehandler: Renée Normann

Sak nr.		Dato
036/19	Plan- og utviklingsutvalg	21.05.2019
030/19	Kommunestyre	13.06.2019

Kommunedelplan for Skjerstadfjorden - sluttbehandling

Vedtak som innstilling fra Plan- og utviklingsutvalg - 21.05.2019

Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommune vedtar det fremlagte forslag til kommunedelplan for Skjerstadfjorden med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-15, jf, § 9-3 inkl. endringer foreslått av rådmannen etter høringsperioden.
Planen erstatter deler av kommuneplanens arealdel med pland-id 2015005.

Rådmannens forslag til innstilling:

Fauske kommune vedtar det fremlagte forslag til kommunedelplan for Skjerstadfjorden med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-15, jf, § 9-3 inkl. endringer foreslått av rådmannen etter høringsperioden.
Planen erstatter deler av kommuneplanens arealdel med pland-id 2015005.

Plan- og utviklingsutvalg 21.05.2019:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

PLUT- 036/19 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommune vedtar det fremlagte forslag til kommunedelplan for Skjerstadfjorden med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-15, jf, § 9-3 inkl. endringer foreslått av rådmannen etter høringsperioden.
Planen erstatter deler av kommuneplanens arealdel med pland-id 2015005.

Vedlegg:

07.05.2019	Planbeskrivelse interkommunal plan Skjerstadfjorden, 02.05.19	1410467
07.05.2019	Fellesbestemmelser revidert 06.05.19	1410464
07.05.2019	Kart - KDP_Skjerstadfjorden_Fauske	1410465
03.05.2019	TK1_Kartlagte_friluftsområder_sjø	1410192
03.05.2019	TK2_Fiskeri	1410193
03.05.2019	Konsekvensutredning for KDP Skjerstadfjorden rev	1410194
03.05.2019	ROS- analyse for KDP Skjerstadfjorden	1410195
07.05.2019	Merknadsmatrise for innspill Skjerstadfjorden	1410466
06.05.2019	Innspill - Fylkesmannen	1410356
07.05.2019	Innspill - NJFF	1410357
06.05.2019	Innspill - NMF Nordland	1410358
07.05.2019	Innspill - Nordland Fylkeskommune	1410359

06.05.2019	Innspill - Salten Aqua AS	1410360
06.05.2019	Innspill - Statens vegvesen	1410361
06.05.2019	Innspill - BaneNOR	1410362
06.05.2019	Innspill - En Frisk Skjerstadfjorden	1410363
06.05.2019	Innspill - Fiskeridirektoratet	1410364
06.05.2019	Innspill - Forum Natur Friluftsliv	1410365
06.05.2019	Innspill - Hundholmen i kommuneplanens arealdel Fauske kommune	1410366
07.05.2019	Innspill - Naturvernforbundet Salten	1410468
07.05.2019	Innspill - Nordland fylkes fiskarlag	1410469
07.05.2019	Innspill - Saltdalsfjorden fritidsfiskerlag v Ole Henrik Vik	1410470

Saksopplysninger:
Fauske kommune er deltager i interkommunal plansamarbeid for Skjerstadfjorden. Planen beskriver bruk og vern av sjøområdene i de tre kommunene Saltdal, Bodø og Fauske.
Interkommunalt samarbeid ble vedtatt i kommunestyre (Fauske) 13.12.16 i forbindelse med kommunal planstrategi. Det er utarbeidet et felles planprogram som ble vedtatt utsendt til høring og vedtatt den 13.12.2017.

Plansamarbeidet er hjemlet i plan- og bygningslovens § 9-1 om interkommunalt samarbeid. Det interkommunale samarbeidet i henhold til plan- og bygningsloven kapittel 9 omfatter ikke selve planvedtakene, men er begrenset til planprosessen. Planen er en sammenstilling av kommunale delplaner fra de forskjellige kommunene. Hvert kommunestyre vedtar sin arealplan innenfor sine respektive kommunegrenser jfr. PBL § 3-3.

Det felles planarbeidet er ledet av et styre (Pbl § 9-2) bestående av administrasjonen i de tre kommunene Bodø, Fauske og Saltdal. Styringsgruppa består av 3 personer fra administrasjonen i de tre kommunene:
· byplansjef i Bodø kommune
· virksomhetsleder i Saltdal kommune
· virksomhetsleder i Fauske kommune

<u>Planavgrensning:</u>
Planområdet avgrenses i vest mot kommunedelplan Saltstraumen i Bodø kommune, inkluderer Misværfjorden og følger kystkonturen i Skjerstadfjorden med Saltdalsfjorden. Indre fjordsystemer i Fauske tas med herunder Øvervatnet, Nervatnet og Valnesfjordvatnet. Landområder omfattes ikke av planområdet med unntak av øyer i fjorden.

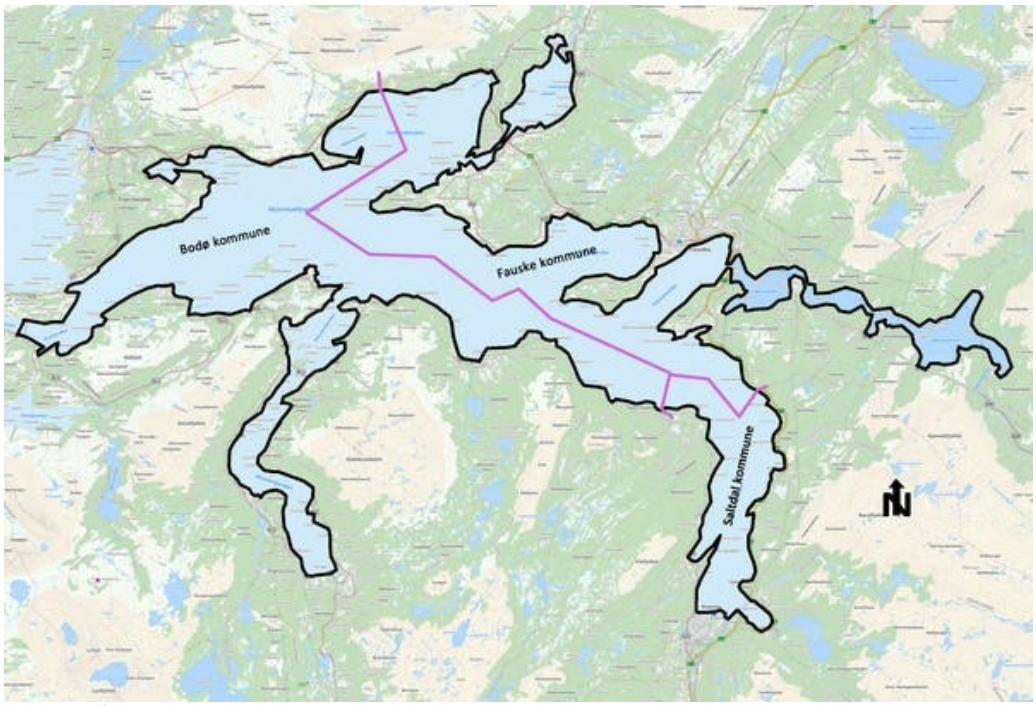

Figur 1: Område Sjerstadfjorden avsatt med svart linje. Rosa linje er kommunegrensene mellom Bodø, Saltdal og Fauske

Planforslaget ble sendt ut til høring og offentlig ettersyn den 14.12.2018.

Uttalelser til høring av planforslaget er lagt ut på Bodø kommune sin hjemmeside;
http://gammel.bodo.kommune.no/
Uttalelsene er også sammenfattet og vurdert i eget merknadsdokument som følger saken. Uttalelser med vesentlige merknader som gjelder Fauske kommune er vedlagt saken.

Etter høringsfasen ble det gjennomført en del mindre endringer i Fauske, Bodø og Saltdal kommune. I Fauske gjelder det fortøyningsareal i oppdrettsanlegget Hundholmen (VKA17), samt at det er tilføyd en mindre område som avsettes kun til formålet algeoppdrett, med eget områdenavn, VA13. Området er knyttet opp mot eksisterende oppdrettsområde VA10, og totalarealet for oppdrett (alge og fiskeoppdrett har rosa formålsfarge) er fremdeles mindre enn gjeldende område for oppdrett slik det er avsatt i gjeldende arealplan for Fauske kommune. Se figur 2.

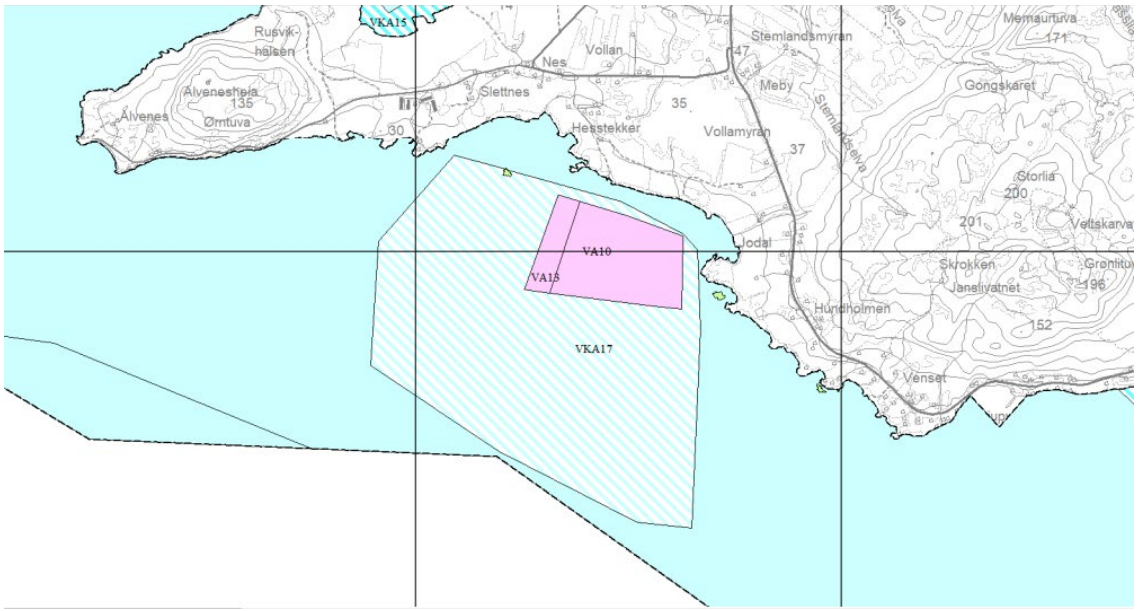

Figur 2: Område Hundholmen som er endret etter innspill, se merknadsmatrise som er vedlagt saken

Saksbehandlers vurdering:
Hensikten med planarbeidet er å etablere en felles arealplan for fjordsystemet og en felles forvaltning av fjorden.

En felles planprosess har gitt kommunene mulighet til å gjennomføre en helhetlig planlegging av fjorden og danner et godt grunnlag for en felles forvaltningen av arealene. Planen legger til rette og sikrer en langsiktig og bærekraftig bruk og forvaltning av Skjerstadfjorden, der interessene knyttet til havbruk, fiskeri, akvakultur, skipsfart, turisme, friluftsliv og naturmangfold er ivaretatt etter beste evne.

Planen gir grunnlag for god, langsiktig og bærekraftig forvaltning av ressursene, stimulere til samarbeid og verdiskapning, samt utvikle en mer ensartet forvaltningspraksis i planområdet.

Geir Mikkelsen
rådmann

Bodø kommune Fauske kommune Saltdal kommune

Interkommunalt plansamarbeid for kommunedelplan for Skjerstadfjorden

Planbeskrivelse

Plan-ID 2018002 (Saltdal), 2018001 (Bodø) og 2017009 (Fauske)

02.05.2019

Innhold

1. Sammendrag ... 3
2. Bakgrunn ... 3
2.1. Hensikten med planen ... 3
2.2. Nøkkelopplysninger ... 3
3. Planprosessen ... 4
3.1. Bakgrunn for planprosessen ... 4
3.1.1 Bodø kommune ... 4
3.2. Varsel om oppstart, medvirkning og offentlig ettersyn ... 5
4. Planstatus og rammebetingelser ... 5
5. Planområdet og status ... 6
5.1. Beliggenhet og størrelse ... 6
5.2. Dagens arealbruk og tilstøtende arealbruk ... 7
5.2.1. Bodø kommune ... 7
5.2.2. Fauske kommune ... 8
5.2.3. Saltdal kommune ... 9
5.3. Landskap, topografi og klimatiske forhold ... 10
5.4. Kulturminner og kulturmiljø ... 11
5.4.1. Fauske kommune ... 11
5.4.2. Bodø kommune ... 12
5.4.3. Saltdal kommune ... 12
5.5. Reindrift i kommunene ... 12
5.6. Fiskeri, havbruk og turistnæring ... 12
5.6.1 Akvakultur ... 12
Utfordringer for eksisterende akvakulturnæring ... 14
5.6.2. Fiskeriinteresser ... 17
5.7. Natur- og rekreasjonsverdier ... 18
5.7.1. Arter av nasjonal forvaltningsinteresser ... 20
5.7.2. IBA-områder og andre viktige områder for fuglelivet ... 20
5.7.3. Anadrom laksefisk ... 20
5.7.4. Lakselus i Skjerstadfjorden ... 21
5.7.5. Kartlegging av friluftsområder i sjø ... 22
5.8. Farleder ... 23
6. Beskrivelse av planen ... 24

Planlagt arealbruk og beskrivelse av endringer i forhold til gjeldende planstatus 24
6.1 Akvakultur 24
6.2 Bodø kommune, endringer i forhold til kommuneplanens arealdel 2014 - 2026..... 25
6.4 Fauske kommune 29
6.5 Saltdal kommune..... 30
6.6 Endringer etter offentlig ettersyn 32
6.6.1 Bodø kommune 32
6.6.2 Fauske kommune 35
6.6.3 Saltdal kommune..... 36
6.7 Avbøtende tiltak/løsningen ROS 36
6.8 Konsekvensutredning..... 36
7 Virkninger/konsekvenser av planen..... 37
7.1 Overordnede planer 37
7.3 Kulturminner og kulturmiljø..... 37
7.4 Miljørettslige prinsippene etter kap. II Naturmangfoldloven 37
7.5 Vassdrag og vannressursloven 38
7.6 Rekreasjonsinteresser/-bruk og uteområde 38
7.7 Båttrafikk 38
7.8 ROS-analyse..... 38
7.9 Interessemotsetninger 38
Avveining av virkninger 39
8 Innkomne innspill og merknader..... 39
8.1 Innkomne innspill 39
9 Avsluttende kommentar..... 39

1. Sammendrag

Iht. plan- og bygningsloven kapittel 9 har kommunene Fauske, Bodø og Saltdal vedtatt planoppstart for interkommunal kommunedelplan for sjøområdene i Skjerstadfjorden. Kommunedelplanen fastsetter rammer for bruk og vern i sjøområdene i de 3 kommunene.

Hensikten med planarbeidet har vært å etablere en felles arealplan for fjordsystemet og en felles forvaltning av fjorden. Planen omfatter kun sjøområdene og øyer i fjorden, en har ikke funnet ressurser til også å ta med kartlegging av den funksjonelle strandsonen og byggegrense mot sjø.

Planen og de vurderinger som er tatt, konkluderer med at planen vil være et godt styringsverktøy for den videre utviklingen i fjordsystemet, basert på forutsetningen om bærekraftig forvaltning.

2. Bakgrunn

2.1. Hensikten med planen

Hensikten med planarbeidet er å etablere en felles arealplan for fjordsystemet og en felles forvaltning av fjorden.

Målet med en felles planprosess har vært å utarbeide et helhetlig planforslag, fordelt på tre separate kommunedelplaner, som grunnlag for en felles forvaltningen av arealene. Et viktig mål for planleggingen har vært å fremme en langsiktig og bærekraftig bruk og forvaltning av Skjerstadfjorden, der interessene knyttet til havbruk, fiskeri, skipsfart, turisme, friluftsliv og naturmangfold blir ivaretatt.

Planen vil gi grunnlag for god, langsiktig og bærekraftig forvaltning av ressursene, stimulere til samarbeid og verdiskapning, samt utvikle en mer ensartet forvaltningspraksis i planområdet.

2.2. Nøkkelopplysninger

Plansamarbeidet hjemles i plan- og bygningslovens § 9-1 om interkommunalt samarbeid.
Planen er en sammenstilling av flere formelt selvstendige kommunedelplaner for de forskjellige kommunene, utarbeidet i en felles planleggingsprosess.

I denne type planprosesser er det slik at det enkelte kommunestyre/Bystyre vedtar sin kommunedelplan innenfor sine respektive kommunegrenser jfr. PBL § 9-3. Det interkommunale samarbeidet i henhold til plan- og bygningsloven kapittel 9 omfatter ikke selve planvedtakene, men er begrenset til «planprosessen». Kapittel 9 inneholder også prosessregler ved uenighet om samlet planforslag (PBL §9-6) der styret eller den enkelte kommune kan anmode fylkesmannen eller regional planmyndighet om å mekle. I tillegg er det egne prosessregler (PBL § 9-6) dersom en av kommunene ensidig senere ønsker å endre planen innen sin kommune.

Arbeidet med planen har blitt ledet av et styre bestående av administrasjonen i de tre kommunene Bodø, Fauske og Saltdal:

- byplansjef i Bodø kommune
- virksomhetsleder i Saltdal kommune
- leder planavdeling i Fauske kommune

Øverste myndighet for plansamarbeidet har vært de to kommunestyrene i Saltdal og Fauske kommune, samt Bystyret i Bodø kommune. Alle vedtak i prosessen er fattet av den enkelte kommune for sin del av planen.

Planen har vært vurdert etter § 2, 3 og 4 i henhold til *Forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven*. I denne forskriften faller arealformålet; *Akvakultur* innenfor konsekvensutredningskravet knyttet til arbeidet med kommunedelplanen. Andre typer arealbruk i sjø som skal konsekvensutredes i kommuneplanen vil være småbåthavner, utfyllinger og deponiområder samt eventuelle andre nye utbyggingsformål.

3. Planprosessen

3.1. Bakgrunn for planprosessen

Følgende vedtak ligger til grunn for det interkommunale plansamarbeidet i Skjerstadfjorden:

3.1.1 Bodø kommune

Komite for plan, næring og miljø (PNM) vedtok i møte 03.03.2015 følgende:

1. Gildeskål Forskningsstasjon AS sin søknad om etablering av oppdrettsanlegg ved Mjønes krever en avveiing mellom belastning på miljøet og næringsutvikling. Etablering av oppdrettsanlegg ved Mjønes er konfliktfylt i forhold til andre næringer/brukere. Det er derfor ønskelig å ha en restriktiv holdning til oppdrett i dette området.
2. Bodø kommune anbefaler på denne bakgrunn at det ikke etableres ny virksomhet i Mjønes området før det startes nytt felles planarbeid for sjøarealene i Skjerstadfjorden som skal avklare forholdet mellom de enkelte interessene i fjorden.

Følgende ble også enstemmig vedtatt som oversendelse til administrasjonen:
PNM-komitéen ber om at det fremmes egen sak fra byplan som vurderer innføring av bygge- og deleforbud i Skjerstadfjorden.

På denne bakgrunnen ble det varslet om at Bodø Kommune, med hjemmel i plan- og bygningsloven § 13-1, første ledd, vurderte å fatte vedtak om midlertidig forbud mot tiltak. Begrunnelsen for et midlertidig forbud var at kommunene Saltdal, Bodø og Fauske vurderte å etablere en felles planlegging av fjordsystemet. I den forbindelse ble det avholdt møte mellom de tre kommunene hvor det ble foreslått et samarbeid med sikte på en felles planprosess hvor hvert kommunestyre treffer endelig planvedtak for sitt område. I møtet ble det enighet om å foreslå å ta planarbeidet inn i ny planstrategi for hver enkelt kommune.

Komite for plan, næring og miljø vedtok PS-sak 15/33 i møte 02.06.2015 midlertidig forbud mot tiltak i Skjerstadfjorden. Forbudet omfatter sjøarealene øst for grensen til kommunedelplan for Saltstraumen til kommunegrensen mot Fauske og Saltdal kommuner og Misværfjorden.

Kommunal planstrategi for Bodø Kommune
I kommunal planstrategi er det vedtatt følgene om sjøområdene: I gjeldende kommuneplan er det avsatt mange områder som flerbruksområder der havbruk er en del av formålet. Kommuneplanen bør bli tydeligere ved at det gjennomføres en konfliktavklaring av områdene og vurdering av egnethet for områder til havbruk. Det skal utarbeides en egen kommunedelplan for Skjerstadfjorden i samarbeid med Fauske og Saltdal kommuner. I planarbeidet skal en se på kartlegging av funksjonell strandsone og byggegrense mot sjø, dersom det er nok ressurser i planarbeidet.

Saltdal kommune
Vedtak om å inngå interkommunalt samarbeid med Bodø og Fauske kommune om felles plan for sjøområdene i Skjerstadfjorden ble fattet i PS sak 43/16 i kommunestyres møte den 22.06.2016, i forbindelse med kommunal planstrategi.

Fauske kommune
Vedtak om å inngå interkommunalt samarbeid med Bodø og Saltdal kommune om felles plan for sjøområdene i Skjerstadfjorden ble fattet i PS Sak 183/16 i kommunestyremøtet den 13.12.2016 i forbindelse med kommunal planstrategi.

3.2. Varsel om oppstart, medvirkning og offentlig ettersyn

Det ble utarbeidet et felles planprogram for prosessen. Planprogrammet ble vedtatt utsendt til høring og offentlig ettersyn i kommunestyrene i Fauske og Saltdal og Bodø Bystyre i starten av mai 2017. Brev til interesseorganisasjoner og offentlige myndigheter ble sendt ut den 19.05.2017 og frist for innspill ble satt den 04.08.2017. Det kom inne totalt 41 innspill til planoppstart.

I forbindelse med høringen av planprogrammet ble det arrangert flere allmøter ulike steder innenfor planområdet; Misvær 27.06.2017, Saltstraumen 16.08.2017 og Rognan 06.07.2017. I høringsperioden ble det også orientert om planarbeidet i Regionalt Planforum 05.04.2017. Planprogrammet ble vedtatt i Bodø Bystyre 26.10.2017, Fauske kommunestyre 13.12.2017, og Saltdal kommunestyre 09.11.2017.

Offentlig ettersyn: Planen ble lagt ut til offentlig ettersyn den 22.12.18 – 11.02.19, og det kom inn i alt 39 merknader til planen. Merknadene følger planen som uttrykte vedlegg og er gjengitt og kommentert i egen merknadsmatrise som følger saken som vedlegg.

Underveis i planprosessen har arbeidsgruppen for planarbeidet, bestående av administrasjonen i de tre kommunene, hatt en rekke møter. Det har også blitt gjennomført allmøter, møter med næringsinteresser, interesseorganisasjoner og offentlige myndigheter.

4. Planstatus og rammebetingelser

Nedenfor vises eksisterende nasjonale, regionale mål og kommunale planer som er relevante for planarbeidet:

- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging vedtatt 12.juni 2015.
- Stortingsmelding nr. 16 (2014/15). Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norske lakse- og ørretoppdrett
- Statlige planretningslinjer (SPR) og rikspolitiske retningslinjer (RPR);
  - SPR for Bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR/BATP) (2014)
  - SPR for Klima- og energiplanlegging (SPR/KE) (2009)
  - RPR for vernede vassdrag (1994),
    - Verneplan for 164/2 Valnesfjordvassdraget, St. prp. Nr 4, 1972-1973

Fylkesplan for Nordland 2013-2025, arealpolitikk i Nordland

- Mål for arealforvaltningen er at arealforvaltningen i Nordland skal være bærekraftig og gi forutsigbare rammer for næringslivet og befolkningen. Forvaltningen skal skje på grunnlag av kunnskap og oppdaterte kommuneplaner.
- Naturressurser, kulturminner og landskap. Ressursgrunnlaget i Nordland skal benyttes og forvaltes med god balanse mellom bruk og vern, slik at natur- og kulturmiljø, kulturminner, landskapskvaliteter og fornybare ressurser ivaretas for framtidige generasjoner.
- Næringsutvikling. Arealforvaltningen skal legge til rette for et mangfoldig næringsliv og nødvendig infrastruktur, og ha fokus på muligheter for vekst og verdiskaping på grunnlag av ressursgrunnlaget i fylket.
- Kystsonen. I kystsonen skal det være en samordnet og helhetlig arealdisponering, der land og sjø ses i sammenheng.

Vanndirektivet og Regional plan for vannforvaltning i Nordland og på Jan Mayen 2016-2012 med forskrifter

- Hovedformålet med vanndirektivet er å sikre beskyttelse og bærekraftig bruk av vannmiljøet, og om nødvendig iverksette forebyggende eller forbedrende tiltak for å sikre miljøtilstanden i ferskvann, grunnvann og kystvann. Det skal settes miljømål som skal være konkrete og målbare. Forvaltningen av vann skal være helhetlig fra fjell til fjord, samordnet på tvers av sektorer, systematisk, kunnskapsbasert, og tilrettelagt for bred medvirkning.

Kommunale planer og føringer:

- Kommuneplanens arealdel og Samfunnsdel for de deltakende kommuner.
- Strategisk Næringsplan for Bodø kommune 2017 – 2021
- Klimaplan for Bodø kommune 2014 – 2026
- Miljøundersøkelse av Skjerstadfjorden 12.05.2014
- Strategiplan Havbruk Salten 2017 - 2027

5. Planområdet og status

5.1. Beliggenhet og størrelse

Planområdet avgrenses i vest mot kommunedelplan for Saltstraumen i Bodø kommune og inkluderer Misværfjorden, og følger kystkonturen i Skjerstadfjorden med Saltdalsfjorden. Indre fjordsystemer i Fauske er tatt med, herunder Øvervatnet, Nervatnet og Valnesfjordvatnet. Landområder omfattes ikke av planområdet med unntak av øyer i fjorden.

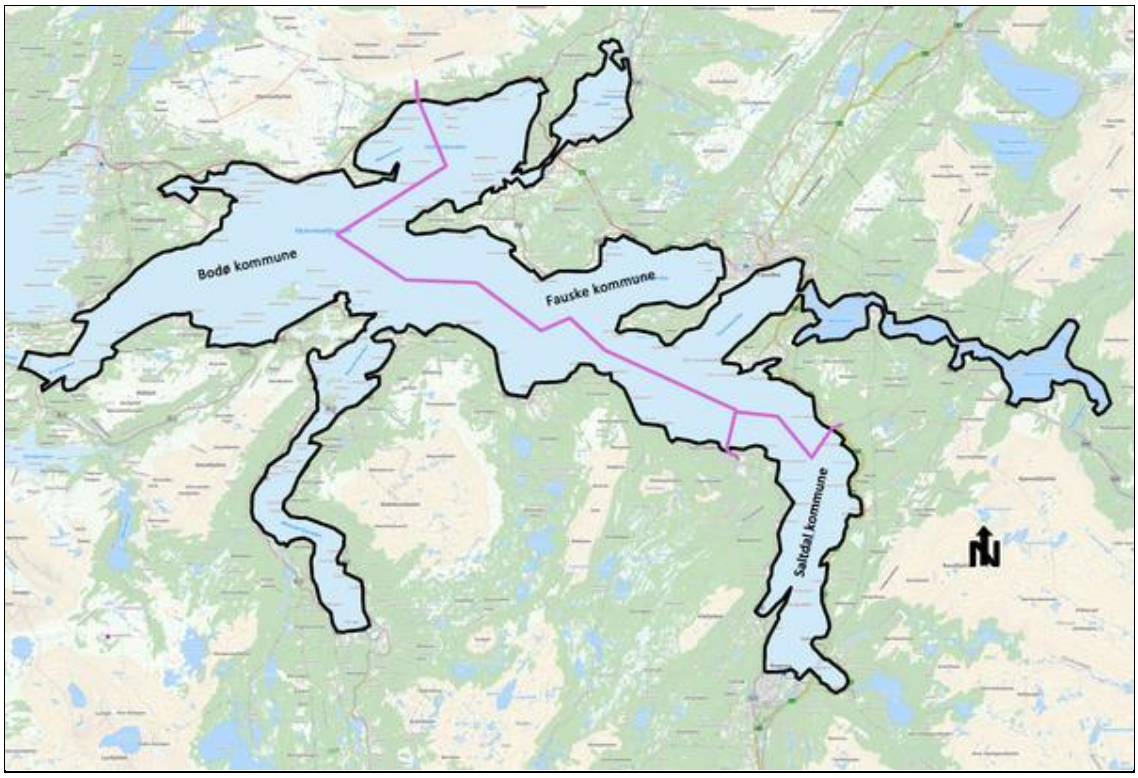

Figur 1 Illustrasjon av planavgrensningen. Kommunegrensene vises som rosa streker.

5.2. Dagens arealbruk og tilstøtende arealbruk

I gjeldende kommuneplaner er fjordområdet i all hovedsak avsatt til bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone.

5.2.1. Bodø kommune

I kommuneplanens arealdel for 2014 – 2026 var det avsatt følgende arealformål;

- Akvakultur kombinert med ferdsel 18 AF Svefjorden
- Akvakultur kombinert med ferdsel, fiske og friluftsliv, 19 NFFFA Naurstad
- Fortøyningsområde A-25 Naurstad
- Akvakultur kombinert med ferdsel og fiske, 20 AFF Kvalnesbukta
- Fortøyningsområde, A-25 Kvalnesbukta
- Akvakultur kombinert med ferdsel og fiske, 21 AFF Ervika, Skjerstad
- Akvakultur kombinert med ferdsel og fiske, 22 AFF Utvik, Breivik
- Akvakultur kombinert med ferdsel og fiske, 23 AFF Kjetnes, Breivik
- Akvakultur kombinert med ferdsel og fiske, 24 AFF Kvanndalen
- Akvakultur, 24 A Kvanndalen
- Fortøyningsområde, 24 A-25 Kvanndalen
- Akvakultur, 25 A Kvikstadbukta (3 delområder)
- Akvakultur, 26 A Nupen
- Vanninntak Breivika
- H720 Saltstraumen
- H720 Ljønesøya
- Sjøvannsinntak Breivika

<u>Hensynssoner</u>

- H720 Saltstraumen
- H720 Ljønesøya

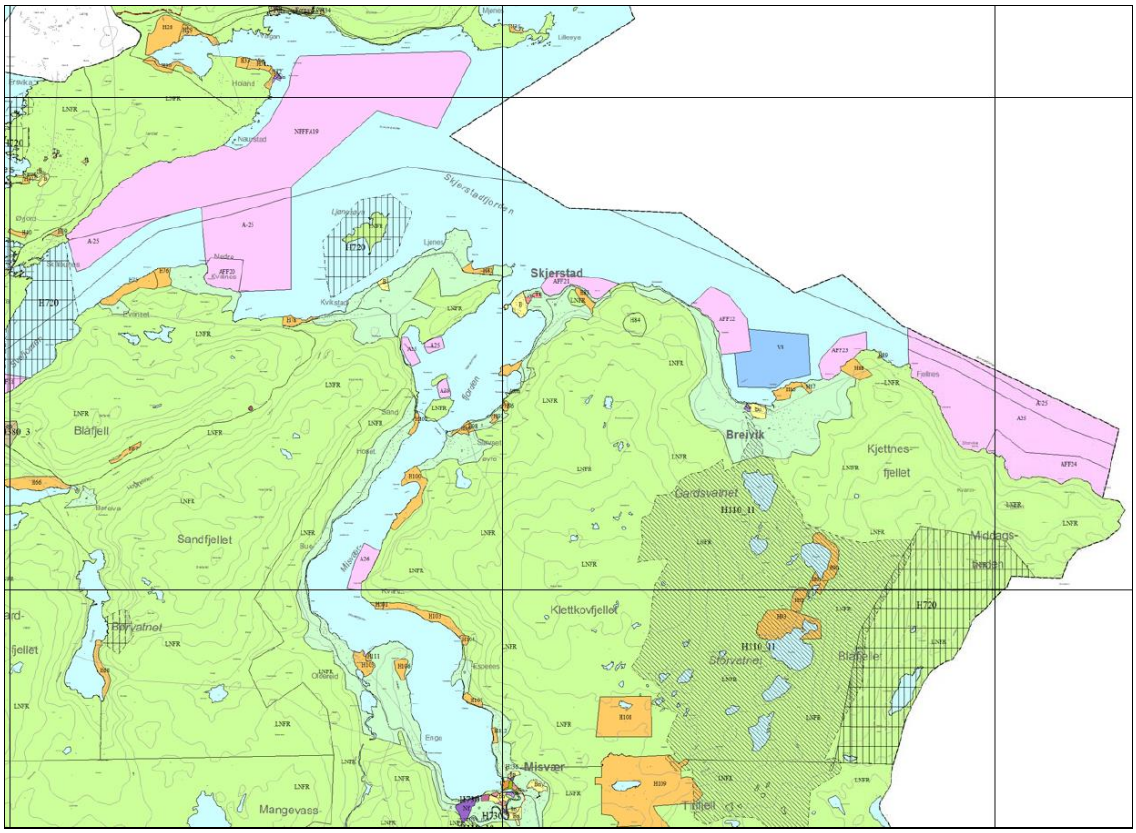

Utsnittet viser kommuneplanens arealdel for Bodø kommune 2014 – 2026. Rosa arealformål er akvakulturformål, samt fortøyning. Lyseblå farge er Bruk og vern av sjø- og vassdrag. Mørkeblå farge er område for vannforsyning og skravert område er verneområde.

5.2.2. Fauske kommune

I Fauske kommune finnes følgende arealformål i gjeldende kommuneplanens arealdel:

- Naturområdene er merket som VN. Innenfor disse områdene tillates ikke varige inngrep utover beskjeden tilrettelegging for allmenn ferdsel og normal skjøtsel.
- Akvakulturområder er merket som VA. Kommunen har ikke tatt stilling til hvilken type akvakultur som skal drives innenfor disse områder.
- Friluftsområder er merket som VFR. Det gjelder Klungsetvika.
- Kombinerte formål i sjø og vassdrag er merket som FFNF og FFNFA. Områder markert som FFNF gjelder områder for kombinert arealbruk for ferdsel, friluft, natur og friluftsområde. FFNF07-FFNF10 viser arealer som i tillegg kan nyttes til fortøyninger for akvakulturområder (VA). Fortøyningene skal minimum ligge 25 meter under havoverflaten. Det tillates utover dette ikke etablering av oppdrettsanlegg eller andre typer akvakultur i disse områdene. Områder markert som FFNFA gjelder områder for kombinert arealbruk for fiske, ferdsel, natur, frilufts- og akvakultur.
- I FFNFA-områder mellom land og utenforliggende akvakulturområder (VA-områder), kan det i forbindelse med godkjenning av lokaliteter for akvakultur, anlegges kai/brygge, fortøyningsanlegg og andre innretninger til betjening av akvakulturanlegget. Disse skal ikke hindre den frie ferdsel for mindre båter langs land.
- Småbåthavn er merket som VS. Det er kun Leivset som har småbåthavn i kommuneplanen.
- I Fauske kommune er Lakselva i Valnesfjord (del av Valnesfjordvassdraget som er vernet, jf. vernede vassdrag § 7.3.4).

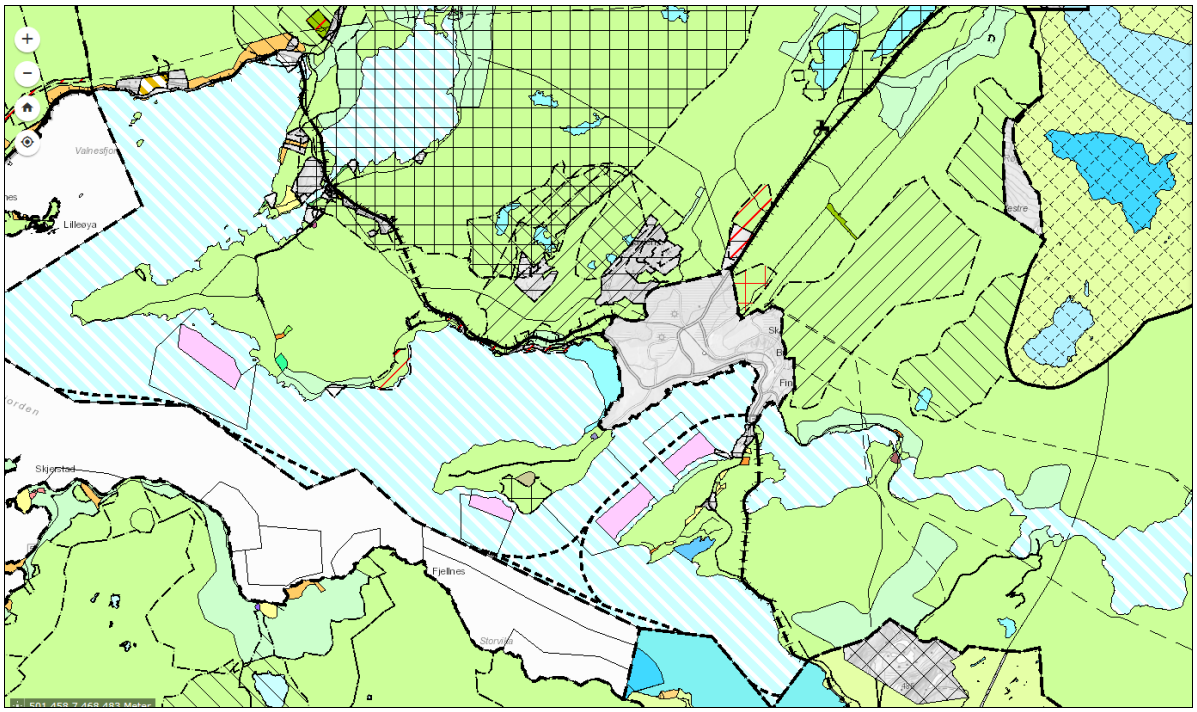

Kartutsnittet viser gjeldende kommuneplanens arealdel for Fauske kommune .Rosa farge er akvakultur, stripet blåfarge er kombinerte formål i sjø og vassdrag, med eller uten forrankring, lyseblå formål er natur/friluftsområde i sjø, mørkeblå farge er småbåthavn. Siplet linje er farled. Ruteskravur er båndleggingssone etter lov om Naturvern.

5.2.3. Saltdal kommune

I kommuneplanens arealdel for Saltdal kommune er det avsatt følgende arealformål;

Akvakultur:

- A-1 med tilhørende forankringsområder A-1-25 (Hjelbuneset/kommunegrense Bodø)
- A-2 Daumannvika med tilhørende fortøyningsområder A-2-25.
- FFFNA-1. Fellesområde fiske, ferdsel, friluftsliv, natur- og akvakultur -1. med tilhørende forankringsområder FFFNA-1-25.

<u>Båndlagte områder etter Naturvernlova</u>

- Skansenøyra Naturreservat

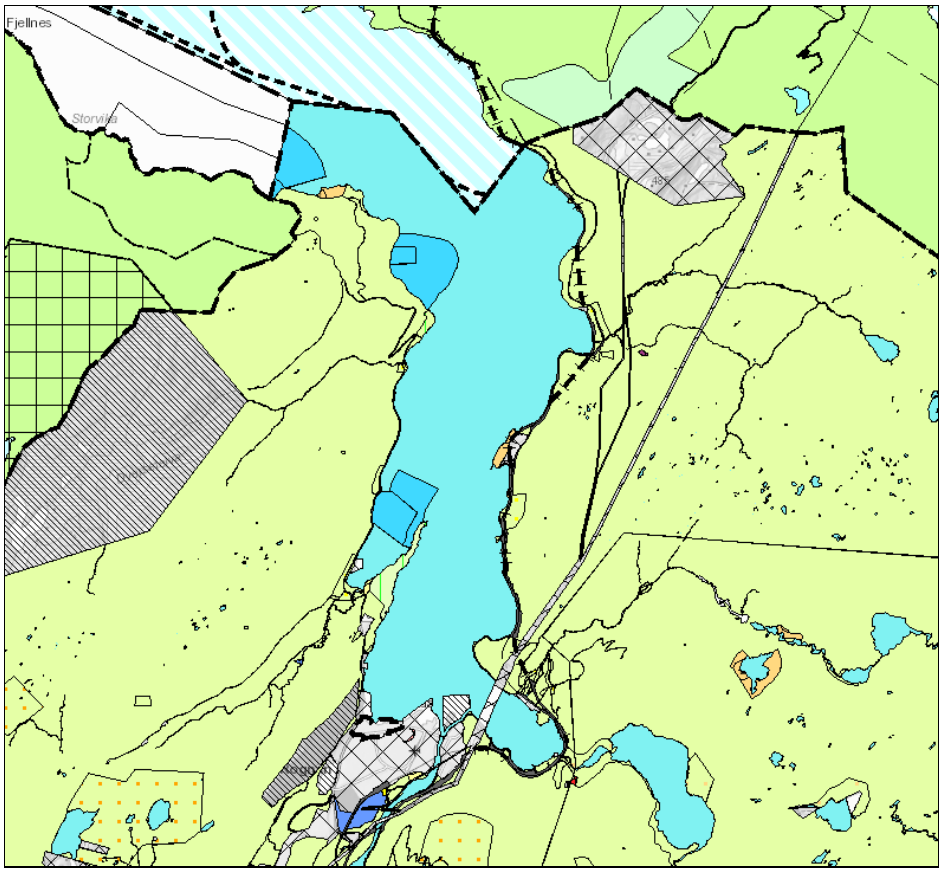

Kartutsnittet viser kommuneplanens arealdel for Saltdal kommune. Lyse blå farge er bruk og vern av sjø og vassdrag, mørkeblå farge er akvakultur med forrankringssone. Skravert formål er fareområde – telelinje.

5.3. Landskap, topografi og klimatiske forhold

Skjerstadfjorden er et stort fjordsystem som dekker et areal på 260 km². Fjordsystemet består av en hovedarm og sidefjordene; Valnesfjorden, Klungsetvika, Fauskevika, Saltdalsfjorden og Misværfjorden. Hovedarmen har en langsgående dypvannsrenne som er om lag 500 meter dyp. Skjerstadfjorden er forbundet til vannmassene utenfor via Saltstraumen, verdens sterkeste tidevannsstrøm, og den nærliggende Godøystraumen. Terskelen i utløpet gjennom Saltstraumen er ikke mer enn 26 meter dyp. Dette smale og grunne utløpet, kombinert med de store vannmassene i fjorden, gjør Skjerstadfjorden til en ekstrem terskelfjord. Ferskvannstilførselsen til fjordsystemet kommer fra flere vassdrag, deriblant Valnesfjordvatnet, Sulitjelmavassdraget og Saltdalselva.

Landskap

Landskapstypen i Skjerstadfjorden er hovedsakelig et åpent fjordlandskap. Skjerstadfjorden, med sidearmer, utgjør «bunnen» i landskapsrommet. Fjorden er omgitt av skogkledde åssider og fjellpartier, landbruksareal med spredt bebyggelse, veier og mindre tettsteder og bybebyggelse.

Bildet viser Skjerstadhalvøya med Skjerstad kirke og Durmålstuva i bakgrunnen.

Klima
I de ytre delene av planområdet er det et typisk kystklima med kjølige og nedbørsrike somre og milde vintre, og med store variasjoner i nedbørsmengden. De indre delene av planområdet har et mer kontinentalt klima med kaldere vintre og varmere somre.

Årlig normalnedbør for Fauske er 1040 mm og for Sulitjelma 1065 mm. Årsmiddeltemperaturen ligger på for Fauske 3,8 grader og for Sulitjelma 3,0 grader. I Fauske sentrum er middeltemperaturen mai – september 10,1 grader. Framherskende vindretning i Salten og i Fauske er øst. I dalførene øst i kommunen og i Sulitjelma vil en på grunn av terrengforholdene oppleve fallvind som stedvis forsterker den generelle vinden.

5.4. Kulturminner og kulturmiljø

5.4.1. Fauske kommune

Det er ingen kjente registrerte arkeologiske eller nyere tids kulturminner i sjøområder. Imidlertid finnes det mange ulike kulturminner i kystsonen. Sjønstå Gård er en landbasert kulturminne, men med delvis avgrensning i sjøområdet. Sjønstå gård ligger ved utløpet av Sjønståelva i søndre ende av Øvrevatnet mellom Finneid og Sulitjelma. Den ligger midt i den gamle transportveien for malm fra gruvene i Sulitjelma, og inntil 1957 var det skipningshavn for malmen på gårdens område på andre siden av Sjørståelva. På andre siden av Sjønståelva står det fortsatt en del hus, malmsiloer m.m. fra denne perioden. I området er det også en del samiske kulturminner. Ikke langt fra gården, også på den andre siden av elva, er det et stort grustak.

Bildet viser bebyggelse på Skjønstad gård.

5.4.2. Bodø kommune

Det er ikke registrert kulturminner i sjø for de deler av Skjerstadfjorden som er del av Bodø kommune. Det finnes imidlertid en rekke automatisk fredete kulturminner, fredete bygningsmiljø og nyere tids kulturminner på landsiden, flere steder langs med fjordsystemet. Områder med mange lokaliteter er; Ljønes, Skjerstad, Naurstad, Mjønes og Misvær. Det er tatt hensyn til kulturminnene i planleggingen.

5.4.3. Saltdal kommune

Ingen kjente kulturminner innenfor planområdet. Viktige kulturminner lokalisert langs fjorden er bla. Rognan Brygger og naustene i Saksenvik.

5.5. Reindrift i kommunene

Det er registrert trekklei i Storvika (Valnesfjord), som delvis ligger i sjøareal/fjæra. Det er også registrert flyttlei over Valnesfjordvatnet.

5.6. Fiskeri, havbruk og turistnæring

De største næringene i fjorden er akvakultur, turisme og fiskeri.

5.6.1 Akvakultur

Det foreligger i dag 7 akvakulturlokaliteter for produksjon av anadrom laksefisk i Skjerstadfjorden som benyttes til matfisk og stamfiskproduksjon. 2 i Saltdal, 3 i Fauske og 2 i Bodø. Lokaliteten Kvalnesbukta benyttes i dag til oppdrett av tare. Det er tildelt 4 konsesjoner for matfisk og 2 konsesjoner for stamfisk. Dette fordelt på Wenberg Fiskeoppdrett AS, Edelfarm AS og Salten Stamfisk.

Tillatelser	Lokaliteter	
Wenberg Fiskeoppdrett AS **2 Konsesjoner: 1736 tonn MTB[1]** **Edelfarm AS** **2 Konsesjoner: 1736 tonn MTB** **Tildelt gjennom auksjon i 2018; 604 tonn MTB** **Salten Stamfisk AS** **2 Konsesjoner: 1560 tonn MTB** **SUM: 6 Konsesjoner: 5636 tonn MTB**	**Skysselvika** **Leivsethammran (Fauske)** **Storvika (Bodø)** **Øksengård (Saltdal)** **Daumannsvika (Saltdal)** **Hundholmen (Fauske)** **Kvalnesbukta (Bodø)**	**2200 tonn MTB** **3120 tonn MTB** **3120 tonn MTB** **3120 tonn MTB** **3120 tonn MTB** **1560 tonn MTB** **1560 tonn MTB** **SUM: 17 800 tonn MTB**

En konsesjon er i utgangspunktet på 780 MTB. Disse er økt med henholdsvis 5% i 2015 og 6% i 2018. (pr. juni 2018).

Bildet viser eksisterende akvakulturlokalitet ved Daumannsvika, Saltdal kommune.

Internasjonal sertifisering av aquakulturnæringen: I Salten Aqua gruppen er det arbeidet med sertifisering for økt fokus på bærekraft og åpenhet. Dette betyr at all matfiskproduksjon i Skjerstadfjorden nå skjer ved lokaliteter godkjent etter ASC standarden. Aquaculture Stewardship Council er en uavhengig ideell organisasjon. ASC ble etablert av WWF og IDH (Dutch Sustainable

[1] MTB= Maksimal Tillatt Biomasse

Trade Initiative) for å administrere globale standarder for ansvarlig havbruk. Standardene er utviklet av Aquaculture Dialogues, som koordineres av WWF (verdens naturfond). Standarden omfatter bla.:

1. Påvirkning av biodiversitet (minimalisere påvirkningen på lokale økosystemer marine pattedyr, fugleliv, sårbare biotoper, minimum rømming m.m.)
2. Krav til fôrkilde (minimalisere bruken av villfisk som fôrkilde. Oppdrettsfôret skal være sporbart og matkildene som benyttes skal være sertifisert etter kriteriene i ASC.
3. Forurensing (krav til målinger av oksygen, fosfor etc. Anlegg kan ikke etableres i områder som etter EU`s vanndirektiv ikke er klassifisert som god eller veldig god. Kopperutslipp skal minimaliseres.
4. Sykdommer (minimalisere mulighetene for sykdomsutbrudd, samarbeid med andre aktører i samme områder, Lave nivåer av lakselus, lustelinger skal være offentlig tilgjengelige).
5. Sosial (sikker og trygg arbeidsplass, rimelige lønninger, regulert arbeidstid m.m.).

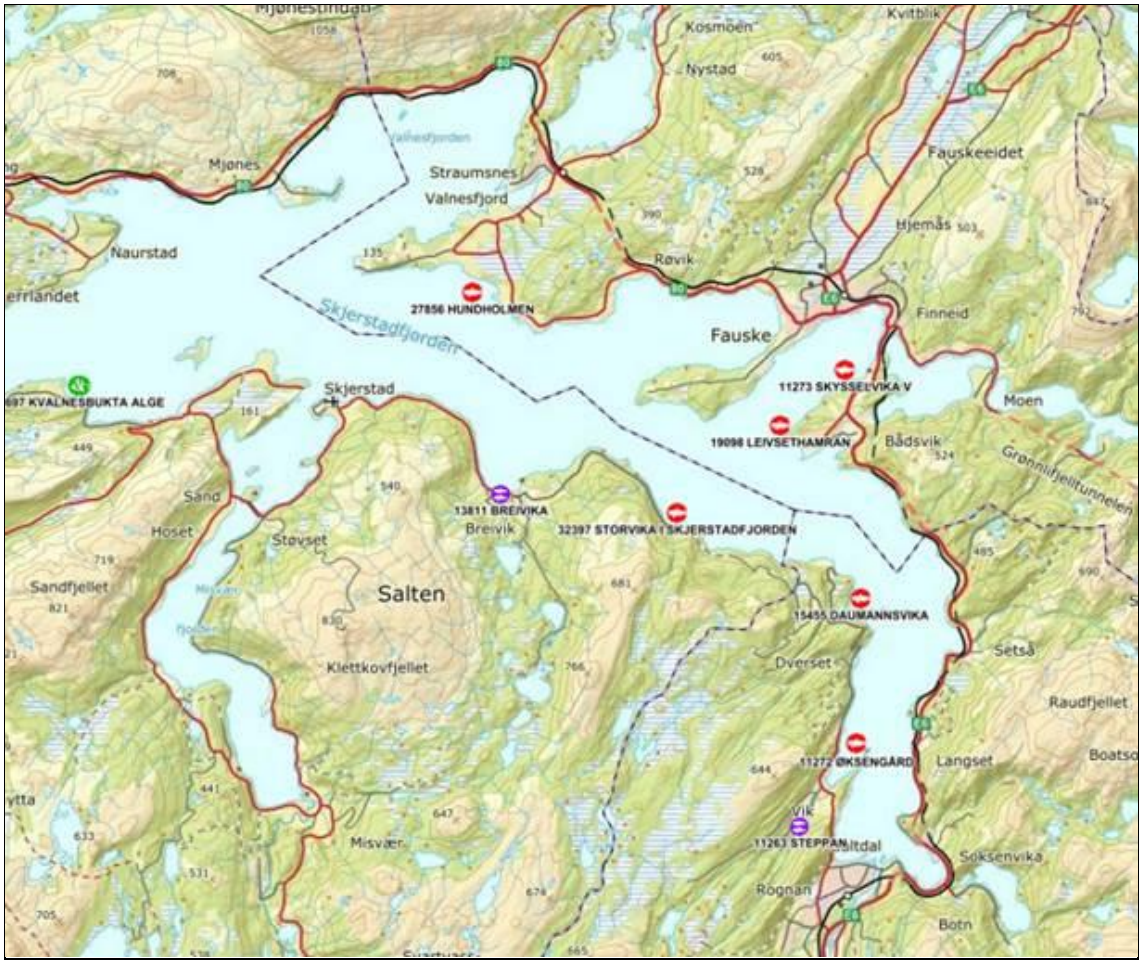

Figur 2 Kartet viser lokaliteter i Skjerstadfjorden. Kvalnesbukta i Bodø kommune har sambruk med en godkjent konsesjon for stamfiske

Utfordringer for eksisterende akvakulturnæring

<u>Gjeldende arealplaner</u>

I gjeldende kommuneplaner er det i enkelte tilfeller ikke samsvar mellom dagens arealformål og næringens behov for fleksibilitet. Det er derfor ønskelig, fra næringens ståsted, å justere enkelte arealformål for å sikre tilstrekkelig areal til fortøyning og anleggsplassering.

Forankring og arealbehov

Forankring gjøres parallelt i anleggets ramme. I all hovedsak vil det være 60 meter mellom hvert anker/ankertau. I hjørner til rammene kan det være opptil tre stk. Beregnet lengde på forankring til anleggene er i all hovedsak 1:3. I Skjerstadfjorden der det er dyp på 500 meter vil forankringene få en lengde på inntil 1,5 km. Ankringstauene er gjerne kombinasjon mellom tau og kjetting. Dette avhenger mye av havbunnen (myk bunn/berg etc.). Ankringstauene kan også blir lengre/kortere avhengig av om en finner gode nok forankringspunkter i bunnen.

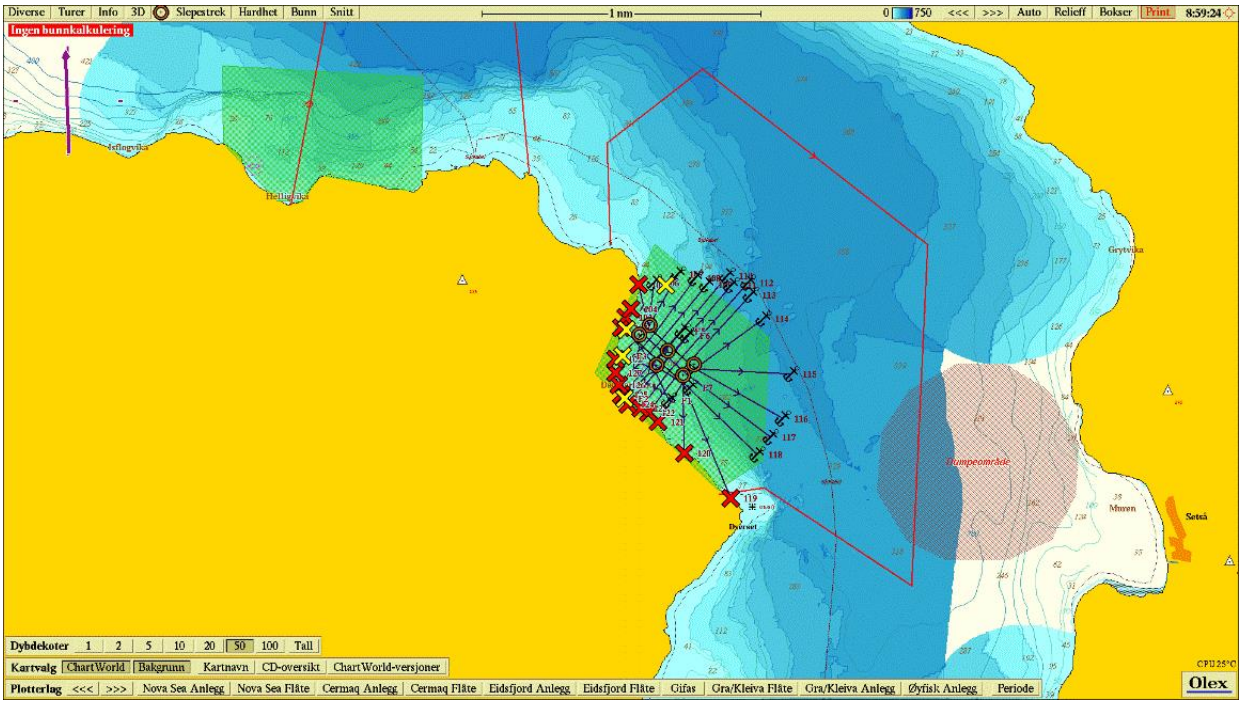

Figur 2 Viser forankring i Daumannvika, Saltdal kommune

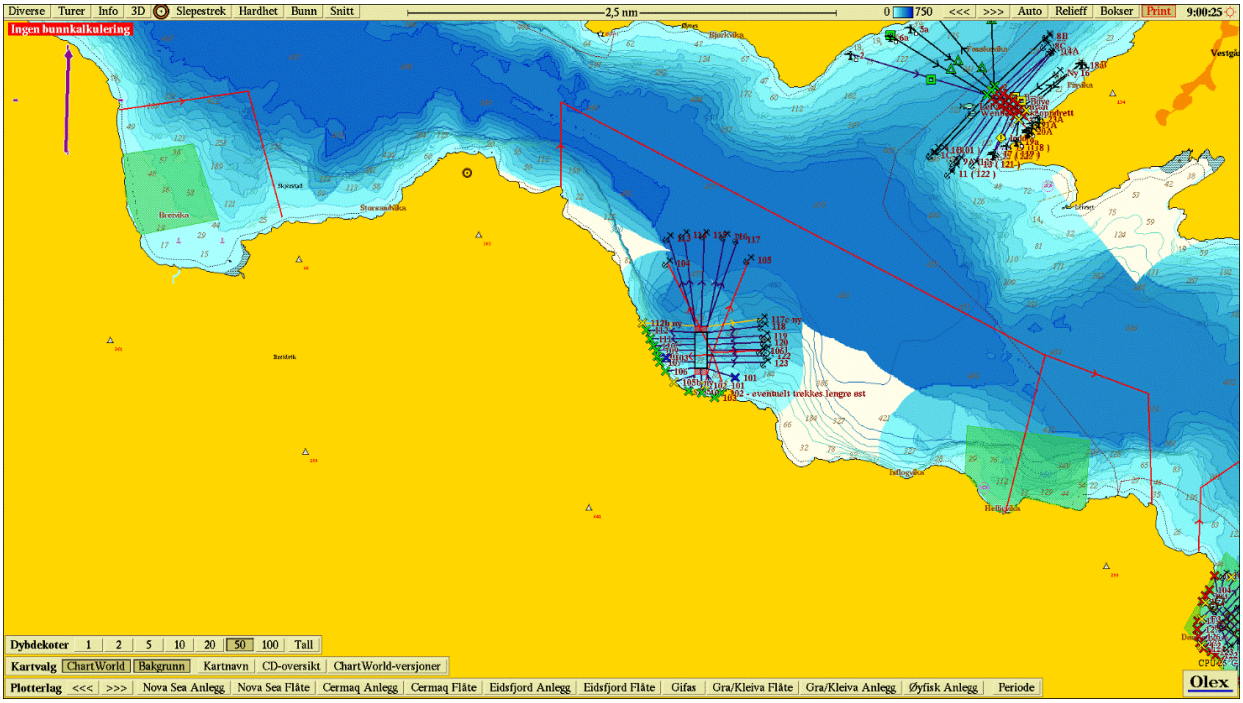

Figur 3 Viser forankringer Storvika (Bodø kommune) og Fauskevika (Fauske kommune).

Avstandskrav mellom akvakulturanlegg

Etter en gjennomgang av øvrige interesser i fjordsystemet (Mattilsynet, Kystverket, risiko og sårbarhet, friluftslivs-, og naturinteresser) viser det seg at enkelte arealformål ikke er egnet til formålet. Et eksempel er Mattilsynets avstandskrav på 5 km mellom lokaliteter for oppdrett av laks (for å hindre smittespredning mellom nærliggende anlegg). Denne type interessekonflikter medfører behov for å innskrenke eller å justere arealformål i planen. Se kartillustrasjon under:

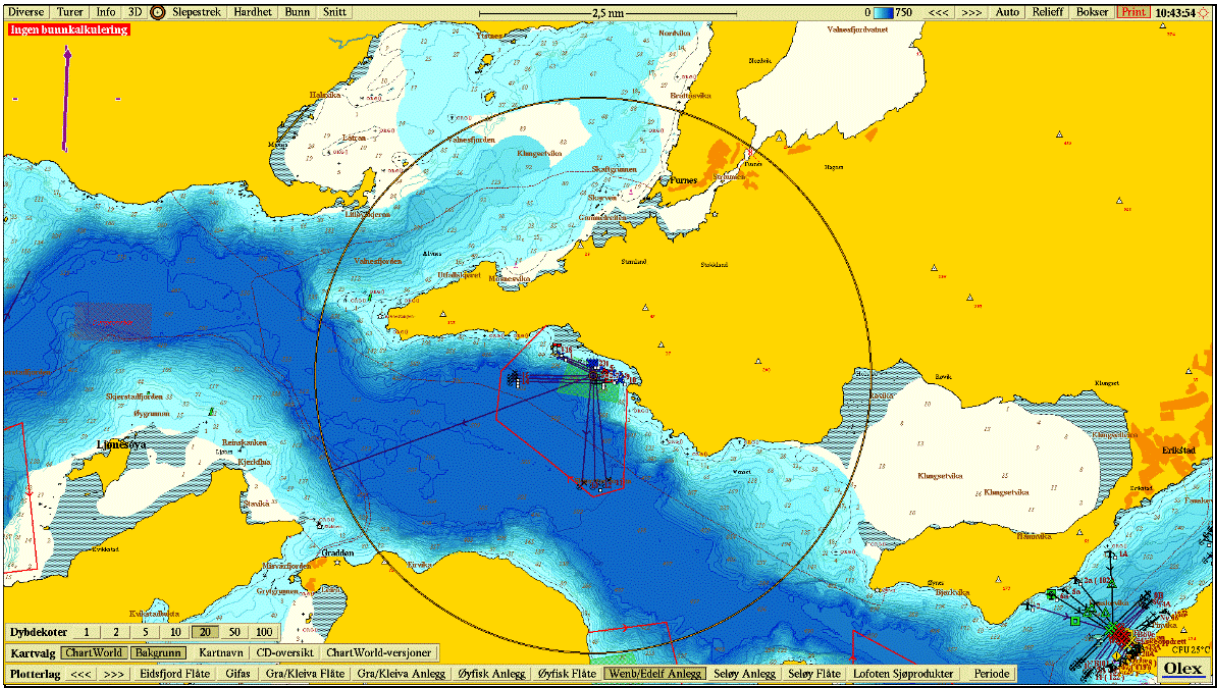

Kartutsnittet viser 5km radius rundt eksisterende anlegg ved Hundholmen, Fauske kommune.

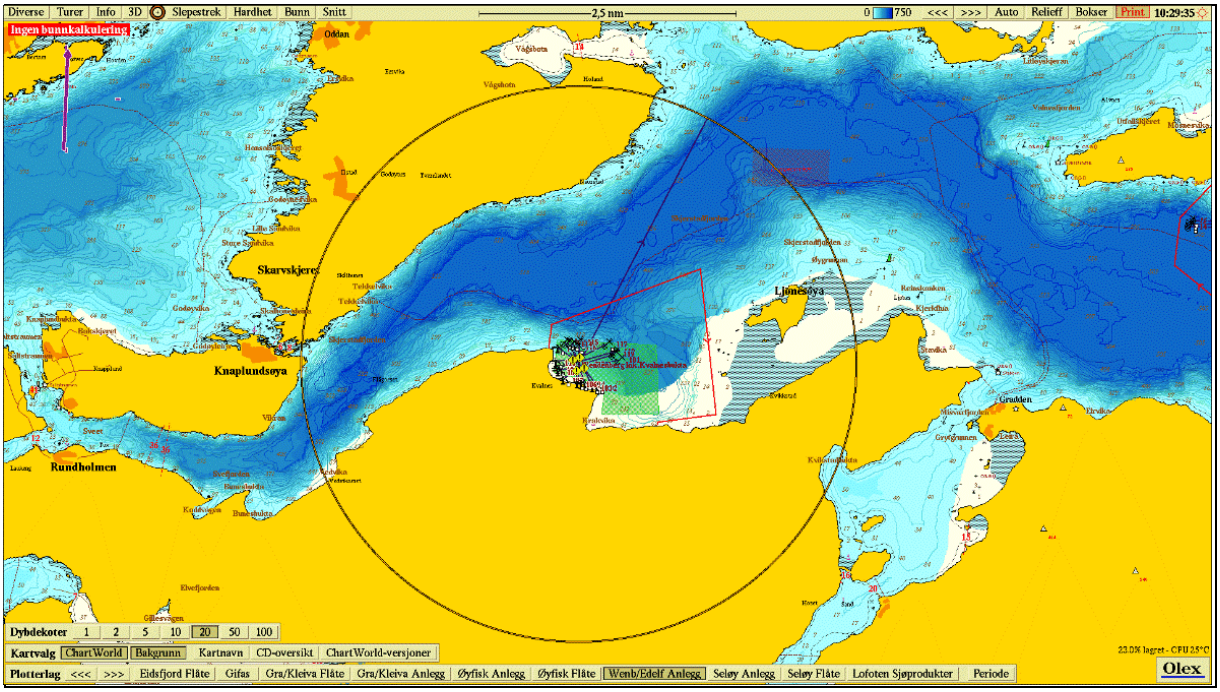

Kartutsnittet viser 5km radius rund eksisterende anlegg i Kvalnesbukta, Bodø kommune.

5.6.2. Fiskeriinteresser

Fiskermanntallet består av blad A som omfatter de som har fiske som binæring og et blad B som omfatter de som har fiske som hovednæring. Omsetningen skal alltid skje gjennom et fiskesalgslag eller en godkjent kjøper. Levering av fangst fra Saltdal skjer hovedsakelig gjennom slike ordninger. I Saltdal er det også gitt tillatelse for salg av fisk over kai.

I Saltdal og Fauske kommune er det registrert 19 fiskere med fiske som binæring, samt 5 fiskere som har fiske som hovednæring. Etter samtale med andre innen fiskeri er det lite eller ingen fiskere fra båter lokalisert utenfor Skjerstadfjorden (Bodø) som driver fiske i Skjerstadfjorden. De fleste av fiskerne i hhv. Bodø, Saltdal og Fauske, utøver sitt inntektsgivende fiske på de store sesongfiskeriene som Lofotfisket, Finnmarkfiske (vår og høst) og forskjellige notfiskerier (sild, sei og makrell) som normalt foregår på andre områder i landet. Slik kommunene kjenner til er det kun en båt lokalisert i Skjerstadfjorden (Valnesfjorden) som har hovedinntekt fra fiske. Fangstene er hovedsakelig hyse, sei, torsk og kveite.

Tilgang på fiskemottak har hatt innvirkning på leverte fangster fra Skjerstadfjorden. Holstad AS på Fauske var fiskemottak inntil 2011. Det var også mottak på Rognan Brygger til slutten av 90-tallet. I dag leveres fangster fra Skjerstadfjorden til Bofisk Bodø som er et døgnåpent fiskemottak. Fiskere fra Saltdal og Fauske leverer kun til Bofisk dersom det er snakk om større fangster.

Det har vært gjennomført møte med fiskeriinteressene i Skjerstadfjorden. I møtet fremkom det at mulighetene for å drive yrkesfiske i Skjerstadfjorden som hovednæring ikke var mulig. Tilgangen på fisk (spesielt kysttorsk) har hatt drastisk tilbakegang og det er ikke samme innsiget som tidligere år. I all hovedsak er det godt med kveite på de fleste plassene avhengig av årstiden det fiskes på. Fiskerne i de indre delene opplyste at de senere årene har måttet drive sitt fiske lengre ut i fjorden for å få tilgang på torsk (innsigstorsk). Det opplyses om et stabilt seifiske. I all hovedsak foregår fisket med garn.

Total fangstrapport for det som er levert fra Skjerstadfjorden er ikke mulig å oppdrive. Lokale fiskere har utarbeidet egne kart som viser fiskeriinteressene i fjorden og dette kartet følger som eget vedlegg til planen.

Reketråling

Det er en reketråler i Skjerstadfjorden. Reketråling er tillatt i fjorden i perioden 1. oktober til og med 30. april og minstedybde på 170 meter. Ut fra Råfiskelagets fangsttabell er det kun forekommet fangst av reker perioden 2014/2015. *(råfisklaget 2017).*

Fritidsfiske og turistfiske

I skjerstadfjorden foregår det et betydelig fritids- og turistfiske, både fra land og fra fritidsbåter. De mest attraktive fiskeslagene er sjøørett, laks, torsk, sei, hyse, steinbit og kveite. Fisket foregår i alle deler av fjorden, men den største aktiviteten foregår i de ytre delen av fjordsystemet.

Nordnorsk sjøsenter/Artic Seasport Naurstad

Fiskecampen er lokalisert i Bodø kommune, Naurstad og har vært etablert siden begynnelsen på 2000-tallet. Campen har 10 utleiehytter og 12 båter. Senteret har full dekning i de 6 månedene det er fokus på turistfiske.

De viktigste fiskeartene for turistfiskerne er kveite og steinbit. Som bifangst er det normalt å få torsk og sei. Torskefisket avhenger også mye av når innsiget kommer. Mye av det aktive fisket forekommer på grunt vann fra 2 – 10 meter, men også ned til 50 meter. De grunne partiene langsmed land er

derfor svært viktige for turistbedriften. Når det gjelder sjøørretfiske er det i all hovedsak nordmenn som fisker.

I all hovedsak benyttes de fleste grunne partiene langsmed land fra Naurstad inn mot Saltstraumen både på nordre og søndre side (mot Ljønes). Disse områdene kjennetegnes med et godt Steinbitfiske. Inn mot Fauske fiskes det i hele Valnesfjorden, Klungsetvika og Øynes. På fjordens søndre del fra Ljønes - Breivika og sørover like forbi Kjettnes. I Misværfjorden benyttes områdene inn til Bue.

Det er også en økning i fiskere fra kajakk og campen ser behov for å tilrettelegge for denne nye typen turistfiskere.

Rognan fjordcamp
Rognan fjordcamp er lokalisert innerst i Skjerstadfjorden like utenfor Rognan sentrum. Fjordcampen har 11 båter til utleie. Fisket skjer i de indre delene av fjorden helt ut til Kjettneset i Skjerstad (Bodø kommune). Viktige fiskeområder er Saksenvik, utløp Saltdalselva, Tangodden, Dverset, Reksteinvika og Skipmannvik. Av fisketurister nevnes særskilt svensker og tyskere.

Misvær Camping
Misvær Camping er lokalisert på nordøstsiden av utløpet av Lakselva i Misvær. På campingplassen er det lagt til rette for i alt 105 helårs caravanplasser, teltplasser, bobilplasser, hytteutleie, eget servicebygg samt båtutleie. Campingplassen har besøkende fra hele Europa.

5.7. Natur- og rekreasjonsverdier

Miljødirektoratets naturbase viser at det er registrert flere arter av nasjonal forvaltningsinteresse innenfor planområdet. Dette er arter som det særlig vil være viktige å ta hensyn til, for eksempel i planprosesser etter plan- og bygningsloven. Det finnes også verneområder og prioriterte naturtyper innenfor området. Artskart viser en rekke fuglearter som er sårbar, nær truet, sterkt truet eller kritisk truet. Dette er de tre kategoriene kritisk trua (CR), sterkt trua (EN) og sårbar (VU) i norsk rødliste for arter (Artsdatabanken).

Det er ikke registrert utvalgte naturtyper i planområdet. Det er flere viktige naturtyper og naturreservat. Disse blir beskrevet i tabellen under. (Kilde Naturbase).

Kommune	Naturtype	Beskrivelse
Fauske	Lakselvas utløp i Valnesfjordvatnet	Verdi B (viktig), Deltaområde
	Valnesfjordvatnet	Verdi B, Bløtbunnsområder i strandsonen
	Straumen i Valnesfjord	(A og B) ulike naturtyper: Strandeng og strandsump, Ålegrassamfunn, bløtbunnsområde i strandsonen, samt leveområder for arter av særlig stor forvaltningsinteresser
	Mosnesbukta	Verdi B, Bløtbunnsområder i strandsonen
	Klungsetvika	Verdi B, Fjorder med naturlig lavt oksygeninnhold i bunnvannet
	Klungsetvika	Verdi A, Ålegrassamfunn
	Røvika	Verdi B, Ålegrassamfunn
	Røvika	Verdi A, Bløtbunnsområder i strandsonen
	Leira	Verdi A, Bløtbunnsområder i strandsonen
	Vatnan	Verdi A, Strandeng og strandsump
	Moleira	Verdi A, Strandeng og strandsump

	Moen	Verdi A, Bløtbunnsområder i strandsonen
Saltdal	Skansenøyra	Bløtbunnsområder i strandsonen. Verdi B
	Vikleira	Strandeng og strandsump Verdi B
	Skansenøyra naturreservat	Våtmark
Bodø	Marint verneområde	Verneområdet Saltstraumen (Svefjorden)
	Naturreservat	Områdevern Ljønesøya
	Naturområde Misvær	Arter av stor forvaltningsinteresser, viktig brakkvannsdelta og viktige friluftsinteresser
	Naturområde Skjerstad	Naturområde Skjerstad omfatter grunne og delvis tørrfalte områder som er et viktig leveområde for fugler. I område er det også den viktige naturtypen ålegrassamfunn og er viktige områder for friluftsliv.
	Naturområde Mjønesosen.	Området er viktig for arter av stor og særlig stor nasjonal interesse. Ålegrassamfunn. Verdi A.
	Naturområde Ljønes	Bløtbunnsområder i strandsonen. Verdi A.
	Naturområde Mjønes	Strandeng og strandsump Verdi A.
	Naturområde Mjønes	Ålegressamfunn, Verdi B.
	Naturområde Mjønes	Ålegressamfunn. Verdi B.
	Naturområder Misværfjorden	Diverse ålegrassamfunn, Strandeng og strandsump og deltaområde i utløpet av Lakselva.

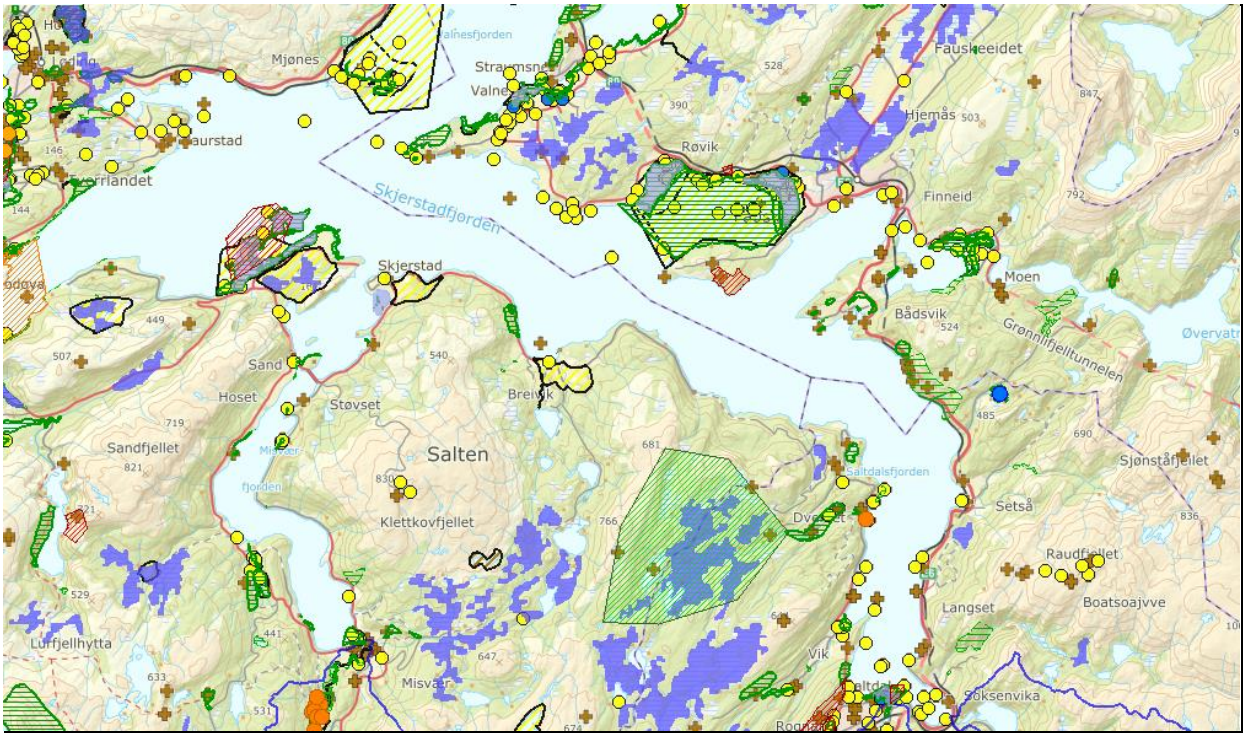

Kartutsnittet er hentet fra Miljøstatus.no og viser verdifulle naturregistreringer i og ved Skjerstadfjorden. I utsnittet vises bl.a. arter av særlig stor forvaltningsinteresse og viktige naturtyper.

5.7.1. Arter av nasjonal forvaltningsinteresser

Det finnes flere ulike arter av kategoriene *særlig stor*, og *stor* forvaltningsinteresse. Områder hvor det finnes slike arter er for eksempel Klungsetvika, Straumen i Valnesfjord, Ljønes og deltaområdene i Valnesfjord, Saltdalselva og Misvær.

5.7.2. IBA-områder og andre viktige områder for fuglelivet

Deler av Skjerstadfjorden er et **I**mportant **B**ird and Biodiversity **A**rea (IBA). Arealene i IBA er totalt sett beskjedne, men kritisk viktig for store ansamlinger av fugler det meste av året. Det finnes noen få, men viktige IBA-områder i Skjerstadfjorden. Havområder ved Mjønes, Røvika og Klungset er med. Avgrensingene vises på kart under.

I tillegg til IBA områder er det en del områder i fjorden som har viktige ornitologiske verdier. Det gjelder områder i Skjerstadfjorden som er viktig for fugler, men som ikke er inkludert i Skjerstadfjorden IBA:

- Valnesfjorden (svært høy verdisetting)
- Ljønes (høy verdisetting)
- Nervatn (høy verdisetting)
- Misvær (høy verdisetting)
- Rognan (høy verdisetting)

Verdier for områdene rundt Valnesfjorden er satt med vekt på gruntvannsområdene inkl. områdene tørrlagt ved fjære sjø ved Stokland og Stemland. På grunn av fugleforekomstene her er området besøkt relativt hyppig av ornitologer, og observasjoner lagt inn i registeringsverktøyet artsobservasjoner.no.

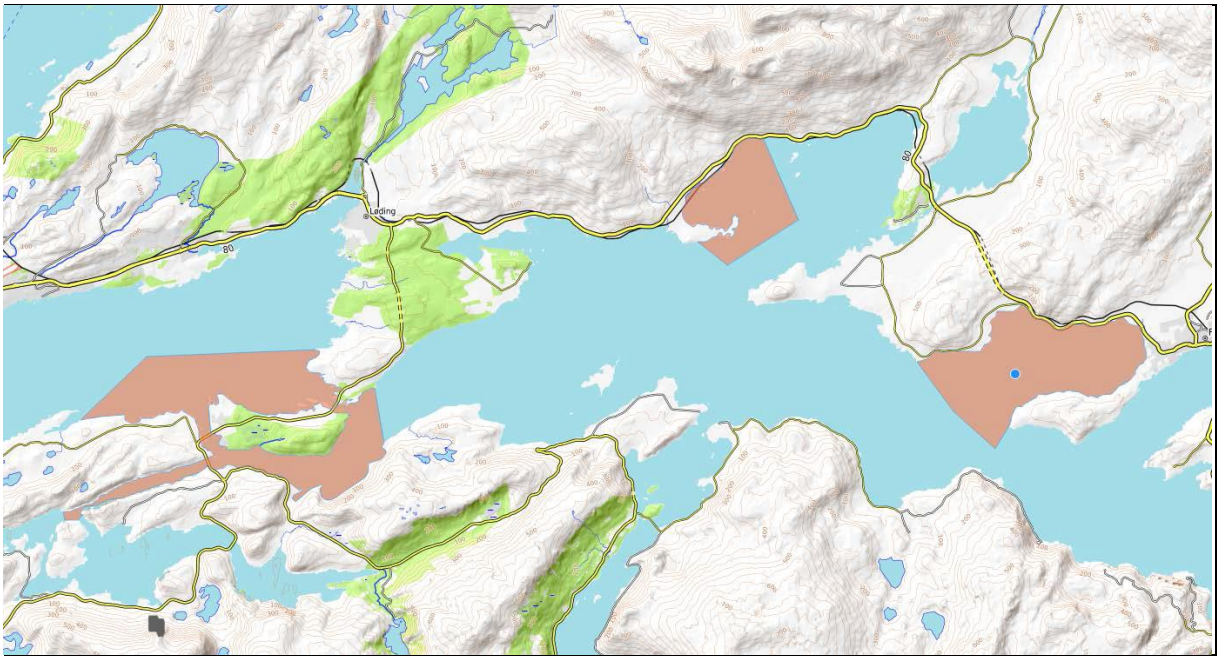

Figur 4 IBA-områder er avsatt med rød farge.

5.7.3. Anadrom laksefisk

Elver som er laksefiskførende med bestander av laks og sjøørret, eller har gode gyteområder og gode oppvekstsvilkår for laks og sjøørret er beskrevet i tabellen under.

Kommune	**Vassdrag**	**Anadrom fisk**
Kommune	Vassdrag	Anadrome bestander

Saltdal	Saltdalsvassdraget	Laks, sjøørret, sjørøye
Saltdal	Botnvassdraget	Sjøørret, sjørøye
Saltdal	Setsåvassdraget (Storelva i Setså)	Sjøørret
Fauske	Sulitjelmavassdaregt m. laksåga i Norddalen	Sjøørret
Fauske	Lakselva i Valnesfjorden	Laks, sjøørret
Bodø	Lakselva i Misvær	Laks, sjøørret

Sjøørretprosjektet i Skjerstadfjorden
Sjøørretprosjektet er et samarbeid mellom alle tre kommunene. En del av prosjektet går på bl.a. kartlegging av vandringsmønsteret til sjøørret, samt lusetelling i fangstfelle i Botnvassdraget i Saltdal kommune.

Resultatene fra prosjektet viser at sjøørreten fra Saltdal, Botn og fisk fra Sulitjelma ser ut til å foretrekke de ytre delene av Skjerstadfjorden og bruker hele fjordsystemet. Sjøørret fra Misvær ser ut til å være mer stasjonær og merket fisk fra denne elva forlot ikke Misværfjorden. Fisk som ble fanget i Fauske (Kosmovannet og i Straumen i Valnesfjorden) var stasjonære og vandret ikke ut fra området til Skjerstadjorden. Prosjektet vil bli avsluttet i 2019.

5.7.4. Lakselus i Skjerstadfjorden

I motsetning til laks, hvor smolten vandrer til oppvekstområder i havet og først returnerer til kysten når de er kjønnsmodne, oppholder sjøørret og sjørøye seg i fjordene og på kysten gjennom en lengre periode. De er derfor normalt utsatt for luseinfestasjon i mye lengre perioder enn laksesmolten. Sjøørret smoltifiserer gjerne ved 12–25 cm kroppslengde og vandrer ut i fjordene på beitevandring sent på våren og om sommeren. Overlevelsen til lakselus faller ved lavere salinitet, og lakselus vil aktivt unngå vann med saltholdighet under ca. 20. Sjøørret kan derfor oppsøke ferskere vann for å kvitte seg med lus. Prematur tilbakevandring av fisk med betydelige infestasjoner og hudskader er observert. Andre undersøkelser tydet på at også nordnorsk sjørøye trolig ble sterkt infisert i områder med lakseoppdrettsanlegg. Det er også vist atferdsendringer hos sjøørret i områder med høyt smittepress. I Irland har en analyse av data indikert at lakselus reduserer vekst og kondisjon til sjøørret.

Høsten 2017 ble det etablert fangstfelle i Botnvassdraget i Saltdal kommune. I forbindelse med denne ble det registrert påslag av lakselus. Tabellen under viser observerte påslag av lakselus på oppvandrende sjøørret og sjørøye i oppgangsfelle i Botnvassdraget 27 juni – 19 september 2017.

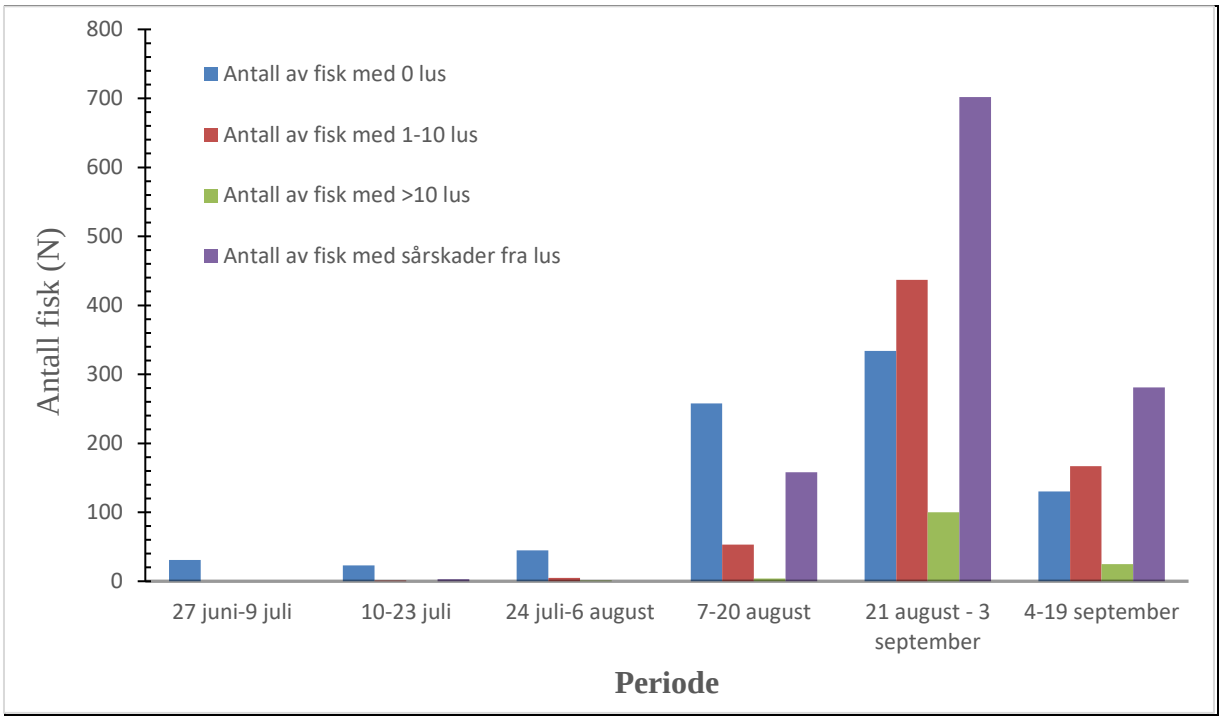

En fisk kan både være registrert med lus og sårskade, og derved være registrert i to kolonner samtidig. Ut fra tallene kan det ikke sies noe om bestanden påvirkes av lakseluspåslagene. Stor fisk vil tolerere mer lus enn mindre fisk.

Rapporten angående telling i Botnvassdraget ferdigstilles samtidig med hovedprosjektet. Med bakgrunn i disse tallene er det igangsatt videoovervåkning av Botnvassdraget sesongen 2018 der bla. lusetelling er en del av arbeidet. Prosjektet gjennomføres av NTNU med støtte fra Miljødirektoratet.

Havforskningsinstituttet vil i forbindelse med det nasjonale overvåkingsprogrammet på lakselus overvåke Skjerstadfjorden i to ulike perioder på forsommeren 2018.

Telling av lakselus på eksisterende anlegg i Skjerstadfjorden
Lakselustelling på eksisterende anlegg i fjorden viser lite påslag av lakselus (i all hovedsak 0,1-0,2 hunnlus per fisk). Data finnes på Barenswatch.no. Dette er svært lite i forhold til andre oppdrettsområder i Salten.

5.7.5. Kartlegging av friluftsområder i sjø

I forbindelse med planarbeidet er det blitt gjennomført en kartlegging og verdisetting av friluftsområder i Skjerstadfjorden. Dette arbeidet ble gjennomført i samarbeid med ressurspersoner i/ved fjordområdet, samt Salten Friluftsråd. Ressurspersonene var fra henholdsvis fra Godøynes, Misvær, Valnesfjord, Naurstad/Tverlandet, Fauske og Rognan.

Kartleggingen ble basert på Miljødirektoratets veileder M90-2013. Kartlegging og verdisetting av friluftsområder. Kommunene viser til at metodikken til direktoratet er beregnet for land og ikke sjø. I kartleggingsarbeidet og utfylling av verditabell er temaet utstrekning ikke medregnet. Dette ble avklart med Salten friluftsråd.

Gjennomføring av kartleggingsarbeidet: Kartlegging ble gjennomført på et felles arbeidsmøte i Valnesfjord den 18.01.2018. I møtet var arbeidsgruppen fra alle tre kommuner tilstede, Salten Friluftsråd, samt ressurspersoner. Ressurspersonene ble inndelt i grupper og tegnet inn friluftsinteresser på kartutsnitt, etter mal fra DNs håndbok.

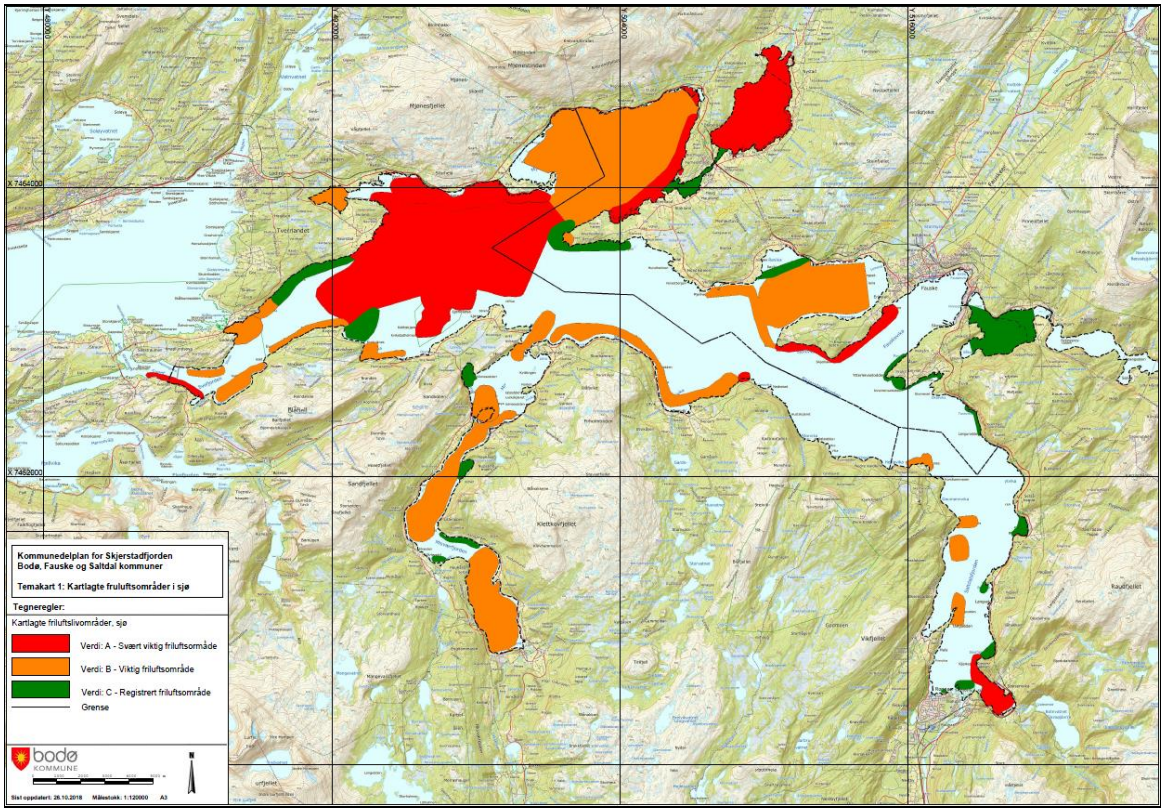

Kartutsnittet viser temakart for friluftsinteresser.

I etterkant av møtet ble det gjennomført en verdsetting basert på vektede kriterier etter veilederen og de verdiene de ulike gruppene har påført i tabellen. Disse verdiene er digitalisert og foreligger som eget temakart til felles kommuneplan i Skjerstadfjorden.

<u>Resultat</u>
Det ble totalt registrert 66 friluftsområder i sjø. Av dette ble det registrert 16 A-områder, 29 B-områder og 21 C-områder. Områdene har fått tildelt ulik farger ut fra verdisettingen:

- A-områder, rødt. *Svært viktige friluftsområder*
- B-områder, gult. *Viktige friluftsområder*.
- V-områder, grønt. *Registrerte friluftsområder.*

Områdene er digitalisert og er lagt ut på kommunenes hjemmeside og følger som vedlegg til dette planen. Kartleggingen skal tilrettelegges for bruk i Miljødirektoratets Naturbase.

5.8. Farleder

Fjorden er også en viktig samferdselsåre med nyttetrafikk via Saltstraumen til havner i Bodø, Fauske og Saltdal. Farledene er vegsystemet til sjøs, og hele norskekysten er i dag dekket av et nettverk av ulike farledskategorier. Det er Kystverket om har ansvar for farledene og farledsstrukturen, herunder utbedring av utsatte farleder, og bidrar med det til å bedre framkommeligheten og sikkerheten for ferdsel langs norskekysten. Skipstrafikken inn Svefjorden fordeler seg videre til anløp i kommunene Bodø, Fauske og Saltdal.

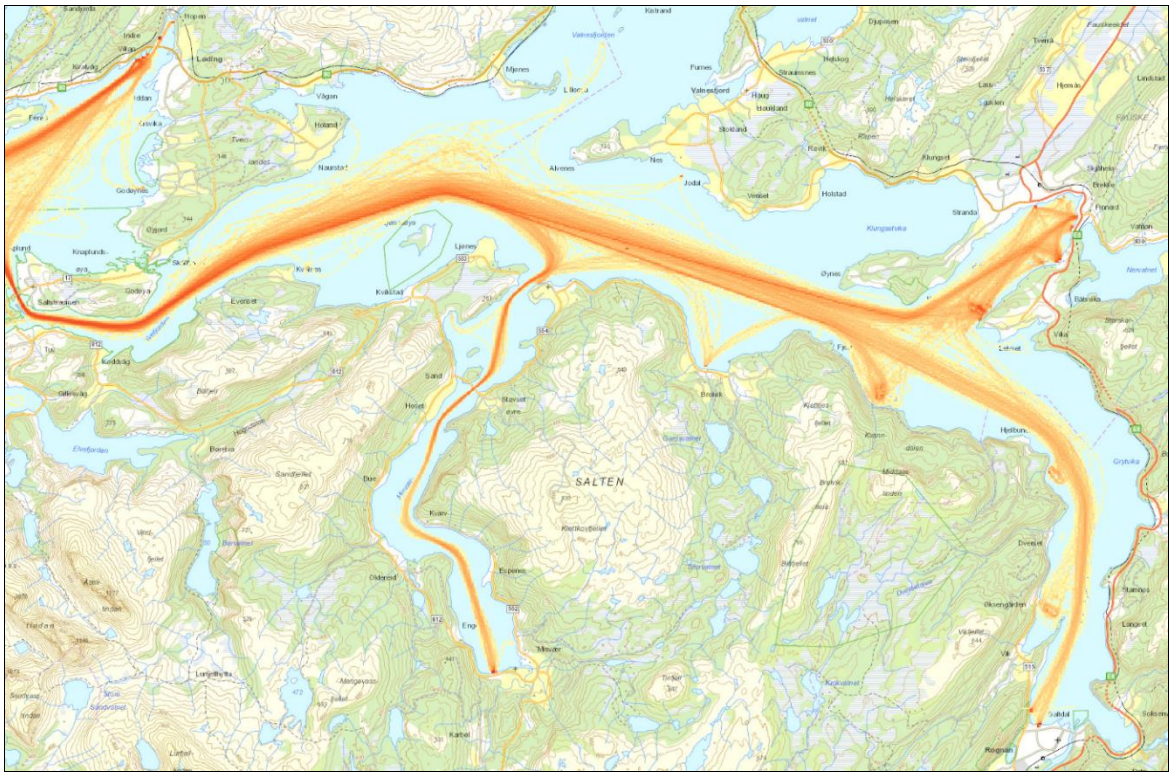

Utsnittet viser registrerte farleder.

De største havnene for godstrafikk er Fauske med registrert godsmengde på 18401 tonn og Saltdal med registrert godsmengde 1800 tonn. (kilde SSB). Andre viktige anløpssteder er masseuttak Misvær og akvakulturanleggene i fjorden.

6. Beskrivelse av planen

Planlagt arealbruk og beskrivelse av endringer i forhold til gjeldende planstatus

I foreliggende planforslag inngår kun sjøområdene, samt øyer i fjordsystemet. Det har ikke vært kapasitet/ressurser til å gjennomføre en kartlegging og planlegging av strandsonen i fjordsystemet.

6.1 Akvakultur

Kommunedelplan for Skjerstadfjorden legger til rette for å videreutvikle havbruksnæringa i Skjerstadfjorden innenfor en bærekraftig ramme. På grunn av at lokalitetene som er etablert i fjorden produser stamfisk er det tatt hensyn til at det er ønskelig med avstander på minimum 5km mellom lokalitetene. Hensikten med avstanden mellom lokalitetene er å hindre spredning av lakselus og sykdom.

Akvakulturområdene og fortøyningsområdene er tilpasset til næringens behov samtidig som det tatt hensyn til annen bruk av fjorden og til viktige naturområder. Det er også tatt hensyn til aktsomhetsområde; *Naturfare* , allmenhetens tilgang til strandsonen fra sjøsiden og farleder.

Som følge av overnevnte hensyn er enkelte akvakulturområder som ligger inne i gjeldende kommuneplaner tatt ut av planen, eller justert i utstrekning.

6.2 Bodø kommune, endringer i forhold til kommuneplanens arealdel 2014 - 2026

Akvakultur område 18 AF Svefjorden er tilbakeført til bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone. Lokalitet blåskjell ble slettet i 2009 og området er ikke i bruk til akvakultur. Det er registrert en viktig forekomst av naturtypen «Større tareskogforekomster» i naturbasen. Området foreslås fjernet på grunn av området ikke er i bruk og at arealet ligger innenfor Saltstraumen marine verneområde med en omfattende forekomst med tareskog. Det er vektlagt at bruk av område til havbruk kan forringe verneverdiene i verneformålet.

Akvakultur område 19 NFFFA Naurstad og A-25 Naurstad (VA1) er foreslått endret.
Område er stort og er i konflikt med viktige friluftsinteresser og delvis i konflikt gyteområder og aktive fiskeplasser. Området ligger også nært regulert områder for fritidsboliger og lokal reiselivsnæring. Lokaliteten har delvis stor dybde noe som vanskeligjør fortøyning av installasjonene. Det er også noe kort avstand til oppdrettslokaliteter på sørsiden av fjorden. Det er ingen godkjente lokaliteter i området. Arealet foreslås derfor redusert og avsatt til tare- og algedyrkning. Det er ikke tatt hensyn til eventuell skredfare ved den reviderte lokaliteten på grunn av at konsekvensene ved ras eller skred er mindre ved tare- og algedyrkning. Akvakulturarealet ligger ca. 500 m fra tre kjente kulturminner fra tidligere bosetting på land. Planlagt bruk av sjøområdet vil ikke medføre stor negative innflytelse på kulturminnene, arealet berører heller ikke skipsleia.
Foreslått arealbruk vises kartet som VA1 (Akvakultur).

Kartutsnittet viser enbruksområde for algedyrkning (VA1) nordøst for Skålbunes, Naurstad i Bodø kommune.

Akvakulturområde 20 AFF Kvalnesbukta og A-25 Kvalnesbukta foreslås endret.
Område er i bruk til tare- og algedyrkning. Etter innspill fra havbruksnæringen er området endret og delvis tilpasset næringens ønske om utforming og plassering. Endringen medfører at området for produksjon er flyttet og utvidet østover, inn i Krakvika og forbi Andersgrøva mot Bogen. Ankringsområdet kommer inn i område avsatt til naturområde, men ankring vil ikke medføre konflikt med bløtbunns vist i naturbasen. I vurderingen av området er det tatt hensyn til naturverdier og

leveområde for fugler. Det er også tatt hensyn til boliger og fritidsboliger på land som kan blir berørt. Arealene berører passive fiskeplasser og gyteområde for torsk.

Mellom produksjonsområde og land er det avsatt enn korridor på ca. 200m bredde. Hensikten med korridoren er å få avstand til landarealene, å legge til rette for ferdsel i båt langs land og å unngå at produksjonsområdet blir berørt av skred eller ras. Denne korridoren vil også dempe den visuelle konflikten mellom det noe naturpreget område på land og produksjonsanlegg i sjø.
Foreslått arealbruk vises i kartet som VA2 (Akvakultur) og VKA1 (Fortøyningsområde, natur, ferdsel og friluftsliv).

Akvakulturområde 21 AFF Ervika, Skjerstad foreslås tilbakeført til bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone. Lokalitet blåskjell ble slettet i 2009. Det er passive fiskeplasser og gyteområde for torsk innenfor området. Deler av området ligger i et utløpsområde for skred. Det ligger sjøkabler nært området. Minste avstand til lokaliteter i Breivika er ca. 2 km. noe som betyr at det ikke anbefales med oppdrett av fisk i området. Arealet ligger nært områder på land avsatt til boligområde og til fritidsbebyggelse, noe som kan være konfliktfylt. Området ligger også noe nært utslipp fra tettstedet Skjerstad. Området foreslås tilbakeført til bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone.

Akvakulturområde 22 AFF Utvik, Breivik foreslås endret. Etter innspill fra havbruksnæringen er område endret og delvis tilpasset næringens ønske om utforming og plassering. Området er flyttet noe mot sør og inn i Breivika. Avgrensning inne i bukta mot sør er satt slik at hensynet til automatisk fredet kulturminne Utvik gård blir ivaretatt. Lokaliteten berører gyteområde torsk og fuglearten gulnebblom er observert i området, arten er av stor forvaltningsinteresse. Akvakulturområdet vil berøre fiskeinteresser og fritidsbruk noe som er en konsekvens av tilrettelegging for havbruksnæringen. Fiskeriinteresser og friluftsliv ansees likevel godt ivaretatt i planen fordi store arealer er tilbakeført til bruk og vern av sjø og vassdrag. Forholdet til vanninntak og utslipp i Breivika må vurderes ved en eventuell tildeling av lokalitet. **Foreslått endret område vises i kartet som VA3 (Akvakultur) og VKA2 (Fortøyningsområde -25, natur, ferdsel og friluftsliv).**

Akvakulturområde 23 AFF Kjetnes, Breivik foreslås tilbakeført til bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone. Det er ingen godkjente lokaliteter ved Kjetnes. Området ligger nært og i mellom to andre lokaliteter. På grunn av krav til avstand mellom anlegg kan ikke området brukes til oppdrett av fisk. Området foreslås fjernet.

Akvakulturområde 24 AFF Kvanndalen, 24 A Kvanndalen og 24 A-25 Kvanndalen foreslås endret. Lokaliteten er i bruk. Området kan være utsatt for naturfare i form av ras eller skred. For å reduser risikoen for skade ved ras eller skred er det er avsatt en sone mellom anlegget og land for en del av området med ca. 200 m bredde. **Foreslått endret område vises i kartet som VA4 (Akvakultur) og VKA3 (fortøyningsområde -25, natur, ferdsel og friluftsliv).**

Akvakulturområde 25 A Kvikstadbukta (3 delområder) foreslås tilbakeført til bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone. Nordre delområde er en del av et større område med passive fiskeredskaper og delfeltene ligger rundt et område for aktive fiskeredskaper. Området er også registrert som gyteområde torsk. To delfelt ligger foran et masseuttak. Det er registrert teist i området, ellers ingen spesielle registreringer i naturbasen. Det er ingen registrerte akvakulturlokaliteter i området. Området foreslås fjernet.

Akvakulturområde 26 A Nupen foreslås tilbakeført til bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone. Blåskjell tillatelse ble slettet 2013 og området har ikke vært i bruk senere. Det er ingen spesielle registreringer i naturbasen. Området er registrert i fiskeridirektoratet sitt kart som gyteområde torsk. Området kan være for utsatt for skred og steinsprang. Området foreslås tatt ut.

Vanninntak
Vanninntak produksjonsvann til industriområdet Breivika videreføres i kombinasjon med fortøyningsområde -25.

Småbåthavn Rotnesodden VS
Arealet avsettes til småbåthavn etter innspill fra grunneier som ønsker en mindre havn i tilknytning til areal på land som er avsatt til naustområde.

Området i sjø er i fiskeridirektoratets kart vist som gyteområde for torsk. Det er ingen spesielle naturhensyn registrert i naturbasen. Området kan være et utløpsområde for skred. Området er på land er allerede avsatt til fritidsbebyggelse og havneområde vil i liten grad medføre økte konsekvenser ved skredhendelser. Et eventuelt skred vil sannsynligvis ikke medføre risiko for personskade. Havneområdet avsettes i planen som omsøkt.

Andre småbåthavner er videreført uten endringer fra gjeldene reguleringsplaner, med unntak for innregulert småbåthavn ved Vågshamn, Naurstad. Dette området er tatt ut av planen av hensyn til natur, miljø, friluftsliv og landskap.

VKA Ljønesøya.
Område er en utvidelse av et område som omfatter Ljønesøya naturreservat. Området inneholder viktige naturtyper som bløtbunnsområder og ålegrassamfunn. Området er også viktig for en rekke fuglearter og er leve- og gyteområde for fisk. Området og tilliggende område er også viktig for ferdsel, formål naturområde skal derfor ikke være til hinder for vanlig båttrafikk.
Foreslått område vises kartet som natur, ferdsel og friluftsliv (VKA3).

VKA Misvær
Deler av området er registrert i naturbasen som et svært viktig område for arter av stor forvaltningsinteresser, et viktig brakkvannsdelta og viktige friluftsinteresser. Norsk Ornitologisk Forening har vurdert området som et av flere områder i Skjerstadfjorden som er spesielt viktig for fugler og naturmangfold i Bodø. Området og tilliggende område er også viktig for ferdsel, formål naturområde skal derfor ikke være til hinder for vanlig båttrafikk. **Foreslått område vises kartet som natur, ferdsel og friluftsliv (VKA5).**

VKA Skjerstad
Naturområde Skjerstad omfatter grunne og delvis tørrfalte områder som er et viktig leveområde for fugler. I område er det også den viktige naturtypen ålegrassamfunn og er viktige områder for friluftsliv. Norsk Ornitologisk Forening har vurdert området som et av flere områder i Skjerstadfjorden som er spesielt viktig for fugler og naturmangfold i Bodø. **Foreslått område vises kartet som natur, ferdsel og friluftsliv (VKA 4).**

VKA Mjønesosen.
Området er viktig for arter av stor og særlig stor nasjonal interesse. Deler av området er i naturbasen også registrert som viktige naturtyper og området er registrert som et svært viktig friluftslivsområde. Området og tilliggende område er også viktig for ferdsel. **Foreslått område vises kartet som natur, ferdsel og friluftsliv (VKA 1).**

Støvsetbrua
Arealene under og rundt Støvsetbrua er avsatt til samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur. Formålet medfører ikke ny eller endret bruk. Arealet er tilpasset eiendomsgrensene til Statens vegvesen.

Øyer i fjorden
Øyene i fjorden er avsatt til LNFR- formål. Resten av sjøområdet er avsatt til bruk og vern av sjø med tilhørende strandsone.

Delvis opphevelse av planer
Reguleringsplan for Vågshamn, Naurstad, vedtatt den 12. 02. 2008. De deler av denne planen som omfatter sjøarealene foreslås opphevet da planen legger til grunn en arealbruk som innebærer store landskaps- og terrenginngrep i strandsonen. Deler av planen medfører også arealinngrep utenfor det regulerte planområdet. Pågående byggesak for dette området har blitt stoppet i påvente av dette planarbeidet*, jfr. Vedtak om midlertidig forbud mot tiltak i Skjerstadfjorden*.

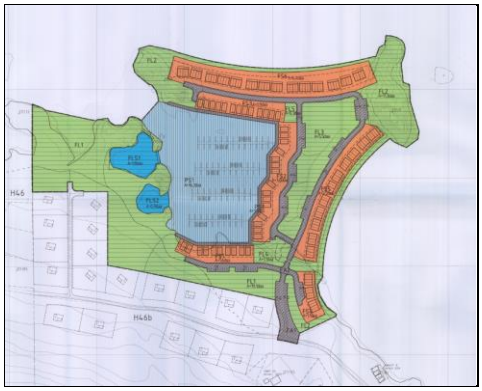

Kartutsnittet til venstre viser reguleringsplan for Vågshamn, Naurstad.

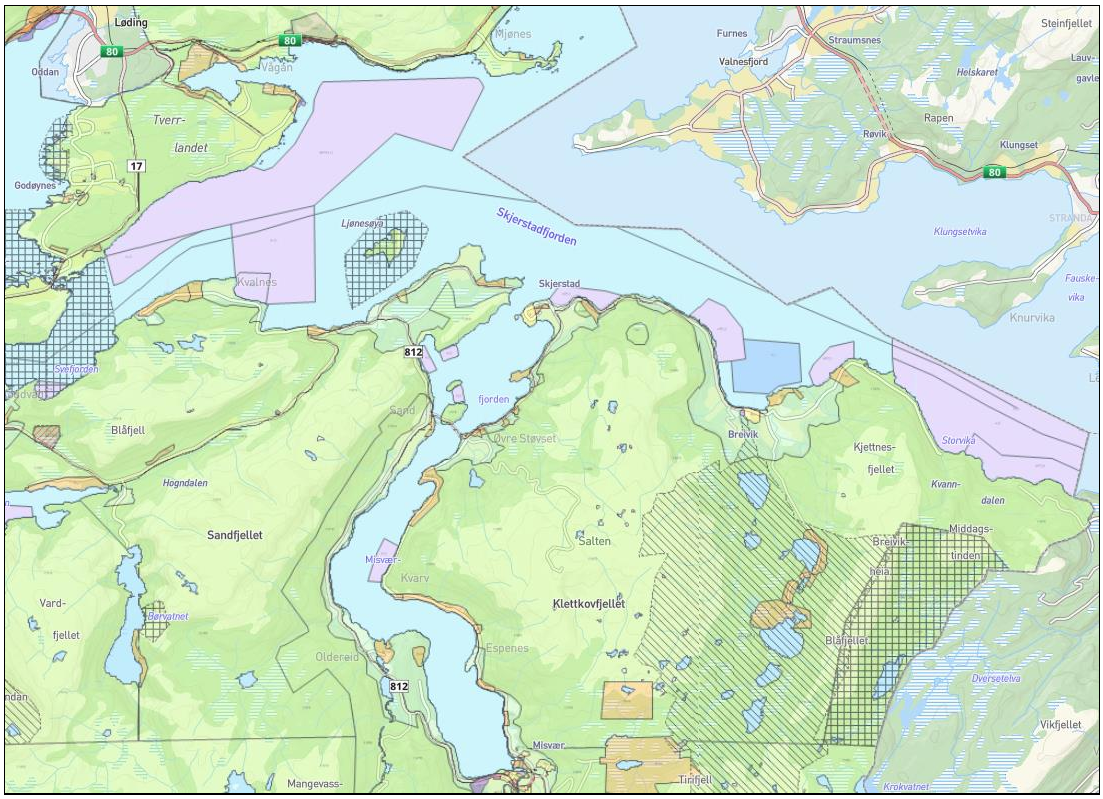

Kommuneplanens arealdel 2014 – 2026.

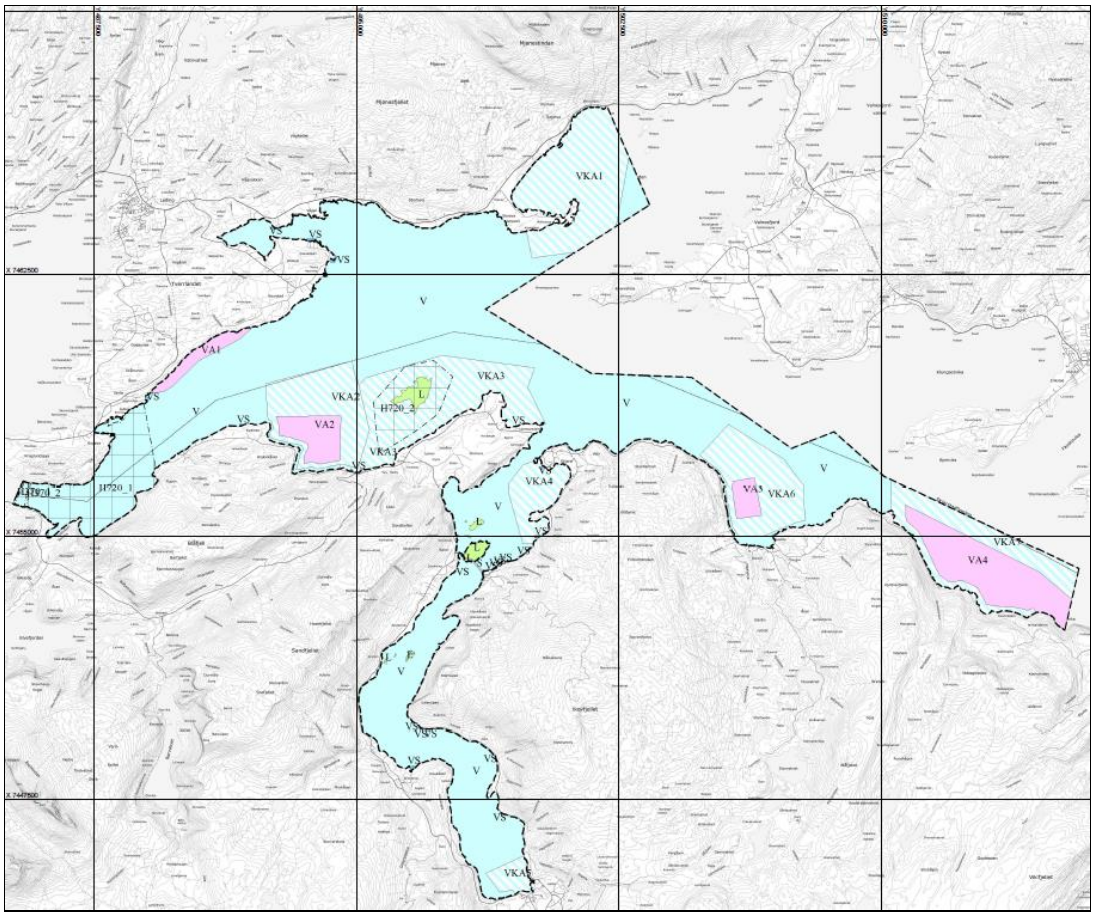

Kartillustrasjonen viser planforslaget ved offentlig ettersyn for Bodø kommune sin del av fjordområdet.

6.4 Fauske kommune

Beskrivelse av endringer i Fauske kommune:

Akvakultur (VA)

Akvakulturformål i gjeldende plan er gjennomgått og akvakulturformål ved Bjørkvika er etter innspill fra oppdrettsnæringen tatt ut fra planen. I tillegg er eksisterende oppdrettsområde Hundholmen redusert/endret i forhold til gjeldende arealplan. Områdene i Skysselvika og Leivsethamran er minimalt justert forhold til eksisterende anlegg.

Natur, friluftsliv og ferdsel (VKA)

Det er lagt inn flere områder med kombinerte formål; naturvern, friluftsliv og ferdsel. Innenfor disse områdene er det registrert store naturverdier og sterke friluftsinteresser som bør ivaretas. De er nærmere beskrevet i tabellen under kapittel 5.7.

Kombinerte formål akvakultur og småbåthavn VKA

I Skysselvika er det lagt inn et kombinert formål til akvakultur og småbåthavn. Det er tatt inn etter innspill fra oppdrettsnæringen, og gir mulighet for lagringsplass og andre aktiviteter i tilknytning til småbåthavnformål.

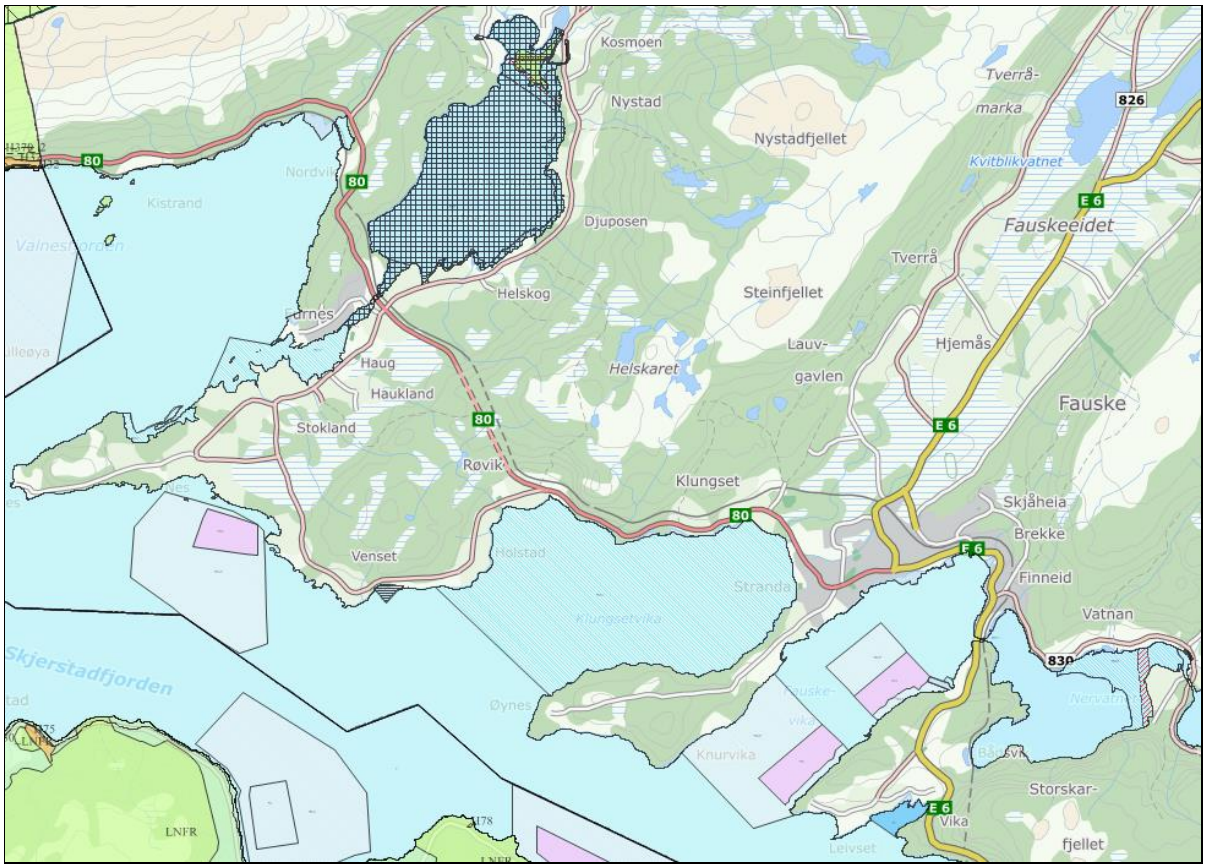

Utsnittet viser deler av planforslaget ved offentlig ettersyn for Fauske kommune.

6.5 Saltdal kommune

VA 30. Helgevikbakkan. Akvakultur.
Helgevikbakkan var i forrige arealplan avsatt til formål akvakultur med en størrelse på 45 daa. Fortøyningsarealene utgjorde 600 daa.

Området foreslås prioritert som akvakulturområde med tilhørende forankringsområder. Akvakulturområdet er økt til 179 daa og forankringsområdet til 1.500 daa. Fortøyninger mot land skal lokaliseres minimum 25 meter under laveste vannnivå. Området tillates fremdeles brukt til andre formål i henhold til gjeldende regelverk (jfr. fiskeforbudssone på 100 meter fra anleggets ytterpunkter marker med blåse. Det er heller ikke lov å ferdes nærmere enn 20 meter fra anleggets ytterpunkt som er markert med bøyer. Tiltak i områder hvor det er fare for snø- og steinsprang etter NVE sitt faresonekart, skal det gjennomføres geotekniske vurdering før tiltak kan tillates. Tradisjonelt fiskeri vil være vanskelig på området når et anlegge er etablert.

VKA 30 – 25. Helgevikbakkan – Ankringsområde for akvakultur.
Et areal på 600 daa utgjorde forankringsområdene i forrige arealplan. Området er nå økt til ca. 1.500 daa. I området tillates forankring til akvakulturanlegg på VA 20. Ankring og ankringstau skal minimum plasseres 25 meter under laveste tidevann.

VA 31. Daumannvika. Akvakultur.
Daumannvika var i forrige arealplan avsatt til akvakultur med en størrelse på 132 daa. Tilhørende fortøyningsarealene utgjorde ca. 978 daa.

Område foreslås prioritert til akvakultur med et areal på ca. 900 daa. Forankring kan tillates etablert 25 meter under laveste tidevann. Området tillates fremdeles brukt til andre formål i henhold til gjeldende regelverk (jfr. fiskeforbudssone på 100 meter fra anleggets ytterpunkter marker med

blåse. Det er heller ikke lov å ferdes nærmere enn 20 meter fra anleggets ytterpunkt som er markert med bøyer. Tiltak i områder hvor det er fare for snø- og steinsprang etter NVE sitt faresonekart, skal det gjennomføres geotekniske vurdering. Tiltak i områder hvor det er fare for steinsprang etter NVE sitt faresonekart, skal det foreligge geotekniske vurderinger før tiltak kan tillates. Tradisjonelt fiskeri vil være vanskelig på området når et anlegg etableres.

VKA 31 -25. Daumannvika - Ankringsområde akvakultur.
I tidligere arealplan var fortøyningsarealet ca. 900 daa. Dette er nå endret til 3.700 daa. I området tillates forankring av akvakulturanlegg. Fortøyninger skal ikke hindre fri ferdsel for mellom anlegget og land. Ankring og ankringstau skal minimum plasseres 25 meter under laveste tidevann. Ved forankring skal hensynet til kabel i sjø ivaretas. Forankringsområdet krysser kommunegrensen til Fauske. Størrelse ca. 3.500 daa. Tidligere arealplan hadde forankringsområdene en utbredelse på ca. 1.000 daa. Fortøyningsarealet er også lokalisert i Fauske kommune.

VA 32. Tangodden. Akvakultur.
Tangodden var i forrige arealplan avsatt til fellesområde (fiske- ferdsel- friluftsliv- natur og akvakultur) med en størrelse på 478 daa. Tilhørende fortøyningsarealene utgjorde ca. 978 daa.

Område foreslås prioritert til akvakultur. Totalt areal 424 daa. Området tillates fremdeles brukt til andre formål i henhold til gjeldende regelverk. Fiskeforbudssone på 100 meter fra anleggets ytterpunkter markert med blåser. Det er heller ikke lov å ferdes nærmere enn 20 meter fra anleggets ytterpunkt som er markert med bøyer.

VKA 32. Tangodden - Ankringsområde akvakultur.
I tidligere arealplan var fortøyningsarealet 457 daa. Ankringsområde foreslås til 1.800 daa. I tidligere plan var disse områdene hovedsakelig fellesområde med forankring (fiske, ferdsel, friluftsliv, natur og akvakultur- ankringsområder 25 meter under havnivå).

En sone på 150 meter opprettholdes mot Tangodden. Ankring og ankringstau skal minimum plasseres 25 meter under laveste tidevann.

VKA33 Saksenvik/Rognan - Natur, friluftsliv og ferdsel (VKA)
Innenfor disse områdene er det registrert store naturverdier og sterke friluftsinteresser som bør ivaretas jfr. Kap. 5.7.

Hensynssone. Verneområder etter Naturmangfoldlova - H720_03. Skansenøyra
V –områder:
Resterende arealer i sjøområdene. Dette inkluderer flerbruksområder uten akvakultur.

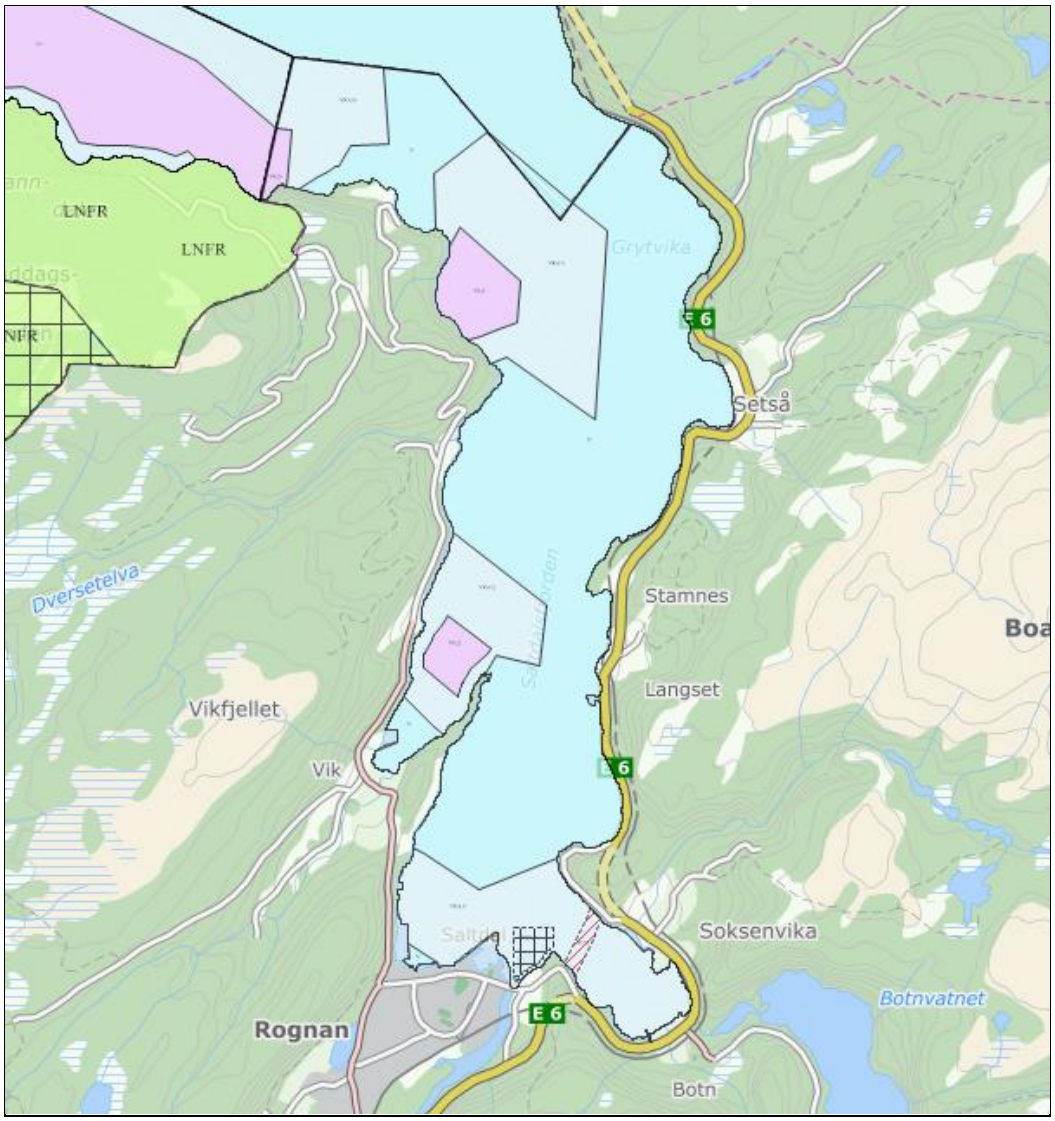

Utsnittet viser deler av planforslaget ved offentlig ettersyn for Saltdal kommune.

6.6 Endringer etter offentlig ettersyn

Planen ble lagt ut til offentlig ettersyn den 22.12.18 – 11.02.19, og det kom inn i alt 39 merknader til planen. Merknadene følger planen som uttrykte vedlegg og er gjengitt og kommentert i egen merknadsmatrise som følger saken som vedlegg.

Merknadene omhandlet i hovedsak forslag til justeringer og endring av arealformål av hensyn til interesser knyttet til fiskeri, friluftsliv og natur. Merknadene omhandlet også forslag til endring av bestemmelser og retningslinjer.

Rådmannens vurdering av innkomne innspill er gjengitt i merknadsmatrisen. Under følger en beskrivelse av de endringer som er gjennomført etter offentlig ettersyn for å imøtekomme merknader til planen.

6.6.1 Bodø kommune

<u>Endring av arealformål</u>

Som en følge av merknader knyttet til fiskeriinteresser, friluftsliv og naturverdier er både område avsatt til akvakultur og ankring for område **VA2** og **VKA2** redusert i utstrekning (Kvalnesbukta og Krakvika). Endringen er vist i kartutsnittene under:

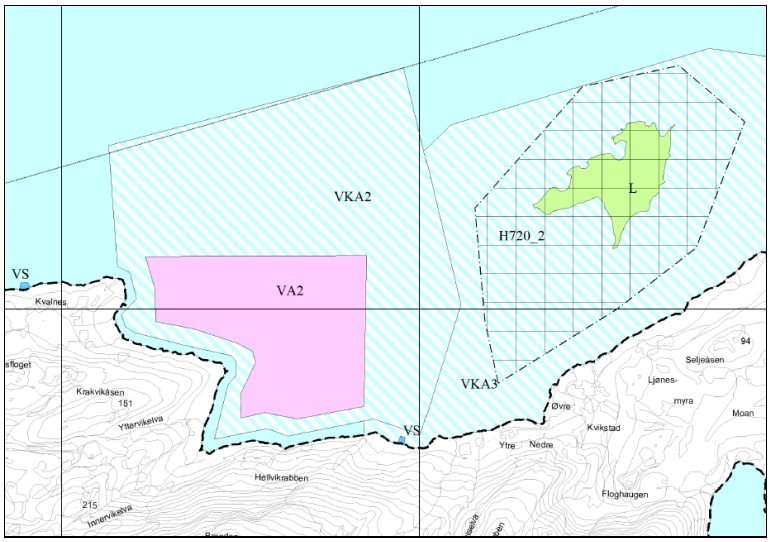

Utsnittet viser planen ved offentlig ettersyn (Kvalnesbukta/Krakvika).

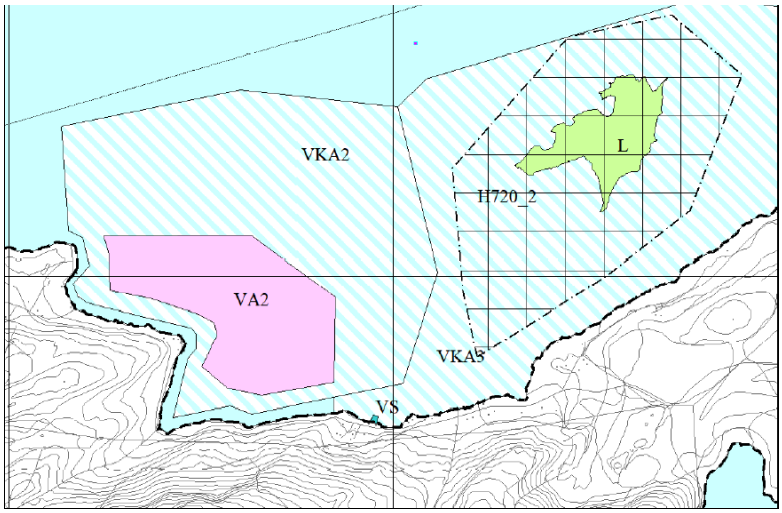

Endringer etter offentlig ettersyn (Kvalnesbukta/Krakvika).

Som en følge av merknader knyttet til fiskeriinteresser, friluftsliv og naturverdier er både område avsatt til akvakultur og ankring for område **VA3** og **VKA6** redusert vesentlig i utstrekning (Breivik). Areal for vannforsyning til settefiskanlegget i Breivik, likt kommuneplanens arealdel 2018 - 2030, er også videreført i planen, merket **VD**. Endringen er vist i kartutsnittene under:

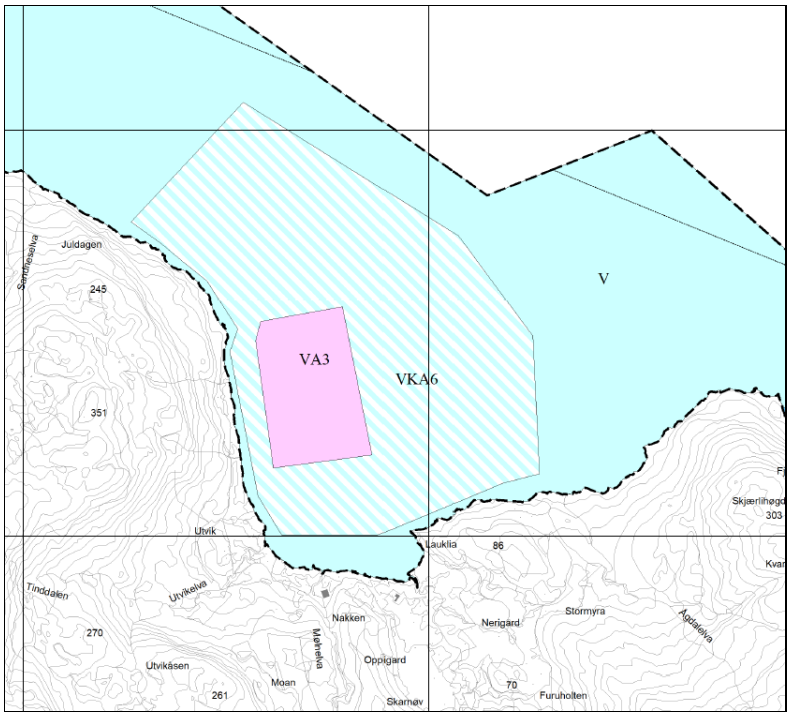

Utsnittet viser planen ved offentlig ettersyn (Breivik).

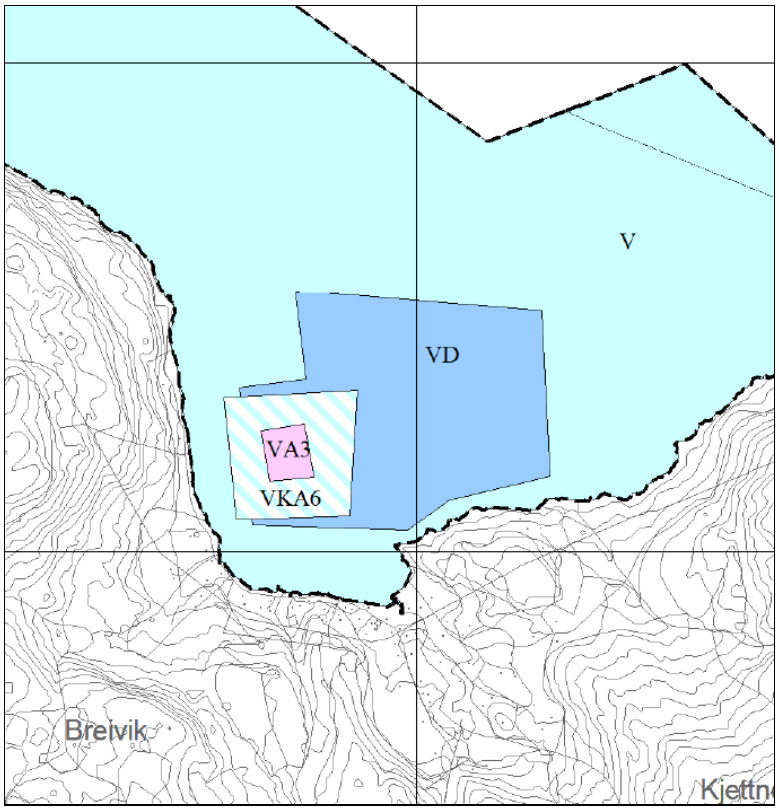

Utsnittet viser endringer etter offentlig ettersyn (Breivik).

Mindre justering av AK- formålet **VA4** ved Storvikbekken. I samsvar med innspill under høringen er det gjennomført en mindre justering av arealformålet mot sør slik at de sørlige oppdrettsmerdene ligger innenfor AK- formålet. Se kartutsnitt under.

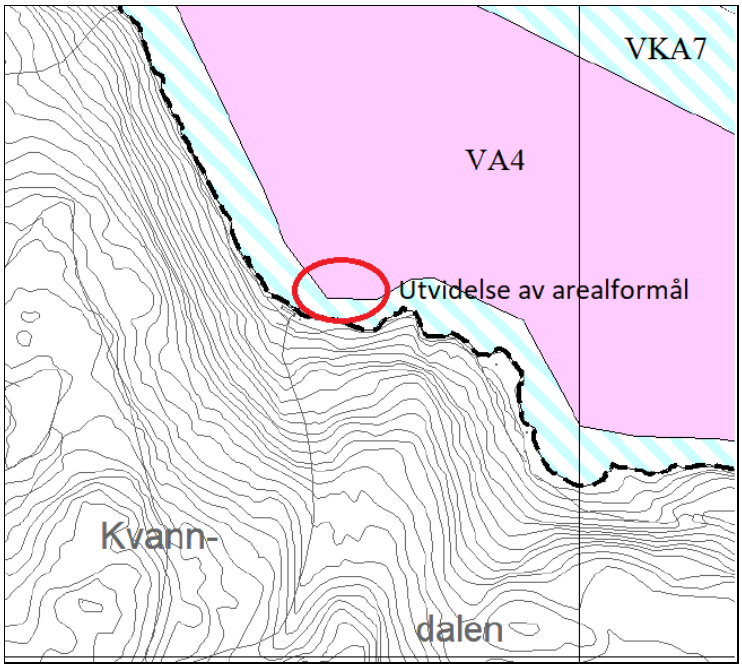

Utsnittet viser området der arealformålet er utvidet mot sør (Storvika).

Ut over endringer av arealformål har en etter høringen valgt å revidere bestemmelsene på følgende punkt:

§ 2.2. Plankrav
Denne paragrafen er tatt ut av planen da Plan- og bygningsloven gir rammer for hvilke typer tiltak som utløser plankrav. Bestemmelsene til de øvrige arealformålene anses som dekkende, m. h. p. rammer for bruk og vern av ressurser, og ev. utredningskrav.

§ 3.1 Akvakultur
Denne bestemmelsen er revidert, i samsvar med innspill fra næringen og sektormyndigheter, slik at det nå settes krav om rensing av inn- og utløpsvann for nye akvakulturanlegg innenfor område VA2 og VA3 (se pkt. 3. 1. Akvakultur i bestemmelsene). Det er også innpasset et utredningskrav knyttet til formål VA4, dersom forflåte flyttes til den sørlige delen av formålet.

§3.2 Kombinerte formål (VKA)
Det er innpasset en bestemmelse m/krav om undersøkelse ved etablering av framtidige fortøyninger som sikrer at planlagt forankring ikke kommer i konflikt med forekomster av koraller/rugelbunn/Kalkalgebunn. Endringen gjelder arealformål VKA 2, VKA6 og VKA7.

§3.3. Sjøvannsinntak (VD)
Det er innpasset en bestemmelse som sikrer sjøvannsinntaket i Breivik. Bestemmelsen er lik den for kommuneplanens arealdel 2018 – 2030.

6.6.2 Fauske kommune

I Fauske er fortøyningsareal i oppdrettsanlegget Hundholmen (VKA17) redusert ved sørsiden for å ta hensyn til reketråling. Området er tilpasset til eksisterende anlegg som også har fått konsesjon på eksisterende lokalitet. Det er også tilføyd et mindre område som avsettes kun til formålet algeoppdrett, med eget områdenavn, VA13. Området er knyttet opp mot eksisterende oppdrettsområde VA10, og totalarealet for oppdrett (alge og fiskeoppdrett har rosa formålsfarge) er fremdeles mindre enn gjeldende område for oppdrett slik det vises i gjeldende arealplan for Fauske kommune.

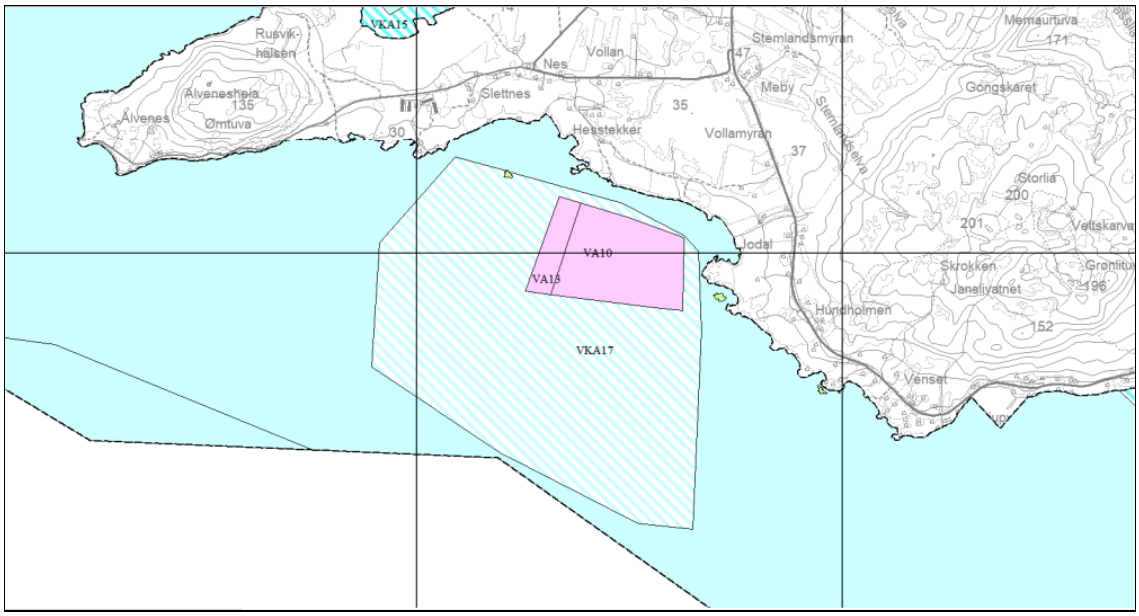

Figur 5: Område Hundholmen som er endret etter innspill, se merknadsmatrise

6.6.3 Saltdal kommune

Som en følge av merknader knyttet til fiskeriinteresser og friluftsliv er det foretatt endringer i områder avsatt til akvakultur og forankring. Dette gjelder område for akvakultur **VA32 og forankring VKA 32 (Tangodden)**. **VKA 31** (Daumannvika) er endret fra VA (akvakultur) i en sone bla. langsmed land til forankring -10 meter. **VKA 30 (Helligvika)** som er også noe redusert innspill fra fiskeri/friluftsinteressene. Endringen er vist i kartutsnittene under:

Nytt arealformål er Vikøyra som legges som LNF-R område med samme bestemmelser som LNF-R forøvrig.

6.7 Avbøtende tiltak/løsningen ROS

Foreliggende ROS-analyse viser at det knytter seg risiko til flere naturhendelser, både ekstremvær, havnivåstigning/stormflo og skred. Analysen viser imidlertid at en gjennom planen har søkt å redusere risikoen, både gjennom avpassing/avgrensning av arealbruksformål i e.t. aktsomhetskart og innpassing av bestemmelser som sikrer ytterligere undersøkelser ved byggesak og detaljplanarbeid, og ev. vurdering av avbøtende tiltak.

Analysen viser at det knytter seg størst risiko for liv/helse til hendelser som vil ramme viktig infrastruktur, sjøfartsnæringen og eksisterende bebyggelse/infrastruktur på landsiden. Slike hendelser kan potensielt være kritiske, men vil opptre med lav hyppighet. I planen har en søkt å redusere denne risikoen både gjennom avpassing av arealbruksformål og gjennom bestemmelser som sikrer ytterligere undersøkelser ved byggesak og detaljplanarbeid, og ev. vurdering av avbøtende tiltak.

Med bakgrunn i overnevnte ser en ikke grunn til å foreslå ytterligere avbøtende tiltak i planen.

6.8 Konsekvensutredning

Som del av dette planen er det utarbeidet en konsekvensutredning, denne følger som vedlegg.

Samlet konsekvensutredningen for hele planområdet:

Område	Arealformål	Konklusjon
1. Kvalnesbukta	VA 2 og VKA 2	
2. Breivika	VA 3 og VKA 6	
3. Rotnesodden	VS	
4. Tangodden	VA 32 og VKA 32	
5. Daumannsvika	VA 31 og VKA 31	
6. Helligvika	VA 30 og VKA 30	
7. Hundholmen	VA 10 og VKA 17	
8. Skysselvika	VKA 32 og VS 22	
9. Skysselvika	VKA 19 og VA 12	

Den samlede vurderingen i konsekvensutredningen viser at forslått arealbruk i all hovedsak har høy egnethet til forslått arealbruk. Dette medfører at forslagene er tatt inn i planen, kun med mindre justeringer.

7 Virkninger/konsekvenser av planen

7.1 Overordnede planer

Planområdet er i overordnede kommuneplaner i all hovedsak avsatt til bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone, områder for akvakultur med fortøyningssoner, farled, næring, havn og hensynssoner (verneområder).

Foreliggende plan bygger videre på eksisterende plangrunnlag men en har i planen fjernet arealformål som er i konflikt med natur-, friluftslivsinteresser, aktsomhetskart og akvakulturinteresser. Noen arealformål er utvidet/justert i utstrekning, etter innspill, og noen arealformål er nye (VKA- områder). Det sistnevnte formålet er tatt med i planen for å sikre ankringsområder for akvakultur, samt natur-, friluftslivsinteresser.

7.3 Kulturminner og kulturmiljø

Det er ikke registrert og ikke forventet å finne verneverdige kulturminner i planområdet. Man anser derfor at planen ikke vil ha noen innvirkning på kulturminner og kulturmiljø i planområdet. Planen vil ikke medføre vesentlige endringer. Dessuten blir visuelle og estetiske hensyn ivaretatt.

Dersom det oppdages kulturminner under byggearbeidene, gjelder varslingsplikten jf. KML § 8, 2. ledd. Samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk fredet jf. KML § 4, 2. ledd og det er ikke tillatt å skade eller skjemme fredede kulturminner, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. KML § 3 og 6.

7.4 Miljørettslige prinsippene etter kap. II Naturmangfoldloven

I henhold til naturmangfoldlovens § 8 om kunnskapsgrunnlaget er det innhentet opplysninger fra Naturbase og Artskart. Det er registrert arter av nasjonal forvaltningsinteresse, verneområder og prioriterte naturtyper innenfor planområdet. Artskart viser også at det er registrert en del fuglearter i eller i nærheten av planområdet, som er sårbar, nær truet, sterkt truet eller kritisk truet.

Det skal ikke gjennomføres tiltak som vil påvirke leveområdet til disse artene og de viktige naturtypene med strandeng og strandsump og bløtbunnsområde i strandsonen. Kunnskapsgrunnlaget ansees som ivaretatt. Føre-var-prinsippet får dermed ikke anvendelse, jf. NML § 9.

Det aktuelle naturmangfoldet påvirkes ikke av andre tiltak/inngrep eller av andre påvirkningsfaktorer, jf. naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen på naturmangfoldet anses dermed å være begrenset.

Det er ikke lagt opp til tiltak som forebygger eller begrenser vesentlige skader på naturmangfoldet og dermed kommer ikke § 11 til anvendelse. For å unngå eller begrense (uforutsette) skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater (§ 12).

7.5 Vassdrag og vannressursloven

Planområdet vil ikke berøre vassdrag direkte med nye tiltak.

Det skal tas natur- og landskapsmessige hensyn til vassdrag (vannressursloven § 11). Eventuelle tiltak i havet skal utformes slik at det er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser. Allmenne interesser omfatter fisk og fiskeinteresser, friluftsliv, plante- og dyreliv, og flomforhold. Vassdrag innenfor planområdet skal ikke lukkes eller omlegges ved etablering av sti eller evt. andre tiltak.

7.6 Rekreasjonsinteresser/-bruk og uteområde

Planen legger ikke opp til utbedring eller endring av rekreasjonsområder. Viktige områder for friluftsliv og rekreasjon er registrert gjennom eget kartleggingsprosjekt, som del av dette planarbeidet, ref. vedlagt temakart for friluftsliv.

7.7 Båttrafikk

Hensyn til sjøveis kommunikasjon og ferdsel er ivaretatt i planen.

7.8 ROS-analyse

Foreliggende ROS-analyse viser at det knytter seg risiko til flere hendelser, men at en gjennom utarbeiding av planen har søkt å avpasse arealformål i h.t. aktsomhetskart, samt at en har satt krav om ytterligere risiko- og sårbarhetsvurderinger ved byggesak og detaljplanarbeid.

Med bakgrunn i overnevnte ser en ikke grunn til å foreslå ytterligere avbøtende tiltak i planen.

7.9 Interessemotsetninger

Innspill og merknader som er kommet inn i løpet av planprosessen, under oppstart og offentlig ettersyn, er forsøkt ivaretatt.

Flere av innspillene ved offentlig ettersyn omhandlet forslag til justering av arealformål/fjerning av arealformål, samt endring av bestemmelsene til planen. Etter offentlig ettersyn har en valgt å redusere enkelte arealformål og bestemmelser for å imøtekomme merknader, noe som medfører at enkelte innspill er ivaretatt og andre innspill er delvis tatt til følge.

Totalt sett vurderer en at det er få interessemotsetninger i planen.

Avveining av virkninger

Med grunnlag i de vurderinger som er gjort i planen, er summen av fordelene som følger av den nye planen klart større enn ulempene.

8 Innkomne innspill og merknader

8.1 Innkomne innspill

Merknader til planen ved offentlig ettersyn er oppsummert og kommentert i eget vedlegg til saken.

9 Avsluttende kommentar

Planen og de vurderinger som er tatt, konkluderer med at planen vil fremme en langsiktig og bærekraftig bruk og forvaltning av Skjerstadfjorden, der interessene knyttet til havbruk, fiskeri, skipsfart, turisme, friluftsliv og naturmangfold blir ivaretatt.

Bodø kommune Fauske kommune Saltdal kommune

Interkommunalt plansamarbeid for kommunedelplan for Skjerstadfjorden

Planbestemmelser

Plan-ID 2018002 (Saltdal), 2018001 (Bodø) og 2017009 (Fauske)

06.05.2019

Innhold

GENERELLE BESTEMMELSER 3
§ 1. Innledende bestemmelser 3
1.1 Hensikt med planarbeidet 3
1.2 Planavgrensning 3
1.3 Felles kommunedelplan sjø 3
§ 2. Felles planbestemmelser for Bodø, Fauske og Saltdal kommune 3
2.1 Rettsvirkning 3
2.2 Miljø, klima og biologisk mangfold 4
2.3 Landbruk, Natur, Friluftsliv og Reindrift (LNFR) 4
2.4 Kulturminner 4
2.5 Sikkerhet mot naturpåkjenninger 4
2.6 Geoteknisk vurdering av tiltak 4
2.7 Samferdsel 4
2.8 Farleder (juridisk linje) 5
2.9 Hensynssone høyspent 5
2.10 Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone 5
2.10.1 Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone (V) 5
2.10.2 Småbåthavn (VS) 5
2.10.3 Akvakultur (VA) 5
§ 3. Bodø kommune 6
3. 1 Forholdet til eldre reguleringsplaner 6
3.1.1. Planer som berøres: 6
3.1.2. Planer som fortsatt skal gjelde 6
3.1 Akvakultur (VA) 6
3.2 Kombinerte formål (VKA) 7
3.3 Hensynssone naturvern (H720) 7
§ 4. Saltdal kommune 7
4.1 Akvakultur (VA) 7
4.2 Kombinerte formål (VKA) 8
4.3 Hensynssone naturvern (H720) 8
§ 5. Fauske kommune 8
5.1 Felles for VKA10, VKA11 og V1 8
5.2 Akvakultur (VA) 8
5.3 Kombinerte formål (VKA) 8
5.4 Bestemmelser til hensynssoner 9

GENERELLE BESTEMMELSER

§ 1. Innledende bestemmelser

Plankart og bestemmelser er juridisk bindende. Det er ikke anledning til å gjennomføre tiltak i sjø på annen måte enn det som er fastsatt på plankartet eller i bestemmelsene, jf. pbl. § 1-6.

Retningslinjer er ikke juridisk bindende. De kan ikke benyttes som direkte hjemmelsgrunnlag for vedtak etter planen, men skal være førende for videre planlegging, forvaltning og saksbehandling. Retningslinjene angis i *kursiv* til hver enkelt bestemmelse.

1.1 Hensikt med planarbeidet

Hensikten med planarbeidet er å fremme en langsiktig og bærekraftig bruk og forvaltning av Skjerstadfjorden, der interessene knyttet til havbruk, fiskeri, akvakultur, skipsfart, turisme, friluftsliv og naturmangfold blir ivaretatt.

Planen skal gi grunnlag for god, langsiktig og bærekraftig forvaltning av ressursene, stimulere til samarbeid og verdiskapning, samt utvikle en mer ensartet forvaltningspraksis i planområdet.

1.2 Planavgrensning

Planområdet avgrenses i vest mot kommunedelplan Saltstraumen i Bodø kommune, inkluderer Misværfjorden og følger kystkonturen i Skjerstadfjorden med Saltdalsfjorden. Indre fjordsystemer i Fauske tas med herunder Øvervatnet, Nervatnet og Valnesfjordvatnet. Landområder omfattes ikke av planområdet med unntak av øyer i fjorden.

1.3 Felles kommunedelplan sjø

Kommunedelplanen er utarbeidet med hjemmel i plan- og bygningslovens § 9-1 om interkommunalt samarbeid. Planen er en sammenstilling av flere formelt selvstendige kommunale delplaner for kommunene Fauske, Saltdal og Bodø, utarbeidet i en felles planleggingsprosess. Hver kommune har vedtatt sin del av den interkommunale planen, innenfor sine respektive kommunegrenser jfr. PBL § 3-3.

Bestemmelser og retningslinjer i denne planen er utarbeidet slik at hver kommune, på selvstendig grunnlag, kan gjennomføre endringer og fatte vedtak om bruk- og vern av arealressurser innenfor sine kommunegrenser.

Ved større utbyggingstiltak og detaljplanarbeid innenfor planavgrensningen, skal tiltaket/planforslaget sendes på høring til øvrige kommuner som inngår i planområdet. Disse skal gis rett til å uttale seg til saken og deres vurderinger skal ilegges vekt ved spørsmål om bruk og vern av arealressurser.

§ 2. Felles planbestemmelser for Bodø, Fauske og Saltdal kommune

2.1 Rettsvirkning

Denne kommunedelplanen består av plankart og bestemmelser som er juridisk bindende for arealbruken innenfor planområdet. Retningslinjer (i kursiv) gir veiledning for plan- og byggesaker.

2.2 Miljø, klima og biologisk mangfold

Alle tiltak i kommunedelplanen skal utformes med tanke på å sikre miljøet i et globalt perspektiv og i et lokalt perspektiv. Alle reguleringsplaner skal utarbeides med mål om å legge til rette for framtidsrettede miljø- og klimaløsninger. Dette skal dokumenteres i alle planforslag.

Alle reguleringsplaner skal vurderes i henhold til naturmangfoldloven, kap. 2 og prinsippene i § 8-12.

2.3 Landbruk, Natur, Friluftsliv og Reindrift (LNFR)

Innenfor områdene merket LNFR (øyer i planområdet) tillates ikke spredt bolig-, nærings- eller fritidsbebyggelse samt fradeling, med unntak av tiltak tilknyttet stedbunden næring. Tiltak i tilknytning til eksisterende bebyggelse, som åpenbart ikke er i strid med landbruks-, natur-, frilufts- eller reindriftsinteresser, kan tillates.

Langs sjø og vassdrag skal aktiviteter og inngrep som kan skade eller medføre ulemper for naturmangfoldet, friluftsinteresser, landskap og andre allmenne interesser ikke tillates. For alle vassdrag med årssikker vannføring, herunder elver, bekker, vann og tjern, skal det naturlige vegetasjonsbeltet opprettholdes og om mulig utvikles slik at det ivaretar viktige økologiske funksjoner, motvirker erosjon og tjener flomsikring og friluftsliv. Det skal ikke foretas inngrep i vassdraget som kan skape erosjon og utrasing av elvekantene.

2.4 Kulturminner

Før det gis tillatelse til tiltak skal kulturminnemyndighetene varsles. Dersom funn, gjenstander eller konstruksjoner oppdages i forbindelse med gravearbeider, skal arbeidene stanses omgående og kulturminnemyndighetene underrettes, jfr. lov om kulturminner § 8, 2. ledd.

2.5 Sikkerhet mot naturpåkjenninger

Byggverk skal plasseres, prosjekteres og utføres slik at det oppnås tilfredsstillende sikkerhet mot skade eller vesentlig ulempe fra naturpåkjenninger.

2.6 Geoteknisk vurdering av tiltak

Alle søknadspliktige tiltak i flom- og skredutsatte områder krever geologiske, geotekniske og/eller hydrologiske vurderinger, som vil avgjøre om området kan utbygges og eventuelt på hvilke vilkår.
I områder med marin leire der kvikkleirefaren ikke er utredet, må det ved utarbeidelse av reguleringsplan, eller ved enkeltsaksbehandling der det ikke er plankrav, gjennomføres en geoteknisk vurdering av kvikkleireskredfaren.

For byggverk i flomutsatt område skal sikkerhetsklasse (F1- F3) for flom fastsettes. Byggverk skal plasseres, dimensjoneres eller sikres mot flom og av hensyn til havnivåstigning og stormflo, fastsettes følgende byggehøyde for overflate gulv:

Returnivå stormflo NN2000 (cm)			
	20 år (F1)	200 år (F2)	1000 år (F3)
Skjerstadfjorden	218	240	254

(Høydene i denne tabellen er satt etter NN2000, en vil gjøre oppmerksom på at det er en forskjell mellom NN1954 og NN2000 som i denne delen av Nordland utgjør 5-10 cm).

I tillegg til nivåene på stormflo må alltid bølgepåvirkning tas med i beregningene.

2.7 Samferdsel

Det er tillatt med drift og vedlikehold av eksisterende bru i Skjerstad, avsatt som o_SV i plankartet.

2.8 Farleder (juridisk linje)

Mindre utdypinger av farleder kan tillates uten reguleringsplan dersom virkninger for samfunn, natur, kulturminner og strømforhold er tilstrekkelig utredet i byggesak.

Det er ikke tillatt å etablere bygg eller installasjoner som skjermer for lyset fra fyrlykter. Det skal ikke etableres bygg, installasjoner i strid med registrert farled. Farleden er vist som juridisk linje i plankartet. Søknader må avklares spesielt med kystverket.

2.9 Hensynssone høyspent

Høyspentlinjer er vist på plankartet som hensynssone H730_1 - H730_9 Tiltak i nærheten av eksisterende eller planlagte kraftledninger skal oversendes lednings-/netteier for uttalelse.

2.10 Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone

2.10.1 Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone (V)

Formålet er bruk og vern av sjø og vassdrag med spesifiserte underformål. Dette er flerbruksområder for natur, friluftsliv, ferdsel og fiske. Det tillates ikke tiltak knyttet til akvakultur innenfor disse områdene.

Tiltak eller inngrep i konflikt med natur, friluftsliv, ferdsel eller fiske, er ikke tillatt. Dette er likevel ikke til hinder for nødvendig utlegging av sjøledninger for vann, avløp, strøm- og telenett mv. som ikke er til ulempe for formålet.

Det må ikke etableres anlegg eller installasjoner som kan være en fare for viktig infrastruktur.

Retningslinjer
Temakart; Viktige friluftsområder
Tiltak i strid med friluftsinteressene, vist i temakart over viktige friluftsområder, bør ikke tillates. Graving, mudring, utfylling og terrenginngrep, samt andre tiltak som kan endre/redusere områdets verdi for friluftslivet må vurderes opp mot områdets verdi for friluftsliv.

Temakart; Viktige fiskeriområder
I områder vist som viktige fiskeriområder i temakart for fiskeri skal alle fysiske tiltak vurderes i henhold til områdets verdi for fiskeri. Graving, mudring, utfylling og terrenginngrep, samt andre tiltak som kan endre/redusere områdets verdi for fiskeriinteressene, bør ikke gjennomføres. Se også kystnære fiskeridata (fiskeridirektoratet.no).

2.10.2 Småbåthavn (VS)

Innenfor områder som er avsatt til formålet småbåthavn og sjøveis ferdsel kreves det reguleringsplan hvor dette ikke allerede foreligger. Når det ikke er avsatt byggegrense mot sjø i gjeldende reguleringsplaner, skal formålsgrensene gjelde som byggegrense.

Det skal tilrettelegges for kildesortering av avfall og miljøfarlig avfall skal tas hånd om etter gjeldende regelverk. Båthavner med servicebrygge/slipp og sjønære opplagsområder skal være utstyrt med oljeutskiller og oppsamlingsanordning med fast dekke for avvirket materiale fra vedlikehold av båter.

2.10.3 Akvakultur (VA)

Områder avsatt til akvakultur i sjødelen av planen er merket som VA i plankartet. Innenfor områdene er det kun tillatt med oppdrett av anadrome arter og/eller algeproduksjon.

§ 3. Bodø kommune

3. 1 Forholdet til eldre reguleringsplaner

3.1.1. Planer som berøres:

De deler av Reguleringsplan for Vågshamn, Naurstad, PlanID: 5032, som omhandler sjøarealene og øyer i fjorden, oppheves ved vedtak av denne planen

3.1.2. Planer som fortsatt skal gjelde

Reguleringsplaner med formål i sjø, som skal gjelde foran kommunedelplanen er opplistet under. Alle vedtatte regulerings- og bebyggelsesplaner gjelder foran kommunedelplan Skjerstadfjorden med unntak av følgende bestemmelser: § 2.7, § 2.8, § 2.12.1 og § 2.12.2.

Planid	Plannavn	Status	Type	Ikraft
5202	RV 80 Sandvika - Sagelva	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	18.06.2009
40	Roven, Vågan	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	07.09.2006
54A	Vågsbotn, hytteområde I	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	24.01.2006
5020	NEDRE NAURSTAD, MARINA, reg.plan	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	08.06.2000
33	VÅGSNES, HYTTEFELT H33	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	26.11.1970
46_01	Naurstad Hyttefelt	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	20.05.2010
48	Skålbones - Tekkelvika, alt 2	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	24.04.2008
937	Øvre Kvalnes, gnr 202 bnr 4	Endelig vedtatt arealplan	Detaljregulering	12.09.2013
911	Hellvikrabben hyttefelt	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	30.04.2003
9012	Kristenhågjen	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	18.04.1984
924	Stavika, Ljønes hytteområde	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	29.06.2000
934	Holten,Hoset,Gnr.206/3	Endelig vedtatt arealplan	Detaljregulering	27.03.2014
908	Hamn hytteområde	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	30.01.1989
908_01	Hamn, Oldereid	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	11.12.2008
932	Hamnbukta Hyttefelt	Endelig vedtatt arealplan	Detaljregulering	08.12.2011
9015	Oldereid kraftstasjon	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	27.04.2004
927	Klettneset, Skjerstad	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	09.06.2008
912	Mølnbukta hyttefelt	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	27.06.2002
913_01	Sjånesset hyttefelt, endring	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	22.12.2004
916	Ursetvika hyttefelt	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	15.11.2004
915	Støvset nedre del av gnr. 33	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	15.02.2001
918	Støvset øst hyttefelt.	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	22.12.2004
917	Tapstad vest hyttefelt	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	22.12.2004
9009	Lysthushaugen	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	18.02.1993
9016	Lysthushaugen sør	Endelig vedtatt arealplan	Detaljregulering	21.03.2013
9014	Mølnhaugen, Breivik	Endelig vedtatt arealplan	Eldre reguleringsplan	07.03.1978
936	Ytterjorda, Breivik,Skjerstad	Endelig vedtatt arealplan	Detaljregulering	12.09.2013

3.1 Akvakultur (VA)

Innenfor område **VA1** er det kun tillatt med algeproduksjon og fortøyning tilknyttet slik virksomhet.

Innenfor områdene **VA2 og VA3** er det tillatt med oppdrett av anadrome fiskearter, samt algeproduksjon.

Ved etablering av akvakulturanlegg innenfor arealformål **(VA3)** eller ved vesentlig endring/utvidelse innenfor **(VA2)** skal det legges til rette for rensing og filtrering av inn- og utløpsvann. Rensingen skal ha til hensikt å hindre smittespredning med lakselus.

Innenfor områdene **VA4** er det tillatt med oppdrett av anadrome fiskearter, samt algeproduksjon. Ved flytting av forflåte til den sørlige delen av arealformålet må det gjøres en risikovurdering m. h. p. naturfare.

3.2 Kombinerte formål (VKA)

Områdene **VKA2, VKA6 og VKA 7** er avsatt som fortøyningssone for akvakulturanlegg og alle former for fortøyning skal ligge innenfor sonen. Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen.

Ved endring av eksisterende fortøyning eller ved etablering av nye anlegg, skal det gjennomføres undersøkelser som sikrer at planlagt forankring ikke kommer i konflikt med forekomster av koraller/rugelbunn/kalkalgebunn.

I områdene **VKA1, VKA 3, VKA 4 og VKA 5** skal det i vannflate, vannsøyle eller bunn ikke gjøres inngrep som kan forringe, skade eller ødelegge natur- og friluftsverdiene innenfor området.

Arealformål/områdenavn	Beskrivelse av kombinerte formål
VKA1 Mjønesosen	Natur, friluftsliv og ferdsel.
VKA2 Kvalnesbukta	Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyninger til akvakultur.
VKA3 Ljønesøya	Natur, friluftsliv og ferdsel.
VKA4 Skjerstad	Natur, friluftsliv og ferdsel.
VKA5 Misvær	Natur, friluftsliv og ferdsel.
VKA6 Breivika	Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyninger til akvakultur. Området skal både fungere som ankringsområde for tilstøtende akvakulturanlegg, samt sikringsområde for sjøvannsinntak for eksisterende havbruksanlegg på land. Områdene skal ivaretas slik at de forblir tilfredsstillende vanninntak for yngel- og settefiskproduksjon. Tiltak som kan påvirke vannkvaliteten må vurderes og dokumenteres grundig.
VKA7 Kvanndal	Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyninger til akvakultur.

3.3 Hensynssone naturvern (H720)

Saltstraumen H720_1 og Ljønesøya H720_2: Sonene viser områder som er vernet etter naturmangfoldloven. Bestemmelser om arealbruk er gitt i forskrift om vern av Saltstraumen marine verneområde, Bodø kommune, Nordland og i forskrift om Kystverneplan Nordland, vedlegg 26, Ljønesøya naturreservat, Bodø kommune, Nordland.

§ 4. Saltdal kommune

4.1 Akvakultur (VA)

Innenfor områdene **VA30-VA32** er det kun tillatt med oppdrett av anadrome fiskearter.

4.2 Kombinerte formål (VKA)

Arealformål/områdenavn	Beskrivelse av kombinerte formål
VKA30 Helgevikbakkan	Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyninger til akvakultur. Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen.
VKA31 Daumannvika	Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyninger til akvakultur. Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen. Det er likevel tillatt med forankring på -10 m mot land
VKA32 Tangodden	Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyninger til akvakultur. Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen. Det er likevel tillatt med forankring på -10 m mot Tangodden
VKA33 Saksenvik/Rognan	Natur, friluftsliv, ferdsel.

Innenfor områdene **VKA33 og VKA33** skal det i vannflate, vannsøyle eller bunn ikke gjøres inngrep som kan forringe, skade eller ødelegge natur- og friluftslivverdiene innenfor området.

4.3 Hensynssone naturvern (H720)

Skansenøyra naturreservat H720_3: Sonen viser områder som er vernet etter naturmangfoldloven.

§ 5. Fauske kommune

5.1 Felles for VKA10, VKA11 og V1

For å begrense støy for beboere i nærheten av Valnesfjordvatnet, tillates motorisert ferdsel på isen i Valnesfjordvatnet i perioden oktober til Påske kun mellom kl. 10.00 og kl. 21.00.

5.2 Akvakultur (VA)

Innenfor områdene **VA10-VA12** er det tillatt med oppdrett av anadrome fiskearter, samt algeproduksjon.
Innenfor område **VA13** er det kun tillatt med algeproduksjon og fortøyning tilknyttet slik virksomhet.

5.3 Kombinerte formål (VKA)

Områdene gjelder kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone.

Arealformål/Områdenavn	Beskrivelse av kombinerte formål
VKA10 Utløp Lakselva, deltaområde	Naturområde, friluftsområde, ferdsel
VKA11 Valnesfjordvatnet	Naturområde, friluftsområde, ferdsel
VKA12 Valnesfjordvatnet	Naturområde, friluftsområde, ferdsel
VKA13 Strømsnes	Naturområde, friluftsområde, ferdsel
VKA14 Strømsnes	Naturområde, friluftsområde, ferdsel
VKA15 Mosnesbukta	Naturområde, friluftsområde, ferdsel
VKA16 Klungsetvika	Naturområde, friluftsområde, ferdsel
VKA17 Hundholmen	Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyningsareal til akvakultur. Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen.

VKA18 Leivsethamran	Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyningsareal til akvakultur. Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen.
VKA19 Skysselvika	Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyningsareal til akvakultur. Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen.
VKA20 Moen, Vatnan, Moleira	Naturområde, friluftsområde, ferdsel.
VKA21 Daumannvika, Saltdal	Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyningsareal til akvakultur. Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen.
VKA22 Skysselvika	Akvakultur, ferdsel, friluftsliv, småbåthavn. Innenfor området kan det etableres bølgedemper og det kan lagres utstyr i tråd med formålet akvakultur og småbåthavn. Allmenn ferdsel og friluftsliv tillatt.
VKA23 Skysselvika	Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyningsareal til akvakultur. Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen.

I områdene **VKA10-16 og VKA20** skal det i vannflate, vannsøyle eller bunn ikke gjøres inngrep som kan forringe, skade eller ødelegge natur- og friluftsverdiene innenfor området.

5.4 Bestemmelser til hensynssoner

Båndleggingssone etter Verna vassdrag (H740): Valnesfjordvassdraget, vernet i Verneplan I (Stortingsvedtak av 06.04.73).

Gjeldende reguleringsplaner (H910):
Innenfor områdene angitt som hensynssone H910_1 – H910_3, skal eksisterende reguleringsplaner fortsatt gjelde, herunder:

Plannavn	Plan-ID
Rv80 Røvik-Stranda	2006002
Finneidstraumen	2015002
Finneid næringsområde	1997003

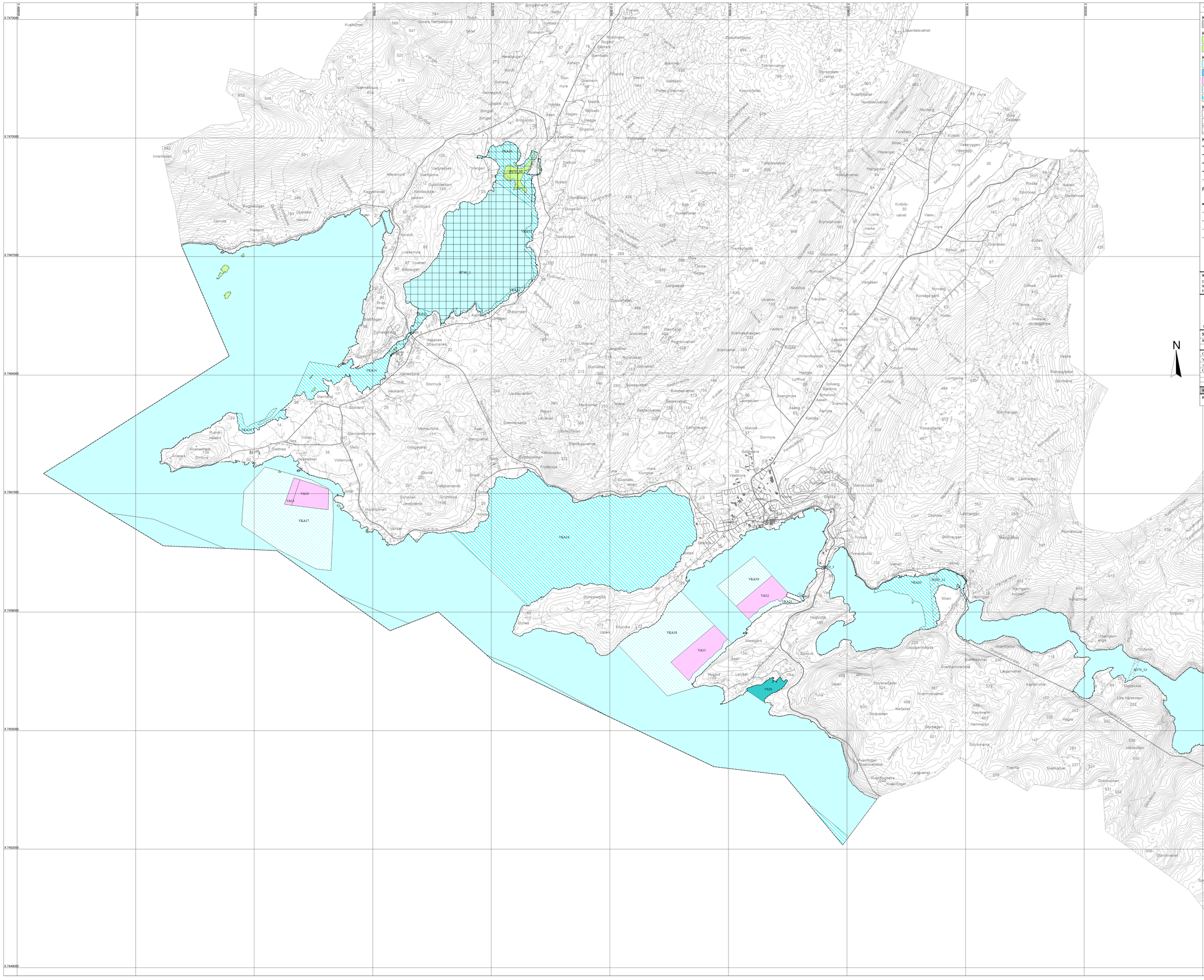
X 7473000
X 7470000
X 7467000
X 7464000
X 7461000
X 7458000
X 7455000
X 7452000
X 7449000
Y 499000
Y 501000
Y 503000
Y 505000
Y 507000
Y 509000
Y 511000
Y 513000
Y 515000
Y 517000
Y 519000
Y 521000
Y 523000
Y 525000
Y 527000
Y 529000
Y 531000
Y 533000
Y 535000
Y 537000
Y

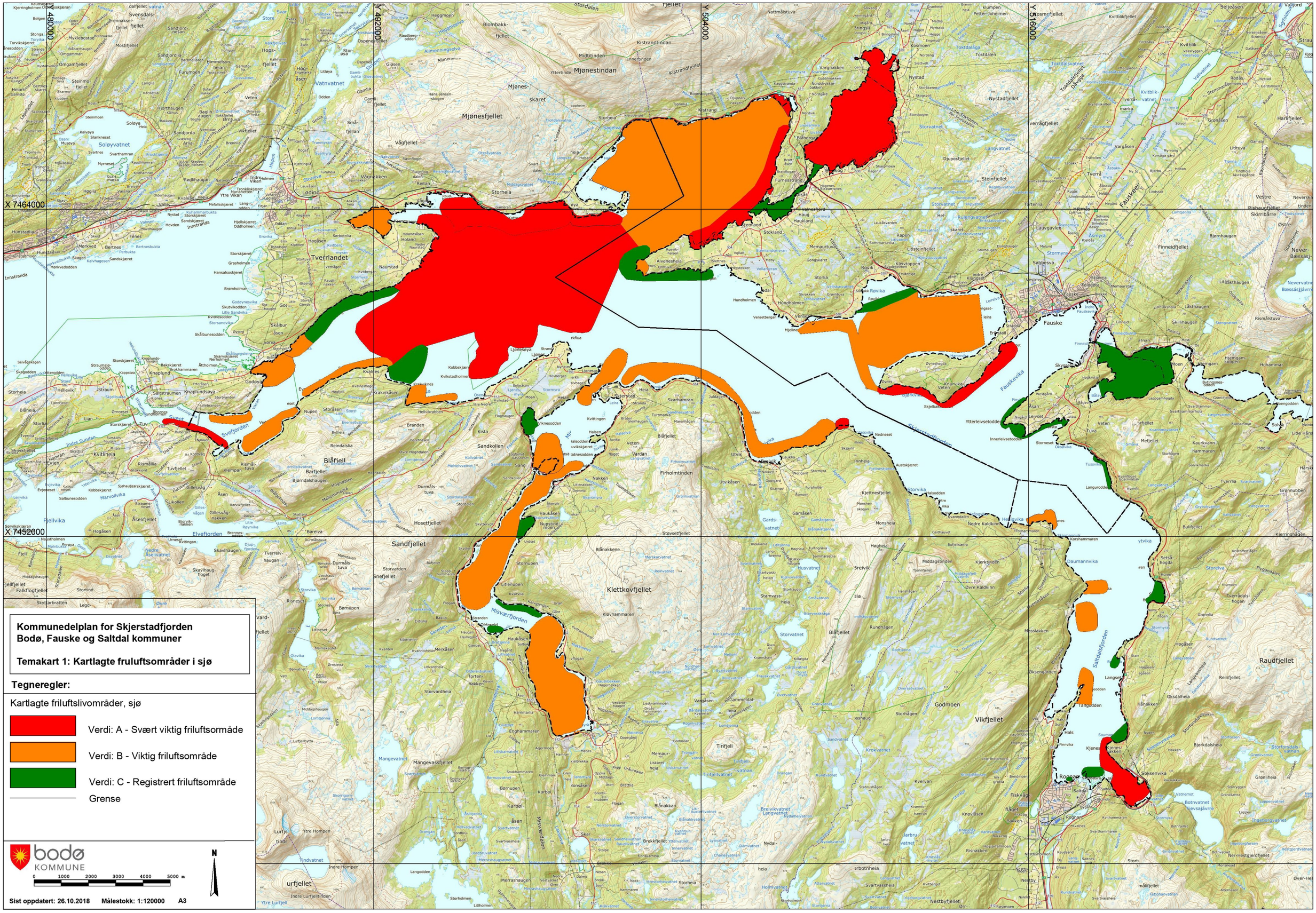

Kommunedelplan for Skjerstadfjorden
Bodø, Fauske og Saltdal kommuner

Temakart 1: Kartlagte fruluftsområder i sjø

Tegneregler:

Kartlagte friluftslivområder, sjø

- Verdi: A - Svært viktig friluftsområde
- Verdi: B - Viktig friluftsområde
- Verdi: C - Registrert friluftsområde
- Grense

bodø KOMMUNE

0 1000 2000 3000 4000 5000 m

N

Sist oppdatert: 26.10.2018 **Målestokk: 1:120000** **A3**

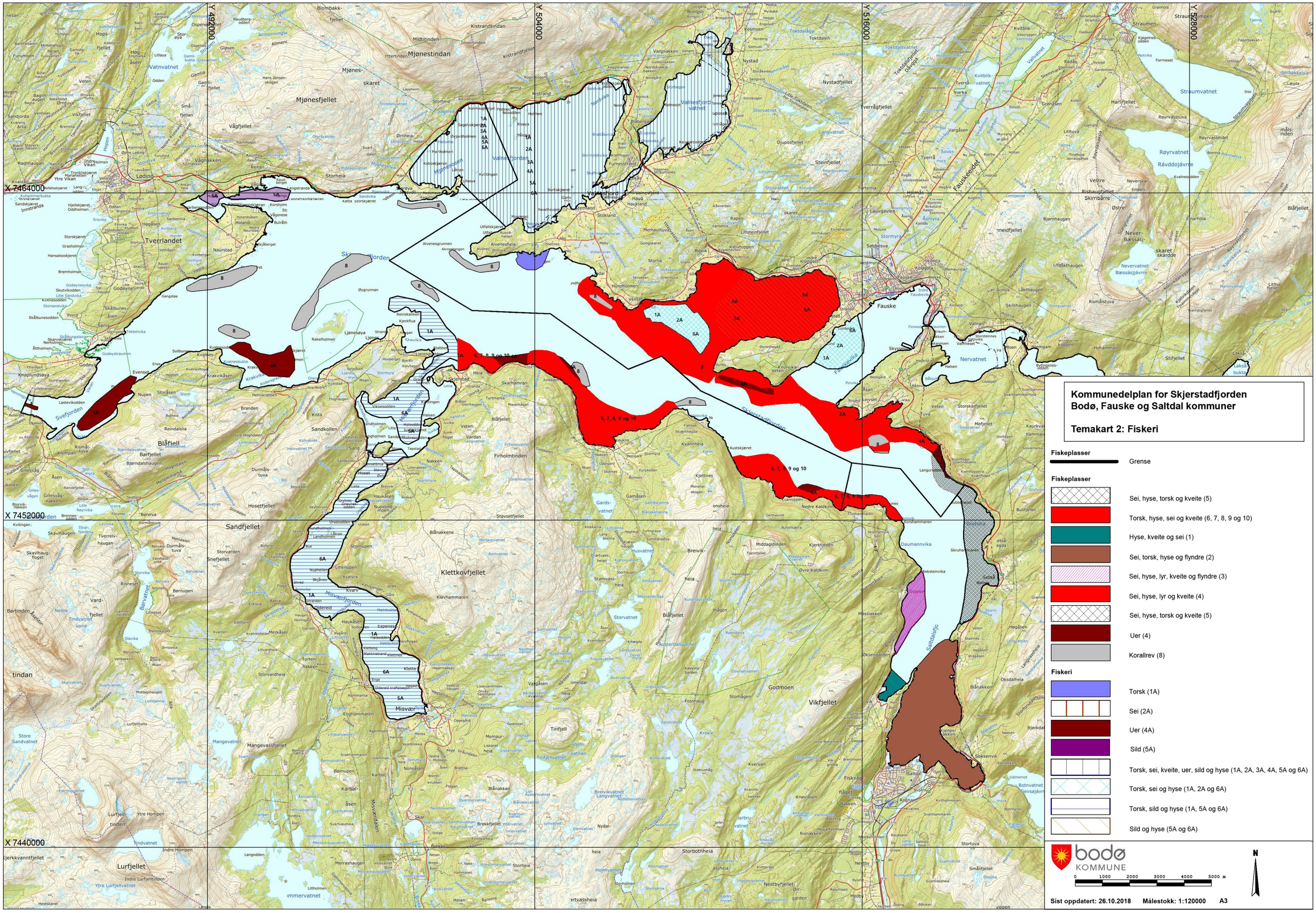
Kommunedelplan for Skjerstadfjorden
Bodø, Fauske og Saltdal kommuner
Temakart 2: Fiskeri
Fiskeplasser
Grense
Fiskeplasser
Sei, hyse, torsk og kveite (5)
Torsk, hyse, sei og kveite (6, 7, 8, 9 og 10)
Hyse, kveite og sei (1)
Sei, torsk, hyse og flyndre (2)
Sei, hyse, lyr, kveite og flyndre (3)
Sei, hyse, lyr og kveite (4)
Sei, hyse, torsk og kveite (5)
Uer (4)
Korallrev (8)
Fiskeri
Torsk (1A)
Sei (2A)
Uer (4A)
Sild (5A)
Torsk, sei, kveite, uer, sild og hyse (1A, 2A, 3A, 4A, 5A og 6A)
Torsk, sei og hyse (1A, 2A og 6A)
Torsk, sild og hyse (1A, 5A og 6A)
Sild og hyse (5A og 6A)
bodø KOMMUNE
0 1000 2000 3000 4000 5000 m
N
Sist oppdatert: 26.10.2018
Målestokk: 1:120000
A3
X 7464000
X 7452000
X 7440000
Y 492000
Y 504000
Y 516000
Y 528000
Skjerstadfjorden
Fauske
Misvær
Skjerstad
Sandfjellet
Klettkovfjellet
Vikfjellet
Lurfjellet
Tverrlandet
Mjønesfjellet
Mjønestindan
Valnesfjord
Fauskeeidet
Nervatnet
Straumvatnet
Saltdalsfjo
Daumannvika
Misværfjorden
Svefjorden
Blåfjell
Mangevassfjellet
Godmoen
Nestbyfjellet
Storbotnheia
Nestby
Bodø

Bodø kommune Fauske kommune Saltdal kommune

Interkommunalt plansamarbeid for kommunedelplan for Skjerstadfjorden

Konsekvensutredning

Plan-ID 2018002 (Saltdal), 2018001 (Bodø) og 2017009 (Fauske)

31.10.2018

KONSEKVENSUTREDNING FOR KOMMUNEDELPLAN FOR SKJERSTADFJORDEN, BODØ, FAUSKE OG SALTDAL KOMMUNE

Innledning

For nye utbyggingsområder eller hvor det er foreslått en større endring av arealbruken skal det foretas en konsekvensutredning(KU). Kravet om konsekvensutredning er fastsatt i forskrift om konsekvensutredninger etter plan – og bygningsloven(2015). Plan – og bygningslovens(PBL) § 4-2: *Alle planforslag skal ved offentlig ettersyn ha en planbeskrivelse som beskriver planens formål, hovedinnhold og virkninger, samt planens forhold til rammer og retningslinjer som gjelder for området. For kommuneplaner skal planbeskrivelsen gi en særskilt vurdering og beskrivelse – konsekvensutredning av planens virkning for miljø og samfunn.*

En konsekvensutredning skal beskrive de virkninger som oppstå for miljø og samfunn. Dette skal gjøres ut i fra kunnskap som allerede finnes og eventuelt oppdatering av denne.

Metode

Konsekvensutredningen er knyttet til de areal som foreslås utvidet eller er nye, samt en enkel, overordnet konsekvensutredning for hele planområdet.

Denne konsekvensutredningen er på et overordnet nivå i kommuneplanens arealdel der nøyaktigheten og detaljeringsbehovet på vurderingene er knyttet til konsekvenser av nye tiltak.

Konsekvensene av forslaget er vurdert i forhold til disse temaene:

- **Naturens mangfold, herunder konsekvensene for fuglelivet**
- **Landskap**
- **Kulturminner og kulturmiljø**
- **Samisk natur- og kulturgrunnlag**
- **Barn og unges oppvekstvilkår**
- **Friluftsliv**
- **Forurensning**
- **Støy**
- **Beredskap og ulykkesrisiko, (jf. pbl. § 4-3)**
- **Transportbehov og energiløsninger, herunder båttransport av masser ved uttak av mineralressurser**
- **Risiko ved havstigning (dersom dette er aktuelt)**
- **Påvirkning av konkurranseforholdene**
- **Hvis relevant kan det gis en beskrivelse av estetisk utforming, uttrykk og kvalitet**

Verdi: en vurdering av hvor verdifullt et område eller miljø er.
Omfang: en vurdering av hvilke endringer som kan skje i de ulike miljøene eller områdene.
Konsekvens: er en avveiing mellom fordeler og ulemper som et eventuelt tiltak kan medføre.

Verdi Omfang	Liten	Middels	Stor
Stort positivt	++(Middels positiv Konsekvens)	+++(Stor positiv konsekvens)	++++(Svært stor positiv konsekvens)
Middels positivt	+(Liten positiv konsekvens)	++(Middels positiv konsekvens)	+++(Stor positiv konsekvens)
Lite positivt	+/0(Liten/ubetydelig positiv konsekvens)	+(Liten positiv konsekvens)	++(Middels positiv konsekvens)
Ingen	0	0	0
Lite negativt	-/0(Liten/Ubetydelig negativ konsekvens)	-(Liten negativ konsekvens)	--(Middels negativ konsekvens)
Middels negativ	-()Liten negativ konsekvens)	--(Middels negativ konsekvens)	---(Stor negativ konsekvens)
Stort negativ	--(Middels negativ konsekvens)	---(Stor negativ konsekvens)	----(Svært stor negativ konsekvens)

Verdien deles i 3: liten, middels og stor.

Omfanget deles i 7: Stort positivt, middels positivt, lite positivt, ingen, lite negativt, middels negativ og stort negativt.

Konsekvensen blir her sammenlagt verdi og omfang, konsekvensen er delt i 9:

Svært stor positiv konsekvens, stor positiv konsekvens, middels positiv konsekvens, liten positiv konsekvens, liten/ubetydelig positiv konsekvens, 0(ingen konsekvens), liten/ubetydelig negativ konsekvens, liten negativ konsekvens, middels negativ konsekvens, stor negativ konsekvens og svært stor negativ konsekvens.

Der det blir gjort KU for hvert enkelt innspillsområdet, vil det til slutt vurderes konsekvensene av eventuell utbygging.

Om området er egnet for utbygging kommer fram som en samlet vurdering av skjemaet med konsekvenser:

Lav egnethet	Middels egnethet	Høy egnethet

Om den samlede vurderingen er grønn er det vurdert til å være egnet og anbefales derfor stort sett tatt inn i planen hvis det er realistisk og behov for tiltaket. Er fargen gul er den middels egnethet for tiltaket og det vurderes ut i fra behov og realistisk syn på tiltaket. Er det rød farge er det lav egnethet for tiltaket og det blir dermed ikke tatt med i planen.

Tema for utredning

Tema	Informasjonsgrunnlag
Naturens mangfold, herunder konsekvensene for fuglelivet	Miljostatus.no Dirnat.no Winmap Naturbase.no
Landskap	Lokalkunnskap, befaring, kart/flyfoto
Kulturminner og kulturmiljø	Kulturminnesok.no Miljostatus.no Askeladden.no Dirnat.no Winmap
Samisk natur- og kulturgrunnlag	Miljostatus.no Dirnat.no Win map Naturbase.no
Barn- og unges oppvekstvilkår	Lokalkunnskap, plankart
Friluftsliv	Lokalkunnskap Egne registreringer Faglig vurderinger Miljostatus.no Befaring
Forurensning	Dsb.no Lokalkunnskap Faglig vurderinger Miljostatus.no ROS – analyse for Bodø Kommune
Støy	Plankart og friluftsregistreringer
Beredskap og ulykkesrisiko, (jf. pbl. § 4-3)	Faglige vurderinger Miljøstatus. no ROS – analyse for Bodø Kommune Skrednett.no
Transportbehov og energiløsninger, herunder båttransport av masser ved uttak av mineralressurser	Kystverket.no
Risiko ved havstigning (dersom dette er aktuelt)	Fylkesmannen.no DSB.no
Påvirkning av konkurranseforholdene	Fagkunnskap
Hvis relevant kan det gis en beskrivelse av estetisk utforming, uttrykk og kvalitet	Lokalkunnskap, kommunenes kartløsninger, flyfoto, befaringer

Bodø kommune

Nr. 1. VA 2 og VKA2, Kvalnesbukta		
Dagens formål: AFF20 (akvakultur nåværende) og A-25 (fortøyningssone for akvakultur). Arealstørrelse samlet for begge formål: 5,2 km². Arealstørrelse for akvakultur nåværende: 632 m². Ankring: 4,5km²		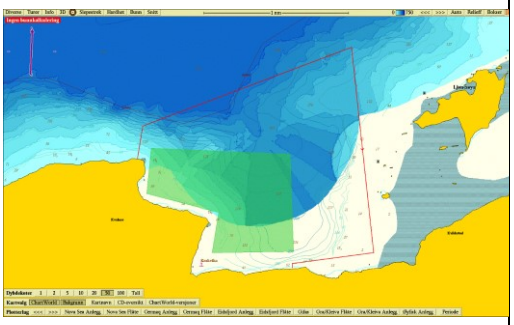
Planforslag: Arealstørrelse samlet for akvakultur og ankringsområde (VA og VKA) er 7km². Areal for VA: 2 km². Areal for ankringsområde: 5km².		
Kartutsnittet til høyre viser innspillet.		
Forslagsstiller. **Salten Aqua**. Akvakultur med fortøyningsområder. Grønt område representerer selve akvakulturanlegget, forankringsområder markert innenfor med rødt, blå er forankringer.		
Tema	**Konsekvens**	**Forklaring, (kunnskapsgrunnlag), usikkerheter**
	(Verdi og omfang)	
Naturens mangfold, herunder konsekvensene for fuglelivet	-	Den østlige delen av ankringsområde kommer innenfor areal registrert som svært viktig bløtbunnsområde i strandsonen. Konsekvensen antas å være liten/ubetydelig konsekvens.
Landskap	-	NIN Landskapstype Åpent fjordlandskap og jordbrukspreg. Flere lignende landskapstyper i planområdet og i regionen. Konsekvensen antas å være liten/ubetydelig konsekvens.
Kulturminner og kulturmiljø	0	Nordlandsatlas, UIT, Askeladden. Ingen registrerte kulturminner i sjø. Ingen konsekvens.
Samisk natur- og kulturgrunnlag	0	Reindriftskart i Nordlandsatlas, ingen registrerte interesser i sjø. Ingen konsekvens.
Barn- og unges oppvekstvilkår	0	Lokalkunnskap. Ingen registrerte interesser eller konsekvens.
Friluftsliv	-	Friluftsregisteringer i sjø (2018). Akvakultur-område med forankring berører områder som i friluftsregistreringen er avsatt med følgende verdi: Svært viktig verdi (rød farge), viktig (oransje) og som friluftsområde (grønn). Områdenavn; 022 Kvikstadvika (C), 023 Krakvika (B) og 012 Skjerstadfjorden (A). 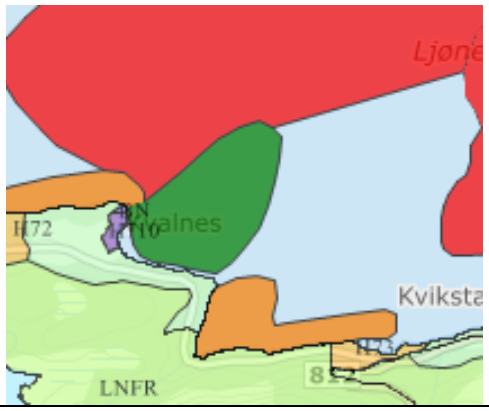

Fiskeriinteresser	-	I følge temalag; Kystnære fiskeridata (Fiskeridirektoratet) vil akvakulturområdet komme i berøring med et stort gytefelt for torsk og to fiskeplasser for passive redskaper. Konsekvensen antas å være liten/ubetydelig konsekvens
Akvakultur	+++	Konsekvensen for næringen antas å være stor positiv.
Forurensning	-	Innenfor området er det ønskelig med fortsatt produksjon av tare. I framtiden kan det være aktuelt med oppdrett av laks, men da med lukket teknologi, ref. innspill fra Salten Aqua. Konsekvens; Liten ubetydelig
Støy	-	Det kan være noe støy fra anlegget, i forbindelse med båttransport/drift. Støykonsekvensene antas å være moderate. Konsekvens; Liten ubetydelig
Beredskap og ulykkesrisiko	0	Konsekvensen for dette temaet vurderes å være minimal/ingen, da tiltaket ikke medfører etablering av større utbyggingstiltak i sjø.
Transportbehov og energiløsninger, herunder båttransport av masser ved uttak av mineralressurser	0	Konsekvensen for dette temaet vurderes å være minimal/ingen, da tiltaket ikke medfører etablering av større utbyggingstiltak i sjø. Tiltaket er ikke i konflikt med etablerte transportårer/farleder.
Risiko ved havstigning	0	Konsekvensen for dette temaet vurderes å være minimal/ingen, da tiltaket ikke medfører etablering av større utbyggingstiltak i sjø
Påvirkning av konkurranseforholdene	++	Videreutvikling av denne lokaliteten vil være positivt for næringen som driver virksomhet i fjorden.
Hvis relevant kan det gis en beskrivelse av estetisk utforming, uttrykk og kvalitet	0	Ikke mulig på nåværende tidspunkt. Lokaliteten er i drift og prosjektet innebærer en videreutvikling av driften innenfor området.

Samlet vurdering og eventuelle alternativer:
Lokaliteten i Kvalnesbukta er den ytterste lokaliteten i Skjerstadfjorden hvor det er produsert laks. Erfaringer fra 2016 viser en utsatt lokalitet for åpen produksjon av laks både av hensyn til strømforhold og risiko for lakselus. Testproduksjon med få individ ble derfor avsluttet i 2016 og lokaliteten er etter dette benyttet til tareoppdrett. Erfaringene fra tareforsøk viser god vekst i området og det er derfor ønskelig at det avsettes areal for dette. I tillegg vil det være aktuelt igjen med produksjon av laks i forbindelse med utviklingsprosjekter som er omsøkt med lukket teknologi. Dersom dette blir aktuelt er det ønskelig med en anleggsplassering noe lenger inn i bukta pga. strømforhold. Det er i tillegg gunstig da behovet for lange fortøyninger reduseres.

I planforslaget er området for akvakultur videreført fra gjeldende plan, men utvidet noe lenger mot sørøst.

Friluftsregistreringene viser at det er et stort A område nord i avsatt ankringsområde. Konflikten her antas å være liten da fortøyningene i dette området vil ligge på dypt vann/på bunnen. Selve akvakulturområdet kommer i berøring med et B område i friluftsregistreringene (Krakvika). Her er det registrert interesse for kveitefiske på grunne områder langs med land. Ak- lokaliteten og ankringsområdet er lagt henholdsvis 200 fra land og 75 m/fra land av hensyn til ferdsel/friluftsliv og fiske i strandsonen. Konsekvensene antas å vær små/moderate.

Konklusjon;	**Høy egnethet**

Nr. 2. VA 3 og VKA6. Breivika	
Dagens formål: To lokaliteter; AFF22, areal 1,3 km² og AFF23, areal 0,7 km².	
Planforslag: VA 3, 0,8 km² og VKA6, 5,7 km².	
Kartutsnittet til høyre viser innspillet.	
Forslagsstiller. Salten Aqua. Akvakultur med fortøyningsområder. Grønt område representerer selve akvakulturanlegget, forankrings-områder markert innenfor med rødt, blå er forankringer.	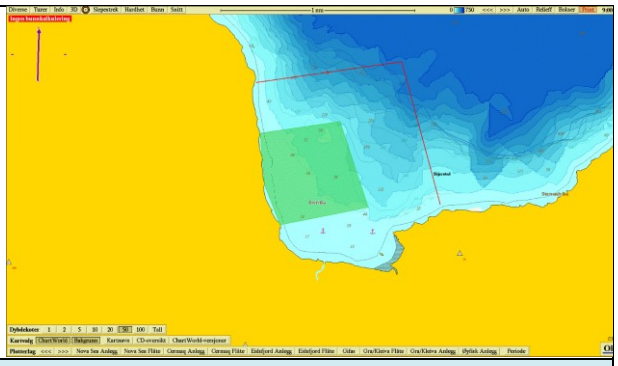

Tema	Konsekvens	Forklaring, (kunnskapsgrunnlag), usikkerheter
	(Verdi og omfang)	
Naturens mangfold, herunder konsekvensene for fuglelivet	-	Det er registrert en artsobservasjon sør i Breivika. observasjonen ble gjort i 1981 og gjelder; Gulnebblom (NT). Voksent individ på næringssøk. Ingen observasjoner av nyere dato. Konsekvens; liten/ubetydelig.
Landskap	-	NIN Landskapstype Åpent fjordlandskap og jordbrukspreg. Flere lignende landskapstyper i planområdet og i regionen. Konsekvensen antas å være liten/ubetydelig konsekvens.
Kulturminner og kulturmiljø	-	Nordlandsatlas, UIT, Askeladden. Ingen registrerte kulturminner i sjø. Det er registrert et kulturminne på landsiden i vest; Lensmannsgården i Utvik. Med bakgrunn i dette kulturminnet har en valgt å trekke akvakulturområdet noe lenger vekk fra land. Konsekvens; liten/ubetydelig konsekvens.
Samisk natur- og kulturgrunnlag	0	Reindriftskart i Nordlandsatlas, ingen registrerte interesser i sjø. Ingen konsekvens.
Barn- og unges oppvekstvilkår	0	Lokalkunnskap. Ingen registrerte interesser eller konsekvens.
Friluftsliv	-	Friluftsregisteringer i sjø (2018). Akvakultur-område med forankring berører områder som i friluftsregistreringen er avsatt med følgende verdi: viktig (oransje). Områdenavn; 9 Skjerstad/Kjettnes. Dette er del av et større område som er registrert som viktig område for fiske etter sjøørett og kveitefiske. Konsekvens; Liten negativ konsekvens.
Fiskeriinteresser	-	I følge temalag; Kystnære fiskeridata (Fiskeridirektoratet) vil akvakulturområdet komme i berøring med et stort gytefelt for torsk og en fiskeplasser for passive redskaper. Konsekvensen antas å være liten/ubetydelig konsekvens
Akvakultur	+++	Konsekvensen for denne næringen antas å våre stor

		positiv.
Forurensning	-	Innenfor området er det ønskelig med lukket storsmåltproduksjon (laks), ref. innspill fra Salten Aqua. Konsekvens; Liten ubetydelig
Støy	-	Det kan være noe støy fra anlegget, i forbindelse med båttransport/drift. Støykonsekvensene antas å være moderate. Konsekvens; Liten ubetydelig
Beredskap og ulykkesrisiko	0	Konsekvensen for dette temaet vurderes å være minimal/ingen, da tiltaket ikke medfører etablering av større utbyggingstiltak i sjø.
Transportbehov og energiløsninger, herunder båttransport av masser ved uttak av mineralressurser	0	Konsekvensen for dette temaet vurderes å være minimal/ingen, da tiltaket ikke medfører etablering av større utbyggingstiltak i sjø. Tiltaket er ikke i konflikt med etablerte transportårer/farleder.
Risiko ved havstigning	0	Konsekvensen for dette temaet vurderes å være minimal/ingen, da tiltaket ikke medfører etablering av større utbyggingstiltak i sjø.
Påvirkning av konkurranseforholdene	++	Utvikling av denne lokaliteten vil være positivt for næringen som driver virksomhet i fjorden.
Hvis relevant kan det gis en beskrivelse av estetisk utforming, uttrykk og kvalitet	0	Ikke mulig på nåværende tidspunkt. Lokaliteten er i drift og prosjektet innebærer en videreutvikling av driften innenfor området.

Samlet vurdering og eventuelle alternativer:
I Breivik ligger det landbaserte anlegget til Salten Smolt AS. Ved en mulig utbygging av dette landanlegget er det vurdert en lukket storsmolt produksjon i sjø. I nåværende plan er det avsatt to områder for akvakultur i Breivik, men en anser at disse ikke er egnet for dette formålet. Det av hensyn til registrerte gyteområder for torsk og fiskeplasser. I tillegg er det svært dypt ved avsatte områder noe som vil føre til lange fortøyninger med potensiell utfordring for tråling i fjorden. I planforslaget er det derfor foreslått å avsette et areal lenger inn i bukta. Akvakulturformålet er trukket lenger vekk fra strandsonen en det som var ønskelig fra Salten Aqva, dette av hensyn til båtferdsel i strandsonen, samt av hensyn til Kulturminne på land.

I planforslaget har en valgt å fjerne begge akvakulturlokalitetene som lå inne i gjeldende plan og erstatte dette med et anlegg, samt fortøyningsområde.

Friluftsregistreringene viser at det er et stort B område langs med land, og den forslåtte arealbruken kommer i noe berøring med disse registreringene. Ettersom denne sonen totalt sett er svært stor og ettersom en har valgt å trekke akvakulturområdet 200 m fra land, anser en konflikten som moderat.

Konklusjon;	**Høy egnethet**

Nr. 3. VS Rotnesodden	
Eksisterende formål i KPA: Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone. **Nytt formål; Småbåthavn**	
Arealstørrelse: 3800m²	
Forslagsstiller; Dagrun Bergli og Vesa Jäntti. Ønsker at det avsettes en mindre småbåthavn i tilknytning til naustområdet i Juvika ved Rotnesodden.	

Tema	Konsekvens	Forklaring, (kunnskapsgrunnlag), usikkerheter
	(Verdi og omfang)	
Naturens mangfold, herunder konsekvensene for fuglelivet	0	Ingen registreringer i Naturbasen. Konsekvens; Ingen.
Landskap	0	NIN Landskapstype Åpent fjordlandskap og jordbrukspreg. Flere lignende landskapstyper i planområdet og i regionen. Konsekvens; Ingen
Kulturminner og kulturmiljø	0	Nordlandsatlas, UIT, Askeladden. Ingen registrerte kulturminner i sjø. Konsekvens; Ingen
Samisk natur- og kulturgrunnlag	0	Reindriftskart i Nordlandsatlas, ingen registrerte interesser. Konsekvens; Ingen
Barn- og unges oppvekstvilkår	0	Ingen registreringer. Konsekvens; Ingen
Friluftsliv	0	Ingen registreringer. Konsekvens; Ingen
Fiskeriinteresser	-	Fiskeridirektortatet (Ygdrasil) registrert som del av et stort gyteområde for torsk. Konsekvens; Liten ubetydelig.
Akvakultur		Ingen registrerte interesser. Konsekvens; Ingen
Forurensning	-	Kan medføre noe utslipp knyttet til vedlikehold av båter. Konsekvens; Liten ubetydelig.
Støy	-	Ettersom anlegget er moderat/lite, i et området med eksisterende småbåttrafikk, anses støykonsekvensene å være liten/ubetydelig.
Beredskap og ulykkesrisiko	0	Det er ønskelig å etablere et lite småbåtanlegg i/ved planlagt naustområde. Konsekvens: Ingen.
Transportbehov og energiløsninger, herunder båttransport av masser ved uttak av mineralressurser	0	Ingen registrerte konflikter.
Risiko ved havstigning (dersom dette er aktuelt)	0	Byggverk skal plasseres, prosjekteres og utføres slik at det oppnås tilfredsstillende sikkerhet mot skade eller vesentlig ulempe fra naturpåkjenninger. Ref. bestemmelsene til planforslaget.
Påvirkning av konkurranseforholdene	0	Ingen registreringer/ikke relevant.

Hvis relevant kan det gis en beskrivelse av estetisk utforming, uttrykk og kvalitet	0	Ikke relevant på dette nivået.
Samlet vurdering og eventuelle alternativer: Tiltakshaver ønsker å etablere et mindre småbåtanlegg ved Rotnesodden. Anlegget skal plasseres i tilknytning til planlagt naustområde på land. Ingen vesentlige interesser kommer i konflikt med tiltaket.		
Konklusjon;		**Middels egnethet**

Saltdal kommune

Nr. 1. VA 32 og VKA32. Tangodden.		
Dagens formål: **Fiske-ferdsel-friluftsliv-natur og akvakultur (FFFNA1)** **Fiske-ferdsel-friluftsliv-natur og akvakultur -25 (fortøyningsarealer) ut i sjø og – 10 meter mot Tangodden.**		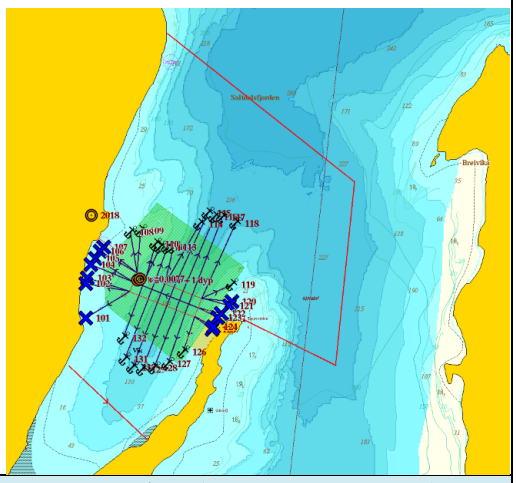
Arealstørrelse: 2260071 m².		
Forslagsstiller. Salten Aqua/Edelfarm AS. Akvakultur med fortøyningsområder. Grønt område representerer selve akvakulturanlegget, forankringsområder markert innenfor med rødt, blå er forankringer.		
Tema	**Konsekvens**	**Forklaring, (kunnskapsgrunnlag), usikkerheter**
	(Verdi og omfang)	
Naturens mangfold, herunder konsekvensene for fuglelivet	0	Ikke funnet forekomster i området. Ingen konsekvens
Landskap	0	NIN Landskapstype Åpent fjordlandskap og jordbruksspreg. Flere lignende landskapstyper i planområdet og i regionen. Ingen konsekvens
Kulturminner og kulturmiljø	0	Nordlandsatlas, UIT, Askeladden. Ingen registrerte kulturminner i sjø. Ingen konsekvens
Samisk natur- og kulturgrunnlag	0	Reindriftskart i Nordlandsatlas, ingen registrerte interesser. Ingen konsekvens
Barn- og unges oppvekstvilkår	0	Lokalkunnskap, friluftskartlegging
Friluftsliv	-	Friluftsregisteringer i sjø (2018). Området 0048 Tangodden. Viktig friluftsområde på land (B-område) Id FK00001023.

		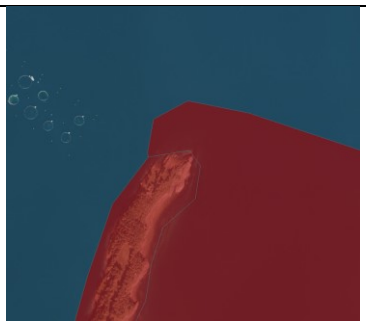 Viktig friluftsområde rundt ytterst på Tangodden. Fiske i sjø ned til 50 meter. Frilutsinteressene vil bli berørt som følge av fortøyningene mot land. Fiskeredskap vil kunne sette seg fast. Eksisterende anlegg har i dag fortøyninger mot Tangodden. Usikkerhet i arealavgrensingen på grunn av grove kartdata.
Fiskeriinteresser	-	Lokalt viktige fiskeplasser (Lokale kart), Fiskeridirektortatet (Ygdrasil) registrert som lokalt gyteområde for torsk.
Akvakultur	+++	Konsekvensen for næringen antas å være stor positiv
Forurensning	-	Innenfor området er det ønskelig med fortsatt produksjon av laks. Arealendringen er en justering av formål i forhold til gjeldende kommuneplan av hensyn til fleksibel anleggsplassering. Endringen medfører ikke økt utslipp i forhold til dagens situasjon, ref. innspill fra Salten Aqua. Konsekvens; Liten ubetydelig
Støy	-	Det kan være noe støy fra anlegget, i forbindelse med båttransport/drift. Støykonsekvensene antas å være moderate. Konsekvens; Liten ubetydelig
Beredskap og ulykkesrisiko	0	Konsekvensen for dette temaet vurderes å være minimal/ingen, da tiltaket ikke medfører etablering av større utbyggingstiltak i sjø
Transportbehov og energiløsninger, herunder båttransport av masser ved uttak av mineralressurser	0	Konsekvensen for dette temaet vurderes å være minimal/ingen, da tiltaket ikke medfører etablering av større utbyggingstiltak i sjø. Tiltaket er ikke i konflikt med etablerte transportårer/farlede
Risiko ved havstigning (dersom dette er aktuelt)	0	Konsekvensen for dette temaet vurderes å være minimal/ingen, da tiltaket ikke medfører etablering av større utbyggingstiltak i sjø
Påvirkning av konkurranseforholdene	++	Videreutvikling av denne lokaliteten vil være positivt for næringen som driver virksomhet i fjorden.
Hvis relevant kan det gis en beskrivelse av estetisk utforming, uttrykk og kvalitet	0	Ikke mulig på nåværende tidspunkt. Lokaliteten er i drift og prosjektet innebærer en videreutvikling av driften innenfor området.
Samlet vurdering og eventuelle alternativer: Ved lokaliteten Vik er det i dag avvik fra gjeldende plan. Det ble i 2017 innvilget dispensasjon fra plan for fortøyninger under sjø ved Tangodden slik vist på kartinnspillet. Dispensasjonen gjaldt to anker. Bakgrunn for å flytte anlegget lengre nord og endre forankringene bla. for å få bedre gjennomstrømming i anlegget og bedre fiskehelse.		

Friluftsinteressene:
Akvakulturområdet er lokalisert 150 meter fra Tangodden som er et svært viktig friluftsområde på land. Friluftsområdet i sjø strekker seg et stykke fra land og ca. i 50 meters dybde (noe vest og øst for Tangodden). De vestlige delene er allerede berørt av dispensasjonen og avsatt som forankringsområder i gjeldende plan. Oppankringsmulighetene for akvakultur justeres noe slik at forankring blir innenfor dispensasjonsområdet, samt lengre nord.

Forankring mot land foreslås til - 25 meter under havnivå. Sportsfiskere som fisker dypere enn 25 meter på dette området vil kunne sett fast redskapen sin i forankringskjettingene. Når det gjelder forankring videre øst for Tangodden vil friluftsinteressene påvirkes ytterligere og konsekvensene for friluftslivet blir større negativt. Disse områdene er utelat i planforslaget.

Fiskeriinteressene: Forankringsområdene berører ytterpunkter på lokale fiskeområde ved Tangodden/Langset og Øksengård (berører 35068 daa Tangodden) og 239 daa (Øksengård). Deler av innspillet er lokalisert innenfor gyteområde for torsk. Gyteområder er vanligvis gode fiskeplasser for næringen. Imidlertid bør fortøyninger i ytterpunktene av gytefelt kunne tillates. I forhold til størrelsen på fiskeområdet anses konsekvensene av fortøyningene som lite negativt. Når det gjelder forankring mot vest (Øksengård) vil også dette være i ytterpunktene av fiskeområdet og gi liten konsekvens.

Konklusjon;	**Høy egnethet**

Nr. 2. VA31 og VKA 31. Daumannvika

Dagens formål:
A-2 (akvakultur)
A-2-25 (forankring akvakultur)
Fellesområder Fiske-ferdsel-friluftsliv-natur og akvakultur (FFFNA1)

Arealstørrelse: 1111321 m²

Forslagsstiller. Salten Aqua/Edelfarm AS. Akvakultur med fortøyningsområder. Grønt område representerer selve akvakulturanlegget, forankringsområder markert innenfor med rødt, blå er forankringer.

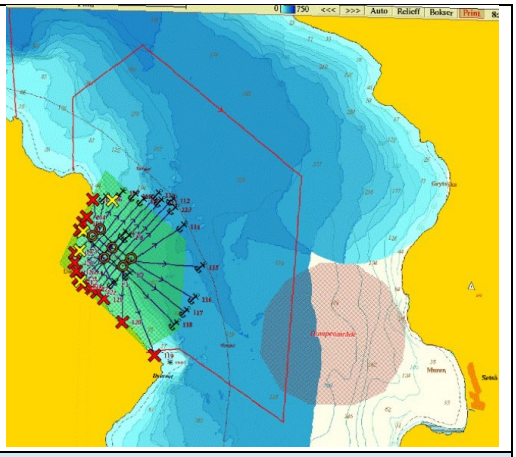

Tema	Konsekvens	Forklaring, (kunnskapsgrunnlag), usikkerheter
	(Verdi og omfang)	
Naturens mangfold, herunder konsekvensene for fuglelivet	0	Ingen registreringer.
Landskap	0	NIN Landskapstype Åpent fjordlandskap og jordbrukspreg. Flere lignende landskapstyper i planområdet og i regionen. Konsekvensen antas å være liten/ubetydelig konsekvens.
Kulturminner og kulturmiljø	0	Ingen registreringer.
Samisk natur- og kulturgrunnlag	0	Ingen registreringer.
Barn- og unges oppvekstvilkår	0	Ingen registreringer.
Friluftsliv	-	Ytterdel av forankringsområder lokalisert i friluftsområde i sjø. Akvakulturområder lokalisert i nærhet av svært viktig friluftsområde (utfartsområdet, Id FK00001004 i Naturbase). Friluftsområdet

		Reksteinsvika med uberørt strandlinje og rullestein. Påvirkning vil være det visuelle fra båttrafikk, foringsbåt og anlegget i sjø.
Fiskeriinteresser	-	I følge temalag; Kystnære fiskeridata (Fiskeridirektoratet) vil akvakulturområdet komme i berøring med et stort gytefelt for torsk. Konsekvensen antas å være liten/ubetydelig konsekvens
Akvakultur	+++	Konsekvensen for næringen antas å være stor positiv
Forurensning	-	Innenfor området er det ønskelig med fortsatt produksjon av laks. Arealendringen er en justering av formål i forhold til gjeldende kommuneplan av hensyn til fleksibel anleggsplassering. Endringen medfører ikke økt utslipp i forhold til dagens situasjon, ref. innspill fra Salten Aqua. Konsekvens; Liten ubetydelig.
Støy	-	Det kan være noe støy fra anlegget, i forbindelse med båttransport/drift. Støykonsekvensene antas å være moderate. Konsekvens; Liten ubetydelig
Beredskap og ulykkesrisiko	--	I det nye planforslaget vil både ankringsområdet og område for akvakultur komme i berøring med farleden inn mot Rognan. Med bakgrunn i at tiltaket innebærer en mindre justering av anlegget og ankringsopplegg anses konflikten som liten/moderat. I kartbasen; Yggrdrasil (Fiskeridirektoratets base) viser kabel på sjøbunn. Det er forutsatt at forankringen vil skje øst for sjøkabel. NVE Atlas viser fare for skred langsmed land. Ved søknad om justert plassering av anlegget må risiko vurderes, ref. bestemmelsene til planforslaget.
Transportbehov og energiløsninger, herunder båttransport av masser ved uttak av mineralressurser	0	Konsekvensen for dette temaet vurderes å være minimal/ingen, da tiltaket ikke medfører etablering av større utbyggingstiltak i sjø.
Risiko ved havstigning (dersom dette er aktuelt)	0	Konsekvensen for dette temaet vurderes å være minimal/ingen, da tiltaket ikke medfører etablering av større utbyggingstiltak i sjø.
Påvirkning av konkurranseforholdene	++	Videreutvikling av denne lokaliteten vil være positivt for næringen som driver virksomhet i fjorden.
Hvis relevant kan det gis en beskrivelse av estetisk utforming, uttrykk og kvalitet	0	Ikke mulig på nåværende tidspunkt. Lokaliteten er i drift og prosjektet innebærer en videreutvikling av driften innenfor området.

Samlet vurdering og eventuelle alternativer:
Reksteinvika er et viktig friluftsområde på land og er med på å begrense lokalisering av anlegget. Lokalisering av anlegget inntil friluftsområde vil gi negativ påvirkning på friluftsopplevelsen. Det foreslås derfor en sone mellom land og akvakulturområde i sjø. Akvakulturområdet er foreslått lokalisert 129 meter fra Reksteinvika. Det foreslås en sone på lokaliseres 350 meter fra friluftsområdet i sjø. Mellom akvakulturområdet og Reksteinvika lokaliseres forankringsområdet.

Farleder: Forankringsområdet og akvakulturområdet er lokalisert i nærhet av farleden til Rognan. Forankring

vil ikke komme konflikt med leden da forankringstau lokaliseres minimum 25 meter under sjøoverflaten. For etablering av anlegg er Kystverket høringspart vedrørende etablering av anlegg i sjø som kan komme i konflikt med farled. Kabler på havbunnen: Kabel lokalisert på bunnen innenfor oppankringsområdet. Lokalisering av anker må ikke komme i konflikt med denne. Imidlertid er nøyaktighetsgraden på kabelen svært usikker. Friluftsliv: Forankringsområdet er lokalisert under lokalt viktig friluftsområde i sjø. De grunneste partiene på 37 meter i forslaget. Forankringsområdet er trukket noe mere nord for å ivareta friluftsinteressene. Naturfare: Sikkerhet mot skred må gjøres gjennom den ordinære søknadsprosessen. Dersom anlegg lokaliseres i fareområde for skred må det gjøres geoteknisk vurdering.	
Konklusjon; Akvakulturområdet lokaliseres ca. 350 meter fra viktig friluftsområde på land og sjø. Forankringsområder er redusert noe i sør for å ivareta friluftsinteressene.	**Høy egnethet**

Nr. 3. VA30 og VKA30. Helligvika (kommunegrensen Saltdal og Bodø)	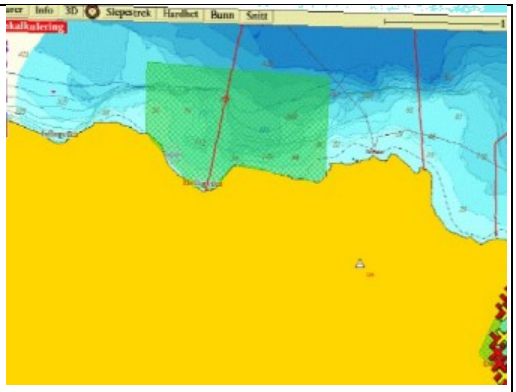
Dagens formål: **A-1 (akvakultur)** **A-1-25 (forankring)** **Fiske-ferdsel-friluftsliv-natur og akvakultur (FFFNA1)**	
Arealstørrelse: 2078745 m2 av dette 583152 akvakulturanlegg	
Forslagsstiller. Salten Aqua/Edelfarm AS. Akvakultur med fortøyningsområder. Grønt område representerer selve akvakulturanlegget, forankringsområder markert innenfor med rødt, blå er forankringer.	

Tema	Konsekvens	Forklaring, (kunnskapsgrunnlag), usikkerheter
	(Verdi og omfang)	
Naturens mangfold, herunder konsekvensene for fuglelivet	0	Ingen registreringer.
Landskap	0	NIN Landskapstype Åpent fjordlandskap og jordbrukspreg. Flere lignende landskapstyper i planområdet og i regionen. Konsekvensen antas å være liten/ubetydelig konsekvens
Kulturminner og kulturmiljø	0	Nordlandsatlas, UIT, Askeladden. Ingen registrerte kulturminner i sjø. Ingen konsekvens
Samisk natur- og kulturgrunnlag	0	Reindriftskart i Nordlandsatlas, ingen registrerte interesser i sjø. Ingen konsekvens
Barn- og unges oppvekstvilkår	0	Lokalkunnskap. Ingen registrerte interesser eller konsekvens.
Friluftsliv	--	Registrert særlig viktig friluftsområde på land. Utsikt mot Mjønestinden, samt midnattsol. Gode fiskeplasser, naturskjønt område. Kalkrike bergforekomster som er sjeldent i Saltdal kommune sin kystlinje. Viktig friluftsområde på sjø og på land (B-område). Fiske ned til 80 meters dyp. Viktig område for fiske etter torsk og kveite i deler av område. Det er benyttet grove kart ved

		verdifastsettingen. Det er benyttet grove kart ved verdi-fastsettingen.
Fiskeriinteresser	-	Deler av område registrert som lokalt område for fiske etter kveite, torsk og sei. Forankring og anlegg vil komme i konflikt med disse.
Akvakultur	+++	Lokaliteten Helligvika benyttes ikke i dag, men har tidligere vært i drift. Denne lokaliteten ligger i dag for tett inntil både Daumannvika i Saltdal og Storvika i Bodø kommune for at den kan anvendes når disse er i drift. Det er likevel et ønske om at det videreføres et A område med tilhørende fortøyningsareal. Fortøyningsareal er også foreslått slik at det kan fortøyes øst for sjøkabel.
Forurensning		Endringen medfører ikke økt utslipp i forhold til dagens situasjon, ref. innspill fra Salten Aqua. Konsekvens; Liten ubetydelig.
Støy	-	Det kan bli noe støy fra anlegget, i forbindelse med båttransport/drift. Støykonsekvensene antas å være moderate. Konsekvens; Liten ubetydelig
Beredskap og ulykkesrisiko	-	I det nye planforslaget vil ankringsområdet komme i berøring med farleden inn mot Rognan. Med bakgrunn i at tiltaket innebærer en mindre justering av anlegget og ankringsopplegg anses konflikten som liten/moderat. Fortøyningene vil i dette området være på havbunnen. NVE Atlas viser fare for skred langsmed land. Ved søknad om justert plassering av anlegg/nytt anlegg må risiko vurderes, ref. bestemmelsene til planforslaget.
Transportbehov og energiløsninger, herunder båttransport av masser ved uttak av mineralressurser	0	Ikke aktuelt.
Risiko ved havstigning (dersom dette er aktuelt)	0	Konsekvensen for dette temaet vurderes å være minimal/ingen, da tiltaket ikke medfører etablering av større utbyggingstiltak i sjø.
Påvirkning av konkurranseforholdene	++	Videreutvikling av denne lokaliteten vil være positivt for næringen som driver virksomhet i fjorden.
Hvis relevant kan det gis en beskrivelse av estetisk utforming, uttrykk og kvalitet	0	Ikke mulig på nåværende tidspunkt. Lokaliteten er i drift og prosjektet innebærer en videreutvikling av driften innenfor området
Samlet vurdering og eventuelle alternativer: Lokalt viktige friluftsområder på land og i sjø. I tillegg fiskeområder for garnsett etter torsk, sei og kveite. På land er det i kommuneplanens arealdel avsatt et område for fritidsbebyggelse. Det anbefales en lengre sone mellom friluftsområdet på land og i sjø. Det anbefales en sone fra sjø/land ca. 450 meter fra friluftsområde på land. Akvakulturområdet og forankringsområdet utvides likevel i forhold til tidligere arealplan.		
Konklusjon;		**Høy egnethet**

Fauske kommune

Nr. 1. Hundholmen, VA10 og VKA17		
Dagens formål: Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone FFNFA1		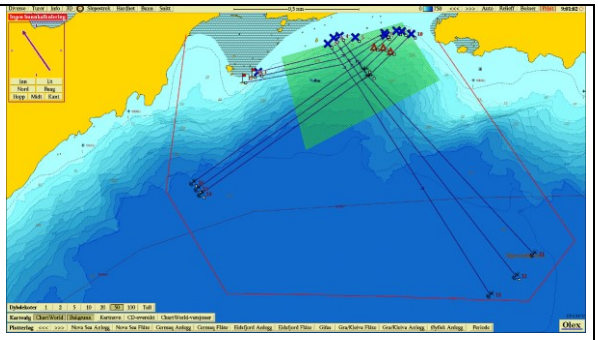
Foreslått formål: Akvakultur/algeoppdrett, samt ankringsområde (VA10 og VKA17)		
Arealstørrelse: 619 da		
Forslagsstiller. Fauske kommune/oppdrettsvirksomhet Salten Aqua.		
Tema	**Konsekvens**	**Forklaring, (kunnskapsgrunnlag), usikkerheter**
	(Verdi og omfang)	
Naturens mangfold, herunder konsekvensene for fuglelivet	0	Ingen registreringer.
Landskap	-	NIN Landskapstype Åpent fjordlandskap og jordbrukspreg. Flere lignende landskapstyper i planområdet og i regionen. Konsekvensen antas å være liten/ubetydelig konsekvens
Kulturminner og kulturmiljø	0	Ingen registreringer.
Samisk natur- og kulturgrunnlag	0	Ingen registreringer.
Barn- og unges oppvekstvilkår	0	Lokalkunnskap. Ingen registrerte interesser eller konsekvens.
Friluftsliv	0	Lokalkunnskap. Ingen registrerte interesser eller konsekvens.
Fiskeriinteresser	-/0	Endring av arealformålet på denne lokaliteten medfører at område avsatt til akvakultur blir noe redusert mens areal avsatt til forankring blir utvidet. Denne endringen vil føre til at ankringsområde kommer innenfor areal benyttet til reketråling, men endringen er samlet sett ikke av en slik karakter at det vil medføre vesentlig ulempe for framtidig rekefiske.
Akvakultur	++	Videreutvikling av denne lokaliteten vil være positivt for næringen som driver virksomhet i fjorden.
Forurensning	0	Endringen medfører kun justering av ankringsområdet, og vil ikke føre til økt utslipp i forhold til dagens situasjon. Konsekvens; Ingen.
Støy	0	Ingen endringer som medfører mere støy enn dagens situasjon.
Beredskap og ulykkesrisiko	+/0	Konsekvensen for dette temaet vurderes å være liten/ positiv, da tiltaket vil føre til sikrere og bedre ankringsforhold for akvakulturnæringen.
Transportbehov og energiløsninger, herunder båttransport av masser ved uttak av mineralressurser	0	Ikke aktuelt.
Risiko ved havstigning (dersom dette er aktuelt)	0	Ikke aktuelt.

Påvirkning av konkurranseforholdene	+	Videreutvikling av denne lokaliteten vil være positivt for næringen som driver virksomhet i fjorden
Hvis relevant kan det gis en beskrivelse av estetisk utforming, uttrykk og kvalitet	0	

Samlet vurdering og eventuelle alternativer:
Ved lokaliteten Hundholmen er det i dag noen avvik mellom dagens plan og anleggsplassering. Dette ønskes korrigert gjennom justering av arealplanen. Samtidig ser vi at arealet avsatt til akvakultur kan reduseres noe uten at det har betydning for driften i dag. Arealet kan også benyttes for fremtidig samdrift med makroalger dersom arealet strekkes ytterlige noe mot vest, men ikke i så stor grad som i eksisterende plan. Lokaliteten har dybdeforhold som gjør at fortøyninger med dagens teknologi og standard må strekkes noe ut i område som benyttes til reketråling. Det er etablert kontakt med oppdretter, Wenberg fiskeoppdrett AS og rekefisker med informasjon om plassering slik at det kan være en sameksistens for begge næringsutøverne.

Konklusjon; **Høy egnethet**

Nr. 2, Skysselvika, (VKA 22)

Dagens formål: Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone FFNF02

Foreslått formål: Småbåthavn til akvakulturformål. Mulig areal til bølgedemper og lagring av utstyr i sjø. Allmenn ferdsel tillatt.

Arealstørrelse: 19 da

Forslagsstiller. Oppdrettsvirksomhet Salten Aqua

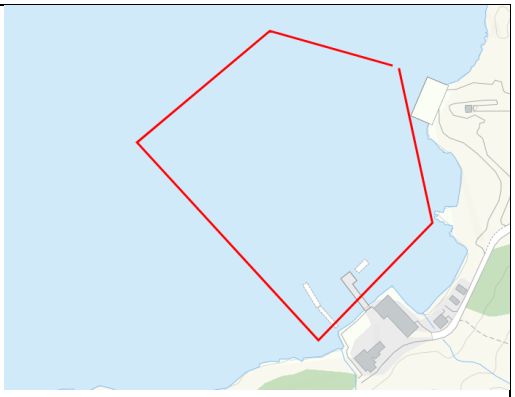

Tema	Konsekvens	Forklaring, (kunnskapsgrunnlag), usikkerheter
	(Verdi og omfang)	
Naturens mangfold, herunder konsekvensene for fuglelivet	0	Ingen registreringer.
Landskap	0	NIN Landskapstype Åpent fjordlandskap og jordbruksspreg. Flere lignende landskapstyper i planområdet og i regionen. Konsekvensen antas å være liten/ubetydelig konsekvens
Kulturminner og kulturmiljø	0	Ingen registreringer.
Samisk natur- og kulturgrunnlag	0	Ingen registreringer.
Barn- og unges oppvekstvilkår	0	Lokalkunnskap. Ingen registrerte interesser eller konsekvens.
Friluftsliv	0	Lokalkunnskap. Ingen registrerte interesser eller konsekvens.
Fiskeriinteresser	0	Ingen registrerte interesser eller konsekvens.
Akvakultur	+++	Videreutvikling av denne lokaliteten vil være positivt for næringen som driver virksomhet i fjorden.
Forurensning	0/-	Småbåthavn vil alltid medføre litt forurensning, men i det her området er det industri og akvakulturnæring i direkte nærhet,

		og derfor vurderes konsekvensene som liten/ubetydelig konsekvens.
Støy	0	Ingen endringer som medfører mere støy enn dagens situasjon.
Beredskap og ulykkesrisiko	0	Konsekvensen for dette temaet vurderes å være minimal/ingen, da tiltaket ikke medfører etablering av større utbyggingstiltak i sjø
Transportbehov og energiløsninger, herunder båttransport av masser ved uttak av mineralressurser	0	Ikke aktuelt.
Risiko ved havstigning (dersom dette er aktuelt)	0	Ikke aktuelt.
Påvirkning av konkurranseforholdene	++	Etablering av ny landbase innenfor reguleringsplan for Skysselvika næringsområde, med mulighet for etablering av nye bygg og mindre utfylling i sjø/strandsone, samt areal til utlegging av bølgedemper og lagring av utstyr i sjø vurderes som positivt for næringen. Konsekvens; Middels/positiv konsekvens.
Hvis relevant kan det gis en beskrivelse av estetisk utforming, uttrykk og kvalitet	0	Ikke aktuelt.
Samlet vurdering og eventuelle alternativer: Det er planer for etablering av ny landbase innenfor reguleringsplan for Skysselvika næringsområde og det er startet opp en søknadsprosess for etablering av nye bygg og mindre utfylling i sjø/strandsone. Området vil bli omsøkt for utfylling. Dette området ligger også innenfor reguleringsplan for næringsområdet. Det vil også være behov for areal til utlegging av bølgedemper og lagring av utstyr i sjø. Det vurderes som viktig og positivt for næringsutvikling i området om det passer bra i det her området.		
Konklusjon;		**Høy egnethet**

Nr. 3, Skysselvik VA 12		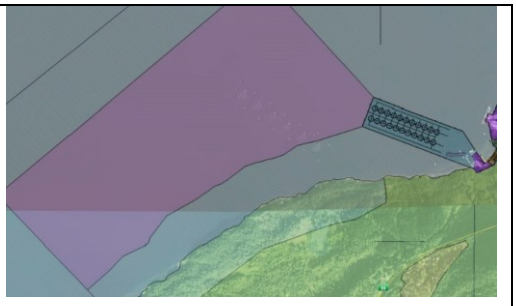
Dagens formål: Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone FFNFA4 (593 da)		
Foreslått formål: Akvakultur i tråd med eksisterende anlegg (VA12)		
Arealstørrelse: 601,5 da		
Forslagsstiller. Oppdrettsvirksomhet Salten Aqua		
Tema	**Konsekvens**	**Forklaring, (kunnskapsgrunnlag), usikkerheter**
	(Verdi og omfang)	
Naturens mangfold, herunder konsekvensene for fuglelivet	0	Ingen registreringer.
Landskap	0	NIN Landskapstype Åpent fjordlandskap og jordbrukspreg. Flere lignende landskapstyper i planområdet og i regionen. Konsekvensen antas å være liten/ubetydelig konsekvens
Kulturminner og kulturmiljø	0	Ingen registreringer.

Samisk natur- og kulturgrunnlag	0	Ingen registreringer.
Barn- og unges oppvekstvilkår	0	Lokalkunnskap. Ingen registrerte interesser eller konsekvens.
Friluftsliv	0	Lokalkunnskap. Ingen registrerte interesser eller konsekvens.
Fiskeriinteresser	0	Ingen registrerte interesser eller konsekvens.
Akvakultur	++	Videreutvikling av denne lokaliteten vil være positivt for næringen som driver virksomhet i fjorden.
Forurensning	0	Endringen medfører ikke økt utslipp i forhold til dagens situasjon. Konsekvens; Liten ubetydelig.
Støy	0	Ingen endringer som medfører mere støy enn dagens situasjon.
Beredskap og ulykkesrisiko	0	Konsekvensen for dette temaet vurderes å være minimal/ingen, da tiltaket ikke medfører etablering av større utbyggingstiltak i sjø
Transportbehov og energiløsninger, herunder båttransport av masser ved uttak av mineralressurser	0	Ikke aktuelt.
Risiko ved havstigning (dersom dette er aktuelt)	0	Ikke aktuelt.
Påvirkning av konkurranseforholdene	+/0	Justering av arealformål i h.t. eksisterende anleggsplassering vurderes som positivt. Konsekvens; Liten/positiv konsekvens.
Hvis relevant kan det gis en beskrivelse av estetisk utforming, uttrykk og kvalitet	0	
Det er kun snakk om justering av formålet etter eksisterende anlegg. Det vil ikke automatisk medføre økt oppdrettsvirksomhet og det vurderes derfor til å ha lite konsekvens. Det vil imidlertid medføre positive konsekvenser for oppdrettsvirksomheten.		
Konklusjon;		**Høy egnethet**

Samlet konsekvensutredning for hele planområdet

Område	Arealformål	Konklusjon
1. Kvalnesbukta	VA 2 og VKA 2	
2. Breivika	VA 3 og VKA 6	
3. Rotnesodden	VS	
4. Tangodden	VA 32 og VKA 32	
5. Daumannsvika	VA 31 og VKA 31	
6. Helligvika	VA 30 og VKA 30	
7. Hundholmen	VA 10 og VKA 17	
8. Skysselvika	VKA 22	
9. Skysselvika	VA 12	

Den samlede vurderingen i konsekvensutredningen viser at forslått arealbruk i all hovedsak har høy egnethet til forslått arealbruk. Dette medfører at forslagene er tatt inn i planforslaget, kun med mindre justeringer.

Bodø kommune Fauske kommune Saltdal kommune

Interkommunalt plansamarbeid for kommunedelplan for Skjerstadfjorden

ROS- analyse

Plan-ID 2018002 (Saltdal), 2018001 (Bodø) og 2017009 (Fauske)

31.10.2018

1. Innledning

Kommunene som planmyndighet er ansvarlig for at det tas hensyn til samfunnssikkerhet i planleggingen etter plan- og bygningsloven

Det er flere lover som stiller krav til kommunen om risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser). Når det gjelder kommunal planlegging og samfunnssikkerhet er det to lover som er sentrale:

- Sivilbeskyttelsesloven stiller krav til kommunen om helhetlig ROS. Dette gjelder hele kommunen, og utgjør et grunnlag for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, også ved utarbeiding av planer etter plan- og bygningsloven.
- Plan- og bygningsloven (PBL) stiller krav til ROS-analyser ved arealplanlegging som gir et Kunnskapsgrunnlag for å ivareta samfunnssikkerhet i planområdet.

ROS- analysen for dette planarbeidet er utarbeidet etter veiledere fra offentlige myndigheter.

1.1 ROS- analysen

Kommunedelplan for Skjerstadfjorden er en overordnet kystsoneplan som beskriver hovedtrekkene i samfunnsutviklingen og arealdisponeringen. Planen gir rammer og retningslinjer for nye utbyggings-formål og fremtidig arealbruk.

I planforslaget er det lagt krav om at det må utarbeides reguleringsplan for større utbyggingstiltak, mindre tiltak vil kunne realiseres med basis i rammene gitt i planen. ROS-analysen baserer seg på foreliggende planforslag og viser risiko- og sårbarhetsforhold som er av betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og om utbyggingen kan medføre endringer i risiko- og sårbarhetsforhold (jf. PBL § 4-3).

Denne ROS-analysen er på et overordnet nivå, og innebærer en kartlegging av farer og potensiell risiko. Analysen er en grovanalyse som gir et oversiktsbilde, og vil være utgangspunkt for videre analyser/utredninger. I analysen er uønskede hendelser identifisert og det er avklart hvilke uønskete hendelser som kan ivaretas gjennom kommuneplanens arealdel direkte, hvilke forhold som bør utredes videre og hvilke forhold som bør ivaretas i andre sammenhenger.

1.2 Metode

I denne ROS-analysen er det gjort vurdering av:

- mulige uønskede hendelser som kan skje i fremtiden,
- sannsynligheten for at den uønskede hendelsen vil inntreffe,
- sårbarheten ved systemer som kan påvirke sannsynligheten og konsekvensene,
- hvilke konsekvenser hendelsen vil få,
- usikkerheten ved vurderingene.

2. Beskrivelse av planområdet

2.1 Avgrensning

Planområdet avgrenses i vest mot kommunedelplan Saltstraumen i Bodø kommune, inkluderer Misværfjorden og følger kystkonturen i Skjerstadfjorden med Saltdalsfjorden. Indre fjordsystemer i Fauske er tatt med, herunder Øvervatnet, Nervatnet og Valnesfjordvatnet. Landområder omfattes ikke av planområdet med unntak av øyer i fjorden. Fjordsystemet dekker et areal på i overkant av 270km².

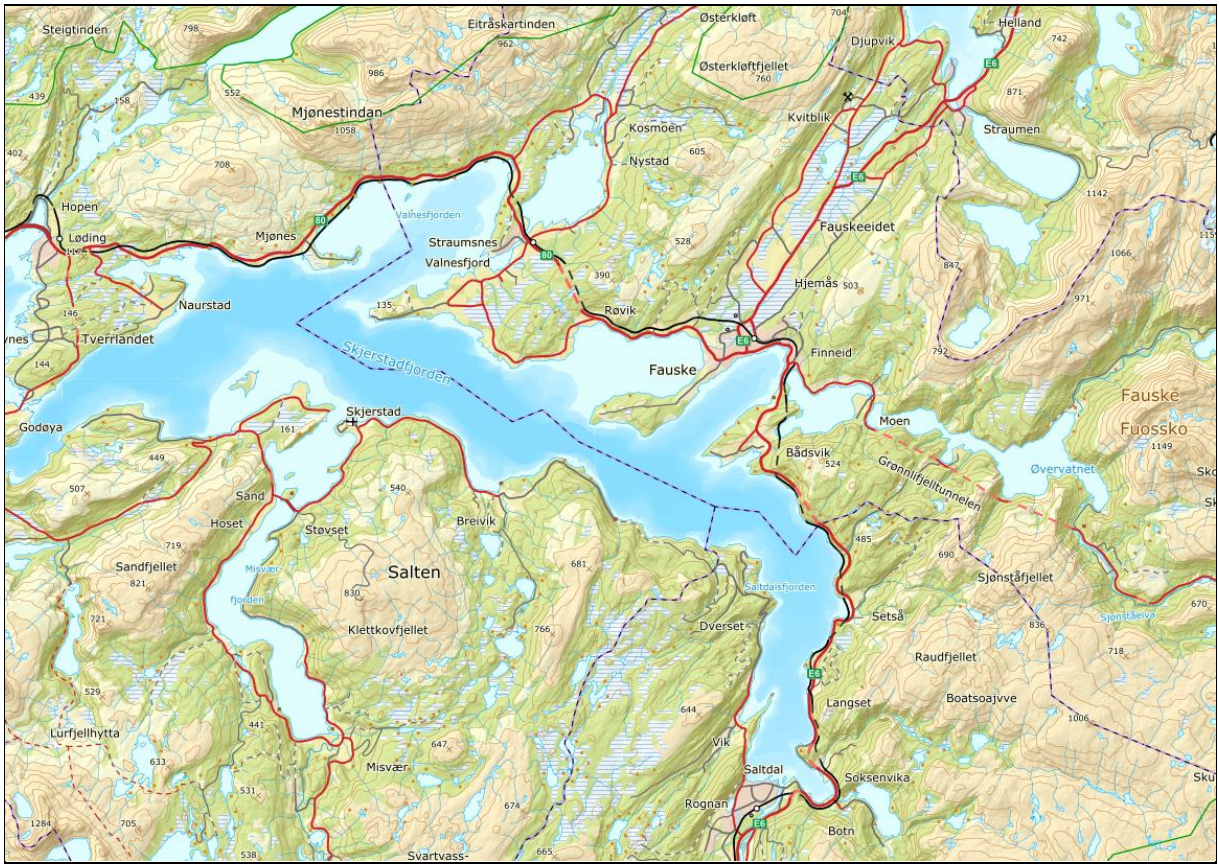

Kartutsnittet viser Skjerstadfjordens beliggenhet med kommunegrensene for Bodø, Fauske og Saltdal.

2.2 Topografi

Skjerstadfjorden er et stort fjordsystem som dekker et areal på 260 km². Fjordsystemet består av en hovedarm og sidefjordene; Valnesfjorden, Klungsetvika, Fauskevika, Saltdalsfjorden og Misværfjorden. Hovedarmen har en langsgående dypvannsrenne som er om lag 500 meter dyp. Skjerstadfjorden er forbundet til vannmassene utenfor via Saltstraumen, verdens sterkeste tidevannsstrøm, og den nærliggende Godøystraumen. Terskelen i utløpet gjennom Saltstraumen er ikke mer enn 26 meter dyp. Dette smale og grunne utløpet, kombinert med de store vannmassene i fjorden, gjør Skjerstadfjorden til en ekstrem terskelfjord. Ferskvannstilførselsen til fjordsystemet kommer fra flere vassdrag, deriblant Valnesfjordvatnet, Sulitjelmavassdraget og Saltdalselva.

2.3 Landskap

Landskapstypen i Skjerstadfjorden er hovedsakelig et åpent Fjordlandskap. Skjerstadfjorden, med sidearmer, utgjør «bunnen» i landskapsrommet. Fjorden er omgitt av skogkledde åssider og fjellpartier, landbruksareal med spredt bebyggelse, veier og mindre tettsteder og bybebyggelse

Kartutsnittet viser terrenget i/ved planområdet, kilde; Norgeskart.

2.4 Samfunn

En rekke tettsteder er lokalisert ved fjorden, deriblant Misvær, Skjerstad, Saltstraumen, Valnesfjord, Fauske og Rognan, og langs fjorden er det stor jordbruksaktivitet. Videre er det lokalisert flere områder for fritidsbebyggelse og småbåthavner/småbåtanlegg ved fjorden.

2.5 Næring

Det pågår en betydelig akvakulturvirksomhet i Skjerstadfjorden, samt tradisjonelt fiskeri etter villfisk (sild, sei, torsk og hyse). Ut over akvakultur og fiskeri foregår det fritids- og turistfiske i fjorden.

Det foreligger i dag 7 akvakulturlokaliteter for produksjon av anadrom laksefisk i Skjerstadfjorden som benyttes til matfisk og stamfiskproduksjon. 2 i Saltdal, 3 i Fauske og 2 i Bodø. Lokaliteten Kvalnesbukta benyttes i dag til oppdrett tare. Det er tildelt 4 konsesjoner or matfisk og 2 konsesjoner for stamfisk. Dette fordelt på Wenberg Fiskeoppdrett AS, Edelfarm AS og Salten Stamfisk.

Mange av vassdragene som har sitt utløp i fjorden regulert til vannkraft og det er i dag tre kraftverk i Sulitjelmavassdraget og ett ved Oldereid.

Fjorden er også en viktig samferdsels åre med nyttetrafikk via Saltstraumen til havner i Bodø, Fauske og Saltdal. Farledene er vegsystemet til sjøs, og hele norskekysten er i dag dekket av et nettverk av ulike farledskategorier. Det er kystverket om har ansvar for farledene og farledsstrukturen, herunder utbedring av utsatte farleder, og bidrar med det til å bedre framkommeligheten og sikkerheten for ferdsel langs norskekysten. Skipstrafikken inn Svefjorden fordeler seg videre til anløp i kommunene Bodø, Fauske og Saltdal.

De største havnene for godstrafikk er Fauske med registrert godsmengde på 18401 tonn og Saltdal med registrert godsmengde 1800 tonn. (kilde SSB). Andre viktige anløpssteder er masseuttak Misvær og akvakulturanleggene i fjorden.

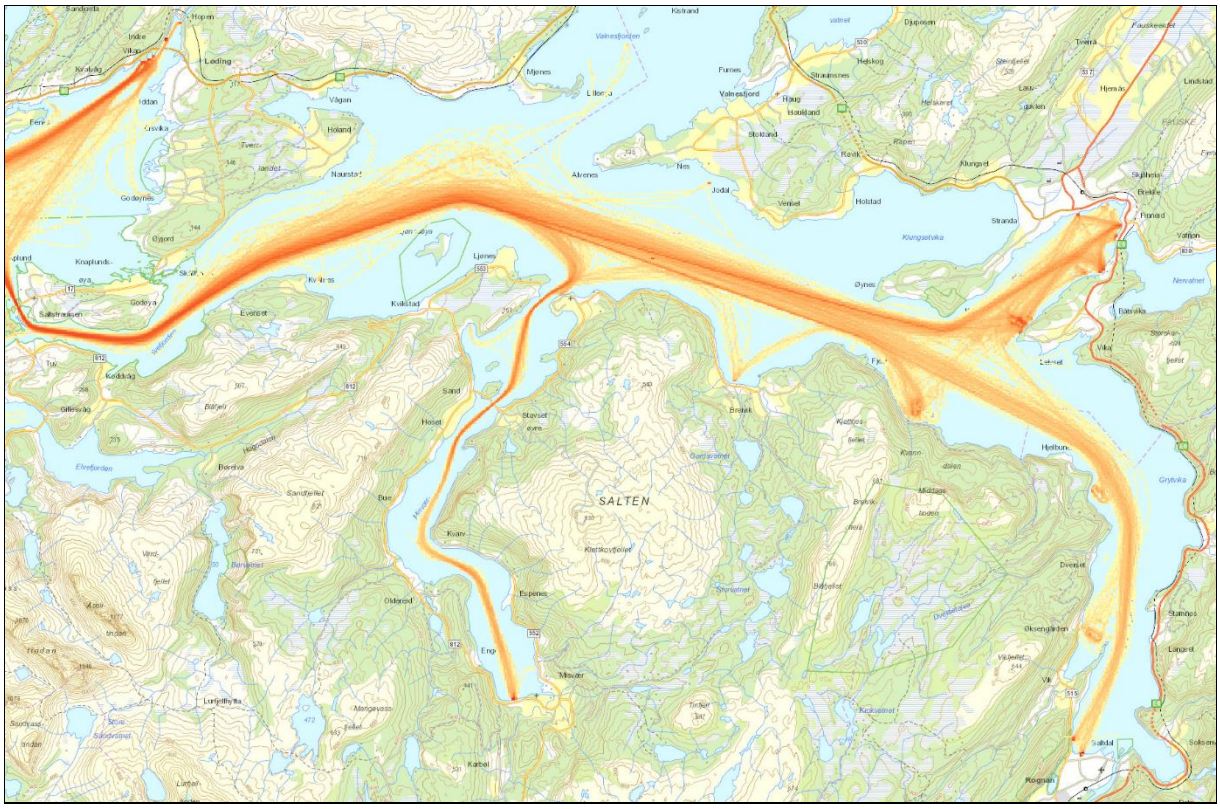

Kartutsnittet viser farleder i fjordsystemet

3 Identifikasjon av mulig uønskede hendelser

Mulige uønskede hendelser grupperes slik:

- naturhendelser
- andre uønskede hendelser

Naturhendelser og andre uønskede hendelser er mulige uønskede hendelser som direkte kan påvirke samfunnsverdier og konsekvenstyper som liv og helse, stabilitet og materielle verdier. De kan også ha indirekte påvirkning, ved at det for eksempel oppstår svikt i kritiske samfunnsfunksjoner. Eksempler på naturhendelser kan være flom og skred.

Andre uønskede hendelser kan være utslag av tekniske og menneskelige feil, eller tilsiktede handlinger. Eksempler kan være eksplosjonsulykker, utslipp av farlige stoffer eller svikt i kritiske samfunnsfunksjoner.

3.1 Risiko og sårbarhetsforhold

Følgende risiko- og sårbarhetsforhold er lagt til grunn for å identifisere mulige uønskede hendelser. Se tabell:

Kategorier	Risiko og sårbarhetsforhold
Naturgitte forhold	Ekstremvær
	Havnivåstigning
	Skred
Kritiske samfunnsfunksjoner og kritisk	Samferdselsårer (farleder) Infrastruktur for forsyning av VA, energi, og telekommunikasjon.

infrastruktur	
Forhold ved utbyggingsformålet	Om utbyggingen medfører nye risiko- og sårbarhetsforhold i planområdet

3.2 Risiko- og sårbarhetsvurdering av uønskede hendelser

I en risiko- og sårbarhetsvurdering gjøres det en risikovurdering av hver av de identifiserte uønskede hendelsene, det vil si en vurdering av sannsynlighet for om hendelsen inntreffer og hvilke konsekvenser hendelsen vil få. Sårbarhetsvurderingen omfatter en vurdering av utbyggingsformålet, eventuelle eksisterende barrierer og eventuelle følgehendelser. Sårbarhetsvurderingen skal beskrive motstandsevnen til utbyggingsformålet, samfunnsfunksjonene og eventuelle barrierer.

3.3 Tabell for vurdering av sannsynlighet

Sannsynlighet	**Frekvens**
Lite sannsynlig	Mindre enn en gang hver 50.år
Mindre sannsynlig	Mellom en gang hvert 10.år og en gang hvert 50.år
Sannsynlig	Mellom en gang hvert år og en hvert 10.år
Meget sannsynlig	Mer enn en gang hvert år

3.4 Tabell for vurdering av konsekvens

Konsekvens	
Ufarlig	- Ingen/små personskader - Ingen skader på materiell og miljø - Ubetydelige kostnader for gjenoppbygging/redning
En viss fare	- Mindre personskader - Ubetydelige skader på miljø og samfunn - Små kostnader for gjenoppbygging/redning
Kritisk	- Sykehusopphold - Skader som krever tiltak - Betydelige kostnader for gjenoppbygging/redning
Farlig	- Langt sykehusopphold/invaliditet eller 1-3 døde - Langvarig og omfattende skader på miljø og samfunn - Omfattende kostnader knyttet til gjenoppbygging/sikring/redning
Katastrofalt	- Flere døde - Varig skade på samfunn og miljø - Kostnader ut over kommunens bæreevne

3.5 Sammenfatning av sannsynlighet og konsekvens

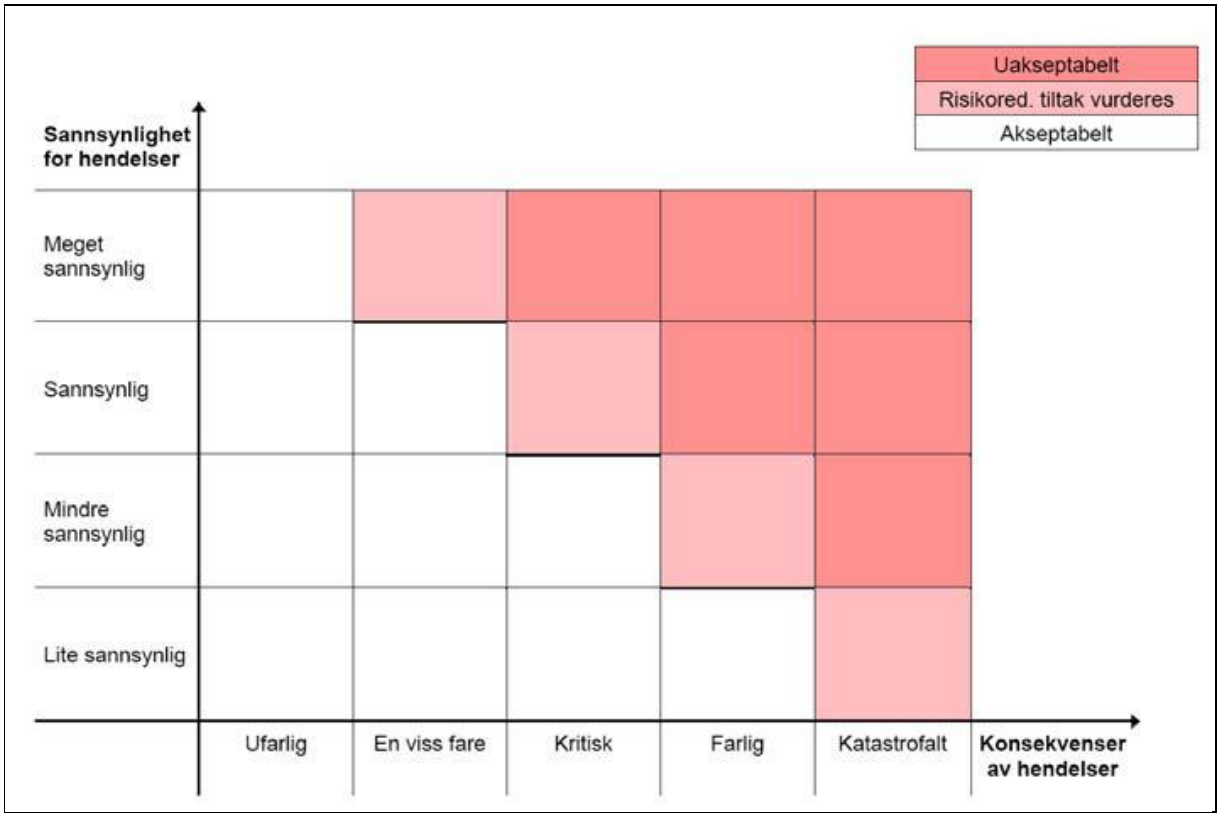

3.6 Opplisting av risiko- og sårbarhetsforhold

Hendelse	**1. Ekstremvær**
Hvem	Næringsliv, innbyggere, turister
Eksisterende informasjon	Metereologisk institutt Lokalkunnskap
Hva utløser hendelsen	Ekstremvær og kastevinder/fallvinder
Sannsynlighet	Sannsynlig
Konsekvens	En viss fare
Avbøtende tiltak KDP	Plassere nye/eksisterende akvakulturanlegg på skjermede lokaliteter med romslige fortøyningssoner. Plankrav for nye byggetiltak med krav om vurdering av sikringstiltak.
Kommentar/vurdering	I planforslaget har en valgt å kun foreslå ny utbyggingsområder(lokaliteter for akvakultur) i tilknytning til eksisterende lokaliteter, eller i skjerma bukter/viker. Risiko og sårbarhet må vurderes for hvert enkelt tiltak (reguleringsplan og byggesak).

Hendelse	**2. Havnivåstigning og stormflo**
Hvem	Innbyggere, turister og næringsliv
Eksisterende informasjon	- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) - Fylkesmannen i Nordland - Sea Level Change for Norway, NCCS report no. 1/2015.
Hva utløser hendelsen	- Gradvis havnivåstigning som følge av klimaendringer. - Stormflo oppstår når værets virkning på vannstanden er spesielt stor (lavt

	lufttrykk og kraftig vind).
Sannsynlighet	Sannsynlig (stormflo)
Konsekvens	En viss fare
Avbøtende tiltak KDP	I planforslaget er det nedfelt bestemmelser om at alle søknadspliktige tiltak i flom- og skredutsatte områder krever geologiske, geotekniske og/eller hydrologiske vurderinger, som vil avgjøre om området kan utbygges og eventuelt på hvilke vilkår. Se pkt. 2.6 og 2.7.
Kommentar/vurdering	Se punktet over.

Hendelse	**3. Skred**
Hvem	Innbyggere, turister og næringsliv
Eksisterende informasjon	Miljøstatus.no/Skred- aktsomhet Nve.no
Hva utløser hendelsen	Store nedbørsmengder, kraftig snøfall, rystelser og temperaturendringer
Sannsynlighet	Sannsynlig
Konsekvens	En viss fare
Avbøtende tiltak KDP	Avgrensing av utbyggingsformål i sjø h.t. skredkart. Krav om utredning i forbindelse med byggesak/plansak.
Kommentar/vurdering	Se forslag til bestemmelser pkt. 2.6 og 2.7.

Hendelse	**4. Samferdselsårer**
Hvem	Sjøfartsnæringen, fiskeri og havbruk
Eksisterende informasjon	Kystverket.no Fiskeridirektoratet.no
Hva utløser hendelsen	Brann, forlis, kollisjon/grunnstøting
Sannsynlighet	Mindre sannsynlig
Konsekvens	Kritisk
Avbøtende tiltak KDP	Farleder er avmerket med eget formål i planforslaget, samt tilhørende bestemmelser (pkt. 2.9) som sikrer ferdsel til sjøs.
Kommentar/vurdering	Denne sårbarheten er ivaretatt ved at det i pkt. 2.9 i forslag til bestemmelser heter at: «*Det er ikke tillatt å etablere bygg eller installasjoner som skjermer for lyset fra fyrlykter. Det skal ikke etableres bygg, installasjoner i strid med registrert farled. Farleden er vist som juridisk linje i plankartet. Søknader må avklares spesielt med kystverket*».

Hendelse	**5. Infrastruktur**
Hvem	Kommune, e-verk, forsvaret
Eksisterende informasjon	NVE.no De kommunale kartløsningene
Hva utløser hendelsen	Byggetiltak, ras/skred, fiskerivirksomhet
Sannsynlighet	Mindre sannsynlig
Konsekvens	Kritisk
Avbøtende tiltak KDP	Denne sårbarheten er ivaretatt ved at høyspentlinjer er vist i plankartet med egen hensynssone med krav om at netteier skal uttale seg i alle byggesaker/plansaker. Kommunal infrastruktur er hensyntatt ved avsetting av arealformål.
Kommentar/vurdering	Se punktet over.

Hendelse	**6. Om utbyggingen medfører nye risiko- og sårbarhetsforhold i planområdet**
Hvem	Næringsliv, beboere, turister
Eksisterende informasjon	Eksisterende planstatus, kommunale kart og offentlige kartbaser forøvrig (NVE, NGU, Miljøstatus.no, Fiskeridirektoratet og Kystverket).
Hva utløser hendelsen	Utbyggingstiltak i sjø
Sannsynlighet	Mindre sannsynlig
Konsekvens	Kritisk
Avbøtende tiltak KDP	I planforslaget er det nedfelt bestemmelser om at alle søknadspliktige tiltak i flom- og skredutsatte områder krever geologiske, geotekniske og/eller hydrologiske vurderinger, som vil avgjøre om området kan utbygges og eventuelt på hvilke vilkår. Se pkt. 2.6 og 2.7.
Kommentar/vurdering	Se punktet over.

4 Oppsummering og forslag til avbøtende tiltak

Foreliggende ROS-analyse viser at det knytter seg risiko til flere naturhendelser, både ekstremvær, havnivåstigning/stormflo og skred. Analysen viser imidlertid at en gjennom planforslaget har søkt å redusere risikoen, både gjennom avpassing/avgrensning av arealbruksformål i e.t. aktsomhetskart og innpassing av bestemmelser som sikrer ytterligere undersøkelser ved byggesak og detaljplanarbeid, og ev. vurdering av avbøtende tiltak.

Analysen viser at det knytter seg størst risiko for liv/helse til hendelser som vil ramme viktig infrastruktur, sjøfartsnæringen og eksisterende bebyggelse/infrastruktur på landsiden. Slike hendelser kan potensielt være kritiske men vil opptre med lav hyppighet. I planforslaget har en søkt å redusere denne risikoen både gjennom avpassing av arealbruksformål og gjennom bestemmelser som sikrer ytterligere undersøkelser ved byggesak og detaljplanarbeid, og ev. vurdering av avbøtende tiltak

Med bakgrunn i overnevnte ser en ikke grunn til å foreslå ytterligere avbøtende tiltak i planforslaget.

MERKNADSMATRISE FOR INNSPILL TIL KDP SKJERSTADFJORDEN ETTER OFFENTLIG ETTERSYN

Nummer	Innspill	Ansvar	Kommentar
1	**Kystverket Nordland** Ingen merknader til planforslaget.	Felles	Tas til orientering.
2	**Skjerstad kommunedelsutvalg** <u>VA2 Krakvika</u> Dette akvakulturområde, inklusiv ankring, dekker et svært stort område som vil bety konflikt med både friluftsliv og fiske. Fjordområde mellom Krakvikodden og Hellvikrabben er mye brukte garnfiskeplasser for både hyse, torsk og sild. Akvakulturområdet ligger også innenfor et område som er registrert som fiskeplass for Uer. Krakvika er et viktig frilufts- og rekreasjonsområde. Et akvakulturområde med fortøyning vil føre til at dette området blir uegnet til rekreasjon. Med bakgrunn i at Krakvika er et svært viktig friluftsområde bør dette område få rød avmerking i temakart for friluftsliv og Kvalnesodden bør få gul farge i samme registrering. Hele fjordområdet fra Kvalnes og østover mot Ljønesøya er et sårbart område, og område for akvakultur bør ikke utvides slik som vist i planforslaget, men tilbakeføres til eksisterende lokasjon. Dette av hensyn til lokalbefolkningens interesser.	Bodø	Akvakulturformålet, samt område avsatt til forankring dekker et stort område for å gi næringen fleksibilitet mht. anleggsplassering. I dag foregår en begrenset produksjon av tang- og tare innenfor lokaliteten. I framtiden kan det være aktuelt med utprøving av et lukket/ semilukket anlegg for produksjon av laks. Bestemmelsene til planforslaget er etter høringen revidert slik at det settes krav om rensing/filtrering av inn- og utløpsvann til et framtidig akvakulturanlegg. Med bakgrunn i innspill under høringen er ankringsområdet redusert i utstrekning i nordlig og nordøstlig retning. Det samme gjelder område avsatt til akvakultur (se planbeskrivelsen). Dersom det vil bli aktuelt å starte produksjon av laks, vil dette foregår i den sørlige delen av akvakulturformålet (Krakvika).

	VA3 Utvika/Breivik Kommunedelsutvalget ber om at hele akvakulturområdet blir redusert i størrelse og flyttet lenger ut i fjorden. I planforslaget ligger AK- området med forankring alt for nærme land, og det båndlagte område vil føre til at det lokale fisket, inkludert garnfiske, blir umulig. I området er det også viktige friluftsinteresser og en badeplass som vil bli skadelidende. Kommunedelsutvalget vil avslutningsvis presisere følgende: ▪ Det forutsettes at det blir gjort krav om lukkede merder i alle framtidige oppdrettsanlegg. ▪ Ber om at det gjennomføres kulturminneregistreringer i området, som kan benyttes som grunnlag ved senere revisjoner av kommunens arealplaner. ▪ Ber om at det blir påbudt å fjerne gamle fortøyninger når anleggene flyttes eller fjernes.		Forskrift om drift av akvakulturanlegg (akvakulturforskriften) regulerer i § 18 fiske- og ferdselsforbud. Det er forbudt å fiske nærmere anlegget enn 100 meter og å ferdes nærmere enn 20 meter. Innenfor AK- formålet (VA3) er det tenkt etablert et mindre anlegg for postsmolt, ev. utprøving av Ocean Tech utviklingsprosjekt med lukket teknologi. Et slikt anlegg vil ha kontroll på vann inn og ut av anlegget. Bestemmelsene til planforslaget er revidert slik at det settes krav om rensing/filtrering av inn og utløpsvann. Med bakgrunn i dette innspillet, samt innspill fra lokalbefolkningen i området, er både AK-formålet og ankringsområdet redusert vesentlig i utstrekning og flyttet lenger sør (se planbeskrivelsen).
3	**Bane NOR SF** Bane NOR har merknader til §2.2. i planbestemmelsene og opplyser at det er viktig at alle saker som omhandler flytebrygger nær jernbaneformål må behandles etter Jernbaneloven §10.	Felles	Tas til etterretning.
4	**Fiskeridirektoratet** I Fiskeridirektoratets innspill til høring av planprogrammet rådet vi til at de viktigste høste- og ressursområdene for fiskerinæringen burde avsettes som en- bruks fiskeområder. Dette gjaldt gyteområder kartlagt av Fiskeridirektoratet, de viktigste låssettingsplassene, reketrålfeltene som er i bruk og andre svært viktige fiskeområder. Fiskeridirektoratet rådet også til å	Felles	Kommunene vurderer at arealformålet; «Bruk og vern av sjø og vassdrag», samt temakart, ivaretar de underliggende hensyn på en god måte. Det er ikke aktuelt å åpne opp for akvakultur innenfor denne sonen.

	avsette arealer med mindre konflikt til flerbruksareal der det åpnes for akvakultur, for å unngå fremtidige dispensasjonssøknader i områder med høyere grad av konflikt. Kommunene har valgt å ikke følge våre tilrådninger om planinnretning. Akvakulturområdene som nå ligger inne i plankartet ser ut til å være store nok til å sikre at også anleggenes fortøyninger kommer innenfor disse. Fiskeridirektoratet region Nordland kom med innspill om at alle eksisterende akvakulturområder burde avsettes som en bruks akvakulturområder, og dette er fulgt opp i planforslaget. Aktører fra akvakulturnæringa har kommet med flere forslag til nye akvakultur-områder og endringer på eksisterende akvakulturområder. Den samlede vurderingen i konsekvensutredningen viser at forslått arealbruk i all hovedsak har høy egnethet til forslått arealbruk, og forslagene er tatt inn i planforslaget, kun med mindre justeringer. <u>Utslipp fra akvakultur</u> Fiskeridirektoratet region Nordlands råd i forbindelse med siste avsnitt i bystyrets vedtak er at det ikke er hensiktsmessig å gå over til 0-utslipp for å hindre partikulære utslipp i Skjerstadfjorden. Alle marine akvakulturanlegg er pålagt å følge en risikobasert miljøovervåking som følges opp av Fiskeridirektoratet og Fylkesmannen.		Tas til orientering. I områder hvor det er gitt konsesjon til matfiskproduksjon vil det ikke settes krav til 'nullutslipp'. Unntak gjelder for matfiskproduksjon i VA2 og VA3 i Bodø kommune. Her er det ikke gitt konsesjoner for matfiskproduksjon. Her settes det krav om rensing av inn- og utløpsvann ved nyetablering.
5	**Statens Vegvesen** Ingen merknader.	Felles	Tas til orientering.
6	**Agnar Gryt** Kommunedelplanen for Skjerstadfjorden berører vel ikke regulerings-planen for tettstedet Skjerstad. Der er det regulert inn en småbåthavn i området øst for Graddholmen, og den må bestå.	Bodø	I bestemmelsene til planforslaget er det forutsatt att begge reguleringsplanene som omfatter tettstedet Skjerstad fortsatt skal gjelde. Det er i kommunedelplan for Skjerstadfjorden fastsatt bestemmelser om at det skal gjennomføres en Geoteknisk vurdering av alle tiltak i sjø.

7	**Magne Sivertsen** Dette høringsinnspillet gjelder området i innløpet til Misværfjorden, -lokalt kalt Gradden. I Reguleringsplan 9009 Lysthushaugen, Vedtatt 18.02.1993, ble det lagt inn et området FR7 som er tiltenkt småbåthavn. I det foreløpige planforslaget som det nå jobbes med, kan jeg ikke se at dette er tatt med i planen. Jeg vil derfor på det sterkeste anmode om at område FR7 – i reguleringsplan 9009 Lysthushaugen tas med i planforslaget. Stedet Skjerstad har for øvrig få områder som egner seg til flytebrygge pga vær og strømforhold, og område FR7 er det området som har størst grad av naturlig skjerming imot uvær – ettersom Graddholmen avgrenser området i sydenden. Det er imidlertid en utfordring med tidevannsstrøm i den ytre halvdelen av området, og derfor ber jeg om at det åpnes for muligheten til å etablere en molo i randsonen av området FR7, slik at området kan skjermes mot strømpåvirkningen. En molo plassert slik det er nevnt ovenfor vil ikke komme i konflikt med farleden i sundet, da område FR7 ligger øst for farleden samt at seilingsdybden er svært begrenset (2-3,5meter) i om lag hele området FR7. Dybdeforholdene må også kunne sies er gunstige til å etablere molo i og med at det er forholdsvis flat bunn, noe som reduserer massebehovet betraktelig. Det vil ha stor betydning for stedets befolkning ved å kunne få ordentlige havneforhold til fritidsbåter, noe som blant annet vil gi enklere og sikrere adkomst til båtene. I tillegg vil båtene være mer beskyttet mot uvær.	Bodø	Denne reguleringsplanen er videreført i planforslaget, se punktet over.
8	**Ernst H. Piel** Akvakulturområde merket som VA3 og VKA6 vil stenge for min tilkomst via sjøveien fra Fauske til gr.nr 236-6 i 1804, og min strandsone med stort utviklingspotensial for etablering av fremtidige naustrekker med tilhørende fritidshusbebyggelse. I tillegg vil dette anlegge ødelegge for vårt kystfiske/fritidsfiske som har foregått på fiskebanken ca.20-60 meter rett utenfor Gnr 236 Bnr 6 i generasjoner.	Bodø	Vedr. VA3 Utvika/Breivik, se kommentar på innspill 2 ovenfor. Eiendom med gnr. 236 bnr. 6 er i kommuneplanens arealdel avsatt til LNFR-formål. Det er ikke påregnelig å kunne bebygge denne eiendommen med naust/fritidsboliger uten at et slikt tiltak er vurdert i overordnet arealplan, og ev. regulert i detaljplan.

	Området utenfor G.nr 236 Br. Nr 6 er et viktig gyteområdet for en allerede hardt presset fiskebestand i Skjærstadfjorden. Jeg mener av denne årsak at etablering av oppdrettsnæringen i dette sårbare gyteområdet vil redusere artsmangfoldet og økobalansen i en allerede hardt presset terskelfjord. Slik det er beskrevet i høringsutkastet så vil anlegge med navnene VA3 og VKA6 bli etablert 200 meter fra land. Det har i ettertid på allmøte i Misvær fremkommet opplysninger om at etablering av VA3 og VKA6 vil komme 80 meter fra land på grunn av dybdeutfordringer. Jeg kan ikke se at Bodø kommune har redegjort for konsekvensene for dette betydelige avstandsavviket. Jeg kan heller ikke se av høringsmaterialet til kommunen at min eiendomsrett og hevd vedrørende tilgjengelighet til fiskebank, strandsone og gyteområdet utenfor G.nr 236-6 er drøftet, videre vil jeg på det sterkeste fraråde at allemannsretten i henhold til strandsoneloven i praksis tilsidesettes ved en etablering av planlagt oppdrettsnæring, dette fordi anlegget i praksis vil stenge for all adkomst via sjøveien til min og andres eiendommer i området når det kommer kun 80 meter fra land.		Innenfor VA3 området er det planlagt et mindre anlegg for postsmolt, ev. et lukket anlegg for produksjon av laks (Ocean Tech). Det registrerte gyteområdet for torsk omfatter store deler av Skjerstadfjorden, en vurderer derfor at oppdrettsvirksomhet innenfor denne lokaliteten vil ha liten/ubetydelig konsekvens for artsmangfoldet i fjordsystemet. Det er mulig å fiske innenfor ankringsområdene i planen og innenfor en radius på 100 m fra nærmeste overflatedel til en akvakulturlokalitet. Det er fri ferdsel inntil 20 meter fra nærmeste oppdrettsanlegg. Dette vil føre til at atkomsten til eiendommen fra sjøsiden vil være tilnærmet som i dag. Som følge av merknader til planforslaget ved offentlig ettersyn er både akvakulturområdet og ankringsområdet vesentlig redusert i utstrekning. Bestemmelsene til planforslaget er revidert slik at det settes krav om rensing/filtrering av inn og utløpsvann.
9	**Leif O. Strøm** Jeg deltok på Informasjonsmøtet Rognan Hotell den 30/1-2019, og ble da irritert over den ekstreme negative holdningen til enkelte personer samt usannheter disse kom med. Aktiviteten på anlegget er jo stort sett på dagtid når vi er på jobb og skole, slik at det er veldig lite sjenanse for oss. Av og til er det aktivitet på nattestid, men det er ikke noe vi hører noe av når vi sover. Vi er ofte og fisker (særlig min	Saltdal	Tas til orientering

	yngste sønn født 2005) i fjæresteinene og på bryggene som står i Øksengård. På sommeren benytter vi også båt. Og har egentlig aldri hatt noen problemer med det. Fisk som vi har tatt opp i Øksengård er sei, sild, ørret, torsk, kveite, hyse og noen makrell de siste årene. Som vi enten spiser selv eller gir bort til venner og familie. Når det gjelder den Nye arealplanen ser jeg på den nye som en bedre løsning enn den som er i dag, med blant annet frigjøring av strandsone i Øksengård. Og ellers anleggene som ligger utover fjorden er heller ikke til noen form for hinder når vi farter utover med båt, blant annet til saltstrømmen.		
10	**Forsvarsbygg** Ingen merknader.	Felles	Tas til orientering.
11	**NMF Nordland ved Børge Torbergsen** NMF ønsker med dette å fremkomme med en protest mot videre utvidelse av fortøyningsarealet til oppdrettsnæringen i Saltdalsfjorden/Skjerstadfjorden. Ved å godkjenne videre utvidelse av fortøyningsarealer i Saltdalsfjorden/ Skjerstadfjorden mener NMF at en slik godkjenning strider mot Grunnlovens §112. NMF mener oppdrettsindustrien er nødt til å forholde seg til eksisterende kunnskap om Naturmangfoldloven, beste metoden for å være føre- var er å få oppdrett inn i lukkede anlegg før noe videre utbygning/økning i arealbruk! Fiskere og fritidsfiskere samt allmenhetens rett til å dra seg en frisk koking må fremdeles få lov til å eksistere uten at oppdrettsnæringen skal legge bånd på hver en fjord i dette landet. Videre skal en heller ikke glemme at Skjerstadfjorden har en av verdens beste sjøørettstammer som er i sterk tilbakegang blant annet pga. økende luseproblematikk.	Felles	Kommunene har i dette planforslaget og i planprosessen forholdt seg til lover og regler gitt i medhold av plan- og bygningsloven m/forskrifter. En kan på denne bakgrunn ikke se at planforslaget strider mot grunnloven. Det vises til kommentar på innspill 4 (fiskeridirektoratet). I planforslaget er det avsatt betydelige områder til vern av sjø og vassdrag med rett til ferdsel og fiske. Når det gjelder fiske og ferdsel i nærheten av akvakultur, vises til kommentar på innspill nr 8.
12	**Arild Vik** Underskrift fra 10 personer vedlagt innspillet:	Saltdal	

	Viser til kommuneplanens pkt. 2.3 (miljø, klima og biologisk mangfold) De kan ikke se at planen er utformet med tanke på å sikre miljøet globalt, lokalt eller legger til rette for fremtidsrettet miljø og klimaløsninger. Negative konsekvenser av fiskeoppdrett er ikke utredet. Utarbeidelse av planforslaget har tross mange kritiske innspill foreslått utvidelse av ankringsarealer gir små eller ubetydelige konsekvenser. Arild Vik m.fl. mener dette medfører betydelige konsekvenser for fisk, fugl, artsmangfold, godt miljø for beboelse, miljøskadelig aktivitet. Mener videre at kommunene vektlegger næringa tungt og at kommunene velger å se bort fra de negative påvirkningene og miljøkonsekvensene. Viser til undersøkelser i fjorden hvor det er tydelige tegn på negativ utvikling av fjorden. Kommunen har for dårlig kunnskap om hvordan næringa påvirker omgivelsene. Hvordan vil forholdene i fjorden endre seg dersom veksten i oppdrettsnæringa fortsetter. Krever følgende av kommunene: - Omfattende undersøkelser i fjorden, dette inklusiv biomasse, bruk av giftstoffer, og hvordan dette påvirker biologisk mangfold, forsøpler/forgifter naturen og annen effekt på miljø, bomiljø, og mulighet å drive fritidsaktiviteter. Filming og prøvetaking av havbunn. **Saltdal kommune:** Mener kommunen ikke har tatt hensyn til differensiert strandsoneforvaltning. Det er ikke tatt hensyn til friluftsliv, naturopplevelse som fisking, beboelse, turgåing, bading, ferdsel småbåter, padling og annet ivaretas. Strandsonen på		Pkt. 2.3 viser til de krav som stilles til utarbeidelse av reguleringsplaner og andre tiltak i sjøområdene. Det vises til konsekvens-utredning av planen. En har i etterkant av høringen gjennomgått merknadene og justert planforslaget. Innspill til planen er en del av høringsprosessen frem til endelig vedtak. Kommunen har foretatt en helhetlig vurdering av konsekvensene. Det er brukt info. fra friluftskartlegging, samt nasjonale databaser. Rapport Miljøundersøkelser fra SALT Ved målestasjonen i Saltdalsfjorden påvist forhøyde nivåer av ammonium i overflatevannet i desember, mens de øvrige næringsstoff-verdiene viste at tilstanden var enten GOD eller MEGET GOD. Det ble også påvist høye forekomster av tarmgrønske i Saltdalsfjorden, dette kan være en indikator på overgjødsling. ØKOKYST overvåking av samme målestasjon m. flere vil være ferdig innen 2020. Det foregår nå samarbeid om miljøundersøkelser på fire punkter i indre deler mot Rognan. Undersøkelsene er tilsvarende ØKOKYST og gjøres i h.h.t. Vannforskriften. Differensiert strandsoneforvaltning omhandler 100 m-sonen langsmed sjø og ikke i sjøområdene. I kommunens vurderinger av VA-områder er det bla. tatt hensyn til strandsonen

	vestsiden er blitt kraftig redusert på grunn av oppdrettsaktiviteten. Alle områdene for ankringsområder ligger på vestsiden.		ved Reksteinvika og Hjelbuneset. Det er naturlig at forankringsområdene lokaliseres hovedsaklig mot vest da anleggene er lokalisert vest i Saltdalsfjorden.
	Viser til mange aktiviteter på anleggene som er sjenerende for de som bor nært anleggene.		Når det gjelder sjenanse for de som bor i nærhet av anleggene er dette forståelig. Det foreslås endring i planforslaget eks. i Vik.
	Sjøørretbestanden i Vik elva er utryddet bla. pga. utslipp smoltanlegg Vikelva, samt at merdene sperrer 50 % av fjorden inn til Vik.		Vikelva følges opp av Fylkesmannen i Nordland jfr. utslippstillatelse. Det er rimelig å anta at fisk finner veg forbi merdene. Tiltak i elv omtales ikke i del av kommunedelplanen.
	Naturmangfold Tangodden og Daumannvika: - Bestanden av sjøfugl er nærmest utryddet. Dette gjelder for andre deler av fjorden også. - Fiskebestanden av de vanligste artene er kraftig redusert Må utredes bedre i forhold til naturmangfold.		Kommunen har avsatt viktig område for sjøfugl ved Rognan/Skansenøyra (VKA33). Truslene mot sjøfugl er bla.: klimaendring, mattilgang, endring i fiskeriflåten jf. Miljøstatus.no. Det er ikke mulig å få oppdatert fangststatistikk for områder i Skjerstadfjorden. Kommunen har benyttet relevante nasjonale baser for å vurdere konsekvenser for Naturmangfold. Dette vurderes som tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Bekymringer i forbindelse med vannkvalitet kan følges opp i h.h.t. vannforskrift og vannområdet for Skjerstadfjorden.
	Friluftsliv: Forankringsområdene vil hindre folk i å drive friluftsaktiviteter. Tangodden, Vik, Øksengård, Daumannvika, Reksteinvika og Skipmannviksjyen. Er det trygt å		En kan ikke se at Reksteinvika blir nesten innesperret av merder. VA-31 er lokalisert ca. ½

	bade på Vika siden store mengder biologisk materiale, mikroplast og annet avfall driver hit? - Det mest naturskjønneområdet- Reksteinvika vil nesten bli innestengt av merder. - Hvordan virker planen inn på gyteområder for torsk innerst i Skjerstadfjorden - Mulighet for fritidsfiske med garn er allerede kraftig forringet. En utvidelse av anlegget vil forringe befolkningens mulighet til rekreasjon og en er redd for at den gir alvorlige konsekvenser for villfisk. - Om man dorger eller jukser eller stang vil en sette seg fast i fortøyninger og bli ødelagt. Umulig å sette garn og line. - Mener Saltdal kommune fortrenger de som har rettigheter til laksesett Vikelva: - Krever sjøørettbestanden i Vikelva gjenopprettes og viser til at munningen er delvis blokkert av merder og hindrer vandring. Viser til at driften i Vikelva må følges opp fremover. Merder i fjorden:		km fra Reksteinvika. I tillegg foreslås det ferdselssone i endringene til plan. En kjenner ikke til at det er registrert at oppdrettsaktiviteter i fjordsystemet har hatt negative konsekvenser for gyteområder av torsk. Kart over fiskeriinteresser viser at det er store tilgjengelige arealer for garnfiske. Det har i møte med fiskeriinteressene ikke kommet innspill omkring denne problemstillingen. I Saltdal er det fremdeles store arealer som en kan benytte til fritidsfiske. I fortøyningene kan en sette seg fast i kjetting/tau. Line vil være vanskelig avhengig av avstand mellom forankringene. En kan ikke se at planen kraftig forringer befolkningens mulighet for fiske i Saltdalsfjorden. En har i etterkant av høringen gjennomgått merknadene og justert planforslaget pga. konsekvenser for andre brukere og andre interesser. Miljødirektoratet regulerer sjøfisket i Skjerstadfjorden. Det er ikke tillatt med faststående redskap for sjølaksefiske i Skjerstadfjorden Temaet angår ikke arealplanen.

	- Miljøet forurenses med medisin i foret, avlusningsmiddel, fiskefor tilsatt avlusningsmedikamenter, bruk av rengjøringsmidler for merder med kobberstoff og fiskeavføring. - Mener næringa kan flytte seg omkring på akvakulturområdene og ødelegge neste område - Hvorfor krever ikke kommunene forbedringer og omfattende undersøkelser for å få dokumentasjon og krever derfor en grundig kartlegging av ringvirkningene fra oppdrettsnæringa og hvordan denne virker på nærområdene.		Dette reguleres ikke gjennom kommuneplanens arealdel. Det pågår bl.a. ØKOKYST-overvåking på faste målestasjoner, oppstart av overvåking indre deler av Saltdalsfjorden, utvidelse overvåking sjøørret i Botnvassdraget med to år. Alle matfiskanlegg skal gjennomføre en trendovervåkning av miljøtilstanden på lokaliteten (B-undersøkelse) etter Norsk Standard 9410 "Miljøovervåkning av bunnpåvirkning fra marine akvakulturanlegg", eller tilsvarende internasjonal standard (jf. akvakulturdriftsforskriften § 35).
	Støy: Innbyggerne på vestsiden påvirket av kontinuerlig støy. Viser til at avlusningsfartøyet låg i to uker. Dette er krevende for de som bor nært.		Kravene som stilles til støy fra akvakulturanlegg i sjø i vurderes etter forurensningsloven.
	Transport: Lurer på om en har vurdert tungtransport til Vik?. Er vegen dimensjonert for dette?. Fare for utglidning.		Statens vegvesen har ikke bemerket noe i sin høringsuttalelse.
	Estetisk kvalitet: Det hevdes at det ikke er mulig å beskrive estetisk utforming på nåværende tidspunkt (utforming, uttrykk og kvalitet). Med estetikk menes det herunder, støy, lys, lukt, og annet ubekvem. Hvorfor må delvis lukkede anlegg ha betydelig større forankringsområder?		Oppdrettsanlegg vil av flere vurderes som et fremmedelement på sjø. Et anlegg kan virke negativt på den visuelle opplevelsen avhengig av nærhet til anleggets beliggenhet. Når det gjelder delvis lukkede anlegg vet en ikke omfanget av dette.
	Bruk av avlusningsmiddel		Reguleres ikke gjennom arealplanen.

	Mener bruken av avlusningsmiddelet “Slice vet» som ble tilsatt foret ved påslag av lakselus ved Øksengården og Daumannvika i Saltdal forgifter villfisken. Vil villfisk som beiter på dette medføre at fiskere kan få giftstoffer i seg dersom de fisker den?		
13	**Beboere i Utvik og Breivik** ▪ Beboerne i området går på det sterkeste imot etablering av merder i akvakulturområde VKA3/VKA6. Bo- og leveforhold: ▪ Etablering av merder innenfor VKA3/VKA6 vil sette en stopper for alt fiske i ett av fiskeområdene i nærområdet. Fortøyningene rundt merdene vil gjøre det umulig å sette garn og å drive fiske, jfr. Evaldgrunnen og Leivsetgrunnen som har vært benyttet til fiske av både lokalbefolkningen og fiskere. ▪ Merdene vil også ødelegge gyteområdene i et område som er registrert som et viktig gyteområde for torsk. ▪ Merder innenfor VA3 vil hindre fri ferdsel i fjorden langs hele Utvika. ▪ Merder vil hindre/begrense tilgang til naust og ferdsel til og fra naustene i de berørte områdene. ▪ Arealformålet VA3/VKA6 tilsier at eierne i de berørte landområdene vil miste sin grunnrett til fri ferdsel fra kystlinje og veinett. ▪ Merdene innenfor VA3 er flyttet nærmere land, fra 200 m til knappe 90 m, noe som vanskeliggjør tilgangen til strandsonen i disse områdene. ▪ Merder i VA3 vil ha en svært negativ effekt på trivselen i bygda. Fri ferdsel på sjøen og fiske er for mange den viktigste trivselsfaktoren som trekker dem til Utvik/Breivik. Denne trivselen gjør at folk vedlikeholder familieeiendommene. Forsvinner denne trivselen risikerer man fraflytting. ▪ Merder innenfor VA3 vil ødelegge en viktig badestrand. ▪ Bruksverdien av båthavna i Utvik vil bli kraftig redusert dersom fiskemulighetene i nærområdet reduseres.	Bodø	Det er mulighet for å fiske innenfor ankringsområdene i planen og innenfor en radius på 100 m fra nærmeste overflatedel til en akvakulturlokalitet. Det er fri ferdsel inntil 20 meter fra nærmeste oppdrettsanlegg. Dette vil føre til at atkomsten til eiendommen fra sjøsiden vil være tilnærmet som i dag. Innenfor VA3 området er det planlagt et mindre anlegg for postsmolt, ev. et lukket anlegg for produksjon av laks (Ocean Tech). Det registrerte gyteområdet for torsk omfatter store deler av Skjerstadfjorden, en vurderer derfor at oppdrettsvirksomhet innenfor denne lokaliteten vil ha liten/ubetydelig konsekvens for gytebestanden i fjordsystemet. Med bakgrunn i dette innspillet er AK- formålet og område avsatt til ankring redusert i utstrekning og flyttet lenger mot sør. Det innpasses også bestemmelser til planforslaget som sikrer kontroll/filtrering av inn- og utløpsvann til anlegget.

	Naturvern ▪ VA3 ligger innenfor et registrert gytefelt for torsk og kveite. Skjerstadfjorden har en unik torskestamme som må beskyttes, i tillegg til det rike artsmangfoldet i fjorden. Kveita er, i likhet med mange andre fiskearter, sårbar dersom fjorden utsettes for mer forurensing. ▪ Akvakultur innenfor område VA3 vil føre til forurensing i strandområdet i Utvik, samt øke generell forurensing i Skjerstadfjorden. Lukkede anlegg vil ikke ha noen avhjelpende effekt på forurensningssituasjonen fra oppdrettsanlegg. ▪ Marinbiologer har uttalt at de ikke har kjennskap om bunnforholdene i dypet av fjorden, eller hvilke konsekvenser økt forurensing vil ha. Av de vel 40 ulike fiskesortene som holder til i Skjerstadfjorden, er mange utpregede dyphavsarter. ▪ Lokale fiskere har observert hvordan fisk som sild, uer og sjøørett er blitt borte fra området etter at Salten Smolt ble etablert i Breivik. Fiskebestandene i fjorden er generelt redusert, det samme er sjøfuglbestandene. ▪ Driften av akvakulturlokalitet vil medføre økt støy og trafikk. Økonomiske konsekvenser ▪ Etablering av akvakulturanlegg innenfor VA3 vil medføre økonomisk forringelse av eiendommene i Utvik/Breivik da få mennesker ønsker å ha oppdrettsanlegg som nærmeste nabo. ▪ Etablering av akvakulturanlegg innenfor dette området kan medføre redusert tilflytting. ▪ Etablering av merder innenfor VA3 vil fordrive andre næringer fra Saltenområdet. Fisketurisme fra fiskecampene i Vågan og på Tuv benytter fiskeplassene der anlegget er tenkt plassert. Dersom oppdrettsnæringen ikke begrenses vil den kunne fortrenge fisketurismen i skjerstadfjorden.		Se punktet over. Et mindre anlegg for produksjon av postsmolt, ev. et lukket anlegg med kontroll av inn- og utløpsvann vil ha liten/ubetydelig konsekvens for fiskebestandene i Skjerstadfjorden. Etablering av AK- anlegg i dette området vil ha liten/ubetydelig konsekvens for forurensingssituasjonen i området. Lite sannsynlig at eksisterende anlegg for produksjon av Smolt i Breivik har konsekvenser for fiskebestandene i området. Etablering av et begrenset anlegg for postsmolt, ev. lukket anlegg for laks, vil kunne gi positive ringvirkninger i form av økt lokal sysselsetting/ næringsutvikling. I planforslaget har en valgt å ta ut store områder avsatt til akvakultur, de områdene som gjenstår vurderes å være i samsvar med næringens behov og i samsvar med signal gitt av overordnede myndigheter i f.t. å legge til rette for vekst i havbruksnæringen.

	▪ Antall yrkesfiskere er sterkt redusert allerede, fangsttall fra Norges Råfiskarlag viser en kraftig reduksjon, og i 2018 var det bare en fisker i området. Juridiske forhold ▪ Etablering av akvakulturanlegg innenfor VA3 vil bryte mot Friluftsloven på flere punkt: Ferdsel på sjøen, landsetting og fortøyning av båter, bading, ulovlig stengsler eller forbudsskilt. ▪ Akvakulturanlegg innenfor VA3 vil i tillegg bryte med Strandsoneloven og allemannsretten som gjelder fri ferdsel i strandsonen og retten til fritt fiske og oppankring av båt i strandsonen. Lov om Naturens Mangfold (Naturmangfoldsloven) ▪ Etablering av akvakulturanlegg innenfor VA3 vil bryte mot Naturmangfoldloven på flere punkt, deriblant §§1, 5, 7, 8 og 9.		Reduksjonen av antall yrkesfiskere i Skjerstadfjorden er en direkte konsekvens av at fiskemottakene i nærområdet er fjernet, samt strukturendringer i fiskerinæringen. Det vil fortsatt være anledning til å benytte båt og ferdes innenfor ankringsområdene i planforslaget, samt 20m fra nærmeste overflatedel til et akvakulturanlegg. Det vises til planbeskrivelsen kap. 7.4, hvor Naturmangfoldloven kap II, prinsippene 8-12 er vurdert.
14	**Anja Strøm** Jeg var på informasjonsmøte den 30.01.19. og jeg syns det er synd å høre så mye negativt om Øksengård, som er en så fredelig og idyllisk plass å bo. Jeg er født (i 1975) og oppvokst i Øksengård. Her har vi fisket på fjorden i alle år, og alltid spist fisken. Vi fisker både fra brygge og har båt. Vi trives i Øksengård.	Saltdal	Tatt til orientering.
15	**Naturvernforbundet Salten** Naturvernforbundet mener at oppdrettsnæringens økologiske fotavtrykk må reduseres betraktelig. Dette bør skje gjennom moratorium på nye konsesjoner og avvikling av gamle der driften ikke er bærekraftig. Samtidig må eksisterende oppdrettsanlegg bygges med lukkede løsninger, for å hindre rømming og forurensning. Bruken av kjemiske lusemidler må reduseres kraftig, da disse har vist seg å ha negativ påvirkning på reker, villfisk og andre organismer i havet.	Felles	Kommunene har ikke anledning til å oppheve akvakulturkonsesjoner gjennom planlegging etter plan- og bygningsloven. En legger i dette planforslaget inn nye bestemmelser for to av akvakulturområdene i planforslaget (VA2 og VA3) der en sikrer kontroll/filtrering av inn- og utløpsvann.

	I planbeskrivelsene er påvirkninger på en rekke områder gjennomgått og beskrevet. Likevel kommer de juridiske bestemmelsene ut med generelle uttalelser. Dette er ikke godt nok. Bystyret i Tromsø vedtok nylig at all nytt oppdrett skal være i lukkede anlegg. Vi i Naturvernforbundet ber Bodø, Fauske og Saltdal rundt i landet om å følge Tromsøs eksempel.		Se punktet over.
	Forslag til bestemmelser pkt 2.3: Dette er ikke retningslinjer eller bestemmelser som gjør at forvaltningen/ kommunene kan stille konkrete krav til oppdrettsnæringen. Konkrete målsetninger og krav må på plass i planen.		Dette er et generelt utredningskrav til alle tiltak etter plan- og bygningsloven.
	Naturvernforbundets forslag for en mer bærekraftig oppdrettsnæring i Saltdal, Fauske og Bodø. ▪ Nye tillatelser til oppdrett kan kun gis for lukkede anlegg innen en gitt dato. ▪ Det må innføres et påbud om at 25 prosent av oppdrettsproduksjon foregår i lukkede anlegg innen 2022. På lengre sikt må all oppdrett i sjø foregå i lukkede anlegg.		En arealplan kan ikke med tilbakevirkende kraft regulere tillatelser gitt etter annet lovverk.
	▪ Lusemidler og andre kjemikalier, inkludert kitinhemmende lusemidler (teflubenzuron og diflubenzuron) som har skadelig effekt på andre marine organismer må forbys i åpne anlegg, og fiskeridirektoratet må gis sanksjonsmulighet overfor selskaper som bryter loven. Tømming av behandlingsvann med gift/legemidler må forbys i nærhet av gyteområder og må håndteres etter føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven. ▪ All oppdrettsfisk som er i åpne anlegg må dobbeltmerkes og merkes innen 2020 ▪ Trafikklyssystemets grenseverdier må vurderes på en måte slik at nivået for dødelighet grunnet lakselus er forenelig med kvalitetsnormen for villaks. Det må også brukes flere miljøindikatorer før systemet kan brukes til å tillate vekst.		Dette er forhold som ikke kan reguleres i dette planarbeidet.
	• De store utslippene av mikroplast fra oppdrettsanleggene må stanses. • Fôrspill og avføring må samles opp og behandles på en forsvarlig måte. Stoffene må så langt som mulig utnyttes til gjødsel og energiråstoff.		Det innpasses bestemmelser for to AK- områder som sikrer kontroll/filtrering av inn- og utslippsvann.
	Bodø kommune sitt tillegg vedrørende krav om 0-utslipp er et skritt i riktig retning og vi mener dette må konkretiseres og tas med i bestemmelsene.		Se punkt over.

16	**Nordland fylkeskommune** Nordland fylkeskommune ser det som svært positivt at det er utarbeidet egne temakart, ikke minst når det gjelder det omfattende arbeidet som er gjort for å kartlegge friluftsinteressene i området. Kommunene har ikke funnet ressurser til å ta med en kartlegging av den funksjonelle strandsonen og fastsetting av byggegrense i sjø. Nordland fylkeskommune oppfordrer til at dette gjøres ved neste rullering av planene. Strandsonen er av nasjonal interesse. I pbl § 1-8, første ledd, heter det at det skal tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser i 100-metersbeltet langs sjøen. Når det gjelder Bodø bystyres vedtak om mulig overgang til 0-utslipp for å hindre partikulære utslipp i sjø, har NFK følgende innspill: Akvakulturnæringa arbeider sammen med forskningsinstitusjoner og andre kontinuerlig for å utvikle teknologi for bærekraftig produksjon. Teknologi knyttet til lukkede systemer med tilnærmet 0-utslipp er en viktig del av denne utviklingen, hvor også havbruksbedriftene i Skjerstadfjorden bidrar. Slik teknologi er imidlertid pr. i dag ikke tilgjengelig i storskala, men etter all sannsynlighet vil man etter hvert komme nærmere en 0-uslipp-situasjon. Det er imidlertid ikke mulig å tidfeste framdriften i denne utviklingen. Nordland fylkeskommune anser derfor at temaet ikke er aktuelt i denne første interkommunale planen for Skjerstadfjorden, men vil kunne bli relevant i framtidige rulleringer av planverket. <u>Akvakulturfaglig</u> Nordland fylkeskommune vurderer foreliggende planforslag for Skjerstadfjorden som bra når det gjelder tilrettelegging for framtidig utvikling av akvakulturnæringa. Det er gjennom et framtidsrettet arealplanarbeid kommunen legger til rette for slik utvikling i akvakulturnæringa.	Felles	Tas til orientering. Tas til orientering. Med bakgrunn i at en gjennom arealplan ikke kan stille krav til drift av eksisterende akvakulturlokaliteter, vil kommunene ikke sette slike krav for disse områdene. En vil imidlertid sette krav om rensing/filtrering av inn- og utløpsvann for framtidige anlegg (VA2 og VA3).
17	**Fylkesmannen i Nordland**	Felles	

	Fylkesmannen ønsker at kommunene regulerer ferdsel på sjø gjennom kommuneplanen. Deler av fjordområdet som har områder kan være sensitive for forstyrrelse av motorfartøyer i høy fart. Dette gjelder både friluftsområder langs land og områder med særskilt verdi for sjøfugler, vadere og andefugl. Dette, og at det kan være behov for å vurdere områder på tvers av kommunegrenser, tilsier at planmessig regulering synes hensiktsmessig.		Bodø og Fauske kommune har igangsatt arbeidet med kommunal forskrift om motorisert ferdsel i sjø og vassdrag. En vurderer det som mest hensiktsmessig å regulere motorisert ferdsel i sjø/vassdrag gjennom forskrift og ikke gjennom arealplan.
	<u>Arealformål / felles bestemmelser</u> Fylkesmannen ønsker at det avklares i bestemmelse 2.2 om plankravet for større bygge- og anleggstiltak i sjø også omfatter akvakulturanlegg i sjø.		Det er ikke plankrav for akvakultur i sjø.
	For å unngå konflikt med forekomster av koraller og områder med rugelbunn/kalkalgebunn, bør det tas inn som en generell bestemmelse at det ikke er tillatt å etablere akvakulturanlegg eller ankerfeste i tilknytning til slike forekomster.		Ved vesentlige endringer i ankringsområder i planforslaget, skal sjøbunnen undersøkes nærmere på forekomster av koraller og områder med rugelbunn/kalkalgebunn. Det skal tas hensyn til resultatene i tråd med naturmangfoldloven. Dette kravet er innpasset i planbestemmelser.
	Fylkesmannen ønsker at retningslinje til bestemmelse 2.2 fjernes. Etablering av flytebrygge er et tiltak i henhold til § 1-6 i plan- og bygningsloven som ikke kan tillates uten særskilt tillatelse, enten ved at det er planmessig avklart eller ved særskilt dispensasjon fra plan.		Tatt til følge.
	Fylkesmannen ønsker at alle kombinasjons-formålene «natur, friluftsliv og ferdsel» i planen legges ut som «framtidig» kombinert bruk, og ikke «eksisterende arealformål».		Det er ikke aktuelt å endre formålene til «framtidige» i de øvrige kommunene. Det er gjort en vurdering at områdene skal vise eksisterende verdier og skal vises frem tilsvarende i kart.
	Områder som spesielt skal settes av som friluftsområder eller naturområder med bestemmelse om vern av vannsøyle og bunn (jf. bestemmelsenes pkt. 3.3, 4.2 og 5.3) kunne med fordel vært skilt fra disse ankringsområdene. Vi		Områdene med kombinasjonsformål avsettes ikke til kun et formål da dette vil være misvisende. Områdene er store i utstrekning og

	oppfordrer derfor til at dere vurderer å endre kombinasjonsformålet «natur, friluftsliv og ferdsel» til «Naturområde» med en tilsvarene bestemmelse som det som er gitt for kombinasjons-områdene. Om disse områdene skilles ut på denne måten kan også en slik bestemmelse legges ut som en felles bestemmelse for denne arealkategorien. Ved å gjøre dette vil det også være mulig nå, eller på et senere tidspunkt, å gi bestemmelser som regulerer motorferdsel i noen av disse områdene. <u>Konsekvensutredningen</u> I innspillet herfra til planoppstart ba vi om at det ble foretatt en kartlegging av mulige forekomster av korallrev / koraller, både i områdene som kan bli påvirket av slam fra akvakulturanlegg og i ankringsområdene. Vi konstaterer som positivt at korallrev er særskilt angitt på eget temakart, men savner en beskrivelse av mulige konsekvenser og planmessig oppfølging for en lokalitet. Temakartet over kartlagte friluftsområder viser imidlertid at de områdene som har størst verdi som friluftslivsområder ikke har fått noe spesiell oppmerksomhet i planen. Ved å sette av områder særskilt som friluftsområder vil det ev. også kunne knyttes bestemmelser om bruk av motorfartøyer til disse. Vi har avgrenset to områder som vi mener Bodø kommune bør se nærmere på: - Saltstraumen: Saltstraumen marine verneområde er korrekt avgrenset som båndlagt på plankartet. Ut fra de store naturvern- og friluftsinteressene som fins her hadde vi gjerne sett at dette sjøområdet var særskilt avgrenset som naturområde eller friluftsområde i sjø. Området er i dag belastet av hurtiggående og støyende fartøyer, noe som kan ha negativ effekt på store mengder ærfugl og andre sjøfugl i området, og som også kan oppleves negativt for fiskere i mindre båter og for folk som ferdes langs land. - Vågan – Alvenes – Nordvika (delvis Fauske kommune): Området ved Mjønes er i dag avgrenset fram til kommunegrensen mot Fauske. Dette		det eksisterer i dag flere interesser knyttet til friluftsliv og ferdsel foruten naturinteresser, og sonen er opprettet for å ivareta alle interesser innenfor området. En arealplan inneholder ingen sanksjonsmuligheter i.f.t. motorisert ferdsel til sjøs, dette må reguleres gjennom utarbeidelse av forskrifter for de enkelte kommuner. Kartlegging av koraller er ikke gjennomført i Skjerstadfjorden. Det innføres en generell bestemmelse knyttet til AK- områdene og ankringsområdene i planforslaget, se kommentar lenger opp. Friluftslivinteresser er tatt hensyn til gjennom temakart og er godt ivaretatt innenfor kombinasjonsformål og formålet Bruk og vern av sjø og vassdrag. Temakart for friluftsinteresser skal også vurderes i kommunal forskrift for motorferdsel i sjø og vassdrag. Det overordnete formålet Bruk- og vern av sjø vassdrag ivaretar underliggende interesser på en god måte, og temakart tilknyttet planforslaget belyser/avgrenser ulike interessene i sjøområdene når de skal vurderes særskilt i byggesaksbehandlingen. Bodø kommune er i ferd med å utarbeide forskrift om motorisert ferdsel i sjø/vassdrag, disse interessene vil bli ivaretatt i dette arbeidet. Fauske kommune har vurdert at det ikke er behov for et særskilt friluftsformål i Vågan-

	fremstår som kunstig, særlig siden kartet viser at friluftsområdene i Fauske sin del av dette «bassenget» er minst like viktig.		Alvenes-Nordvika, da det er flere interesser som ønskes ivaretatt i planområdet, og disse vil ikke være til ulempe for friluftsliv. Dette området er avgrenser som kombinert formål i sjø og vassdrag, bl.a. med bakgrunn i innspill fra NOF. Arealavgrensningen er lik det område som var avmerket som Important Bird and Biodiversity Area (IBA), innlevert som innspill ved oppstart av planarbeidet. Deler av området er også et viktig friluftsområde i sjø.
	- *VA1 – Naurstad*; Sett i forhold til verneinteresser og andre brukerinteresser er det positivt at det meste av området sør-øst for Naurstad tas ut, og at gjenværende område disponeres til tare- og algedyrking. Området for akvakultur bør imidlertid legges minst 100 m ut fra land, slik at fiske fra land kan foregå uhindret. Som det går fram av kartet inngår strandsonen i området her i et større friluftsområde på Tverlandshalvøya.		Det er ikke aktuelt å avsette en buffersone på 100m inn mot land i dette området pga. dybdeforholdene. Dersom AK- området flyttes lenger mot sør, vil det kreve store areal til fortøyning.
	- VA2 – Kvalnesbukta: I bestemmelsene åpnes det for at det også kan lokaliseres anlegg for oppdrett av anadrome fiskearter her, samtidig som at det gis en retningslinje om at «det bør vurderes å etablere lukkede anlegg for oppdrett av anadrome fiskeslag». Det går fram av konsekvensutredningen for området at dette er en «utsatt lokalitet» for åpen produksjon av laks, både av hensyn til strømforhold og risiko for lakselus, og at lokaliteten etter 2016 derfor er blitt benyttet til tareoppdrett. Det bør primært gis en bestemmelse til området om at det kun tillates med oppdrett av tang og tare på grunn av luseproblematikk. Sekundært kan det gis bestemmelse om forbud mot utslipp av lakselus.		I dette området er det kun tillatt med oppdrett av tang- og tare, samt anadrome fiskeslag. Bestemmelsene til planen er revidert etter høring, slik at det settes krav om rensing/filtrering av inn- og utløpsvann. Ankringsområdet og område avsatt til akvakultur er redusert i utstrekning etter høringen.

	- Etter det vi kan se kommer området for ankerfester til akvakultur-området angitt som VA2 (VKA2) i konflikt med et område der det, ifølge lokale fiskere, skal finnes korallrev. Som påpekt i innspillet herfra til planen vil oppankring medføre fysisk skade på korallrev. Dette bør derfor unngås.		
	- Bestemmelsene stiller som en generell forutsetning for unntak fra plankrav at dette gjelder mindre utbyggingstiltak innenfor områder avsatt til akvakultur, og at dette ikke skal være «i strid med registrerte natur- og fiskeriinteresser, farleder, reindrift, landbruk eller friluftsinteresser». Om det tas inn en bestemmelse at det ikke er tillatt å etablere akvakulturanlegg eller ankerfeste i tilknytning til forekomster av koraller eller rugelbunn mv., vil dette imidlertid kunne medføre at det ikke vil være behov for å kreve reguleringsplan som grunnlag for etablering.		Det inntas i bestemmelsene at det ikke er tillatt å etablere akvakulturanlegg med ankerfeste i tilknytning til forekomster av korallrev/rugelbund.
	<u>Fauske kommune</u> Planområdet omfatter her områder som etter vannressursloven er definert som vassdrag. Dette gjelder Valnesfjordvatnet, Øvervatnet og Nervatnet. I innspillet til planen herfra av 14.07.2017 ba vi om at disse områdene spesielt ble lagt ut til naturområde og/eller friluftsområde. Vi pekte i denne sammenhengen på at kommunen har mulighet til å styre motorferdsel på vassdrag, både etter motorferdselsloven og i form av bestemmelser etter plan- og bygningsloven. Om planområdet primært skal begrenses til sjøområdene, bør disse vassdragsområdene tas ut av planen.		Det er ikke ønskelig med regulering av motorferdsel i sjø gjennom denne arealplanen. Motorferdsel vil reguleres gjennom egen forskrift.
	I tillegg til områdene angitt som VKA10-16 i planen bør kommunen vurdere behovet for å legge ut områdene langs land som er registrert som svært viktig friluftsområde på temakartet «Kartlagte Friluftsområder i sjø» som naturområde eller friluftsområde i sjø (eller ev. som VKA-område).		Det er vurdert som ikke aktuelt å legge ut områder avsatt til kun friluftsformål. Temakartet er tilstrekkelig.
	<u>Saltdal kommune</u>		Dette er vurdert og tas ikke til følge. Se tidligere vurdering om formålene og ferdsel over.

	Som påpekt ovenfor bør områdene der planen skal sikre særskilte bruks- og vernehensyn angis som eget formål (naturvern- eller friluftsformål). I området betegnet som VKA33, Saksenvik/Rognan bør det vurderes å gi bestemmelser som regulerer motorisert ferdsel på sjøen. <u>Område VA30 / deler av VA4 i Bodø - Helligvika</u> Det bør vurderes å legge en sone med kombinert bruk nærmest land, slik at det blir mulig å ferdes og fiske øverst i vannsøylen. For å unngå konflikter bør dette området være minst 100 m bredt. Som det går fram av kartutsnittet er området nærmest land aktsomhetsområde for snøras og steinsprang. Dette tilsier også at anlegg bør trekkes bort fra land. <u>Område VA31- Daudmannsvika</u> Det er uheldig at det her åpnes for at anleggene kan legges helt inntil land, slik at ferdsel og fiske her kan bli hindret. Det bør derfor vurderes å legge en sone med kombinert bruk nærmest land, slik at det blir mulig å ferdes og fiske øverst i vannsøylen. For å unngå konflikter bør dette området være minst 100 m bredt. Som det går fram av kartutsnittet er området nærmest land aktsomhetsområde for snøras og steinsprang. Dette tilsier også at anlegg bør trekkes bort fra land. <u>Planmessig styring av utslipp</u> Kommunestyret har spesielt bedt om tilbakemelding på om det er mulig, i løpet av en periode, å gå over til 0-utslipp for å hindre partikulære utslipp. Som utgangspunkt legger vi til grunn at kommunestyret i Saltdal her mener utslipp fra akvakulturanlegg, siden det i realiteten ikke vil være mulig å oppnå totalt 0-utslipp av partikulært materiale i Skjerstadfjorden. I tillegg mener vi at vi her bør se på alle former for utslipp fra akvakulturvirksomhet, bl.a. utslipp av		Se felleskommentarer ovenfor. Når det gjelder regulering av motorisert ferdsel er ikke dette prioritert i dette arbeidet. Det mest relevante er å utarbeide egen forskrift om motorisert ferdsel på sjø. Forskrift om drift av akvakultur anlegg (akvakulturforskriften) regulerer i § 18 fiske- og ferdselsforbud. Det er forbudt å fiske nærmere anlegget enn 100 meter og å ferdes nærmere enn 20 meter. Området er heller ikke registrert som viktig fiskeområde for friluftsinteressene. Aktsomhetsområdene er ivaretatt i planbestemmelser. Det legges en sone på 50 meter langs med land. Dette for å ivareta mulighet for forflåte på innsiden av anlegget slik det er lokalisert i dag. Området er ikke registrert som viktig fiskeområde for friluftsinteressene. Se tidligere kommentar vedr. 0-utslipp.

	kjemikalier, legemidler og luselarver. Dette er en interessant og viktig problemstilling, der det også hersker uenighet i hvordan regelverket skal forstås. Slik vi ser det åpner plan- og bygningsloven for at også utslipp i ulik form kan reguleres. Uttalelsen vår til lokaliteten angitt som VA2, ved Kvalnes i Bodø, er et eksempel der vi mener at en slik bestemmelse vil kunne bidra til å redusere den totale belastningen av lakselus på ville bestander av laksefisk i Skjerstadfjorden. Behovet for eventuell ny høring vil blant annet avhenge av om kommunene velger å bruke plan- og bygningsloven for å styre motorisert ferdsel på sjøen i denne omgang (og ev. vassdrag i Fauske kommune). Vi mottar gjerne et forslag til revisjon av planen der dette er tema.		Dette er ivaretatt i planbestemmelsen for VA2 og VA3. Motorisert ferdsel kan reguleres gjennom kommunal forskrift. Bodø og Fauske arbeider med dette. Saltdal kommune har ikke startet arbeid med en slik forskrift.
18	**Langset grunneigarlag v/Tor Torbergsen** Protesterer mot utvidelse av fortøyningsareal ut i Skjerstadfjorden da det strekker seg midtveis ut i fjorden og båndlegger fellesskapets areal.	Saltdal	Ferdsel, fiske og friluftsliv er vurdert opp mot fortøyningsareal (VKA). Forankringen ligger i ytterkant av fiskeområde og en anser at påvirkningen er liten/ubetydelig.
19	**Nordland fylkes fiskarlag** NFF registrerer at enkelte av deres innspill ved oppstart er hensyntatt i planforslaget. NFF anmodet kommunene om at de viktigste fiskeinteressene ble avsatt som enbruks fiske i planforslaget, men registrerer at dette ikke inngår i planen. Fiskeriinteressene er vist på eget temakart. NFF ber om at rekefelt kartlagt av Fiskeridirektoratet avsettes i det juridisk bindende plankartet som enbruks fiskeområde, og at kommunen også hensyntar rekefeltets totale utstrekning. Avsettes rekefeltet i det juridisk bindende kartet med bestemmelser om fiske vil fiskeriinteressene også stå sterkere ved eventuell søknad om dispensasjon fra arealplanen. Det følger av Barentswatch.no at lusenivået på eksisterende anlegg i planområdet har oversteget tiltaksgrensen og det har vært behov for	Felles	Bodø kommune har justert formålene etter innspill fra Fiskarlaget. Fauske har revidert formålene i plankartet slik at ankringsområdene er i tråd med gitte oppdrettstillatelser. Med bakgrunn i innspill fra næringen og øvrige innspill ved offentlig ettersyn av planforslaget, er

	medikamentell behandling mot lakselus. Det er sannsynlig at bruk av visse typer og kombinasjon av legemidler er ødeleggende for bestander av reke- og krepsdyr. Dagens regelverk er utilstrekkelig for å håndtere denne problematikken. Det er også uvisst hvordan utslipp av legemidler direkte og indirekte påvirker gyteområdene rekruttering. Utslipp av kjemikalier mot lakselus burde ha vært tema i planarbeidet. <u>Arealforslaget</u> - VA1 Naurstad; NFF er tilfreds med denne endringen av arealformål. - VA2 og VKA2; NFF er uenig i konklusjonen i konsekvensutredningen for dette området og ber om at det legges til rette for at fortøyninger ikke strekker seg inn i rekefelt og ødelegger for rekefiske. - VA10 og VKA17, Hundholmen; NFF ber om at kommunene ikke legger til rette for at fortøyninger kan strekke seg lengre ut i rekefeltet enn det selskapet har tillatelse til etter akvakulturloven. - VA3 og VKA6, Breivika; NFF fraråder at det legges til rette for at fortøyninger kan strekkes inn i rekefelt. - VA30 og VKA30, Helligvika: Ber om at fiskeriinteressene hensyntas slik at det fortsatt kan drives fiske etter reke i området. - Storvika: Ber om at fiskeriinteressene hensyntas slik at det fortsatt kan drives fiske etter reke i området.		bestemmelsene revidert slik at det settes krav om lukket anlegg for de to ytterste lokalitetene (**VA2 og VA3**). Tas til orientering. Plankartet er justert etter høring, i samsvar med merknaden. Dette gjelder også VA2, VKA3, VA3 og VKA6. Angående Hundholmen VA10 og VKA17: For å hensynta reketrålingsfelt som NFF har tilsendt er område VKA17 endret og formålsgrenser er satt i tråd med formålsgrensene i gjeldende kommuneplanens arealdel for Fauske. Grensene er justert etter det som er registrert i søknaden og tillatelse som er gitt for eksisterende oppdrettsanlegg. En viser til Fiskeridirektoratets kart (Yggdrasil) at det ikke forekommer reketråling som kommer i berøring med VKA 30 og VA30. En viser til Fiskeridirektoratets kart (Yggdrasil) at det ikke forekommer reketråling som kommer i berøring med Storvika i Bodø kommune
20	**Bodø Jeger- og Fiskeforening** BJF er fornøy med planforslaget og vurderer at friluftsinteressene er ivaretatt på en god måte. Foreningen ønsker imidlertid at friluftsinteressene på	Bodø	Natur- og friluftsverdier på landsiden er ikke en del av dette planarbeidet.

	landsiden også hadde vært kartlagt, da oppdrettsanlegg kan utgjøre store skade for naturopplevelsene ved ferdsel på land. BJF ønsker at VA2 Kvalnesbukta tas ut av planforslaget, da dette er et område som ligger mellom Saltstraumen og verneområde ved Ljønesøya. Selv om lokaliteten er justert noe og det er laget en korridor langs land er det fremdeles konflikt mellom lokal- og fritidsbebyggelse, fiske og hensynet til anadrom laksefisk. Det har tidligere vært produksjon av laks på denne lokaliteten, men oppdretter fant lokaliteten uegnet bl.a. på grunn av høyt påslag av lakselus. BJF frykter at produksjon av laks på denne lokaliteten vil spre lakselus til både oppdrettsanlegg og villfisk i hele fjorden. BJF er meget bekymret for økning av oppdrettsvolum i Skjerstadfjorden underlagt dagens regelverk og produksjonsmetoder. Til tross for flere utredninger og undersøkelser mener vi kunnskapsgrunnlaget for hvor mye fiskeoppdrett Skjerstadfjorden tåler er tynt. BJF støtter på denne bakgrunn Bystyrets vedtak om på sikt å gå over til 0 utslipp og mener det bør være et krav om både lukkede anlegg og 0 utslipp for å tillate økning av produksjonsvolumet i Skjerstadfjorden.	Felles	Dette området vil bli opprettholdt, men ankringsområdet er innskrenket etter høring (i nord og i sørøst). Det innpasses bestemmelser til planforslaget med krav om rensing av inn- og utløpsvann for framtidige AK- anlegg. Kommunen har ikke anledning til å fastsette bestemmelser for eksisterende AK- lokaliteter med tilbakevirkende kraft. Det innpasses imidlertid bestemmelser for **VA2 og VA3** som sikrer rensing av inn- og utløpsvann.
21	**Asplan Viak** Asplan Viak har sendt inn innspill på vegne av Nord Norsk Sjøsportsenter og Miris Eiendom AS. Innspillet gjelder det området som er regulert til småbåthavn og fritidsbebyggelse på Vågshavn, Naurstad. I planforslaget er det foreslått at oppheve de deler av reguleringsplanen som omfatter sjøarealene. I innspillet blir det innledningsvis redegjort for hensikten med planforslaget og tidslinje (planhistorikk) for reguleringsplanen for Vågshavn. <u>Planfaglige merknader til KDP Skjerstadfjorden</u> Grunneier og Miris eiendom er interessert i å få til et prosjekt med best mulig kvalitet og er villige til å gjennomføre et prosjekt etter dagens krav. Mener at det ikke er nødvendig å oppheve planen for å få dette til, men at planen	Bodø	Reguleringsplanen for Vågshavn ble vedtatt 16.03.2006, etter datidens lov og regelverk. Etter denne tid har både den statlige og

	fortsatt kan gjelde og at tiltakshaver imøtekommer krav i h.t. regelverket så langt det lar seg gjøre. Mener at kommunens begrunnelse for å oppheve deler av gjeldende reguleringsplan er upresist, da begrunnelsen baserer seg på at tiltaket vil medføre store landskaps- og terrenginngrep i strandsonen. Det er kun arealbruk som foreslås opphevet. Videre mener tiltakshaver at det er misvisende å definere det berørte arealet som sjøareal ettersom mesteparten av arealet er landareal og området er tørrlagt ved fjære sjø. <u>Forskjellsbehandling</u> Mener at det det er usaklig forskjellsbehandling, da det bare er Bodø kommune som har vedtatt midlertidig bygge- og deleforbud og ikke de samarbeidende kommunene. Det er bl.a. vedtatt ny reguleringsplan for hotell i Fauske kommune m/arealbruk ut i sjø. <u>Forutsigbarhet</u> Viser til forhåndskonferanse med Byggesak i 2015, der det ble avklart at prosjektet kunne gjennomføres etter ny søknad. Videre blir det opplyst at vedtaket om bygge- og deleforbud i Skjerstadfjorden aldri ble informert om til tiltakshaver (2015). Grunneier har derfor hele tiden forholdt seg til at reguleringsplanen gjelder. Det fremgår tydelig av saksbehandlingen at byggesaksavdelingen ikke har hatt kjennskap til forbudet. Det var først da planavdelingen informerte om byggeforbudet høsten 2018 at denne informasjonen blir nevnt i brev. Det bemerkes at kommunen, til tross for forbudet, godkjente fradeling høsten 2018. Det ble da ikke informert om forbudet.		kommunale strandsoneforvaltningen blitt innskjerpet. Planen innebærer store fyllinger og oppmudring i sjø, og en gjennomføring av planen innebærer også at det må iverksettes tiltak utenfor planområdet. Kommunen vurderer at den overordnede vurderingen som er foretatt som begrunnelse for å ta ut dette området av planen er dekkende. Det berørte arealet er definert som sjøareal. Plansystemet i Norge er slikt innrettet at kommunen har myndighet til å fatte beslutninger om bruk- og vern av arealressurser innenfor sitt areal. Bodø kommune kan ikke pålegge andre kommuner å nedfelle bygge- og deleforbud utenfor sitt areal. Disse forholdene er nærmere avklart og kommentert i egen klagesak med saksnummer 2018/11035 (vedlegg til saken v/sluttbehandling).

	Det har vært dialog og møter med kommunen flere ganger uten at kommunen har informert om det pågående arbeidet med utarbeiding av kommunedelplan for Skjerstadfjorden. Det ble fattet vedtak om fradeling i juli 2018 og det stemmer ikke at byggesaken ble stanset i påvente av arbeidet med kommunedelplanen, den ble i realiteten ikke stanset før september 2018. Tiltakshaver mener at kommunen ikke har ivaretatt sin veiledningsplikt etter forvaltningsloven. Forvaltningsorganet har etter forvaltningsloven en alminnelig veiledningsplikt innenfor sitt saksområde. Formålet med denne veiledningsplikten er å gi parter og andre interesserte mulighet til å ivareta sine interessere i bestemte saker best mulig. Videre blir det informert om mangelfull informasjon fra Bodø kommune vedr. bygge- og deleforbudet, korrespondanse med byggesak, og saksgangen i forbindelse med søknad om dispensasjon fra bygge- og deleforbudet. Avslutningsvis blir det vist til planbeskrivelsen der det framgår (under pkt. 6) at kommunedelplanen gjelder sjøområdene og øyene i fjordsystemet, og at det ikke har vært kapasitet til å gjennomfør en kartlegging av den funksjonelle strandsonen. Dette gir tiltakshaver inntrykk av at dette konkrete området ikke er vurdert grundig nok. Det blir også opplyst at dette er et stort prosjekt og at det fram til nå er brukt betydelige midler i forbindelse med planlegging, undersøkelser, konsulenter og arkitekter.		Det er korrekt at kommunen ikke har hatt kapasitet til å kartlegge den funksjonelle strandsonen, derfor omfatter planavgrensningen sjøområdene og øyene i fjorden. Planen er avgrenset inn mot land av kystkonturen. Eldre planer og tiltak som berører sjøarealene er vurdert på et overordnet nivå.
22	**FNF-Nordland** Kommentarer til Konsekvensutredning Lokalkunnskap i forhold til naturmangfold, bruk av artsobservasjoner.no burde vært brukt som kilder til konsekvensvurdering av friluftsliv og naturmangfold. Uklar når det gjelder miljøeffekter fra oppdrett i tradisjonelle åpne merder, og hvilken betydning de foreslåtte arealformål vil ha i et fremtidig perspektiv. Gitt at planforslaget medfører en fremtidig, økt produksjon, vil de samlete	Felles	Kommunene har forholdt seg til Naturbasen. De fleste artsobservasjoner er også lagt inn her innen tema «arter med særlig stor forvaltingsinteresse» og «arter av stor forvaltingsinteresse». Disse er Brukt i KU for de ulike områdene.

	utslippene fra oppdrett i fjorden øke. Derfor må disse vurderingene være på plass før planen kan vedtas. Miljøovervåkingen og strømmodell for Skjerstadfjorden må gjennomføres før ny aktivitet i fjorden. Prosjektet med å undersøke vandringer for sjøørreten er et pågående prosjekt som også må være på plass før planen kan vedtas. *Miljøundersøkelser i Saltdalsfjorden* Denne er nå i gang (medfinansiering fra Salten Aqua og Saltdal kommune). Kommunedelplanen burde ideelt vært utarbeidet etter at disse resultatene forelå. Konsekvensutredningen vurderer foreslåtte arealformål bare opp mot forholdet til dagens situasjon. FNF Nordland mener dette ikke er tilstrekkelig. tatt i betraktning at kommunedelplan for Skjerstadfjorden utvilsomt legger vesentlige føringer for fremtidig forvaltning og bruk av fjorden. Akvakultur: Det mest omdiskuterte spørsmålet har vært knyttet til om foreslåtte områder med akvakulturformål vil medføre en fremtidig økt oppdrettsvirksomhet i fjorden. Planen og forslagsstiller sier dessverre lite og ingenting om dette. Næringen begrunner forslagene med at de har et behov for et *større handlingsrom* enn de har i dag, blant annet for å unngå dispensasjonssøknader. Om dette «handlingsrommet» også innebærer en forutsetning for økt produksjon		Konsekvensutredningene tar hensyn til kjent kunnskap. Kommunene viser til de miljøundersøkelser som gjennomføres i Skjerstadfjorden (ØKOKYST). Ny oppdatert kunnskap om miljøforhold vil kunne benyttes når planen revideres. Salten Aqua skal gjennomføre strømmålinger i Skjerstadfjorden. Bodø kommune har gjennomført en vesentlig reduksjon av areal avsatt til akvakultur og forankring for sin del av fjordsystemet. Bakgrunnen for reduksjonen var bl.a. oppdatert kunnskapsgrunnlag for natur, friluftsliv, fiskeriinteresser, samt prosjekt for kartlegging sjøørretens vandringsmønster. Kommunene har vært fortløpende oppdatert på sistnevnte prosjekt. Kommunene har forholdt seg til kravene i Plan og bygningslova vedrørende konsekvens-utredning. Undersøkelsene er startet opp, men mangler finansiering. Prosjektkostnader på kr. 1.5 mill. Saltdal kommune arbeider med å fullfinansiere prosjektet. Det må forventes biomasseøkning på akvakulturlokalitetene. Handlingsrommet er bla. basert på forankringsområder, samt å behov for å kunne

			flytte sine anlegg innenfor VA-områdene, noe som kan tilsi at forankringsområdene vil bli større enn dersom anlegget i hele sin produksjonstid skulle vært på ett område. I tillegg er det avsatt to områder for lukket/semilukket akvakulturanlegg (Breivika og Kvalnes). Det åpnes kun for tareproduksjon innenfor dette området. De berørte sjøområdene er registrert som et friluftsområde (grønn farge i friluftskartleggingen), uten viktig eller svært viktig verdi.
	<u>Innspill områder for akvakultur og kombinert formål i Bodø kommune</u> <u>*FNF Nordlands merknader til VA1*</u> Store brukerkonflikter, samt avstanden til eksisterende anlegg, faren for lusepåslag er det naturlig at området reduseres og ikke etablere oppdrett av anadrom laksefisk. FNF Nordland er likevel betenkt på hvilke konsekvenser tareproduksjon vil ha for friluftsliv på og ved land (strandsonen). <u>**VA 2** (akvakultur) og **VKA2** Kvalnesbukta (Fortøyningsområde, natur, ferdsel og friluftsliv).</u> Næringa selv foreslår å videreføre tareproduksjon, men med åpning av lakseoppdrett med «lukket teknologi». Det er videre foreslått en retningslinje om at «*det vurderes å etablere lukkede anlegg for oppdrett av anadrome fiskeslag»*. FNF-foreslår følgende formål og planbestemmelse: 1. Det må fastsettes en planbestemmelse om at oppdrett av anadrome fiskeslag *må* være i lukkede anlegg. 2. Området avsettes til (enbruks) akvakultur for tareproduksjon. • potensiell risiko med lakselus	Bodø	Bestemmelsene er, etter høring, revidert slik at det settes krav om rensing av inn- og utløpsvann. En har ikke anledning til å fastsette bestemmelser for eksisterende AK- områder med tilbakevirkende kraft. Det settes, etter høringen, krav om rensing av inn- og utløpsvann. Fortøyningsarealet og område for akvakultur er redusert i nordlig og nordøstlig retning. Ikke aktuelt å avsette området til en- bruks tareoppdrett. Konsekvensutredningen er basert på sist oppdatert kunnskapsgrunnlag og er utarbeidet etter gjeldende lov- og regelverk.

	• åpne merder vil dette kunne ha negative følger for verneverdiene på og ved Ljønesøya og for andre naturverdier og interesser. • Fortøyningsområdet VKA2 kommer inn i vernede Ljønes naturreservat og svært viktige friluftslivsverdier blir berørt. • Arealene berører også passive fiskeplasser og gyteområde for torsk. • egnetheten til matfiskoppdrett er liten og at konsekvensutredningene i tillegg bærer preg av mangler og antakelser. **<u>VA 3</u>** <u>og</u> **<u>VKA6</u>**<u>. **Breivika**. Akvakulturformål med fortøyningsområder.</u> Ser vi ikke behov for å avsette større sjøareal til akvakulturformål her.		AK- formålet og ankringsområdet er vesentlig redusert i utstrekning, etter høringen.
	<u>Fauske kommune</u> *Våre merknader*: Det kan være positivt at det etableres en samdrift med makroalger på lokaliteten. Men det forutsetter lukkede anlegg og ikke åpne merder. Åpne merder vil også kunne medføre luseproblemer, fordi det er et kjent tilfelle med lusepåslag på lokaliteten senest i 2018. Og det er ingen produksjon der i dag på grunn av risikoen for lus. Foreslår følgende formål og planbestemmelser: • oppdrett av anadrome fiskeslag *må* være i lukkede anlegg,- eller • (enbruks) akvakultur for tareproduksjon.	Fauske	Det er ikke mulig å avsette arealet til kun tareoppdrett, da det er gitt konsesjon for lakseoppdrett i samme området. Naboer og andre direkte berørte interesser vil få mulighet til å uttale seg til nye søknader innenfor området gjennom medvirkningsprosessen. Det er gitt konsesjon for produksjon av anadrom fisk i åpne merder. Arealplanen kan ikke ha tilbakevirkende kraft på allerede gitte konsesjoner.
	<u>Saltdal kommune</u> **<u>VA 32 Tangodden</u>** Vi viser i denne sammenheng til Fylkesmannens avslag om utslippstillatelse ved søknad om økt biomasse i 2011. Vi mener det kan stilles spørsmål om planen bør legge til rette for større handlingsrom og større område for akvakulturformål. Vi mener nåværende omfang av merder, biomasse og forankringsområde er nok som det er i dag. Fra Tangodden og utover fjorden mot nord, går en aksle/grunne. Her er en de beste fiskeplassene til fritidsfiskerne.	Saltdal	Med bakgrunn i innspill under høringen vil ankringsområder bli redusert i utstrekning i Saltdal og Bodø kommune. Salten Aqua arbeider med utviklingskonsesjoner for lukka anlegg. Tangodden er ikke ett av disse områdene. Arealplanen omhandler ikke biomasseøkning. Biomasseøkning skal søkes om dersom det er aktuelt. Fylkesmannen er høringspart.

			Forankringsområdet er redusert i plan. Næringen har behov for forankring mot Tangodden.
	VKA32 ankringsområde akvakultur Akvakulturvirksomheten gis et for stort areal og handlingsrom til fortøyning. kan ekskludere eller være til hinder for andre interesser og brukere. må reduseres av hensyn til fiskeri og fiskeplasser. I planforslaget gjøres det ingen tilfredsstillende vurderinger av ulemper fortøyning vil ha for fisket som foregår innenfor området.		Med bakgrunn i innspill under høringen vil ankringsområdet bli redusert i utstrekning mot vest og nord. For fiskeriinteresser er det gitt minus på konsekvenser jfr. KU for Saltdal kommune på lik linje med andre områder jfr. i planen. Det vil være vanskelig å sette garn på området som blir avsatt til forankring. En har hensyntatt dette i revidert planforslag ved å ta vekk forankringsområdene som går inn i deler av områder benyttet til garnfiske/fritidsfiske Formålet med planen er bla å avklare områder som skal prioriteres akvakultur og områder som skal prioriteres andre brukerinteresser. Med en slik bestemmelse vil ikke områdene blir avklart i arealplanen. Hensynet til andre brukerinteresser avklares i planarbeidet.
	følgende bestemmelser og/eller retningslinjer: Lokaliteten videreføres i tråd med dagens anlegg og fortøyningsareal avsettes etter gjeldende behov, så fremt dette ikke kommer i konflikt med friluftslivsinteresser, fiskeinteresser eller at naboer blir negativt berørt. I tilfelle det har ulemper for nevnte tema, så kan ikke akvakulturområdet endres fra i dag.		
	Planbestemmelse: Ytterligere produksjon foregå i lukkede anlegg og det må i tilfelle skje *etter* at miljøundersøkelser i fjorden er foretatt. Det bør vurderes om bærekraftig algeproduksjon er et alternativ fremfor ny produksjon av anadrom laksefisk.		Se kommentar vedrørende 0-utslipp ovenfor. Lokaliteten er ikke avsatt til algeproduksjon.
	A31 og **VKA 31**. **Daumannvika** Det foreslås derfor en sone mellom land og akvakulturområde i sjø. Akvakulturområdet er foreslått lokalisert 129 meter fra Reksteinvik.		I revidert planforslag er det lagt inn sone på 50 meter for å sikre ferdsel. Kombinert med forankring på 10 m dybde. 129 er til forankringsområdet. Til eventuelle anlegg 500 meter.
	Våre merknader:		

	Foreslått formål vil ha negative konsekvenser for friluftsliv og fritidsfiskere. Akvakulturområdet vil komme i berøring med et stort gytefelt for torsk. På yttersiden (ut fjorden) kommer arealet (samme måte som VKA30) opp mot fiskegrunna på Skipmannvik. Beste fiskeplassen er dog på yttersiden. fortøyningsarealet alt for stort og selv med foreslåtte avbøtende tiltak så er det en større usikkerhet om de fremtidige konsekvensene for fritidsfiskere og for friluftslivet. **VA30 Helligvika** og **VKA30 Helgevikbakkan.** Vi er ikke tilfreds med hvordan forslaget ivaretar andre formål og interesser, blant annet fritidsfiskere. Foreslått område må reduseres og justeres etter andre brukeres behov. **Merknader til VKA –områdene** Det er ikke å komme foruten at fortøyninger er en del av akvakulturvirksomheten, og derfor vil kunne ha en eksklusiv bruk for andre aktiviteter som foregår på 25 meter og dypere. Planforslaget underkommuniserer dette. FNF Nordland er kritisk til både utstrekning og til konsekvensvurderingene av områdene med kombinerte formål med fortøyninger. Spørsmål om fremtidig økt vekst og produksjon er også for dårlig kommunisert ut til høringsparter og andre brukere av fjorden. Dette er et spørsmål som mange stiller seg og FNF Nordland forventer at planmyndigheten kommentere dette særskilt. FNF Nordland mener at det ikke må bli flere arealer til akvakultur i Skjerstadfjorden og det er ikke ønskelig med økt produksjon i åpne merder. Det må foreligge nok kunnskap om hva som er kilder til overgjødsling i		Ligger i gytefelt torsk (dvs. i dette området er det telt egg og funnet larver av torsk .reg som lokalt gytefelt). Viktigste områder er Gyteområder (lokalisert i Saksenvika/Tangodden). Forankringsområde er redusert i planforslaget.m.h.t. fritidsfiske. Forankringsområdene vil kunne hindre garnfiske, redusere stangfiske i nærhet av ankringstau/kjettinger avhengig av avstanden mellom disse. Fiskebåter som benytter OLEX-kart vil på sitt kartsystem ha oversikt over forankringene. Samlet sett vil forankringsområdene beslaglegge større områder, men en mener at brukerinteressene er godt ivaretatt i planforslaget jfr. kartlagte friluftsområde og fritidsfiskekart. Når det gjelder vekst i næringen vil det kunne forventes økt produksjon i Skjerstadfjorden. To lokaliteter er det satt krav til lukkede anlegg (Kvalnes og Breivika). Kommunen viser til de undersøkelser som er gjennomført og skal gjennomføres i planområdet (ØKOKYST og miljøundersøkelser Saltdalsfjorden). Det gjennomføres overvåking av Botnvassdraget vedrørende lakselus ut 2020.

	Saltdalsfjorden, faren for økt lusepåslag, mv. Kunnskapsgrunnlaget må bli bedre gjennom de miljøundersøkelser som gjøres og som planlegges.		Kommunene har vært fortløpende orientert angående sjøørretprosjektet. Kunnskapsnivået vil øke som følge av disse undersøkelsene.
23	**Salten Aqua** Planforslaget gir mulighet for tradisjonell oppdrett samtidig som det legges til rette for ny teknologi med sjøbaserte lukka og semilukka anlegg. Eksempelvis gjennom større fortøyningsareal. Vedrørende spørsmål om partikulært 0-utslipp er det i stor grad resipientavhengig og vil være gunstig ved lokaliteter som ikke oppnår god miljøtilstand jf. MOM overvåkning etter (NS9410). Tilsvarende for å unngå f.eks. lakselus. Salten Aqua har hatt henvendelser direkte til seg vedrørende akvakulturområder i kommunene. Dette har de prøvd å ta hensyn til jfr. innspillene og foreslåtte reduksjoner nedenfor:	Felles	
	Fauske kommune Hundholmen VA10 og fortøyningsarealer VKA17 Ønsker strekt (200-300m) mot vest, men ikke like mye som i den gamle planen for også å ivareta fremtidig mulighet for tareproduksjon på lokaliteten. Se område merket grønt neste side. 	Fauske	I gjeldende planen for Fauske kommune er Hundholmen et areal på litt over 1 kvadratkilometer. Området som er foreslått i plan for Skjerstadfjorden er på 0,6 km2. Det betyr at en økning av 0,1 km2 ikke vil overstige eksisterende størrelse av akvakulturareal. Det vurderes som en akseptabel endring av planforslaget dersom området legges inn som VA-areal med bestemmelse som kun tillater oppdrett for tareproduksjon.

	Tilhørende fortøyningsareal VKA17 strekker seg ut i et rekefelt og vi har mottatt innspill om hvorvidt det er mulig å redusere dette arealet pga. fortøyninger som er til ulempe for tråling. Vi ser det likevel absolutt som hensiktsmessig at det ikke er fortøyninger ut i rekefelt, men lokaliteten har dybdeforhold som gjør at fortøyninger med dagens teknologi og standard må strekkes ut i dette området og allerede er etablert. I tillegg er det sjøkabler som krever gjør at det fortøyning må legges sør for denne. Ved utskifting av fortøyninger på denne lokaliteten vil det fra Wenberg fiskeoppdrett derfor tilstrebes å finne løsninger som kan redusere behovet for så lange fortøyninger. Vi mener likevel det er for tidlig å redusere arealet VKA 17. **Saltdal kommune:** VKA32 – fortøyningsareal informasjon fra interessenter om at noen av fortøyningsarealene likevel kan være overlappende med viktige områder for fritidsfiske. Dette er hensyn vi oppfordrer kommunen til å ivareta og ved gjennomgang av fortøyningskart ser vi at det vil være teknisk mulig med noe redusert areal. Jfr. kart nedenfor. Det er også mottatt innspill rundt justering av fortøyningsareal rett nord for Tangodden. I høringsutkastet er arealet allerede redusert jf. vårt tidligere innspill og det vil være vanskelig med ytterlige reduksjon ved en fremtidig	Saltdal	Etter vurdering av innspill her og innspill fra Nordland fylkes fiskarlag (13.03.2019) har kommunen justert grensene for arealformålene i samsvar med det som er registrert i søknad/tillatelse for eksisterende AK- anlegg. Endringer tatt inn i planforslaget. I tillegg er det justert forankring nord for Tangodden og nordvest mot bebyggelse. Endringene er tatt inn i planforslaget.

	fortøyning nord og øst for Tangodden. Også her er det behov for areal langt øst pga. sjøkabel. Dette kan bli aktuelt ved justering av anleggsplassering og ved eksempelvis fremtidig lukket produksjonsteknologi hvor det forventes behov for større fortøyningsareal. VKA 31 og VKA 30 Daumannvika Foreslår endringer etter møte med fritidsinteressene som kart nedenfor: 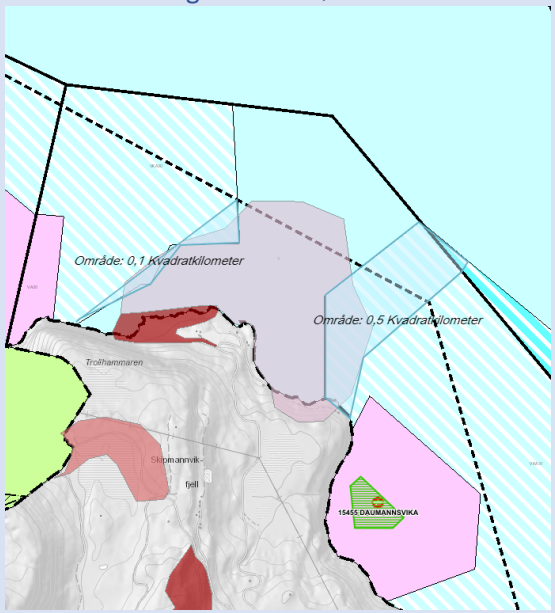 *Figur 1 Blå hel farge kan unntas uten konsekvenser*		Arealformålene er redusert i samsvar med merknadene fra Salten Akva. I tillegg er det lagt inn ferdselsone med tillatelse til forankring -10 meter i VA32 (Daumannvika).
	Bodø kommune VA4- Storvika Ønsker at området VA4 ikke reduseres så betydelig rett sør for dagens anleggsplassering. Bakgrunnen for dette er mulig plassering av to merder på innsiden av dagens anlegg og samtidig flytting av fôrflåte til innsiden av anlegget. Dette gir bedre tilgang til anlegget med brønnbåt på begge langsider og driftsmessig mer gunstig fôring. Det vil også redusere det visuelle inntrykket av anlegget og gir en mindre vindutsatt / eksponert plassering av flåten.	Bodø	Ivaretatt i planforslaget.

	VA3 - Breivika Arealet ønskes ikke benyttet til tradisjonell åpen lakseoppdrett med store anlegg med dertil fortøyningsbehov. Det er ønskelig å etablere få merder for postsmolt alternativt småskala utprøving av OceanTech utviklingsprosjekt med lukket teknologi og kontroll på vann inn og ut av anlegget med anleggsstørrelse på eks. 60 x 180 meter med dertil fortøyninger. Det er derfor riktig å redusere arealet VKA6 betydelig i forhold til planforslaget uten negative konsekvenser for havbruksnæringen. Reduksjon foreslått med blått areal. VA2-Kvalnesbukta Området er godt egnet til både tareoppdrett og utprøving av utviklingsprosjekt med lukket/semilukket teknologi. Fortøyningsareal VKA2 er også tilstrekkelig. Foreslås redusert de ankringsområdet kommer inn på reketrålfeltet.		Bestemmelser er revidert og arealformål er redusert vesentlig i utstrekning, samsvar med merknader fra næringen. Bestemmelser er revidert og arealformål er redusert i utstrekning, samsvar med merknader fra næringen.
24	**NJFF Nordland** Innspillet er sammenfallende med innspillet til forum for natur og friluftsliv		Kommentert tidligere.
25	Per O. Olsen Arealbruken: 33% av Saltdal kommunes sjøareal er foreslått avsatt til Oppdrett. dette er privatisering av sjøen. De som driver oppdrett i sjø med åpne mærer må raskest mulig endre driftsform og begynne med landbasert oppdrett slik i andre land. Miljøgifter: kobber-stoff som brukes til behandling av nøter for å unngå groing, luse-behandling med tilsetting i for? Hva gjør dette med den ville fisken? Viser til at det er funnet kobberstoff opptil 3 ganger det som regnes akutt giftig for dyr ved lignende anlegg. sjø-ørreten i fjordsystemet som skal passere anlegget og på tur til Vikelva som er en naturlig gyte-elv møter en vegg i havet og i tillegg muliggjør lus-påslag.	Saltdal	Dette stemmer i utgangspunktet. Forankring vi redusere muligheten for fiske (garn, gangvad). Fiske nærmere anlegget enn 100 m er ikke tillatt. Næringa i fjorden benytter ikke kopperstoffer i merder eller ved behandling av nøter. Notbehandling gjøres med saltvann. Vikelva har ikke egen bestand av sjøørret da det er oppgangshinder i elva. Merdene i Øksengård opptar ca. 50 prosent av sundet. Dersom det vokser opp luselarver i anleggene kan disse

			eventuelt spres i sjøområdene. Dette gjelder for alle oppdrettsområdene i Skjerstadfjorden dersom miljøforholdene i fjorden tilsier det. Påslag på villfisk avhenger av andel ferskvann, vindretning, strøm m.m. samt om det er påslag på lokaliteten.
26	Eva Olsen Viser til utvidelse i nord. De er bosatt vest for akvakulturområdet som er utvidet mot nord: ulempe for oss og får svært negative konsekvenser. F.eks forringelse av livskvalitet og verdi av eiendom. I saksframlegget er beboerne ikke tatt hensyn til. Jeg ber Saltdal kommunes politikere om å tenk dere godt om, før dere avgir deres stemme om hvordan min og Skjerstadfjordens framtid skal bli.	Saltdal	Med bakgrunn i innspill under høringen vil ankringsområdet og akvakultur blir redusert i utstrekning. Forhold til naboer er ikke særskilt vurdert i planutredningen.
27	Beate Kristin Krogh (underskriftsliste) 33% av Saltdal kommunes sjøareal er foreslått privatisert og forbeholdt oppdrett. Samtidig har oppdrettsnæringa i Skjerstadfjorden signalisert at de ønsker å doble biomassen i fjorden. Dette vil ha store konsekvenser for forurensing, fiske, friluftsinteresser og ubehag for naboer og øvrige innbyggere i kommunen. Vi krever at kommunen sier nei til videre utvidelser av oppdrettsareal, for våre barn og barnebarns fremtid.	Saltdal	Ca. 33% avsatt til ankringsanlegg og akvakultur. I forankring kan der fremdeles drives fritidsfiske med stang o.l. vil være problematisk å sette garn dersom en ikke har gode nok kart (OLEX-kart) som viser nøyaktig plassering av fortøyningene. Mange av fortøyningsområdene lokaliseres på over 100 meters dybde. En mener at planforslaget både ivaretar muligheten for å benytte store deler av Saltdalsfjorden til friluftsliv og samtidig næringsutvikling uten store konsekvenser.
28	Leif Victor Olsen Undertegnede er født og oppvokst i Øksengård. I forslaget vil Øksengård bli spesielt hardt berørt. Vi vil kunne få merdene helt utenfor stuedøra, og vil få sterke begrensninger når det gjelder fiske og ferdsel på fjorden. Nevner her dorging . line, gangvad, garn. I tillegg medfører aktiviteten i anleggene støy, sterke lys i perioder, i tillegg til de negative maritime følgene av oppdrett. Han er derfor sterkt imot at oppdrettsnæringa får innfridd sine ønsker om	Saltdal	Se kommentarer nr. 26. Forhold til naboer/bebyggelse er ikke særskilt vurdert i planutredningen. Forankring og akvakulturområde foreslått redusert i planforslag.

	utvidelsene sørover mot Vik og i særdeleshet utenfor Øksengård og videre nordover. Dette bør gjøres ved Daumannvika eller Skipmannvik der det er mindre synlig for allmennheten.		
29	Christin Christensen Da forankringsområdet for området Øksengård - Tangodden er blitt så voldsom stor, er det mening at det lilla området kan flyttes rundt innenfor ankringsområdet?	Saltdal	Det lilla området kan ikke flyttes rundt i ankringsområdet
30	Espen Krogh Samme underskriftsliste som nr. 27 ovenfor.	Saltdal	
31	Karin Krogh Samme underskriftsliste som nr. 27 ovenfor.		
32	Kristian Krogh Eier av eiendom i Øksengård og nabo til Edelfarm sitt oppdrettsanlegg. Blir i dag benyttet som fritidsbolig . Som pensjonist hadde jeg imidlertid ønske om å kunne benytte stedet enda mere. Fra en fredelig idyll til det vi i dag opplever som et støyende industriområde med til tider voldsom aktivitet med mye støy. I mørketiden også heftig bruk av lyskastere. Fisken er full av fòr fra oppdrettsmerdene, så forspillet må være betydelig. Dessuten er det sannsynlig at det rundt merdene finnes giftig bunnslam, giftstoffer i sjøen som kobber (fra impregneringen av merder), medisinrester, lusemidler, mikroplast (fra plastrør) osv. Hvordan miljøet under og rundt merdene er, kan en bare tenke seg. økologisk bærekraftig og miljøvennlig oppdrettsvirksomhet. Men dette er dessverre helt fraværende i dagens oppdrettsvirksomhet. I konsekvensanalysen ikke et eneste punkt er tatt med som berører konsekvensene for fastboende og /eller andre som har tilknytting til grenda Øksengård.	Saltdal	Tas til orientering. Tas til orientering En viser til at konsekvensutredningen har tatt hensyn til at sjøen er åpen for allmennheten og ikke fastboende. Det er ikke særskilt vurdert nærhet til bebyggelse.

	Fortøyningsarealet det er søkt om, vil uansett bli lite attraktiv for fritidsfiske da ankerkjettingene vil begrense bruk av flere typer fiskeredskap. Må være mulig å flytte produksjonen til Daumannvika der det ikke er fastboende		Det kan være problematisk å sette garn, gangvad (utstyr som settes langsmed bunn) der det er kan komme fortøyninger. Stangfiskere m.m. kan eks. sette seg fast i forankringstauene. Edelfarm er tildelt konsesjon på området ved Øksengård.
33	Ole-Johnny Tune Samme underskriftsliste som nr. 27 ovenfor.	Saltdal	
34	Per Ole Olsen Født oppvokst og nabo til oppdrettsanlegget. Øksengård grend skal bli innestengt av areal som skal brukes til oppdrett. Dette kan jeg som nabo ikke akseptere og jeg kan heller ikke forstå at eierne av anlegget og ikke minst de folkevalgte samt saksbehandler ikke har tatt hensyn til at det bor andre enn eiere av anlegget her, derimot er det tatt hensyn til eventuelt hyttebygging lengre nord langs fjorden. Da vi bygget eget hus her før det ble startet med oppdrett var det med tanke på at jeg skulle fiske i denne fjorden og ha det som en hobby, men denne muligheten er betraktelig redusert nå. Det arealet utenfor Øksengård er spesielt godt egnet til fiske av kveite pga at det her er lys fin sandbunn der kveita trekker inn på vår og tidlig sommer. Kveite-fiske med line vil da være et problem og dypvannsdorging vil være uaktuelt hvis ankere og fortøyning blir satt ut i området.	Saltdal	Det er ikke særskilt vurdert hensyn til beboere i Øksengård. Hyttebebyggelse er omtalt ved Helligvika, men ikke særskilt vektlagt. Tas til orientering. Forankring og akvakulturområde redusert i planforslaget. Forankring og akvakulturområde redusert i planforslaget. Kveiteline og dypvannsdorging vil være vanskeligere i fortøyningsområdene. Områder for forankring foreslås redusert i endelig plan. Likevel er det enkelte grunne partier som det kan forankres på inn mot Øksengård.

	Støy er også en konsekvens av at det drives oppdrett, normalt er det båter som mange ganger daglig trafikkerer til og fra anleggene. Det er også ved jevne mellomrom større aktivitet eksempelvis når det drives med rensing av nøter, sortering av fisk, avlusing av fisk, flytting av fortøyninger og mærer. Disse aktivitetene blir utført av andre større båter og disse pågår natt og dag, aktivitetene går da over lengre perioder uten stans. Hvis det som er foreslått av areal-utvidelse utenfor Øksengård blir reelt vil det medføre at vi etterhvert får dette problemet lengre inn på livet og mer intenst. For våre etterkommere av disse eiendommene vil dette få følger, de vil sannsynligvis ikke være interessert i å bosette seg i et område hvor det drives oppdrett rett utenfor stuedøra		Kravene som stilles til støy fra akvakulturanlegg i sjø i tillatelser etter forurensningsloven settes ut fra en vanlig vurdering ihht. Forurensnings-lovens § 11, og fastsetting av vilkår etter § 16. Miljødirektorat har igangsatt eget prosjekt vedrørende støy fra Akvakulturanlegg. Tas til orientering. I forslag til plan er områder for akvakultur redusert i utstrekning.
35	**Saltdalsfjorden fritidsfiskerlag** Viser til undersøkelser i Skjerstadfjorden. I Saltdalsfjorden påvist forhøyde nivåer av ammonium (NH4) **i** overflatevannet **i** desember. Videre var nitrat- og nitrittverdiene **i** april høyest på H1. Det ble også påvist høye forekomster av tarmgrønske på HI, som kan være en indikator på overgjødsling. Det pågår nå et nasjonalt prosjekt «Økosystemovervåking **i** kystvann *2017-2020», og ønsker flere målinger innerst i Saltdalsfjorden.*		Viser til tidligere kommentarer vedrørende SALT, ØKOKYST og eget prosjekt vedrørende miljømålinger i Saltdalsfjorden.
36	**Tor Torbergsen** Omtalt tidligere nr. 18.		
37	**Leif Victor Olsen** Viser til en avisartikkel om Skjerstadfjorden	Felles	Tas til orientering
38	**Saltalsfjorden fritidsfiskarlag** Viser til at det er ønskelig med miljøundersøkelser i Skjerstadfjorden Alle tre kommunene bør bidra til overvåking, bla Fauske pga. utslipp fra avløp og de oppdrettsanlegg som er i kommunen.	Felles	Saltdal kommune har som mål å gjennomføre miljøundersøkelser i Saltdalsfjorden perioden 2019-2021. Oppfølging og samme måleparametre som i ØKOKYST.

39	**En frisk skjerstadfjorden** • Økonomi og prinsippet om at det er forurenser som har ansvar for/skal betale for forurensingen • Om Hundholmen og medvirkning • Endringer lukkede merder	Felles	• Kommunene kan ikke stille andre krav utover det som allerede er fastsatt i andre lover som Naturmangfoldloven og Forurensningsloven. • Om Hundholmen: Det har vært annonsert folkemøte i avisa og på hjemmesiden hvor de som synes blir direkte berørt av planen har fått mulighet til å gi innspill på planen. I folkemøtet som ble avholdt i Fauske er det kommet innspill på at grunneiere vil få varsel om søknad for endring av oppdrettslokalitet. Dette er notert og skal følges opp når fylkeskommunen sender søknaden ute til høring. • For endring til 0-utslipp vises det til kommentarer ovenfor.
40	Underskriftskampanje mot utvidelse av eksisterende oppdrettsarealer i Saltdal kommune (lik underskrift nr. 30, 31,32 og 33) • 313 underskrifter mot utvidelse		

Fylkesmannen i Nordland

Vår dato: 15.02.2019

Vår ref: 2017/3639

Deres dato:

Deres ref:

Fauske kommune v/Renee Normann

Saksbehandler, innvalgstelefon

Svein Einar Stuen, 75 53 15 52

Uttalelse til interkommunal plan - kommunedelplan for Skjerstadfjorden - Bodø - Fauske og Saltdal kommuner

Vi viser til oversendelse ved brev fra kommunene i desember 2018 / januar 2019, samt innspill herfra til planen av 19.05.2017.

Det er positivt at kommunene på denne måten fremmer en helhetlig plan for forvaltningen av sjøområdene i Skjerstadfjorden, slik at disse kan sees i sammenheng på tvers av kommunegrensene. Etter det vi kan se gir planen en tilfredsstillende og tilstrekkelig avklaring av arealdisponeringen. Det er positivt at dette innebærer at

- områder som er satt av til akvakultur er avgrenset til det som fremstår som et reelt behov,
- ankringsområder er avgrenset særskilt, slik at det synliggjøres at friluftsliv og ferdsel m.v. er mulig selv om vannsøylen under f.eks. 25 m i bruk til akvakulturformål.
- det også er satt av områder til kombinert formål natur, friluftsområde og ferdsel med bestemmelser som sikrer overflate, vannsøyle og sjøbunn i disse områdene mot inngrep som kan forringe, skade eller ødelegge natur- og friluftslivsverdiene som fins her.

Vi konstaterer at det er gjort en vurdering av behovet for å fastsette bestemmelser som regulerer bruken av bl.a. vannskuter i fjordsystemet, og at dette ikke blir sett på som en så stor utfordring at dette har blitt tema i den foreliggende planen. Samtidig går det fram av merknaden til innspillet herfra til planen at Fauske kommune skal lage en egen vannskuterforskrift.

Innspillet herfra ble gitt fordi det også fremstår som hensiktsmessig å ha felles regulering av motorisert ferdsel i Skjerstadfjordbassenget. Etter at vannskuter generelt er blitt likestilt med fritidsbåter, er det opp til kommunene hvordan de eventuelt vil regulere dette. Plan- og bygningsloven er kommunenes eget verktøy, og planlegging etter loven innebærer en planprosess som skal sikre at alle relevante interesser blir ivaretatt. Følgende går bl.a. fram fra rundskriv H-18 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (kap. 2.3):

> *«I forarbeidene til plandelen av plan- og bygningsloven (Ot. prp. nr. 32 (2007–2008) side 225) er behovet for å gi bestemmelser om vannscooterkjøring fremhevet særskilt. Det står at* «Videre kan det i sjøområder være behov for ferdselsregulering av motorisert fartøy, f.eks. vannscooterkjøring mer generelt og av ferdsel med fartøy i nærheten av badeplasser, naturområder, farleder, med videre.»

> *Eventuelle ferdselsbegrensninger må vurderes ut fra hensynet til friluftsliv, vernehensyn eller næringsliv. Det vil også kunne være aktuelt å forby ferdsel i en nærmere angitt sone nært land av hensyn til støyømfintlig bebyggelse på land.*
>
> *Kommunene vil ved bruk av slike bestemmelser kunne sette forbud mot bruk av vannscooter i nærmere angitte områder. Dersom kommunen ønsker å gi bestemmelser etter plan- og bygningsloven om forbud mot vannscooter, bør sjøarealet avsettes til et formål som ikke omfatter ferdsel, for eksempel naturområde i sjø, eller kombinert formål for natur og friluftsliv, med forbud mot bruk av vannscooter. Områder der bestemmelsen skal gjelde kan også vises som et bestemmelsesområde på plankartet uavhengig av planformål.»*

Det er flere deler av fjordområdet som har områder som kan være sensitive for forstyrrelse av motorfartøyer i høy fart. Dette gjelder både friluftsområder langs land og områder med særskilt verdi for sjøfugler, vadere og andefugl. Dette, og at det kan være behov for å vurdere områder på tvers av kommunegrenser, tilsier at planmessig regulering synes hensiktsmessig.

Nedenfor har vi pekt på områder som er lagt ut for å sikre bl.a. natur- og friluftslivsinteressene på sjøen, samt noen områder som vi mener er aktuelle å vurdere nærmere.

Arealformål / felles bestemmelser

Plankrav

Etter vår vurdering er det vesentlig, og i tråd med plan- og bygningslovens generelle krav om reguleringsplan, at det i bestemmelsenes pkt. 2.2 stilles krav om slik plan for større bygge- og anleggstiltak i sjø. Slik vi ser det bør det imidlertid klargjøres om f.eks. dette reguleringsplankravet omfatter etablering av anlegg for akvakultur i områder avsatt til formålet. Et slikt anlegg fremstår ikke uten videre som et «mindre tiltak» som er unntatt fra kravet, jf. siste del av bestemmelsen.

I og med at unntak fra plankravet for bl.a. akvakulturanlegg ikke gjelder dersom lokalisering vil være i strid med blant annet registrerte naturverninteresser, vil imidlertid oppdatert kunnskap om bl.a. verdifulle naturtyper på sjøbunnen i alle tilfeller i nødvendig grad kunne legges til grunn for krav om regulering og ev. mer detaljerte utredninger.

For å unngå konflikt med forekomster av koraller og områder med rugelbunn / kalkalgebunn, bør det tas inn som en generell bestemmelse at det ikke er tillatt å etablere akvakulturanlegg eller ankerfeste i tilknytning til slike forekomster, slik at det oppstår risiko for fysisk skade eller nedslamming.

Retningslinje om flytebrygge mv.

Det går fram av retningslinjene til bestemmelsenes pkt 2.2 at

> *«Flytebrygger tillates etablert såfremt de ikke er i konflikt med natur, reindrift, landbruk, friluftsliv, fiskeri, akvakultur, ferdsel og samfunnsinteresser, herunder badeplasser.»*

Etablering av flytebrygge er et tiltak i henhold til § 1-6 i plan- og bygningsloven som ikke kan tillates uten særskilt tillatelse, enten ved at det er planmessig avklart eller ved særskilt dispensasjon fra plan. De fleste områdene langs strandkanten i Skjerstadfjorden er klassifisert som LNFR-områder, der det gjelder forbud mot bygge- og anleggstiltak i henhold til lovens § 1-8 (i områder som er satt av til spredt bolig- eller fritidsbebyggelse gjelder fastsatt byggegrense mot sjø).

Denne retningslinjen bør tas ut, eller omformuleres, slik at den ikke blir brukt som grunnlag for at enkeltpersoner i «god tro» anlegger flytebrygger på sine eiendommer.

Bruk av arealformål

Det er positivt at planen viser områder som settes av for ankerfeste til overflateanlegg som kombinasjonsområder, der formålet akvakultur gjelder for vannsøylen under 25 m (under 10 m mot Tangodden i Saltdal), mens formålene natur, friluftsliv og ferdsel gjelder for vannsøylen ovenfor.

Noen av kombinasjonsområdene er i planen lagt ut til kombinasjonsformålet *«natur, friluftsliv og ferdsel»*. I og med at Fauske kommune har angitt områdene som avsatt til *«framtidig»* kombinert bruk skiller disse seg noe fra de øvrige kombinasjonsområdene, som er angitt som *«eksisterende arealformål»*. Områdene som skal være framtidige ankringsområder bør framstilles på samme måte i alle tre kommunene (kombinasjonsformålet med akvakultur under 25 m mv. er, etter det vi kan se, nytt i Bodø og Saltdal kommune). Områder som spesielt skal settes av som friluftsområder eller naturområder med bestemmelse om vern av vannsøyle og bunn (jf. bestemmelsenes pkt. 3.3, 4.2 og 5.3) kunne med fordel vært skilt fra disse ankringsområdene.

Vi oppfordrer derfor til at dere vurderer å endre kombinasjonsformålet *«natur, friluftsliv og ferdsel»* til *«Naturområde»* (SOSI-kode 6600), med en tilsvarene bestemmelse som det som er gitt for kombinasjonsområdene, jf. bestemmelsenes pkt. 3.2 og 5.3. Om disse områdene skilles ut på denne måten kan også en slik bestemmelse legges ut som en felles bestemmelse for denne arealkategorien.

Ved å gjøre dette vil det også være mulig nå, eller på et senere tidspunkt, å gi bestemmelser som regulerer motorferdsel i noen av disse områdene, jf. ovenfor og omtaler til «Naturområder / friluftsområder i sjø» nedenfor.

Konsekvensutredningen

Det er positivt at kunnskapsgrunnlaget er oppdatert ved at det er gjennomført en særskilt kartlegging av friluftsinteressene i Skjerstadfjorden som grunnlag for arbeidet. Det er også interessant at det er gjennomført et særskilt overvåkingsprogram for sjøørret i området, uten at vi kan se at planen viser hvordan resultatene fra dette skal følges opp videre. Vi savner her en vurdering av konsekvensene av akvakultur for de ville bestandene av anadrom laksefisk i Skjerstadfjorden. I og med at planen ikke medfører at det åpnes for nye konsesjoner for oppdrett av laksefisk, finner vi imidlertid at dette ikke gir grunnlag for innsigelse.

I innspillet herfra til planen av 19.05.2017 ba vi om at det ble foretatt en kartlegging av mulige forekomster av korallrev / koraller, både i områdene som kan bli påvirket av slam fra akvakulturanlegg og i ankringsområdene. Vi konstaterer som positivt at korallrev er særskilt angitt på eget temakart, men savner en beskrivelse av mulige konsekvenser og planmessig oppfølging for en lokalitet, jf. nedenfor.

Selv om omfanget av nye inngrep som følge av justeringer av eksisterende lokaliteter er begrenset, hadde vi ellers gjerne sett at det også forelå en oversikt over kalkalgebunn (rugelbunn) i fjordområdet, siden denne naturtypen er sensitiv for nedslamming fra oppdrettsanlegg, jf. omtale i Havforskningsinstituttets rapport nr 8-2016.

Bodø kommune

Naturområder / friluftsområder i sjø

Det er positivt at områdene angitt som VKA1-5 er lagt ut til *«Naturområde, friluftsområde, ferdsel»* med bestemmelse som sikrer vannflate, vannsøyle og bunn mot inngrep som skader eller ødelegger

(jf. bestemmelsenes pkt. 5.3). Som påpekt ovenfor ser vi imidlertid gjerne at disse legges ut til et særskilt formål, slik at de fremstår som forskjellig fra områdene som skal være ankringsområder for akvakultur.

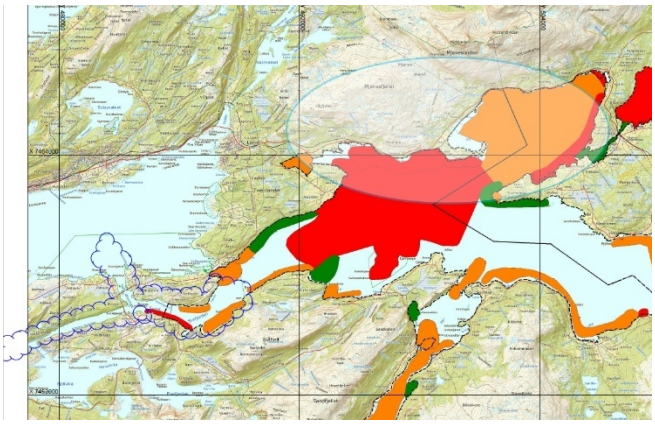

Temakartet over kartlagte friluftsområder viser imidlertid at de områdene som har størst verdi som friluftslivsområder ikke har fått noe spesiell oppmerksomhet i planen. Ved å sette av områder særskilt som friluftsområder vil det ev. også kunne knyttes bestemmelser om bruk av motorfartøyer til disse.

På kartet til venstre har vi avgrenset to områder som vi mener Bodø kommune bør se nærmere på:

- Saltstraumen: Saltstraumen marine verneområde er korrekt avgrenset som båndlagt på plankartet. Ut fra de store naturvern- og friluftsinteressene som fins her hadde vi imidlertid gjerne sett at dette sjøområdet var særskilt avgrenset som naturområde eller friluftsområde i sjø. Området er i dag belastet av hurtiggående og støyende fartøyer, noe som kan ha negativ effekt på store mengder ærfugl og andre sjøfugl i området, og som også kan oppleves negativt for fiskere i mindre båter og for folk som ferdes langs land.
- Vågan – Alvenes – Nordvika (delvis Fauske kommune): Området ved Mjønes er i dag avgrenset fram til kommunegrensen mot Fauske. Dette fremstår som kunstig, særlig siden kartet viser at friluftsområdene i Fauske sin del av dette «bassenget» er minst like viktig.

VA1 - Naurstad

Sett i forhold til verneinteresser og andre brukerinteresser er det positivt at det meste av området sør-øst for Naurstad tas ut, og at gjenværende område disponeres til tare- og algedyrking.

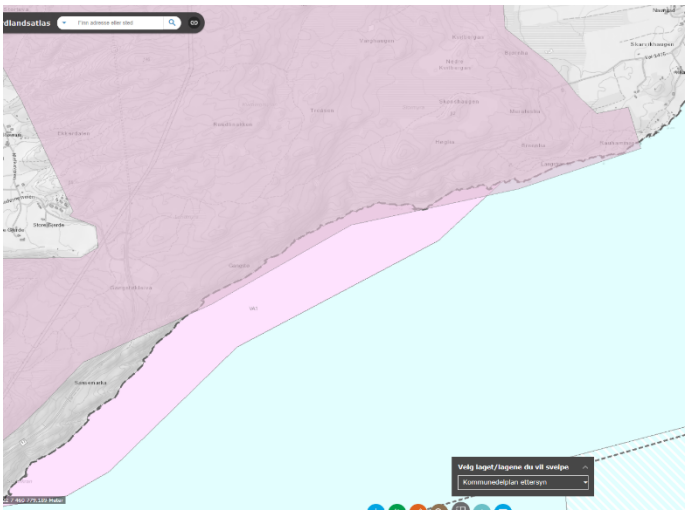

Området for akvakultur bør imidlertid legges minst 100 m ut fra land, slik at fiske fra land kan foregå uhindret. Som det går fram er fjorden her dyp, og slikt fiske fremstår her som attraktivt.

Området mellom akvakulturområdet og land kan f.eks. legges ut til akvakultur under 10 m eller 25 m, i kombinasjon med f.eks. friluftsområde for øvre del / på overflaten.

Som det går fram av kartet ovenfor inngår strandsonen i området her i et større friluftsområde på Tverlandshalvøya (naturbase-ID FK00002632).

VA2 – Kvalnesbukta
Det går fram at området i dag er i bruk til tare- og algedyrking. Forslaget medfører at akvakulturområdet flyttes østover. Det er positivt at endringen medfører at anlegges flyttes ut fra land, slik at det ikke blir mulig at det etableres et anlegg som i prinsippet stenger for ferdsel og fiske langs land. I bestemmelsene åpnes det for at det også kan lokaliseres anlegg for oppdrett av anadrome fiskearter her, samtidig som at det gis en retningslinje om at *«det bør vurderes å etablere lukkede anlegg for oppdrett av anadrome fiskeslag»*.

Det går fram av konsekvensutredningen for området at dette er en «utsatt lokalitet» for åpen produksjon av laks, både av hensyn til strømforhold og risiko for lakselus, og at lokaliteten etter 2016 derfor er blitt benyttet til tareoppdrett.

Skjerstadfjorden er svært viktig som vandringsområde for villaks og oppvekstområde for sjøørret. Det er uheldig at konsekvensene i form av risiko for påslag av lakselus på ville bestander av anadrom laksefisk fra et eventuelt anlegg for tradisjonelt oppdrett av laksefisk her ikke er vurdert i konsekvensutredningen. Dette gjelder generelt, og kanskje særlig i forhold til bestandene av laks og sjøørret knyttet til Lakselva i Misvær, fordi Misværfjorden munner ut rett øst for området.

For å unngå at fjordområdet belastes ekstra av lakselus som følge av oppdrett i VA2, bør det primært gis en bestemmelse til området om at det her bare er tillatt med oppdrett av tang og tare, jf. plan- og bygningslovens § 11-11 nr. 7. Sekundært kan det gis bestemmelse om forbud mot utslipp av lakselus i medhold av lovens § 11-9 nr. 6 (noe som vil medføre at eventuelt nye anlegg for oppdrett av laks eller ørret her må være lukka).

Etter det vi kan se kommer området for ankerfester til akvakulturområdet angitt som VA2 (VKA2) i konflikt med et område der det, ifølge lokale fiskere, skal finnes korallrev, jf. kartet angitt som TK2_Fiskeri. Som påpekt i innspillet herfra til planen vil oppankring medføre fysisk skade på korallrev. Dette bør derfor unngås.

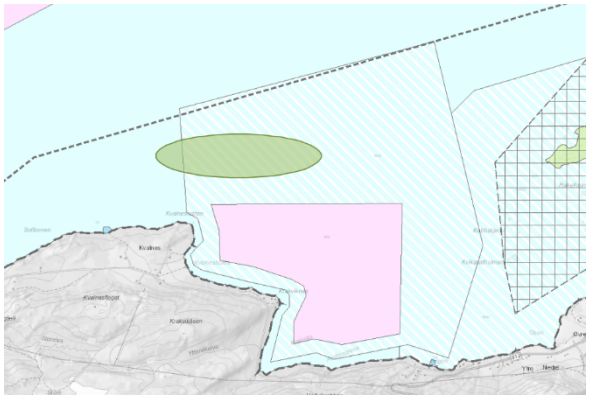

Bestemmelsene stiller som en generell forutsetning for unntak fra plankrav at dette bl.a. gjelder mindre utbyggingstiltak innenfor bl.a. områder avsatt til akvakultur, og at dette ikke skal være

> *«i strid med registrerte natur- og fiskeriinteresser, farleder, reindrift, landbruk eller friluftsinteresser»*,

Vi er usikre på om dette her vil være tilstrekkelig til å sikre videre utredning og planlegging av blant annet lokalisering av ankerfester, siden dette er en korallforekomst som ikke er «registrert» i tilgjengelig database, men bygger på opplysninger fra fiskere i området.

Om det tas inn en bestemmelse som angitt ovenfor om at det ikke er tillatt å etablere akvakulturanlegg eller ankerfeste i tilknytning til forekomster av koraller eller rugelbunn mv., vil dette imidlertid kunne medføre at det ikke vil være behov for å kreve reguleringsplan som grunnlag for etablering. En slik bestemmelse vil imidlertid kreve at det kan dokumenteres at dette ikke er tilfelle, om kommunen eventuelt skal kunne klargjøre om en søknad etter akvakulturloven er i samsvar med planen.

På kartet ovenfor er lokaliseringen av korallforekomsten skissert, på grunnlag av temakartet om fiskeri-interessene.

Fauske kommune

Planområdet omfatter her også områder som etter vannressursloven er definert som vassdrag. Dette gjelder, etter det vi kan se, Valnesfjordvatnet, Øvervatnet og Nervatnet. I innspillet til planen herfra av 14.07.2017 ba vi om at disse områdene spesielt ble lagt ut særskilt til naturområde og / eller friluftsområde. Vi pekte i denne sammenhengen på at kommunen har mulighet til å styre motorferdsel på vassdrag, både etter motorferdselsloven og i form av bestemmelser etter plan- og bygningsloven. Om planområdet primært skal begrenses til sjøområdene, bør disse vassdrags-områdene imidlertid tas ut av planen.

Naturområder / friluftsområder i sjø

Det er positivt at områdene angitt som VKA10-16 er lagt ut til *«Naturområde, friluftsområde, ferdsel»* med bestemmelse som sikrer vannflate, vannsøyle og bunn mot inngrep som skader eller ødelegger (jf. bestemmelsenes pkt. 5.3). Som påpekt ovenfor ser vi imidlertid gjerne at disse legges ut til et særskilt formål, slik at de fremstår som forskjellig fra områdene som skal være ankringsområder for akvakultur.

Vi er kjent med at Fauske kommune planlegger å regulere bl.a. bruk av vannskuter. Som påpekt ovennevnte er det fullt mulig å gi bestemmelser som styrer bruk av motorfartøyer på sjø og vassdrag i medhold av § 11-11 nr. 6. Dette kan f.eks. være forbud mot bruk av vannskuter i noen områder, eller generelle fartsbegrensninger i andre. Som påpekt bør slike bestemmelser fortrinnsvis knyttes til områder som er særskilt avgrenset, f.eks. til naturområde eller friluftsområde i sjø.

I tillegg til områdene angitt som VKA10-16 i planen bør kommunen vurdere behovet for å legge ut områdene langs land som er registrert som svært viktig friluftsområde på temakartet *«Kartlagte friluftsområder i sjø»* som naturområde eller friluftsområde i sjø (eller ev. som VKA-område). Om området Vågan-Alvenes-Nordvika viser vi spesielt til uttalelsen vi har gitt til planområdet for Bodø kommune, jf. ovenfor, der vi mener at dere bør se på muligheten for et felles friluftsområde i sjø som krysser kommunegrensen.

Saltdal kommune

Det foreliggende forslaget medfører, etter det vi kan se, i hovedsak at det er lagt inn kombinasjonsområder angitt som VKA30-32 som avgrenser / gir mulighet for oppankring av overflateanlegg i områdene avsatt til akvakulturformål.

Som påpekt ovenfor bør områdene der planen skal sikre særskilte bruks- og vernehensyn angis som eget formål (naturvern- eller friluftsformål), slik at de fremstår forskjellig fra kombinasjons-områdene. I Saltdal gjelder dette området betegnet som VKA33, Saksenvik/Rognan. Også her bør det, slik vi ser det, vurderes å gi bestemmelser som regulerer motorisert ferdsel på sjøen.

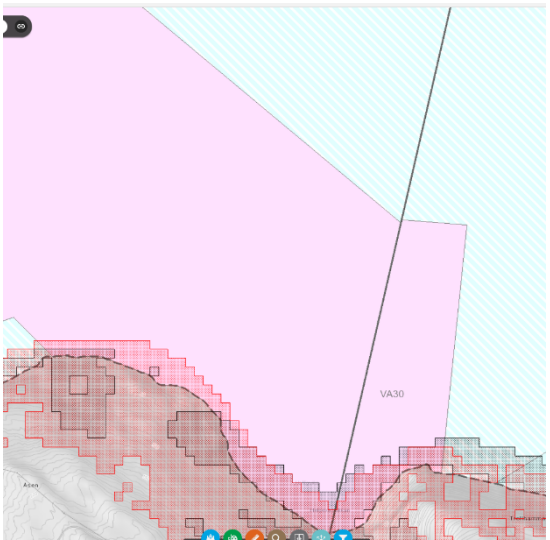

Område VA30 / deler av VA4 i Bodø - Helligvika

Det er uheldig at det her åpnes for at anleggene kan legges helt inntil land, slik at ferdsel og fiske her kan bli hindret. Det bør derfor vurderes å legge en sone med kombinert bruk nærmest land, slik at det blir mulig å ferdes og fiske øverst i vannsøylen. For å

unngå konflikter bør dette området være minst 100 m bredt.

Som det går fram av kartutsnittet til venstre er området nærmest land aktsomhetsområde for snøras og steinsprang. Dette tilsier også at anlegg bør trekkes bort fra land.

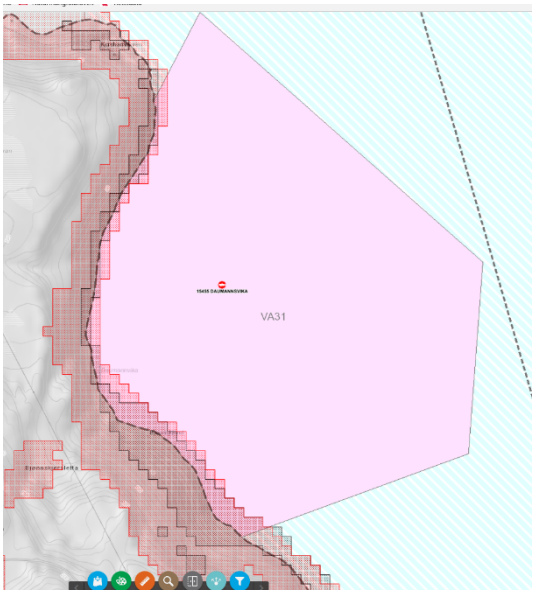

Område VA31- Daudmannsvika
Det er uheldig at det her åpnes for at anleggene kan legges helt inntil land, slik at ferdsel og fiske her kan bli hindret. Det bør derfor vurderes å legge en sone med kombinert bruk nærmest land, slik at det blir mulig å ferdes og fiske øverst i vannsøylen. For å unngå konflikter bør dette området være minst 100 m bredt.

Som det går fram av kartutsnittet til høyre er området nærmest land aktsomhetsområde for snøras og steinsprang. Dette tilsier også at anlegg bør trekkes bort fra land.

Planmessig styring av utslipp

Kommunestyret har spesielt bedt om tilbakemelding på om det er mulig, i løpet av en periode, å gå over til 0-utslipp for å hindre partikulære utslipp.

Som utgangspunkt legger vi til grunn at kommunestyret i Saltdal her mener utslipp fra akvakulturanlegg, siden det i realiteten ikke vil være mulig å oppnå totalt 0-utslipp av partikulært materiale i Skjerstadfjorden. I tillegg mener vi at vi her bør se på alle former for utslipp fra akvakulturvirksomhet, bl.a. utslipp av kjemikalier, legemidler og luselarver.

Dette er en interessant og viktig problemstilling, der det også hersker uenighet i hvordan regelverket skal forstås.

I henhold til kap. 2.6 i rundskriv H-6/18-*«Lover og retningslinjer for planlegging og ressursutnytting i kystnære sjøområder»* bør kommunene

> *«være svært tilbakeholdne med å sette vilkår for akvakultur som reguleres av annet sektorregelverk i sine arealplaner.»*

Dette står i noe kontrast til omtalen i rundskrivets kap. 2.5, der bl.a. følgende går fram:

> *«Planlegging er viktig for måloppnåelsen innenfor høyt prioriterte nasjonale miljømål for klima, støy, lokal luftforurensning m.m. Både kommuneplanens arealdel (§ 11-9 nr. 6) og reguleringsplan (§ 12-7 nr. 3) har hjemmelsgrunnlag for bestemmelser som ivaretar miljøet.».*

Slik vi ser det åpner plan- og bygningsloven for at også utslipp i ulik form kan reguleres. Pbl. § 11-9 nr. 6 gir hjemmel til å fastsette bestemmelser om *«miljøkvalitet, estetikk, natur, landskap og grønnstruktur, herunder om midlertidige og flyttbare konstruksjoner og anlegg».* Ifølge forarbeidene vil det i medhold av bestemmelsen blant annet kunne fastsettes *«miljøkvalitetsnormer for luftkvalitet, støygrenser og vannkvalitet, eller generelle bestemmelser som tar hensyn til naturtyper og andre viktige forekomster av naturens mangfold»,* jf. Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 222 og «lovkommentaren».

Når det gjaldt kommuneplanens arealdel, la Planlovutvalget opp til at planbestemmelsene skulle begrense seg til å angi *«mål for miljøkvalitet»*, jf. utvalgets forslag til § 9-9 andre ledd første punktum (se NOU 2003: 14 kap 9.4.2). De målene for miljøkvalitet som var oppstilt i kommuneplanens

arealdel skulle så gi «grunnlag for retningslinjer og bestemmelser til område- og detaljplaner», jf. NOU 2003: 14 s. 308 kap. 9.4.2.

Lovens ordlyd og departementets merknader synes ifølge Innjord (2010) imidlertid å forutsette at kommunen i kommuneplanens arealdel ikke bare skal kunne sette mål for miljøkvalitet, men at det i arealdelen skal kunne fastsettes direkte bindende miljøkvalitetskrav på samme måte som i reguleringsplaner. Bestemmelsen vil etter dette kunne sees i sammenheng med § 12-7 nr. 3 (som uttrykkelig gir kommunen hjemmel til å fastsette grenseverdier for tillatt forurensning og andre krav til miljøkvalitet i planområdet, samt tiltak eller krav til ny og pågående virksomhet i eller av hensyn til forhold utenfor planområdet for å forebygge eller begrense forurensning.

Bestemmelser om utslipp mv. bør imidlertid fortrinnsvis være begrunnet ut fra hensyn som det har vist seg at behandling etter akvakulturloven i liten grad ivaretar, eller i kommunale interesser knyttet til vannkvaliteten i særskilte områder. Det kan f.eks. gjelde for etablering av anlegg der ulike former for utslipp kan få konsekvenser for større deler av økosystemet, og vurderinger etter natur-mangfoldlovens kap. II tilsier at utslipp bør begrenses (jf. lovens § 10).

Uttalelsen vår til lokaliteten angitt som VA2, ved Kvalnes i Bodø, er et eksempel der vi mener at en slik bestemmelse vil kunne bidra til å redusere den totale belastningen av lakselus på ville bestander av laksefisk i Skjerstadfjorden.

Alternativet til slike bestemmelser kunne i realiteten vært at et område for akvakultur ikke ble lagt ut.

Avslutning

Fylkesmannen er kjent med at det foreligger konsesjon for etablering av oppdrett av laksefisk i område VA2, ved Kvalnesbukta i Bodø, og har ingen innsigelser til planen. Vi forventer imidlertid at kommunene konkret vurderer forslag til justeringer av plankart og bestemmelser.

Behovet for eventuell ny høring vil blant annet avhenge av om kommunene velger å bruke plan- og bygningsloven for å styre motorisert ferdsel på sjøen i denne omgang (og ev. vassdrag i Fauske kommune). Vi mottar gjerne et forslag til revisjon av planen der dette er tema.

Med hilsen

Torfinn Sørensen (e.f.)
fylkesmiljøvernsjef

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Nordland fylkeskommune	Postmottak Fylkeshuset	8048	Bodø
NVE region nord	Kongens gate 14-18	8514	NARVIK
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	Bergen

Mottakerliste:

Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	Rognan
Fauske kommune v/Renee Normann			
Bodø kommune	Postboks 319	8001	Bodø
Fauske kommune	Postboks 93	8201	Fauske

NJFF NORDLAND
Norges Jeger- og Fiskerforbund, Nordland

NJFF Nordland
Folkets Hus
Prinsensgate 115
8005 Bodø

25.02.2019

Fauske kommune
Torggata 21
8200 Fauske

Merknader til kommunedelplan for Skjerstadfjorden

Norges Jeger- og Fiskerforbund i Nordland (NJFF Nordland) viser til høringsbrev av 14.12.2018, og e-post fra saksbehandler i Fauske kommune der FNF Nordland med tilsluttete organisasjoner har fått utsatt høringsfristen til 25.02.2019. NJFF Nordland er tilsluttet FNF Nordland.

NJFF Nordland mener det er bra at kommunene Bodø, Fauske og Saltdal har utarbeidet en felles kommunedelplan for Skjerstadfjorden, og mener at mål og hensikt med planen er god. NJFF Nordland har følgende merknader til planavgrensningen:
Planforslaget omfatter kun sjøområdene og øyer i Skjerstadfjorden. At den ikke omfatter kartlegging av den funksjonelle strandsonen og byggegrense mot sjø, begrunnes i manglende ressurser. NJFF Nordland mener det hadde vært ideelt om planen også omfattet strandsonen langs Skjerstadfjorden, da det er betydelige brukerinteresser og naturverdier som er i direkte samspill med sjøarealene. Dette må ses i sammenheng med foreslått arealformål på fjorden, og spesielt i forbindelse med foreslåtte arealer til akvakulturformål, da akvakultur er arealkrevende og ekskluderer som regel annen bruk.

NJFF Nordland mener at konsekvensutredningen er uklar når det gjelder miljøeffekter fra oppdrett i tradisjonelle åpne merder, og hvilken betydning de foreslåtte arealformål vil ha i et fremtidig perspektiv. Gitt at planforslaget medfører en fremtidig økt produksjon, vil de samlete utslippene fra oppdrett i fjorden øke. Kommunedelplan for Skjerstadfjorden vil derfor legge vesentlige føringer for fremtidig forvaltning og bruk av fjorden uten at miljøeffektene er godt nok utredet.

I og med at det er et særlig fokus på bærekraftig bruk og forvaltning av fjorden, mener NJFF Nordland at miljøovervåkingen og strømmodell for Skjerstadfjorden må gjennomføres før ny aktivitet i fjorden. Det er også en klar oppfordring om å se til Ofoten regionråd, som har tatt initiativ til marin kartlegging i kystsonen (https://ofotraadet.no/marin/?Article=43).

Post- og besøksadresse:
Folkets Hus, Prinsensgate 115, 8005 Bodø
E-post: nordland@njff.no
Leder: Steinar Høgaas

Kontonr 4750 62 62301
Org. nr: 887 667 322
www.njff.no/fylkeslag/nordland
Fylkessekretær: Rolf Arne Tønseth

Mobil Rolf Arne: 413 06 557
Friluftsveileder: Ylva Edvardsen
Mobil Ylva: 941 72 727
E-post Ylva: y.e@njff.no

Akvakultur i Skjerstadfjorden

Akvakultur er en arealkrevende næring og ekskluderer ofte andre bruksformål og interesser. Det foreligger i dag 7 akvakulturlokaliteter for produksjon av anadrom laksefisk i Skjerstadfjorden som benyttes til matfisk og stamfiskproduksjon. To i Saltdal, tre i Fauske og to i Bodø. Lokaliteten Kvalnesbukta benyttes i dag til oppdrett av tare. Det er tildelt 4 konsesjoner for matfisk og 2 konsesjoner for stamfisk. I planforslaget er det noen endringer og justeringer fra gjeldende plan, med bakgrunn i næringens ønsker og behov for fleksibilitet og større handlingsrom. I tillegg er det arealer til akvakultur i gjeldende plan som ikke egner seg på grunn av avstandskrav på 5 km, eller som næringen ikke ser det hensiktsmessig å ta i bruk.

Næringa har vært sentral i planforslaget som forslagstiller til store arealer til akvakulturformål og fortøyningsareal. Det mest omdiskuterte spørsmålet har vært knyttet til om foreslåtte områder med akvakulturformål vil medføre en fremtidig økt oppdrettsvirksomhet i fjorden. Planen og forslagsstiller sier lite om dette.

NJFF Nordland er kritiske til omfanget av arealene med «kombinerte formål» (VKA i plankartet) der fortøyninger er en del av formålet sammen med bl.a. friluftsliv, ferdsel og fiske. Næringen begrunner forslagene med at de har et behov for et større handlingsrom enn de har i dag, blant annet for å unngå dispensasjonssøknader. Om dette «handlingsrommet» også innebærer en forutsetning for økt produksjon er ikke kommunisert godt nok ut, verken i planforslaget eller fra næringa selv.

NJFF Nordland har følgende kommentarer til de enkelte lokalitetene som er foreslått til akvakultur (VA) og kombinerte formål (VKA) i planen:

Områder til akvakulturformål og kombinerte formål i Bodø kommune

- Akvakulturområde **19 NFFFA Naurstad** og **A-25 Naurstad (VA1)** i gjeldende plan - arealet foreslås redusert og avsatt til enbruks tare- og algedyrkning. Foreslått arealbruk vises i kartet som **VA1**.

<u>Merknader NJFF Nordland:</u>
NJFF Nordland er enig i at området reduseres og at det ikke kan etableres oppdrett av anadrom laksefisk. NJFF Nordland er likevel betenkt på hvilke konsekvenser tareproduksjon vil ha for friluftsliv på og ved land i strandsonen.

- **VA 2** (akvakultur) og **VKA2** Kvalnesbukta (Fortøyningsområde, natur, ferdsel og friluftsliv).

Området for produksjon er flyttet og utvidet østover. Delvis tilpasset næringens ønske om utforming og plassering. Lokaliteten er trolig ikke egnet for tradisjonelt lakseoppdrett med åpne merder. Næringa selv foreslår å videreføre tareproduksjon, men med åpning av

lakseoppdrett med «lukket teknologi». Det er videre foreslått en retningslinje om at «det vurderes å etablere lukkede anlegg for oppdrett av anadrome fiskeslag».

Merknader NJFF Nordland:
NJFF Nordland mener det ikke er tilstrekkelig med denne retningslinjen, og foreslår følgende formål og planbestemmelser:

1. Det må fastsettes en planbestemmelse om at oppdrett av anadrome fiskeslag skal være i lukkede anlegg.
2. Området avsettes til tareproduksjon.

Begrunnelse: Lokaliteten er kjent for potensiell risiko med lakselus. Dersom det åpnes for lakseoppdrett med åpne merder vil dette kunne ha negative følger for verneverdiene på og ved Ljønesøya.

Fortøyningsområdet VKA2 kommer inn i vernede Ljønes naturreservat. Svært viktige friluftslivsverdier blir berørt. Arealene berører også passive fiskeplasser og gyteområde for torsk. NJFF Nordland støtter ikke omfanget og utstrekningen av fortøyningsområdet.

NJFF Nordland mener egnetheten til matfiskoppdrett er liten og at konsekvensutredningene i tillegg bærer preg av mangler og antakelser.

- **VA 3** og **VKA6**. **Breivika**. Akvakulturformål med fortøyningsområder.

I planforslaget har en valgt å fjerne begge akvakulturlokalitetene som lå inne i gjeldende plan og erstatte dette med ett anlegg, samt fortøyningsområde.

Friluftsregistreringene viser at det er et stort B område langsmed land, og den forslåtte arealbruken kommer i berøring med disse registreringene. Ettersom denne sonen totalt sett er svært stor og ettersom en har valgt å trekke akvakulturområdet 200 m fra land, vurderes konflikten som moderat.
Merknader NJFF Nordland:
Innenfor området er det ønskelig med lukket storsmoltproduksjon (laks) etter innspill fra Salten Aqua. NJFF Nordland mener dette er det eneste alternativ til akvakulturformål, og ser ikke behov for å avsette større sjøareal til akvakulturformål her.

Områder til akvakulturformål og kombinerte formål i Fauske kommune

- **Hundholmen VA 10** - foreslått formål til akvakultur/algeoppdrett, samt ankringsområde (**VKA17**).

Ved lokaliteten er det i dag noen avvik mellom dagens plan og anleggsplassering som ønskes korrigert. Arealet avsatt til akvakultur reduseres, mens areal avsatt til forankring blir utvidet i planforslaget. Lokaliteten har dybdeforhold som gjør at fortøyninger med dagens teknologi og standard må strekkes noe ut i område som benyttes til reketråling.

Merknader NJFF Nordland:
Det kan være positivt at det etableres en samdrift med makroalger på lokaliteten. Men det forutsetter lukkede anlegg og ikke åpne merder. Åpne merder vil kunne medføre luseproblemer, fordi det er kjent lusepåslag på lokaliteten senest i 2018. Og det er ingen produksjon der i dag på grunn av faren for lus.

Vi foreslår følgende formål og planbestemmelser:

1. Det må fastsettes en planbestemmelse om at oppdrett av anadrome fiskeslag skal være i lukkede anlegg.

eller

2. Området avsettes til tareproduksjon. Det forutsettes at innspill fra naboer og andre berørte interesser ivaretas.

- **Skysselvika VKA 22** Småbåthavn til akvakulturformål. Mulig areal til bølgedemper og lagring av utstyr i sjø. Allmenn ferdsel tillatt.

Merknader NJFF Nordland:
NJFF Nordland har ingen merknader.

- **Skysselvik VA 12** akvakultur i tråd med eksisterende anlegg. Kun justering av formålet etter eksisterende anlegg.

Merknader NJFF Nordland:
NJFF Nordland har ingen merknader.

Områder til akvakulturformål og kombinerte formål i Saltdal kommune

- **2.3.1 VA 32** og **VKA32. Tangodden. FFFNA1** i gjeldende plan – foreslått formål prioritert til akvakultur.

Merknader NJFF Nordland:
Ved lokaliteten Vik er det i dag avvik fra gjeldende plan. Det er drift på lokaliteten i dag og NJFF Nordland finner det naturlig at selve akvakulturområdet endres fra flerbruk til enbruk akvakultur. Det kan diskuteres om avsatt areal er for stort. Dagens område hvor det er drift ekskluderer i stor grad andre interesser, med fiskeforbudssone på 100 meter fra anleggets ytterpunkter markert med blåser. Det er heller ikke lov å ferdes nærmere enn 20 meter fra anleggets ytterpunkt som er markert med bøyer.
Det må avklares hvilken betydning justeringen har for andre interesser. I tillegg til fremtidig produksjonspotensial og driftsform (åpne merder eller lukket anlegg) og hvilken betydning dette vil ha på miljøet og andre brukerinteresser i fjorden.

VKA32 ankringsområde akvakultur
I tidligere arealplan var fortøyningsarealet 457 daa. Ankringsområde foreslås til 1.800 daa. En sone på 150 meter opprettholdes mot Tangodden. Ankring og ankringstau skal minimum plasseres 25 meter under laveste tidevann.

Merknader NJFF Nordland:
Akvakulturvirksomheten gis et for stort areal og handlingsrom til fortøyning. Dette kan ekskludere eller være til hinder for andre interesser og brukere. NJFF Nordland mener området med kombinerte formål med for fortøyning (**VKA32)** må reduseres av hensyn til fiskeri og fiskeplasser.

For **VA 32** og **VKA32** foreslår NJFF Nordland følgende bestemmelser og/eller retningslinjer

1. Lokaliteten videreføres i tråd med dagens anlegg og fortøyningsareal avsettes etter gjeldende behov, så fremt dette ikke kommer i konflikt med friluftslivsinteresser, fiskeinteresser eller at naboer blir negativt berørt. I tilfelle det har ulemper for nevnte interesser, så kan ikke akvakulturområdet endres.
2. Planbestemmelse: Ytterligere produksjon skal foregå i lukkede anlegg, og etter at miljøundersøkelser er foretatt i fjorden.
3. Det bør vurderes om bærekraftig algeproduksjon er et alternativ fremfor ny produksjon av anadrom laksefisk.

- **VA31** og **VKA 31**. **Daumannvika**

Daumannvika var i forrige arealplan avsatt til akvakultur med en størrelse på 132 daa. Tilhørende fortøyningsarealene utgjorde ca. 978 daa. Område foreslås prioritert til akvakultur med et areal på ca. 900 daa. Forankring kan tillates etablert 25 meter under laveste tidevann.

Reksteinvika er et viktig friluftsområde på land og er med på å begrense lokalisering av anlegget. Lokalisering av anlegget inntil friluftsområde vil gi negativ påvirkning på friluftsopplevelsen. Det foreslås derfor en sone mellom land og akvakulturområde i sjø. Akvakulturområdet er foreslått lokalisert 129 meter fra Reksteinvika.

VKA 31 -25. Daumannvika - Ankringsområde akvakultur. I tidligere arealplan var fortøyningsarealet ca. 900 daa. Dette er nå endret til 3.700 daa. I området tillates forankring av akvakulturanlegg. Fortøyninger skal ikke hindre fri ferdsel mellom anlegget og land. Ankring og ankringstau skal minimum plasseres 25 meter under laveste tidevann. Ved forankring skal hensynet til kabel i sjø ivaretas. Forankringsområdet krysser kommunegrensen til Fauske. Størrelse ca. 3.500 daa. I tidligere arealplan hadde forankringsområdene en utbredelse på ca. 1.000 daa. Fortøyningsarealet er også lokalisert i Fauske kommune.

Forankringsområdet er lokalisert under lokalt viktig friluftsområde i sjø. De grunneste partiene i forslaget er på 37 meter. Forankringsområdet er trukket noe mer nord for å ivareta friluftsinteressene.

Merkander NJFF Nordland:
Foreslått formål vil ha negative konsekvenser for friluftsliv. Akvakulturområdet vil komme i berøring med et stort gytefelt for torsk.

NJFF Nordland mener fortøyningsarealet er alt for stort, og selv med foreslåtte avbøtende tiltak så er det stor usikkerhet om de fremtidige konsekvensene for friluftslivet.

NJFF Nordlands merknader til bruken av kombinerte formål (VKA)

I planforslaget er ikke akvakultur tillatt i disse områdene. Akvakultur er kun foreslått i områder merket VA. At det avsettes enbruks akvakulturformål der hvor det allerede er oppdrettsvirksomhet, kan være hensiktsmessig så fremt arealene ikke utvides til andre viktige formål. Store flerbruksområder med akvakulturformål gir ofte en dårlig styring og arealavklaring for bruken av sjøområdene. Akvakultur representerer vanligvis en motsetning til andre interesser og ekskluderer andre formål.

I planforslaget er det betydelige områder avsatt til kombinerte formål hvor fortøyninger til akvakulturvirksomhet også tillates. Fortøyninger skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen. Fortøyninger er en del av akvakulturvirksomheten, og vil derfor kunne hindre bruk av andre aktiviteter som foregår på 25 meter og dypere. Planforslaget underkommuniserer dette. NJFF Nordland er kritisk til både utstrekning og til konsekvensvurderingene av områdene med kombinerte formål med fortøyninger.

I planforslaget er det åpenbart at akvakulturnæringen er gitt rammer og handlingsrom for å tilpasse deres behov for fleksibilitet og for større produksjon. Spørsmål om fremtidig økt vekst og produksjon er også for dårlig kommunisert ut til høringsparter og andre brukere av fjorden. NJFF Nordland forventer at planmyndigheten kommenterer dette særskilt.

NJFF Nordland mener at det ikke må bli flere arealet til akvakultur i Skjerstadfjorden. Det er ikke ønskelig med økt produksjon i åpne merder. Det må foreligge nok kunnskap om hva som er kilder til overgjødsling i Saltdalsfjorden og faren for økt lusepåslag, Kunnskapsgrunnlaget må bli bedre gjennom miljøundersøkelser.

Merknader til andre områder med kombinerte formål i Bodø kommune

I områdene **VKA1 Mjønesosen**, **VKA 3 Ljønesøya**, **VKA 4 Skjerstad** og **VKA 5 Misvær** skal det i vannflate, vannsøyle eller bunn ikke gjøres inngrep som kan forringe, skade eller ødelegge natur- og friluftsverdiene innenfor området.

Merknader NJFF Nordland:
NJFF Nordland støtter forslaget.

Merknader områder med kombinerte formål i Fauske kommune

VKA10 - VKA17 - Naturområde, friluftsområde, ferdsel
VKA17 Hundholmen - Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyningsareal til akvakultur.

Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen.
VKA18 Leivsethamran, **VKA19 Skysselvika -** Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyningsareal til akvakultur. Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen.
VKA20 Moen, Vatnan, Moleira - Naturområde, friluftsområde, ferdsel.
VKA22 Skysselvika - Akvakultur, ferdsel, friluftsliv, småbåthavn. Innenfor området kan det etableres bølgedemper og det kan lagres utstyr i tråd med formålet akvakultur og småbåthavn. Allmenn ferdsel og friluftsliv tillatt.
VKA23 Skysselvika - Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyningsareal til akvakultur. Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen.

Merkander NJFF Nordland:
NJFF Nordland har ingen merknader utover det som er påpekt tidligere i uttalelsen.

Merknader til områder kombinerte formål i Saltdal kommune

VKA30 Helgevikbakkan - Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyninger til akvakultur. Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen.
VKA31 Daumannvika - Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyninger til akvakultur. Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen.
VKA32 Tangodden - Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyninger til akvakultur. Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen. Det er likevel tillatt med forankring på -10 m mot Tangodden.
VKA33 Saksenvik/Rognan - Natur, friluftsliv, ferdsel. Innenfor disse områdene skal det i vannflate, vannsøyle eller bunn ikke gjøres inngrep som kan forringe, skade eller ødelegge natur- og friluftslivverdiene innenfor området.

Merknader NJFF Nordland:
NJFF Nordland har ingen merknader utover det som er påpekt tidligere i denne uttalelsen.

Hilsen

Rolf Arne Tønseth/s/
Fylkessekretær NJFF Nordland

Post- og besøksadresse:
Folkets Hus, Prinsensgate 115, 8005 Bodø
E-post: nordland@njff.no
Leder: Steinar Høgaas

Kontonr 4750 62 62301
Org. nr: 887 667 322
www.njff.no/fylkeslag/nordland
Fylkessekretær: Rolf Arne Tønseth

Mobil Rolf Arne: 413 06 557
Friluftsveileder: Ylva Edvardsen
Mobil Ylva: 941 72 727
E-post Ylva: y.e@njff.no

Kommunedelplan for Skjerstadfjorden

Bodø kommune

postboks 319

8001 Bodø

postmottak@bodo.kommune.no

Kopi: postmottak@saltdal kommune.no

NMF Nordland viser til planprogram for interkommunalt planarbeid for Skjerstadfjorden.

NMF viser til Naturmangsfoldloven §9 ut fra føre- var- prinsippet skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningsvedtak.

NMF ønsker med dette å fremkomme med en protest mot videre utvidelse av fortøyningsarealet til oppdrettsnæringen i Saltdalsfjorden/Skjerstadfjorden. Ved å godkjenne videre utvidelse av fortøyningsarealer i Saltdalsfjorden/Skjerstadfjorden mener NMF at en slik godkjenning strider mot Grunnlovens §112

NMF mener oppdrettsindustrien er nødt til å forholde seg til eksisterende kunnskap om naturmangsfoldloven, beste metoden for å være føre- var er å få oppdrett inn i lukkede anlegg før noe videre utbygning/økning i arealbruk!

Videre må en tenke på at kysten og våre fjorder har gitt oss mat gjennom hundrevis om ikke tusenvis av år! Vi kan ikke la det bli slik at vi som samfunn skal risikere irreversibel skade på livet i våre fjorder og kyststrøk.

Fiskere og fritidsfiskere samt allmenhetens rett til å dra seg en frisk koking må fremdeles få lov til å eksistere uten at oppdrettsnæringen skal legge bånd på hver en fjord i dette landet.

Videre skal en heller ikke glemme at Skjerstadfjorden har en av verdens beste sjøørettstammer som er i sterk tilbakegang blandt annet pga økende luseproblematikk.

Miljøvennlig hilsen

Børge Torbergsen

Fylkesleder NMF Nordland

Naturvernforbundet
i Salten

15. februar 2019

postmottak@bodo.kommune.no.

Innspill til kommunedelplan for Skjerstadfjorden

Norge er verdens største produsent av oppdrettslaks. Oppdrettsnæringen har svært stor negativ miljøpåvirkning. Hovedproblemene er genetisk trussel mot villfiskstammene gjennom rømming, overføring av sykdommer fra oppdrettsfisk til vill fisk, utslipp av lusemidler og andre kjemikalier, forurensning av fjordsystemer og press på andre fiskebestander globalt for å fore oppdrettsfisken. Oppdrett kan ikke erstatte den naturlige produksjonen av mat i havet. Naturvernforbundet mener at oppdrettsnæringens økologiske fotavtrykk må reduseres betraktelig. Dette bør skje gjennom moratorium på nye konsesjoner og avvikling av gamle der driften ikke er bærekraftig. Samtidig må eksisterende oppdrettsanlegg bygges med lukkede løsninger, for å hindre rømming og forurensning. Bruken av kjemiske lusemidler må reduseres kraftig, da disse har vist seg å ha negativ påvirkning på reker, villfisk og andre organismer i havet.

Innspill til planbestemmelsene pkt 2.3

Oppdrett har for store miljøkonsekvenser til at bestemmelser kan vedtas i runde formuleringer. I planbeskrivelsene er påvirkninger på en rekke områder gjennomgått og beskrevet. Likevel kommer de juridiske bestemmelsene ut med generelle uttalelser. Dette er ikke godt nok.

Bystyret i Tromsø vedtok nylig at all nytt oppdrett skal være i lukkede anlegg. Vi i Naturvernforbundet ber Bodø, Fauske og Saltdal rundt i landet om å følge Tromsøs eksempel.

Fra forslag til bestemmelser pkt 2.3 :
"Alle reguleringsplaner skal utarbeides med mål om å legge til rette for framtidsrettede miljø- og klimaløsninger. Dette skal dokumenteres i alle planforslag. Alle reguleringsplaner skal vurderes i henhold til naturmangfoldloven, kap. 2 og prinsippene i § 8-12."

Dette er ikke retningslinjer eller bestemmelser som gjør at forvaltningen/kommunene kan stille konkrete krav til oppdrettsnæringen. Konkrete målsetninger og krav må på plass i planen.

Naturvernforbundets forslag for en mer bærekraftig oppdrettsnæring i Saltdal, Fauske og Bodø.

- Nye tillatelser til oppdrett kan kun gis for lukkede anlegg innen en gitt dato.
- Det må innføres et påbud om at 25 prosent av oppdrettsproduksjon foregår i lukkede anlegg innen 2022. På lengre sikt må all oppdrett i sjø foregå i lukkede anlegg.
- Lusemidler og andre kjemikalier, inkludert kitinhemmende lusemidler (teflubenzuron og diflubenzuron) som har skadelig effekt på andre marine organismer må forbys i åpne anlegg, og fiskeridirektoratet må gis sanksjonsmulighet overfor selskaper som bryter loven. Tømming av behandlingsvann med gift/legemidler må forbys i nærhet av gyteområder og må håndteres etter føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven.
- All oppdrettsfisk som er i åpne anlegg må dobbeltmerkes merkes innen 2020
- Trafikklyssystemets grenseverdier må vurderes på en måte slik at nivået for dødelighet grunnet lakselus er forenelig med kvalitetsnormen for villaks. Det må også brukes flere miljøindikatorer før systemet kan brukes til å tillate vekst.
- De store utslippene av mikroplast fra oppdrettsanleggene må stanses.

Naturvernforbundet i Salten
Konstituert leder : Kaja Langvik-Hansen 950 49 679
salten@naturvernforbundet.no
www.naturvernforbundet.no/nordland
Besøk oss på facebook "Naturvernforbundet i Salten"

15. februar 2019

• Fôrspill og avføring må samles opp og behandles på en forsvarlig måte. Stoffene må så langt som mulig utnyttes til gjødsel og energiråstoff.

Bodø kommune sitt tillegg til bestemmelsene

Bodø kommune sitt tillegg er et skritt i riktig retning og vi mener dette må konkretiseres og tas med i bestemmelsene.

> *Bodø bystyre vedtar å legge ut til offentlig ettersyn og sende på høring det framlagte forslaget til kommunedelplan for Skjerstadfjorden, jf. plan- og bygningslovens § 11-14.*
>
> ***Planen høres i tillegg på om det er mulig, i løpet av en gitt periode, å gå over til 0-utslipp for å hindre partikulære utslipp.***

Dette innspillet er skrevet på vegne av Naturvernforbundet i Salten. Vi vil i tillegg komme med utdypende innspill i lag med Forum for Natur og friluftsliv Nordland.

Naturvernforbundet i Salten
v/ Kaja Langvik-Hansen

Naturvernforbundet i Salten
Konstituert leder : Kaja Langvik-Hansen 950 49 679
salten@naturvernforbundet.no
www.naturvernforbundet.no/nordland
Besøk oss på facebook "Naturvernforbundet i Salten"

Salten Aqua

Org. nr.: 982 268 443
Postadr.: Straumøyrveien 28
8211 FAUSKE
Telefon: 901 34 135
E-Post: asbjorn@saltenaqua.no

Internett: www.saltenaqua.no
Kontonr.: 8902 12 55158

Bodø kommune postmottak@bodo.kommune.no
Fauske kommune postmottak@fauske.kommune.no
Saldal kommune postmottak@saltdal.kommune.no

Høringsuttalelse kommunedelplan for Skjerstadfjorden

Dato: 25.02.19

Høringsuttalelse forslag til interkommunal kommunedelplan for sjøområdene i Skjerstadfjorden.

Viser til høringsutkast desember 2018 og tidligere varsel om oppstart av planarbeid og høring av planprogram, tidligere møter og felles befaring til akvakulturlokalitetene i Skjerstadfjorden. Dette dokumentet inneholder primært mindre endringsforslag med bakgrunn i høringsutkast til ny plan. I tillegg har vi forsøkt å ivareta innspill som vi har mottatt direkte fra interessenter og beskriver hvilken praktisk konsekvens det vil ha for næringen i avsatte områder for akvakultur. Primært vil det være mulig å redusere noe areal av hensyn til bla. rekefiske, friluftsliv og fritidsfiske uten at det har vesentlig betydning for utviklingsmuligheter på de enkelte lokaliteter.

Planen inneholder reelt sett ingen nye områder for akvakultur, men justering av tidligere avsatte områder og en reduksjon i antall. Dette samsvarer godt med tidligere innspill; *Vårt hovedprinsipp er at en bør tilstrebe å ta vare på gode lokaliteter samtidig som at arealer uegnet for akvakultur og områder med store allmenne interesser ikke avsettes til akvakulturformål.* Vi har også vært opptatt av *at kommunene fører en arealforvaltning som bidrar til at den særdeles gunstige miljøsituasjonen med lite lakselus blir ivaretatt*. Det er viktig både for næringen og hensynet til anadrom villfiskbestander. Dette mener vi også er godt ivaretatt isolert sett for det aktuelle planområdet.

Vi omtaler ikke hver enkelt lokalitet i detalj da dette er gjenstand for grundig dokumentasjon i forbindelse med etablering og anleggsgodkjenning. Her omtales konkrete forslag til justering av areal ved aktuelle lokaliteter jf. høringsutkast og tidligere innspill fra oss.

Med mindre endringer mener vi dette er en meget god helhetlig plan for sjøområdene. Store arealer er tilbakeført til bruk og vern av sjø og vassdrag samtidig som det tilrettelegges for at havbruksnæringen kan utvikles videre.

Med vennlig hilsen

Geir Wenberg
Administrerende direktør

Asbjørn Hagen
Miljøsjef

Fauske kommune:

I Fauske kommune er det tre akvakulturlokaliteter hvor det er drift i dag. Leivsethamran (19098), Skysselvika vest (11273) og Hundholmen (27856). Alle driftes med utgangspunkt i Skysselvik.

Planforslaget ivaretar Leivsethamran (VA11), Sysselvia (VA12) med tilhørende fortøyningsareal (VKA 18 og VKA 19) samt VKA22 ved eksiterende og ny landbase for Wenberg fiskeoppdrett AS.

Ved lokaliteten *Hundholmen* var det noen avvik mellom gammel plan og anleggsplassering. Dette er nå i ny plan korrigert. Området VA10 er redusert med bakgrunn i vårt innspill, men vi ønsker at det strekkes noe (200-300m) mot vest, men ikke like mye som i den gamle planen for også å ivareta fremtidig mulighet for tareproduksjon på lokaliteten.

Fig: Ønsket utvidet område for VA10 angitt med grønnfarge for fremtidig mulig produksjon av makroalger. 200-300 meter mot vest i forhold til foreslått areal.

Tilhørende fortøyningsareal VKA17 strekker seg ut i et rekefelt og vi har mottatt innspill om hvorvidt det er mulig å redusere dette arealet pga. fortøyninger som er til ulempe for tråling. Situasjonen har nå vært uendret en 10 års periode med sameksistens mellom reketråling og oppdrett. Vi ser det likevel absolutt som hensiktsmessig at det ikke er fortøyninger ut i rekefelt, men lokaliteten har dybdeforhold som gjør at fortøyninger med dagens teknologi og standard må strekkes ut i dette området og allerede er etablert. I tillegg er det sjøkabler som krever gjør at det fortøyning må legges sør for denne. Ved utskifting av fortøyninger på denne lokaliteten vil det fra Wenberg fiskeoppdrett derfor tilstrebes å finne løsninger som kan redusere behovet for så lange fortøyninger. Vi mener likevel det er for tidlig å redusere arealet VKA 17. Her er det også en usikkerhet i eksakt posisjonering av ankerfester jf. NYTEK databasen.

Saltdal kommune:

I Saltdal kommune er det i dag to akvakulturlokaliteter for laks som driftes av Edelfarm AS. Øksengård (11272) og Daumannvika (15455). Begges driftes med utgangspunkt i landbase Øksengård. Planforslaget ivaretar godt behovet for fremtidig fleksibilitet for mindre justeringer av anleggsplassering og fortøyningsareal.

Vi etter vårt første innspill fått informasjon fra interessenter om at noen av fortøyningsarealene likevel kan være overlappende med viktige områder for fritidsfiske. Dette er hensyn vi oppfordrer kommunen til å ivareta og ved gjennomgang av fortøyningskart ser vi at det vil være teknisk mulig med noe redusert areal. Dette er spesielt for VKA 32 inne mot Vikbukta.

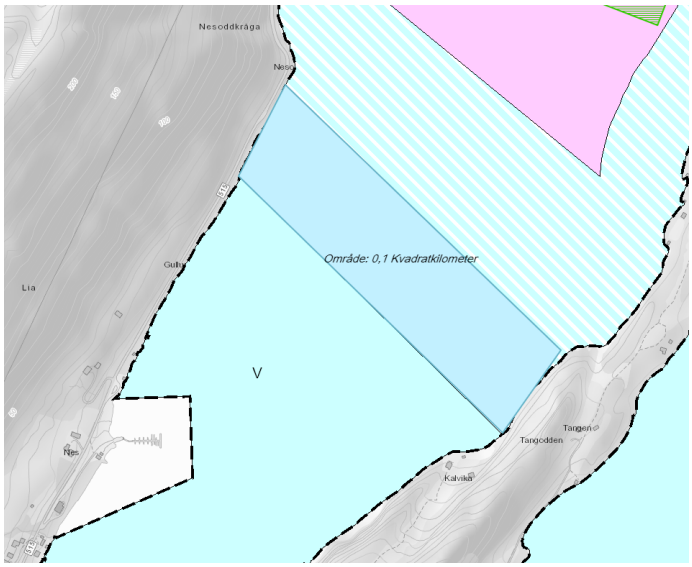

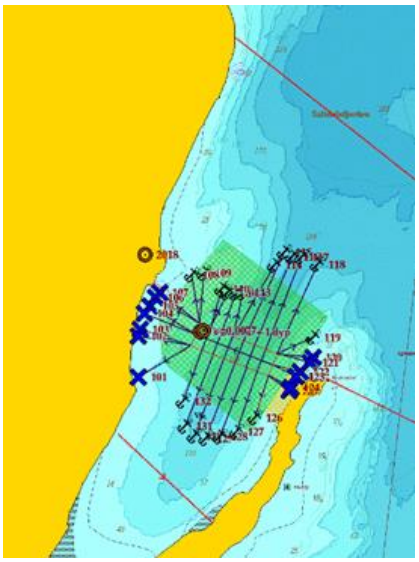

Fig. T.v. Foreslått reduksjon av fortøyningsareal VKA 32 markert med blå farge. T.h. nåværende anlegg med tidligere forslag til fortøyningsareal..

Vi har også mottatt innspill rundt justering av fortøyningsareal rett nord for Tangodden. I høringsutkastet er arealet allerede redusert jf. vårt tidligere innspill og det vil være vanskelig med ytterlige reduksjon ved en fremtidig fortøyning nord og øst for Tangodden. Også her er det behov for areal langt øst pga. sjøkabel. Dette kan bli aktuelt ved justering av anleggsplassering og ved eksempelvis fremtidig lukket produksjonsteknologi hvor det forventes behov for større fortøyningsareal.

Høringsforslaget for Daumannvika og Helligvika ivaretar også godt behovet for fremtidige mulig justeringer av anlegg og dertil tilstrekkelig fortøyningsareal. Også her har vi fått en henvendelse i forhold til mulighet for å redusere arealene VKA 31 og VKA 30 da disse går inn i et friluftsområde bla. viktig for fritidsfiske. Vi ønsker at kommunen tar hensyn til dette og en reduksjon her vil ha liten konsekvens for fortøyningsbehov slik vi ser det i dag. I utgangspunktet ønsket vi et større anleggsområde i Saltdals kommune del av Helligvika, men siden dette området allerede er ønsket redusert jf. høringsutkastet kan også fortøyningsareal reduseres ytterlig for å ivareta friluftsinteressen. En eventuell fremtidig anleggsplassering

vil uansett kombineres med tilgrensende areal i Bodø kommune. Arealet VA 30 samsvarer ellers godt med VA 4 i Bodø kommune.

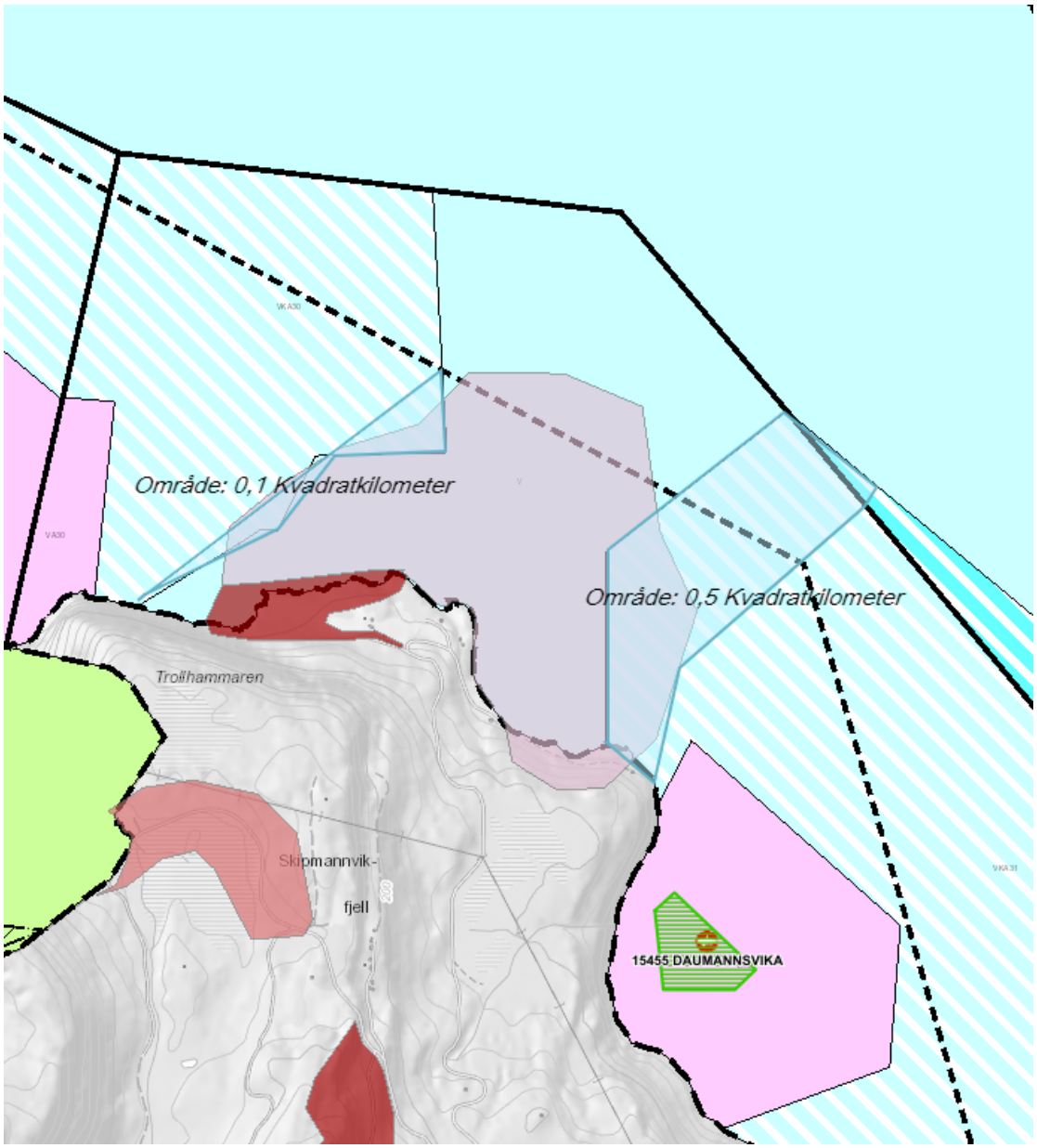

Fig. Areal markert med blå farge som foreslått reduksjon av VKA 30 og 31.

Bodø kommune

I Bodø kommune er det i planforslaget et større akvakulturområde med lokaliteten Storvika som driftes av Wenberg fiskeoppdrett med utgangspunkt i Skysselvik. Dette området tidligere angitt som 24 AFF, 24A og 24 A-25 er det foreslått en 200 meteres sone mot land av hensyn til risiko for ras. Dette er stort sett kurant men vi ønsker at området VA4 ikke reduseres så betydelig rett sør for dagens anleggsplassering. Bakgrunnen for dette er mulig plassering av to merder på innsiden av dagens anlegg og samtidig flytting av fôrflåte til innsiden av anlegget. Dette gir bedre tilgang til anlegget med brønnbåt på begge langsider og driftsmessig mer gunstig fôring. Det vil også redusere det visuelle inntrykket av anlegget og gir en mindre vindutsatt / eksponert plassering av flåten.

Fig. Ønsket utvidet areal på innsiden av dagens anlegg. Ca. 120 x 120 meter inn for dagens anleggsflate.

I Breivik ligger det landbaserte anlegget til Salten Smolt AS. Ved en mulig utbygging av landanlegget er det også vurdert en lukket storsmolt produksjon i sjø. I den gamle kommunedelplanen var det avsatt to områder for akvakultur i Breivik (22AFF Utvik og 23AFF Kjetnes) og vi anbefalte at kun et areal ble videreført. Vårt forslag var bla. for å ivareta registrert gyteområde for torsk, unngå fortøyninger som kunne hindre tråling i fjorden og for å ivareta registrerte fiskeplasser. I høringsperioden har vi mottatt noen

henvendelser rundt det foreslåtte arealet og det er viktig å poengtere at arealet på ingen måte ønskes benyttet til tradisjonell åpen lakseoppdrett med store anlegg med dertil fortøyningsbehov. Området er heller ikke egnet til dette pga. dybde. Det kan imidlertid være aktuelt med noe få merder for postsmolt alternativt småskala utprøving av OceanTech utviklingsprosjekt med lukket teknologi og kontroll på vann inn og ut av anlegget. Et anlegg som kan ha et omfang på samlet eksempelvis 60 x 180 meter med dertil fortøyninger. Vi mener det derfor er riktig å redusere arealet VKA6 betydelig i forhold til planforslaget fra Bodø kommune uten at det har negative konsekvenser for havbruksnæringen.

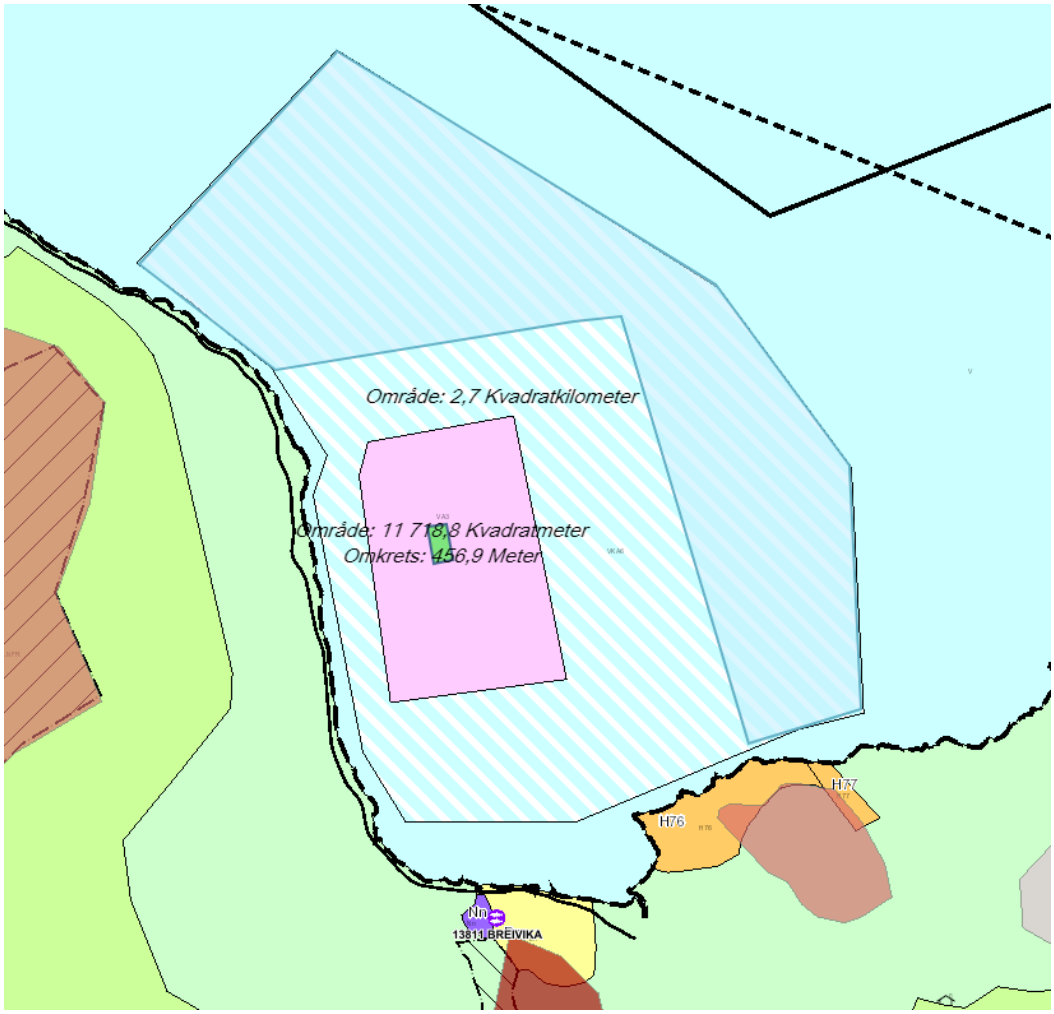

Fig. Foreslått reduksjon av VKA6 markert med blå farge. Grønt kvadrat illustrerer en mulig anleggsflate i det aktuelle området VA3.

Lokaliteten *Kvalnesbukta* (Nå angitt som VA2) er justert i det planforslaget og vil nå være godt egnet til både tareoppdrett og utprøving av utviklingsprosjekt med lukket / semilukket teknologi. Det tilhørende fortøyningsareal VKA2 er også tilstrekkelig. Dette arealet går også inn i et registeret rekefelt og vi er av interessenter forspurt hvorvidt det er behov for hele arealet. Med en anleggsplassering lenger inn mot Krakvika vil fortøyninger ikke komme så langt ut som avsatt areal og vi oppfordrer kommunen til å redusere VKA 2 noe slik at arealet ikke overlapper med rekefelt.

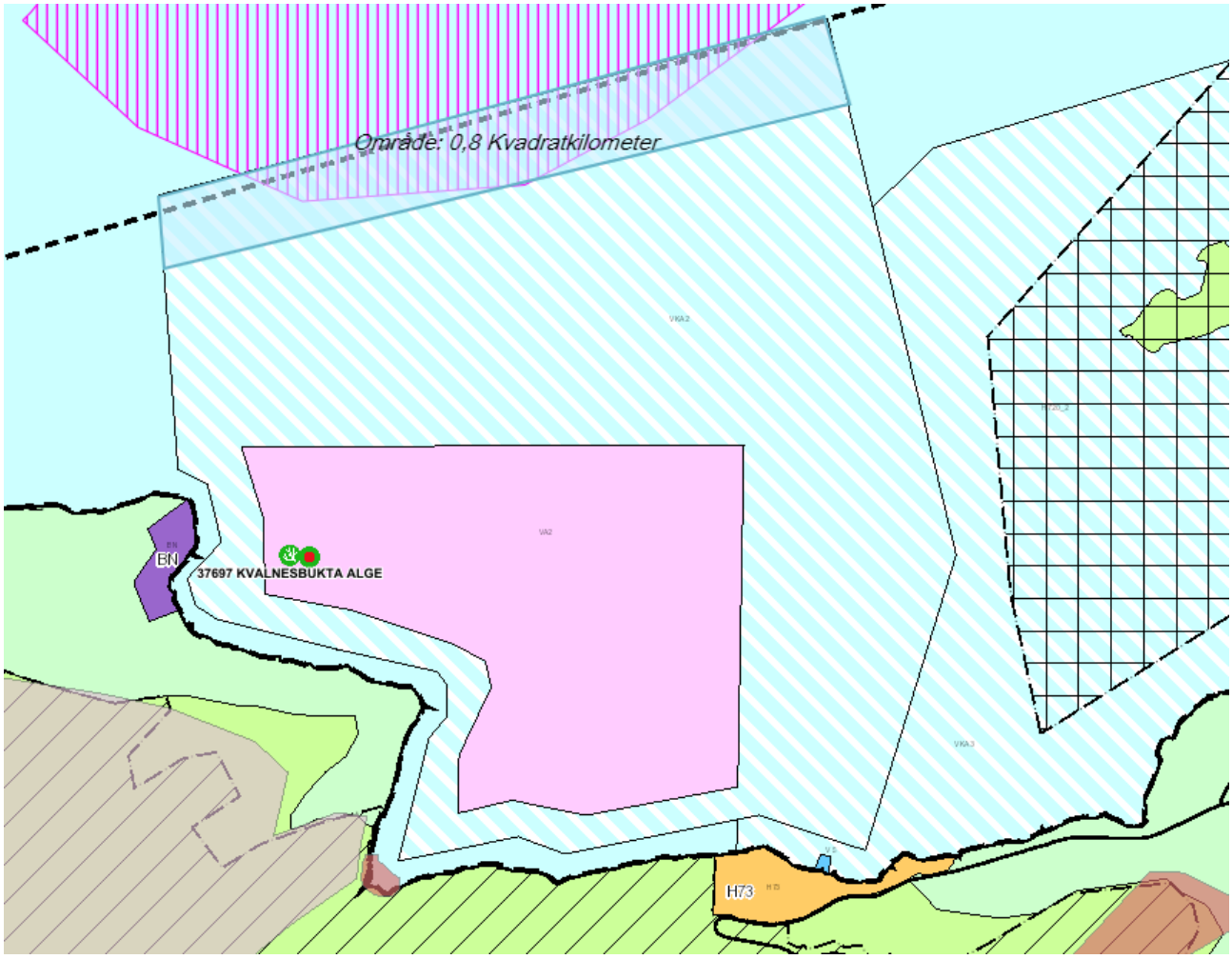

Fig. *Foreslått reduksjon av fortøyningsareal VKA 2 markert med blå farge slik at det unngås konflikt med rekefelt.*

Oppsummering;

Samlet sett viderefører planforslaget mulighet for tradisjonell oppdrett samtidig som det legges til rette for ny teknologi med sjøbaserte lukka og semilukka anlegg. Eksempelvis gjennom større fortøyningsareal Vedrørende spørsmål om partikulært 0-utslipp er det i stor grad resipientavhengig og vil være gunstig ved lokaliteter som ikke oppnår god miljøtilstand jf. MOM overvåkning etter (NS9410). Tilsvarende for å unngå f.eks. lakselus. På sikt vil en trolig se en kombinasjon av både åpen og lukket teknologi i planområdet.

Statens vegvesen

Bodø kommune
Postboks 319
8001 BODØ

Behandlende enhet:	Saksbehandler/telefon:	Vår referanse:	Deres referanse:	Vår dato:
Region nord	Jørn Ø Olsen / 75552849	17/78706-6	2017/10796	07.02.2019

Uttalelse til forslag til kommunedelplan for Skjerstadfjorden i Bodø kommune, Fauske kommune og Saltdal kommune

Statens vegvesen viser til deres brev datert 11.12.2018.

Statens vegvesen har ansvar for å sørge for at føringer i Nasjonal transportplan (NTP), Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, vegnormalene og andre nasjonale og regionale arealpolitiske føringer blir ivaretatt i planleggingen. Vi uttaler oss som forvalter av riksveg på vegne av staten, forvalter av fylkesveg på vegne av fylkeskommunen og som statlig fagmyndighet med sektoransvar innenfor vegtransport.

Kommunene Bodø, Fauske og Saltdal har utarbeidet en felles kommunedelplan for sjøområdene i Skjerstadfjorden. Kommunedelplanen fastsetter rammer for bruk og vern i sjøområdene i de tre kommunene.

Hensikten med planarbeidet er å etablere en felles arealplan for fjordsystemet og en felles forvaltning av fjorden. Planforslaget omfatter kun sjøområdene og øyer i fjorden.

Hver kommune skal vedta kommunedelplanen innenfor sine kommunegrenser. Det er lagt opp til en felles høringsperiode og høringssvarene ønskes sendt samlet til Bodø kommune.

Postadresse
Statens vegvesen
Region nord
Postboks 1403
8002 BODØ

Telefon: 22 07 30 00

firmapost-nord@vegvesen.no

Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Jernbaneveien 69
8012 BODØ

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

Vi har følgende uttalelser til kommunedelplan for Skjerstadfjorden til de tre kommunene:

Bodø kommune: Ingen merknader til planen.

Fauske kommune: Ingen merknader til planen.

Saltdal kommune: Ingen merknader til planen.

Vi ønsker lykke til med det videre planarbeidet i de tre kommunene.

Plan og forvaltning, vegavdeling Nordland
Med hilsen

John Alvin Mardal
fagkoordinator

Jørn Ø Olsen

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Kopi
Fauske kommune, Postboks 93, 8201 FAUSKE
Saltdal kommune, Kirkegata 23, 8250 ROGNAN

BANE NOR

Fauske kommune
Postboks 93
8201 FAUSKE

Dato: 07.02.2019
Saksref: 201901374-2
Deres ref.:
Side: 1 / 1

Vår saksbehandler: Britt Jorid Børset Foss
Telefon:
Mobil:
E-post: britt.jorid.borset.foss@banenor.no

Bodø, Fauske og Saltdal kommune - Uttalelse til høring av Kommunedelplan Skjerstadfjorden

Vi viser til brev datert 24.01.2019 vedrørende ovennevnte.

Under punkt 2.2 i planbestemmelsene står blant annet at flytebrygger tillates etablert såfremt de ikke er i konflikt med natur, reindrift, landbruk, friluftsliv, fiskeri, akvakultur, ferdsel og samfunnsinteresser, herunder badeplasser. Etablering av flytebrygger kan generere uønsket trafikk og villkryssing av jernbanen. Vi minner om at flytebrygger må behandles etter jernbanelovens § 10 dersom de skal etableres i område nær jernbanen.

Bane NOR har ingen ytterligere merknader til planforslaget.

Med vennlig hilsen

Ragnhild Lien
seksjonssjef
Planavdelingen, Forvaltning og samfunnskontakt

Britt Jorid Børset Foss
arealplanlegger

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

Mottakere:
Fauske kommune
Kopi:
Saltdal kommune
Bodø kommune

En Frisk Skjerstadfjord
v/Karl Martin Johansen
Stemlandsveien
8215 VALNESFJORD

24.02. 2019

Fauske kommune,
Postboks 93
8201 FAUSKE

HØRINGSFORSLAG FOR KOMMUNEDELPLAN SKJERSTADFJORDEN

Viser til Deres brev av 14.12.2018 og utsatt høringsfrist 25.02.2019.

En Frisk Skjerstadfjord er fornøyd med at noen tidligere akvakultur- og fellesområder er tatt ut eller endret i forslag til ny plan.

Planforslaget gir dessverre inntrykk av stort sett å være en næringsplan for havbruk/oppdrett. Det er etter vårt syn tatt lite eller intet hensyn til og kommentert andre interesser/forhold. Det mener vi snarest må komme til uttrykk i planbeskrivelse og retningslinjer for videre utvikling og framtidig forvaltning av Skjerstadfjorden. Det vil kreve en mer helhetlig plan med tydelige betingelser og krav, satt til brukere og forvaltere.
Spesielt gjelder det økonomi og prinsippet om at det er forurenser som har ansvar for/skal betale for forurensningen.

Vi vil imidlertid komme med kommentarer til informasjon og prosesser i forbindelse med foreliggende endringsforslag og om betingelser for videre utvikling og framtidig landskapsbilde.

Lokaliteten Hundholmen
Ved at hele området Neshalvøya er NLF – område, synes vi det må være en selvfølge og plikt at direkte berørte parter varsles og informeres så godt som mulig. Med henvisning til bl.a. Bygningslov, forskrifter og regelverk, må det være i kommunens/tiltakshavers interesse og selvpålagt ansvar å informere direkte berørte grunneiere om tiltak og endrede forhold.

Grunneierne på gårdsnummer 48, 49 og 50 må få skriftlig nabovarsel om endringer i areal før tiltak iverksettes med en rimelig frist for å komme med innspill/klage!
Endringene i areal og og plassering av forflåte må vedlegges på kart som tydelig viser både det nye arealet og det gamle, slik at endringene blir forståelige for også uinnvidde

Dagens oppdretter ved Hundholmen skriver bl.a. i innspill til planen:
"Ved lokaliteten Hundholmen er det i dag noen avvik mellom dagens plan og anleggsplassering. Dette ønsker vi korrigert gjennom justering av arealplanen. Samtidig ser vi at arealet avsatt til akvakultur kan reduseres noe uten at det har betydning for driften i dag. Arealet kan også benyttes for fremtidig samdrift med makroalger dersom A området vi har angitt med grønn boks strekkes ytterlige noe mot vest, men ikke i så stor grad som i eksiterende plan."
Det er viktig at slike ting "kommer fram" for berørte parter så ev. innspill også kan gis med

tanke på framtidige muligheter. Lokaliteten har utvidelse av MBT og klargjøring for at det nye planforslaget ivaretar mulighet for både nord – sør og øst – vest plassering må på plass.

Hva med eventuell framtidig ny teknologi og materiell/utstyr? For eksempel lukkede merder som kan få en helt annen utforming og kosmetisk effekt på landskapsbildet. Kan slike plasseres i eksisterende lokaliteter, godkjent for dagens utforming/system med åpne merder? Hvilke krav bør/må stilles til brukere og ikke minst til forvaltere for at vi skal oppnå et resultat godt nok for kommende generasjoner?
Dette må det tas stilling til og kommunen må gi innspill til krav og betingelser som må settes i tilrettelegging for brukere.

På mange områder er det da ikke nok med lover og regelverk sine minimumskrav, krav som er satt for helt andre forutsetninger.

Med hilsen

En Frisk Skjerstadfjord

Karl M. Johansen

Karl Martin Johansen

FISKERIDIREKTORATET

Fauske kommune

Postboks 93

8201 FAUSKE

Adm.enhet:	Forvaltningsseksjonen i region Nordland
Saksbehandler:	Mira Bolsøy Aasjord
Telefon:	954 99 973
Vår referanse:	17/7832
Deres referanse:	
Dato:	07.02.2019

Offentlig ettersyn og høring av forslag til kommunedelplan for Skjerstadfjorden. Fiskeridirektoratets uttalelse

Viser til brev datert 11.12.2018 om offentlig ettersyn og høring av forslag til kommunedelplan for Skjerstadfjorden.

I Fiskeridirektoratets innspill til høring av planprogram for kommunedelplan Skjerstadfjorden, datert 03.07.2017, rådet vi til at de viktigste høste- og ressursområdene for fiskerinæringen burde avsettes som en bruks fiskeområder. Dette gjaldt gyteområder kartlagt av Fiskeridirektoratet, de viktigste låssettingsplassene, reketrålfeltene som er i bruk og andre svært viktige fiskeområder. Fiskeridirektoratet rådet også til å bruke en planinnretning som åpner for fleksibilitet for akvakulturnæringen, gjennom å avsette arealer med mindre konflikt til flerbruksareal der det åpnes også for akvakultur, for å unngå fremtidige dispensasjonssøknader i områder med høyere grad av konflikt. Kommunene har valgt å ikke følge våre tilrådninger om planinnretning og avsetting av en bruks fiskeområder, og det tar vi til etteretning.

Akvakulturområdene som nå ligger inne i plankartet ser ut til å være store nok til å sikre at også anleggenes fortøyninger kommer innenfor disse. Fiskeridirektoratet region Nordland kom med innspill om at alle eksisterende akvakulturområder burde avsettes som en bruks akvakulturområder, og dette er fulgt opp i planforslaget. Aktører fra akvakulturnæringa har kommet med flere forslag til nye akvakulturområder og endringer på eksisterende akvakulturområder. Den samlede vurderingen i konsekvensutredningen viser at forslått arealbruk i all hovedsak har høy egnethet til forslått arealbruk, og forslagene er tatt inn i planforslaget, kun med mindre justeringer.

439#2195:1de93d22-bfbe-4d7f-a73b-2033515c2c79:3

Utslipp fra akvakultur

I høringsbrevet bes det spesielt om tilbakemelding på siste avsnitt i Bystyrets vedtak, som lyder som følger:

> *«Planen høres i tillegg på om det er mulig, i løpet av en gitt periode, å gå over til 0-utslipp for å hindre partikulære utslipp.»*

I Rundskriv H-6/18 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet står det følgende:

> *«Det vil bli gjort mer detaljerte vurderinger av miljøvirkningene ved behandling av lokalitetssøknader etter akvakulturloven, som utfyller vurderingene i kommuneplanen. Det er derfor ikke nødvendig at alle miljøforhold er avklart i detalj i kommuneplanen.* ***Kommunene bør være svært tilbakeholdne med å sette vilkår for akvakultur som reguleres av annet sektorregelverk, i sine arealplaner.*** *Vilkår for godkjenning og drift av akvakultur fastsettes i lokalitetsgodkjenningssystemet som koordineres av fylkeskommunen.»*

Ny standard for miljøovervåking av marine akvakulturanlegg ble fastsatt 1. februar 2016 (NS 9410:2016). Den nye standarden innebærer en grundigere kartlegging av lokaliteten. Det er innført risikobaserte frekvenser for C-undersøkelsen og B- og C- undersøkelsen skal nå utgjøre en helhetlig overvåkning av akvakulturanleggets miljøpåvirkning på lokaliteten. Fiskeridirektoratet og Fylkesmannen fører tilsyn med at regelverket etterleves.

Alle vannforekomstene i Skjerstadfjorden er klassifisert til å ha god eller svært god økologisk tilstand i Vann-Nett. Det er generelt sett en betydelig kunnskap om det «løpende» utslippet fra akvakultur, både lokalt og i mulig influensområde utenfor, og det overvåkes etter en risikobasert tilnærming. Utslipp av organisk materiale har normalt en lokal effekt. I de fleste tilfellene oppnås miljømålene med god margin. Resultatene av overvåkingen ligger inne i vårt kartverktøy, Yggdrasil, som er tilgjengelig på https://yggdrasil.fiskeridir.no/.

Fiskeridirektoratet region Nordland råd i forbindelse med siste avsnitt i bystyrets vedtak er at det ikke er hensiktsmessig å gå over til 0-utslipp for å hindre partikulære utslipp i Skjerstadfjorden. Alle marine akvakulturanlegg er pålagt å følge en risikobasert miljøovervåking som følges opp av Fiskeridirektoratet og Fylkesmannen.

439#2196:1de93d22-bfbe-4d7f-a73b-2033515c2c79:4

Med hilsen

Håvard Dekkerhus
seksjonssjef

Mira Bolsøy Aasjord
planrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift

439.3.L
439#2197:1de93d22-bfbe-4d7f-a73b-2033515c2c79:5

Mottakerliste:

Bodø kommune	Postboks 319	8001	BODØ
Fauske kommune	Postboks 93	8201	FAUSKE
Saltdal kommune	Kirkegata 23	8250	ROGNAN

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Nordland Fylkes Fiskarlag	Postboks 103	8001	BODØ
Nordland fylkeskommune	Postboks 1485	8048	BODØ

440#2198:1de93d22-bfbe-4d7f-a73b-2033515c2c79:6

Bodø kommune
postmottak@bodo.kommune.no

Fauske kommune
postmottak@fauske.kommune.no

Saltdal kommune
postmottak@saltdal.kommune.no

Fauske, 25.02.2019

Følgende organisasjoner i FNF Nordland har sluttet seg til uttalelsen:
Norsk Ornitologisk Forening Nordland (NOF Nordland)
Naturvernforbundet i Salten
Norges Jeger- og fiskerforbund Nordland (NJFF-Nordland) og Bodø Jeger- og Fiskerforening

Vi viser også til uttalelser fra Naturvernforbundet i Salten, NOF, NJFF-Nordland og Bodø Jeger- og fiskerforening. Vi ber om at deres innspill blir ivaretatt i det videre planarbeid.

I tillegg har FNF Nordland har et nært samarbeid med Saltdalsfjorden fritidsfiskarlag og Saltdalselva Elveeierlag som også slutter seg til uttalelsen.

Høringsuttalelse til kommunedelplan for Skjerstadfjorden

Viser til høringsbrev av 14.12.2018, og e-post fra saksbehandler i Fauske kommune der FNF Nordland har fått utsatt høringsfrist til 25.2.2019.

FNF Nordland og flere natur- og friluftslivsorganisasjoner har gjennomgått planforslaget, og deltatt på infomøtene på Fauske, Rognan og Saltstraumen. Det har også Saltdalsfjorden fritidsfiskarlag som har bidratt med relevant lokalkunnskap og kunnskap om fiskeinteressene.

FNF Nordland med tilsluttete organisasjoner, Saltdalsfjorden fritidsfiskarlag, Saltdalselva elveeierlag og andre brukere av fjorden har i flere år oppfordret til en felles plan og en økologisk bærekraftig forvaltning av Skjerstadfjorden. Vi har gjennom høringsuttalelser og i media pekt på behovet for miljøundersøkelser og for økt kunnskap om fjordsystemet, det marine økosystemet og dets miljøpåvirkninger. Betydningen av ivaretakelse av stedegne bestander og det å finne kilder til miljøpåvirkninger har vært svært viktig. Naturen rundt, på og i Skjerstadfjorden, med unike marine økosystemet har vært avgjørende for bruk og bosetting ved fjorden.
Skjerstadfjorden er en arena for mange interesser og en bærekraftig forvaltning og god planlegging av kystsonen er derfor en forutsetning for ivaretakelse av interessene. Bakgrunnskunnskap, historisk bruk, friluftsliv, databaser for blant annet miljø og natur mv. er viktig å se i sammenheng med planarbeidet. I tillegg til at ny kunnskapsinnhenting og planlagte miljøundersøkelser blir gjennomført.

Om planen

Fauske, Bodø og Saltdal kommuner har utarbeidet forslag til felles kommunedelplan for sjøområdene i Skjerstadfjorden. Kommunedelplanen fastsetter rammer for bruk og vern i sjøområdene i de tre kommunene. Planforslaget er utarbeidet i en felles planprosess og består av tre separate kommunedelplaner, et felles sett med bestemmelser, planbeskrivelse, temakart, konsekvensutredning og ROS- analyse.

Plansamarbeidet følger reglene om interkommunalt plansamarbeid gitt i Plan- og bygningsloven §9, jfr. §9.1 – § 9.3, når det gjelder planprosess og innhold. Vedtak om utleggelse til offentlig ettersyn følger av Plan- og bygningsloven § 11-14. Høring av planforslag.

Planområdet avgrenses i vest mot kommunedelplan for Saltstraumen i Bodø kommune og inkluderer Misværfjorden, og følger kystkonturen i Skjerstadfjorden med Saltdalsfjorden. Indre fjordsystemer i Fauske er tatt med, herunder Øvervatnet, Nervatnet og Valnesfjordvatnet.

Hensikten med planarbeidet

Vi viser til planbestemmelsens § 1, kap. 1.1. *«Hensikten med planarbeidet er å fremme en langsiktig og bærekraftig bruk og forvaltning av Skjerstadfjorden, der interessene knyttet til havbruk, fiskeri, akvakultur, skipsfart, turisme, friluftsliv og naturmangfold blir ivaretatt. Planen skal gi grunnlag for god, langsiktig og bærekraftig forvaltning av ressursene, stimulere til samarbeid og verdiskapning, samt utvikle en mer ensartet forvaltningspraksis i planområdet».*
FNF Nordland mener mål og hensikt med planen er god. Våre vurderinger om planens mål og hensikt blir ivaretatt vil vi forsøke å gjengi i denne uttalelsen.

Merknader til planavgrensningen
Planforslaget omfatter kun sjøområdene og øyer i Skjerstadfjorden. At den ikke omfatter kartlegging av den funksjonelle strandsonen og byggegrense mot sjø, begrunnes i manglende ressurser. FNF Nordland mener det hadde vært ideelt om planen også omfattet funksjonell strandsone. I strandsonen langs Skjerstadfjorden er det betydelige brukerinteresser og naturverdier som er i direkte samspill med sjøarealene og de kvalitetene fjorden bidrar med. Dette må ses i sammenheng med foreslått arealformål på fjorden, og spesielt i forbindelse med foreslåtte arealer til akvakulturformål. Akvakultur er arealkrevende og ekskluderer som regel annen bruk. Samtidig er det visuelle konsekvenser og ulemper med støy gjennom drift av akvakulturanlegg som ofte ikke blir godt nok ivaretatt i plansaker. Vår formening om hvordan dette blir vurdert i konsekvensutredningen og ivaretatt i planforslaget kommer vi tilbake til.

Konsekvensutredning og kunnskapsgrunnlaget

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

Konsekvensutredningen er knyttet til de areal som foreslås utvidet eller som er nye, samt en enkel overordnet konsekvensutredning for hele planområdet. Vi mener det er brukt mange gode kilder, men at for naturmangold er kunnskapen begrenset. Lokalkunnskap i forhold til naturmangfold, bruk av artsobservasjoner.no burde vært brukt som kilder til konsekvensvurdering av friluftsliv og naturmangfold. FNF Nordland mener kildegrunnlaget burde vært bredere og vi kan derfor ikke støtte alle vurderinger som er gjort med tanke på naturmangfold.

Videre mener vi at konsekvensutredningen er uklar når det gjelder miljøeffekter fra oppdrett i tradisjonelle åpne merder, og hvilken betydning de foreslåtte arealformål vil ha i et fremtidig perspektiv. Ved etablering av lakseoppdrett gis det en tillatelse fra Fylkesmannen (forurensningsmyndigheten) til utslipp. Gitt at planforslaget medfører en fremtidig, økt produksjon, vil de samlete utslippene fra oppdrett i fjorden øke. Derfor må disse vurderingene være på plass før planen kan vedtas.

I og med at det er et særlig fokus på bærekraftig bruk og forvaltning av fjorden, mener vi blant annet at miljøovervåkingen og strømmodell for Skjerstadfjorden må gjennomføres før ny aktivitet i fjorden. Det er også en klar oppfordring om å se til Ofoten regionråd som har tatt initiativ til marin kartlegging i kystsonen (https://ofotraadet.no/marin/?Article=43). Skjerstadfjorden er viden kjent for sin bestand av sjøørret og det pågående prosjektet med å undersøke vandringer for sjøørreten er et pågående prosjekt som også må være på plass før planen kan vedtas.

Miljøundersøkelser i Saltdalsfjorden
Denne er nå i gang (medfinansiering fra Salten Aqua og Saltdal kommune). Kommunedelplanen burde ideelt vært utarbeidet etter at disse resultatene forelå. Siden tidsplanen for ny kommunedelplan allerede er satt, krever vi klausuler og at det tas forbehold i forhold til eventuelle utvidelser i arealbruk/biomasse inntil nevnte resultater foreligger. Vi må ha fagkunnskap om fjordens tilstand, før det kan fattes vedtak som vil ha store konsekvenser for bruk av fjorden.

I konsekvensutredningen vurderes foreslåtte arealformål bare opp mot forholdet til dagens situasjon. FNF Nordland mener dette ikke er tilstrekkelig, tatt i betraktning at kommunedelplan for Skjerstadfjorden utvilsomt legger vesentlige føringer for fremtidig forvaltning og bruk av fjorden.

Vi forventer at planmyndigheten (kommunene) kommentere våre merknader på disse punkter.

Akvakultur i Skjerstadfjorden

Det er utvilsomt arealer foreslått til akvakulturformål som engasjerer mest, og som har mest betydning for brukerne av fjorden. Selv om det i ikke presiseres i planforslaget, så er det et faktum at akvakultur vanligvis representerer en motsetning til de andre formål og interesser. Det er en arealkrevende næring og ekskluderer ofte andre bruksformål og interesser. På grunn

av nasjonalpolitiske føringer og på grunn av næringsvirksomhet og inntekter til kommunene finner vi oppdrettsanlegg i Skjerstadfjorden og andre fjorder i fylket og landet.

Det foreligger i dag 7 akvakulturlokaliteter for produksjon av anadrom laksefisk i Skjerstadfjorden som benyttes til matfisk og stamfiskproduksjon. 2 i Saltdal, 3 i Fauske og 2 i Bodø. Lokaliteten Kvalnesbukta benyttes i dag til oppdrett av tare. Det er tildelt 4 konsesjoner for matfisk og 2 konsesjoner for stamfisk. I planforslaget er det noen endringer og justeringer fra gjeldende plan, med bakgrunn i næringens ønsker og behov for fleksibilitet og større handlingsrom. I tillegg er det arealer til akvakultur i gjeldende plan som ikke egner på grunn av avstandskrav på 5 km, eller som næringen ikke ser det hensiktsmessig å ta i bruk. Kommunenes infomøter har vært viktige, spesielt møtet på Rognan der representanter fra oppdrettsnæringen selv deltok. Næringa har vært sentral i planforslaget som forslagstiller til store arealer til akvakulturformål og fortøyningsareal. Det mest omdiskuterte spørsmålet har vært knyttet til om foreslåtte områder med akvakulturformål vil medføre en fremtidig økt oppdrettsvirksomhet i fjorden. Planen og forslagsstiller sier dessverre lite og ingenting om dette.

Videre er mange kritiske til omfanget av arealene med «kombinerte formål» (VKA i plankartet) der fortøyninger er en del av formålet sammen med bl.a. friluftsliv, ferdsel og fiske. Næringen begrunner forslagene med at de har et behov for et *større handlingsrom* enn de har i dag, blant annet for å unngå dispensasjonssøknader. Om dette «handlingsrommet» også innebærer en forutsetning for økt produksjon er ikke kommunisert godt nok ut, verken i planforslaget eller fra næringa selv. Det må bli gjort i det videre planarbeid..

I det påfølgende vil vi kommentere de enkelte lokalitetene foreslått til akvakultur og kombinerte formål, hhv. VA og VKA i planen.

Områder til akvakulturformål og kombinerte formål i Bodø kommune

Akvakulturområde **19 NFFFA Naurstad** og **A-25 Naurstad (VA1)** i gjeldende plan - arealet foreslås redusert og avsatt til enbruks tare- og algedyrkning. Foreslått arealbruk vises i kartet som **VA1**.

FNF Nordlands merknader til VA1:

Med hensyn til store brukerkonflikter, samt avstanden til eksisterende anlegg og faren for lusepåslag er det naturlig at området reduseres og at det ikke kan etableres oppdrett av anadrom laksefisk. FNF Nordland er likevel betenkt på hvilke konsekvenser tareproduksjon vil ha for friluftsliv på og ved land (strandsonen).

VA 2 (akvakultur) og **VKA2** Kvalnesbukta (Fortøyningsområde, natur, ferdsel og friluftsliv).

Området for produksjon er flyttet og utvidet østover. Delvis tilpasset næringens ønske om utforming og plassering. Lokaliteten er trolig ikke egnet for tradisjonelt lakseoppdrett med åpne merder. Næringa selv foreslår å videreføre tareproduksjon, men med åpning av lakseoppdrett med «lukket teknologi». Det er videre foreslått en retningslinje om at «*det vurderes å etablere lukkede anlegg for oppdrett av anadrome fiskeslag*».

FNF Nordlands merknader VA 2 og VKA2:

FNF Nordland mener det ikke er tilstrekkelig med foreslått retningslinje. Vi foreslår følgende formål og planbestemmelser:

1. Det må fastsettes en planbestemmelse om at oppdrett av anadrome fiskeslag *må* være i lukkede anlegg.
2. Området avsettes til (enbruks) akvakultur for tareproduksjon.

Vår begrunnelse for dette bygger på at lokaliteten er kjent for potensiell risiko med lakselus. Dersom det åpnes for lakseoppdrett med åpne merder vil dette kunne ha negative følger for verneverdiene på og ved Ljønesøya og for andre naturverdier og interesser.

Fortøyningsområdet VKA2 kommer inn i vernede Ljønes naturreservat og svært viktige friluftslivsverdier blir berørt. Arealene berører også passive fiskeplasser og gyteområde for torsk. FNF Nordland støtter ikke omfanget og utstrekningen av fortøyningsområdet.

FNF Nordland mener egnetheten til matfiskoppdrett er liten og at konsekvensutredningene i tillegg bærer preg av mangler og antakelser.

VA 3 og **VKA6**. **Breivika**. Akvakulturformål med fortøyningsområder.

Ref. konsekvensutredningen; *I Breivik ligger det landbaserte anlegget til Salten Smolt AS. Ved en mulig utbygging av dette landanlegget er det vurdert en lukket storsmolt produksjon i sjø. I nåværende plan er det avsatt to områder for akvakultur i Breivik, men en anser at disse ikke er egnet for dette formålet. Det av hensyn til registrerte gyteområder for torsk og fiskeplasser. I tillegg er det svært dypt ved avsatte områder noe som vil føre til lange fortøyninger med potensiell utfordring for tråling i fjorden. I planforslaget er det derfor foreslått å avsette et areal lenger inn i bukta. Akvakulturformålet er trukket lenger vekk fra strandsonen en det som var ønskelig fra Salten Aqua, dette av hensyn til båtferdsel i strandsonen, samt av hensyn til Kulturminne på land.*

I planforslaget har en valgt å fjerne begge akvakulturlokalitetene som lå inne i gjeldende plan og erstatte dette med et anlegg, samt fortøyningsområde.

Friluftsregistreringene viser at det er et stort B område langs med land, og den forslåtte arealbruken kommer i noe berøring med disse registreringene. Ettersom denne sonen totalt sett er svært stor og ettersom en har valgt å trekke akvakulturområdet 200 m fra land, anser en konflikten som moderat.

Våre merknader til VA 3 og VKA6:

Innenfor området er det ønskelig med lukket storsmoltproduksjon (laks) etter innspill fra Salten Aqua. FNF Nordland mener dette er i tilfelle er eneste alternativ til akvakulturformål. Primært ser vi ikke behov for å avsette større sjøareal til akvakulturformål her.

Områder til akvakulturformål og kombinerte formål i Fauske kommune

Hundholmen VA 10.
Foreslått formål til akvakultur/algeoppdrett, samt ankringsområde **VKA17**.

Ved lokaliteten er det i dag noen avvik mellom dagens plan og anleggsplassering som ønskes korrigert. Arealet avsatt til akvakultur reduseres mens areal avsatt til forankring blir utvidet i planforslaget. Lokaliteten har dybdeforhold som gjør at fortøyninger med dagens teknologi og standard må strekkes noe ut i område som benyttes til reketråling.

Våre merknader:
Det kan være positivt at det etableres en samdrift med makroalger på lokaliteten. Men det forutsetter lukkede anlegg og ikke åpne merder. Åpne merder vil også kunne medføre luseproblemer, fordi det er et kjent tilfelle med lusepåslag på lokaliteten senest i 2018. Og det er ingen produksjon der i dag på grunn av risikoen for lus.

Vi foreslår følgende formål og planbestemmelser:

1. Det må fastsettes en planbestemmelse om at oppdrett av anadrome fiskeslag *må* være i lukkede anlegg.

Eller

2. Området avsettes til (enbruks) akvakultur for tareproduksjon. Det forutsettes av innspill fra naboer og andre berørte interesser ivaretas.

Skysselvika VKA 22.
Småbåthavn til akvakulturformål. Mulig areal til bølgedemper og lagring av utstyr i sjø. Allmenn ferdsel tillatt.

Det er planer for etablering av ny landbase innenfor reguleringsplan for Skysselvika næringsområde og det er startet opp en søknadsprosess for etablering av nye bygg og mindre utfylling i sjø/strandsone. Området vil bli omsøkt for utfylling. Dette området ligger også innenfor reguleringsplan for næringsområdet. Det vil også være behov for areal til utlegging av bølgedemper og lagring av utstyr i sjø. Det vurderes som viktig og positivt for næringsutvikling i området om det passer bra i det her området.

Våre merknader til VKA 22:
FNF Nordland har ingen merknader.

Skysselvik VA 12.
Akvakultur i tråd med eksisterende anlegg. Kun justering av formålet etter eksisterende anlegg.

Våre merknader til VA 12:
FNF Nordland har ingen merknader.

Områder til akvakulturformål og kombinerte formål i Saltdal kommune

VA 32 og **VKA32. Tangodden.**
Foreslått formål prioritert til akvakultur. Ved lokaliteten Vik er det i dag avvik fra gjeldende plan. Det ble i 2017 innvilget dispensasjon fra plan for fortøyninger under sjø ved Tangodden slik vist på kartinnspillet. Dispensasjonen gjaldt to anker. Bakgrunn for å flytte anlegget lengre nord og endre forankringene bla. for å få bedre gjennomstrømming i anlegget og bedre fiskehelse.

Våre merknader til VA 32:
Det er drift på lokaliteten i dag og FNF Nordland anser det som naturlig at selve akvakulturområdet endres fra flerbruk til enbruk akvakultur. Dagens område hvor det er drift i dag ekskluderer i stor grad andre interesser, med fiskeforbudssone på 100 meter fra anleggets ytterpunkter markert med blåser. Det er heller ikke lov å ferdes nærmere enn 20 meter fra anleggets ytterpunkt som er markert med bøyer.

Det kan imidlertid diskuteres om arealets utstrekning er for stort, og hvilken betydning justeringen har for andre interesser. I tillegg til spørsmål om fremtidig produksjonspotensial og driftsform (åpne merder eller lukket anlegg) og hvilken betydning dette har for miljøet og andre brukerinteresser i fjorden. Det er også manges mening om at det er «*trangt nok*» som det er.

Vi viser i denne sammenheng til Fylkesmannens avslag om utslippstillatelse ved søknad om økt biomasse i 2011. Vi mener det kan stilles spørsmål om planen bør legge til rette for større handlingsrom og større område for akvakulturformål. Vi mener nåværende omfang av merder, biomasse og forankringsområde er nok som det er i dag.

VKA32 ankringsområde akvakultur

I tidligere arealplan var fortøyningsarealet 457 daa. Ankringsområde foreslås til 1.800 daa. En sone på 150 meter opprettholdes mot Tangodden. Ankring og ankringstau skal minimum plasseres 25 meter under laveste tidevann.

Våre merknader til VKA32:
Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyninger til akvakultur. Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen. Det er likevel tillatt med forankring på -10 m mot Tangodden.

Vi mener akvakulturvirksomheten gis et for stort areal og handlingsrom til fortøyning. Dette kan ekskludere eller være til hinder for andre interesser og brukere. FNF Nordland mener området med kombinerte formål må reduseres av hensyn til fiskeri og fiskeplasser.
Langt over halve Vikbukta foreslåes nå avsatt til forankringsområde. Fra Tangodden og utover fjorden mot nord, går en aksle/grunne. Her er en de beste fiskeplassene til fritidsfiskerne.

I planforslaget gjøres det ingen tilfredsstillende vurderinger av ulemper fortøyning vil ha for fisket som foregår innenfor området.

FNF Nordland oppfordrer til å ta kontakt med berørte interesser for en riktig arealavklaring i videre behandling av planarbeidet. Vi viser også til våre generelle merknader til kombinerte formål.

*For **VA 32** og **VKA32 Tangodden** foreslår FNF Nordland følgende bestemmelser og/eller retningslinjer:*

1. Lokaliteten videreføres i tråd med dagens anlegg og fortøyningsareal avsettes etter gjeldende behov, så fremt dette ikke kommer i konflikt med friluftslivsinteresser, fiskeinteresser eller at naboer blir negativt berørt. I tilfelle det har ulemper for nevnte tema, så kan ikke akvakulturområdet endres fra i dag.

2. Planbestemmelse: Ytterligere produksjon foregå i lukkede anlegg og det må i tilfelle skje *etter* at miljøundersøkelser i fjorden er foretatt.

3. Det bør vurderes om bærekraftig algeproduksjon er et alternativ fremfor ny produksjon av anadrom laksefisk.

VA31 og **VKA 31**. **Daumannvika**
Daumannvika var i forrige arealplan avsatt til akvakultur med en størrelse på 132 daa. Tilhørende fortøyningsarealene utgjorde ca. 978 daa. Område foreslås prioritert til akvakultur med et areal på ca. 900 daa. Forankring kan tillates etablert 25 meter under laveste tidevann. Reksteinvika er et viktig friluftsområde på land og er med på å begrense lokalisering av anlegget. Lokalisering av anlegget inntil friluftsområde vil gi negativ påvirkning på

friluftsopplevelsen. Det foreslås derfor en sone mellom land og akvakulturområde i sjø. Akvakulturområdet er foreslått lokalisert 129 meter fra Reksteinvik.

VKA 31 -25. Daumannvika - Ankringsområde akvakultur.
I tidligere arealplan var fortøyningsarealet ca. 900 daa. Dette er nå endret til 3.700 daa. I området tillates forankring av akvakulturanlegg. Fortøyninger skal ikke hindre fri ferdsel for mellom anlegget og land. Ankring og ankringstau skal minimum plasseres 25 meter under laveste tidevann. Ved forankring skal hensynet til kabel i sjø ivaretas. Forankringsområdet krysser kommunegrensen til Fauske. Størrelse ca. 3.500 daa. Tidligere arealplan hadde forankringsområdene en utbredelse på ca. 1.000 daa. Fortøyningsarealet er også lokalisert i Fauske kommune.

Forankringsområdet er lokalisert under lokalt viktig friluftsområde i sjø. De grunneste partiene på 37 meter i forslaget. Forankringsområdet er trukket noe mere nord for å ivareta friluftsinteressene.

Våre merknader:
Foreslått formål vil ha negative konsekvenser for friluftsliv og fritidsfiskere. Akvakulturområdet vil komme i berøring med et stort gytefelt for torsk. På yttersiden (ut fjorden) kommer arealet (samme måte som VKA30) opp mot fiskegrunna på Skipmannvik. Beste fiskeplassen er dog på yttersiden.

Slik vi ser det er fortøyningsarealet alt for stort og selv med foreslåtte avbøtende tiltak så er det en større usikkerhet om de fremtidige konsekvensene for fritidsfiskere og for friluftslivet.
VA30 Helligvika og **VKA30 Helgevikbakkan.**

Akvakultur med fortøyningsområder.

Helgevikbakkan var i forrige arealplan avsatt til akvakultur: **A-1** (akvakultur) **A-1-25** (forankring) Fiske-ferdsel-friluftsliv-natur og akvakultur (FFFNA1). Området foreslås prioritert som akvakulturområde med tilhørende forankringsområder. Akvakulturområdet er økt til 179 daa og forankringsområdet til 1 500 daa.

Ref. konsekvensutredningen: *Lokalt viktige friluftsområder på land og i sjø. I tillegg fiskeområder for garnsett etter torsk, sei og kveite. På land er det i kommuneplanens arealdel avsatt et område for fritidsbebyggelse. Det anbefales en lengre sone mellom friluftsområdet på land og i sjø. Det anbefales en sone fra sjø/land ca. 450 meter fra friluftsområde på land. Akvakulturområdet og forankringsområdet utvides likevel i forhold til tidligere arealplan.*

Våre merknader:
Foreslått forankringsområde er en økning fra ca. 600 daa. til 1 500 daa. innover fjorden og kommer godt inn på en grunne utenfor Skipmannvik. Yttersida av denne grunna er en av de viktigste og beste fiskeplassene i Saltdalsfjorden. Ut ifra foreslått forankringsområde blir fiskere å holde til godt innpå dette området.

Vi er ikke tilfreds med hvordan forslaget ivaretar andre formål og interesser, blant annet fritidsfiskere. Foreslått område må reduseres og justeres etter andre brukeres behov. Vi oppfordrer til å ta kontakt med dem det gjelder for en riktig arealavklaring i videre behandling av planarbeidet.

Våre merknader til bruken av kombinerte formål (VKA)

I planforslaget er ikke akvakultur tillatt i disse områdene. Akvakultur er foreslått i områder til kun dette formål (VA). At det avsettes enbruks akvakulturformål der hvor det allerede er oppdrettsvirksomhet i dag kan og vil derfor være hensiktsmessig, så fremt arealene ikke utvides i områder til andre viktige formål. Store flerbruksområder med akvakulturformål gir ofte en dårlig styring og arealavklaring for bruken av sjøområdet. Akvakultur representerer vanligvis en motsetning til andre interesser og ekskluderer andre formål. Slik vi oppfatter planforslaget er *kombinerte formål* også *flerbruksområder* i «begrepsverdenen».

I planforslaget er betydelige områder avsatt til kombinerte formål hvor fortøyninger til akvakulturvirksomhet også tillates. Fortøyninger skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen.

Det er ikke å komme foruten at fortøyninger er en del av akvakulturvirksomheten, og derfor vil kunne ha en eksklusiv bruk for andre aktiviteter som foregår på 25 meter og dypere. Planforslaget underkommuniserer dette. FNF Nordland er kritisk til både utstrekning og til konsekvensvurderingene av områdene med kombinerte formål med fortøyninger.

I planforslaget er det åpenbart at akvakulturnæringen er gitt rammer og handlingsrom for å tilpasse deres behov for fleksibilitet og for større produksjon. Spørsmål om fremtidig økt vekst og produksjon er også for dårlig kommunisert ut til høringsparter og andre brukere av fjorden. Dette er et spørsmål som mange stiller seg og FNF Nordland forventer at planmyndigheten kommentere dette særskilt.

FNF Nordland mener at det ikke må bli flere arealer til akvakultur i Skjerstadfjorden og det er ikke ønskelig med økt produksjon i åpne merder. Det må foreligge nok kunnskap om hva som er kilder til overgjødsling i Saltdalsfjorden, faren for økt lusepåslag, mv. Kunnskapsgrunnlaget må bli bedre gjennom de miljøundersøkelser som gjøres og som planlegges.

Merknader til andre områder med kombinerte formål (VKA)

I det påfølgende har vi merknader til andre områder med kombinerte formål som ennå ikke er omtalt i uttalelsen.

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

Bodø kommune

I områdene **VKA1 Mjønesosen**, **VKA 3 Ljønesøya**, **VKA 4 Skjerstad** og **VKA 5 Misvær** skal det i vannflate, vannsøyle eller bunn ikke gjøres inngrep som kan forringe, skade eller ødelegge natur- og friluftsverdiene innenfor området.

FNF Nordlands merknader: FNF Nordland støtter forslaget.

Fauske kommune

VKA10 - VKA17 - Naturområde, friluftsområde, ferdsel.

VKA18 Leivsethamran,

VKA19 Skysselvika - Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyningsareal til akvakultur. Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen.

VKA20 Moen, Vatnan, Moleira - Naturområde, friluftsområde, ferdsel.

VKA23 Skysselvika - Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyningsareal til akvakultur. Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen.

FNF Nordlands merknader: Ingen merknader utover det som er påpekt tidligere i uttalelsen.

Saltdal kommune

VKA30 Helgevikbakkan - Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyninger til akvakultur. Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen.

VKA31 Daumannvika - Natur, friluftsliv og ferdsel, samt fortøyninger til akvakultur. Fortøyningene skal ligge fra 25 meter under havoverflata og ned til havbunnen.

VKA33 Saksenvik/Rognan - Natur, friluftsliv, ferdsel.
Innenfor områdene **VKA33** skal det i vannflate, vannsøyle eller bunn ikke gjøres inngrep som kan forringe, skade eller ødelegge natur- og friluftslivverdiene innenfor området.

FNF Nordlands merknader: Ingen merknader utover det som er påpekt tidligere i denne uttalelsen.

For FNF Nordland

Ylva Edvardsen Gisle Sæterhaug

Styreleder Koordinator

Kopi til (per e-post).
Fylkesmannen i Nordland
Nordland fylkeskommune
Norsk Friluftsliv

For FNF Nordland

Ylva Edvardsen Gisle Sæterhaug
Styreleder Koordinator

Kopi (per e-post) til:

Fylkesmannen i Nordland
Nordland fylkeskommune
Norsk Friluftsliv

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Forum for natur og friluftsliv i Nordland
Eiaveien 5, 8208 Fauske
nordland@fnf-nett.no / 90 80 61 46
www.fnf-nett.no/nordland
Org. nr.: 983267998

Fra: Elisabeth Karlsen <Elisabeth.Karlsen@fiskarlaget.no>
Sendt: onsdag 13. mars 2019 10:47
Til: Renee Normann
Emne: Hundholmen i kommuneplanens arealdel Fauske kommune
Vedlegg: Tillatelse 27856 Hundholmen

Hei Renee,

Takk for praten tidligere i dag.

Her er en nærmere presisering av vårt innspill til høringsforslaget for kommuneplanens arealdel i området hvor lokalitet Hundholmen ligger i kommuneplanens arealdel for Fauske kommune, og bakgrunnen for at det fra vår side ikke er ønskelig at område benevnt FFNF07 utvides i ny plan.

Det er plassering av fortøyninger markert med **røde punkter** som oppdretter og rekefisker har blitt enige om. Dette ser ut til å samsvare med den tillatte plasseringen godkjent av fylkeskommunen (se vedlagte tillatelse) og er i tråd med gjeldene kommuneplanens arealdel for Fauske kommune.
NFF ønsker ikke at kommunen skal legge til rette for at selskapet skal kunne søke fylkeskommunen om å strekke fortøyningene lengre ut i rekefeltet enn de har tillatelse til i dag da det vil ødelegge for fremtidig rekefiske.

I kartet under har jeg også plottet inn koordinatene i søknad om arealendring som de sendte i fjor vår, men som ble lagt på is. Ankerfestene fra søknaden er markert med **gule punkter,** og slik jeg ser det var søknaden i strid med gjeldende arealplan. Det ser ut som det også er denne plasseringen som er lagt til grunn i høringsforslaget til interkommunal plan for Skjerstadfjorden. Selskapet har opplyst til meg at de ikke har planer om å strekke fortøyningene så langt ut som de gule punktene viser, noe jeg ikke får til å stemme med deres innspill til interkommunal plan og nevnte søknad fra 2018.

Fortøyningen nr 13 planlegges lagt over 300 meter lengre ut i forhold til godkjent plassering i den eksisterende akvakulturtillatelsen, og det rekefisker og oppdretter er blitt enige om. I tillegg er fortøyningesarealet utvidet ytterligere i høringsforslaget da det er gjort påslag med en slags buffersone/sikkerhetsmargin.

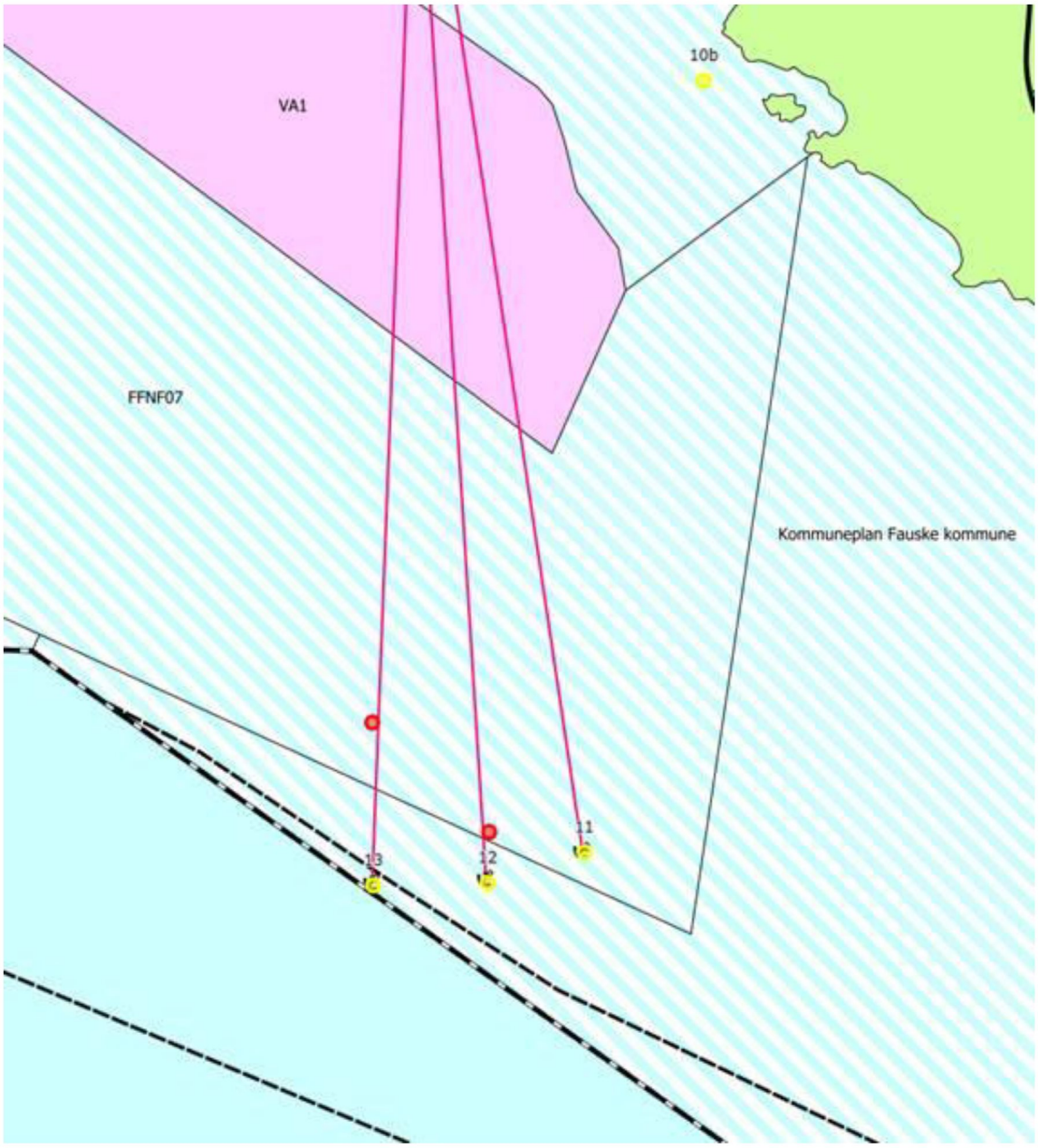

Med vennlig hilsen

Nordland Fylkes Fiskarlag
Elisabeth Karlsen
Rådgiver |Tlf 994 65 503

Fra: Elisabeth Karlsen
Sendt: 13. mars 2019 09:39

Til: 'Renee Normann'
Emne: VS: Endring av lokalitet Hundholmen - Dialog med kommunen

Kart til venstre er tillatte plassering.

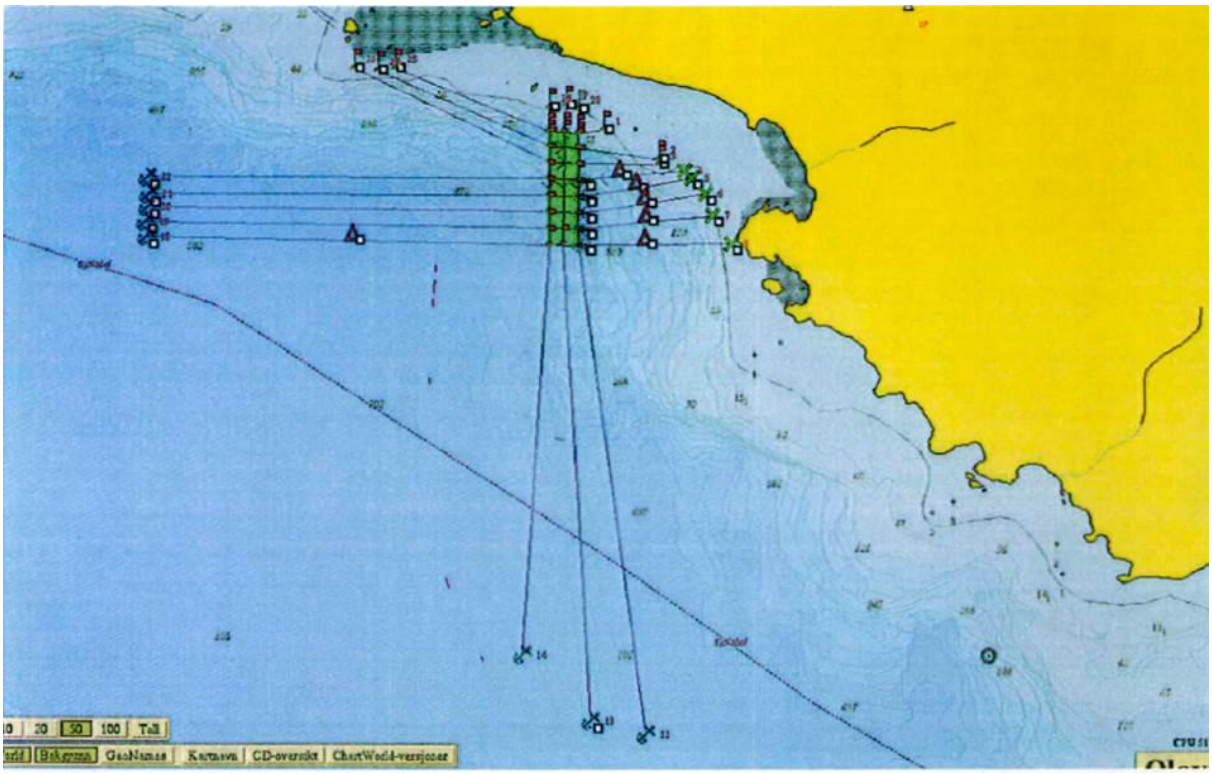
20
50
100
Tall
Bakgrunn
GeoNames
Kartnavn
CD-oversikt
ChartWorld-versjoner

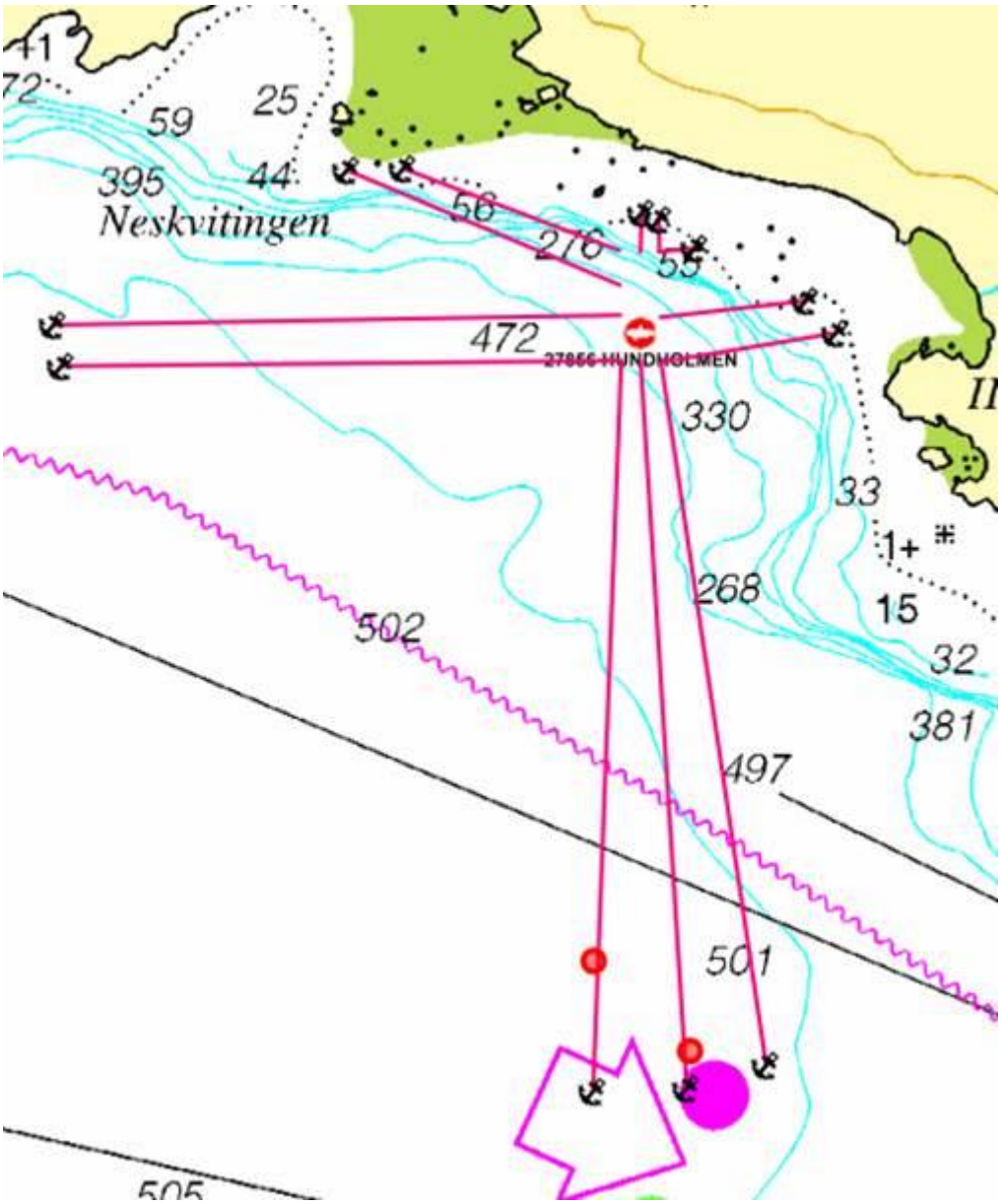
59
25
395
44
Neskvitingen
56
276
55
472
27856 HUNDHOLMEN
330
33
1+
15
32
381
268
502
497
501
505

Naturvernforbundet
i Salten

15. februar 2019

postmottak@bodo.kommune.no.

Innspill til kommunedelplan for Skjerstadfjorden

Norge er verdens største produsent av oppdrettslaks. Oppdrettsnæringen har svært stor negativ miljøpåvirkning. Hovedproblemene er genetisk trussel mot villfiskstammene gjennom rømming, overføring av sykdommer fra oppdrettsfisk til vill fisk, utslipp av lusemidler og andre kjemikalier, forurensning av fjordsystemer og press på andre fiskebestander globalt for å fore oppdrettsfisken. Oppdrett kan ikke erstatte den naturlige produksjonen av mat i havet. Naturvernforbundet mener at oppdrettsnæringens økologiske fotavtrykk må reduseres betraktelig. Dette bør skje gjennom moratorium på nye konsesjoner og avvikling av gamle der driften ikke er bærekraftig. Samtidig må eksisterende oppdrettsanlegg bygges med lukkede løsninger, for å hindre rømming og forurensning. Bruken av kjemiske lusemidler må reduseres kraftig, da disse har vist seg å ha negativ påvirkning på reker, villfisk og andre organismer i havet.

Innspill til planbestemmelsene pkt 2.3

Oppdrett har for store miljøkonsekvenser til at bestemmelser kan vedtas i runde formuleringer. I planbeskrivelsene er påvirkninger på en rekke områder gjennomgått og beskrevet. Likevel kommer de juridiske bestemmelsene ut med generelle uttalelser. Dette er ikke godt nok.

Bystyret i Tromsø vedtok nylig at all nytt oppdrett skal være i lukkede anlegg. Vi i Naturvernforbundet ber Bodø, Fauske og Saltdal rundt i landet om å følge Tromsøs eksempel.

Fra forslag til bestemmelser pkt 2.3 :
"Alle reguleringsplaner skal utarbeides med mål om å legge til rette for framtidsrettede miljø- og klimaløsninger. Dette skal dokumenteres i alle planforslag. Alle reguleringsplaner skal vurderes i henhold til naturmangfoldloven, kap. 2 og prinsippene i § 8-12."

Dette er ikke retningslinjer eller bestemmelser som gjør at forvaltningen/kommunene kan stille konkrete krav til oppdrettsnæringen. Konkrete målsetninger og krav må på plass i planen.

Naturvernforbundets forslag for en mer bærekraftig oppdrettsnæring i Saltdal, Fauske og Bodø.

- Nye tillatelser til oppdrett kan kun gis for lukkede anlegg innen en gitt dato.
- Det må innføres et påbud om at 25 prosent av oppdrettsproduksjon foregår i lukkede anlegg innen 2022. På lengre sikt må all oppdrett i sjø foregå i lukkede anlegg.
- Lusemidler og andre kjemikalier, inkludert kitinhemmende lusemidler (teflubenzuron og diflubenzuron) som har skadelig effekt på andre marine organismer må forbys i åpne anlegg, og fiskeridirektoratet må gis sanksjonsmulighet overfor selskaper som bryter loven. Tømming av behandlingsvann med gift/legemidler må forbys i nærhet av gyteområder og må håndteres etter føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven.
- All oppdrettsfisk som er i åpne anlegg må dobbeltmerkes merkes innen 2020
- Trafikklyssystemets grenseverdier må vurderes på en måte slik at nivået for dødelighet grunnet lakselus er forenelig med kvalitetsnormen for villaks. Det må også brukes flere miljøindikatorer før systemet kan brukes til å tillate vekst.
- De store utslippene av mikroplast fra oppdrettsanleggene må stanses.

Naturvernforbundet i Salten
Konstituert leder : Kaja Langvik-Hansen 950 49 679
salten@naturvernforbundet.no
www.naturvernforbundet.no/nordland
Besøk oss på facebook "Naturvernforbundet i Salten"

15. februar 2019

• Fôrspill og avføring må samles opp og behandles på en forsvarlig måte. Stoffene må så langt som mulig utnyttes til gjødsel og energiråstoff.

Bodø kommune sitt tillegg til bestemmelsene

Bodø kommune sitt tillegg er et skritt i riktig retning og vi mener dette må konkretiseres og tas med i bestemmelsene.

> *Bodø bystyre vedtar å legge ut til offentlig ettersyn og sende på høring det framlagte forslaget til kommunedelplan for Skjerstadfjorden, jf. plan- og bygningslovens § 11-14.*
>
> ***Planen høres i tillegg på om det er mulig, i løpet av en gitt periode, å gå over til 0-utslipp for å hindre partikulære utslipp.***

Dette innspillet er skrevet på vegne av Naturvernforbundet i Salten. Vi vil i tillegg komme med utdypende innspill i lag med Forum for Natur og friluftsliv Nordland.

Naturvernforbundet i Salten
v/ Kaja Langvik-Hansen

Naturvernforbundet i Salten
Konstituert leder : Kaja Langvik-Hansen 950 49 679
salten@naturvernforbundet.no
www.naturvernforbundet.no/nordland
Besøk oss på facebook "Naturvernforbundet i Salten"

nordland
fylkes
fiskarlag

Storgt. 38, Boks 103, 8001 Bodø
Telefon: 75 54 40 70
Telefax: 75 54 40 71
E-post: nordland@fiskarlaget.no
No 938 275 696

Bodø kommune

Bodø, 18.2.2019
Ark. 18/54-16/601.4/EK

OFFENTLIG ETTERSYN KOMMUNEDELPLAN FOR SKJERSTADFJORDEN - UTTALELSE

Viser til høringsbrev i forbindelse med offentlig ettersyn av kommunedelplan for Skjerstad fjorden. Nordland Fylkes Fiskarlag (NFF) har fått utsatt høringsfrist til inneværende uke..

NFF registrerer at enkelte av våre innspill til oppstartmeldingen er vurdert og hensyntatt i foreliggende planforslag. I konstaterer likevel at det er interessemotsetninger i planforslaget.

NFF anmodet kommunene under oppstarten at de viktigste fiskeriinteressene ble avsatt som enbruks fiske. Vi konstaterer at fiskeriinteressenes arealbehov dessverre ikke inngår i forslag til arealplankartet, men foreslås vist i separate temakart.

Det drives rekefiske i Skjerstadfjorden og rekefeltet er kartlagt og registrert i Fiskeridirektoratets kartverktøy, se vedlegg som viser registrerte rekefelt og gyteområder. Ettersom det ikke er samsvar mellom Fiskeridirektoratets kartlegging og rekefiskers bruk/erfaring, har rekefisker tegnet inn feltet på eget kart som er sendt Bodø kommune. Kartet følger også vedlagt. Ifølge rekefisker ble det trålet forbi Storvika frem til anlegget ble lagt ut, men på grunn av usikkerhet knyttet til plassering av ankrene har det ikke blitt fisket lengre inn i senere tid. Rekefisker har nå fått oppgitt nøyaktig plassering som viser at det er mulig å utnytte rekefeltet forbi anlegget.

Vi registrerer at rekefeltet, verken slik det er kartlagt av Fiskeridirektoratet eller rekefisker, er hensyntatt i planforslaget. Det foreslås å avsette deler av rekefeltet til anleggsfortøyninger, men det kan ikke tråles over fortøyninger. Det er vanskelig å avdekke slike brukskonflikter slik planforslaget foreligger, med rekefelt og akvakultur/fortøyninger i ulike kart. NFF ber om at rekefeltet kartlagt av Fiskeridirektoratet avsettes i det juridisk bindende plankartet som enbruks fiskeområde, og at kommunene også hensyntar rekefeltets totale utstrekning jf rekefiskers kartlegging.

Avsettes rekefeltet i det juridisk bindende kartet med bestemmelser om fiske vil fiskeriinteressene også stå sterkere ved eventuell søknad om dispensasjon fra arealplanen.

Det følger av Barentswatch.no at lusenivåene på eksisterende anlegg i planområdet har oversteget tiltaksgrensen og det har vært behov for medikamentell behandling mot lakselus i Skjerstadfjorden. Det er sannsynliggjort at bruk av visse typer og kombinasjoner av legemidler mot lakselus er ødeleggende for bestander av reke og andre krepsdyr. Dagens regelverk er utilstrekkelig i forhold til å håndtere denne problematikken. Det er også uvisst hvordan utslipp av legemidler direkte og indirekte påvirker gyteområder og rekruttering. Utslipp av kjemikalier mot lakselus burde vært tema i planarbeidet.

Vi viser til planbeskrivelsen s 16 hvor det står at *Det er en reketråler i Skjerstadfjorden. Reketråling er tillatt i fjorden i perioden 1. oktober til og med 30. april og minstedybde på 170 meter. Ut fra Råfiskelagets fangsttabell er det kun forekommet fangst av reker perioden 2014/2015. (råfisklaget 2017).*

Så vidt NFF er kjent med er det tillatt å fiske reke i Skjerstadfjorden hele året. Det bemerkes at det har vært fangstet reke i fjorden også i 2016/2017 og i 2018. Fangstene omsettes ved kai på Fauske og i Bodø.

Naurstad, VA1
Tidligere flerbruksområdet ved Naurstad er redusert slik at det ikke kan etableres akvakulturanlegg som vil komme i konflikt med rekefiske. NFF er tilfreds med den foreslåtte endringen.

Kvalnesbukta, VA2 og VKA2
I konsekvensutredningen står det følgende om fiskeriinteressene:

> *I følge temalag; Kystnære fiskeridata (Fiskeridirektoratet) vil akvakulturområdet komme i berøring med et stort gytefelt for torsk og to fiskeplasser for passive redskaper. Konsekvensen antas å være liten/ubetydelig konsekvens.*

I 2009, i forbindelse med akvakultursøknad på lokaliteten, uttalte Bodø Fiskarlag at de var i mot at Kvalnesbukta ble benyttet til oppdrettslokalitet. Begrunnelsen var at dette området i Skjerstadfjorden var et viktig fiskeområde for fiskere, hvor det i hovedsak fiskes torsk og kveite. Det foreslåtte akvakulturområdet VA2 vil legge ytterligere beslag på den registrerte fiskeplassen.

Fortøyningene til det eksisterende anlegget holder god avstand fra rekefeltet midtfjords og er per i dag ikke til hinder for utøvelsen av fiske. Fortøyningsarealet er redusert i forhold til tidligere plan, men forslaget innebærer at fortøyninger kan søkes lagt i rekefelte. Dette er ikke omtalt i konsekvensutredningen.

NFF er uenig i konklusjonen i konsekvensutredningen som sier at konsekvensen er liten/ubetydelig for fiskeriinteressene. NFF ber om at det legges til rette for at fortøyninger ikke kan strekkes inn i rekefelt og ødelegge for rekefiske.

Hundholmen, VA10 og VKA17
I konsekvensutredningen står det følgende om fiskeriinteressene:

> *Endring av arealformålet på denne lokaliteten medfører at område avsatt til akvakultur blir noe redusert mens areal avsatt til forankring blir utvidet. Denne endringen vil føre til at ankringsområde kommer innenfor areal benyttet til reketråling, men endringen er samlet sett ikke av en slik karakter at det vil medføre vesentlig ulempe for framtidig rekefiske.*

NFF bemerker endringen vil medføre vesentlig ulempe for framtidig fiske og er uenig i denne konklusjonen. Det medfører riktighet, som det er opplyst under samlet vurdering i konsekvensutredningen, at det er etablert dialog mellom oppdretter og rekefisker i området. Imidlertid har partene ikke blitt enige om at fortøyningene skal plasseres så langt ut som VKA17 er foreslått i planforslaget. NFF fraråder at kommunen legger til rette for at ankringsområdet kommer ytterligere inn i rekefeltet og potensielt ødelegger for bruken av feltet.

Plassering som oppdretter og rekefisker er blitt enige om tidligere har koordinatene N: 67 14,959 Ø:15 07,678 og N: 67 15,080 Ø: 15 07,340 for to av fortøyningsankrene. Vi ber om at kommunene legger til rette for at fortøyningene ikke kan strekkes lengre ut i rekefeltet enn det selskapet har tillatelse til i dag etter akvakulturloven.

Breivika, VA 3 og VKA6
I konsekvensutredningen står det følgende om fiskeriinteressene:

> *I følge temalag; Kystnære fiskeridata (Fiskeridirektoratet) vil akvakulturområdet komme i berøring med et stort gytefelt for torsk og en fiskeplass for passive redskaper. Konsekvensen antas å være liten/ubetydelig konsekvens.*

Fortøyningsarealet ser også ut til å strekke seg inn i rekefeltet. NFF kan ikke se at det er grunnlag for å konkludere i konsekvensutredningen med at konsekvensen er liten/ubetydelig for fiskeriinteressene. Sett i sammenheng med arealer avsatt til fortøyninger ved Hundholmen vil dette bli katastrofalt for rekefiske. NFF fraråder at det legges til rette for at fortøyninger kan strekkes inn i rekefelt.

Helligvika, VA30 og VKA30
Det åpnes for akvakultur i område hvor det tidligere er drevet reketråling. Vi ber om at fiskeriinteressene hensyntas slik at det fortsatt kan drives fiske etter reke i område.

Storvika
Slik anlegget i Storvika er plassert i dag er det mulig å tråle forbi det eksisterende anlegget. Akvakulturområdet strekker seg imidlertid helt ut til kommunegrensa og det åpnes for at akvakulturfortøyninger kan legges til hinder for rekefiske. Vi ber om at området reduseres slik at det blir mulig å tråle i området i fremtiden.

Interessemotsetninger
Det vises til punkt 7.9. i planbeskrivelsen hvor det står *Etter det vi kan se er det ingen/få interessemotsetninger i planen.* Som vi har gjort rede for er det store interessemotsetninger mellom rekefelt og fortøyningsarealer i planforslaget. Rekefeltet er i bruk og vi ber kommunene sikre at feltet også kan brukes i fremtiden. Nes og odder i Skjerstadfjorden, samt eldre dumpingplasser og fortøyninger i rekefeltet må hensyntas under fiske, og fortøyningsarealet som foreslås i tilknytning til flere av akvakulturområdene vil legge ytterligere beslag på rekefeltet og hindre rekefisket. NFF har hatt kontakt med forslagsstiller (Salten Aqua) som i utgangspunktet er positiv til å se på mulige endringer slik at bruken av rekefeltet sikres. Vi ber om at kommunene tar initiativ til dialogmøte hvor både rekefisker og forslagsstiller inviteres slik at man i fellesskap kan se på løsninger som sikrer at akvakultur og rekefiske kan sameksistere i Skjerstadfjorden.

Med hilsen
NORDLAND FYLKES FISKARLAG

Steinar Jonassen

E. Karlsen
Elisabeth Karlsen

Kopi til
Bodø Fiskarlag
Nordland fylkeskommune
Fiskeridirektoratet region Nordland
Fylkesmannen i Nordland

Vedlegg
Kart gyteområder og rekefelt
Kart rekefelt tegnet av rekefisker

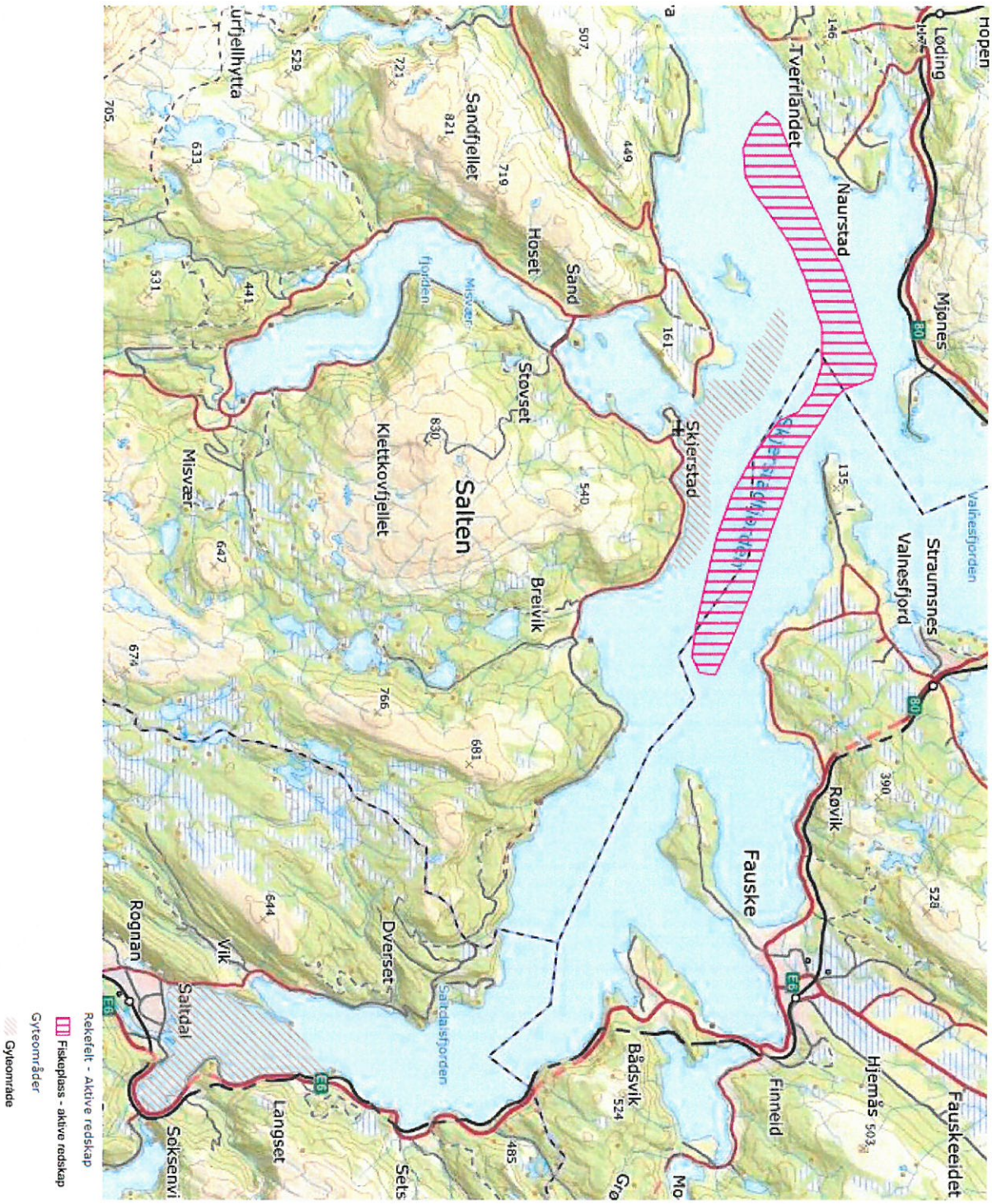

Kart over registrerte gyteområder og rekefelt, hentet fra Fiskeridirektoratets kartverktøy.

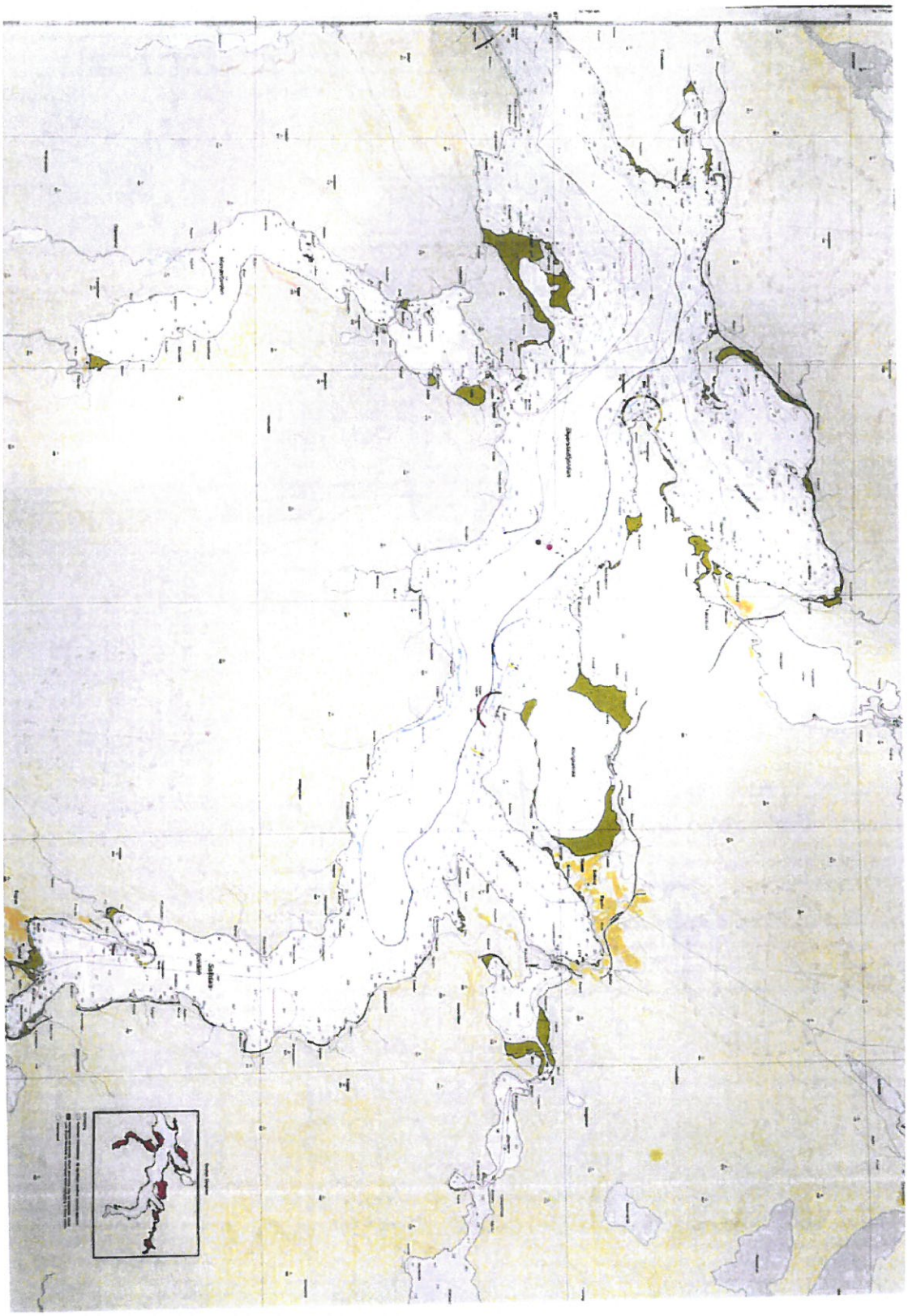

Kart med rekefelt er inntegnet av rekefisker.

17/1649

MOTTATT
14 DES. 2018
Sign:

Til Saltdal,- Fauske- og Bodø kommune,

ved h.h.v. Frode Tjønn, Renee Normann og Kjetil Christensen

Rullering av Arealplanen for Skjerstafjorden - nærmere kartlegging av forurensningskilder i Saltdalsfjorden.

I 2013-2014 gjennomførte SALT i Svolvær en omfattende miljøundersøkelse i Skjerstadfjorden med mål om å kartlegge miljøtilstanden i fjordsystemet, der hovedfokus var å undersøke graden av overgjødsling (eutrofiering). Ved målestasjonen i Saltdalsfjorden (H1) ble det påvist forhøyde nivåer av ammonium (NH4) i overflatevannet i desember. Videre var nitrat- og nitrittverdiene i april høyest på H1. Det ble også påvist høye forekomster av tarmgrønske på H1, som kan være en indikator på overgjødsling.

Ved målestasjonen (H1) i Saltdalsfjorden ble det i 2013 gjennomført en basisovervåkning, dvs. en overvåkning utenfor områder med kjente gjødslingseffekter. Det pågår nå et nasjonalt prosjekt *«Økosystemovervåking i kystvann 2017-2020»*, hvor Skjerstadfjorden er med. Deres målepunkt ligger i samme område som H1 der SALT hadde sin basisovervåkning.

Det at målingene i 2013 og at økosystemovervåkingen skjer i samme område tilsier at det bør gjennomføres en tiltaksovervåkning med flere målepunkter i Saltdalsfjorden. Ved tiltaksovervåkning legges det ut flere overvåkningsstasjoner i fjorden, som har til hensikt å overvåke områder med kjente gjødslingseffekter.

Prosjekt *«Økosystemovervåking i kystvann 2017-2020»*, gjennomføres av Akvaplan Niva. I kontakt med avdelingsleder i Kyst og ferskvanns-miljø, Guttorm Christensen, bekrefter han at de kan ta flere vannprøver til prosjektet når de først er i området i samme ærend.

Vi ber derfor en av kommunene om å bestille en plan for undersøkelsen fra SALT, koordinert med Miljødirektoratets prosjekt *«Økosystemovervåking i kystvann 2017-2020»*

Målet med undersøkelsen er i første omgang å ta vannprøver over tid for å på den måten å kunne avkrefte/bekrefte om ammoniumnivåene er høye over tid, eller om det skyldes tilfeldige variasjoner. Nivåene av næringsstoffer i vannmassene varierer over tid, og derfor bør det tas en tidsserie med flere målepunkter for å kunne fastslås om nivåene er forhøyede eller ei. Er det forhøyede verdier over tid bør det gjennomføres grundige bunnundersøkelser for å kunne identifisere en eller flere potensielle kilder til forurensing. Dette er viktig kunnskap å ha med i det pågående arbeidet med den regionale arealplanen for Skjerstadfjorden.

I øyeblikket finnes det flere muligheter for økonomisk støtte til dette prosjektet. Ved

Fylkesmannens miljøvernavdeling opplyses det at det neste år vil kunne søkes om tilskudd til miljøovervåkning av denne typen. Gjennom Vannområdet Skjerstadfjorden kan det også gis støtte til overvåkningsprosjekter, og i tillegg har Salten Aqua as. bekreftet at de vil bidra økonomisk til at en overvåkning kan gjennomføres. Derfor er det viktig å komme i gang så fort som mulig.

Skjerstadfjorden den 05.12.2017

Saltdalsfjordens fritidsfiskarlag

Tverlandet kommunedelsutvalg

Valnesfjord nærmiljøutvalg

Nordland fylkes fiskarlag

Forum for Natur og Friluftsliv Nordland

Skjerstad kommunedelsutvalg

Saltstraumen kommunedelsutvalg

Jonas Solberg Stokland (fisker Skjerstadfjorden)

Saltdalselva elveeierlag.

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/6505 Arkiv sakID.: 17/2510	Saksbehandler: Renée Normann

Sak nr.		Dato
037/19	Plan- og utviklingsutvalg	21.05.2019
031/19	Kommunestyre	13.06.2019

Sluttbehandling handlingsplan klima- og energi 2019-2022

Vedtak som innstilling fra Plan- og utviklingsutvalg - 21.05.2019

Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommune vedtar det fremlagte forslag til handlingsplan for Energi- og klima 2019-2022 med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-15, inkl. endringer foreslått av rådmannen etter høringsperioden.

Rådmannens forslag til innstilling:

Fauske kommune vedtar det fremlagte forslag til handlingsplan for Energi- og klima 2019-2022 med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-15, inkl. endringer foreslått av rådmannen etter høringsperioden.

Plan- og utviklingsutvalg 21.05.2019:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

PLUT- 037/19 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommune vedtar det fremlagte forslag til handlingsplan for Energi- og klima 2019-2022 med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-15, inkl. endringer foreslått av rådmannen etter høringsperioden.

Vedlegg:

03.05.2019	Handlingsplan 2019-2022	1410186
03.05.2019	Vedtatt plan Energi og klima 2018-2030	1410187

Saksopplysninger:

I slutten av 2017 foreslo rådmannen at energi- og klimaplan 2011-2014 skulle revideres, da planen var utgått og det viste seg at det var behov for nye tiltak for å møte de nasjonale og internasjonale mål. Dessuten var planen for lite integrert og forankret i kommunalt arbeid og dermed et «skuffedokument». En ny plan vil kunne gi visjon, strategier, mål, tidsramme, virkemidler og tiltak som bidrar til å redusere lokale utslipp av klimagasser og til å gjennomføre energieffektivisering og omlegging til miljøvennlige energiformer. Energi- og klimaplanen for 2018-2030 er vedtatt den 28. mars i år. Handlingsplanen er sendt ut til høring og ligger nå frem til sluttbehandling.

Handlingsplanen for energi og klima 2019-2022 er et levende dokument som kan revideres årlig. Den skal brukes av alle avdelinger i kommunen og gir føringer for hvordan vi kan oppnå målene som står i energi og klimaplanen.

En del av tiltakene i handlingsplanen er allerede igangsatt eller søkt tilskudd for. Tiltakene er ofte enkelt

gjennomførbar, eller igangsatt på grunn av tidsbegrensninger i 2019. Det forutsettes at planen revideres årlig, slik at det kan gjennomføres nye tiltak som er egnet og gjennomførbar for det planlagte året.

Høringsuttalelser
Handlingsplanen har nå vært ute til høring i 6 uker, og det er kommet inn 5 innspill. Statens Vegvesen og Ungdomsrådet har ikke kommet med vesentlig merknader, men ungdomsrådet ønsker å få mer informasjon i eget møte, slik at de får mer forståelse og lettere kan forholde seg til hva som står i ulike dokumenter. Dette tas til følge i det videre arbeidet med revidering av handlingsplanen.

Fylkesmannen
De ser mange gode tiltak, men mangler behovet for egenkapital. Det samme gjelder omfanget av egen arbeidsinnsats. Om det skal kunne avsettes midler til egeninnsats for klimatiltak, f.eks. som grunnlag for søknad om klimasatsmidler, vil det være viktig at disse tiltakene blir videreført i handlingsdelen / økonomidelen til kommuneplanen. Dette betinger imidlertid at det er foretatt en vurdering av kostnader og finansieringsmuligheter for disse tiltakene.
Kommentar saksbehandler: For å kunne gjennomføre tiltakene i 2019 vil det være viktig å få vedtatt planen så tidlig som mulig. Det vil være krevende å gjennomføre en økonomisk utredning av tiltakene som er planlagt i år, men for årene som kommer vil det være hensiktsmessig å utrede kostnadene. Dette tas med i revideringen av handlingsplanen for 2020.

Melanie Merz
- Det bør opprettes nok ressurser/stillinger for å kunne gjennomføre planen. Hun savner en overordnet visjon for miljøpolitikken annet enn CO2-reduksjon.
- Mener at det bør brukes flere kilder enn Miljøstatus
- Kommunen bør kreve mer handling fra lokalbefolkningen.
- På side 3 ble det nevnt søknadsfrister som har utgått på dato. Hvorfor er disse med i planen?
- På side 13/16 nevnes det at det er sløseri av ressurser når kommunen velger å bytte bytte fungerende med fossildrivstoff drevne kommunale vare-/personbiler til el-biler dersom man tar hele klimaregnskapet i betraktning. Pluss at det er til et visst punkt billigere å vedlikeholde det man har istedenfor nykjøp. Foreslår å bruke samme formuleringen som ved LED-belysningen – vanlig lys erstattes med LED-lys når vanlig lys ikke lenger fungerer eller lar seg reparere.
- Skype-møter bør etter min mening pålegges for møter som skal deltas på/avholdes på steder som bare kan nås med fly eller hurtigbåt/ferge (utslippsverstinger), ikke bare oppfordre til. Vil dere signalisere at dere mener alvor, så går det ikke an å fortsette reisevirksomhet som før.
- S.17: Jeg vil foreslå å ha et menypunkt på kommunens hjemmeside som heter klima og miljø, ikke bare klima
- S18: Biogass har sine ulemper, jeg savner en ordentlig vurdering av flere måter å produsere energi på. Er det virkelig slik at når det skal brukes mindre energi av alle aktører skal produksjonen allikevel økes? Hvorfor det? Jeg savner oppgradering/vedlikehold av eksisterende vannkraftverk.
- Til slutt nevnes et konsept «Park & Ride» for å få ned antall biler i sentrum. Konseptet forutsetter et tilfredsstillende tilbud ang. kollektivtrafikk og gratis parkeringsplasser ved alle fire innfallsporter til Fauske.

Kommentar saksbehandler:
- Det skal jobbes opp mot økonomiplanen i årene som kommer. Her bør det absolutt settes av penger til gjennomføring av tiltakene. Dette behandles i politisk sammenheng. Det å inkludere miljø i klimaplanen gjør at det må brukes mer tid på arbeidet. Kommunen har ikke prioritert dette i denne omgang. Det bør vurderes i planarbeidet fremover, dersom det er behov for mer helhetlig planlegging og tiltak som ivaretar miljø.

- Det er brukt flere kilder enn miljøstatus for å sette sammen et godt grunnlag for handlingsplanen. Dette er ikke kommet frem i selve planen som kildeoversikt, da det er mye interne diskusjoner som er avholdt, samt epostutvekslinger med viktige offentlige og private (personer, etater og virksomheter). Det vurderes at det er hentet inn fra tilstrekkelig mange infokilder.
- Søknadsfristene er utgått, men mulighet for å søke hos statlige etater gjentas hvert år. Tilskuddsdelen i handlingsplanen er mer som en enkel veileder/infokilde for de som jobber videre med handlingsplanen og gir info om hvor man kan søke tilskudd til tiltakene. Oversikten er ikke uttømmende, men gir et bilde av hva som finnes der ute.
- Det er ikke bestandig mulig å pålegge ansatte å bruke Skypemøter. Dette har ulike grunner som blant annet at andre tilbydere av kurs, seminar eller annet møte ikke har tilrettelagt for Skype-møter. Dessuten kan det være andre ting som gjør at ansatte må bruke fly/tog/ferge. Imidlertid jobber alle ledere aktivt med oppfordring til å bruke Skype når det lar seg gjøre, da dette gjør at vi sparer penger på reisekostnader.
- Vi ser kontinuerlig på forbedringer av hjemmesiden og vil endre menypunkter når dette viser seg til å være fornuftig/nødvendig.
- Vi vil trenger drivstoff lenge, og biogass er en av de statlige satsninger. En utredning av biogassproduksjon vil også inkludere en vurdering av behov og funksjonalitet. Oppgradering og vedlikehold av vannkraftverk er noe vannkraftvirksomheter skal gjøre i tråd med lover og forskrifter som kommunen ikke har myndighet på. NVE er myndighet.
- Park&ride konseptet er svært interessant for å redusere biltrafikken i Fauske. Dette bør vurderes i sammenheng med kollektiv transport og ny parkeringsareal som er egnet for dette.

<u>Retura/Iris</u>
I dag ligger vi langt unna målet som kommer på bakgrunn av EØS avtalen hvor Norge har forpliktet seg til. Her må alle fra produsent, forbruker og avfallsbehandlere bidra hvis vi skal klare å løse utfordringen. Det er ventet et EU-krav om kildesortering av matavfall og plastavfall fra 2023. Det er derfor viktig at næringslivet gjør tiltak for å nå disse målene. I tillegg havner det mye farlig avfall i restavfallet og mange bedrifter mangler kunnskap og tilrettelegging for å kaste farlig avfall. Typisk farlig avfall som alle innen næringslivet genererer er EE-avfall, lyskilder og
småbatteri. For å nå disse målene må det tilrettelegges for riktig avfallsløsninger slik at de ansatte har mulighet til å sortere avfallet.

- Retura Iris anbefaler at kommunen og næringslivet i Fauske starter med å minimum gjøre tiltak for å kildesortere det samme avfallet som er tilrettelagt for å sortere hjemme.
- Retura Iris kan hjelpe med rådgivning og sorteringskurs. Et innspill er at selskapet kan lede et kurs for næringsdrivende i Fauske som ønsker større kunnskap om dette og kunne gi innspill om utfordringer.
- Retura Iris kan tilby kommunen å hente avfall fra søppelrydde-dag, ta kontakt med Retura Iris i slutten av mars / begynnelsen av april for å beregne omfang og kostnad av dette.
- Åpningstider på miljøtorget som er bedre tilpasset næringslivet: Styret og Representanskapet i Iris Salten har tatt dette til etterretning og på Fauske er nå miljøtorget utvidet åpningstid på mandager og onsdager fra 07:30 til 19:00.

Kommentar saksbehandler
Dette er gode tips og råd som kan brukes i det videre arbeidet med gjennomføring av handlingsplanen. Tas til etterretning. Søppelryddedagen er allerede gjennomført.

Saksbehandlers vurdering:

Handlingsplanen som foreligger er endret etter innspill og gir gode føringer for en klimavennligere kommune. Det må jobbes mer med tiltak i årene fremover, men når de integreres i økonomiplaner og generelt kommunal saksbehandling, vil vi kunne oppnå klimamålene som vedtatt i energi og klimaplanen.

Geir Mikkelsen
rådmann

Handlingsplan 2019-2022

Energi- og klimaplan 2018-2030

FAUSKE KOMMUNE

Folkehelsekommunen der alle trives

Innhold

Generelt om tilskudd 3
Klimagassutslipp i Fauske 4
Veitransport 6
Jordbruk/skogbruk 8
Bygg og anlegg 11
Avfall 12
Næringsliv, teknologi og det grønne skiftet 13
Klimatilpasning 14
Kommunalt energiforbruk 16
Holdningsskapende arbeid 17
Energiproduksjon 18

Generelt om tilskudd

Det kan søkes om tilskudd til klimasats og klimatilpasning. Dessuten er det andre instanser som gir tilskudd til klimarelaterte saker som f.eks. NVE og Fylkeskommunen. Det bør være et samarbeid med ulike avdelinger i kommunen for å lykkes i gjennomføringen av handlingsplanen. Det er grunnen til at det nå også tas inn en kolonne med hvilke andre planer som blir berørt/inkluderer tiltakene. Enova har mange tilskuddsordninger til private og byggeiere, men det er ulike krav og frister avhengig av tiltaket.
Det kan søkes tilskudd på ulike nivå og i sammenheng med for eksempel folkehelsetiltak. Herunder nevnes noen eksempler av instanser hvor en kan søke tilskudd for tiltak i 2019:

- Regjeringen har foreslått å sette av 151,8 millioner kroner til ordningen i statsbudsjettet for 2019. Pengene skal gå til konkrete prosjekter som gir utslippsreduksjon og omstilling til lavutslippssamfunnet i norske kommuner. Deler av midlene kan gå til planlegging og utredning av tiltak, og til nettverk og erfaringsdeling. Neste søknadsfrist er 15. februar 2019. Søknad fylles ut og sendes i Elektronisk søknadssenter. http://www.miljokommune.no/Temaoversikt/Klima/Klimasats---stotte-til-klimasatsing-i-kommunene/
  NB! Kommunens egeninnsats kan godskrives med inntil kr 600 per time. Satsen er økt fra kr 500 per time. Ny sats kan også legges til grunn for arbeid kommunen utfører i 2019 i prosjekter som ble innvilget støtte tidligere år. Kommunen skal dokumentere denne arbeidsinnsatsen med antall timer og timesats som legges til grunn i regnskapet i forbindelse med rapportering. Som grunnlag må kommunen ha timelister for de involverte, men selve timelistene skal ikke sendes inn.

- Kommuner og fylkeskommuner kan søke om midler til kunnskapsoppbygging og utredninger om konkrete klimatilpasningstiltak. Det er for 2019 satt av 6,4. mill. kroner i statsbudsjettet til ordningen. Søknadsfrist er 15. februar 2019. http://www.miljodirektoratet.no/no/Tema/For-offentlig-sektor/Tilskuddsordninger/Tilskudd-til-klimatilpasning/

- Kommuner kan søke NVE om økonomisk støtte til å kartlegge kritiske punkt i bekker og bratte vassdrag. Kritiske punkt kan være tekniske inngrep eller naturgitte forhold som kan føre til oversvømmelse. Oversikt over kritiske punkt kan bidra til at nødvendige tiltak blir iverksatt, og at risikoen for skader blir redusert. Det er ingen fast søknadsfrist for tilskuddsordningen. Kommunene velger om de selv vil utføre kartleggingen, eller om de vil engasjere en konsulent til jobben. https://www.nve.no/flaum-og-skred/kartlegging/flaum/tilskudd-til-kartlegging-av-kritiske-punkt-i-bekker-og-bratte-vassdrag/

- Skogen i Norge og skogbruket har en sentral rolle i klimasammenheng. Skogene våre binder hvert år en CO2-mengde som tilsvarer halvparten av Norges samlede klimagassutslipp. Stortinget har bedt regjeringen å følge opp klimaforliket gjennom å intensivere skogproduksjonen. Dette er blant annet gjort ved å iverksette nye tilskuddsordninger. Søknad om tilskudd registreres digitalt via 'Skogfond på nett', som alle skogeiere har tilgang til via Landbruksdirektoratets hjemmeside. https://www.landbruksdirektoratet.no/no/eiendom-og-skog/skog-og-klima/om-skog-og-klima#nye-tilskuddsordninger-for-oekt-co2-opptak-i-skog

Transporttiltak som søttes av andre ordninger enn Klimasats

- Støtte til hydrogenstasjoner og offentlig tilgjengelig hurtiglading søkes hos Enova.
- Normallading på plasser med vilkårsparkering støttes ikke fordi dette dekkes av nye krav i parkeringsforskriften fra 1.1.2018
- Sykkelveier kan støttes gjennom Statens vegvesen, og vil vanligvis ikke få støtte fra Klimasats.
- Store kjøretøy eller flåter av kjøretøy der utskiftning til nullutslippskjøretøy erstatter mer enn 10 000 liter diesel/år kan søke støtte fra Enovas program for landtransport
- Store kjøretøy som bruker biogass og fyllestasjoner for biogass er fra og med oktober 2017 en del av Enovas program for landtransport. Enova gir imidlertid ikke støtte til (fylkes)kommuner som ønsker å stille krav om biogass i innkjøp. Avklar med Enova før eventuelle søknader til Klimasats om biogasskjøretøy.

Klimagassutslipp i Fauske

Gode utslippstall er svært viktig for å vurdere om det gjennomføres tilstrekkelige tiltak for å oppfylle vedtatte klimamål. De er også viktig for å kunne vurdere tiltak opp mot hverandre - inklusive kost/nytte. Fauske kommune har innhentet tallene og gjort en analyse som brukes til grunnlag for planen og dessuten kan brukes til prioritering av tiltak i handlingsdelen.

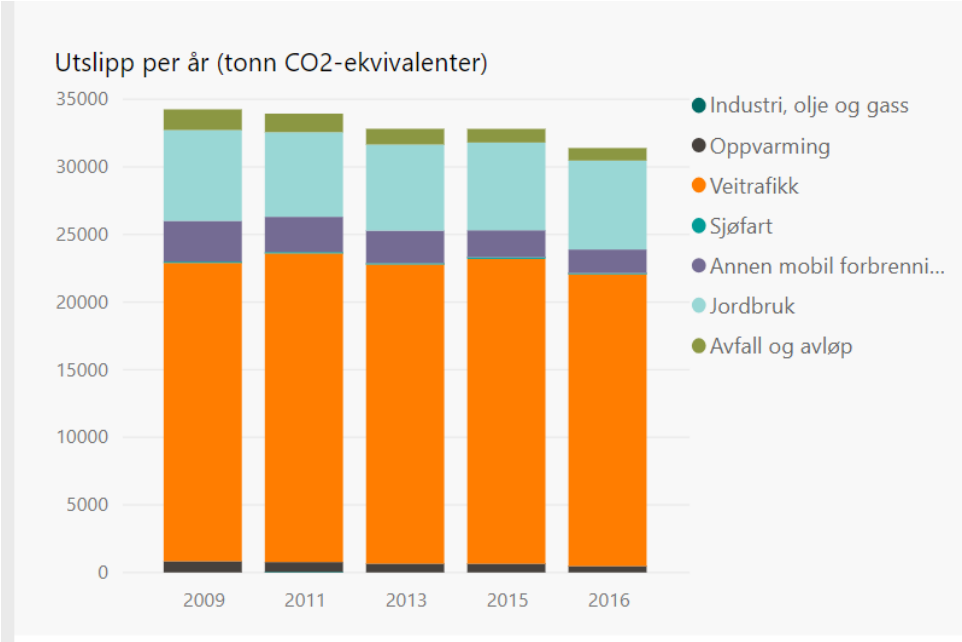

Figur 1: Klimagassutslipp for Fauske kommune fra 2009-2016 Kilde: Miljøstatus.no

Figuren viser at Fauske bør prioritere tiltak mot veitrafikk og Jordbruk (landbruk og skogbruk) i de nærmeste årene. På veitrafikk er det svært mange muligheter og ofte enkle løsninger som kommunen kan jobbe med. Det bør avsettes nok midler til konkrete tiltak som nevnes i kapitlene nedenfor.

Tiltak per utslippskilde

Se i energi- og klimaplan for mål knyttet til utslippskildene. Rød farge er store eller utfordrende oppgaver, gul er middels gjennomførbar, grønn farge er enkelt eller rask gjennomførbare oppgaver.

Veitransport

2019	2020	2021	2022	Ansvarlig enhet	Kostnad	Andre planer knyttet til tiltak
	Lage strategi for fossilfritt kjøring med tiltak: Se på strategier opp mot pendlere, økt bruk av kollektivtrafikk og kommunikasjon mellom buss, tog og fly. Ta også inn en undersøkelse på alternative kjøretøy. Bruk resultater fra rapport Kollektiv transport Bodø-Fauske/Saltdal hos NFK.	Fortsettelse strategi: Muligheter for bruk av sykkel (leiesykkel med stasjoner gjennom hele Fauske, tilskudd til kjøp av el-sykkel, sykkelparkering). Vurdere parkeringsplasser ved busstopp på knutepunkter i distriktet.	Forts.	Plan- og utvikling + Folkehelse-koordinator + Bygg og eiendom +NFK	Arbeidstimer	Folkehelseplan
Kartlegge muligheter for mer klimavennlig reguleringsplan med nye maler hvor det samles konkrete bestemmelser som blir standard i kommunen				Plan og utvikling	Arbeidstimer	Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel
Søke tilskudd til forprosjekt for etablering bysykkelordning, med 10 el-sykler som plasseres på Togstasjon, sentrum (Amfi)	Søke tilskudd for etablering bysykkelordning, med 10 el-sykler som plasseres på Togstasjon, sentrum (Amfi)	Evaluering av by-sykkelordningen	Se nærmere på nye el-sykler ved fremtidens kulturhus	Bygg og eiendom, samt folkehelserådgiver.	Arbeidstimer	Folkehelseplan
Opparbeiding av gang- sykkelveier etter sykkelplaner som omfatter både Fauske, Sulitjelma og Valnesfjord. Se trafikksikkerhetsplan *	Forts.	Forts.	Forts.	VVA + Plan og utvikling	Ukjent	Trafikksikkerhetsplan, folkehelseplan, temaplan sykkel

Oppfølging av veiplanen VVA	Forts.	Forts.	Forts.	VVA	Arbeidstimer	Veiplan VVA, trafikksikkerhet splan
Undersøkelse: hvilke virkemidler vil motivere best for å redusere antall godsbiler og omstilling til alternative transportmidler i næringen.	Forts.	Gjennomføring tiltak (innarbeides i ny handlingsplan klima)	Forts.	Fauna + Plan og utvikling	Arbeidstimer + evt. kostnader konsulent	
	Legge ut konkrete forslag til klimavennlig transport og sider med leiebilløsninger for private og næring på kommunens hjemmeside.			Plan og utvikling	Arbeidstimer	
Gjennomføre nøyaktig analyse av plassering/behov og effekt av ladepunkter til el-biler, samt kostnadsberegning.	Etablere ladepunkter i hele Fauske kommune etter analysen.	Forts.	Forts.	Plan og utvikling + bygg og eiendom	Arbeidstimer	
	Gjennomføre undersøkelse av parkeringstiltak. Samarbeid med SVV (se også rapport prosjekt Småby Nord)			Bygg og eiendom + SVV	Arbeidstimer	Rapport Småby nord med SVV
Skrive innspill til regional klimaplan Nordland Fylkeskommune	Følge aktivt med på hendelser på politisk nivå, og gi innspill hvor mulig.	Forts.	Forts.	Plan og utvikling	Arbeidstimer	Regional klimaplan NFK
	Igangsette med reguleringsplan og forprosjekt for Sjøgata hvor bussholdeplass blir tatt inn som alternativ for bussterminal ved Shell-stasjon.	Arbeide med reguleringsplan for Sjøgata, samt søke om midler til klimavennlige tiltak som kommer frem i forprosjekt.	Forts.	Plan og utvikling	Arbeidstimer	
Være med i Europeisk mobilitetsuke 2019.						

*Trafikksikkerhetsplan har prioritert Strømsnes-Helskog, Valnesfjord kirke –Stemlandssvingen, Fauske Camping – Leivsethøgda og etablering av regulert rundkjøring og fortau på E6. I tillegg prioriteres fortau på Erikstadveien, forlengelse av fortau og utbedring av vei på Hegreveien og etablering av g/s-vei ved Farvikveien. Hovedformålet er trafikksikkerhet, men dette kan også sees på som et viktig klimatiltak. Uprioriterte tiltak er planlegging av fortau langs Nyveien mellom RV80 og Kirkeveien, og planlegging av g/s-vei fra indre Salten Energi til samlevei på Hjemås.

Jordbruk/skogbruk

Se også på https://www.nibio.no/nyheter/fem-rimelige-eller-lnnsomme-klimatiltak-i-jordbruket. NIBIO kontaktes for veiledning og støtte i årene fremover.

2019	2020	2021	2022	Ansvarlig enhet	Kostnad
Tidligst mulig (rett etter 15. mai, jordbruksforhandlinger) gjennomføres et møte med viktige aktører innen jordbruk (landbruksrådgivningen og Fylkesmannen) for å kartlegge gjennomførbare tiltak i Fauske kommune. Bondelaget bes om info ang. klimasmart landbruk prosjekt. Eksempler: - Utbedring og supplering av hydrotekniske anlegg - Miljøplantinger - Økologiske rensetiltak - Omlegging til mer miljøvennlig drift på erosjonsutsatte areal - Særskilte bygningsmessige miljøtiltak - Biogassoppsamling/-bruk - muligheter for investeringsstøtte, kompetansetiltak og rådgivning	Gjennomføring av tiltakene etter kartlegging.	Forts.	Forts.	Plan og utvikling, avd. landbruk	Arbeidstimer
Klimamål skal tas inn ved utarbeiding av nye strategier for SMIL og NMSK for jordbruk. Bør samordnes på fylkesplan, evt. nasjonalt plan. SMIL-ordningen omfatter også tilskudd til drenering av dyrka mark. Tilskuddene gis i hovedsak til engangstiltak etter en årlig prioritering mellom søknader. Gjødselplaner er ofte en forutsetning for kommunenes behandling av søknader om produksjonstilskudd.				Plan og utvikling, avd. landbruk	Arbeidstimer
	Tre tiltak sees nærmere på når det gjelder husdyrgjødsel: (1) lukkede lagre, (2) biogass og (3) endring i spredningspraksis (utover kravene i gjødselforskriften). Vurdere en veiledningstjeneste om mer klimavennlig gjødselhåndtering og evt. utredning av tilgang til			Plan og utvikling, avd. landbruk	Arbeidstimer

	investeringsmidler for gjødsellagre. Lurt å lage en betenkning rundt de tre tiltakene generelt. Kommunen fatter evt. vedtak om tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel, jamfør forskrift.				
		Igangsettelse av undersøkelse om hvordan flere i jordbruksnæringen kan hindre utslipp til luft og jord ved tilstrekkelig tett lagring av husdyrgjødsel.		Plan og utvikling, avd. landbruk	Arbeidstimer
	Biogassoppsamling/karbonlagring undersøkes nærmere for sektor landbruk i sammenheng med satsing på biogassoppsamling og produksjon. Det kommer muligens et biogassanlegg i Salten-regionen, Bodø har kanskje utredet det. Kommer det biogassanlegg vil det komme tilskudd til transport, kanskje også til bygging av lagre.			Plan og utvikling, avd. landbruk	Arbeidstimer
Det lages en prosedyre som inkluderer fornuftige retningslinjer som kan brukes ved jordbruksrelaterte søknader, som for eksempel produksjonstilskudd.				Plan og utvikling, avd. landbruk	Arbeidstimer
	Viktigste tiltakene for klimaregnskapet på skog i Fauske; plantetetthet, nyplanting (økt skogareal), ungskogpleie og gjødsling kan antagelig ha ganske rask effekt på biomassetilveksten. NIBIO kontaktes for mer info og veiledning.	Igangsetting med utarbeidelse av kommunal tiltaksplan som bl.a. skal vurdere følgende delmål: - Redusere avskoging. - Bevisstgjøre skogeier og andre skogaktører for å sikre god foryngelse i skogene. Kommunen vil følge opp med mer tilsyn og kontroll med skogplanting.		Plan og utvikling, avd. landbruk	Arbeidstimer

		- Økt uttak av heltrehogst (GROT) (se nærmere på prosduksjon av bioenergi) - Planting av skog på nye arealer - Redusere hogst av ungskog - Vedta og iverksette forvaltningsplaner sammen med andre grunneiere - Vedta og iverksette forvaltningsplan for egne skogseiendommer - Økt plantetetthet Gjødsling			

Bygg og anlegg

2019	2020	2021	2022	Ansvarlig enhet	Kostnad	Andre planer knyttet til tiltak
Informere befolkningen om utfasing bruk av fyringsolje og andre fossile brensler.	Forts.			Lovlig pålagt fra 2020. Plan og utvikling, ved byggesak.	Arbeidstimer	Nasjonale vedtak
Redusere energiforbruk i nye og eksisterende bygninger gjennom Tek17 og anmodning i byggsak til passiv-/plusshus.	Forts.	Forts.	Forts.	Byggesaksbehandler på avd. plan og utvikling	Arbeidstimer	Kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner
Oppfordre til bruk av klimavennlige materialer og energieffektive løsninger i nybygg og tilhørende anlegg og infrastruktur.	Forts.	Forts.	Forts.	Byggesaksbehandler på avd. plan og utvikling, samt samarbeid med næringslivet.	Arbeidstimer	Kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner
	Utredning av mulighet for mest mulig utslippsfrie byggeplasser, og hva kommunen kan bidra med. Miljøkommune har en kokebok til dette.			Avdeling plan og utvikling i samarbeid med næringslivet.	Arbeidstimer	Kommuneplanens samfunnsdel og SIIN

Avfall

2019	2020	2021	2022	Ansvarlig enhet	Kostnad	Andre planer knyttet til tiltak
SIIS rutiner skal gjennomgås og evt. endres for å øke miljøbevisst innkjøp.				Plan og utvikling + innkjøpsansvarlig	Arbeidstimer	SIIN
Gjennomgang med Iris/Retura angående avfallsreduksjon og effektive tiltak				Plan og utvikling	Arbeidstimer	
	Oppsett av side på kommunens hjemmeside med info om miljøtiltak, herunder holdningsskapende arbeid reduksjon og bedre sortering av avfall i private husholdninger			Plan og utvikling	Arbeidstimer	
Søppelryddedag mai	Forts.	Forts.	Forts.	Plan og utvikling + HMS-ansvarlige	Arbeidstimer	Folkehelseplan

Næringsliv, teknologi og det grønne skiftet

2019	2020	2021	2022	Ansvarlig enhet	Kostnad	Andre planer knyttet til tiltak
Revurder innkjøpsrutiner, og se nærmere på info rundt nullutslippsvirksomheter i Saltenområdet. Gjennomfør endringer der dette trengs.	Planlegging og investeringer i næringsliv skal som hovedregel ta utgangspunkt i målet om å være nullutslippsvirksomhet.			Plan og utvikling + innkjøpsansvarlig	Arbeidstimer	SIIN
Møte med næringslivet i Fauske kommune i samarbeid med Forum for næringsliv og Fauna. Følgende emner diskuteres: - Forbedringer i avfallshåndtering + ønsker om endringer hos Iris - Miljøfyrtårninteresse - Gang- sykle til jobb og prioriteringer - Fjernvarme og samarbeid biogass - Bil og transport i næring - Bytte ut varebil til el-bil/ladbar hybrid				Plan og utvikling	Arbeidstimer + evt. møteutgifter	Folkehelseplan
		Bidra til grønn og innovativ næringsutvikling i byen og regionen gjennom samarbeid med næringslivsaktører og FoU institusjoner.		Plan og utvikling + Fauna	Arbeidstimer + møteutgifter	
Bedre avfallshåndtering og -redusering i næringslivet gjennom tilrettelegging for resirkulering, gjenvinning og gjenbruk av materialer i næringslivet. Se også på miljøfyrtårnarbeidet.				IRIS Salten	Arbeidstimer	
	Gjennomføring av endring åpningstider IRIS til fordel for servicenæringa			IRIS Salten	Arbeidstimer	

Klimatilpasning

2019	2020	2021	2022	Ansvarlig enhet	Kostnad	Andre planer knyttet til tiltak
Igangsette arbeid med egen database med geotekniske rapporter som kan brukes til fremtidig planlegging og kartlegging av utsatte områder. Systemet skal være tilgjengelig for alle (både private og kommuneansatte) i fremtiden.				Byggsak og arealplanlegging	Arbeidstimer	
Lage overvannsplan/kartlegging: Prosjektstilling/konsulent som lager en analyse av overvannsproblematikk, kritiske punkter og prioriteringsområder, samt kostnadsberegning av nye tiltak og forslag til evt. større prosjekter.	Forts.			Plan og utvikling og VVA i samarbeid med konsulent	Ukjent, tas inn i budsjett når det er avklart	
		Se nærmere på overvannshåndtering Krokdalsmyra ved utbygging av området. Eksempel på tiltak kan være å øke dimensjonering av eksisterende kulverter/overvannsledninger eller etablere større avlastningsrør.		VVA	Ukjent, tas inn i budsjett når det er avklart	
Lage rutiner overvannshåndtering for arealplanleggere, herunder å unngå ytterlig utbygging på myrareal og våtmark gjennom arealplanlegging, og bestemmelser for åpne bekker med god nok kapasitet, samt evt. kulverter med stor nok dimensjonering.				Plan og utvikling	Arbeidstimer	
	Separering overvann/avløp: I bebyggelsen rundt Fauske			Plan og utvikling + VVA	Ukjent, tas inn i budsjett	

	sentrum ble de fleste hus inntil midt på 1970-tallet tilkoblet kommunalt avløpsnett som har felles avløp og overvannsledning. Under store nedbørsperioder medfører dette at avløpsnettet blir hardt belastet med overvann. For å redusere risikoen for store skader er det nødvendig på sikt å anlegge separate overvannsledninger i disse områdene.				når det er avklart	

Kommunalt energiforbruk

2019	2020	2021	2022	Ansvarlig enhet	Kostnad
	Undersøkelse for hver enkelt kommunal bygning hva som kan gjøres innenfor rimelige grenser og hva effekten vil bli. Det foretas en energiteknisk gjennomgang med sikte på å kartlegge strakstiltak (de som gir gevinst med minimale kostnader)			Bygg og eiendom	Arbeidstimer
		Kravspesifikasjon i nye bygninger med utslippsfrie tiltak/byggematerialer		Bygg og eiendom	Arbeidstimer
Bytte ut kommunale fossile biler med elbiler eksisterende biler skal byttes ut etter leaseavtalen eller for gammel/ikke lar seg reparere.	Forts.	Forts.	Forts.	Innkjøpsansvarlig	Arbeidstimer
	Kjøpe inn et web-basert energioppfølgingsverktøy som e-save (eller tilsvarende) esave.no			Bygg og eiendom	Ukjent
Lyspærer byttes ut med led-pærer når de er ødelagt/når som helst mulig	Forts.	Forts.	Forts.	Bygg og eiendom	Arbeidstimer
Få på plass bedre videoutstyr for skype-samtaler på alle/viktigste møterommene. Deretter gjøre ansatte oppmerksom på dette for å oppfordre til økt bruk. Opplæring årlig.	Forts.	Forts.	Forts.	IKT-avdeling + enhetsledere.	Ukjent, men selvkost.
Oppfordre til miljøfyrtårnsertifisering på flere bygg.	Forts.	Forts.	Forts.	Plan og utvikling + samtlige enhetsledere	? Avhengig av bygning
Igangsette avfallsorteringsprosjekt i samarbeid med Retura/IRIS på kommunale bygninger.				Enhver enhet i kommunen + HMS-ansvarlig + bygg og eiendom	Arbeidstimer
	Utarbeidelse av rutine og standardtekst i saksfremlegg må ha en klimavurdering hos alle avdelinger som jobber med saker som kan påvirke kommunens klimamål. Vurder også egen logo/symbol på saksfremlegg som omhandler klimatiltak.			Plan og utvikling	Arbeidstimer

Holdningsskapende arbeid

2019	2020	2021	2022	Ansvarlig enhet	Kostnad	Andre planer knyttet til tiltak
Sykkelstativ (med eller uten tak) ved minst 15% av kommunale bygg	Sykkelstativ (med eller uten tak) ved minst 30% av kommunale bygg	Sykkelstativ (med eller uten tak) ved minst 50% av kommunale bygg	Sykkelstativ (med eller uten tak) ved minst 65% av kommunale bygg	Bygg og eiendom	Ukjent	Folkehelseplan
	Undersøkelse på hva folk flest vet om rutetider kollektiv transport og hvorfor de ikke tar buss/tog/sykkel. Lage lokal kollektivplan. Gjøres i samarbeid med NFK.	Sette i gang tiltak basert på undersøkelsen.	Evaluere og evt. videre igangsetting av tiltak basert på de andre år.	Plan og utvikling	Ukjent	Folkehelseplan
Øke bevisstheten om energibruk og løsninger som kan gjøre boligen eller bygningen merenergieffektiv. Avtale utredes med Energiportalen.no	Forts.	Forts.	Forts.	Plan og utvikling	Dersom Salten kommunene samarbeider 30% rabatt på abonnement. kr 16716,- årlig.	
Igangsettelse av «sykle til jobben» kampanje. Alle kommunalt ansatte skal motta informasjon og oppfordres til å delta. Private bedrifter skal oppfordres til å gjøre det samme.	Forts.	Forts.	Forts.	Plan og utvikling	Ukjent, tas inn i budsjett når det er avklart.	Folkehelseplan
Utbedre hjemmesiden med klima som tema. Her kan kommunen også legge inn tips til redusert energiforbruk og midler til tiltak. Følgende tema kan tas inn: •Kommunens klimaplan •Klimatips •Link til Enova og andre aktuelle sider •Samarbeidsavtale og lenke energiportalen.no	Forts.	Forts.	Forts.	Plan og utvikling	Arbeidstimer	
	Tiltak i forbindelse med helsefremmende barnehage (som f eks tomgang bil tillates ikke)					

Energiproduksjon

2019	2020	2021	2022	Ansvar	Kostnader
Hente inn opplysninger om forventede kostnader for ulike typer anlegg for produksjon av biogass, transport, lagring og anvendelse.	Evt. utarbeiding av mulighetene i Fauske kommune. Dersom noe av mulighetene er gjennomførbar, igangsettelse av biogassproduksjon. Settes av i budsjett for 2021.			Plan og utvikling, i samarbeid med konsulent.	Det skal søkes om tilskudd til prosjektet. Ukjent pris på forprosjekt eller gjennomføring.

Kommunedelplan
Energi- og klima 2018-2030

Fauske kommune

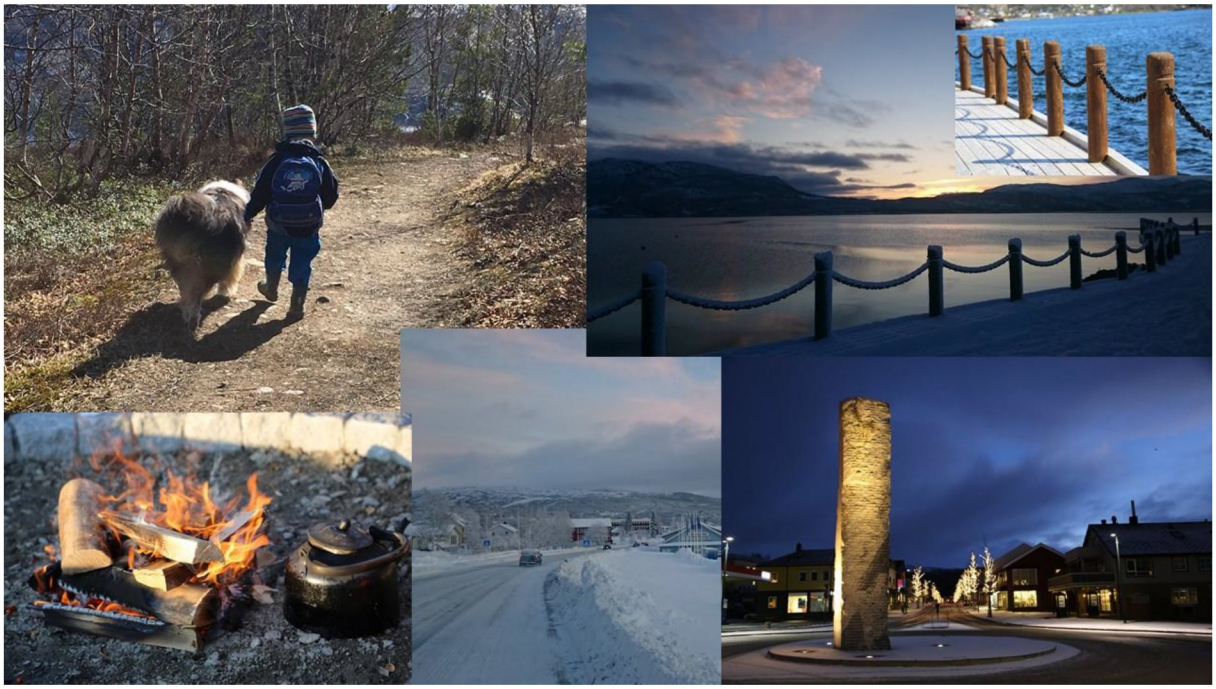

FAUSKE KOMMUNE
Folkehelsekommunen der alle trives

Innhold

1. Innledning ... 3
2. Lovverk, retningslinjer og føringer ... 4
   Internasjonale føringer ... 4
   Nasjonale føringer ... 4
   Regionale føringer ... 5
   Planstrategi og andre kommunale føringer ... 5
3. Gjeldende situasjon: energibruk og klimagassutslipp ... 7
4. Transport og veitrafikk ... 10
   Utfordringer ... 10
   Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014 ... 15
   Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap ... 16
   Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen) ... 17
5. Jord-/skogbruk ... 19
   Utfordringer ... 19
   Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014 ... 20
   Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap ... 20
   Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen) ... 21
6. Bygg og anlegg ... 23
   Utfordringer ... 23
   Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014 ... 23
   Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap ... 23
   Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen) ... 24
7. Avfall og forbruk ... 25
   Utfordringer ... 25
   Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014 ... 29
   Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap ... 30
   Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen) ... 32
8. Næringsliv, teknologi og det grønne skiftet ... 33
   Utfordringer ... 33
   Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014 ... 34
   Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap ... 35
   Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen) ... 35
9. Klimatilpasning ... 37
   Utfordringer ... 37
   Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014 ... 38
   Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap ... 38
   Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen) ... 39
10. Kommunalt energiforbruk (feie for egen dør) ... 40
   Utfordringer ... 40
   Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014 ... 41
   Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap ... 42
   Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen) ... 44
11. Holdninger – holdningsskapende arbeid ... 45
   Utfordringer ... 45
   Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014 ... 45
   Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap ... 46
   Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen) ... 46
12. Energiproduksjon ... 47
   Utfordringer ... 47
   Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014 ... 47
   Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap ... 47
   Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen) ... 48
13. De nye målene i handlingsplanen ... 49
14. Økonomiske vurderinger ... 49
15. Kilder ... 50

1. Innledning

Kommunen kan på ulike nivåer bidra til å redusere lokal utslipp av klimagasser, gjennomføre energieffektivisering og legge om til miljøvennlige energiformer. En oppdatert og velfungerende energi- og klimaplan kan være et grunnlag for kommunal planlegging og vil medføre reduksjon av klimagassutslipp.

Klimaplanen er delt opp i to deler, en teoretisk del og en handlingsplan:

- Den teoretiske delen gir et faktagrunnlag med utslippsmål for Fauske kommune i 2030 og langsiktige mål for 2050. Konkrete mål for klimafotavtrykket til kommunes egen virksomhet (feie for egen dør) har et eget kapittel. For å bedre knytte mål til handling er det også et kapittel for hver utslippskilde (transport, jordbruk, avfall, osv.) med:
    - En oversikt av utfordringer i Fauske
    - En vurdering av eksisterende samt mulige nye virkemidler. Det må avklares hvorvidt eksisterende virkemidler har bidratt til utslippsreduksjoner, i hvilken grad det kreves ytterlige virkemidler framover, og hvilke virkemidler/type virkemidler disse eventuelt kan være
    - En gjennomgang av nytt og eksisterende kunnskap, herunder forskning og teknologiske- og markedsutviklinger
    - En kort oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier som brukes i handlingsplanen
- Handlingsplanen bør revideres hvert år, og skal deles opp i to deler: Del 1 innebærer konkrete tiltak som gjennomgås av ansvarlig enhet. Del 2 har generelle føringer for andre planer og tiltak hvor det tas hensyn til klimaspørsmål. Siste del er også et grunnlag for klimarelaterte vurderinger i fremtidige saksfremlegg for alle nye planer og tiltak.

Med denne planen ønsker kommunen å ivareta formålet etter Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging, som er å:

1. sikre at kommunene går foran i arbeidet med å redusere klimagassutslipp.
2. sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunene.
3. sikre at kommunene bruker et bredt spekter av sine roller og virkemidler i arbeidet med å redusere klimagassutslipp.

2. Lovverk, retningslinjer og føringer

Relevante lovverk for dette arbeidet er Plan- og bygningsloven og Naturmangfoldloven. Videre er det tatt hensyn til internasjonale, nasjonale, regionale og kommunale føringer.

Internasjonale føringer

På FNs klimakonferanse i København i 2009 ble det for første gang politisk enighet om at en økning på 2 grader i den globale middeltemperaturen bør være den øvre grensen for global oppvarming. På FNs klimakonferanse i Paris i 2015 kom det en tydelig beskjed om at utslippsreduksjoner må skje så raskt som mulig for å begrense global oppvarming til under 2 grader, og helst under 1,5 grad. Derfor foreslås det i den nye energi og klimaplanen et mellomlangsiktig mål om å redusere klimagassutslippene med 40 % innen 2030 i forhold til 1991.

EUs fornybardirektiv gir viktige føringer for Norges energipolitikk. Direktivet ble implementert i Norge i 2011. Direktivet har et mål om at 20 prosent av energibruken i EU skal være fornybar innen 2020. For at målet skal nås, har hvert enkelt land fått et eget fornybarmål. Målene er i hovedsak avhengig av landenes BNP, og rike land har fått langt høyere mål enn fattige land. Norge har et mål om at 67,5 prosent av vår energibruk skal være fornybar i 2020.

Nasjonale føringer

Det finnes på nasjonalt plan flere retningslinjer, stortingsmeldinger og andre dokumenter som legger føringer for energi- og klimaplanlegging i kommunene. Noen av de mest sentrale er nevnt nedenfor.

Nasjonale føringer når det gjelder prosess:

- Statlig planretningslinje for energi- og klimaplanlegging i kommunene, 4. september 2009 (ny utgave som inkluderer klimatilpasning forventes i 2018)
- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, 26. september 2014
- T-1497 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2015

Nasjonal klimapolitikk:

- Meld. St. 13 (2014-2015) Ny utslippsforpliktelse for 2030 – en felles løsning med EU. Her er det foreslått utslippsmål for Norge i 2030, vedtatt i Stortinget 25.03.2015
- Meld. St. 21 (2011-2012) Norsk klimapolitikk
- Revidert klimaforlik på Stortinget juni 2012
- Meld. St. 25 Kraft til endring – Energipolitikken mot 2030
- Meld. St. 41 (2016-17) - Klimastrategi for 2030 - norsk omstilling i europeisk samarbeid
- Meld. St. 24 (2016-2017)
- Perpektivmeldingen 2017 (for norsk økonomi).

Energi:

- NOU 2012: 9 Energiutredningen – verdiskaping, forsyningssikkerhet og miljø
- Meld. St. 14 (2011-2012) Vi bygger Norge – om utbygging av strømnettet

Transport:

- Meld. St. 26 (2012-2013) Nasjonal transportplan 2018–2029
- Handlingsplan for elektrifisering av vegtransporten (2009)
- Nasjonal tverrsektoriell biogasstrategi (2014)

Klimatilpasning:

- Meld. St. 33 (2012-2013) Klimatilpasning i Norge

- NOU 2010:10 Tilpassing til eit klima i endring

Regionale føringer

Nordland fylkeskommune er i ferd med å revidere regional klimaplan. Den gjeldende Regional plan-Klimautfordringer i Nordland (2011-2020) inneholder tiltak til klimagassreduksjon og beskriver klimautfordringene sektorvis for Nordland. Det overordnede målet for fylkeskommunen er «å identifisere tiltak som samlet sett fører til at Nordland bidrar til å oppfylle nasjonale mål for reduksjon av klimagassutslipp knyttet til Kyotoprotokollen.»

Dette målet er konkretisert:

- De samlede utslippene i Nordland skal reduseres med 20 % i forhold til 1991 (dette innebærer 30 % reduksjon i forhold til 2008).
- Nordland fylkeskommune skal jobbe for å utnytte det potensialet som ligger i produksjon av ny fornybar energi og energieffektivisering.
- Nordland fylkeskommune skal bidra til å redusere kommunenes sårbarhet for klimaendringer og styrke deres tilpasningskapasitet/evne.

Fylkesmannen i Nordland forventningsbrev til kommunene om forvaltning av landbruket:

- Tiltak for økt binding av CO^2 i skog.
- Tiltak som gir økt bruk av tre som byggemateriale og energikilde.
- Tiltak som reduserer utslipp til luft fra husdyrgjødsel
- Tiltak som gir økt bruk av bioenergi
- Økt utnytting av utmarksbeiting og lokalt dyrket grovfor
- Reduksjon i foretakenes bruk av fossil energi.

I tillegg til regional plan for klimautfordringer er det utarbeidet en klimaprofil for Nordland av Norsk klimaservicesenter, som kan brukes i det videre arbeidet med kommunens Energi og klimaplan. Klimaprofilen gir et kortfattet sammendrag av klimaet, forventede klimaendringer og klimautfordringer i Nordland. Den er ment som kunnskapsgrunnlag og hjelpemiddel i overordnet planlegging, samt som supplement til Klimahjelperen. Klimaprofilen gir en oversikt over klimarelaterte problemstillinger og opplysninger om hvor en kan få mer detaljert informasjon om disse. Mye av informasjonen i klimaprofilen er hentet fra «Klima i Norge 2100», og har fokus på endringer frem mot slutten av århundret (2071- 2100) i forhold til 1971-2000.

Planstrategi og andre kommunale føringer

I kommunens planstrategi er det vedtatt at gjeldende plan (2011-2014) prolongeres. Imidlertid er det etter endringer i regional og nasjonal sammenheng behov for en revidert plan som inkluderer de nye kravene og gir klare føringer og målbare tiltak i en revidert handlingsplan.

Kommuneplanens samfunnsdel har i kapittel 6 eget avsnitt for miljø/energi, hvor det er innarbeidet mål fra klimaplanen med følgende hensikt:

> *«Å sette i gang handlinger som sikrer at kommunen går foran i arbeidet med reduserte klimagassutslipp, effektiv energibruk og energiomlegging, sikre at kommunen bruker et bredt spekter av sine roller og virkemidler i arbeidet med å redusere klimagassutslipp samt å utnytte positivt de etablerte nasjonalparker i kommunen/regionen. Sikre bærekraftig utvikling – handle lokalt, tenkte globalt.»*

Andre viktige føringer for kommunedelplan, energi og klima finnes i:

- Kommuneplanens arealdel 2015–2027
- Sykkelplan for Fauske kommune (under revidering)
- ROS (2009), revidering igangsatt

- Klimaplan for 2011-2014 hadde fokus på det som kan gjennomføres innenfor kommunes handlingsrom, særlig innenfor kommunal virksomhet. Det var spesielt fokus på 4 tema:
  - klimasårbarhet og klimatilpasning: kartlegging av hvilke områder som er utsatt for skred, flom og havnivåstigning. (gjennomføring av nødvendige tiltak for å møte utfordringene)
  - kommunalt energiforbruk: redusere energiforbruk i kommunale bygg og anlegg med 20% målt ut fra 2008-nivå
  - kommunalt utslipp av klimagasser: redusere kommunale utslipp av klimagasser med 30% målt ut fra 1990-nivå
  - holdningsskapende arbeid: stimulere innbyggerne og næringslivet til å redusere sine klimautslipp og energiforbruk.

3. Gjeldende situasjon: energibruk og klimagassutslipp

Gode utslippstall er svært viktig for å vurdere om det gjennomføres tilstrekkelige tiltak for å oppfylle vedtatte klimamål. De er også viktig for å kunne vurdere tiltak opp mot hverandre - inklusive kost/nytte. Fauske kommune har innhentet tallene og gjort en analyse som brukes til grunnlag for planen og dessuten kan brukes til prioritering av tiltak i handlingsdelen.

Om statistikkene

For årene fram til 2012 publiserte SSB statistikk over energibruk og klimagassutslipp fordelt på kommuner og fylker. På grunn av kvalitetsutfordringer knyttet til hvordan de nasjonale tallene ble fordelt på kommuner og fylker valgte man å ikke videreføre denne statistikken. Disse tallene blir derfor ikke tatt med i denne planen. Miljødirektoratet har tatt over statistikkoppgaven fram til i dag.

Statistikken som brukes nedenfor er utviklet av Miljødirektoratet i samarbeid med KS – Kommunesektorens organisasjon og SSB. Den nye statistikken er blant annet basert på beregninger fra SSB og rapportering til Miljødirektoratet. Dagens løsning er en betaversjon og Miljødirektoratet jobber for å videreutvikle løsningen. Indirekte utslipp som kommunen eller kommunens innbyggere er årsak til, utenfor kommunenes grenser, er ikke inkludert i statistikken. Videreutviklingen av statistikken fortsetter. Ved neste publisering skal, etter planen, en ny modell for beregning av klimagassutslipp fra veitrafikk tas i bruk og utslippsregnskap for skog, areal og arealbruksendringer skal presenteres for første gang. Endelig versjon av klimagasstatistikk skal etter planen være klar innen utgangen av 2018. Statistikken gir imidlertid en tilstrekkelig oversikt over hva Fauske skal jobbe med for å redusere klimagassutslipp fremover.

Ved kommunefordeling av tall for utslipp fra veitrafikk benyttes beregnet trafikkarbeid i SSB's trafikkmodell for kommunale veier. Dette trafikkarbeidet legges til beregnet trafikkarbeid på fylkes-, riks-, og europaveier hentet fra Vegdatabanken (NVDB) som driftes av Statens vegvesen/Vegdirektoratet. Den kommunale modellen utarbeides av seksjon for eiendom-, areal- og primærnæringsstatistikk i SSB og ble sist oppdatert i 2015 (Nordbeck & Langsund, 2015).

Klimagassutslipp i Fauske

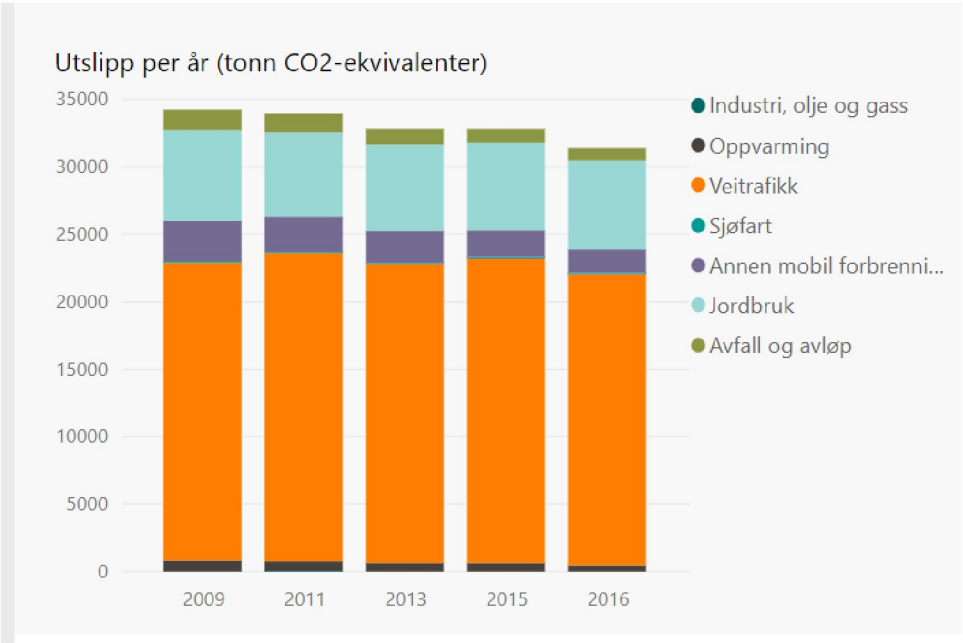

Figur 1: Klimagassutslipp for Fauske kommune fra 2009-2016 Kilde: Miljøstatus.no

Det er per i dag ingenting som tyder på et trendgjennombrudd når det gjelder kommunens utslippskilder. Det er positivt at CO^2-utslipp går nedover, men det viser også at vi må endre en del før vi klarer å nå de nasjonale klimamålene. Figuren ovenfor viser utslipp fra 2009, 2011, 2013, 2015 og 2016. De to største bidragene til direkte utslipp er veitrafikk og jordbruk. Det bør derfor prioriteres å rette tiltak mot disse utslippskilder. Dersom det ikke gjennomføres nye tiltak i kommunen, forventes det at etterspørsel etter energi vil øke i tråd med økt velferd.

Når tallene for Fauske kommune sammenlignes med de ande kommuner i Salten (Sørfold er ikke med, da kommunen har før høye utslippsverdier pga. industri), vises det litt korrelasjon mellom kommunestørrelse og utslipp. Fauske kommune har nesten like mye utslipp som Saltdal kommune (med nesten halvparten antall innbyggere). Fauske er flinkere enn Saltdal kommune på avfall og avløp, men har imidlertid mer utslipp på jordbruk og veitrafikk.

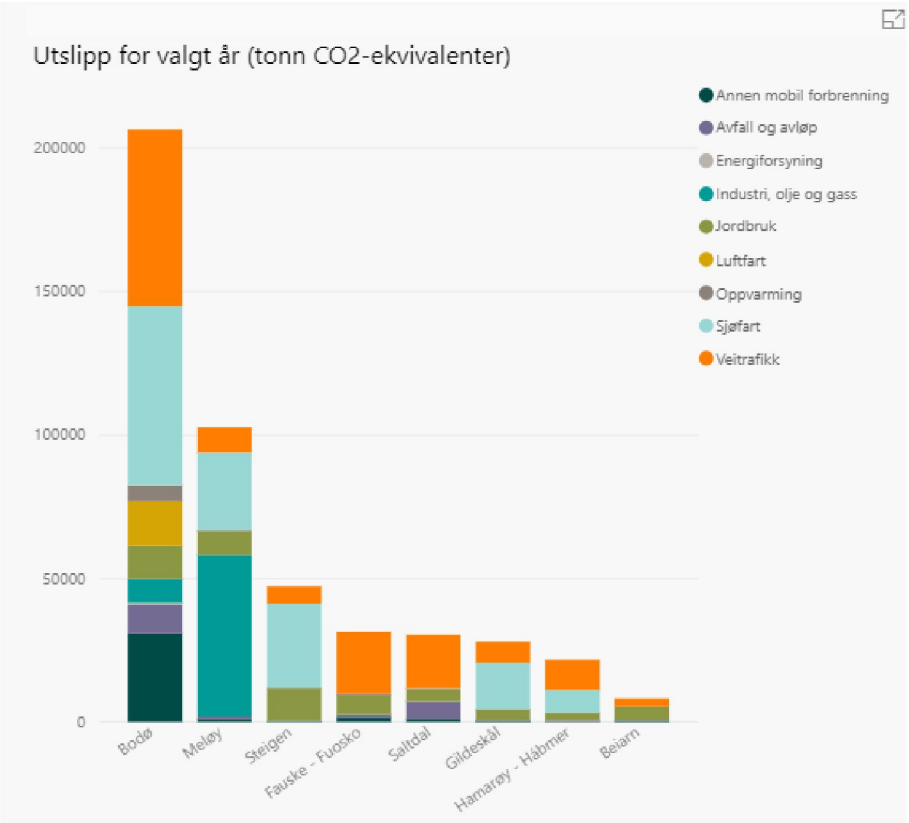

Figur 2: Klimagassutslipp for Salten kommunene i 2016. Kilde: Miljødirektoratet.no

Når en ser nærmere på utslipp per innbygger (figur 3), har Fauske relativt sett svært lave utslippstall. Fauskes innbyggere, men også innbyggere fra flere andre kommuner har mye utslipp på veitrafikk i forhold til Bodø kommune. Årsaken kan være at innbyggere i Bodø ofte har fasiliteter i nærheten og dessuten mer og bedre tilgang til å benytte seg av kollektivtrafikk. Fauske kommunes innbyggere kan gjøre en stor forskjell hvis de lar bilen stå, men da må forholdene på f.eks. kollektivtrafikk utbedres, slik at innbyggere kan bruke alternative transportløsninger. Dette tas opp i kapittelet om transport og veitrafikk.

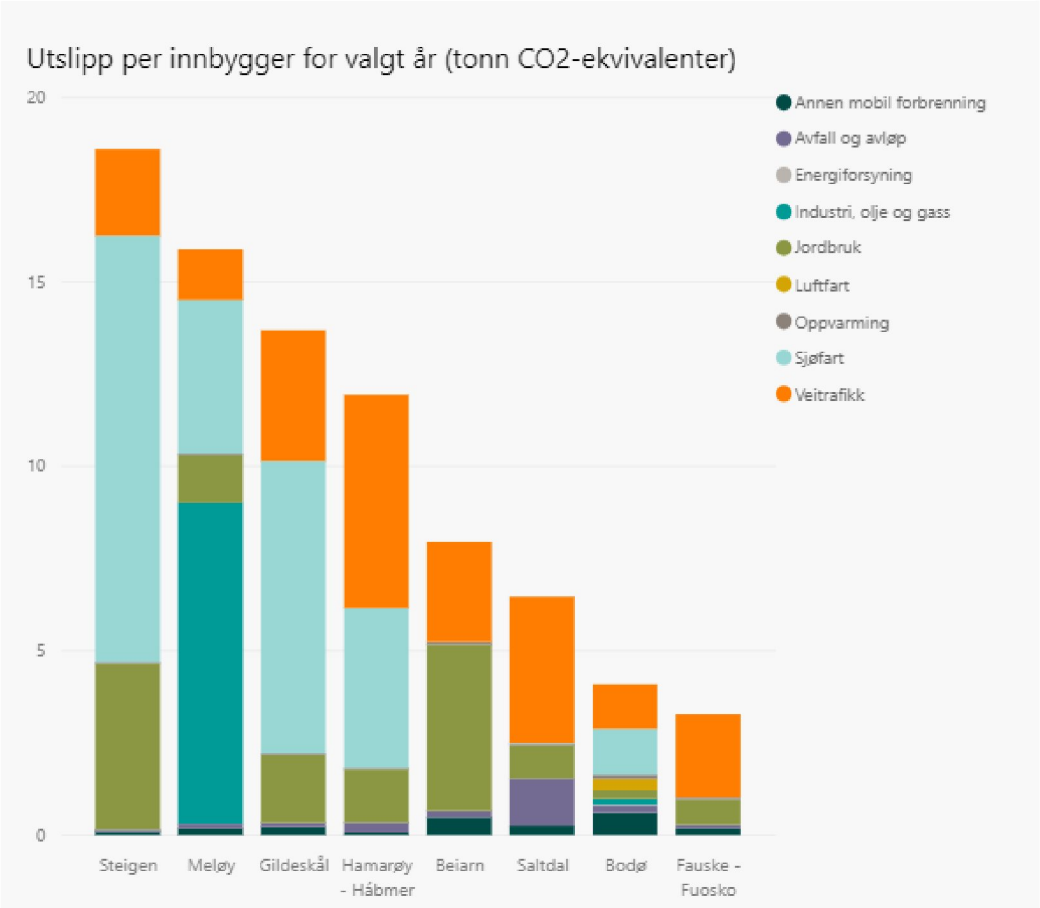

Figur 3: Klimagassutslipp per innbygger for Salten kommunene i 2016. Kilde: Miljødirektoratet.no

4. Transport og veitrafikk

Fauske er et kommunikasjonsknutepunkt i Indre Salten. Nordlandsbanens nordligste stasjon ligger på Fauske, med bussforbindelse videre nordover. E6 går gjennom Fauske sentrum og Rv80 videre til Bodø. På Finneid er det dypvannskai som gir muligheter for sjøtransport av gods. 6 mil unna ligger Bodø lufthavn, derfra er det 90 minutters flytid til Oslo. Det er gode buss og togforbindelser mellom Fauske og Bodø.

Transportsektoren omfatter fire hovedgrupper transportmidler eller transportformer; veitransport, banetransport, kysttransport og lufttransport. Lufttransport og kysttransport blir holdt utenfor, fordi de ikke viser til å bidra mye til klimagassutslipp i Fauske kommune. Innen banetransport går allerede det meste på elektrisitet, men ikke i Nordland. Dette kan kommunen dessverre ikke gjøre mye med gjennom energi- og klimaplanen, da dette er en statlig/regional avgjørelse. Hvis vi ønsker å nå målene fra Paris-avtalen med 40% mindre klimagassutslipp, må vi se nærmere på veitrafikk.

Utslipp fra veitrafikk er hentet fra klimagasstatistikk hos miljødirektoratet. Se også figurene i kap. 3. Utslippene fra veitrafikk beregnes av SSB. Nasjonale utslippstall for veitrafikk fordeles til kommuner ut fra trafikkarbeid innenfor kommunens grenser. Ved kommunefordeling av tall for utslipp fra veitrafikk benyttes beregnet trafikkarbeid i SSB's trafikkmodell for kommunale veier. Dette trafikkarbeidet legges til beregnet trafikkarbeid på fylkes-, riks-, og europaveier hentet fra Vegdatabanken (NVDB) som driftes av Statens vegvesen/Vegdirektoratet.

I beregningen av trafikktall på en spesifikk kommunal veistrekning benyttes informasjon om befolkningsstørrelse, sammensetning (alder, kjønn) og boligtype (enebolig, rekkehus, fritidsbolig etc.), næringslokaler, offentlige bygninger (skoler, sykehjem, kommuneadministrasjon etc.) og offentlig transport knyttet til veistrekningen. Om den kommunale veistrekningen har funksjon som gjennomfartsvei til fylkes-, riks- eller europavei, brukes variabler som inneholder informasjon om antall adressater som benytter veien som gjennomfartsåre, samt grunnareal av forskjellige typer næringslokaler og offentlige bygninger. Veiarbeid fra E6 og Rv80 er inkludert i utslippstallene for kommunen. Klimagasstatistikken for kommuner (se figurer i kapittel 3) viser utslipp innenfor kommunens geografiske område. Generelt kan man si at tallene er følsomme for hvor stor strekning av E6 som er innenfor kommunens grenser.

Utfordringer

Transport og veitrafikk er klart den største kilden til direkte utslipp av klimagasser i Fauske kommune, i likhet med de fleste norske byer. På nasjonal basis har utslipp fra veitrafikk gått opp 28% fra 1990-2016. Det finnes ingen egne tall for Fauske kommune, så må man gå ut ifra at veitrafikk har gått opp like mye siden 1990. Vi kan dele veitrafikken opp i to grupper; personbiler og godstransport (lastebiler og små godsbiler). Den største utslippskilden er personbiltransport/lette kjøretøy.

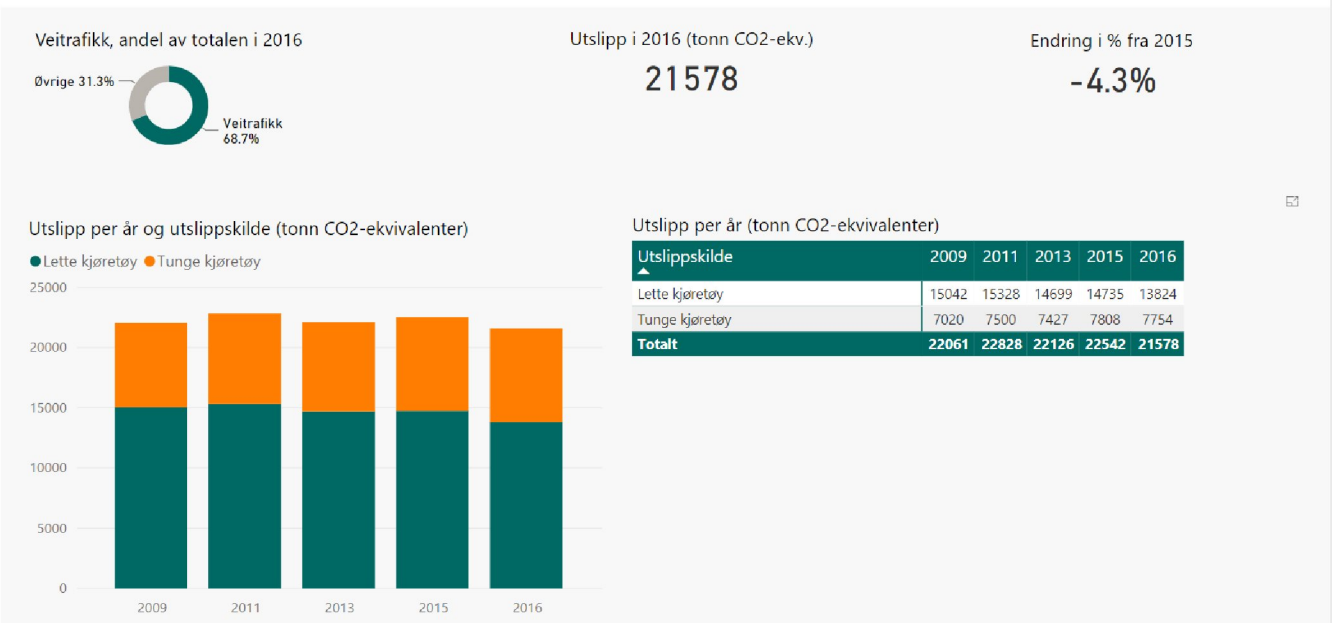

Utslippskilde	2009	2011	2013	2015	2016
Lette kjøretøy	15042	15328	14699	14735	13824
Tunge kjøretøy	7020	7500	7427	7808	7754
Totalt	**22061**	**22828**	**22126**	**22542**	**21578**

Figur 4: Klimagassutslipp veitrafikk for Fauske kommune fra 2009-2016 Kilde: Miljøstatus.no

<u>Godstransport</u>
Den største andelen av transportarbeidet foregår på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Tallene fra SSB viser at antall kilometer kjørelengde i transport med små godsbiler i Nordland fylke har økt fra 250,5 til 251,6 million mellom 2010 og 2017. Imidlertid har gjennomsnittlig kjørelengde per godsbil gått ned med 1000 km/år (fra 15.559 til 14.278). Antall turer har økt fra 4,8 til 5,6 million. Dette betyr at antall godsbiler har økt, men de har kjørt kortere turer. Det bør sees nærmere på om en kan redusere antall godsbiler per virksomhet ved å finne på løsninger som f.eks. samkjøring i egen virksomhet, samarbeid mellom flere virksomheter, eller omstilling til alternative transportmidler.

Tall for kjøretøykilometer for lastebiler i Nordland fylke har gått opp betraktelig mellom 2010 og 2011, men deretter gått ned igjen til nesten samme situasjon som i 2010. Dette er svært positivt. En forutsetning for å kunne redusere transportbehovet er et godt samspill på regionalt nivå.

<u>Personbiler</u>
Når man ser på tall fra Nordland fylke (SSB), kommer mesteparten av CO^2-utslipp fra personbiler. Hvor godsbiler og lastebiler tar litt over 14% av kjørelengder i Nordland, har personbiler 84%. Lastebiler, busser og små godsbiler har gått ned eller blitt stabilt siden 2010, men personbiler har gått opp med 55 million kilometer i året. Det er da inklusiv el-biler, men imidlertid viser dette at Nordlands befolkning ikke har redusert bilkjøringen. Er det på grunn av dårlig kollektiv trafikk, vansker med å endre gamle vaner, eller er det andre årsaker? Tallene må uansett tas på alvor og tiltak som har vært gjennomført så langt er ikke nok.

Statistikk for kjørelengder i Fauske kommune viser at gjennomsnittlig kjørelengde per kjøretøy har gått ned de siste årene (se figur 5). Det er langt unna landsgjennomsnittet og et godt tegn. Imidlertid viser tabell 1 at total kjørelengde for alle biler i Fauske har gått opp fra 82 til 83 mill. km og personbiler fra 68 til 72 mill. km. Økning av antall kjøretøy, flere sysselsatte som pendler ut, samt økning av befolkning Fauske er mest sannsynlig årsaken. Tiltak for redusert bruk av personbiler bør være førsteprioritet i planperioden. (NB! Personbilene fordeles på kommuner basert på eiers bostedskommune, og forteller derfor ikke noe om hvor langt det kjøres i den enkelte kommune.)

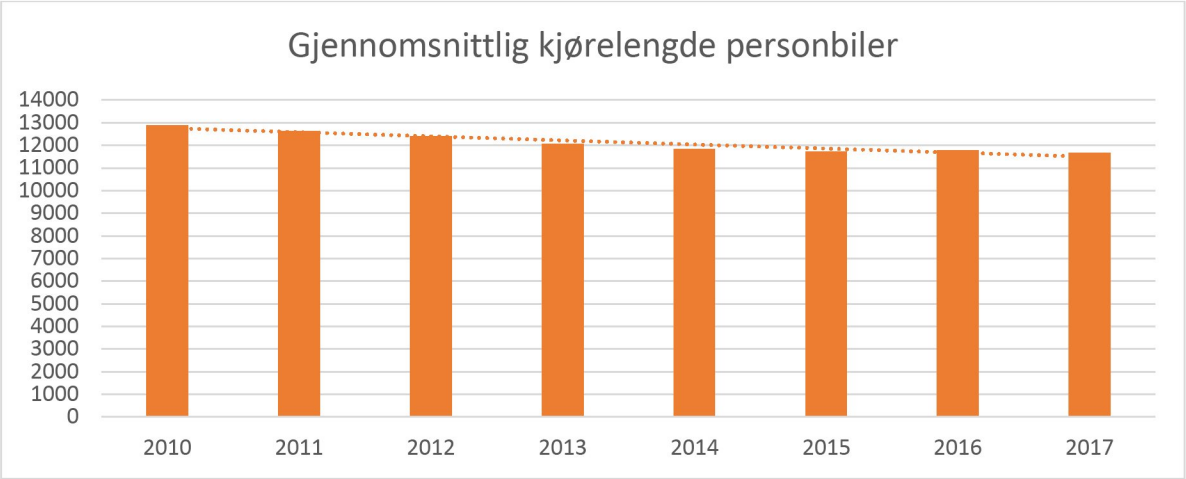

Figur 5: gjennomsnittlig kjørelengde per person i Fauske kommune fra 2010-2017

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kjøretøy i alt	81,9	81,6	81,2	81,2	80,5	81,7	83,0	83,2
Personbiler i alt	68,3	68,9	69,1	68,8	68,3	69,8	71,8	72,1

Tabell 1: Total kjørelengde for kjøretøy i Fauske kommune. Kilde: SSB

Det finnes ingen tall for (gjennomsnittlige) kjørelengder i Fauske i 1991. Dette gjør det vanskelig å lage en oversikt av hvor mye personbiltrafikken har økt siden 1991 og hvor mye som trengs for å nå de nasjonale klimamålene i Fauske kommune. Vi vil derfor bruke den nasjonale økningen på 28% klimagassutslipp fra veitrafikk som utgangspunkt for Fauske kommune.

Hvis vi ignorerer at CO^2-utslipp per bil har redusert siden 1991 kan vi på en enkel måte bruke tall på registrerte biler i kommunen for å nå klimamålene på veitrafikk. Klimamålene i denne planen skal uansett være mer ambisiøst i forhold til de nasjonale målene. Statistikk hos SSB viser at det var 3770 biler i 1991 og 5774 i 2017. For å nå klimamålet på 40% klimagassreduksjon (ift 1990), må vi gå ned til 2262 fossildrevne personbiler. Antall personbiler bør da gå ned med 3512 personbiler innen 2030 (eller erstattes med f.eks. elbil). En reduksjon på 3512 personbiler med årlig kjørelengde på 14.278 km, vil gi en antatt reduksjonseffekt på ca. 7032 tonn CO^2-ekv. i klimagasser.

Det er hovedsakelig to typer tiltak som kan redusere klimagassutslippene fra personbiltransport. Tiltakene handler om å:

1. Redusere (bruk av) antall biler ved å øke overgang til transportformer med lavere utslipp, for eksempel å sykle i stedet for å kjøre bil:
    - For å redusere antall fossildrevne personbiler bør man se nærmere på bruk av alternativer som kollektiv trafikk, gå eller sykle på godt etablerte gang- sykkelveier og samkjøring/deling av bil. Kommunen bør undersøke hvordan det kan tilrettelegges mer for ulike løsninger som motiverer folk til å la bilen stå.
2. Gjennomføre tekniske tiltak som gir mindre utslipp per transportmiddel (for eksempel kjøre elbil/ladbar hybrid i stedet for bil med dieselmotor)
    - Statistikk fra SSB viser at det i Fauske kommune finnes kun 1% El-biler eller ladbare hybrider (se figur 6). På grunn av beliggenhet er det forståelig at man velger en bil som er tilpasset til forhold i nord, men med dagens utvikling av el-biler vil man kunne takle de vanskelige situasjoner også i nord. El-biler, samt biodrivstoffdrevne biler er bare starten av den nye teknologien som kommer med stadig nye og bedre løsninger.

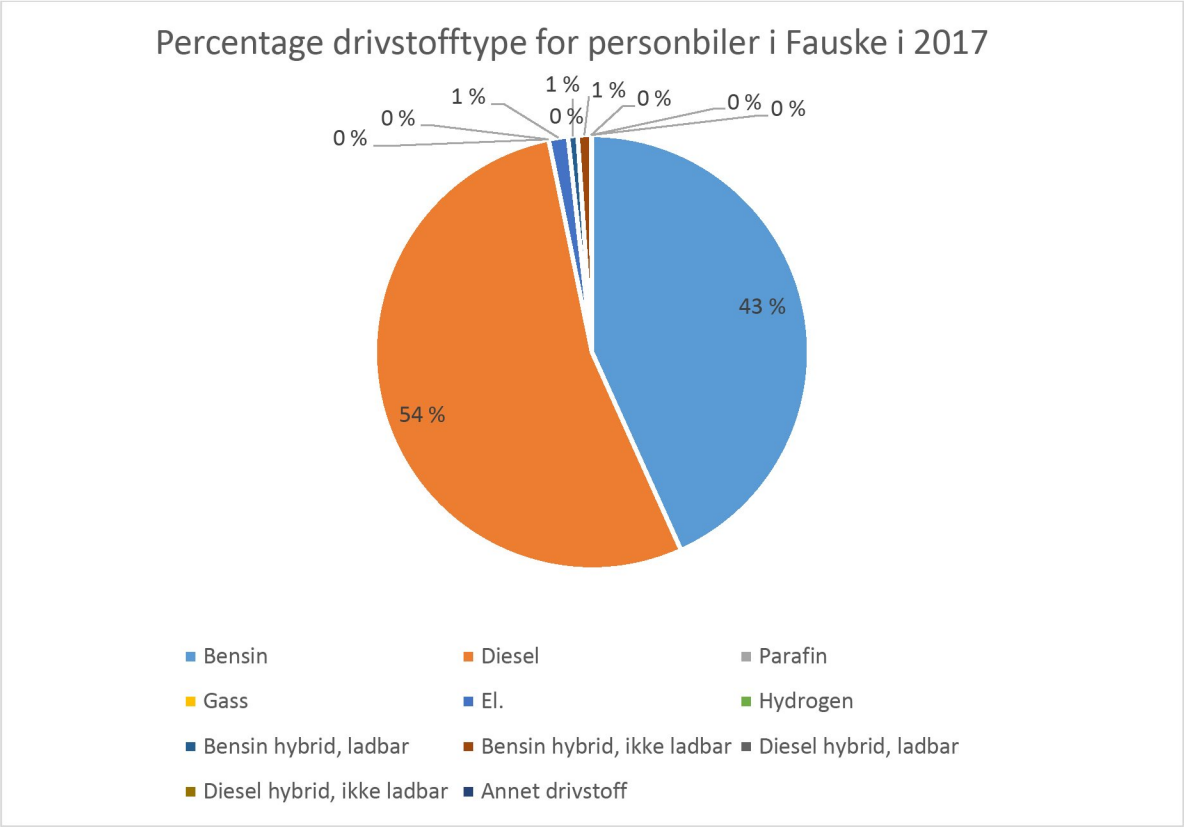

Figur 6: Oversikt av fordeling ulike drivstofftyper for personbiler i Fauske kommune, 2017.

<u>Pendling</u>

Pendling viser visse utfordringer med hensyn til klimagassutslipp. I 2017 hadde Fauske 4764 (registerbaserte) sysselsatte, hvorav 712 bor utenfor kommunen. De fleste er fra Saltenkommunene Bodø (257), Sørfold (202) og Saltdal (155). Siden 2014 har det vært en sterk økning av antall sysselsatte som bor utafor kommunen. Når vi ser nærmere på fordeling av lønnstakere per næringsgruppe er det 3 hovedgrupper med mest antall sysselsatte: 1) helse- og sosialtjenester, 2) varehandel/reparasjon av motorvogner og 3) bygge- og anleggsvirksomhet.

I oversikten av antall virksomheter i Fauske (se tabell nederst) kommer det frem at det er flest antall virksomheten innen bygge- og anleggsvirksomhet, varehandel, omsetning og drift av fast eiendom og helse- og sosialtjenester. Det er også mange virksomheter innen skogbruk og jordbruk, men disse er sjeldent med mer enn 4 ansatte. Nye (bolig)byggeprosjekter medfører økt jobbtilbud og dermed økt pendling fra Bodø og Sørfold kommune. Det er ikke registrert noen økning eller endring i tilbud på sosial og helse i Fauske kommune, men det er sannsynlig at mangel på (høyt utdannede) arbeidstakere har økt rekruttering av ansatte utenfor Fauske kommune. Dette øker også pendleraktiviteten.

	Ingen ansatte	1-4 ansatte	5-9 ansatte	10-19 ansatte	20-49 ansatte	50-99 ansatte	100 - 249 ansatte	Total antall virksomheter
Jordbruk, skogbruk og fiske	75	18	2	2	-	-	-	97
Bergverksdrift og utvinning	2	1	1	-	-	-	-	4
Industri	11	6	4	4	2	-	-	27
Kraftforsyning	5	2	1	3	3	-	-	14
Vannforsyning, avløp og renovasjon	4	-	1	1	1	-	-	7

Bygge- og anleggsvirksomhet	49	13	10	8	3	2	-	85
Varehandel, reparasjon av motorvogner	46	32	35	15	6	-	-	134
Transport og lagring	13	8	5	4	3	2	-	35
Overnattings- og serveringsvirksomhet	4	5	4	3	-	1	-	17
Informasjon og kommunikasjon	16	4	1	2	-	-	-	23
Finansiering og forsikring	2	3	1	-	-	-	-	6
Omsetning og drift av fast eiendom	76	6	3	-	-	-	-	85
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	31	17	5	2	1	-	-	56
Forretningsmessig tjenesteyting	19	7	2	2	2	-	-	32
Offentlig administrasjon og forsvar, trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning	-	3	4	5	2	2	-	16
Undervisning	10	4	2	7	1	-	2	26
Helse- og sosialtjenester	43	14	12	11	12	4	3	99
Kultur, underholdning og fritid i alt	30	4	3	1	1	-	-	39
Personlig tjenesteyting	20	8	3	2	-	-	-	33
Lønnet arbeid i private husholdninger	-	-	-	-	-	-	-	0
Internasjonale organer	-	-	-	-	-	-	-	0

Tabell 2: Antall virksomheter etter antall ansatte og næring i Fauske kommune for 2018. Kilde: SSB.

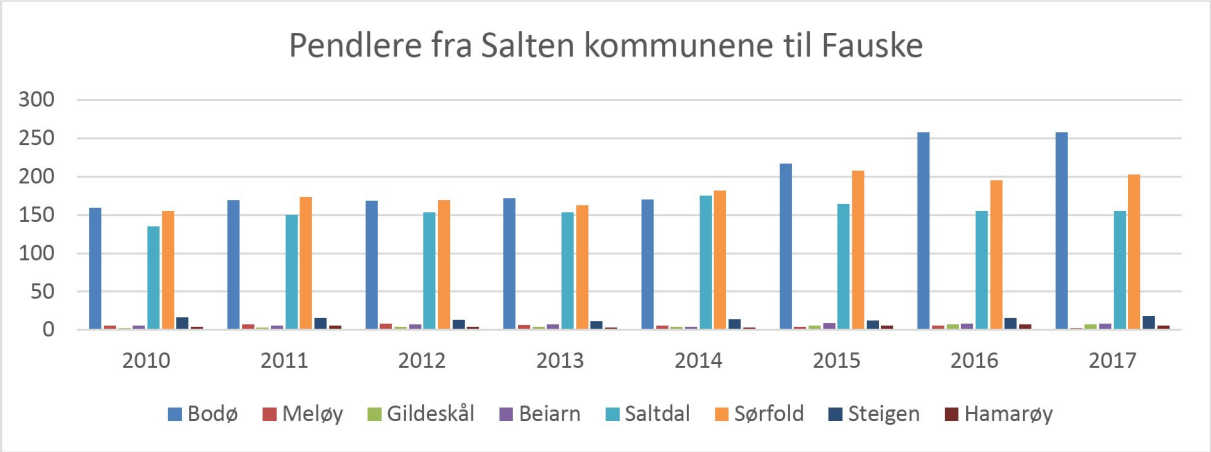

Figur 7: pendlere fra Salten kommunene til Fauske. Kilde: SSB.

Pendlere fra Fauske til andre kommuner er høyere. De fleste pendler til Bodø (706), Sørfold (316) og Saltdal (143). Det er ca. 3220 arbeidstakere som jobber/pendler innenfor Fauske kommune og det viser en liten nedgang med 124 personer siden 2010. Statistikken på kollektivtrafikken viser det at det er svært lite økning i bruk av kollektiv trafikk, da verken antall passasjerer eller vognkilometer innenfor kommunen har endret mye siden 2005. Det er ukjent hvor mange personer det er som bruker kollektivtrafikk fra andre kommuner inn til Fauske.

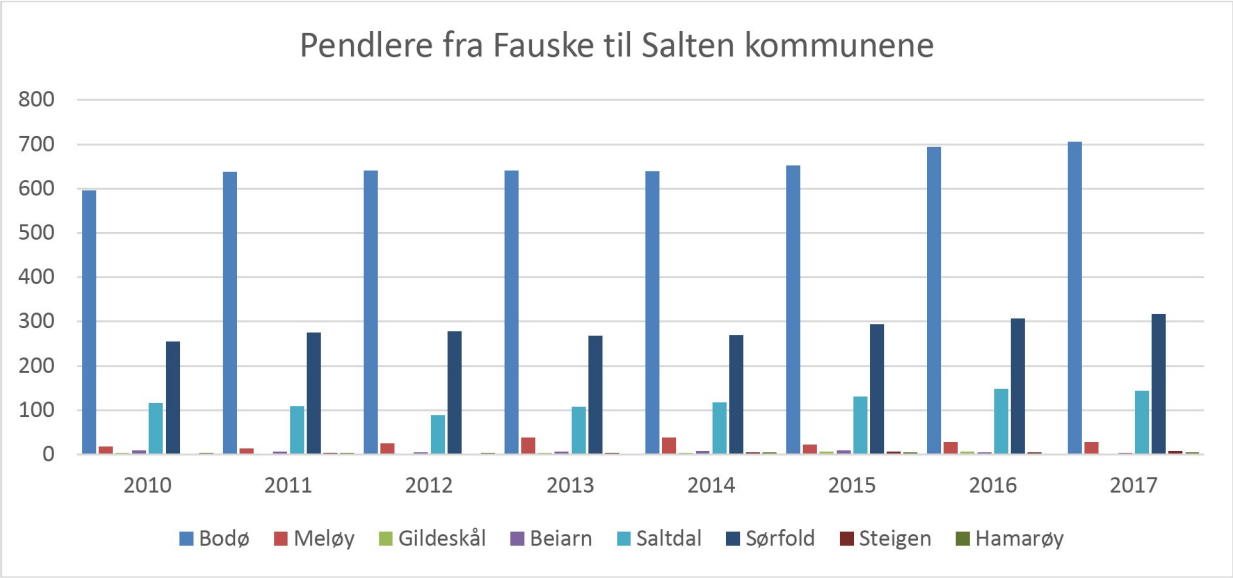

Figur 8: Pendlere fra Fauske til Salten kommunene. Kilde: SSB.

Det er viktig at kollektivtilbudet spiller mer inn på pendlerbehovet og at buss, avgangstider til tog og fly er tilpasset til hverandre. Tog og bussruter er en del av arbeidet med en ny plan for Salten. Hovedmålet er at Kollektivtransport skal gjøres til førstevalget ved reiser i byer og regioner. Tiltak som det bør jobbes videre med er:

- Fauske stasjon oppgraderes til hovedstasjon for all kollektivtrafikk i indre Salten og trafikken nordover.
- Etablere en fast holdeplass for buss i Fauske sentrum
- Oppgradering av kollektivtraséer, holdeplasser og materiell
- Universell utforming av holdeplasser, busser og atkomster til holdeplassen
- Trinnvis utvikling av busstilbudet fram til fordobling av ruteproduksjonen og med fordobling av antall busspassasjerer innen ti år
- Utvikling av et regionalt tilbud med ekspressbusser med fast timestrafikk mellom Bodø og Fauske og samordnet trafikk på strekningen sørover til Saltstraumen og Tuv
- Brukervennlig og funksjonelt billettsystem, priser og reiseprodukter
- Økt innsats innen informasjon og markedsføring

Handlingsplanen kan eventuelt brukes når tiltakene nevnt over ikke tas med i den endelige planen for kollektiv transport.

Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014

Tabellen viser hvorvidt eksisterende virkemidler har bidratt til utslippsreduksjoner, i hvilken grad det kreves ytterlige virkemidler framover, og evt. hvilke virkemidler/type virkemidler disse kan være.

Tiltak	Beskrivelse	Gjennomført? Har de bidratt til redusert klimagassutslipp?
Kompakt tettsteds og sentrumsutvikling	Utbyggingsmønsteret skal planlegges med sikte på korte avstander mellom boliger og handel/publikumsrettede servicetilbud. Areal, bolig og transportplanlegging.	Gjennomført ved rullering av arealplan. Er fremdeles aktuelt i alle arealplaner fremover. Vanskelig å måle om de har bidratt til klimagassutslipp. Har imidlertid redusert parkeringsplasser og avstand mellom bolig-butikk

		betydelig, og dermed CO^2-utslipp i sentrum.
Oversikt over kollektivtrafikken/ Bedre kollektivtilbud	Kartlegge eksisterende tilbud. Mulighet for bedre tilrettelegging av kollektivtilbudet skal vurderes. Arbeide for bedre flybusstilbud. Ansvar: Enhet plan/utvikling i samarbeid med Fauna KF og FNF	Tiltak er gjennomført, men det er behov for bedre tilbud, bør tas med i kollektivtransportplan, bypakke Bodø, Fylkeskommune.
Kart over gang- og sykkelstier (sentrumsnært)	Øke tilgjengeligheten til eksisterende gang og sykkelsti-nett	Er gjort gjennom sykkelplanen.
Bygging av gang og sykkelveier langs kommunale veistrekninger.	Bygge flere gang- og sykkelveier samt tilstrebe å øke det sammenhengende sykkel- og gangveinettet for å øke bruk av sykkel og ferdsel til fots til erstatning for privatbilen. Innarbeides i kommuneplanens arealdel, samt nye reguleringsplaner.	Det er utarbeidet en sykkelplan som omfatter dette. Ansvar liger hos kommunal enhet Plan/utvikling i samarbeid med enhet VVA og Statens vegvesen.
Miljøvennlige tjenestebiler i kommunal virksomhet	Sette krav til maksimal utslipp og eller alternative drivstoffer ved fornyelse av kommunal kjøretøypark.	Ikke gjennomført, men må vurderes når det skaffes nye biler. El-biler beste alternativ. Så langt ingen bidrag til reduksjon klimagassutslipp.
Ladestasjon el-biler	Ved eksisterende parkeringsplasser i Fauske sentrum skal det etableres ladestasjon for el-bil.	Delvis gjennomført ved bensinstasjon. Tas med i ny handlingsplan.

Arealplanlegging er avgjørende for transportetterspørsel i byer og tettsteder, både når det gjelder å redusere lengde på reiser og restriktive/stimulerende tiltak for å reise mer miljøvennlig. I klimaplanen for periode 2011-2014 har det vært fokus på tettsteds- og sentrumsutvikling, gang-sykkelveier, kollektivtrafikk og miljøvennlige tjenestebiler, samt ladestasjoner for el-biler. Det er gjennomført mange gode tiltak og vi kan jobbe videre med dette. Imidlertid skal man være klar over at kun arealplaner ikke fører til gjennomføring av tiltak. Det må avsettes penger i økonomiplanen for klimaplanens handlingsplan som også revideres hvert år, slik at tiltak gjennomføres umiddelbart med nok ressurser.

Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap

Siden forrige planen ble vedtatt er det utarbeidet statlige retningslinjer for Samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014). Retningslinjene innebærer at bygninger og infrastruktur legges slik at transportbehovet i kommunen reduseres. Arealplanlegging er langsiktige prosesser siden infrastruktur som veier og bygninger har lang levetid. Det er dermed utfordrende å kvantifisere effekten av kompakt arealplanlegging, sammenlignet med mer tradisjonell arealplanlegging.

Redusert veitrafikk er en av hovedgevinstene av kompakt arealplanlegging. Dagens tilstand kan derfor vurderes ut fra hvor langt kommunens innbyggere kjører. SSBs statistikk over kjørelengder gir informasjon om gjennomsnittlig kjørelengde per personbil fordelt på kommuner. For tiltak knyttet til kompakt arealplanlegging vil denne statistikken gi en god indikasjon på både tilstand og utvikling for kommunens innbyggere, og effekten av arealplanlegging vil over tid være synlig i statistikken. I områder der en stor andel av veitrafikken går over kommunegrensene kan utviklingen vurderes for et større område bestående av flere kommuner, snarere enn oppsplittet på den enkelte kommune.

Dette gjelder kanskje mest for Fauske som viktig knutepunkt for trafikk langs E6 og Rv80 fra Bodø. Tiltak som nevnes etter retningslinjene og som kan brukes som grunnlag for klimamål:

- samlokalisere funksjoner som arbeid, bolig, handel og kollektivknutepunkter
- legge til rette for økt kollektivsatsing, sykkel og gange
- innføre restriksjoner på bilbruken
- benytte kjøretøy med lave eller ingen utslipp

Meld. St. 26 (2016-2017) Nasjonal transportplan 2018-2029

Nasjonal transportplan (NTP) presenterer regjeringens transportpolitikk. Viktige mål er effektiv bruk av virkemidler og styrket samspill mellom transportformene. Det er ikke nevnt at det settes av penger til konkrete tiltak i Nordland som berører Fauske direkte. Imidlertid er det avsatt penger til veiforbedring i 12-årsperioden som vil utbedre opp til 1/3 del av alle nasjonale og fylkesveier. Bedre veier betyr indirekte mindre utslipp. I årene fremover bør det sees nærmere på hvordan Fauske kan bli mer involvert i prosjekter som kan redusere transportutslipp fra kommunens fylkesveier og E6. Det er ikke noe i denne meldingen som kan brukes som grunnlag for kommunale klimamål.

Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen)

Det bør sees nærmere på om kommunen kan påvirke reduksjon av antall godsbiler per virksomhet ved å finne på, og tilrettelegge for, løsninger som f.eks. samkjøring i egen virksomhet, samarbeid mellom flere virksomheter, eller omstilling til alternative transportmidler.

Det er hovedsakelig to typer tiltak som kan redusere klimagassutslippene fra personbiltransport. Tiltakene handler om å redusere (bruk av) antall biler og gjennomføre tekniske tiltak som gir mindre utslipp per transportmiddel.

I forhold til pendling jobbes det med egen plan, men målene kan tas inn i tabellen likevel.

Mål/prosjekt	**Forslag av tiltak eller virkemiddel**
Antall fossildrevne personbiler reduseres med 40 % i forhold til 1991til maks 2262 innen 2030.	Lage en strategi med bl.a. tiltak som: - Utbedrer kollektiv trafikk og kommunikasjon mellom buss, tog og fly. - Tilrettelegger for økt bruk av EL-biler - Øker antal bomveier - Tilrettelegger for bruk av sykkel - Øker bruk av alternative kjøretøy
Kommunen skal ha økt fokus på bærekraftig areal og transportplanlegging gjennom reguleringsplaner.	- Planlegging etter retningslinjer for BATP (bolig areal og transportplanlegging) - investeringer i kollektiv-, gang- og sykkelinfrastruktur - flere styrkede og styrende plangrep på kommunale bygninger og tettstedsutvikling. - mer fokus på klimatiltak og klimatilpasning - Omlegging av E6 for å få redusert transport gjennom sentrum - Parkeringsstrategier
Kommunen skal være eksempelkommune på tilrettelegging for gang- sykkelveier innen 2030 og ferdigstille prioriterte traseer etter sykkelplanen som er vedtatt og gjelder for kommuneplanperioden 2018-2030.	Arbeide aktivt for å utbedre og bygge nye gang- sykkelveier. Det er laget flere ulike sykkelplaner som omfatter både Fauske, Sulitjelma og Valnesfjord. Disse vil bli retningsgivende for alle nye tiltak. VVA har også laget en veiplan som bør gjennomgås og følges opp gjennom handlingsplan og økonomiplanen.

Fauske kommune skal ha 50% mindre fossidrevne godsbiler innen 2030.	Undersøkelse: hvilke virkemidler vil motivere best for å redusere antall godsbiler og omstilling til alternative transportmidler i næringen. Det bør sees nærmere på om en kan redusere antall godsbiler per virksomhet ved å finne på løsninger som f.eks. samkjøring i egen virksomhet og samarbeid mellom flere virksomheter eller om det kan byttes til alternative transportmidler. En god virkemiddel kan være bevisstgjøring og oppfordring til miljøfyrtårnsertifisering. Påvirke både næring og private til å kjøpe inn klimavennlige kjøretøy og et system for private leiebiler i borettslag/tettsteder.
Fauske kommune skal ha et kontinuerlig aktivt samarbeid met regional areal- og transportplanlegging på politisk plattform innen 2020.	Å påvirke regionale og statlige aktører vil muligens gi kommunen bedre kollektiv transport, veier og andre tiltak som medfører redusert bilbruk og transport. Klimaplanen er under revidering i Nordland fylkeskommune, og Fauske kan gi innspill i høringsrunden. Dette gjelder også andre lignende prosjekter som igangsettes hos offentlige etater såfremt de påvirker Fauske kommune direkte eller indirekte.

5. Jord-/skogbruk

Jordbruks- og skogsnæringer har en viktig rolle i klimaarbeidet. Direkte utslipp fra jordbruk er ikke ubetydelig, særlig sett fra et regionalt perspektiv, samtidig at restprodukter både fra jord- og skogsbruk kan brukes til energiproduksjon. Fordøyelsesprosesser fra husdyr, gjødselhåndtering og jordbruksarealer er registrert som viktigste utslippskilder. Jordbruks- og skogsnæringer kan imidlertid ha en viktig rolle i klimaarbeidet gjennom produksjon av biodrivstoff og binding av karbon.

Potensialet for å redusere klimagassutslipp og energibruk, samt å øke karbonopptaket i skog, avhenger av hvor stor og produktiv jordbruks- og skogarealer er i kommunen.

Utfordringer

Klimagassutslipp i Fauske kommune er fordelt i tre utslippskilder, se figur nede:

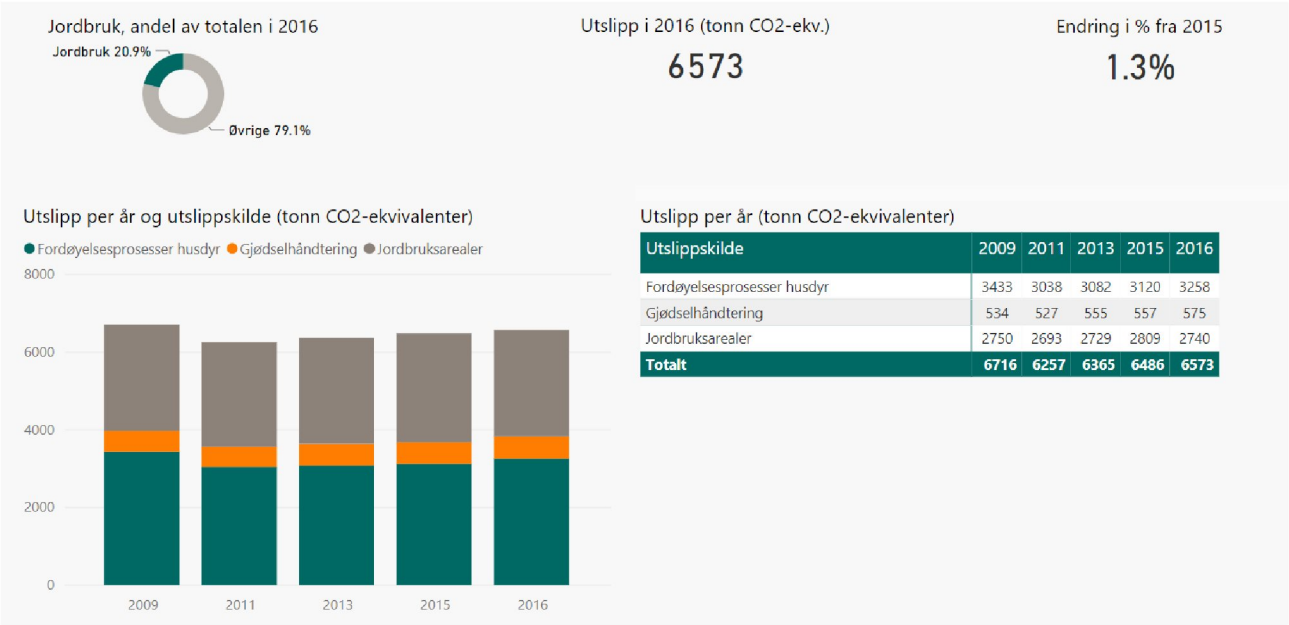

Utslippskilde	2009	2011	2013	2015	2016
Fordøyelsesprosesser husdyr	3433	3038	3082	3120	3258
Gjødselhåndtering	534	527	555	557	575
Jordbruksarealer	2750	2693	2729	2809	2740
Totalt	**6716**	**6257**	**6365**	**6486**	**6573**

Figur 9: Klimagassutslipp jordbruk for Fauske kommune fra 2009-2016 Kilde: Miljøstatus.no

Mesteparten av metanutslippene i jordbruket kommer fra husdyrhold, mens lystgassutslippene kommer fra lagring og spredning av husdyrgjødsel og bruk av mineralgjødsel. I tillegg til utslipp fra primærproduksjonen i jordbruket, kommer utslipp fra oppvarming av bygninger og fra drivstoff til landbruksmaskiner. I det nasjonale utslippsregnskapet regnes dette inn under energibruk i henholdsvis bygg- og transportsektorene. Det er også utslipp av CO^2 fra jordbruksarealer. Åkerbruk med korn og grønnsaker innebærer ofte årlig jordarbeiding som kan tære på jordas karboninnhold og næringsreserver.

Det finnes også fordeler med landbruk; sektoren 'skog og andre landarealer' holder i dag et stort og voksende karbonlager de fleste steder i landet. Økt karbonopptak i skog som følge av tilvekst og økte skogsarealer er derfor viktig for Norges samlede klimafotavtrykk.

Kommunen bør sette seg et eget sektormål for å bevare eller øke karbonlagrene i skogen og for å redusere CO^2-utslippene fra arealbruksendringer som avskoging og nydyrking av myr. Dette sektormålet bør holdes utenfor kommunens mål for reduksjon av direkte utslipp av klimagasser. Årsaken til det er at opptak av CO^2 i skog ikke skal komme til erstatning for, men i tillegg til tiltak for å redusere direkte klimagassutslipp fra andre sektorer innen kommunen.

Innenfor landbruk (både jordbruk og skogsbruk) er det mulig å jobbe med klima- og energitiltak på følgende måter:

1. redusere utslipp fra jordbruket, samt karbonlagring
2. øke karbonopptak i skog og redusere utslipp fra andre arealkategorier
3. energiproduksjon, -effektivisering og –bruk (dette tas opp i kapittelet om energiproduksjon)

Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014

En evaluering av tiltak i dagens plan viser at det ikke er satt andre mål for tiltak eller virkemidler enn kartlegging av potensialet for energiprosjekter på gårdsbruk. Metangassanlegg i driftsbygninger er beskrevet, men det er lite konkret utover dette. Uansett bør dette videre utarbeides i de årene fremover. Gjennom handlingsplanen kan en se nærmere på hvordan tiltaket skal utføres.

Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap

Det bør undersøkes hvorvidt kommunen kan bruke nye virkemidler som bidrar til utslippsreduksjoner og i hvilken grad det er gjennomførbar gjennom handlingsplanen. Dette må gjøres ved å ta en gjennomgang av ny kunnskap, herunder forskning og teknologiske- og markedsutviklinger. Resultatene kan bidra til å planlegge tiltak, mål og strategier som brukes til handlingsplanen.

Kommunene fikk ansvaret for nærings- og miljøvikemidlene i landbruket (SMIL OG NMSK) med virkning fra 1.1.2004. Kommunen må utarbeide flerårige tiltaksstrategier som skal danne grunnlaget for fylkesmannens fordeling av midler til kommunene. Fauske kommune har utarbeidet 4-års strategier for periodene 2005 – 2008, 2009 – 2012 og perioden 2013 – 2016. Strategiene er i stor grad videreføring av strategiene fra forrige periode. Til grunn for de lokale prioriteringene ligger følgende:

- Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket
- Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i skogbruket
- Forskrift om tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer
- Miljøprogram for landbruket i Nordland
- Møte med fagorganisasjonene i Fauske kommune 25 april 2017

Fauske kommune disponerte i 2017 kr. 150.000,- til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL-midler) SMIL – midlene skal gå til tiltak utover det som omfattes av vanlig jordbruksdrift. Kommunen har vedtatt strategier for bruk av midlene.

<u>Satsing på jordbruk</u>

Størstedelen av kommunens areal er dekket av berggrunn. Av det totale landarealet på i overkant av 1,2 millioner dekar er bare 2 % jordbruksareal. Ca. 14 % av arealet er produktiv skog. Husdyrhold basert på fôrproduksjon, og reindrift, er mest robuste mot variasjoner i klima fra år til år. Husdyrholdet danner ryggraden i kommunens jordbruk. Satsingsområdene for SMIL-midlene er:

1. motvirke gjengroing
2. tilretteleggingstiltak for allmennhetens ferdsel i kulturlandskap
3. kultuminner og kulturmiljøer, inkl verneverdige bygninger
4. forurensningstiltak for å redusere risikoen for erosjon og utslipp på jordbruksarealer og vannløp.

<u>Satsing på skogbruk</u>

Siden den samlede mengden av skogsdrift i Fauske fortsatt er forholdsvis beskjeden og skogsdriften i tillegg i stor grad er fordelt på mange ganske små skogsdrifter, forårsaker skogsdrift liten konflikt med miljøvern- og friluftsinteressene. Ved forvaltningen av vernskogbestemmelsene har kommunen

og skoglovens miljøbestemmelser i de senere år medført at det ved flere skogsdrifter tas mer hensyn til skogsmiljøet. Det synes nå derfor ikke spesielt påkrevet i vårt område å bruke så mye tilskuddsmidler til særskilte miljøtiltak i tilknytning til skogbruket.

Skogreising medfører at lauvskog med forholdsvis lite stående volum og liten tilvekst pr. år og arealenhet blir erstattet med barskog, hovedsakelig gran som får betydelig større volum og tilvekst. Dette vil mangedoble verdien av skogarealet og samtidig medføre en vesentlig større CO^2-binding i skogen. Slik skogreising må også anses som et viktig tiltak i skogbruket. I Fauske kommune er det en god del areal som egner seg til dette.

Det nevnes følgende satsingsområder:

1. Rydding og avstandsregulering i skogreisingsfelt
2. Skogreising
3. Suppleringsplanting
4. Motormanuell 1. gangs-tynning

Ingen av tiltakene i jordbruk (SMIL-midler) prioriterer klima og energi. Det bør sees nærmere på dette ved utarbeiding av nye strategier. Det er viktig at det ved revidering av strategiene fremover tas hensyn til klimatiltak som reduserer klimagassutslipp og samtidig forebygger skade som følge av ekstremvær/klimaendringer. Innen skogbruk er det nevnt gode tiltak som er svært bra for klima og binding av CO^2.

Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen)

Det er penger å hente til spesielle tiltak i jordbrukssammenheng som nevnt øverst. I tillegg finnes det ulike måter å oppfordre til både miljøvennlige og klimavennlige tiltak som f.eks:

- Utbedring og supplering av hydrotekniske anlegg
- Miljøplantinger
- Økologiske rensetiltak
- Omlegging til mer miljøvennlig drift på erosjonsutsatte areal
- Særskilte bygningsmessige miljøtiltak
- Biogassoppsamling/-bruk

<u>Redusere utslipp fra jordbruk</u>

Kommunene er førsteinstans for produksjonstilskudd i jordbruket. Dette omfatter blant annet stedlig kontroll hos landbruksforetakene og etterprøving av oppgitte tall for dyrket areal. Disse arealene legges til grunn ved tildeling av produksjonstilskudd. Ved å påse at arealer med vassjuk jord trekkes fra når det er grunnlag for det, kan kommunene skape insentiver for drenering. Riktig drenering vil gi reduserte utslipp av klimagasser (lystgass). Redusert jordarbeiding, grøfting, kalking og tilførsel av organisk materiale kan forbedre jordstrukturen og redusere CO^2-utslippene fra åkerbruk med korn og grønnsaker. Det bør lages en prosedyre som inkluderer fornuftige retningslinjer som kan brukes ved jordbruksrelaterte søknader.

<u>Øke karbonopptak i skog og redusere utslipp fra andre arealkategorier</u>

På samme tid som det i levende biomasse i vekstfase tas opp karbon gjennom fotosyntesen, slippes det ut karbon ved nedbryting av biomasse og organisk jord på alle arealer, og særlig når arealer endres fra et bruksområde til et annet, eksempelvis fra skog til bebyggelse eller fra skog til dyrket mark.

Skogen er et stort og voksende karbonlager. Tiltak som stimulerer tilvekst på lang sikt vil øke lagerets størrelse gjennom uttak av karbon fra atmosfæren («negative utslipp»). Biobrensel og materialer kan også redusere utslippene dersom de erstatter fossile brensler og råvarer. Det er imidlertid viktig å

være oppmerksom på at biobrensler ikke er klimanøytrale dersom den langsiktige skogmassen reduseres.

Norges myrområder er store karbonlagre. Myrer grøftes og dreneres i dag med formål å etablere ny dyrket mark (gras/korn) eller for å ta ut torv som kan benyttes til jordforbedring i for eksempel parker, hagebruk eller drivhus. Myrjord har et svært høyt innhold av karbon, og når myren dreneres og dyrkes opp, tilføres det luft til jorda som gjør at det starter en nedbryting og mineralisering av dette karbonlageret som gir utslipp av CO^2 og lystgass.

Restaurering av allerede drenerte myrarealer (ved å tette tidligere grøftede myrer og øke vannstanden), vil kunne begrense utslippet av CO^2 og lystgass, men kan føre til en liten naturlig økning av metangassutslipp. Dette avhenger av at restaureringen blir utført før all organisk jord har blitt mineralisert. Nettoeffekten av restaurering av myr er på lang sikt ventet å være positiv, da arealet vil starte å bygge CO^2-lageret igjen over en lang tidsperiode.

Mål/prosjekt	**Tiltak eller virkemiddel**
Fauske kommune skal redusere utslipp fra jordbruket med 50% innen 2030.	- SMIL-midlene kan brukes for å redusere utslippene gjennom god drenering av jordbruksareal. Nydyrking av myr tillates ikke. - Klimamål skal tas inn ved utarbeiding av nye strategier for SMIL og NMSK for jordbruk. SMIL-ordningen omfatter også tilskudd til drenering av dyrka mark. Tilskuddene gis i hovedsak til engangstiltak etter en årlig prioritering mellom søknader. Gjødselplaner er ofte en forutsetning for kommunenes behandling av søknader om produksjonstilskudd. - Unngå å tilføre mer næringsstoffer i jordbruk. Kommunen fatter vedtak om tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel, jamfør forskrift. - Hindre utslipp til luft og jord ved tilstrekkelig tett lagring av husdyrgjødsel. - Biogassoppsamling/karbonlagring undersøkes nærmere for sektor landbruk. - Det lages en prosedyre som inkluderer fornuftige retningslinjer som kan brukes ved jordbruksrelaterte søknader, som for eksempel produksjonstilskudd.
Kommunen skal ha en tiltaksplan for økt karbonopptak i skog innen 2030.	Planen skal bl.a. vurdere følgende delmål: - Redusere avskoging. - Bevisstgjøre skogeier og andre skogaktører for å sikre god foryngelse i skogene. Kommunen vil følge opp med mer tilsyn og kontroll med skogplanting. - Økt uttak av heltrehogst (GROT) (se nærmere på prosduksjon av bioenergi) - Planting av skog på nye arealer - Redusere hogst av ungskog - Vedta og iverksette forvaltningsplaner sammen med andre grunneiere - Vedta og iverksette forvaltningsplan for egne skogseiendommer - Økt plantetetthet Gjødsling

6. Bygg og anlegg

Utfordringer

Byggsektoren i Norge står for nesten 40 prosent av energibruken i Norge, og 2,8 prosent av norske klimagassutslipp. Energieffektiviseringstiltak og materialvalg i bygg og eiendom er svært aktuelt å vurdere for kommuner og fylkeskommuner. Både oppføring og bruk av en bygning eller en annen form for teknisk infrastruktur medfører et ikke ubetydelig klimafotavtrykk. For eksempel vil valg av betong i stedet for tre som byggemateriale i et byggeprosjekt ha større klimakonsekvenser.

De siste årene er viser statistikk hos SSB.no gjennomsnittlig 2,3 prosent CO^2-utslipp fra oppvarming av næringer og husholdninger i Fauske kommune. Dårlig isolerte bygningsmasser og gammeldagse oppvarmings-/energikilder er kjente klimasyndere. Det er i ikke bare hvor mye energi som forbrukes, men også hvordan energi forbrukes, som påvirker CO^2-belastningen ved ulike energikilder.

Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014

I dagens klimaplan er det ikke satt opp klimatiltak vedrørende bygg og anlegg på privat- eller næringseiendom. Det bør lages rutiner for klimavurdering i byggesaksbehandling.

Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap

Kommunen kan påvirke omstilling i energibruk og klimagassutslipp i bygg og eiendom utenfor egen virksomhet gjennom blant annet arealplanlegging, holdningsskapende arbeid og samarbeid med næringsliv. Samarbeid med næringsliv tas opp i kapittel 7.

Det finnes tilgjengelig tilbud – som energiportalen.no – som vil kunne bidra til at flere boligeiere oppgraderer husene sine. Noe som vil kunne føre til betydelig reduksjon i energiforbruk i kommunen.

Den overordnede arealplanleggingen er viktig for å styre utviklingen av byer, tettsteder, bolig- og næringsområder i en retning av effektiv og miljøvennlig energiforsyning og redusert transportbehov. Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12-7 kan kommunen fastsette reguleringsbestemmelser og vilkår på en rekke områder. Kommunen kan ikke pålegge krav til selve bygningskroppen som går utover kravene i gjeldende TEK, men har vide muligheter til å stille andre funksjons- og kvalitetskrav til bygninger, anlegg og utearealer, herunder krav for å sikre hensynet til helse, miljø og sikkerhet. Merk også kommunens myndighet til å vedta tilknytningsplikt til fjernvarme.
Lover og føringer som gjelder i denne sammenhengen er:

- Teknisk forskrift - TEK17
- Plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter stiller grunnleggende krav til helse, miljø og sikkerhet i byggverk [pbl, 2008].

Når det gjelder bygg og anlegg er energi-effektivisering og rehabilitering viktige områder som man i arealplanlegging og byggesaksbehandling kan påvirke. Enova gir gjennom programmet `energieffektive nybygg` støtte til kommuner som realiserer forbildeprosjekter for energieffektive nybygg. Prosjektene skal inneholde energirelatert teknologi eller løsninger som innebærer en nyvinning for den norske byggebransjen. Støtte tildeles kun prosjekter som bruker innovative løsninger og reduserer energibruken vesentlig. Videre skal programmet bidra til kostnadsreduksjon og markedsspredning av ambisiøse energiløsninger. Det finnes mange ulike prosjekter med eksempler på hvordan energieffektivisering kan gjennomføres i bygg og byområder, som kan brukes til inspirasjon.

Klima- og miljødepartementet (KLD) og Olje- og energidepartementet (OED) har fastsatt en ny forskrift som forbyr fyring med mineralolje (fossil olje) til oppvarming av bygninger fra 1.1.2020.

Forskriften ble fastsatt 28. juni 2018, og er å finne på Lovdata på denne lenken: https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-06-28-1060

Forskriften er hjemlet i forurensningsloven og energiloven. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er myndighet for de bestemmelsene som skal sikre forsyningssikkerheten, herunder §§ 5, 6 og 7 første og andre ledd. Kommunen er ansvarlig for å følge opp etterlevelse av de øvrige bestemmelsene i forskriften.

Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen)

Mål	**Tiltak eller virkemiddel**
Kommunen skal ha slutt på fyringsolje (unntatt biodrivstoffdreven) og 90% reduksjon av andre fossile brensler i private husstander innen 2030.	Fra 1.1.2020 blir det forbudt å bruke fyringsolje og parafin til oppvarming i privatboliger, offentlige bygg og næringsbygg. Forbudet vil også omfatte driftsbygninger i landbruket fra 2025, og av midlertidige bygninger fra 2020. Den nye forskriften er hjemlet i forurensingsloven og energiloven. Kommunen er ansvarlig for å følge opp de bestemmelsene i forskriften (unntatt bestemmelsene om forsyningssikkerhet). Andre fossile brensler kan reduseres gjennom en kampanje hvor innbyggere blir motovert til å isolere boliger og innstallere alternative oppvarmingssystemer som varmepumpe og vannbåren varme. Det skal også henvises til støtteordninger for energireduserende tiltak i eksisterende bygninger.
Innbyggere skal ha 90% redusert energiforbruk i nye og bygninger innen 2030.	Bestemmelser i arealplan, samt holdningsskapende arbeid i byggefasen.
90% av byggematerialer i nye bygninger skal være klimavennlige og redusere klimagassutslipp innen 2030	Reguleringsplanbestemmelser og oppfordring til energieffektive løsninger i nybygg og tilhørende anlegg og infrastruktur. Avdeling plan og utvikling skal se nærmere på rutiner og veiledning gjennom søknadsprosessen. En sjekkliste kan lages for å se om klima er ivaretatt (skal også vurderes/brukes i saksfremlegg). Utslipp over materialenes livsløp kan vektlegges ved planlegging og innkjøp.

7. Avfall og forbruk

Avfall er en konsekvens av forbruk, der alle varer og produkter har et klimafotavtrykk som stammer fra deres produksjon og transport. Klimagassutslipp fra avfallsdeponi i Fauske kommune er synkende. Det må likevel sørges for at utredninger og tiltaksvurderinger er tatt inn i planarbeidet for å fortsette redusert utslipp.

Kommunene skal sørge for innsamling av avfall fra husholdningene. Næringslivet har ansvar for sitt eget avfall. For enkelte typer kasserte produkter finnes det egne produsentansvarsordninger, for eksempel for elektrisk- og elektronisk avfall og batterier. Dette er ordninger hvor produsenter og importører på ulike måter bidrar til at avfall samles inn og får en forsvarlig behandling. Myndighetene kontrollerer at næringslivet følger regelverket.

Utfordringer

Forbrenning av avfall, deponier, miljøgifter og befolkningsvekst er eksempler som påvirker klima. Marin forsøpling og spredning av mikroplast er et økende globalt miljøproblem og en trussel mot både dyreliv langs kyst og i hav, mot sjømatressursene og menneskes bruk av kyst- og havområdet. SSB sine tall for fauske kommune viser imidlertid at husholdningsavfall og renovasjon har gått ned de siste årene, og er lavere enn fylkes- og landsgjennomsnittet. Det er imidlertid et nasjonalt mål om at veksten i den totale avfallsmengden skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten (veksten i BNP målt i faste priser). Det vil bestandig være behov for å redusere avfallsmengde i husholdninger og næringsvirksomheter. Dersom man klarer å fortsette avfallsreduksjon i samme eksponentielle trend som de 3 siste årene, vil vi ha ca. 250 kg per innbygger. Dette er mindre enn det vi hadde i år 2000 (287 kg/innbygger), men i forhold til de nye systemer og regler som gjør at emballasje reduseres og kampanjer som øker bevisstheten, vil det ambisiøse målet ikke være umulig å nå. Dette er en utfordring som bør sees på nærmere gjennom handlingsplanen og i samarbeid med næring, renovasjonsvirksomhet og andre kommuner og statlige virksomheter.

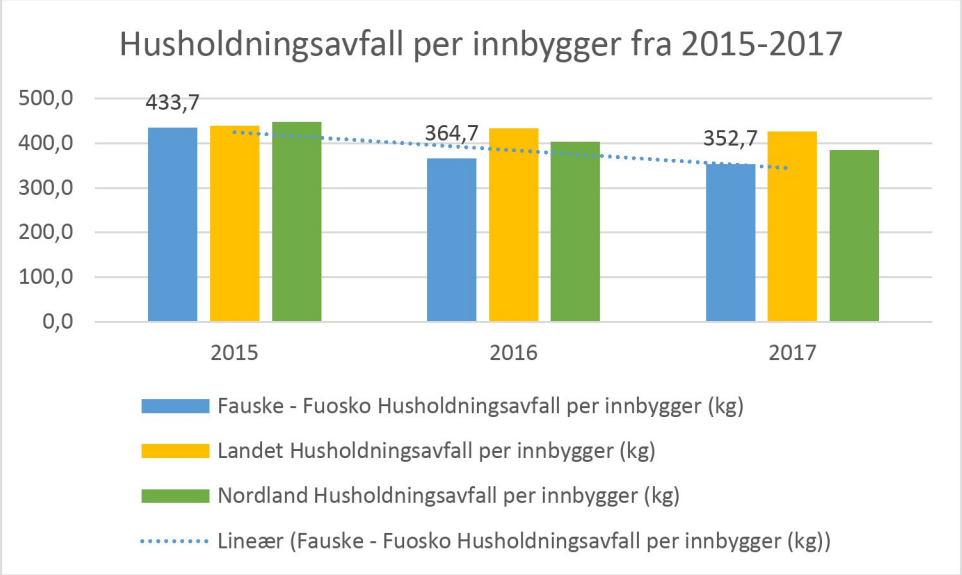

Figur 10: Husholdningsavfall per innbygger i Fauske kommune, Nordland fylke og hele Norge. Kilde: SSB

Når man ser nærmere på avfallsmengder i fauske de siste tre år, vises det at sortering har redusert mengden restavfall med ca. 40% fra 2016 til 2017. Det som er sortert viser at innbyggere kaster mest papp/papir, trevirke og matavfall. Matavfall er noe som bør reduseres betraktelig og tiltak rettet mot matsvinn bør tas inn i handlingsplanen.

Imidlertid kan matavfall brukes til biologisk behandling enten i biogassanlegg eller i kompostering. De senere årene har det blitt bygget flere biogassanlegg. Anleggene kan ta imot både våtorganisk avfall, avløpsslam og gjødsel. Kommunen bør vurdere eget biogassanlegg som produserer biogass som brukes til drivstoff i kjøretøy, oppvarming og/eller elektrisitet.

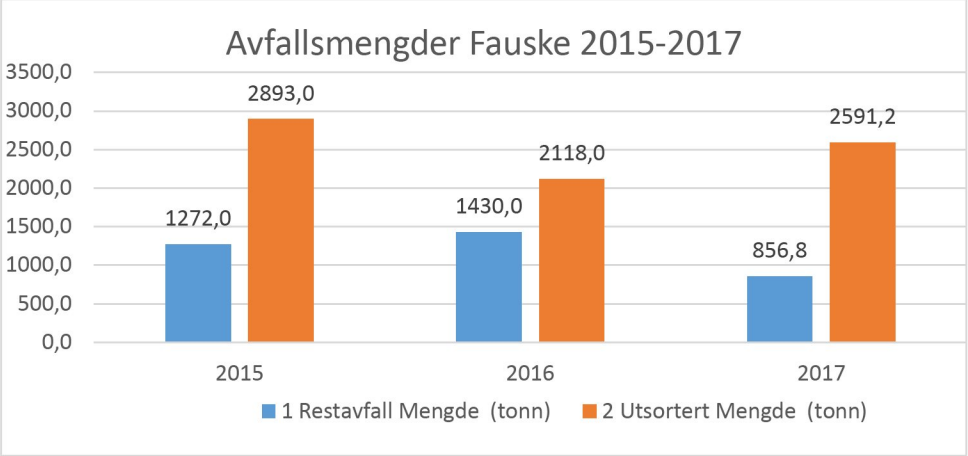

Figur 11: Avfallsmengder i Fauske kommune (restavfall og utsortert) fra 2015-2017, kilde SSB

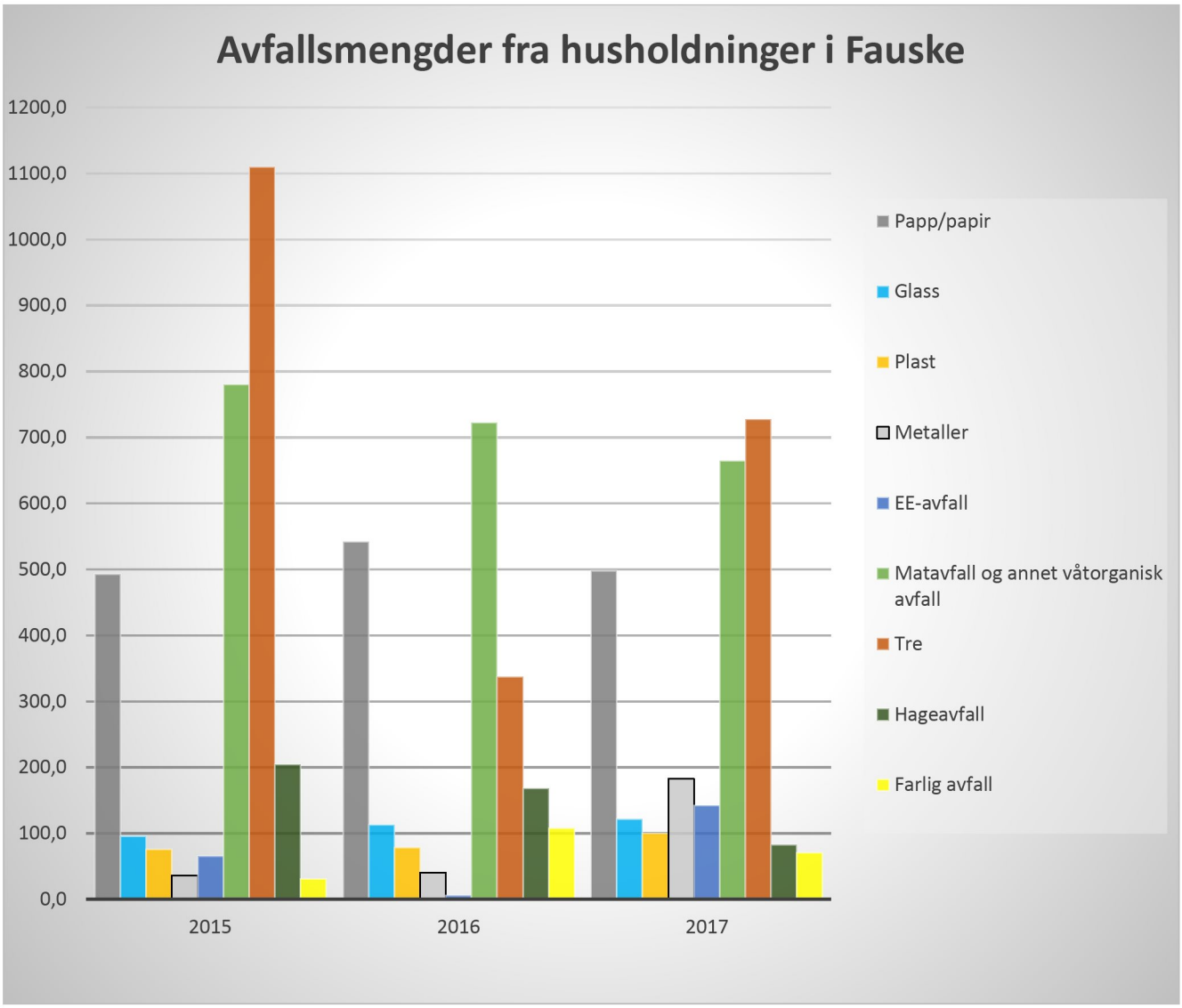

Figur 12: Husholdningsavfall 2015-2017 for Fauske kommune, kilde SSB. Tabellen viser mengder husholdningsavfall justert for innblanding av næringsavfall og grovavfall. Næringsavfall er ikke definert som husholdningsavfall, og trekkes derfor fra avfallsmengdene som er oppgitt. Avfall fra husholdningene som er levert direkte til gjenvinningsstasjon (grovavfall) blir lagt til avfallsmengdene.

Papp/papir:
Alt blandet papir, drikkekartonger og papp presses og sendes til sentrale anlegg i Norge og Sverige for sortering. Her blir papir og papp brukt som råstoff i ny papp og nytt papir. Figur 10 viser at mengdene i gjennomsnitt ikke har endret seg vesentlig mye i de siste årene.

Glass:
All glass- og metallemballasje sendes til gjenvinning hos Syklus sitt anlegg ved Fredrikstad. Syklus er et nasjonalt selskap som ivaretar produsentansvaret på vegne av produsentene og forhandlere av glass og metallemballasje. Glasset gjenvinnes til nytt glass og glasspor. Mengdene har økt fra 96 til 121 tonn.

Plast:
Å få plasten ut av restavfallet og over i en egen fraksjon er viktig. Enda mer viktig er det å få plasten ut av fraksjonen mat, papp og papir og glassemballasje og hermetikk og dermed så reine fraksjoner

som mulig. Avfallet er råvarer til nye produkter. Husholdningsplast leveres til Grønt Punkt Norge som videreformidler dette til anlegg i Finland og Tyskland. Mengden har økt fra 76 tonn i 2015 til 100 tonn i 2017.

Metall:
2017 er første hele driftsår med mottak av jern og metall på eget anlegg på Vikan. IRIS Salten har hatt ett økt fokus på innhenting av metaller de siste årene. I tillegg har det vært og er det en del store byggeprosjekter som generer mye metall. Dette kan forklare den vesentlige økningen i metallmengden fra 36 tonn i 2015 til 182 tonn i 2017.

EE-avfall:
Etter innhenting av informasjon hos IRIS Salten kom det frem at tallene på EE-avfall ikke stemmer: EE-avfall har økt fra 1457 tonn i 2016 til 1606 tonn i 2017. Helt eksakt hvorfor mengdene øker kan IRIS ikke svare på, men de ser en trend tilbake i tid at volumene øker fra år til år. Dette kan ha sammenheng med det forbrukersamfunnet vi lever i, tv-er etc. skiftes ut hyppigere enn tidligere. I tillegg er det ett økt fokus på gjenvinning, samt at IRIS har økt sin tilgjengelighet på sine miljøtorg de siste årene.

Det er ulik håndtering av ulike type elektronikk, men det er svært høy gjenvinningsgrad på det som samles inn. Metall er den største fraksjonen som tas ut til gjenvinning.

Mat og hageavfall:
I Salten kan innbyggerne levere små mengder med hageavfall i matavfallet. Det kan være avfall fra plenklipping, små mengder kvist og greiner. Dette innslaget i matavfallet gjør at Fauske ligger over landsgjennomsnittet.

Iris skriver følgende om hageavfall: *«Hageavfall veies ikke inn på anlegget, men det veies når det legges til kompost. Pr 31/7-'18 har vi tatt inn 197 tonn hageavfall i komposten.»* Det viser at tallene for 2018 kommer til å bli adskillig høyere enn det som SSB har målt i årene 2015-2017.

Tre:
Økningen i antall tonn avfall mottatt på miljøtorget i Fauske i 2017 skyldes uttransport av trevirke som lå på lager fra 2016. Tidligere ble trevirke transportert rett til Sverige, mens det fra 2017 ble kjørt til Vikan. Det medfører at det ikke lengre er trevirke på lager på Miljøtorget.

Farlig avfall:
Figuren viser en variasjon i mengde farlig avfall som ble levert fra 2015 til 2017. Tallene fra Iris Salten viser derimot en økning av levert farlig avfall. Dette er imidlertid tall hvor næringsavfall er inkludert (i motsetning til SSB), og kan forklare forskjellen. I 2016 kan det være at avfall har ligget på lager og dermed ikke kom med i tabellen fra Iris Salten. I 2017 kan det være at næringsavfall har økt totalen betydelig, som gjør at tallet er lavere i figuren fra SSB.

År	2015	2016	2017
Levert i kilo	59 254	92 070	107 283

Noe av variasjonene i mengde per år er et resultat av at dette avfallet kun registreres i kilo ved videresending, og ikke ved mottak. Avfall som ligger på lager er derfor ikke registrert her.

Tekstiler:
Det er ingen tall på tekstiler for Fauske kommune, men det finnes tall for Salten generelt:

År	2015	2016	2017
Tekstiler levert til UFF (i tonn)	306	261,5	282

Iris Salten skriver følgende om tallene:
« I 2017 har vi som tidligere år, samarbeidet med UFF (U-landshjelp fra folk til folk) om håndtering av tekstiler som kommer inn til våre anlegg. Ordningen med mottak av tekstiler ble utvidet på slutten av 2013 til også gjelder alt av husholdningstekstiler og bagger, vesker ol. Det som leveres til oss trenger ikke lenger være helt, men må være rent og tørt. Tekstilene som samles inn, blir sendt til sorteringshaller i Estland og Litauen. Gjennom samarbeidet med UFF bidrar folk i Salten til arbeidsplasser i de baltiske landene, CO^2-reduksjon og penger til bistandsprosjekter i Afrika.»

<u>Redusere metanutslipp fra deponier</u>
Organisk materiale i deponert avfall som brytes ned uten tilgang på oksygen fører til dannelse av den sterke klimagassen metan. I 2014 kom 2,3 prosent av Norges klimagassutslipp fra avfallsdeponier. I Norge har det vært forbudt å deponere biologisk nedbrytbart avfall siden 2009. Dette forbudet, sammen med strengere krav til oppsamling og behandling av deponigass, har ført til at klimagassutslippene gradvis reduseres, også i Fauske kommune, se figur 7. Forbudet mot deponering av biologisk nedbrytbart avfall og krav til oppsamling og behandling av deponigass er hjemlet i avfallsforskriften. Særlig det siste er noe Fauske kommune og renovasjonsvirksomheten bør fokusere på.

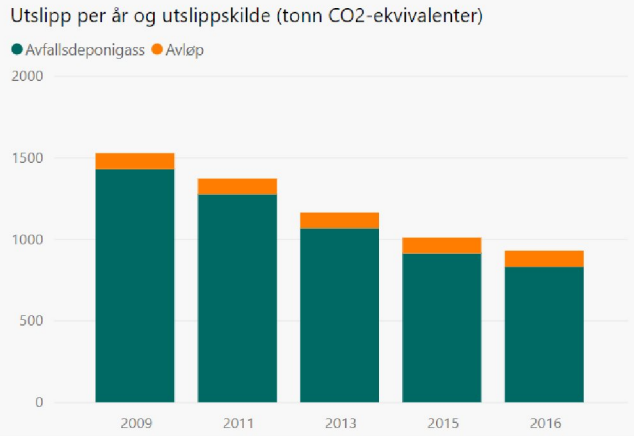

Utslipp per år (tonn CO2-ekvivalenter)

Utslippskilde	2009	2011	2013	2015	2016
Avfallsdeponigass	1432	1277	1068	915	832
Avløp	97	96	96	96	97
Totalt	**1529**	**1373**	**1164**	**1011**	**929**

Figur 13: Klimagassutslipp avfallsdeponigass og avløp for Fauske kommune fra 2009-2016 Kilde: Miljøstatus.no

Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014

En vurdering av eksisterende samt mulige nye virkemidler. Tabellen viser hvorvidt eksisterende virkemidler har bidratt til utslippsreduksjoner, i hvilken grad det kreves ytterlige virkemidler framover, og evt. hvilke virkemidler/type virkemidler disse kan være.

Tiltak	Beskrivelse	Gjennomført? Har tiltaket bidratt til redusert klimagassutslipp?
Holdningsskapende arbeid: "Den store søppelryddedagen"	Det avvikles en årlig "søppelryddedag" der skoler, barnehager, private og kommunale virksomheter samt frivillige lag og foreninger oppfordres til å delta.	Bra i startfasen, men ikke gjennomført hvert år. Avdelingsleder for kultur og idrett har hatt ansvar for dette. Det bør diskuteres nærmere om årsaken til at det ikke ble gjennomført.

Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap

Miljødirektoratet har laget en avfallshierarki som viser en prioriter rekkefølge for avfallshåndtering:

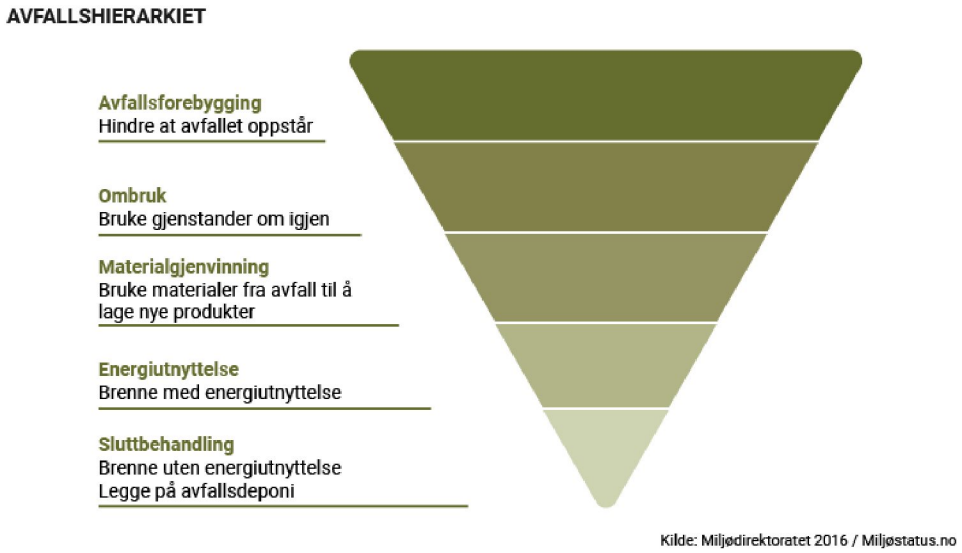

Afvallsforebygging

Å hindre at avfall oppstår har høyeste prioritet i avfallspyramiden. Ved å redusere forbruket kan en bidra til et generelt lavere ressursforbruk, herunder forbruket av fossile ressurser. Dette kan redusere energiforbruk og utslipp av klimagasser ved produksjon og transport av varer, og vil bidra til redusert energiforbruk og mindre utslipp av klimagasser ved transport og sluttbehandling av avfall.

Avfallsmengdene har økt i takt med den økonomiske utviklingen, og SSB anslår at mengden vil øke betraktelig fram mot 2020, som følge av befolkningsveksten. Holdningsskapende arbeid, bevisstgjøring og samarbeid med næringsliv kan bidra til reduksjon i mengden avfall, og tilrettelegging for økt gjenbruk eller materialgjenvinning. Det er i tillegg 5 generelle områder som kommunen kan arbeide med for å redusere forbruk og avfall:

- Miljøledelse og miljøsertifisering av kommunale og private virksomheter
- Klimavennlig innkjøp: Utslipp av forbruksvarer og tjenester kjøpt inn til virksomheten bør reduseres mest mulig.
- Legge til rette for at innbyggerne kan leve mer miljøvennlig
- Avfallsreduksjon, ombruk og miljøeffekt av avfall
- Undervisningsopplegg om forbruksrelaterte tema

Ombruk og materialgjenvinning

Matavfall kan lages til biogjødsel, biogass til transport. Plastemballasje kan gjenvinnes og brukes til andre produkter, samtidig sparer vi 2 kilo olje ved å gjenvinne 1 kilo plast. Elektriske artikler som smarttelefoner inneholder sjeldne metaller som bidrar til å sikre videre produksjon av lignende produkter. Fretex og UFF tar imot alt av klær, fottøy og tekstiler som kan gjenbrukes, eller gjenvinnes til for eksempel filler eller isolasjon. Glass og metallemballasje kan enkelt gjenvinnes til nye produkter og særlig gjenvinning av metaller fører til en høy energibesparelse. Dessuten begynner noen metaller å bli et sjeldent ressurs i naturen. Gjenvinning av papp, papir og drikkekartong (PPD) åpner for at skogproduksjon kan brukes til andre formål som energi og produksjon av drivstoff.

De største avfallsmengdene kommer fra industrien, tett fulgt av husholdningene og bygg- og anleggsnæringen. Så mye som minst 1/3 av det totale byggeavfall kommer fra mindre bygge-, rive- og rehabiliteringsprosjekter. Det vil si rive- og rehabiliteringsprosjekter opp til 100 kvm (bruksareal) og nybygg og påbygg opp til 300 kvm. Godt over halvparten av dette avfallet leveres inn til kommunale og interkommunale avfallsselskaper. Sortering av avfall vil øke mulighetene for ombruk og materialgjenvinning. I Fauske kommune er det tilrettelagt for gjenvinning og private husholdninger gjennom renovasjonsgebyr. Private skal kun betale for restavfall, trevirke over en kubikk (eller over 180 kg) og vinduer som ikke inneholder PCB eller klorparafin. Dette gjør at de fleste velger å sortere sin byggeavfall før det leveres til avfallsmottaket.

Energiutnyttelse

Klimagassutslippene fra avfallsforbrenning har økt som følge av økte mengder avfall til forbrenning. Det er bare klimagassutslipp fra forbrenning av fossilt materiale (i hovedsak plast) som regnes med, samt et lite bidrag av lystgass og metan fra forbrenning av biologisk nedbrytbart materiale. CO^2-utslipp fra forbrenning av biologisk nedbrytbart materiale regnes som klimanøytralt. Økt utsortering av fossile deler av avfallet vil redusere klimagassutslippene fra avfallsforbrenning. Der energien fra forbrenning av avfall utnyttes og kommer til erstatning for fossil energi, vil det gi reduserte klimagassutslipp i sektoren det anvendes i. Avfallsforbrenning er den viktigste energikilden for fjernvarme i Norge. Enova tilbyr støtteordninger knyttet til etablering av ny infrastruktur for fornybar energiproduksjon og fjernvarme. Fjernvarmeselskap oppfordres til å benytte seg av hele Enovas programtilbud og fremme prosjekter som innebærer innovasjoner og som tar ned både elektrisk og termisk topplast gjennom tiltak i nettet og/eller hos sluttbruker.

Sluttbehandling

Kommunen bør se nærmere på muligheter for biogassproduksjon som en av de nye alternative energiressurser. Det er imidlertid positivt å se at den totale avfallsmengden, samt forbrenning har gått ned og materialgjenvinning gått opp i de siste årene. Biogassproduksjon er tatt opp i kapittelet om veitrafikk.

Mengder husholdningsavfall, etter behandling, statistikkvariabel og år. Fauske - Fuosko, I alt.

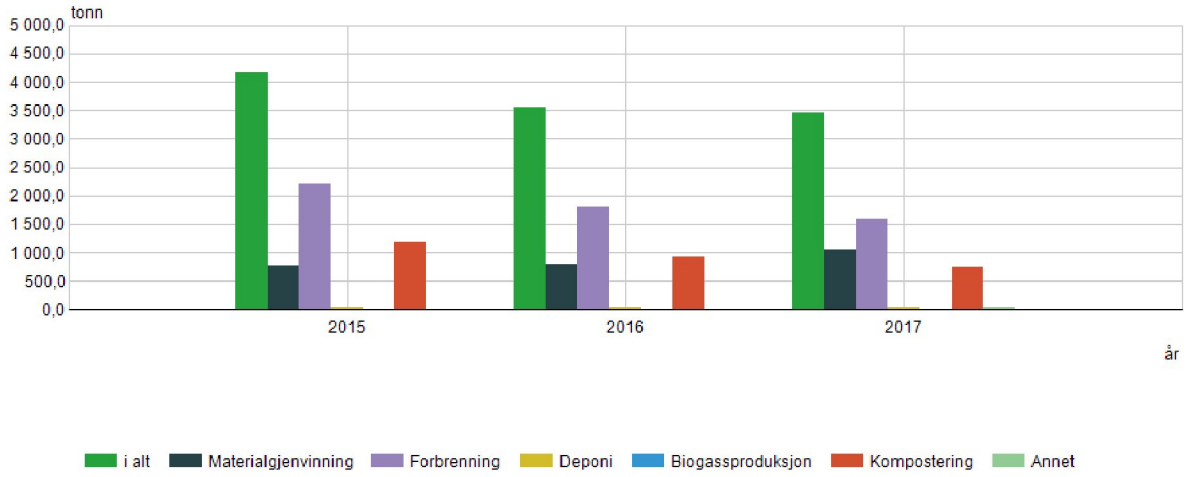

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen)

Mål	**Tiltak eller virkemiddel**
Antall miljøfyrtårnsertifiserte virksomheter skal økes med 2 nye hvert år.	Miljøledelse og miljøsertifisering av kommunale og private virksomheter som kommunens sertifisør har ansvar for.
Fauske kommune skal ha 50% mindre utslipp av forbruksvarer og tjenester kjøpt inn til virksomheten innen 2025	Klimavennlig innkjøp: SIIS rutiner skal gjennomgås og evt. endres for å øke miljøbevisst innkjøp.
Restavfall i husholdninger reduseres til 10% innen 2030	- Ombruk og miljøeffekt av avfall står sentralt. Kommunen oppfordrer i tillegg til sortering og mindre forbruk. - Private og næringsvirksomheter skal ha større deltakelse i søppelrydding. Det avvikles en årlig "søppelryddedag" der skoler, barnehager, private og kommunale virksomheter samt frivillige lag og foreninger oppfordres til å delta. - Økt utsortering av fossile deler av avfallet (særlig plast) for å redusere klimagassutslippene fra avfallsforbrenning. - Gjennomføring og årlig oppfølging av «den store søppelryddedagen»
Fauske kommune skal ha utarbeidet og gjennomført en strategi for økt energiutnytting av avfall gjennom biogassproduksjon og fjernvarme innen 2025.	Det skal utarbeides en strategi for målene i kapittel 5. Avfall skal inkluderes her.

8. Næringsliv, teknologi og det grønne skiftet

Fauske kommune legger vekt på å tilby et bredt spekter av næringstomter og næringsarealer. Kommunen ønsker også å legge til rette for mineralindustrien og etablering av ny mineralrelatert virksomhet. Fauske ligger sentralt langs E6 og god veiforbindelse til Bodø over RV 80, har jernbaneforbindelse sørover mot Trondheim og Oslo og en velfungerende intermodal godsterminal for omlasting mellom tog og bil. Posten Norge/Bring har også en pakkesorteringsterminal på Fauske. På Finneid har kommunen en dypvannskai og det er sjøverts-forbindelse via Saltstraumen til resten av landet, Europa og verden. Det er kort vei (ca. 55 km) fra Fauske til Bodø lufthavn.

I Fauske står det registrert 838 virksomheter hos SSB. Disse virksomheter er av ulik størrelse og fordelt over 21 næringsgrupper. Det er 6 næringsgrupper som har mer enn 45 virksomheter:

- Jordbruk og tjenester tilknyttet jordbruk, jakt og viltstell (79)
- Bygge- og anleggsvirksomhet (85)
- Varehandel, reparasjon av motorvogner (134)
- Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting (fordelt over mange ulike virksomhetsgrupper) (56)
- Omsetning og drift av fast eiendom (85)
- Helse- og sosialtjenester (99)

Kun omsetning og drift av fast eiendom og helsetjenester har hatt en økning av antall virksomheter siden 2010. Fast eiendom har nesten en fordobling av antall virksomheter, men 76 av disse har ingen ansatte registrert.

Utfordringer

Næring som jordbruk, industri, råstoffutvinning og byggebransjen har stor verdi, men byr på på utfordringer i forhold til utslipp, avfall og økt transport.

Et økt engasjement fra næringslivet kan føre til reduserte utslipp, samtidig at det finnes et reelt potensial for grønn verdiskaping. Det er viktig å ha fokus på 1) viktige aktører, 2) offentlig innkjøp og 3) nasjonale og lokale føringer, retningslinjer og teknologi.

<u>FAUNA (Fauske kommunes nærings- og utviklingsselskap)</u>
FAUNA er et selskap som er etablert for å tilrettelegge for vekst og økt sysselsetting i eksisterende og nye virksomheter ved aktiv stimulering og næringsvennlig tilrettelegging. Fauna jobber for tiden med flere prosjekter som vil være et positivt bidrag til reduksjon av klimagasser.

- Oppstart av ny gruvedrift i Sulitjelma med uttak av kobber og sink. Lokalt vil ikke gruvedrift i Fauske kommune bidra positivt til reduksjon av klimagasser, men for landet vil produksjon av «kortreist» kobber redusere klimagasser fra transport. Europa bruker 20 % av verdens kobberproduksjon, men produserer kun 3 %. Spesielt med innføring av det grønne skiftet, vil forbruk av kobber øke. «For å nå klimamålet trenger vi å utvinne mer mineraler», sier NHO-sjef Kristin Skogen Lund. NHO har gitt ut rapporten «Mineraler for det grønne skiftet» som viser at enkelte metaller og mineraler har stor betydning for gjennomføring av det grønne skiftet. NHO direktør i Nordland Ole Hjartøy uttaler til Avisa Nordland at av 29 mulige steder i Nordland for gruvedrift ligger 18 i Saltenregionen. Det er ventet at såkalte grønne mineraler, for eksempel kobber som det er planer om drift på i Sulitjelma, vil få høy en svært høy etterspørsel.

- Industriareal: Fauna har jobbet med tilrettelegging av arealer i Fauske til industriformål. Først og fremst å legge til rette for datalagring. Sammen med et lokalt firma er en egnet lokasjon

funnet. Datalagring trenger tilgang på mye kraft, noe som indre Salten har overskudd av. Bruk av fornybar energi lokalt vil være bidrag til det grønne skiftet. Fauna har også sett på mulig tilgang på steinmasser til etablering av industritomter. Store veiutbygginger er i gang lokalt og er planlagt i nær framtid. Vegutbygginger fører ofte til overskudd av masser som det er viktig å få utnyttet lokalt. Fauna har lagt til rette for at Fauske kommune skal få overta overskuddsmassene fra bruprosjektet på Finneid.

- Turisme: En av satsningsområdene til Fauna er å styrke reiselivsnæringen i kommunen, og da spesielt reiselivet knyttet til Sulitjelma. Sulitjelma har enestående natur og svært mange friluftsmuligheter, med sin beliggenhet i det nordnorske fjellheimen og som inngangsport til Nord-Europas største villmarksområde, med fem nasjonalparker innen rekkevidde. Stedet tiltrekker seg blant annet ski- og turinteresserte som ønsker å benytte seg av områdets nærmest uberørte natur. Reiselivsbedriftene Fauna jobber med vektlegger ivaretagelse av stedets særegenhet i form av uberørt natur.

- Landbruk og kortreist mat: Blant bedriftene Fauna jobber opp mot, er også landbruksbedrifter og matprodusenter i kommunen. Av disse kan nevnes bedrifter som Han Sylte, Lundal, Salten Laks og Kvitblikk.

<u>Fauske næringsforum</u>
Fauske Næringsforum (FN) er en medlems- og interesseorganisasjon for næringslivet i Fauske og omegn. FN samarbeider i Fauske og på tvers av kommunegrensene for en positiv utvikling i regionen. De ønsker å være en kanal for næringslivet og gjennom jevnlige møter skape en arena som en naturlig sosial møteplass. FN er høringsinstans i viktige saker som berører næringslivet i regionen. Dette gjelder infrastruktur, gode skoletilbud i videregående skole, rekruttering og kompetanseutvikling med mer, samt være en pådriver i næringsutviklingen i Fauske.

FN kom med ulike utfordringer som kommunen kan ta tak i:

- E6 gjennom sentrum med tilhørende luftforurensing påvirker servicenæringen negativt både ved å gjøre sentrum mindre attraktivt og lite egnet for utstilling av varer. Det gjør det lite attraktivt for nyetablering og medfører desentralisering. Dette medfører igjen at lokalbefolkningen tar bilen til andre steder lengre unna for å få tak i varene. Det er viktig at kommunen jobber med å få E6 ut fra sentrum så snart som mulig.
- Det er etablert et fjernvarmesystem som ikke er i bruk. Kommunen bør jobbe aktivt med igangsetting av systemet, slik at både servicenæringen i sentrum blir mer attraktiv/tilgjengelig, samt at det reduserer energiforbruk totalt sett.
- I løpet av 2019 bør kommunen ha et møte med servicenæringa der man får diskutere hva som kan gjøres for å redusere klimagassutslipp. Her kan man for eksempel ta opp emner som gang/sykle til jobb, bytte ut varebil til el-bil/ladbar hybrid og andre tiltak som næringen selv kan ta opp med kommunen.
- Åpningstider hos Iris er ikke gode nok for håndverkere som ønsker å tømme arbeidsavfall før arbeidsdagen starter. Kommunen bør ta opp med IRIS om det finnes alternative løsninger, eller om åpningstider kan endres, slik at næringa kan øke søppelsortering og dermed redusere klimagassutslipp.

Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014

Tabellen viser hvorvidt eksisterende virkemidler har bidratt til utslippsreduksjoner, i hvilken grad det kreves ytterlige virkemidler framover, og evt. hvilke virkemidler/type virkemidler disse kan være.

Tiltak	Beskrivelse	Gjennomført? Har tiltaket redusert klimagassutslipp?
Miljøfyrtårn i næringslivet og kommunale virksomheter	Miljøfyrtårn er en nasjonal sertifiseringsordning som skal hjelpe private og offentlige virksomheter å skape en miljøvennlig drift. Starte med administrasjonsbygget og en skole	Administrasjonsbygg er sertifisert. Andre bygg tas med i ny handlingsplan.

Som det vises i tabellen over, er det kun ett tiltak direkte rettet mot å påvirke virksomheter i kommunen. Administrasjonsbygget er nå sertifisert, og kommunen bør planlegge å få flere kommunale virksomheter sertifisert. Miljøfyrtårnsertifiseringen i næringslivet i Fauske har vært et pågående prosess, som sertifisør i kommunen fortsetter med i tiden fremover. Gjennom innkjøpsavtaler kan kommunen påvirke økning av antall virksomheter som blir sertifisert.

Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap

Sirkulær økonomi og marin plastforsøpling

Meld. St. 45 (2016-2017) Avfall som ressurs – avfallspolitikk og sirkulær økonomi har som mål å legge til rette for høy utnyttelse av ressursene i avfallet og trygg håndtering av farlig avfall. Det overordnede nasjonale målet er at avfall skal gjøre minst mulig skade på mennesker og naturmiljø. Det er også et mål at veksten i mengden avfall skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten i landet, målt i BNP. Det er videre et mål om at 80 prosent av avfallet skal sikres god ressursutnyttelse gjennom materialgjenvinning og energiutnyttelse.

Kommunen bør tilrettelegge for resirkulering, gjenvinning og gjenbruk av materialer i næringslivet. FAUNA kan påvirke virksomheter som har etablert seg og som skal etablere seg i fauske kommune.

Innovasjonsstrategi for Nordland

Innovasjonsstrategien skal følge opp visjonen definert i Fylkesplan for Nordland, samt mål definert i FoU-strategi for Nordland og flere sektorstrategier vedtatt av Fylkestinget. Dette er særlig strategi for reiseliv, fylkestingsaker om sjømat, industristrategi for Nordland og FoU-strategi for Nordland. Innovasjonsstrategien er en strategi for et nyskapende næringsliv i Nordland. Den omfatter ikke målgruppen offentlig sektor direkte.

Strategi for havbruksnæringen

Som en del av det treårige Byregionprosjektet Fase 2 for Salten, er det levert et forslag til en strategiplan for havbruk i Salten.. Målet med planen er at I strategien for havbruksnæringen pekes det på at næringen er ung, bare 40 år. Den står overfor mange fortsatt uløste teknologiske, biologiske og politiske utfordringer. Luseproblematikken og utslipp er store utfordringer, men blir dette løst, vil næringen kunne gjøre et kvantesprang i utvikling.

Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen)

Mål	Tiltak eller virkemiddel
Fauske kommune skal kontinuerlig bidra aktivt til grønn og innovativ næringsutvikling i byen og regionen.	- Kommunen skal utvide kapasitet til samarbeid med næringslivsaktører og FoU institusjoner for å fremme grønn næringsutvikling og oppfylle lokale energi og klimamål. - Planlegging og investeringer i næringsliv skal som hovedregel ta utgangspunkt i målet om å være nullutslippsvirksomhet (innkjøpsrutiner).

	- Økt engasjement og bevissthet hos næringslivet for kommunens, regionens og statens klimamål med holdningsskapende arbeid gjennom Fauna og egne prosjekter. -
Afvall i næringslivet skal reduseres med 50% og sorteres 90% innen 2030.	- Tilrettelegge for resirkulering, gjenvinning og gjenbruk av materialer i næringslivet. Åpningstider skal i samarbeid med renovasjonsvirksomhet revurderes. Se også på miljøfyrtårnarbeidet. - Flere miljøfyrtårnsertifiserte virksomheter i Fauske kommune -
Fauske skal innen 2020 ha et samarbeidsnettverk med servicenæringa, som arbeider med reduksjon av klimagassutslipp og bærekraftig utvikling i sektoren.	- Årlig møte med servicenæringa der man får diskutere hva som kan gjøres for å redusere klimagassutslipp. Her kan man for eksempel ta opp emner som gang/sykle til jobb, bytte ut varebil til el-bil/ladbar hybrid og andre tiltak som næringen selv kan ta opp med kommunen.

9. Klimatilpasning

Utfordringer

Klimaendringene vil påvirke Fauske på mange måter. Økt nedbør, stormflo, vind, skred og flom kan gjøre skader på bolighus, næringsbygg og infrastruktur. Klimaendringene kan medføre endra rammevilkår for reindrift, jordbruk, skogbruk og fiske. Befolkningens helse kan påvirkes direkte og indirekte av temperaturendringer. Økte temperaturer kan føre til endringer i naturen ved økt innvandring av svartlistede arter, og ved at arter beveger seg fra lavereliggende til høyereliggende områder. Klimaendringer medfører at klimatilpasning er nødvendig. Det er behov for mål og strategier som gjør kommunen mer robust mot de klimaendringene som kommer. Skred og rasfare er stort godt kartlagt i Fauske kommune. Utbygging tillates ikke innenfor fare-/aktsomhetsområder, med mindre det er utarbeidet geoteknisk rapport/vurdering av skredfare. Havnivåstigning, bølgepåvirkning og kvikkleirefare er også godt ivaretatt gjennom kommuneplanens arealdel. Vindobservasjoner viser ingen trend til endring av vindstyrken. Generelt er vindobservasjoner forbundet med usikkerhet da endring i utstyr over tid og endring i plassering av målestasjoner virker sterkere inn på resultater. I et varmere klima kan en forvente at vindstyrke og stormaktivitet øker. Dette må tas hensyn til i byggesaksbehandling.

<u>Kvikkleirefare</u>

Forekomstene av kvikkleire er en utfordring i og omkring Fauske sentrum. Det er angitt faresoner på plankartet for kommunedelplan Fauske sentrum og i kommuneplankartet. I Fauske sentrum arbeides det med en mere nøyaktig kvikkleirekartlegging. Prosjektet har som mål å avgrense soner basert på tilgjengelige rapporter, utarbeidelse av boreplan og beskrivelse av hvilke vurderinger/analyser som er påkrevd. Til slutt skal det utlyses konkurranse som baserer seg på de oppgavene som kommer frem i første fasen.

Videre kartlegging av kvikkleire i kommunen er kun aktuelt når det skal gjennomføres nye byggetiltak. Det er derfor tatt inn faresoner i kommuneplanens arealdel med bestemmelser at bygging i potensielt farlige områder pålegges geoteknisk vurdering. Det er for nå ikke behov for flere tiltak/mål i klima- og energiplanen.

<u>Flomutsatte områder</u>

Det er ikke kartlagt flomsoner i Fauske kommune. Imidlertid viser aktsomhetskart at man bør undersøke nærmere på evt. flomfare når det planlegges nye tiltak. Alle store og mindre vassdrag utgjør i utgangspunkt en fare for utbygging, da økt nedbør medfører økt flomfare. Det er viktig at en gjennom arealplanlegging og byggesaksbehandling sjekker aktsomhetskart før det tillates nye tiltak. Nye tiltak må vurderes opp mot skadegrad, både på individer, samfunnet og materiell. NVE sine retningslinjer skal brukes i vurderingene.

<u>Overvann</u>

Ved store nedbørsmengder over kort tid eller is-/snøsmelting vil det kunne oppstå problemer med å få vannet unna. Særlig på tettsteder er det viktig å se nærmere på problematikken og nødvendige tiltak. Det er behov for et mer detaljert oversikt på overvannsproblematikken på visse områder i Fauske. Det må undersøkes og analyseres hvordan kapasiteten på rør er i sentrumsområder. Kan de ta unna store mengder med nedbør? Har det f.eks. vært overvannsskader i kjellere/boliger og hvordan kan vi forebygge overvannsproblemer? Det er allerede etablert avlastningsrør eller nye rør med større dimensjoner på ulike områder i kommunen, men det er fremdeles mange områder hvor det ikke er mulig å gjennomføre slike tiltak uten at området må graves opp igjen.

Det har vist seg allerede flere ganger at kulverter og rør ikke har kapasitet nok til å ta unna vannet med uvær eller is-/snøsmelting og skader som oppstår kan påføre private og kommunen store

utgifter i fremtiden. Problemet med klimaendringer og ekstremvær vil bare øke og det er svært viktig at kommunen har fokus på dette området for å forebygge skade. Arealplanlegging og renoveringsarbeid med overvannsrør er viktige virkemidler.

Klimatilpasning i plan

Fauske kommune har begynt å integrere hensyn til klimatilpasning i planleggingsarbeid og saksbehandling. Kommuneplanens arealdel inneholder retningslinjer og bestemmelser om overvannshåndtering, ras, kvikkleire, flomveier og havnivåstigning. Som en integrert del av samfunns-/arealplanleggingen bør kommunen:

- Kartlegge sin egen klimasårbarhet innenfor bestemte områder
- Planlegge fremtidsrettet for å møte klimaendringene
- Iverksette og gjennomføre tiltak for å møte utfordringene

Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014

Tabellen viser hvorvidt eksisterende virkemidler har oppnådd målet, i hvilken grad det kreves ytterlige virkemidler framover, og evt. hvilke virkemidler/type virkemidler disse kan være.

Tiltak	Beskrivelse	Gjennomført? Kreves det ytterlige tiltak?
Kartlegging av skredutsatte områder	Områder hvor eksisterende og planlagt bebyggelse kan være utsatt for skred skal kartlegges i detalj. Første del av slik kartlegging er igangsatt i Sulitjelma i 2010	Ja, ingen ytterlige tiltak i denne planperioden.
Kartlegging av flomutsatte områder	Vann, elver og bekker hvor det kan oppstå flom som truer bebyggelse, veier og annen infrastruktur skal kartlegges.	Kun generelle kart NVE. I forhold til flomfare bør det undersøkes hvordan kapasiteten på rør er i sentrum. Kan de ta unna store mengder med nedbør? Har det f.eks. vært overvannsskader i kjellere/boliger og hvordan kan vi forebygge overvannsproblemer? Overvannsnettet i Storgaten/Sjøgata v/Fridahls møbelhus har ikke kapasitet til å håndtere ekstrem nedbør som varte en svært kort periode i uke 31, 2018. Dette problemet vil over tid kunne løses ved at flere områder i Fauske sentrum separerer avløp/overvann.
Kartlegging av områder utsatt for havnivåstigning	Se på konsekvenser av forventet landheving, havnivåstigning og stormflo	Ja, ingen ytterlige tiltak i denne planperioden.
Innarbeide klimasårbarhet i kommuneplanens arealdel	På bakgrunn av kartleggingstiltakene ovenfor innarbeides sårbare/utsatte områder som hensynssoner i kommuneplanens arealdel ved rullering.	Ja, ingen ytterlige tiltak i denne planperioden.

Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap

- Meld. St. 33 (2012-2013) Klimatilpasning i Norge
- NOU 2010:10 Tilpassing til eit klima i endring
- Klimaprofil Nordland

Det er kontinuerlig ny informasjon om klimatiltak. Det er mye som publiseres av staten og forskningsinstitutter. Kommunen bør holde seg oppdatert gjennom konferanser og ved å lese om nye funn i publikasjoner og via Fylkesmannen som veileder.

Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen)

Mål	**Tiltak eller virkemiddel**
Kommunen skal ha et bærekraftig forvaltning av geoteknisk tilstand, overvann og vassdrag.	- Ordne egen database med geotekniske rapporter som kan brukes til fremtidig planlegging og kartlegging av utsatte områder. - Prosjektstilling/konsulent som lager en analyse av overvannsproblematikk, dimensjonering av rør og prioriteringsområder, samt kostnadsberegning av nye tiltak og forslag til evt. større prosjekter. - Se nærmere på problematiske områder/flaskehals/områder med størst risiko for skader - Lage rutiner overvannshåndtering for arealplanleggere - Separeringsprosjekt for overvann/avløp - Utarbeide/forbedre rutiner for overvåking av eksisterende bekkeinntak.

10. Kommunalt energiforbruk (feie for egen dør)

Kommunen eier eller driver omfattende bygningsmasse; rådhus, skoler, barnehager, omsorgsbygg, idrettsanlegg, vannverk, renseanlegg med mer. Kommunen har fortsatt noe lønnsomt potensiale for energieffektivisering i egen bygningsmasse. Det er bygd og det bygges flere større bygg med god energiklasse. De eldre byggene oppgraderes i forbindelse med ombyggingsprosjekter.

Eksempel på nybygg/rehab:

- Vestmyra Skole (ferdig 2016) gamle skolebygg er revet.
- Valnesfjord skole (straks ferdig) gamle bygg skal rives.
- Blålysbygg (planlegges med ferdigstillelse i 2020)
- Familiens Hus (rehabilitering)
- Buen Sykehjem (ferdig 2019)
- Helsetunet . Flere rehab.prosjekt gjennomført, nytt prosjekt i 2018

Utfordringer

Vi har for lite tilgjengelige vedlikeholdsmidler som følge av den økonomiske situasjon i kommunen. Lov om offentlige anskaffelser pålegger offentlige oppdragsgivere å ta hensyn til livssykluskostnader og miljømessige konsekvenser i sine anskaffelsesprosesser. Kommunen bør ha som mål å jobbe aktivt for å redusere sitt klimafotavtrykk via innkjøpsreglementet. Kommunen bør også være en synlig pådriver i offentlig sektor for å sikre mest mulig bærekraftige anskaffelser, og bidra til å påvirke leverandør- og produktutvikling i en klimariktig retning.

Fauske kommune ønsker å bidra til å gjøre lokalt næringsliv konkurransedyktige, og tilpasse sine anskaffelser til lokale leverandører innenfor de rammer regelverket tillater det. Fauske kommune er en del av Samordnet innkjøp i Nordland (SIIN), og er gjennom dette samarbeidet med i en rekke felles rammeavtaler. Samarbeidet bestod tidligere av flere Salten-kommuner (SIIS), men er etter hvert utvidet til å gjelde kommuner både i Helgeland, Vesterålen og Lofoten. Kommunene i innkjøpssamarbeidet kan ha særegne regler for anskaffelser. Disse kommer i så fall til anvendelse i tillegg til bestemmelsene i lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

<u>Miljøkrav gjennom Samordna innkjøp i Nordland (SIIN)</u>
Samordna innkjøp i Salten miljøkrav baseres på krav i ISO 14001. Innkjøpsvirksomheten skal være miljøeffektiv og bidra til omdømmebygging for Samordna innkjøp i Salten som en organisasjon som tar ansvar for miljø og bærekraft.

Samordna innkjøp i Salten skal være en synlig pådriver i offentlig sektor for å sikre bærekraftige anskaffelser. Innkjøpssamarbeidet skal bidra til å påvirke leverandør- og produktutvikling i en miljøriktig retning. Anskaffelsens art og innkjøpende enhets miljømål er førende for hvilke miljøkrav som stilles.

1) Ved planlegging av den enkelte anskaffelse skal det tas hensyn til anskaffelsens livssykluskostnader og miljømessige konsekvenser.
   a) i alle anskaffelser, skal det stilles miljøbaserte kvalifikasjonskrav (leverandørens tekniske og faglige kvalifikasjoner). Dette kan dokumenteres i form av et 3. partsgodkjent miljøstyringssystem eller at tilbyder besvarer en miljøerklæring
   b) miljøhensyn skal, der det er mulig og relevant for anskaffelsen, der det er praktisk mulig og ikke medfører åpenbare ulemper, inngå som et tildelingskriterium. Miljøkriteriet bør vektes med minimum 30 % av total vekting. *Jf. Lov om offentlige anskaffelser - § 5: statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter og offentligrettslige organer skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning, og fremme*

klimavennlige løsninger der dette er relevant. Dette skal bl.a. skje ved at oppdragsgiveren tar hensyn til livssykluskostnader.

   c) Miljøkrav skal, der det er relevant for anskaffelsen, innarbeides i kravspesifikasjoner, normer og beskrivelser. Produkter med positiv miljømerking, miljøvaredeklarasjoner eller lignende skal beskrives der det er relevant.

2) Miljøkrav skal være leverandørutviklende og gi tydelige signaler til markedet om at miljøtilpassing er et kundekrav
   a) Samordna innkjøp i Salten stiller krav til leverandørenes miljøkvalifikasjoner og prestasjoner.
   b) miljøkrav skal tilpasses den aktuelle bransje, og bransjen gis anledning til å uttale seg
3) Samordna innkjøp i Salten skal tilstrebe kostnads- og miljøeffektive anskaffelser. Det vil si anskaffelser som gir høy grad av behovstilfredsstillelse og samtidig lav miljøbelastning gjennom hele livsløpet. I tilfeller hvor miljøhensyn ikke innarbeides på grunn av budsjettmessige forhold, skal dette begrunnes og konsekvenser for enhetens oppfyllelse av egne miljømål skal beskrives.
4) Planlegging og investeringer skal som hovedregel ta utgangspunkt i målet om å være nullutslipps by.

Kravene som er stilt her er fullstendig og viser at kommunen allerede har etablert gode retningslinjer for innkjøp. Imidlertid kan mål nr. 4 brukes videre i energi- og klimaplanen som retningslinje for vurdering av nye tiltak i alle kommunale tiltak.

Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014

Tabellen viser hvorvidt eksisterende virkemidler har oppnådd målet, i hvilken grad det kreves ytterlige virkemidler framover, og evt. hvilke virkemidler/type virkemidler disse kan være.

Tiltak	Beskrivelse	Gjennomført?
Forprosjekt energieffektivisering /energiomlegging i kommunale bygg	Søke om midler fra Enova for å engasjere konsulent for kartlegging av potensialet for energiøkonomisering i kommunale bygg (forprosjekt)	Dette er utført sist i 2011
Gjennomføre investeringsprogram for energieffektivisering og energiomlegging	I henhold til plan som utarbeides med basis i forprosjektet.	Dette arbeidet går i takt med øvrig oppgradering av bygg.
Krav om tilrettelegging for fjernvarme i nye kommunale bygg	Gjøre nybygg klar til bruk av alternative energikilder.	Tatt inn i kommuneplanens arealdel (bestemmelser) Dette gjennomføres for alle nybygg.
Energimerking av kommunale bygg (øke bevisstheten om energibruk og løsninger som kan gjøre bygninger mer energieffektiv)	Er i dag pålagt ved salg og utleie. Bør utvides til å gjelde alle kommunale bygg.	Energimerking utføres når vi har fått kjørt inn alle de nye byggene.
Ansvarliggjøre brukere av kommunale bygg	Utrede bruk av internfakturering	Ikke aktuelt nå.
Energiledelse	Kommunen skal systematisere og formalisere arbeidet med energiledelse som styringsverktøy for å sikre et kontinuerlig forbedringsarbeid innen energiproduksjon.	Energiledelse gjennomføres er del del av vår virksomhet.

Påvirke innkjøpssamarbeidet i Salten til å stille strenge miljøkrav ved kommunale innkjøp.	Stille krav til lavt energiforbruk og lave utslipp. Oppfordre til å redusere bruk av emballasje. Redusert ressurs- og energiforbruk. Redusert avfallsmengde.	Del av miljøfyrtårnarbeidet. Delvis gjennomført, men behov for ny gjennomgang.
Bruk av telefon- og videokonferanser som alternativ til reise.	Tilrettelegge et møterom og gi opplæring.	Tas med i ny plan. Holdningsskapende arbeid. Må også tilrettelegges for godt utstyr og motivere til at det tas i bruk.

Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap

Tross at kommunens økonomi ikke tillater store utgifter til klimatiltak, kan Fauske kommune spare 3.40 GWh til en verdi av 2.38 mill. kr. hvert år med muligens mindre store/kostbare tiltak. Enova har i dialog med hver enkelt kommune laget en oversikt over forbruk og areal i egne formålsbygg for året 2010. I perioden 2010 til 2015 har Enova sett nærmere på hvilken energireduksjon den enkelte kommune har oppnådd gjennom sine omsøkte Enovaprosjekter. Til slutt har Enova sett på resultatene som er oppnådd i EPC prosjekter, og brukt dette for å vurdere hva som er økonomisk lønnsomt for den enkelte kommune. Den enkelte kommunes gjenværende potensial for energireduksjon er differansen mellom det som er lønnsomt for den enkelte kommune og de energireduksjons-prosjekter de allerede har gjennomført.

Opprinnelsesgaranti

Miljødirektoratet anbefaler at kommuner og kommunale virksomheter først og fremst fokuserer på å redusere egne utslipp av klimagasser og redusere sin energibruk så mye som mulig. Dersom kommunen i tillegg ønsker å ha dokumentasjon på at brukt elektrisitet er fra fornybare kilder, kan den kjøpe strøm med opprinnelsesgaranti.

Klimavennlige bygg

Både oppføring av en bygning eller en annen form for teknisk infrastruktur vil medføre et ikke ubetydelig klimafotavtrykk. For eksempel vil valg av materialer i et byggeprosjekt ha klimakonsekvenser. Kommunen kan bygge flere klimavennlige bygg hvor klimagassutslippene og energiforbruk gjennom hele byggets levetid er systematisk redusert. Kommunen kan anbefale at det bygges passivhus når en søker om etablering av nye boliger eller yrkesbygninger. Passivhus er et begrep som har fått stor utbredelse og suksess i en rekke europeiske land. Strenge krav til prosjektering og utførelse har ført til at passivhus anerkjennes som moderne miljøvennlige bygninger med meget høy kvalitet, godt inneklima og ekstremt lavt energibehov. Det stilles i stor grad samme type krav til et hus bygget etter dagens byggtekniske forskrift og til et passivhus, men kravene er litt strengere.

Klima- og miljøkrav gjennom saksbehandling og anskaffelse

Mange kommuner ønsker å stille strengere og mer omfattende klima - og miljøkrav enn det som reguleres av TEK17. Med passivhusnivå som minimumskrav i byggteknisk forskrift fra 2016 er energibruken til oppvarming av nye bygninger blitt kraftig redusert. Det er da mindre å hente på å stille strengere energikrav enn forskriftskravet. Samtidig, med lavere energibehov til drift, vil produksjon og transport av byggevarer, energibruk på selve byggeplassen og framtidig avhendingsfase utgjøre en større andel av den totale miljøbelastningen gjennom boligens livsløp. Ut fra et livsløpsperspektiv kan det være fornuftig for kommunen å stille krav knyttet til disse andre fasene. Kommunen kan stille miljøkrav til produksjonsfasen ved anskaffelse av kommunale boliger. I tillegg kan kommunen gjennom saksbehandling ta en vurdering om klimamålene som stilles gjennom denne planen oppnås. Det må lages en rutine for denne vurderingen og rutinen, samt

standardtekst i saksfremlegg må integreres hos alle avdelinger som jobber med saker som kan påvirke kommunens klimamål.

Teknisk infrastruktur og anlegg

Et annet område når det gjelder Fauske kommunes egen virksomhet er teknisk infrastruktur og anlegg som både bidrar til energiforbruk og klimafotavtrykk. For eksempel er det et betydelig energiforbruk knyttet til vann- og avløpshåndtering.

Avfallshåndtering

Kommunen kan bespare mye gjennom reduksjon av restavfall i sine virksomheter. Gjennom miljøfyrtårnsertifisering på administrasjonsbygget har kommunen for eksempel satt i gang et system for søppelsortering av 26000 kilo restavfall i gjennomsnitt, med et estimert kostnadsreduksjon på 50.000 kroner per år.

For å se nærmere på kostnadsbesparing i en enkel regnesum: Kommunen har ca. 40 bygninger med ulike mengder avfall. Gjennomsnittet for restavfall er ca. 9000 kilo per bygning per år (med 2017 tatt som utgangspunkt). Det betyr at vi muligens kan bespare 17.361 kr per bygning i gjennomsnitt, altså 694.444 kroner per år. Hvis dette gjelder for alle kommunale bygg, vil vi få en betydelig besparing og et stort miljø-/klimagevinst! Det er imidlertid viktig å huske at dette ikke er en eksakt regnestykke og i praksis kan tallene vise andre resultater. Det kan være en mulighet å innføre sorteringstiltak på de kommunale bygg med mest antall kilo avfall per år.

Lov om offentlige anskaffelser - Miljøkrav	Difi har utviklet veileder med anbefalte miljøkrav og -kriterier for offentlige anskaffelser. Kravene er primært beregnet på større offentlige anskaffelser (> 40 millioner kroner). Kravene er ikke like godt egnet for mindre småhusprosjekter med oppføring av et begrenset antall kommunale boliger.
Teknisk forskrift - TEK17	Forskriften skal sikre at tiltak planlegges, prosjekteres og utføres ut fra hensyn til god visuell kvalitet, universell utforming og slik at tiltaket oppfyller tekniske krav til sikkerhet, miljø, helse og energi. Kapittel 7 omfatter krav om sikkerhet mot naturpåkjenninger, herunder sikkerhet mot flom, stormflo og skred. Reglene angir hvilke sikkerhetsnivå som skal legges til grunn ved regulering og bygging i fareområder. Kapittel 14 stiller energikrav til oppføring av bygninger.
Plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter [pbl, 2008]	Plan- og bygningsloven stiller grunnleggende krav til helse, miljø og sikkerhet i byggverk. Kapittel 3, § 3-1 gir oppgaver og hensyn i planlegging etter loven. Særlig klimarelatert er bokstav g: *ta klimahensyn, herunder gjennom løsninger for energiforsyning og areal og transport.*
Norsk passivhusstandard NS 37001 for yrkesbygninger	NS 3701 Kriterier for passivhus og lavenergibygninger - Yrkesbygninger stiller krav til yrkesbygninger som kan defineres som passivhus og lavenergibygninger i norsk klima. Standarden bygger på energibehovsberegninger etter NS 3031 med standardiserte inndata.
Norsk passivhusstandard NS 3700 for boliger	NS 3700 inneholder kriterier for passivhus og lavenergihus. Standarden er til praktisk nytte ved

	planlegging, bygging og evaluering av boliger med lavt energibehov og bruk av fornybare energikilder. - Ny og revidert versjon fra mai 2013.

Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen)

Som i kapittelet om bygg og anlegg gjelder det også her at det i første omgang er viktig å jobbe videre med at gjenværende bruk av fyringsolje og andre fossile brensler fases ut. Innkjøpsavtale SIIN har fullstendige krav og det viser at kommunen allerede har etablert gode grunnlag for innkjøp og offentlige anskaffelser. Dette betyr at det ikke stilles ytterlige krav i energi- og klimaplanens handlingsdel. Dette kan eventuelt revideres når kravene endres i SIIN-avtalen.

Mål	**Tiltak eller virkemiddel**
Kommunen skal ha redusert energiforbruket i eksisterende kommunale bygg med 40% innen 2025, og 60% innen 2030.	- Etablering av energioppfølgings- eller ledelsessystem, tiltak i bygningskroppen som etterisolering i tak og vegger og skifte av vindu, samt andre tekniske tiltak som ventilasjon og belysning. - Undersøkelse for hver enkelt bygning hva som kan gjøres innenfor rimelige grenser og hva effekten vil bli.
Kommunen skal ha redusert klimagassutslipp ned til 10% innen 2030.	- Bytte ut kommunale fossile biler med elbiler - Kravspesifikasjon i nye bygninger med utlippsfrie tiltak/byggematerialer
Alle kommunale bygninger skal innen 2030 ha et afvallssystem der sortering og reduksjon står sentralt	Igangsette avfallsorteringsprosjekt i samarbeid med Retura/IRIS på kommunale bygninger.
Kommunale virksomheter skal innen 2021 ha et bærekraftig forvaltning gjennom rutiner og vurderinger i kommunal saksbehandling.	Det må lages en rutine og standardtekst i saksfremlegg må ha en klimavurdering hos alle avdelinger som jobber med saker som kan påvirke kommunens klimamål.

11. Holdninger – holdningsskapende arbeid

Utfordringer

En del holdningsskapende arbeid er allerede nevnt i andre kapitler. Det er også gjennomført en del arrangementer gjennom forrige klimaplan, men ikke alle er fremdeles aktuelt, eller mangler jevnlig oppfølging. Utfordringer ligger ofte i oppfølgingen. Dessuten er resultatene på tiltakene særlig målbare. Det betyr ikke at de ikke skal gjennomføres eller gjenopptas i denne planen.

Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014

Tabellen viser hvorvidt eksisterende virkemidler har oppnådd målet, i hvilken grad det kreves ytterlige virkemidler framover, og evt. hvilke virkemidler/type virkemidler disse kan være.

Tiltak	Beskrivelse	Gjennomført?
Miljøfyrtårn i næringslivet og kommunale virksomheter	Miljøfyrtårn er en nasjonal sertifiseringsordning som skal hjelpe private og offentlige virksomheter å skape en miljøvennlig drift. Starte med administrasjonsbygget og en skole	I startfasen med administrasjonsbygget. Tas med i ny handlingsplan.
Undervisning om klima og miljø i skoler og barnehager	Klima og miljø skal være sentrale tema i kommunens skoler og barnehager.	For lite konkret, tas ut.
Klimaprosjekt i skoler og barnehager	Delta i ordningen Grønt Flagg. Etablere regnmakerskole og regnmakerbarnehage eller delta i andre tilrettelagte miljøprosjekter.	Det ikke gjennomført noe prosjekt på en av disse emner. Skoler og barnehager er imidlertid bestandig aktiv i opplæring og formidling av klima og holdninger.
Miljø og klimavurdering i kommunal saksbehandling	Ved all kommunal saksbehandling skal klima- og energispørsmål vurderes.	Ikke særlig, det skal lages rutiner for dette. Tas med i ny handlingsplan.
Oppfordre private til å gjennomføre energimerking	Energimerking er en energiattest som viser hvor energieffektiv boligen er. Skal øke bevisstheten om energibruk og løsninger som kan gjøre boligen eller bygningen merenergieffektiv.	Ikke gjort, men tas ikke med i ny klimaplan.
Oppfordre til bruk av kundeweb for å følge med eget forbruk	Kundeweb er en informasjonsservice som strømleverandørene tilbyr sine kunder	Ikke gjort, men tas ikke med i ny klimaplan, da dette er lite aktuelt i dag.
Lage et område på hjemmesida med klima som tema	• Kommunens klimaplan • Klimatips • Link til Enova og andre aktuelle sider	Bør vurderes utbedret
Gå- og sykle til jobben- aksjoner	Alle kommunalt ansatte skal motta informasjon om "sykle til jobben" kampanjen og oppfordres til å delta. Private bedrifter oppfordres til å gjøre det samme.	Folkehelserådgiver bør ta dette inn. Tas med til ny handlingsplan.

Tilrettelagt skolevei	Det er innledet et samarbeid mellom Fauske kommune og Trygg trafikk om trygg og aktiv skolevei	Tas inn i trafikksikkerhetsplan.

Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap

Bygg og anlegg

Som samfunnsutvikler kan kommunen ta initiativ til holdningsskapende arbeid og samarbeid med næringsliv som fremmer energieffektive og miljøvennlige nybygg med klimavennlige energiforsyning, for eksempel gjennom avtaler med lokale næringslivsaktører. I tillegg kan kommunen direkte påvirke privatpersoner og næringsliv sin energibruk og tilhørende klimagassutslipp gjennom tiltak i sin arealplanlegging, herunder:

- tilrettelegge for klimavennlig og ressurseffektiv energiforsyning, jf. egen veiledning på hjemmesiden
- begrense boligstørrelse og/eller stille andre krav til arealbruk og bygningers utforming, kvalitet og funksjon som reduserer og styrer energibehov og materialforbruk og -valg i nye utbyggingsområder
- konsentrert arealutnyttelse og lokalisering av arbeidsplasser og servicefunksjoner ved kollektivknutepunkter reduserer transportbehov, og dermed bruk av fossil energi

Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen)

Mål	**Tiltak eller virkemiddel**
80% av alle kommunale ansatte skal gå, sykle eller ta kollektiv transport til jobb innen 2030. Bruk av fossildrevne biler reduseres til 1% innen 2050.	Motivere kommunale ansatte til å redusere bilbruk. Ved å sette i gang med gå- og sykle aksjon: Alle kommunalt ansatte skal motta informasjon om "sykle til jobben" kampanjen og oppfordres til å delta. Private bedrifter skal oppfordres til å gjøre det samme.
90% av kommunens innbyggere har gjennomført energimerking eller energianalyse innen 2030.	- Energimerking er en energiattest som viser hvor energieffektiv boligen er. Skal øke bevisstheten om energibruk og løsninger som kan gjøre boligen eller bygningen merenergieffektiv. Analyse er en gjennomgang via et digitalt skjema som kommunen kan tilrettelegge for. - Utbedre hjemmesiden med klima som tema. Her kan kommunen også legge inn tips til redusert energiforbruk og midler til tiltak

12. Energiproduksjon

Alternative energikilder står i fokus i dette kapitlet. Bruk av alternative ressurser til oppvarming kan frigjøre høyverdig elektrisk energi til andre formål, som transport, industri eller for eksport til andre land i Europa. Dette er et eksempel på hvor viktig det er å se lokal energi i en større sammenheng.

Det har skjedd en betydelig teknologisk utvikling siden den forrige planen (2011-2014) ble utarbeidet når det gjelder lokal produksjon, lagring og utveksling av energi – tilsammen såkalt "distribuert energi". Solcelleteknologi er et godt eksempel, med betydelige effektforbedringer og langt lavere investeringskostnader enn bare for få år siden.

Utfordringer

- NOU 2012: 9 Energiutredningen – verdiskaping, forsyningssikkerhet og miljø
- Meld. St. 14 (2011-2012) Vi bygger Norge – om utbygging av strømnettet

Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014

En evaluering av tiltak i dagens plan viser at det ikke er satt mål på energiproduksjon og tiltak.

Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap

Det bør undersøkes hvorvidt kommunen kan bruke nye virkemidler som bidrar til utslippsreduksjoner og i hvilken grad det er gjennomførbar gjennomhandlingsplanen framover. Dette må gjøres ved å ta en gjennomgang av ny kunnskap, herunder forskning og teknologiske- og markedsutviklinger. Resultatene kan bidra til å planlegge tiltak, mål og strategier som brukes til handlingsplanen.

<u>Nasjonal tverrsektoriell biogasstrategi (2014)</u>
Bruk av biogass løser flere miljøproblemer samtidig. Den reduserer klimagassutslippene i Norge, den bidrar til å redusere utslipp av lokal luftforurensning, og den kan redusere støyplager fra tunge kjøretøy. Målet med denne strategien er å foreslå konkrete virkemidler som kan øke produksjon og bruk av biogass. Ved å samle biogasser fra husdyrgjødsel, avløpsslam, husholdningsavfall og næringsavfall, kan man produsere drivstoff til bl.a. transport og oppvarming.

Vestvågøy har fått tildelt tilskudd fra Miljødirektoratet på kr 250.000 til forstudie for etablering av biogassanlegg. De henter inn opplysninger om forventede kostnader for ulike typer anlegg for produksjon av biogass, transport, lagring og anvendelse. Videre hvilken muligheter et anlegg har både i form av alternativkostnad og salgsinntekt. Fauske kommune kan vurdere å gjøre det samme som Vestvågøy, og muligens tilby biogass til andre næringsaktører og for eksempel Nordlandsbanen. Kommunen er en betydelig landbrukskommune og har tilgang til ulike andre biogassressurser. Norsk Gassforum gjennomførte i 2015 en forstudie for å finne ut om gass er et aktuelt drivstoff for jernbane i Norge. Rapporten konkluderte med at en omlegging av jernbanedrift til biogass vil være et sterkt bidrag til fornybarsamfunnet og anbefalte en videreføring av studien med en dypere vurdering av bruk av biogass.

Etter bruk av beregningstabellen for biogassproduksjon som miljødirektoratet har skaffet, er det biogasspotensial på 138245 kg når husdyrgjødsel og matavfall brukes i sambehandlingsanlegg (anlegg som kan produsere biogass av alle råstofftypene).

Beregnet effekt av å sende råstoffene til biogassproduksjon sammenlignet med konvensjonell behandling (gjødsellagring, kompostering og forbrenning)

	Klimagasser i alt	CO_2	CH_4	N_2O	
Utslipp uten tiltaket	576,86	-	576,82	0,03	tonn CO_2-ekv.
Utslipp dersom tiltaket gjennomføres	433,63	-	433,63	-	tonn CO_2-ekv.
Tiltakets effekt, reduksjon av utslipp	143,23	-	143,20	0,03	tonn CO_2-ekv.

Merknad: dersom *positivt* tall vil tiltaket medføre en utslippsreduksjon.
Negativt tall betyr økning i utslipp

! CO2-utslipp fra organisk avfall har biogen opprinnelse og er derfor ikke inkludert i beregningene.

Kommentar til regnskapet:
Beregningene over anslår utslipp og mulige utslippsreduksjoner for ett år. Et tiltak vil ofte ha effekt på utslippene i mange år, og det bør gjøres en vurdering av hvordan utviklingen vil være over tid. Dersom kommunen har satt kvantifiserte mål for utslippsreduksjoner, for eksempel for 2030, må det vurderes hvordan tiltaket vil påvirke utslippene i målåret.

Relevante spørsmål er:
- Hvor lenge vil tiltaket vare (tiltakets levetid)?
- Hva skjer etter at tiltaket er ferdig? (Er det en varig endring, eller må tiltaket iverksettes på nytt for å få samme klimaeffekt over tid?)
- Gir tiltaket like stor utslippsreduksjon hvert år?
- Kjenner du til planlagte endringer i kommunen (utenom tiltaket) som vil påvirke effekten av tiltaket? Se beskrivelse om framskrivinger i veilederen for klima- og energiplanlegging: http://www.miljokommune.no/Temaoversikt/Klima/Klima--og-energiplanlegging/Bruk-av-statistikk-og-andre-tall/Framskrivninger-og-beskrivelse-av-trender/

Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen)

Mål innen energiomlegging kan enten integreres i målene om reduksjon av klimagassutslipp og energibruk, eller være relativt spesifikke. Hovedprinsippet bør være en omlegging fra fossile energibærere til fornybare eller klimanøytrale. Samtidig skal kommunen ta hensyn til lokal luftkvalitet, naturmangfold og andre miljø- og samfunnsinteresser. God miljøvennlig energiomlegging kan i en del tilfeller innebære økt bruk av elektrisitet. Eksempler på dette kan være å erstatte bensin- og dieselbiler med elbiler, eller legge om fra oppvarming med fossil olje til varmepumpe.

Fauske kommune satse på biogassoppsamling, lagring og anlegg.	Hente inn opplysninger om forventede kostnader for ulike typer anlegg for produksjon av biogass, transport, lagring og anvendelse. Videre hvilken muligheter et anlegg har både i form av alternativkostnad og salgsinntekt. Fauske kommune kan vurdere å gjøre det samme som Vestvågøy og søke om tilskudd til undersøkelser. Muligens kan kommunen få inntekter ved å tilby biogass til andre næringsaktører og for eksempel Nordlandsbanen. Det kan brukes til fjernvarmesystemet som kommunen har i samarbeid med ISE i sentrum.
Kommunen skal ha et velfungerende fjernvarmesystem i sentrum og på nye kommunale bygg, samt tilrettelegge for kommunale innbyggere å koble seg på systemet innen 2050.	Fjernvarme kan lages av avfall, pellets, jordbruk og skogbruk. Det skal gjøres en vurdering av muligheter i sammenheng med biogassanlegg.

13. De nye målene i handlingsplanen

FN foreslår at det i den nye energi og klimaplanen er et mellomlangsiktig mål om å redusere klimagassutslippene med 40 % innen 2030 i forhold til 1991. Planretningslinjen slår fast at kommunene og fylkeskommunene bør sette seg ambisiøse mål for:

- utslippsreduksjoner
- mer effektiv energibruk
- miljøvennlig energiomlegging i kommunal bygningsmasse og kommunen for øvrig

Energi- og Klimaplanen som nå foreligger er et godt utgangspunkt for å oppnå målet. Målene som er nevnt under hver kapittel i denne energi- og klimaplanen vurderes å være konkret nok til videre bruk og det satses på mer konkretisering gjennom handlingsplanen.

14. Økonomiske vurderinger

Økonomiske faktorer er tatt inn i betraktning på alle ledd i planarbeidet. Dette har med andre ord vært et overgripende tema i alle de fokusområdene beskrevet ovenfor. For det første er dagens situasjon når det gjelder virkemidler kartlagt (herunder eventuell mangel på disse) i kapitlene ovenfor. Videre er mulige nye virkemidler vurdert. Det som står igjen er en vurdering av hvordan tiltak som har en kostnad kan finansieres. I tillegg skal det gjennomføres en kost-nytte tilnærming som bidrag til tiltaksprioritering. Dette kan gjøres når handlingsplanen lages og revideres etter hvert.

Politisk forankring og vedtak av kommunens mål er viktig for oppfølging og finansiering av tiltak i handlingsprogrammet. Mange mål kan bare nås dersom tiltak følges opp gjennom vedtak i arealplan og andre planprosesser eller enkeltvedtak. Ikke alle, men mange av klima- og energitiltakene vil kreve bevilgninger til investeringer eller dekning av andre utgifter for å kunne gjennomføres. Det er i kommunens økonomiplan og budsjett at klima- og energitiltakene i handlingsprogrammet blir tildelt ressurser for gjennomføring. En politisk forankring av mål og handlingsprogram vil tidlig kunne vise om foreslåtte tiltak, virkemidler og finansiering egner seg og kan gjennomføres, og om foreslåtte tiltak er tilstrekkelige til å nå målene som settes i planen.

15. Kilder

1. Klima og energiplanlegging (veiledning):
   http://www.miljokommune.no/Temaoversikt/Klima/Klima--og-energiplanlegging/
2. Klimagass-statistikk miljødirektoratet:
   www.miljodirektoratet.no/no/Nyheter/Nyheter/2018/April-2018/Ny-statistikk-over-klimagassutslipp-i-kommunene/#
3. Statistikk klimagassutslipp per kommune:
   http://www.miljostatus.no/tema/klima/norske-klimagassutslipp/klimagassutslipp-kommuner/
4. Statistikk SSB:
   https://www.ssb.no/
5. Klimatilpasning veiledning:
   http://www.klimatilpasning.no/
6. Klimatilpasning regjeringen:
   https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/klima/innsiktsartikler-klima/klimatilpasning/id2344803/
7. FN's klimapanel (IPCC) og klimarapport:
   http://www.miljodirektoratet.no/no/Tema/klima/FNs_klimapanel_IPCC/
8. Meld. St. 33 (2012-2013) Klimatilpasning i Norge:
   https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-33-20122013/id725930/
9. Statistikk avfall/renovasjon i Fauske kommune:
   www.iris-salten.no + direkte kontakt via mail med daglig leder IRIS og salgskonsulent hos Retura (www.returairis.no)
10. Nærmere info om statistikk miljødirektoratet er innhentet via epost:
    klimakommune.miljodir.no
11. Informasjon om tilskudd til ulike klimarelaterte prosjekter:
    https://www.enova.no/

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/7012 Arkiv sakID.: 16/11876	Saksbehandler: Terje Valla

Sak nr.		Dato
036/19	Formannskap	04.06.2019
032/19	Kommunestyre	13.06.2019

Revidert plan for strategisk arealforvaltning oppvekstområdet - 2019

Prinsippvedtak

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 04.06.2019

Innstilling til kommunestyret:

Rådmannen foreslår vedtak etter følgende uprioriterte liste:

1. Voksenpedagogisk senter lokaliseres i ledig areal ved Hauan skole innen 1. oktober 2019 og leieavtalen for Henriksenbygget avsluttes fra samme dato.

2. Det avsettes parkeringsplasser i dagens skolegård for ansatte og elever ved voksenopplæringen samt barnehagens ansatte.

3. Flytting av Flyktningtjenesten utredes med 2 alternativer. Ledig areal i Vestmyra barnehage hvit og samlokalisering med voksenpedagogisk tjeneste i Hauan skole.

4. Fauske kulturskole skal være en del av Fauske kulturhus hvis vedtak om bygging av kulturhus iverksettes. Hvis bygging ikke iverksettes utredes Vestmyra barnehage hvit som ny mulig lokasjon. I påvente av disse vedtak fortsetter kulturskolen sin virksomhet i dagens leide lokaler.

5. De 2 gjenværende barnehageavdelingene i Vestmyra hvit flyttes til ledige lokaler i Erikstad skoles 1. – 4 arealer etter nødvendige tilpasninger. Det etableres lokaler for opphold,hvile, trening og pleie for barn med spesielle behov i skolens tidligere SFO-lokaler.

6. Kommunestyrets vedtak i sak 099/17 om bygging av nye avdelinger i Vestmyra barnehage rød omgjøres til fordel for punkt 5 i vedtaket.

Rådmannens forslag til innstilling:

Rådmannen foreslår vedtak etter følgende uprioriterte liste:

1. Voksenpedagogisk senter lokaliseres i ledig areal ved Hauan skole innen 1. oktober 2019 og leieavtalen for Henriksenbygget avsluttes fra samme dato.

2. Det avsettes parkeringsplasser i dagens skolegård for ansatte og elever ved voksenopplæringen samt barnehagens ansatte.

3. Flytting av Flyktningtjenesten utredes med 2 alternativer. Ledig areal i Vestmyra barnehage hvit og samlokalisering med voksenpedagogisk tjeneste i Hauan skole.

4. Fauske kulturskole skal være en del av Fauske kulturhus hvis vedtak om bygging av kulturhus iverksettes. Hvis bygging ikke iverksettes utredes Vestmyra barnehage hvit som ny mulig lokasjon. I påvente av disse vedtak fortsetter kulturskolen sin virksomhet i dagens leide lokaler.

5. De 2 gjenværende barnehageavdelingene i Vestmyra hvit flyttes til ledige lokaler i Erikstad skoles 1. – 4 arealer etter nødvendige tilpasninger. Det etableres lokaler for opphold,hvile, trening og pleie for barn med spesielle behov i skolens tidligere SFO-lokaler.

6. Kommunestyrets vedtak i sak 099/17 om bygging av nye avdelinger i Vestmyra barnehage rød omgjøres til fordel for punkt 5 i vedtaket.

Formannskap 04.06.2019:

Behandling:
Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 036/19 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

Rådmannen foreslår vedtak etter følgende uprioriterte liste:

1. Voksenpedagogisk senter lokaliseres i ledig areal ved Hauan skole innen 1. oktober 2019 og leieavtalen for Henriksenbygget avsluttes fra samme dato.

2. Det avsettes parkeringsplasser i dagens skolegård for ansatte og elever ved voksenopplæringen samt barnehagens ansatte.

3. Flytting av Flyktningtjenesten utredes med 2 alternativer. Ledig areal i Vestmyra barnehage hvit og samlokalisering med voksenpedagogisk tjeneste i Hauan skole.

4. Fauske kulturskole skal være en del av Fauske kulturhus hvis vedtak om bygging av

kulturhus iverksettes. Hvis bygging ikke iverksettes utredes Vestmyra barnehage hvit som ny mulig lokasjon. I påvente av disse vedtak fortsetter kulturskolen sin virksomhet i dagens leide lokaler.

5. De 2 gjenværende barnehageavdelingene i Vestmyra hvit flyttes til ledige lokaler i Erikstad skoles 1. – 4 arealer etter nødvendige tilpasninger. Det etableres lokaler for opphold,hvile, trening og pleie for barn med spesielle behov i skolens tidligere SFO-lokaler.

6. Kommunestyrets vedtak i sak 099/17 om bygging av nye avdelinger i Vestmyra barnehage rød omgjøres til fordel for punkt 5 i vedtaket.

Sammendrag:

Kommunestyret i Fauske har i flere tidligere saker fattet vedtak som legger føringer for i hvilke kommunale bygg i sentrum de ulike tjenestene skal etableres og drives. Her nevnes saker som:

- Sak 055/12 om helhetlig vurdering av kommunal eiendomsmasse.
- Sak 187/16 om strategisk arealforvaltning oppvekstområdet.
- Sak 051/17 om Erikstad skole og barnehage.
- Sak 052/17 om etablering av Familiens hus.
- Sak 010/19 om endring av skolestruktur i Fauske kommune og innføring av kretsgrenser.

Ettersom flere av sakene har direkte innvirkning på tidligere fattede vedtak er det nødvendig å revidere sak 187/16 om «Strategisk arealforvaltning av oppvekstområdet» og se nærmere på hvilke vedtak som må endres ut fra nye forutsetninger knyttet til vedtak om nedleggelse av skoler i Hauan og på Erikstad.

Saksopplysninger:

Samhandlingsområdet for oppvekst består av i dag av enhet skole med 4 skoler, voksenopplæringen og flyktningkontoret. Enhet barne- og familie med 5 kommunale barnehager, PPT, barnevern og familiesenter samt enhet kultur/idrett med kino, bibliotek, kulturskole, svømmehaller og voksenopplæring.

Samlet sett har det skjedd mye positivt for området i forhold til bygningsmasse de senere årene, og de aller fleste avdelingene er i dag i tidsriktige og gode lokaler som er eid og driftet av kommunen. Likevel gjenstår det å finne løsninger for de siste avdelingene dette ikke gjelder for, og endring av skolestruktur med nedleggelse av Hauan skole og Erikstad skole fra 1.8.19 gjør det nødvendig å på nytt vurdere hvilke alternativer kommunen står med i arbeidet med å gå fra leid til eid, og fra uhensiktsmessige til hensiktsmessige bygg.

Vurdering av behov:

Enhet skole:

- De 4 skolene i Sulitjelma, Finneid, Vestmyra og Valnesfjord er alle nybygd eller nyrenovert

og fremstår som hensiktsmessige i både kvalitet og dimensjonering for årene fremover.

- Voksenopplæringen er i dag i leide lokaler i Henriksenbygget på Vestmyra og trenger ny lokalisering i eid bygg.
- Flyktningkontoret er lokalisert på Teletunet i eid bygg, men i tildels uhensiktsmessige lokaler som kommunen ønsker å avhende for å redusere det totale antall kvadratmeter kommunen eier og drifter.

Enhet barne- og familie:

- PPT, barnevern og familiesenteret skal alle inn i Familiens hus i løpet av 2020, og kommunen kan si opp 3 leiekontrakter vi har hatt i årevis. PPT er midlertidig lokalisert over ulike etasjer i adminisstrasjonsbygget, og leiekontrakt er allerede sagt opp.

- Barnehager:
    1. Sulitjelma barnehage er i nye, tidsriktige lokaler i Sulitjelma skole.
    2. Hauan barnehage har hensiktsmessige lokaler men fremtidig behov for vedlikehold/oppgradering.
    3. Valnesfjord barnehage er i prosess med utbygging av avdeling i kjelleretasje. Øvrig barnehageavdelinger i hensiktsmessige lokaler men med fremtidig behov for vedlikehold/oppgradering.
    4. Vestmyra barnehage – foreløpig fordelt på 2 bygg, rød og hvit. Det røde bygget fremstår som hensiktsmessig, men med behov for nåværende vedlikehold/oppgradering. Det hvite bygget består av 3 avdelinger. 1 skal til ny barnehage på Erikstad og det er vedtak om bygging av nytt bygg for de 2 gjenværende avdelingene. Dette bygget skal være i tilknytning til det røde bygget.
    5. Erikstad barnehage – har i årevis vært i brakkerigg men skal nå inn i nye og tidsriktige lokaler i tidligere Erikstad skole fra høsten av sammen med en avdeling fra Vestmyra hvit.

Enhet kultur og idrett:

- Kulturadministrasjon og kino/arrangement er i kommunale lokaler.
- Kulturskolen er i relativt hensiktsmessige lokaler i sentrum sammen med Frivilligsentralen, men disse er leid over lang tid og det er behov for å finne varige løsninger for det.
- Frivilligsentralen er i leide lokaler sammen med kulturskolen. Behov for å finne annen egnet løsning i eid bygg.

Oppsummert betyr det at kommunen må vurdere fremtidige løsninger for:

- Voksenopplæringen
- Kulturskolen
- Flyktningkontoret
- Frivilligsentralen

I tillegg til at en må se på om frigjøring av skolearealer kan få innvirkning på andre vedtak som kommunestyret har fattet.

Vurdering av muligheter:

1. *Voksenpedagogisk senter*:

Fauske kommune leier i dag lokaler i Henriksenbygget på Søbbesva som huser voksenopplæringen. Leieavtalen er reforhandlet og den utløper 1. oktober 2019, med en oppsigelsesfrist på 3 måneder før utløp. Det innebærer at Fauske kommune må avgjøre før 30. juni om leieavtalen skal videreføres eller sies opp. I avtalen ligger mulighet for reforhandling og justering i forhold til størrelse på areal, leiesum og lengde på eventuell ny kontrakt med start 1. oktober 2019. Leiesummen er på kr 600 000,- pr år med dagens betingelser. I tillegg kommer løpende utgifter knyttet til energi, renhold, vedlikehold, brøyting mv.

Det ble i K - sak 99/17 vedtatt at arealbehov voksenpedagogisk senter utredes hvor lokalisering i Vestmyra barnehage (hvit) og dagens lokaler vurderes. I vedtaket var det også lagt inn forutsetning på reforhandling av dagens avtale for å få kostnadene så lave som mulig.

Det er foretatt en vurdering knyttet til flytting av voksenpedagogisk senter til Vestmyra barnehage hvit når bygget frigis som barnehage. Ombygging av barnehagen til egnet undervisningslokale vil kreve store investeringer. Ved endring av skolestruktur er der åpnet opp for alternativ lokalisering av voksenopplæringen.

Hauan skole har en rominndeling og en størrelse som passer tilbudet ved voksenopplæringen. Skolen har 5 store klasserom, grupperom, arbeidsrom til ansatte, kontorer mv. Skoleåret 2018 - 19 har voksenopplæringen 4 ulike klasser fordelt på grunnskoleopplæring og 3 nivådelte klasser for introduksjonsprogrammet. Elevtallet er blitt redusert de siste årene, og dersom dagens vedtak om bosetting videreføres vil elevtallet reduseres ytterligere i årene fremover. For skoleåret 2019 - 2020 vil voksenopplæringen ha 3 nivådelte klasser, da elevgrunnlaget for grunnskoleopplæring er for lite til å kunne forsvare en opprettholdelse. Det ligger ikke til elevens beste å gå i en klasse med svært få elever, og Fauske kommune vil kjøpe grunnskoleplass til de som har krav på dette av Bodø kommune. I et økonomisk perspektiv er det billigere å kjøpe grunnskoleplass til de det gjelder, sett opp mot kostnaden ved å opprettholde en egen grunnskoleklasse med få elever.

I leide lokaler er det utfordrende å tilpasse leid areal til det faktiske behovet som voksenopplæringen til enhver tid har. Ved å flytte voksenopplæringen til Hauan vil kommunens innsparingspotensial ligge et sted mellom kr 1,0 - 1,2 millioner kroner årlig. I dette beløpet ligger husleiekostnader, energi, renhold, vedlikehold, brøyting mv, utgifter som i dag er knyttet til leid areal. De avsatte investeringsmidler til ombygging av Vestmyra barnehage hvit kan i så tilfelle benyttes til andre oppgaver som krever investering.

Det er foretatt en befaring med rektor og verneombud for å se på lokalitetene i Hauan, og de er samstemte på at lokalene er godt egnet til tilbudet som gis ved voksenopplæringen. Med på befaringen var også styrer i Hauan barnehage. Det ble fra barnehagens side uttrykt

bekymring knyttet til mulighet for økt trafikkmengde ved skolen og barnehagen og sikring av en fortsatt trafikksikker levering av barn til barnehagen. Dette må utredes nærmere og om nødvendig ivaretas før en eventuell flytting finner sted.

2. *Flyktningtjenesten:*

Flyktningtjenesten og voksenopplæringen har tidligere vært lokalisert sammen under integreringsenheten. Ved omorganisering ble voksenopplæringen flyttet til enhet skole og flyktningetjenesten ble organisert sammen med barne- og familieenheten. Det er i 2019 foretatt ny omorganisering der flyktningetjenesten også er flyttet under enhet skole.

Flyktningtjenesten er pr. i dag lokalisert på Teletunet i gamle og tildels slitte lokaler. Bygget er preget av lite vedlikehold over flere år, og det vil kreve en større investering å løfte bygget til dagens standard. Økonomien i Fauske tilsier at det vil være utfordrende å få gjennomslag for ytterligere investeringer for å gjennomføre en renovering av bygget.
De fleste brukerne av flyktningtjenesten er også elever ved voksenopplæringen, og de har faste møter med sin programrådgiver og oppfølging fra miljøarbeiderne. For brukerne av flyktningetjenesten vil det derfor være en fordel at tjenestene som de får fra flyktningkontoret og voksenpedagogisk senter ligger så nære som mulig. Når elevtallet reduseres ved voksenopplæringen kan det igjen åpne seg en mulighet for samlokalisering av flyktningtjenesten og voksenopplæringen. Dette er i så fall noe som må utredes nærmere.

Et annet alternativ, når Vestmyra barnehage hvit tømmes for barnehagedrift, er å se på de gjenværende arealene og bruken av disse. Det foreligger allerede et vedtak om at alternativt grunnskoletilbud i Fauske skal inn i Vestmyra hvit. Det vil ikke være behov for hele arealet til det formålet, og det vil være både økonomisk og hensiktsmessig å utnytte en størst mulig grad av bygget.

3. *Kulturskolen:*

Fauske kommune leier pr. i dag lokaler i sentrum til kulturskolens aktiviteter fra Rognan Eiendom AS. Fornyet leiekontrakt er nylig inngått for 5 år, men med 3 - måneders gjensidig oppsigelsesfrist. Årlig leiesum er kr. 380.000.- inkl. mva og gir oss et areal på ca. 340 m2.

Et nytt kulturhus i Fauske sentrum kan og bør få betydning for kulturskolens framtidige plassering. Kulturhusets anslåtte areal blir på ca. 2.500 m2 og hvilke funksjoner som skal inn der er i pr. idag ikke fastsatt. En stor konsertsal/kinosal, en mindre kinosal, bibliotek og kulturskole står sentralt i de funksjoner som virker tjenlige for kommunen å ha i et kulturhus. Det foreligger ikke til dags dato tegninger/skisser som forteller noe om de reelle mulighetene for å romme disse funksjonene.

Etter gjennomførte strukturendringer innen skolesektoren framstår hvit - barnehagen på Vestmyra som en annen mulig plassering for kulturskolen. Med noen bygningsmessige endringer vil lokalene fungere bra for disse aktivitetene og plasseringen er gunstig ettersom kulturskolen da ligger i et sentralt og folkerikt område av sentrum nært Vestmyra skole.

Ett tredje mulig alternativ for kulturskolen er å fortsette sin virksomhet i de leide lokalene i sentrum.

4. *Frivilligsentralen:*

Frivilligsentralen har også sine lokaler på samme adresse som kulturskolen.
Frivilligsentralens leder er personalmessig underlagt kommunen, mens et valgt styre forvalter det økonomiske driftsansvaret innenfor de rammer som kommunebudsjettet fastsetter.
Styret og daglig leder tar selv de nødvendige avgjørelser i saken, og ut fra sentralens virksomhet vil den nok være best tjent med sentrumsnære lokaler.
Når PP-tjenesten flytter inn i Familiens hus i løpet av 2020 frigjøres arealer i administrasjonsbygget som vil kunne egne seg godt for sentralens behov.

Øvrige muligheter:

Kommunestyret vedtok i sak 051/17 at Erikstad barnehage skal flyttes inn i 2. etasje av Erikstad skole sammen med en avdeling av Vestmyra barnehage – hvit. Videre ble rådmannen bedt om å utrede ny lokalisering for de to gjenværende avdelingene i Vestmyra barnehage – hvit. I sak 099/17 vedtok kommunestyret at lokalisering for de to gjenværende avdelinger i Vestmyra barnehage – hvit skulle skje som en utbygging av Vestmyra barnehage – rød.
I forbindelse med at strukturen for grunnskolene i Fauske kommune nå er vedtatt, er det naturlig å se hvilke konskevenser og muligheter dette åpner for barnehagestrukturen.

I sak 099/17 ble det vedtatt at bygget som skal settes opp på Vestmyra skal ha kapasitet til to avdelinger. En avdeling for 12 barn i alderen 0-3 år og en avdeling for 24 barn i alderen 3-6 år. I sak 051/17 ble det vedtatt at ombygging av Erikstad skole til barnehage skulle ha kapasitet til 3 avdelinger. 2 avdelinger for barn i alderen 0-3 år for 12 barn hver og en avdeling for barn i alderen 3-6 år for 24 barn.

I tillegg til ordinære barnehageplasser, er det et stort behov for areal for barn med spesielle behov. Innenfor de etablerte barnehagene er det liten ledig kapasitet til å ta imot barn med funksjonsnedsettelser som krever ekstra utstyr og ekstra bemanning. Dette er barn med svært varierende behov. Enkelte trenger daglig trening med fysioterapuet og/eller spesialpedagog, noen trenger skjerming for å få nødvendig ro og hvile, mens enkelte også trenger ekstra tiltak pga. svakt immunforsvar. Behovene for en del av barna endrer seg over tid og kan være store i begynnelsen og avta etter hvert. For andre barn er det motsatt.
Utfordringen er at i en del tilfeller må det settes av areal til disse barna innenfor det ordinære lekearealet barnehagen er godkjent for. Ved utbygging av nye lokaler må det settes av ekstra areal for barn med spesielle behov. På denne måten vil barna kunne ivaretas på en bedre måte enn i dag, samt at de som jobber med barna får bedre rammebetingelser til å kunne gi best mulig hjelp tidlig.

Et alternativ til å bygge ut Vestmyra barnehage – rød for de to gjenværende avdelingene ved Vestmyra barnehage – hvit, er å utnytte ledige areal i Erikstad skole. Dette arealet er svært godt egnet til barnehageformål, samt at uteområdet enkelt kan tilpasses barnehagebarn i stedet for skoleelever.

Når ombyggingen av Erikstad skole er ferdig vil 2. etasje kunne fungere som 3 avdelinger for barn i alderen 0-3 år. Hver avdeling vil ha kapasitet til 12 barn hver, men være litt romslige med tanke på arealnormen. Til sammen 36 barn i alderen 0-3 år.

Det som i dag er undervisningslokaler for 1.- 4. trinn kan med relativt enkle grep bygges om til 2

avdelinger for barn i alderen 3 - 6 år. Arealmessig vil avdelingene være store nok til 24 barn hver. Til sammen 48 barn. 1. etasje i Erikstad skole inneholder i tillegg skolekjøkken, amfi og spesialrom for forming som vil gi barnehagen fantastiske muligheter til pedagogiske opplegg for barna i tråd med rammeplan for barnehagen.
I tillegg har ombyggingen av Erikstad skole lagt til rette for gode fasiliteter for de ansatte med personalavdeling, kontorer, møterom og garderober.

Til sist ser man også et stort potensiale for å legge til rette for barn med spesielle behov innenfor det som i dag er SFO-lokaler. Dette er et rom på 110 m2 med enkel adkomst utenfra og muligheter for å etablere tilpasset stellerom og gode lagringsmuligheter for treningsutstyr.
Erikstad barnehage kan da bli Fauske kommunes barnehage som er spesielt tilrettelagt for barn med spesielle behov. Her kan man bygge kompetanse blant de ansatte på ulike områder, samt at helsesykepleiere og fysioterapeuter kan få bedre muligheter til å gi veiledning til ansatte og foresatte, samt behandling og trening til barna.

Dersom Erikstad skole skal bygges om til barnehage i 1. etasje vil det være behov for at det det etableres egnet uteområde for store barn der det i dag er skolegård. I tillegg må trafikksituasjonen og logistikken ved henting/levering vurderes på nytt. Dersom Erikstad skole blir fullverdig barnehage med plass til inntil 84 barn vil det innebære økt personbiltrafikk inn og ut av området med behov for tilpasset parkerings- og logistikkløsning. Når den gamle brakkeriggen fjernes frigjøres dette arealt til evetuell bruk for utvidet parkeringsareal.

En ombygging på Erikstad fremfor Vestmyra vil legge til rette for, og åpne opp for:

- Ledig kapasitet arealmessig til å ta unna svingninger i etterspørsel etter plasser i spesielt sentrum. Avstanden mellom barnehagene i sentrum er kort. Barn i barnehage leveres i hovedsak av foreldre som kommer med bil.

- Tilrettelagt barnehage for barn med spesielle behov. Både adkomst, men spesielt innendørs mtp. treningsmuligheter og lageringskapasitet til diverse utstyr.

- Hensiktsmessig plassering for bruk av turområde Lund.

Dersom det vedtas at det ikke skal bygges ut med nye avdeliger på Vestmyra barnehage – rød, må det likevel tas høyde for at barnehagen har avvik etter tilsyn fra Helse- og miljøtilsyn Salten som gjelder ventilasjonsanlegget, gjerde rundt uteområdet og bordkledning/generelt vedlikehold.
Dette er forhold man skulle utbedre ved utbygging og som er avvik kommunen uansett må lukke.

Synergieffekter:

Ulike vedtak åpner derfor opp for inntreffelse av ulike, mulige synergieffekter.

1. Flytting av voksenpedagogisk senter til Hauan skole gir oppsigelse av leiekontrakt samt lokaler som er egnet for bruk med minimale endringer. Tidligere vedtatte

investeringsmidler til ombygging av Vestmyra barnehage hvit frigis til andre formål.

2. En fremtidig flytting av Flyktningtjenesten enten til Hauan eller Vestmyra – hvit gir kommunen anledning til å avhende Teletunet og redusere antall kvadratmeter som driftes og påløpende FDVU-kostnader.

3. Omgjøring av vedtak om å bygge ut barnehagen på Vestmyra rød med 2 avdelinger og heller flytte disse inn i lokaler på Erikstad skole, åpner for at en stor andel av de vedtatte investeringsmidlene til dette prosjektet kan benyttes til andre formål. Noe kostnad for garderobeløsning, uteareal og trafikktilpasning vil forekomme, men lokalene er ellers veldig godt egnet til barnehagedrift og krever mindre tilpasninger.

4. Å etablere barnehageavdelinger i de ledige skolelokalene på Erikstad gir kommunen mulighet til å løse utfordring knyttet til barnehagebarn med spesielle behov, samt kapasitetsproblemer mellom hvert barnehageopptak. Lokalene er store nok til å øke antall barn underveis i barnehageåret ved å tilsette nødvendig antall nye pedagoger.

5. Etablering av kulturskole i et fremtidig kulturhus gir tidsriktige og driftsmessige lokaler for virksomheten og oppsigelse av leiekontrakt. Totalt antall kvadratmeter kommunen skal forvalte vil ikke endres.

Saksbehandlers vurdering:

I løpet av de siste årene har mange av samhandlingsområdets arealutfordringer funnet sin løsning. Nedleggelse av Hauan og Erikstad skole og frigivelse av deres areal åpner opp for å se på de gjenværende løsningene på en annen måte enn tidligere. De frigitte arealene er i kommunal eie, og er i utgangspunktet godt egnet for flere av de virksomhetene som i dag enda er i leide lokaler. Dette bør kommunen utnytte på best mulig måte for å drifte så effektivt som mulig.

Lokasjonsendring for avdelinger har alltid noen følgekonsekvenser, og reiser ofte noen ubesvarte spørsmål som en må løse i løpet av prosessen. Dette kan være alt fra trafikkløsninger, avstander, hvem en skal samlokaliseres med, nærhet til brukere, betydning for tjenestetilbud o.s.v. Alle kommunens ansatte er opptatt av, og har krav på, gode arbeidsbetingelser for å kunne levere sine tjenester og kommunens innbyggere har krav på at disse befinner seg på en hensiktsmessig plassert lokasjon.

Noen av de foreslåtte endringene kan løses uten videre prosesser og utredninger,. Mens andre igjen krever ytterligere arbeid med både prosess og kostnadsbilde.

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/8287 Arkiv sakID.: 19/1545	Saksbehandler: Nils-Are Johnsplass

Sak nr.		Dato
033/19	Kommunestyre	13.06.2019

Innbyggerinitiativ omorganisering helse og omsorgstjenestene våren 2019

Rådmannens forslag til vedtak:

Endringene som er vedtatt i kommunestyresak 116/18 videreføres. Kommunestyret ser ikke grunnlag for å imøtekomme innbyggerinitiativets forslag til vedtak.

Vedlegg:

05.06.2019	Innbyggerinitiativ	1412658

Sammendrag:

Et innbyggerinitiativ i Fauske kommune foreslår at ulike modeller for bemannede bokollektiv for eldre med nedsatt funksjonsevne inkluderes i planleggingen av Helsetunet Boligpark.
Videre foreslås det at brukere og pårørende skal innvolveres i hele planleggingsprosessen.
Inntil nye bokellktivtilbud for denne gruppen eldre er på plass skal dagens kapasitet ved eksisterende Paviljonger og Sagatun utnyttes og videreføres.

Rådmannen har iht kommuneloven saksbehandlet forslaget iht kommunelovens §39 a.

Saksopplysninger:

Fauske kommunes økonomiske utfordringer er store. For å løse utfordringene vedtar kommunestyret i budsjettet for 2019 (116/18) å gjøre organisatoriske og strukturelle endringer i blant annet helse og omsorgstjenestene. Dagens drift ved alle lokasjoner utenfor Helsetunet, Buen korttidsavdeling og Moveien avvikles. I tillegg begrunnes avviklingen med av spesielt Paviljongene med at disse både er svært uhensiktsmessige ift dagens krav til utforming, tjenestetilbud og sikkerhet samt at de er i bygningsmessig delvis dårlig forfatning. Driften ved Sagatun er vedtatt videreført ut 2019.

Det er samlet i overkant 800 underskrifter for å opprettholde driften av Paviljongene og Sagatun samt krav om innvolvering av brukere og pårørende i planleggingen av nye Helsetunet boligpark. Se vedlegg.

Saksbehandlers vurdering:

En vesentlig del av reduksjon av driften med 22,5 millioner kroner innenfor Helse og omsorgssektoren er planagt å komme fra omstruktering og samling i færre tjenestesteder og større turnuser. Kostnadene ved å ytterligere å omgå omstruktureringen og reduksjonen av tjenestesteder vil være store da samlingen av personell, spesielt innenfor demensomsorgen, ikke vil finne sted. Det innebærer at reduksjonen i bruken av variabel arbeidskraft samt kvalitetshevingen av tjenestene ved å skille mellom avlastning og institusjonsdrift ikke vil finne sted.

Kostnadsreduksjonen, effektiviseringen, forbedringen og fornyingen av dagens tjenester er helt nødvendige for å kunne møte både dagens og morgendagens utfordringer innenfor helse og omsorgstjenestene.

For å bøte noe på nedleggingen av Paviljongene har Fauske kommune tilegnet seg boretten for 9 leiligheter i Helstunet 11. De hjemmebaserte tjenestene har per dags dato tjenesteleveranser hele døgnet i Helsetunet 11. Dette øker ikke den samlede kapasiteten, men den forbedrer i vesentlig grad kommunens fleksibilitet ift bruk av borettene.

Brukerinnvolveringen av planleggingen av Helsetunet Boligpart vil skje iht til gjeldende lov, avtaleverk og lokale vedtak, men vil også påvirkes av utbyggings- og driftsform. Eksempelvis privat eller kommunal utbygger.Det vil være for tidlig å vedta føringer for dette før utbyggings- og driftsform er avklart.

Geir Mikkelsen
rådmann

Bakgrunn:
Kommunedelplanen for helse, omsorg og sosiale tjenester i Fauske kommune for 2018-2025 under tittelen 'Mestring og Mulighet - Hele Livet', fastslår at tjenestetilbudet skal inkludere bemannede botilbud for personer med nedsatt funksjonsevne. Denne gruppen inkluderer hjemmeboende eldre som har et omsorgsbehov som overskrider tilbudet hjemmetjenestene kan tilby og samtidig et funksjonspotensiale som ikke underbygger en tildeling av institusjonsplass.

Bemannede bokollektivtilbud for denne gruppen eldre er en naturlig forlengelse av 'omsorgstrappen' i tjenestetilbudet til Fauske kommune og vil redusere behovet for institusjonsplasser og behovet for de mest krevende deler av hjemmetjenestene. Redusert bruk av hjemmetjenester og egenbetaling er også viktige økonomiske fordeler å ta hensyn til i møte med morgendagens økende utfordringer.
I henhold til Kommunedelplanen er det vedtatt at fremtidens bemannede botilbud for personer med nedsatt funksjonsevne skal planlegges og videreutvikles innenfor Helsetunet Boligpark.

På vegne av over 800 Fauskeværinger som har uttrykt sin støtte gjennom sosiale medier på vårt initiativ og engasjement for å få reversert enkelte foreslåtte nedskjæringer innen omsorgstilbudet for eldre i Fauske Kommune vil vi gjerne i henhold til innbyggerinitiativet forelegge følgende forslag til behandling i kommunestyret.

Forslag til vedtak:

Som erstatning for Paviljongene ved Helsetunet skal ulike modeller for bemannede bokollektiv for eldre med nedsatt funksjonsevne inkluderes i planleggingen av Helsetunet Boligpark.

I samsvar med intensjonene i kommunedelplanen skal brukere og pårørende involveres i hele planleggingsprosessen.

Inntil nye bokollektivtilbud for denne gruppen eldre er på plass skal **dagens** kapasitet ved eksisterende Paviljonger og Sagatun utnyttes og videreføres.

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/7137 Arkiv sakID.: 19/1366	Saksbehandler: Nils-Are Johnsplass

Sak nr.		Dato
008/19	Helse- og omsorgsutvalg	22.05.2019
034/19	Kommunestyre	13.06.2019

Tildelingskriterier kommunalt eide boretter i Helsetunet 11 borettslag

Vedtak som innstilling fra Helse- og omsorgsutvalg - 22.05.2019

Innstiling til kommunestyret:

Tildeling av boretter i kommunalt eide boretter i Helsetunet borettslag gjøres etter de kriterier og den prosess som er beskrevet

Rådmannens forslag til innstilling:

Tildeling av boretter i kommunalt eide boretter i Helsetunet borettslag gjøres etter de kriterier og den prosess som er beskrevet

Helse- og omsorgsutvalg 22.05.2019:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling enstemmig vedtatt.

HEOM- 008/19 Vedtak:

Innstiling til kommunestyret:

Tildeling av boretter i kommunalt eide boretter i Helsetunet borettslag gjøres etter de kriterier og den prosess som er beskrevet

Sammendrag:

Fauske kommune erhverer boretten til 9 leiligheter i Helsetunet borettslag. For å sørge for riktig tildeling av borettene er det utarbeidet tildelingskriterer og en enkel prosessbeskrivelse for tildelingen av borettene.

Saksopplysninger:

For tildeling av kommunale boretter i Helsetunet borettslag ligger husleieloven til grunn. Kriterier og tildelingsprosess er harmonisert med andre typer av omsorgsboliger i kommunen. Fauske kommune eier boretten til 9 leiligheter/ omsorgsboliger. Leilighetene er umøblerte. Beboerne leier leilighetene hos kommunen i henhold til leiekontrakt. Alle beboerne skal ha trygghetsalarm og elektronisk dørlås. Etter individuell vurdering kan det tilbys teknologiske hjelpemidler som f. eks fallsensor eller elektronisk sporing. Bistand gis fra bemanning på Helsetunet 11 eller hjemmebaserte tjenester. Bistanden gis etter individuell behovsvurdering.

<u>Tildelingsprosess:</u>

Tildelingen av de kommunale omsorgsboligene skjer ut fra bestemte kriterier. Ved ledighet, melder

hjemmetjenesten inn aktuelle kandidater og en tilhørende vurdering av bistandsbehov. Tildelingskontoret sjekker om det er andre tilmeldte kandidater som skal tras med i vurderingen. Før vedtak fattes, prioriterer Tildelingskontoret kandidat ut fra bistandsbehov, og vurderer så i samråd med representant for hjemmetjenesten om kandidaten innfrir kriteriene.

Kriterier:
Omsorgsbolig med inntil heldøgns bemanning kan tildeles personer som har et langvarig og omfattende bistandsbehov, et særlig behov for trygge rammer og tett faglig oppfølging, og der det er vanskelig å gi tilstrekkelig helsehjelp i hjemmet.

Tryggehet:
Beboerne må være i stand til å være alene i boligen og må kunne tilkalle hjelp ved bruk av trygghetsalarm, eller mobiltelefon. Dersom beboer har kognitiv svikt eller andre relevante utfordringer, gjøres ekstra vurdering av brannfare, samt faren for og konsekvensen av å ikke finne tilbake til boligen etter turer ute.

Kommunale tjenester:
Ved innflytting til Helsetunet 11 har beboerne med seg tidligere vedtak om tjenester. Ved endring/økning i bistandsbehov sender hjemmetjenesten endringsmelding til Tildelingskontoret om behov for ny vurdering av tjenesteomfang.

Økonomi:
Husleie kr 6650 kr. Pr.01.05.2019. Husleie vil justeres etter statlig deflator satt av teknisk beregningsutvalg og justeres en gang i året. Øvrige endringer av husleie besluttes av formannskapet ved behov. Behov kan oppstå ved eksempelvis økt låneopptak besluttet av borettslagets styre for felles vedlikehold, eller ved renovering/ oppussing av leiligeter og fellesarealer.

Matutgifter: dekkes av den enkelte beboer.

Praktisk bistand: Beboer betaler på samme måte som andre hjemmeboende for praktisk bistand.

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/7324 Arkiv sakID.: 19/1389	Saksbehandler: Øyvind Storli

Sak nr.		Dato
035/19	Formannskap	04.06.2019
035/19	Kommunestyre	13.06.2019

Rehabilitering Fauske Helsetun Blokk B 1.etasje

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 04.06.2019

Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret ber Rådmannen iverksette ombygging og rehabilitering av Fauske Helsetun Blokk B 1. etasje som beskrevet. Arealet omfatter kun de deler som i dag benyttes av Hjemmetjenesten samt Solstua. Prosjektet estimeres til kr 13.800.000 eks.mva.

Rådmannens forslag til innstilling:

Kommunestyret ber Rådmannen iverksette ombygging og rehabilitering av Fauske Helsetun Blokk B 1. etasje som beskrevet. Arealet omfatter kun de deler som i dag benyttes av Hjemmetjenesten samt Solstua. Prosjektet estimeres til kr 13.800.000 eks.mva.

Formannskap 04.06.2019:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 035/19 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret ber Rådmannen iverksette ombygging og rehabilitering av Fauske Helsetun Blokk B 1. etasje som beskrevet. Arealet omfatter kun de deler som i dag benyttes av Hjemmetjenesten samt Solstua. Prosjektet estimeres til kr 13.800.000 eks.mva.

Sammendrag:

Hovedverneombudet i Fauske kommune har sendt ut varsel om stengning 12.02.2019 for lokalene til Hjemmetjenesten ved Fauske Helsetun.

Fauske kommunes lokaler for hjemmebaserte tjenester er ikke er tilfredsstillende. Hovedverneombudet påpeker i sin rapport at det er størrelse (disponibelt gulvareal) og luftproblematikk som er de overgripende og mest alvorlige manglene i bygningsmassen.
Helsetunets del som huser hjemmetjenesten er ineffektivt inndelt, innehar uhensiktsmessige inndelinger av areal, og har ikke hatt vedlikehold siden det ble bygget. Behovet for rehabilitering og fornyelse av dagens lokaler er kommet til et absolutt kritisk nivå.

En permanent løsning i dagens lokaler knyttet til Helsetunet for de hjemmebaserte tjenestene vil forutsette politisk behandling og tilslutning. Det utarbeides et estimat over kostnadene knyttet dette prosjektet. Det vil være naturlig at prosjektet innarbeides i investeringsbudsjettet for 2020.

Saksopplysninger:

Arealet som Hjemmetjenesten og Solstua disponerer, har et areal på ca 460 m2.

Hjemmetjenesten er i dag delt i to soner, Sentrum/ Øst og Nord/Vest. Det har lenge vært et ønske om samlokalisering for å kunne bruke personalressursene på en mer hensiktsmessig måte.

Hjemmetjenesten har i dag ca. 51 årsverk fordelt på 71 personer. I tillegg er det veiledningsplikt for sykepleiestudenter, lærlinger og elever fra videregående skole som er i praksis. Det kan være fra 18 – 25 personer samtidig på dagvakter.

Tjenesten er i stadig vekst og det må tas høyde for at dette tallet kan øke raskt.
Det er svært viktig at denne tjenesten har nærhet til fagmiljøet på Helsetunet.
Paviljong 5 som brukes i dag er ikke godkjent til kontor arbeidslokaler, dette er kun en midlertidig løsning, som må planlegges videreført kun i relativt kort tidsrom.
Det må planlegges for å tilrettelegge for en meget effektiv og fleksibel ny løsning i bestående arealer i 1.etasje på Helsetunet.
Det er ikke utarbeidet detaljert rom og funksjonsløsning, men dette vil være en meget viktig del i tidligfasen av planleggingen av prosjektet med en arkitekt, brukergruppe og prosjektledelse.

Målet er å kunne skape gode og arealeffektive areal, der arbeidshverdagen kan gjennomføres i tidsriktige og moderne lokaler, som igjen ivaretar krav til akustikk, varme, kjøling samt de rom som er nødvendig for å gjennomføre en god tjeneste.
I dette ligger da å se på at det i utgangspunktet gjenskapes samme funksjoner i arealet, men at det kan bli justeringer i forhold til hver funksjon separat sett med hensyn på arealbruk.

Saksbehandlers vurdering:

Det er et klart behov for å bygge om og oppgradere lokalene for Hjemmetjenesten ved Fauske Helsetun. Det er foretatt en gjennomgang av det tiltenkte lokalet ifm vurdering av ombygging mht teknisk og bygningsmessig tilstand.

For å tilfredstille gjeldende krav og forskrifter må det gjennomføres en teknisk oppgradering for :

-Fasader inklusive vinduer
-Universell utforming
-Akustikk/lydforhold
-Brannsikring
-Inneklima og belysning

Herunder gjelder blant annet:

-Arbeidsplassforskriften (Arbeidstilsynet)
-Byggeteknisk forskrift; Tek 17 (Direktoratet for byggkvalitet)

Saksbehandlers vurdering
Det er nødvendig å foreta en oppgradering/ombygging av Fauske Helsetun i lokalene for

Hjemmetjenesten for å tilfredstille forskriftskrav og brukbarhet.
Ombygging og oppgradering omfatter ca 460 m2 gulvflate brutto.
Kostnad er beregnet med basis i erfaringstall fra tilsvarende prosjekt:

				m2 pris [kr/m2]	Kalkylepris
Rehabilitering Helsetunet Blokk B 1.etasje		460	m2	kr 30 000	kr 13 800 000

Finansiering:

Rådmannen foreslår utfra vedtaket om endring av skolestruktur, og ikke gjennomføre planlagt utbygging av Vestmyra Rød barnehage
Rådmannen foreslår derfor at man omdisponerer disse investeringsmidler til finansiering av rehabilitering av Helsetunet Blokk B 1.etasje. Tilgjengelige vedtatte lånemidler er på 11 millioner kroner. Buen Helsebygg kommer til å gå med underforbruk av lånemidler, og det foreslås å ta 2,8 millioner kroner av dette prosjektet. Hvor mye totalt dette underforbruket vil havne på er ikke helst fastslått, men beløpet vil komme over de 2,8 millioner kroner som er medtatt i finansieringspakken. Totalt blir da prosjektet bli fullfinansiert med 13,8 millioner kroner eks mva, uten ekstra låneopptak. Dette forutsetter at det estimerte kostnadsoppsett for prosjektet

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/7695 Arkiv sakID.: 19/1452	Saksbehandler: Hilde Christine Sørensen

Sak nr.		Dato
038/19	Formannskap	04.06.2019
036/19	Kommunestyre	13.06.2019

Opprettelse av ny fastlegehjemmel

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 04.06.2019

Innstilling til kommunestyret:

Det opprettes en ny fastlegehjemmel på Fauske legesenter. Hjemmelen finansieres etter beskrivelsen i denne saken.

Rådmannens forslag til innstilling:

Det opprettes en ny fastlegehjemmel på Fauske legesenter. Hjemmelen finansieres etter beskrivelsen i denne saken.

Formannskap 04.06.2019:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 038/19 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

Det opprettes en ny fastlegehjemmel på Fauske legesenter. Hjemmelen finansieres etter beskrivelsen i denne saken.

Sammendrag:

Fauske kommune har per dags dato ett underskudd i fastlegekapasiteten på 693 innbyggere ift innbyggertall. Det er ett lovmessig krav om at kapasiteten skal være lik eller større enn kommunens innbyggertall.

Saksopplysninger:

I Fauske kommune har vi pr i dag 10 fastlegehjemler med 9067 pasienter til sammen på pasient listene pr 1 mai 2019. Folketallet i kommunen er ca. 9760

Det er pr i dag en diskrepans på 693 innbyggerne i Fauske kommune for å oppfylle full legedekning i kommunen.

Hvis det kommer en ny innbygger til Fauske, så vil ikke denne personen få seg fastlege direkte, men må sette seg på venteliste til noen får ledig plass.

Loven sier om dette:

§ 2-1c Pasientrettigheter i fastlegeordningen

Lovtekst:

Enhver som er bosatt i en norsk kommune, har rett til å stå på liste hos lege med fastlegeavtale. Det samme gjelder asylsøkere og deres familie når de er medlem av folketrygden.
Personer som står på fastleges liste har rett til å skifte fastlege inntil to ganger i året, og rett til å få en ny vurdering av sin helsetilstand hos en annen lege med fastlegeavtale.
Rettigheter i første og annet ledd gjelder ikke i de kommuner der plikten til å ha fastlegeordning er suspendert etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 tredje ledd.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om gjennomføring og utfylling av pasientrettighetene i fastlegeordningen, herunder om barns plassering på liste og om rett til å bytte fastlege.

Kommentarer

Første ledd *gir enhver som er bosatt i en norsk kommune rett til å stå på liste hos en lege med fastlegeavtale eller hos et legesenter med fellesliste. Dette er en snevrere gruppe enn de som oppholder seg i en kommune og har rett til nødvendig helse- og omsorgstjenester etter § 2-1 a. Fastlegeordningen forutsetter at det er kontinuitet i lege-pasientforholdet. Det vil derfor ha lite hensikt å gi dem som midlertidig oppholder seg i en kommune, rett til fastlege. Med bosatt menes de som er registrert bosatt i en norsk kommune etter lov 16. januar 1970 nr. 1 om folkeregistrering og forskrift 9. november 2007 nr. 1268 om folkeregistrering. Denne forståelsen av bosatt begrepet kommer også til uttrykk i forskrift 29. august 2012 nr. 843 om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen.*

Ved å knytte bosatt begrepet til folkeregisterloven vil imidlertid de som ikke har oppholdstillatelse falle utenom. Asylsøkere som oppholder seg i landet mens asylsøknaden behandles, vil ofte kunne ha behov for det allmennlegetilbudet fastlegeordningen innebærer. Derfor gis også asylsøkere og deres familie rett til å stå på liste hos fastlege, når de er medlem av folketrygden etter forskrift 14. mai 2008 nr. 460 om trygdedekning for asylsøkere og deres familiemedlemmer. Se også Veileder for helsetjenestetilbudet til asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente(IS-1022).

Retten til fastlege er ikke begrenset til å gjelde i den kommune der innbyggeren er registrert bosatt. Det er adgang til å velge fastlege over kommunegrensene.

Forskrift 29. august 2012 nr. 842 om fastlegeordning i kommunene gitt med hjemmel i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 tredje ledd og helsepersonelloven § 14 regulerer fastlegeordningen nærmere.

Dette vil si at Fauske kommune pr i dag ikke oppfyller lovkravet om å kunne tilby alle sine innbyggere en plass hos fastlege.

Finansiering

Utgifter:
Lønn inklusiv arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader: kr.- 910 000

Inntekter:
Basistilskudd 693 innbyggere x 486 kr: kr.- 336 798
Konsultasjonsinntekter etter utgifter, snitt øvrig legetjeneste pr. år: kr.- 567 000

Differanse mellom inntekter og utgifter er kr.- 6 202.

Differansen dekkes inn under ordinær drift av Fauske legesenter.

Saksbehandlers vurdering:

Etter vår vurdering er kommunens merkostnader så små sett i relasjon til å oppfylle våre juridiske forpliktelser samt at vi sikrer ett godt og likeverdig tilbud til alle innbyggere i Fauske kommune.

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/8041 Arkiv sakID.: 19/1511	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen

Sak nr.		Dato
037/19	Kommunestyre	13.06.2019

Kommunale vigsler - Sermonirom

Rådmannens forslag til vedtak:

Som sermonirom ved kommunale vigsler kan kommunestyresalen, formannskapssalen og ordførers kontor benyttes.

Vedlegg:

10.10.2017	Endring i ekteskapsloven – Kommunale vigsler	1357310

Sammendrag:

Det vises til kommunestyrevedtak 78/17. Som sermonirom benyttes nå komunestyresalen. Det har vist seg at det er behov for flere mulige sermonirom. Det bes derfor om at formannskapssalen og ordførers kontor også kan benyttes.

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 17/12167 Arkiv sakID.: 17/2435	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen

Sak nr.		Dato
073/17	Formannskap	13.09.2017
078/17	Kommunestyre	28.09.2017

Endring i ekteskapsloven – Kommunale vigsler

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 13.09.2017

Innstilling til kommunestyret:

1. I tillegg til ordfører og varaordfører tildeles også rådmannen vigselsmyndighet.
2. Det legges til rette for kommunalt vigselstilbudet innenfor ordinær arbeidstid.
3. Som sermonirom benyttes kantina på administrasjonsbygget.

Ordførers forslag til innstilling:

1. I tillegg til ordfører og varaordfører tildeles også rådmannen vigselsmyndighet.
2. Det legges til rette for kommunalt vigselstilbudet innenfor ordinær arbeidstid.
3. Som sermonirom benyttes kantina på administrasjonsbygget.

Formannskap 13.09.2017:

Behandling:

Ottar Skjellhaug (AP) foreslo:

Rådmannsinstitusjonen tildeles vigselsmyndighet.

Rådmannens forslag ble vedtatt mot 7 mot 1 stemme avgitt for AP's forslag.

FOR- 073/17 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

1. I tillegg til ordfører og varaordfører tildeles også rådmannen vigselsmyndighet.
2. Det legges til rette for kommunalt vigselstilbudet innenfor ordinær arbeidstid.
3. Som sermonirom benyttes kantina på administrasjonsbygget.

Kommunestyre 28.09.2017:

Behandling:

Hilde Dybwad (AP) foreslo følgende utsettelsesforslag:

Saken sendes tilbake til rådmannen og det bes om at rådmannen kommer tilbake i neste kommunestyremøte med forslag på 2 kommunalt ansatte som vigslere.

AP's utsettelsesforslag ble forkastet med 16 mot 11 stemmer.

Formannskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 078/17 Vedtak:

Vedtak:

1. I tillegg til ordfører og varaordfører tildeles også rådmannen vigselsmyndighet.
2. Det legges til rette for kommunalt vigselstilbudet innenfor ordinær arbeidstid.
3. Som sermonirom benyttes kantina på administrasjonsbygget.

Vedlegg:

03.07.2017	Informasjon om endringer i ekteskapsloven – Kommunale vigsler	1355131

Sammendrag:

Etter planen skal vigselsmyndighet overføres fra notarius publicus til ordfører og varaordfører fra 1. januar 2018. Kommunestyret kan også gi slik myndighet til kommunalt ansatte eller folkevalgte. Kommunestyret må vurdere behovet og hvem som er egnet til å inneha vigselsoppgaven.

Kommunen må tilrettelegge for hvor og når ekteskapsinngåelsene kan finne sted.

Et viktig prinsipp for kommunale vigsler er at kommunens alminnelige vigselstilbud skal være gratis for kommunens egne innbyggere og for personer som ikke er bosatt i Norge. Dersom kommunen i tillegg åpner for at vigsler kan skje utenfor kommunens ordinære lokaler, utover ordinære åpningstider eller for brudefolk som ikke er bosatt i kommunen, kan kommunen kreve å få dekket merkostnader ved dette. Eksemper på slike kostnader er utgifter for vigsleren og kostnader knyttet til bruk av kommuale lokaler.

Saksbehandlers vurdering:

Vi er usikker på hvor mange vigsler kommunen kan forvente seg til i løpet av et år, men for å være sikre på at flere har vigselmyndighet foreslås også rådmannen.

Det er naturlig å legge til rette for kommunalt vigselstilbud innenfor ordinær arbeidstid. I løpet av høsten 2017 skal kantina være oppusset og bør være egnet som lokale for vigselssermonien.

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/7644 Arkiv sakID.: 19/1445	Saksbehandler: Jørn I. Stene

Sak nr.		Dato
038/19	Kommunestyre	13.06.2019

Oppnevning av medlemmer til styret i Fauna KF 2019

Valgkomiteens forslag til vedtak:

Som medlemmer til styret i Fauna KF velges følgende for 2 år:

- Leder: Ståle Indregård
- Styremedlem: Ann Mari Zahl
- Styremedlem: Odd Emil Ingebrigtsen

Som varamedlemmer til styret i Fauna KF velges følgende for 1 år:

- Geir Mosti
- Hilde Dypaune

Valgkomite ved oppnevning av medlemmer til styre i Fauna KF:

- Ordfører
- Varaordfører
- Opposisjonsleder

Vedlegg:

09.08.2017	K-sak 63/17 - Oppnevning av medlemmer til styret i Fauna KF 2017	1352977
22.06.2018	Oppnevning av medlemmer til styret i Fauna KF 2018	1382957

Sammendrag:

Følgende personer har sittet i Fauna KFs styre 2 år og er nå på valg:

Leder : Ståle Indregård
Styremedlem: Odd Emil Ingebriktsen
Styremedlem: Hanne Løkås Veigård

Varamedlemmer: Geir Mosti og Ann Mari Zahl

I følge kommunestyresk 39/15 skal kommunestyret oppnevne styret og leder/nestleder. Styret skal velges for 2 år, mens varamedlemmer velges for 1 år.

Nestleder Geir Wenberg og styremedlem Kathrine Moan Larsen er ikke på valg.

Valgkomiteen, bestående av ordfører, varaordfører og Ronny Borge, har forespurt alle og fremmer forslag til vedtak til kommunestyret.

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 17/9532 Arkiv sakID.: 17/1959	Saksbehandler: Jørn I. Stene

Sak nr.		Dato
063/17	Kommunestyre	22.06.2017

Oppnevning av medlemmer til styret i Fauna KF

Valgkomiteens forslag til vedtak:

Som nytt styre for Fauna KF oppnevnes:

- Ståle Indregård leder 2 år
- Odd Emil Ingebrigtsen styremedlem 2 år
- Hanne Løåks Veigård styremedlem 2 år

- Geir Mosti varamedlem 1 år
- Anne Mari Zahl varamedlem 1 år

Som styrets leder velges:
Ståle Indregård

Kommunestyre 22.06.2017:

Behandling:

Valgkomiteens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KOM- 063/17 Vedtak:

Vedtak:

Som nytt styre for Fauna KF oppnevnes:

- Ståle Indregård leder 2 år
- Odd Emil Ingebrigtsen styremedlem 2 år
- Hanne Løåks Veigård styrremedlem 2 år

- Geir Mosti varamedlem 1 år
- Anne Mari Zahl varamedlem 1 år

Som styrets leder velges:
Ståle Indregård

Sammendrag:

Følgende personer har sittet i Fauna KFs styre 2 år og er nå på valg:

Leder : Ståle Indregård
Styremedlem: Odd Emil Ingebriktsen
Styremedlem: Hanne Løkås Veigård

Varamedlemmer: Endre Grønnslett og Ann Mari Zahl

I følge kommnunestyresk 39/15 skal kommunestyret oppnevne styret og leder/nestleder. Styret skal velges for 2 år, mens varamedlemmer velges for 1 år.

Nestleder Geir Wenberg og styremedlem Kathrine Moan Larsen er ikke på valg.

Valgkomiteen har forespurt alle og fremmer følgende forslag til vedtak til kommunestyret:

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 18/8625 Arkiv sakID.: 18/1761	Saksbehandler: Jørn I. Stene

Sak nr.		Dato
077/18	Kommunestyre	21.06.2018

Oppnevning av medlemmer til styret i Fauna KF 2018

Valgkomiteens forslag til vedtak:

Som medlemmer til styret i Fauna KF velges følgende for 2 år:

- Nestleder Geir Wenberg
- Styremedlem Kathrine Moan Larsen

Som varamedlemmer til styret i Fauna KF velges følgende for 1 år:

- Varamedlem Geir Mosti
- Varamedlem Ann Mari Zahl

Kommunestyre 21.06.2018:

Behandling:

Kathrine Moan Larsen (FL) stilte spørsmål med egen habilitet - Styre.
Larsen ble enstemmig erklært habil.

Valgkomiteens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KOM- 077/18 Vedtak:

Vedtak:

Som medlemmer til styret i Fauna KF velges følgende for 2 år:

- Nestleder Geir Wenberg
- Styremedlem Kathrine Moan Larsen

Som varamedlemmer til styret i Fauna KF velges følgende for 1 år:

- Varamedlem Geir Mosti
- Varamedlem Ann Mari Zahl

Vedlegg:

04.06.2018	K-sak 39/15 - Endring av vedtekter Fauna KF	1382961
04.06.2018	K-sak 39/15 - Vedlegg - Vedtekter Fauna KF	1382962
09.08.2017	F-sak 46/17 - Oppnevning av medlemmer til styret i Fauna KF - Valgkomite	1350278
09.08.2017	K-sak 63/17 - Oppnevning av medlemmer til styret i Fauna KF 2017	1352977

Sammendrag:
Det vises til vedlagte saker ang. vedtekter, valg av valgkomite og fjorårets valg til styret.

Som følge av nevnte vedtak skal det velges nye medlemmer til styret i Fauna KF.

Følgende personer er på valg:

Nestleder: Geir Wenberg
Styremedlem: Kathrine Moan Larsen

Varamedlemmer: Geir Mosti og Ann Mari Zahl

På bakgrunn av tidligere vedtak vil det være hensiktsmessig at man velges for 2 år inn i styret, mens varamedlemmer velges for 1 år.

Styreleder Ståle Indregård, styremedlem Odd Emil Ingebrigtsen og styremedlem Hanne Løkåks Veigård er ikke på valg.

Etter vedtak FOR-046/17 består valgkomiteen av;

- Jørn Stene (Ordfører)
- Linda Salamonsen (Varaordfører)
- Ronny Borge H

De foreslåtte er forespurt og ønsker gjenvalg. Valgkomiteen har avholdt telefonmøte og fremmer slik innstilling:

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/8050 Arkiv sakID.: 19/1513	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen

Sak nr.		Dato
039/19	Kommunestyre	13.06.2019

Grunngitt spørsmål til kommunestyret 13.06.2019 - Kommunens innkjøpsavtaler

Vedlegg:

03.06.2019	Grunngitt spørsmål vedrørende kommunens innkjøpsavtaler	1412340
03.06.2019	Grunngitt spørsmål vedrørende kommunens innkjøpsavtaler	1412341

Sammendrag:

Viser til vedlagte grunngitte spørsmål fra representant Ketil Skår (H).

I reglement for kommunestyre § 24 står det:

§ 24. Grunngitt spørsmål.

Grunngitt spørsmål og forespørsler som gjelder konkrete forhold kan fremmes av et medlem overfor ordfører senest 3 dager før møtet i kommunestyret.

Spørsmålsstilleren får ordet til fremføring av spørsmålet, deretter får ordfører ordet for å besvare det. Spørsmålsstilleren får deretter anledning til å stille tilleggsspørsmål og svareren gis anledning til å avgi tilleggssvar. Andre enn spørsmålsstiller og svarer kan ikke delta i ordskiftet i forbindelse med grunngitte spørsmål.

Det kan ikke fremmes forslag i forbindelse med grunngitte spørsmål.

Geir Mikkelsen
rådmann

Grunngitt spørsmål til ordfører

Kommunale innkjøpsavtaler.

I henhold til informasjon på Fauske kommunes hjemmesider står det følgende når det gjelder kommunens politikk i forhold til innkjøp:

Vi ønsker å bidra til å gjøre lokalt næringsliv konkurransedyktige, og tilpasse våre anskaffelser til lokale leverandører innenfor de rammer regelverket tillater det.

Listen over avtaler som ligger på kommunens hjemmeside er datert 28.02.2018.

Videre fremgår det at dette blir ivaretatt gjennom SIIS (samlet innkjøp i Salten), nå SIIN (samlet innkjøp i Nordland).

I den forbindelse vil jeg stille følgende spørsmål:

1. Hvor mange rammeavtaler har Fauske kommune nå gjennom SIIS?
2. Hvor mange av disse avtalene er i dag inngått med bedrifter i vår kommune?
3. Er det rammeavtaler/ andre avtaler som er utgått utfra oppgitt varighet i konkurransegrunnlaget som deretter er forlenget/ prolongert?
4. Hvilke avtaler gjelder eventuelt dette?
5. Er det anledning til å forlenge avtalene uten å utlyse ny konkurranse?
6. Hvem står juridisk ansvarlig for de eventuelt forlengede avtaler?
7. Hvor stor er den årlige kostnaden for Fauske kommune for å være tilknyttet innkjøpssamarbeidet?

Ketil Skår
Høyre

Fra:	Ketil <ketil@vb1.no>
Sendt:	30. mai 2019 19:45
Til:	ordfører@fauske.kommune.no; Berit Vestvann Johnsen
Kopi:	Ronny Borge
Emne:	Grunngitt spørsmål vedrørende kommunens innkjøpsavtaler
Vedlegg:	grunngitt spørsmål til ordfører vedrørende kommunens innkjøpsavtaler.docx

Hei !

Vedlagt grunngitt spørsmål til kommunestyret 13 juni 2019.

Vedlagte linker på Fauske kommunes hjemmeside er adresserer i forhold til spørsmål.

https://www.fauske.kommune.no/index.php?find=innkj%C3%B8p&x=0&y=0

file:///C:/Users/ketil.FAUSKE/Downloads/oversikt_rammeavtaler_28.02.2018.pdf

Med vennlig hilsen

Ketil Skår
Høyre

Telefon:: 90148468
ketil@vb1.no

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/8056 Arkiv sakID.: 19/1513	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen

Sak nr.		Dato
040/19	Kommunestyre	13.06.2019

Grunngitt spørsmål til kommunestyret 13.06.2019 - Deponering av overskuddsmasser i kommunen

Vedlegg:

03.06.2019	Grunngitt spørsmål.	1412344

Sammendrag:
Viser til vedlagte grunngitte spørsmål fra representant Svein Roger Bådsvik (V).

I reglement for kommunestyre § 24 står det:

> **§ 24. Grunngitt spørsmål.**
> Grunngitt spørsmål og forespørsler som gjelder konkrete forhold kan fremmes av et medlem overfor ordfører senest 3 dager før møtet i kommunestyret.
>
> Spørsmålsstilleren får ordet til fremføring av spørsmålet, deretter får ordfører ordet for å besvare det. Spørsmålsstilleren får deretter anledning til å stille tilleggsspørsmål og svareren gis anledning til å avgi tilleggssvar. Andre enn spørsmålsstiller og svarer kan ikke delta i ordskiftet i forbindelse med grunngitte spørsmål.

Det kan ikke fremmes forslag i forbindelse med grunngitte spørsmål.

Geir Mikkelsen
rådmann

Fra: Svein Roger Bådsvik <srbaadsvik@sbnett.no>
Sendt: 30. mai 2019 22:18
Til: ordfore@fauske.kommune.no; Berit Vestvann Johnsen
Emne: Grunngitt spørsmål.

Grunngitt spørsmål til ordfører.

På generell bakgrunn er det i dag blant stedets entreprenører stor bekymring hvor man skal få deponere overskuddsmasser i kommunen.

Vi er i dag i den situasjon at både Fauske Kommune og Fauske Hotell er i startgropa på hvert sitt store prosjekt som har behov for å deponere store mengder med masser.
I den sammenheng ønskes svar på to spørsmål.

1. Hva er status i forhold til å få godkjent deponi i Fauske Kommune.
2. Som jeg har forstått er det ikke lenger tillat å deponere masser på kommunens areal på dompen. I den forbindelse ber jeg om svar på hvor kommunen gjør av sine egne overskuddsmasser.

Svein Roger Bådsvik
Venstre
Sendt fra E-post for Windows 10

Denne e-posten har blitt sjekket for virus av antivirusprogramvare fra Avast
www.avast.com